Čzišło 1

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 7. januara 1934 Bautzen

Sswjedźeń Tsjoch kralow.

Jes. 60, 1. Stawaj a rosßwětluja ßo; pschetoż twoje ßwětło pschińdże, a ta kraßnosćj Knjesa skhadża na tebi.

Nětko saßo ßwětło pschiběra. Najdlěsche nozy ßu nimo. Dźeń na nozy dobywa a ßwětło na cźmi. Njejßmy sa cźmu, ale sa ßwětło stworjeni, a tohodla mamy žadanje po ßwětle. Jenoż pschi ßwětle móżemy dźěłacź a ßwoju pschißłuschnosćj cźinicź. Ale ßwětło, wo kotrymž Simeon rěcźi: Nětk puschcźisch ßwojeho wotrocźka, Knjeże, po ßwojim słowje směrom, pschetoż mojej wocźi stej twojeho sbóżnika widźałej, kotrehoż ßy pschihotował pschede wschitkimi ludźimi, ßwětło k rosßwěcźenju póhanow a k khwalbje twojeho israelskeho luda. To je słónzo, kotreż je nasch Knjes Khrystuß. Ssmy saßo ras wo jeho narodźe ßłyscheli a ßmy to k wutrobje wsali. A dźenża ßu hody póhanow. Tsjo mudri s rańscheho kraja dźeja sa hwězdu, kotraž ßo jim sjewi a jim pucź pokasa psches Jerusalem do Bethlehema. Ta hwězda běsche njebjeske znamjo a służowniza Knjesa Khrystuża. Też naschim póhanskim wótzam je ßo sjewiła, a sjewi ßo pschezo hischcźe tam, hdźeż póhanjo bydla. A léha ßo cźma tam, hdźeż běsche hižo ras ßwětło, dha je to nowe póhanstwo. Tohodla płacźi wschemu ludu, kiž pó cźmje khodźi, słowo proßety: Stawaj a rosßwětluj ßo.

1. To je žadanka a

2. nasch tekst nam pokasa, kak móżemy ju dopjelnicź.

Pola póhanow je wjele cźěmnosćje, jim hischcźe ßwětło pobrachuje. Wot mißijonarow ßo jim Boże kraleſtwo pschipowěda. Ale kak dha steji s ludom, kiž je mißijonarow wupóßłał? Je tu sahorjenosćj sa skutk mißijonſtwa? Je ludej to ßwjata pschißłuschnosćj? Dźenża we wschelakich kruhach nasscheho luda rěka: My žaneho wumožnika njetrjebamy, pschetoż my móżemy a dyrbimy ßo ßami wumóz. Tajzy, kotsiž ßami žane hody nimaja, njemóża druhim žane hody pschihotowacź. Tajzy, kotsiž ßami žane ßwětło nimaja, njemóża druhim ßwětło pschinjesćj. Kak dyrbjeli cźi słowa nascheho Knjesa jako ßwjatu pschißłuschnosćj wobhladowacź: Dźicźe po wschěm ßwěcźe a wucźcźe wschitkich ludźi a kschcźicźe jich we mjenje Boha Wótza a Ssyna a ßwjateho Ducha. Woni je relativiruja. Ssu měnjenja, so dyrbjeli póhanow pschi ßwojim pscheßwědcźenju wostajicź, pschetoż ßu sbożowni w nim. To je stejischcźo wulkeho pruskeho krala Bjedricha: Njech budźe kóżdy po ßwojim waschnju sbóżny. Cźłowjek ßo ßam pschekraßni. Woni drje formuły nabożiny trjebaju a podrywaju tola jejny wobßah. Woni je w tak schakojtej ważnosćji trjebaju, so dowola wschelkim cźłowjekam wschelke myßlicź. Woni praja: Bóh, a měnja tola cźłowjeka; woni njecźinja cźłowjeka k božemu stworjenju, ale Boha k cźłowjeskemu stworjenju a podnurja ßo w njewěrje. To njeje wěra, kotraž je ßwět pschewinyła. To njeje ßwětło, kotreż do cźěmnosćje ßwěcźi. Tohodla stawaj a rosßwětluj ßo. W nim bě žiwjenje, a to žiwjenje bě cźłowjekow ßwětło. A to ßwětło ßwěcźesche w cźěmnosćji, a cźěmnosćj njeje jo sapschijała. To ßwětło je nasch Knjes Jesuß. Je pola naß cźma a njemóżemy ßo ßami se ßwojej mozu rosßwětlicź, dha kedźbujmy na to, kak je nam Bóh napschecźiwo pschischoł: Twoje ßwětło pschińdże, a ta kraßnosćj Knjesa skhadża na tebi.

2. Tak móżemy žadanku dopjelnicź.

Sswětło je pschischło s narodom nascheho Knjesa a Sbóżnika, bjes toho, so ßmy něschto k tomu pschinoschowali. Jenoż žadanje ßu cźłowjekojo měli po ßlubjenym meßiaßu. Chzychu won se ßwojeje nusy. Njemóżachu dléje w njej wutracź. A na jene dobo ßo cźicha, ßwjata nóz na semju léhasche. Cźaß bě dopjelnjeny. Ale cźłowjekojo njewědźachu, so je hižo tak daloko. Haj to běsche jim tak potajne, so jeho, hdyž do ßwojeho pschińdże, njepschiwsachu. Ani Jan tón kschcźenik nje-

běſche wěſty, ſo je to tón, kotremuž mějeſche pucź pſchihotowacź. Sbóžny tón, kiž móże prajicź kaž Nathanael: Rabbi, ty žy Boži žyn, ty žy tón kral Iſraelſki, abo kaž ſcźenik Jan: My widžachmy jeho kražnoſcź, jako kražnoſcź jeniczkeho narodźeneho žyna wot Wótza, polny hnady a prawdy. Hamjeń.

Mißijonſtwo.

Luby Jeſu, hnadu daj
Tym, kiž prózuja žo žwěru,
So by pjelnił žo twój raj
A jich wjele pſchiſchło k měru;
Pſchewodźej jich prózu hnadnje,
So jich wužyw roſcźe radnje.

Luby Jeſu, žwětło daj
Tym, kiž w žmjertnym ſcźěnje žedža,
Swjaſki błuda roswjaſaj,
So cźe póſnaju a wědža,
Wjedź jich na tu prawu dróhu,
Jeſu, wěrny pucźo k Bohu.

Luby Jeſu, mozy daj
Tym, kiž mucźni wuſtawaju,
Troſchtne žłowczko wſchak jim praj,
So na pomoz poczakaju,
So žo ryczeŕſzy pſchez' bědža
A ſa tobu ſcźeŕpnje žlědža.

Luby Jeſu, luboſcź daj
Tym, kiž we liwkoſcźi khodža,
Sahoŕ jich a pokaſaj,
Kak ſ tym žej a tebi ſchkodža,
K twojej žłužbje, k twojom' žłowu
Sahoŕ wſchědnje luboſcź nowu.

Handrij Sejleŕ.

Duzy do noweho lěta, hladajo wróczo.

Ssmy duzy do noweho lěta. Hižo žwjedźeń Sjewjenja. Tola hiſchcźe niz pſche poſdźe, wróczo pohladnycź do lěta, kotreż je nimo, a žo dohotowacź ſa to lěto, kotreż je tu. Abo měniſch, ſo cźi tajki dohot njeje trěbny, ſo žy runje ty dohotowany a ſa wſcho pſchihotowany? —

Hdyž žo lěto khila, cźini kóždy něſkajke ſliczbowanje wo nim, tón tak kuſk ſwjerſchnje, tamny dokładnje. A wo lěcźe 1933, ſchtó njedyrbjał wo nim ſliczbowanje cźinicź!? A to dokładnje! Hewak je žo hnydom pſchi ſpočzatku noweho lěta ſalicził. A ſcźěhwk toho je, ſo to njecha potom ſa zyke lěto „trjechicź“.

A tola dyrbjał ſa lěto 1934 kóždy dohotowany bycź! Hdyž wo lěcźe 1933 khwalimy, ſo je wono wulkeho pſchinjeßło a wobradźiło a hobrſkeho dokonjało, njejßmy ſa lěto 1934 dohotowani, hdyž měnimy, ſo w nim wulkeho, hobrſkeho na naß njeczaka, ſo wono najwjetſchich nadawkow ſa naß nima. Wono ma! Wſchitko to, ſchtož lěto 1933 ſapocźa a pſchinjeße a doby, ma lěto 1934 nětko dokonjecź, ſwěſcźicź, ſchkitacź! A tole je — kaž hewak — žnadź cźeźſche hiſchcźe hacź to tamne. Do toho najcźeźſcheho, ſchtož nadawkow nowe lěto ma, žłuſcha, to nowe pſchewobrocźenje, to wobnowjenje ſaſchcźěpicź do wutrobow wſchěch w ludu, tak ſo we wobnowjenym ſtacźe bydli w najſnutskniſchim wobnowjeny lud. Bjes toho njeje ſwěſcźene to nowe, njeje dodokonjane to ſapocźane, njeje dobyte to dobywanje.

Cźim dokładniſcho mějeſche tohodla kóždy cźinicź žwoje ſliczbowanje wo tym, ſchtož bě, a to wo wſchěm ſwonkownym kaž wo wſchěm ſnutskownym a najſnutskniſchim. Schtóž to hiſchcźe njeſcźini, jo hnydom dodokonjej! Prawje budźe wón to jenož cźinicź, hdyž žo pſchi tym ſtupi kaž pſched ſchpihel pſched Boha a Boże žłowo, pſched Boha a wótzny kraj, pſched Boha a žwójbu a dom. A wſchě dobytki a ſhubjeńki njeſapiſaj w ſliczbowanju, khiba ſo je pſchirunaſch ſ tutymi tſojemi. Schto woſtanje cźi, hdyž tole ſe wſchej žwěru dokonja, na kónzu?

Njech je ſchtož chze, wědźecź jo dyrbiſch! Hewak žo tola hnydom pſchi ſpočzatku žam ſjebaſch. Hdyž pak je ſpočzatk wopacźny, ſchto ſechze to bycź, ſchtož ſcźěhuje?

Něſchto prjedy wſchěm žłuſcha k tajkemu pruhowanju a ſliczbowanju: ſo poniżny žy. Cźim poniżniſchi ſchtó je, tak žo pruhujo, cźim wěſcźiſche to, ſchtož je wuſbytk — wſcho jene, hacź to ſchtó jenotliwy tajke ſliczbowanje cźini abo hacź jo cźini žwójba, dom, woßada, ſjednocźeńſtwo — haj lud. —

Na kóždy pad: bjes tajkeho roßžudneho pruhowanja, ſliczbowanja niczo wěſte, dobre, ſpomożne. Tuž hnydom do njeho a ſ nim pſched Boha! A potom ſ Bohom do noweho!

Nowe lěto — nowe žlubjenja — nowe ſapočzatki.

Nowe lěto napołoża też nowe nadawki a pſchiſłuſchnoſcźe. A hdyž je Bóh tón Knjes tón, kiž nam tuto nowe lěto da, žu też nadawki, kiž žu nam ſ nim date, Boże nadawki. A ſwjetſcha njejßu wone žane nowe. Hižo pſchezo běchu nam date — ale pola naß niz dopjelnjene tak, kaž žebi to Boża wola żada.

Chzemy žebi tu pſchi ſpočzatku lěta něktore tajke nadawki — a prawa ſtajicź a žebi žlubicź, je dopjelnicź ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym žiwjenjom, — njeſabywſchi žo pruhowacź, hacź žmy je ſanjechali a ſkomdźili w ſaŕdźenych lětach.

Dźenża je njedźela, Knjeſowy dźeń! Tuž ſtajmy tu jako prěni žwjaty nadawk, jako prěnju žwjatu pſchiſłuſchnoſcź to, ſchtož ſe žłowom njedźela je wuprajene: „Ty dyrbiſch žwjaty dźeń žwjecźicź!“ A ſchto to rěka, to woſpjetujemy ſ Lutherom, ſ kotrymž žmy žo pſchede wſchěm w ſaŕdźenym lěcźe ſetkali a ſeſnali: „My žo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, ſo bychmy prědowanje a Boże žłowo njeſazpěli, ale jo ſa žwajte žměli, radźi žłyſcheli a wuknyli.“

Njedźele a žwjateho dnja prawo je, ſo žo žwjecźi, a naſcha pſchiſłuſchnoſcź je, ſo njedźěłamy — ſo njedźěłamy też te dźěła, kotreż žmy tak bjes prawa a bjeſe wſcheje pſchiſłuſchnoſcźe njedźelu dźěłali, dźěłali žamo, hacź runjeż milijony dźěławy dźeń hižo bjes dźěła pſchihladowachu! Tole dyrbi naſcha dobra wola pſcheměnicź a wotſtronicź a wola a poſtajenje noweho wjedniſtwa naſcheho luda.

A naſcha pſchiſłuſchnoſcź je dale, ſo njedźelu njewotžwjecźujemy ſ haru, ſe ſportom, ſ druhim njenjedźelſkim cźinjenjom, woßebje ſo njewotžwjecźujemy dopołdniſche kemſchaze hodźiny.

Pſchiſtajimy tu ſtare, tola ſtajnje nowe pominanje, kotreż H. Sejleŕ w lěcźe 1865 ſeſtaja a ſaſpěwa:

Njedźela a žwjaty dźeń.

Luby Bóh je ſ njebjeß prajił:
Schěſcź dnjow, cźłowcźe, žym cźi ſtajił,
Na tych prózuj žo a dźěłaj —

Ssedmy ke mſchi khodź a ſpěwaj;
Cžeſcź mój dźeń a ßłowo ßwjate,
Twojej duſchi k ſbožu date;
Schtož ßy ßłyſchał njedźelu,
Duſchi khlěb je w tydźenju.
Schtóž to njecha, — žohnowanje
Najlěpſche ßam ßebi kranje;
Tole, lube dźěcźatka,
Sapiſchcźe do pomjatka!

Stare a nowe lěto w pſchißłowje.

Nowe lěto — nowa Boža miłoſcź! — — Nowe lěto ßej nowu pokutu žada. — — Nowe lěto — nowe njeſboże a ſboże. — — Nowe lěto ſtareho lubeho Boha trjeba. — — S Božej pomozu minu ßo też najcźěßniſche nozy. — — S Božej pomozu traje ßo w žehliwej pjezy. — — S Bohom pěknje počźinacź a ſaſtawacź.

Ssmě Němſka dźenßa hiſchcźe w mißijonſtwje mjes póhanami ſkutkowacź?

Tak ßo jich doſcź dźenßniſchi dźeń praſcha. My wotmołwimy na to ſ dobrym ßwědomjom: Haj! Pſchetož k prěnjemu: My ßmy tutón ſkutk na ßwěcźe ſapočźeli a tohodla dyrbimy jón też dokonjecź. Zyle njemóžne je, ſo woßrjedźa nadobo ſaſtanjemy, Też tu nikoho njeje, kiž by jón nam wotewſał. — K druhemu: W mißijonſtwje dźěłamy po wyſchſchej pſchikaſni, a tuta rěka: „Dźicźe a ſcźińcźe wſchitkich cźłowjekow . . . !“ Nam njeje dozyła do naſcheje wole date, hacž chzemy abo hacž njechamy. Hdyž do Khryſtuša wěrimy, dyrbimy też jemu poßłuſchni bycź. Wjednik kaſa a poddany poßłucha. — K tſecźemu: My dyrbimy też runje Němſkeje dla mißijonſke dźěło wukonjecź. My zyle wěſcźe ſ mißijonſtwom žanu němſku politiku we wukraju njecźinimy. Khryſtuß praji: „Moje kraleſtwo njeje wot tutoho ßwěta!“ Ale to je němſki miniſter ſa ſwonkowne naležnoſcźe prawje wuprajił ſo by ſwrěſchcźenje evangelſkeho ſwonkowneho mißijonſtwa nahladnoſcźi Němſkeje po zyłej ſemi jara ſeſchkodźało. Chzemy tola też wopomnicź, ſo ßu to bratſja a ßotry naſcheho luda, wo kotrychž to tam we wukraju dźe. Woni ßu jako wotpóßłanzy němſkeho kſcheſcźijanſtwa dom a domiſnu wopuſchcźili; woni ſteja tam wonka na woßamocźenych ſtejniſchcźach, maja tak někotre ſwonkowne a ſnutskowne wojowanje dowojowacź, ale woni lubuja ßwoje dźěło a chzedźa w nim woſtacź. A my dyrbjeli jich nětko wopuſchcźicź a ßamych woſtajicź? To njemóže a njeßmě bycź!

Tohodla namołwjamy wſchěch wěrybratrow, ſo bychu też, dźiwajo na mißijonſtwo mjes póhanami, ſwólniwi byli a na ßwjedźenju Sjewjenja — a też hewak — rad wopor ſa njo woprowali.“ Po němſkim.

Mißijonſtwo ſa tukraj a wukraj!

Amerikanſki wucźeŕ pſchińdźe do Japanſkeje a doſta tam ſaſtojnſtwo. Tola wón dyrbjeſche ßlubicź, ſo njeby w roswucźenju žaneho ßłowa wo kſcheſcźijanſtwje prajił. Wón to ßlubi — a ßlubjenje też dźerželeſche.

Žaneho ßłowa wo kſcheſcźijanſtwje njepſchińdźe jemu ſ erta, ale ſtudowazy widźachu jeho žiwjenje, w kotrymž bě mjes nimi po kſcheſcźijanſku žiwy. A wliw tutoho na nich bě tak hłuboki a wulki, ſo ßo ſkradźu w někajkim lěßu ſeńdźechu. Tam ßo doreczachu a ßo na to podpißachu, ſo ßo póhanſtwu wotrjeknu. 25 ſ tutych młodźenzow pſchińdźe do měſta Kioto na kſcheſcźijanſki ſeminar. Někotſi ſ nich ßu nětko hižo prědarjo evangelija.

To njeje jenož mißijonſtwo mjes póhanami, to je też to ſnutskowne mißijonſtwo, kotreż dyrbi kóždy, kiž chze woprawdźe kſcheſcźijan bycź, wukonjecź na tym měſtnje, na kotreż je ſtajene.

Khryſtußowa zyrkej.

Hłóß: Naſch Knjes wſchěch ßwojich ſnaje.

Bóh ßłónzo, ßwětło mózne,
Je zyrkwje nadźija.
Wón žohnowanje wótzne
Nam ſ njej tu wobradźa.
Njech hidźerjo jej hroža,
Sso hory ſwrócźenja,
Dha tola k rohu ſboža
Ju Bóh Knjes powyſcha!

Kaž ſkała w dźiwym morju,
Też zyrkej njekhabła,
We wichorach a horju
Cžeſcź Bohu ſanoſcha.
Njech ßo też druhdy ſdaſche
So cźma ju wobjima,
So wěra ſteji w ſtraſche,
Ju Bóh wſchak ſakhowa!

Njech rospada też ſemja
Do procha, popieła,
Sso ßwěta ſtopy ſlemja,
Dom Knjeſa njeſpada!
Wſchak jeho murje ſteja
Na horje Golgatha
A nad nim rosſchěrjeja
Sso Boże njebjeża!

Bóh mózna, ßylna ſkała
Nam wěcźnje woſtanje,
Nam troſcht, měr, wukhow dawa,
Naß ſ nuſy wumóže.
Sso ſraduj, zyrkej Boža,
Na Ducha twarjena!
Hdyž njepſchecźeljo hroža,
Bóh ſchkit ßwój ſa naß ma!

Bóh ſ nami! kajke ſbožo
W nim maja wěrjazy!
Kak wulki Ty, naſch Božo!
Bóh pſche wſchěch Bohow ßy!
Budź dźak, cžeſcź, khwalba Tebi
Sa Twoje dobroty!
Wſmi junu naß wſchěch k ßebi
Do wěcźnej domiſny.

J. Kapleŕ a J. W.

Zyrkej a ſtat.

Do Schpaniſkeje ßmy my Evangelſzy na pomoz wołani. So ßu tam dlěje hižo njeměrne cžaßy, ßmy ßłyſcheli. Tute ßu evangelſkemu dźěłu na jenej ſtronje ſpomožne byłe, na druhej pak ſe ſchkodu. Evangelſke hibanje w Schpaniſkej je Fliednerowy ſkutk. Ssmy też tu hdyß a hdyß na njón ſpominali.

Tutón zyły evangelſki ſkutk je pſchi nětczišćich wobſtejnoſczach do pjenježnych wuſkoſczow pſchiſchoł. Je ſtrach, ſo cżežko ſchkoduje, hdyž pomoz njedoſtanje. Tohodla je zentrala ſa zyrkwinſke pomozne ſkutkowanje w Genfu, kotruž prof. dr. Keller wjedże, namołwjenje woſjewiła, ſa ſdżerženje Fliedneroweho dżěła w Schpaniſkej dary ſkładowacź. „Njedajmy ſkutk evangelſkeje wěry ſahinyczź!“ — Dary wobſtara wěſcże kóżdy farař dale.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sserbſkim fararjam: Pſchichodnu póndżelu, 8. januara, **dop.** ½10 hodź. budże w Sserbſkim Domje ſwobodne ſeńdżenje. Wſchitzy, kiž móżeja pſchińcź ſo rosrěczecź, ſu wo to proſcheni.

Se Sserbow. Prěnja powěſcź, kotruž w nowym lěcże woſjewjamy, je ſrudźaza. Wulka ſrudźba je ſacźahnyła ſ wotkhadźazym létom do Klukſchanſkeho faŕſkeho doma. Fararjez ſyn Kſcheſcźijan Kſchižan njejapzy wumrě, ſnjesbožowſchi někak duzy po pucźu. Ssrjedu ſmy jeho w Klukſchu pokhowali. S nim njeſhubi jenoż Klukſchanſki faŕſki dom lubeho ſyna a bratra, ſerbſki lud ſhubi młodeho ſerbſkeho wucżerja — a ſerbſkich wucżerjow tak doſcź nima. Tak żarujemy ſ fararjez ſwójbu, kotraž bu tak cżežko domapytana a ſ tajkej ſrudźbu naſtupi nowe léto. Bóh tón Knjes, kiž tole po ſwojej njedowuźlědźomnej woli dopuſchcźi, troſchtuj ſam wſchěch ſrudźenych a daj jim ſwój měr do wutrobow.

S **Bukez.** Zyrkwinſke žiwjenje bě ſańdżene léto jara wotměnjaze. Narody, wěrowanja a wumrěcźa ſu pornjo prjedawſchemu létu pſchiběrake. W lěcże 1933 ſapiſa ſo we Bukecżanſkej woſadże 42 narodow (3 wjazy hacź 1932), 26 hólzow a 16 holzow. 6 dźěcźi krótko po narodźenju wumrě. Swěrowa ſo 33 mandźelſtwow (1932 jenoż 22). We woſadźe wumrě 43 woſobow. Semrěcźow běſche porjno létu 1932 pjecź wjazy. Dwaj ſemrětaj ſo na ſuſnym pohrjebniſchcźu pohrjebaſchtaj. S ſuſnych woſadow ſo 5 ſemrětych na naſchim pohrjebniſchcźu pohrjeba. Mjes nimi běſche 22 mużſkich a 26 żónſkich woſobow. Najſtarſcha ſemrěta bě wudowa Janaſchowa, wumjeńkarka w Delanach. Wona dożpě 93 lět 4 měſazy a 9 dnjow. Zyrkwinſke ſběrki wunjeſechu hromadźe 1036,20 hr. Tutón wunoſchk dopokaſa, ſo ma naſcha woſada hiſchcźe pſchezo dobrych a wjeſelych daricźelow. Wunoſchk je pak pornjo prjedawſchemu létu trochu mjeńſchi. Njech pak je nowe zyrkwinſke léto ſaſo tak ſbożowne a żohnowane.

S **Hrodźiſchcźa.** Liczbniki, kotreż w ſpinkach ſteja, poczahuja ſo na léto 1932. Narodźiło je ſo 26 (37) dźěcźi a to 14 (23) hólzow a 12 (14) holzow. Mjes nimi jene njemandźelſke. Narodźiło je ſo w Droždźiju, Njechornju a Kortnizy 4 dźěcźi, w Hrodźiſchcźu 3 dźěcźi, w Rakojdach, Běłej Horje, Worzynje a Wujeźku 2 dźěſcźi a w Brěſezach, Skanezach a Wichowach 1 dźěcźo. Wot tutych dźěcźi w běhu léta tſi wumrěchu. Kſchcźenych bu tohorunja 26 dźěcźi. Kſchcźeńſki ſlub wobnowichu 29 (19) dźěcźi; wot nich ſo na ſerbſkej konfirmaziji 15 a na němſkej 14 dźěcźi wobdźěli. Spowědnych bě 1831 (1818), a to 758 (758) mużſkich a 1073 (1060) żónſkich. Na ſerbſkich ſpowědźach wobdźěli ſo 1323 (1278) woſobow a na němſkich 508 (540). 86 (96) woſadni a to 81 Sserbow a 5 Němzow ſwjecźachu Boże wotkaſanje ſtaroby abo khoroſcże dla doma. Pſchipowědanych bu 26 (11) a ſwěrowanych 16 (5) porow. Semrěli ſu 20 (27) woſadni. K tutym pſchińdże hiſchcźe 6 druhich woſobow, kotreż ſu ſ wjetſcheho dźěła w Budyſkej khorowni wumrěli, tak ſo liczba tych tu pokhowanych 26 (33) wucżini. Najwjazy ſemrětych ſtejeſche w ſtarobje wot 70 do 80 lět, mjenujzy 8. Najwjetſcha ſtaroba bě 93 lět 3 měſazy 17 dnjow. Sběrki ſu 711 hr. (819,80) wunjeſłe. K tomu pſchińdże domjaza ſběrka ſaſ nutſkowne miſijonſtwo, kotraž je 222 hr. wunjeſła. Nimo toho je ſo ſa ſwonkowne miſijonſtwo 400 hr. wotedało. Te ſu ſo naſběrake pſchi ſpowědźach, woprawjenjach a wot cżitarjow Miſſ. Póſła. Tohorunja ſu ſo wjetſche pſchinoſchki ſa naſchu zyrkej woprowake. Daricźelam ſłuſcha dźak zyrkwje, a tón Knjes chzył woſadże woporliwoſcź ſakhowacź.

S **Maleſchez.** W lońſchim lěcże ſo w naſchej woſadże 28 dźěcźi, 14 hólzow a 14 holzow, narodźi. W naſchim Božim domje ſo 12 porow ſwěrowa, nimo toho 10 pſchipowědaſche. Semrěło je 20 woſobow, mjes tutymi 14 doroſcźenych. K Božemu blidu je 1258 woſobow pobyło, mjes nimi je 94 ſwonka woſadnych ſpowědźow Boże wotkaſanje ſwjecźiło, 553 bě mużſkich a 705 żónſkich, 11 paczeŕſkich dźěcźi, pſches tſecźi dźěł na němſkim. Dobrowólnych darow je ſo 635 hr. nadawało, a to pſchi krajnych kollektach 189 hr., ſa woſadne ſaměry 126 hr. Sa ſkutki zyrkwinſkeje luboſcże ſo 179 hr., a to ſa ſnutſkowne miſijonſtwo 87 hr., a ſa ſwonkowne miſijonſtwo 70 hr. wotpóſła. — Bóh daj pſchibywanje a roſcźenje naſchej woſadże

Na pucź.

Jeſuſ — kſcheſcźijan.

Liſtowanje.

Sa 2. po Epiph.: K. w B. — Sa 3. po Epiph.: W... s w Hu. — Sa Sept.: R. w B.

Proſzymy ſa nowe léto wo běžne ſobudźěło a wo roſprawy, naſtawki ſ woſadow, ſo by naſche kopjeńko było bóle a bóle woſadnik, a dozyła wo pſchinoſchki. Tu je ſkładnoſcź też ſa naſchich ſerbſkich ſtudowazych, ſobu dźěłacź na nabožnym ſerbſkim polu ſa ſwój narod. — Dopiſy dyrbja kóżdy ras póndżelu prjedy w Noßacźizach pola redaktora bycź. Jednore roſprawy ſ woſadow móżeja ſo hnydom w cźiſchcźerni wotedacź a to nanajpoſdźiſcho wutoru prjedy. — Proſzymy, ſo bychu ſo nětko hnydom roſprawy wo zyrkwinſkim žiwjenju woſadow w lěcże 1933 wotedake, ſo bychmy je na pſchichodne cźiſła roſdźělili a tak naſchim cźitarjam ſhromadny pſchehlad poſkicźili.

Wſchěm ſwěrnym a pilnym ſobudźěacźerjam a dźěłacźerkam tu w prěnim cźiſle noweho léta wutrobny dźak a „Saplacź Bóh!“ Wjeſelimy ſo, ſo mamy też ſobudźěłacźerki! Sdobom pak wſchěm nutrnu próſtwu, ſo bychu dale ſobudźěłali ſa naſch ſerbſki narod. Njech też tuto dźěło nam njepſchinjeſe żaneje pjenježneje mſdy, haj njech ſebi żada wopory cźaſa a pjenjes, myto, a to radoſcźiwe a wobſbożaze nam je, ſo ſmy dopjelnili ſwjate nadawki, kotreż je nam Bóh położił do krwě a do wutroby, do ſwědomja a do duſche, ſo ſmy ſłużili ſwojemu narodej, njech też wón mały je, a ſłużili ſwojej zyrkwi a wěrje. To cźińmy też dale ſwěrni a radoſcźiwi w tutym nowym lěcże, kotreż ſmy ſměli ſ Božej pomozu ſapoczecź!

Sa tuto nowe léto pſchejemy wſchěm ſwěrnym ſobudźěłacźerjam a dźěłacźerkam Boże bohate żohnowanje. W tutym je wobſamknjene wſcho ſbožo noweho léta.

Nakład. **Redaktor.**

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Sſmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihatnje, ſop. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ſobotu a płacźi ſchtwórcźělnje 108 pj.

Čišło 2

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je

Za staw spróchny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewk će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. januara 1934 Bautzen

2. njedźela po tśjoch kralach.

Budźćże wjeselí w nadźiji, ćerpliwi w ćěžnosći, wobstajni w modlitwje (list na Romiskich 12, 12). —

W naschich nowinach nadeńdźesch nětkle zyrkwine powjesćże wo znamjenjach žiwjenja w sańdźenym lětże. S jenotliwych liczbow žebi wjele wjacź njemóžesch. Dyrbisch wjedźecź, kak wulka je wožada, kotraž ma telko narodow a wěrowanjow, kak mała tamna, w kotrejž jenož 4 parschony wumrjechu. Wožebje žo wěsćże sa to sajimujesch, kak wjele je ta abo druha wožada do kaschćikow sběraka, a woporliwa wožada směje twoju khwalbu. Skónczńje pohladasch hischćże na liczbu spowjednych. By rad wjedźał, kajku liczbu je farař loni abo psched 100 a 200 lětami wosjewicź mohł.

Schto móža nam tajke powjesćże pomhacź? Ssměmy nětk žudźicź, winu pytacź a někoho saždźicź? Najlěpje tola je, so žo Bohu dźakujemy, so chże se žwojej žmilnosću a žwěru hischćże ras s nami spytacź. A dokelž je Bóh luby Knjes nam kschesćanam jako najwjetschi dar žwoje žwjate žłowo pschipowjedacź dał, je kóžde lěto hnady połne lěto, we kotrymž žebi dobru radu w Božim žłowje pytasch. Kóždy dźeń budźe Knjesowy,hdyž Božemu žłowu dasch skutkowacź w tebi psches tebje.

Jara dobru radu dźenža dóstanjemy:

Budźćże wjeselí w nadźiji. Spodźiwnje je, so wožebity dźak žo njeżada. Sswjaty japoschtoł drje žebi myślí, so njemóžesch jako kschesćan žwojemu Knjesej lěpschi dźak pschinjesćź hacź so po tym pucźu, na kotryž je tebje Bóh stajił, dale dźesch: wjeselý w nadźiji. Je dha tole móžno, hdyž nam stare staroscże a nowe žo k nim namakachu? To žy ty, kiž žo tak praschesch. Ale dopomń žo: najwjetschе staroscże ćże tola do Božeju rukow ćěrjachu a s tym žwoju móz shubichu. Ty bu móznischi hacź wone. Snajmjeńscha dyrbisch pschidacź, so je Bóh tebi staroscże precź wsacź chžył, so mohł ty sažo nowe nadawki dóstacź.

S małymi staroscźemi mamy žo husto dléje bědźicź. Schtoż chże nam wschědnje měr skasycź, žu kamuschki, kotrež žo nam na pucź mjetaju a nam dźěło tak poczeża. Lěpschi žrědk tu drje njedóstanjesch, hacź so žo do teho podasch, schtoż pscheměnicź njesamóžesch. Boże žłowo pak tebi radźi, niz se morkotanjom a se srudnej wutrobu ale wjeselý w tej nadźiji, so Bóh ćże znaje a ći wjazy njenapołoži hacź jemu njesć móżesch. Wón je ći pomhał; wón budźe dale pomhacź.

Tuž hladaj do pschichoda stroschtny w tym Knjesu. Tak dołho kaž ty jeho njepuschćiśch, wón ćże wěsćże puschćicź njebudźe. Haj, naschonjenje najžwěrnischich je, so je cźěmna nóz pola teho Knjesa kaž žwětły dźeń a srudoba psched wočomaj kaž wjeselosć w tym Knjesu.

Njeje wón naschemu krajej a ludej nowy pucź do pschichoda pokasał a wurubał? Pobožny a njepobožny widźi pschichod, schtó jón směje? Tón, kiž na teho Knjesa twari wjeselý w nadźiji a sćerpliwy w cźěžnosći. Njechamy prěcź, so stejimy w cźěžnosćach. Swonkne wobstejnosćże luda žadaju žebi napinanje wschěch mozow a dalsche wojowanja. Wot Boha naschemu krajej w prawym cźasu póžłany wodźeŕ rukuje sa to, so runu schćežku dale pójdźemy. Nascha evangelska zyrkej pak cźi tola też na wutrobje leži. Kak rad by žłyschał, so stejimy też tu wschitzy w jenej myšli hromadźe. Kajku cźěžnosć žmy žebi naczinili? So žo wjazy njerosumi, hdyž wo twarjenju nascheje zyrkwje w nowym cźasu rěcźimy. Pod tym drje nětko najbóle cźerpimy.

Tu a tam je Bóh luby Knjes hižo w prjedawschich cźasach nam prajicź chžył, so je cźěžnosć twojeje dusche dla wjetscha hacź cźěžnosć cźěła dla. Ale wón je też prajił, so cźlowjekojo szyła tebi duschu wsacź njemóża. Njech je to twój troscht, a twoja sćerpliwosć njech ćże dźerži w kóždej

tyſchnoſczi. Hladaj pak, ſo też ſczerpliwy woſtanjeſch. Na tym hakle połne žohnowanje Boże leži. Pomhacź móže czi, ſo ßy wobſtajny w modlitwje. Sswjaty japoſchtoł Pawoł je tónle ßrědk wupruhował, a to w žiwjenju kſchiwdy a prózy połnym. Jeho pſchecźeljo buchu njepſchecźeljo, jeho czeſcź njeczeſcź, jeho móz ßłaboſcź. Ale wón namała ßwojeho ſbóžnika. W modlitwje bu jemu móz a czeſcź a ßmilnoſcź Boża wěſta. Pawoł, to je „małki“ ßo nětk mjenujeſche. Ssam njechaſche niczo bycź. „Khryſtuß je moje žiwjenje“, tak ßo khwaleſche, a jeho žiwjenje bu žohnowane. Wěſcze ßu modlitwy wěrjazych kſcheſczanow jeho dźěło podpjerałe.

Ssy ty ßebi khwile wſak, tajke dobroproſchenja czinicź ſa ßwojeho duſchowpaſtyrja? Ssy ßo modlił ſa ßwoju drohu evangelſku zyrkej? A wobſtajny był w tajkej modlitwje? Njewěm lěpſchu pomoz, kotruž mohł ty poſkicźicź hacź ſtyknjenej ruzy a nutrne modlitwy ſ dźakneje wutroby. Bóh luby Knjes hlada na ßwěrnych w kraju. Wón chze cźe ßobu licźicź do tych, kiž ßu wjeßeli w nadźiji, ſczerpliwi w tyſchnoſczi a wobſtajni w modlitwje — też w nowym lěcze, kotreż ma bycź po Knjeſowej woli: lěto ſboża. Hamjeń.

28 thezow sakskeje ludoweje cyrkwje za znutřkowny twar Němskeje Evangelskeje Cyrkwje.

Sakska cyrkwina wyšnosć je wšěm cyrkwinskim wosadnym łopjenam poručiła, wozjewić 28 thezow, kotreż je krajna synoda w swojim wurjadnym posedźenju 10. decembra 1933 přijała. Naš njedźelnik je dźensa tu wozjewja.

I. Cyrkej a stat.

Thezy 1—5 pokhadźeja z 24. dypka, wotrězk II programma NSDAP, po kotrymž partaja a z tym dźensa też stat jako tajkej stejitej na stejnišću positivneho křesćijanstwa.

1. Němska Evangelska Cyrkej steji w staće. Wona njemóže pódla stata w kuće stać, kaž to křesćijanstwu njepřećelske hibanja chcedźa. Wona njemóže neutralna wostać přećiwo statej, kaž to chcedźa te kruhi, kotreż nimaja dowěry nacionalsocialistiskemu statej. Wona njemóže ze cyrkwju wyšše stata być, kaž to katolske stejnišćo je. Wona njemóže też cyrkej pod statom być, kaž bě to w starej statnej cyrkwi. Jenož jako cyrkej w staće je wona ludowa cyrkej. Tak ßu Lutherowe prěnjojtne mysle wo staće a cyrkwi woprawdźitosć.
2. Lutherska cyrkej njemóže, dokelž je z ludom zawjazana, z nacionalsocialistiskim statom stać na stejnišću konkordata. Jako ludowa cyrkej steji wona w dowěrje k tutomu statej. Z wjednikom cyrkwje móže jenož tón być, kiž ma dowěru statneho wjednistwa. Stat spěchuje cyrkej a zmóžnja jej swobodne skutkowanje; přetož stat a cyrkej słušatej hromadu, dokelž stej wulkej zarjadowacej mocy luda. Wonej stejitej jena k druhej na stejnišću dowěry, nic na stejnišću wučinjenjow.
3. Ludowa cyrkej wuznawa so ke krwi a rasy, dokelž je lud přez jednosć krwě a byća. Staw ludoweje cyrkwje móže potajkim jenož tón być, kiž je po prawje stata staw ludstwa. Zastojnstwo ludoweje cyrkwje zastawać móže jenož tón, kiž móže po prawje stata ze zastojnikom być (tak mjenowany paragraf wo ariskich).
4. Ludowa cyrkej njewoznamjenja to, zo maja so křesćijenjo druheje rasy wuzamknyć wot słowa a sakramenta a wot wulkeho křesćijanskeho zjednoćeństwa wěry. Křesćijan druheje rasy njeje křesćijan nižeje rjadownje, ale křesćijan hinašeho rodu. Ludowa cyrkej woznamjenja, zo njeje křesćijanska cyrkej hižo žiwa w dokonjanej Božej wěčnosći, ale zo je zwjazana k porjadej, kiž je Bóh tutomu žiwjenju dał.
5. Dokelž němska ludowa cyrkej sebi rasu jako Bože stworjenje waži, ma wona žadanje, zo by rasa čista a strowa wostała, za Božu kazń. Wona ma mandźelstwo mjez přiwuznymi wšelakeju rasow za njeposłušnosć přećiwo Božej woli.

II. Štož cyrkej připowjeda.

6. Bóh chce cyłeho člowjeka měć. Štož cyrkej připowjeda, ma tón zaměr, stajić člowjeka pod Božu nohu.
7. Jako cyrkej Jezom Khrysta ma wona předewšěm tón nadawk, němskemu člowjekej, kotrehož Němca stwori, připowjedać evangelij Jezusa Khrystusa.
8. Evangelij Jezusa Khrystusa woznamjenja, zo je Bóh naš Knjez a Wótc, zo so tutón Bóh w Jezusu Khrystusu jewi, a zo my člowjekojo jenož přez Jezom Khrysta puć k Wótcej namakamy. Tole připowjedać, na to je cyrkej zwjazana.
9. Bóh staja člowjeka do porjada žiwjenja, do swójby, luda, stata. Tohodla spóznawa ludowa cyrkej w tym, zo nationalsocialistiski stat totalitetu žada, Bože wołanje k swójbje, k ludu, a k statej.

III. Założki cyrkwje.

10. Założk cyrkwje wostanje Biblija a wuznaće. Biblija ma póselstwo wo Khrystusu, wuznaće swědči wo póselstwje wo Khrystusu.
11. Rozsudne zjewjenje Bože je Jezus Khrystus. Zapismo tutoho zjewjenja je Nowy Testament. Tohodla ma tutón za wšo, štož cyrkej připowjeda, směr pokazowacu ważnosć.
12. Stary Testament nima runeje ważnosće. Štož bě ryzy židowske ludowe wašnje a ryzy židowska ludowa nabožina, to je přewinjene. Ważny wostanje Stary Testament, dokelž nam podawa stawizny a rozpad luda, kiž při wšěm Božim zjewjenju so tola přeco zaso wot Boha dźěleše. Profetojo, na Boha założeni, pokazuja nam wšěm na tutym ludu: Kaž nationa k Bohu steji, to rozsudźi wo jeje dóńće w stawiznach.
13. My spóznawamy potajkim w Starym Testamenće wotpad Židow wot Boha a w tutym jich hrěch. Tutón hrěch zjewi so před cyłym swětom w tym, zo Jezusa křižowachu. Wot tam sem leži Bože pokleće na tutym ludu hač do dźensnišeho dnja. My spóznawamy pak zdobom w Starym Testamenće prěnje pruhi Božeje lubosće, kotraž so w Jezusu Khrystusu dokónčnje zjewi. Tutoho spóznaća dla njemóže ludowa cyrkej wotstupić wot Stareho Testamenta.

14. W Augsburgskim wuznaću a w tych druhich wuznawacych pismach němskeje reformacije je to, štož křesćijanske póselstwo je, wobswědčene. My smy ze tutymi wuznaćemi z našimi wótcami we wěrje zwjazani. Cyrkej bjez wuznaća by była kaž stat bjez wustawy a zakonja.

15. Wuznaće je přeco zwjazane na wěsty čas a jeho prašenja. Wěstych prašenjow, na kotrež wuznaća wótcow wotmolwjeja, tu dźensa za nas wjacy njeje. Wěste prašenja pak, na kotrež wuznaća wótcow hišće njemóžachu wotmolwić, prašeja so dźensa nas. My so tohodla prócujemy, so złožujo na wuznaća wótcow, namakać wotmołwu ludoweje cyrkwje. na prašenja našeho časa, kotraž je po wuznaću: Nic wróćo k wěrje wótcow, ale doprědka we wěrje wótcow!

IV. Puć cyrkwje.

16. Ludowa cyrkej je přećiwo liberalismej. Liberalismus rozdrjebjuje wěru do Jezusa Khrystusa, dokelž ma jeho jenož za člowjeka. Wón znaje Jezusa jenož jako připowjedarja wysokich počinkow abo jako rjekowsku wosobu. Wón staja člowski rozum wyšše Boha. Nam je Jezus Khrystus Boži Syn, jeho zjewjenje je nam tón dźiw člowskich stawiznow.

17. Ludowa cyrkej je runje tak přećiwo nowej orthodoksiji. Tuta orthodoksija zahaći wojowacemu a pytacemu člowjekej, puć ke Khrystusej z tym, zo so zasakle dogmow dźerži, a čini žiwe připowjedanje evangelija njemóžne.

18. Ludowa cyrkej je pak też přećiwo pospytam, wěru do Khrystusa zaměnić z nabožinu, kotruž rasa twori. Wša nabožina je jako pytanje a prašenje po Bozy wšelakora po rasach. Jezus Khrystus pak je w swojej dźiwnej wosobje dopjelnjenje wšeho, štož je we člowskej duši žiwe jako žedźenje, prašenje a wočakowanje. Zo so wo to wadźa, hač je Jezus Žid abo Ariski, njedótka so do cyła Jezusoweho byća. Jezus njeje zastupjeŕ člowskeho rodu, ale jewi nam w sebi Boži ród.

19. Němska ludowa nabožina móže tohodla jenož křesćijanska nabožina być. Křesćijanstwo je wšelako wutworjene po rasy a ludstwu. Tehodla wojujemy my wo to, zo bychmy němske křesćijanstwo měli.

20. Tuto němske křesćijanstwo mamy w Marćinu Lutheru. My widźimy w Lutherowej reformaciji wubuch němskeje wěry do Khrystusa. Němske křesćijanstwo je lutherstwo. Jako němscy lutherscy smy my cyle Němcy a cyle křesćijenjo.

21. W tukhwilu wudawaju wšelakeho wo člowjeku, štož je mylenje. Mylenje je, zo praja: Člowjek nima zamołwjenja před Bohom a tohodla też žaneje winy před nim. Mylenje je, hdyž praja: Člowjek móže ze swojej mocu dóńt a smjerć přewinyć. Mylenje je, zo praja: Člowjek móže so sam wumóc.

22. Hrěchow zwjazki, dónta nuzowanje, smjerće móc přewinješ jenož we wěrje do Jezusa Khrystusa. Přez njeho dostawamy wodaće winow, zawjazanje z Bohom, wěčne žiwjenje.

23. Z tym njeje ničo ponižowace wo člowjeku wuprajene, z tym je jenož cyle jednorje wo člowjeku sudźene. Jeho nadobnosć je, zo je z Bohom zawjazany, to so člowjekej w Jezusu Khrystusu znowa dari.

24. To je to křesćijanske póselstwo zboža a zbóžnosće, kotrež člowjek wšěch časow a ludow trjeba. Jeničke zbožo člowjekow je w křižu a w horjestaću Jezusowym kruće założene.

25. Tuto póselstwo, kotrež jenak khutnje dźiwa na Boha, kajkiž je, a na člowjeka, kajkiž je, znjemóžnja, zo so materialismus a liberalismus po wokołopuću přez nabožinu zaso wróćitej.

26. Wěra do Khrystusa, kotraž so njewuskutkuje, njeje wo ludowej cyrkwi ničo hódna. Skutk wěry do Khrystusa je, zo rozsudnje wojuješ přećiwo wšemu złemu a zo su zmužiće rozsudźeny, służić a woprować.

27. Tohodla wukładuje ludowa cyrkej positivne křesćijanstwo (24. dypk partajineho programma) tak: wěra do Khrystusa, wumóženje přez Khrystusa, skutkowanje z Khrystusa.

28. Tuto němske křesćijanstwo je jenički podłožk, na kotrymž móžeja němscy člowjekojo też we wěrje přez jene přińć.

Tute thezy je sakska cyrkwina wyšnosć brunej sakskej synodze z tym prašenjom předpołožiła, hač wona tutym thezam přihłosuje a hač je zwólniwa, wuprajić, zo su wone wuraz jeje wuměnjenja a jeje wole, a so swjatočnje k nim wuznać.

Na tuto prašenje je bruna synoda jenohłósnje haj prajiła. Jeničcy sobustaw theologiskeje fakulty krajneje university, kotrehož su po § 8 wotr. 2 b cyrkwineje wustawy porjadni profesorojo tuteje fakulty wolili, njeje so při tutym wothłosowanju wobdźelił, nochcyjo ani haj ani ně prajić.

Tute thezy su měra a pućnik sakskeje cyrkwineje wyšnosće za jeje dźěło w zańdźenym a přichodnym času.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

S **noweho lěta 1934.** Wotkhód stareho a ſastup noweho lěta a zyły ſapoczatk lěta 1934 — wſcho je było khutne, traſchaze! Tak hnydom ſtruchła powjeſcź ſe Sserbow do Sserbow, ſo wucżeŕ Kſcheſcźijan Kſchižan ſnjeſboži a wumrě! Se ßußodneje Czěſkoßłowakiſkeje, ſo tam ßmjercź ßej žada na 150 cźłowjekow — a tola njeběchmy hiſchcże ſ naſtróżenja, ſ kotrymž naß naſtróži powjeſcź wo wjaz hacź 200 morwych w Franzowſkej! A ſaßo powodźenja na wſchěch kónczinach Europy a ſemje, tak w Grichiſkej, w Amerizy, w Khinje — a telko morwych a telko ſniczeneho ſamóżenja! A ſaßo powjeſcź wo ſnjeſboženych lětadłach a morjenych a ſpalenych cźłowjekach! A ſaßo! Tola njech je to doſcź! — A niczo wjazy? Tola a tola! My dyrbimy wjedźecź, ſo nowe lěto niz w mozy cźłowjekow. Wono je w mozy Božej! A ſ nim wſchitko, wſchitzy! To rěka: S Bohom dźi! Niz krocżałki bjes Boha a bjes wěrneje wěry do Boha! Modl ßo a dźi po Božej ſchcźeżzy! S Bohom cźiń ßwěru, ſchtoż ty cźiniſch maſch ſa ßebje, ſa ßwój dom, ßwój lud, ßwoju zyrkej!

Do Pruſkeje. Naſchi cźitarjo a naſche cźitarki w Pruſkej dóſtanu ſ dźenßniſchim cźißłom wobſchěrniſche woſſjewjenje, kotrež bu po porucźenju ſa ſakiſkich woßadnych pſchełożene a woſſjewjene. Myßlimy ßebi, ſo tole też w Pruſkej kóždeho, kiž ma wutrobu ſa zyrkej a lud a ſa zyły cźaß, ſajimuje. My tola nětkle wſchitzy ßobudźełamy ſa nowotwar luda, zyrkwje ſtata, — ſnajmjeńſcha my to dyrbjeli. Tohodla je dobre, ſo ſe wſchěm, ſchtoż tak pſches luda woßady dźe, ſeſnacź.

S **Budeſtez.** W naſchej woßadźe narodźi ßo w lěcźe 1933 88 dźěcźi (lěto prjedy 86) a to 45 hólzow a 43 holzow, 20 njemandźelſkich dźěcźi. Wěrowanjow bě 43 (42); paczeŕſke dźěcźi, kiž ßu ßo bołmonczku konfirměrowałe, běchu 63 (59). Sso khowali ßu ßo 71 (79) woßobow, 10 dźěcźi, 24 muźſkich a 37 żónſkich. K Bożemu blidu mějachu ßo 4606 (4479) woßobow, ſwonka Bożeho doma ßwjecźachu 205 woßobow ßwjate wotkaſanje. Sběrki wunjeßechu 4050 hr., w tym ſa mißijonſtwo mjes póhanami 841,27 hr., ſa ſnutskowne mißijonſtwo 500 hr., ſa bibliſke towaŕſtwo 154,62 hr. atd. Bóh żohnuj też we tutym nowym lěcźe Budeſcźanſku woßadu, kiž tak rady a bohacźe ſa twar Bożeho kraleſtwa wopruje.

Do **Klukſcha** ſcźelechmy tydźenja ßłowa ßobuželenja a pſchecźa troſchta; do Klukſcha ßmy ſchli, ßobużarowacź ſ faraŕjez ßwójbu wo ßyna a bratra lubeho, droheho, a ßobu pſchewodźecź k rowu, ſchtoż ſachodne tu woſta po młodym ßerbſkim wucźerju Kſcheſcźijanu Kſchižanu; do Klukſcha dźemy dźenża hiſchcźe ras, ſtupicź k rowej tutoho młodeho ßerbſkeho prózowarja a wopomnicź jeho żiwjenje a ßwoje, jeho ßmjercź a ßwoju, a ſaſtupicź do faŕſkeho doma a ſ cźicha ruku ſtłóczicź tym, kiž tam żela tak hłuboko. W jich wulkej ſrudźbje je jim — każ kóżdemu ſprawnemu kſcheſcźijanej, — wěra do Sbóżnika jeniczki wěrny troſcht. Wołóżenje je pak jim w cźeżkich ſrudnych hodźinach był tamny 3. januara, na kotrymż ßo ſjewi telko luboſcźe a dźakownoſcźe, telko ßobuželenja a cźeſcźowanja. Sserbſki lud żarowaſche wo ßwojeho ßwěrneho ßyna. Ssyły to wobßwědczichu a ßłowa a hrona ſ mnoho ertow, a wěnzy a ßylſy. S jenym ſ tych ßłowow a wuſnaczow pſchi rowje dźěli ßo żarujo a ßo dźakujo też naſche łopjenko wot njebocźiczkeho, ſtrowjo zyły farſki dom Kſchižanez: „Wojowaŕ ſłoži brónje, dźěłacźeŕ ſ njewuſtawazej pilnoſcźu je ßo podał na wěczny wotpocźink. Sserb ſ horjazej ßo wutrobu je naß wopuſchcźił. Żaruj ßerbſki ludo, pſchetoż jedyn ſ twojich najlěpſchich ßynow cźi wumrě. Scźěhuj ßerbſki ludo, ßerbſka młodźina jeho ſkutki a pomhaj ßobu ſawrjecź ranu, kiž je ßo do rjadow ßerbſkich prózowarjow ſdrěła."

S **Barta.** Naſche żonjaze tow. ſměje w tutym lěcźe ßwoje 20lětne wobſtacźe ßwjecźicź. Tohodla bě prěnja měßacźna ſhromadźiſna wuhotowana k ßwjedźeńſkemu dopomnjeczu. Pſchedßydka, prinzeßna ſe Lippe powitaſche wſchitkich, kiž běchu w nimale doſpołnej liczbje pſchiſchłe, a wuprajeſche wjele ſboża k nowemu lětu. Na 103. pſalm ßo ſłożujo mějeſche woßadny duchowny ßwoju naręcź. Wſchelake knjenje ſawjeßelichu pſchitomnych ſ rjanymi ſpěwami, kotreż kantor Běmaŕ na klaŕerje pſchewodźeſche. Wokſchewjaze běchu ßłowa ſałożerki a prěnjeje pſchedßydki, knjenje Matekoweje, prjedawſcheje fararki, wo prěnich lětach naſcheho towaŕſtwa. Kak pilnje ßu tehdom dźěłałe ſa wojakow, a ſ tym ſa Wótzny kraj. Kak wjele nohajzow, rukajzow, lapow ſa nohi, poßleſchcźow, wodźewkow ßu dźěłali, kak wjele darow ſa lazaretY ſběrali a wotedali, hobrſke cźißła ßmy ßłyſcheli a widźichmy wulki wuźitk tajkeho dobrocźinſkeho ſpomożeŕſkeho towaŕſtwa. Potom ßo prjódkcźitaſche liſt druheje pſchedßydki wo ſkutkowanju we jejnym cźaßu a ſkóncźnje rosprawjeſche nětcźiſcha pſchedßydka, kotraż nětko hižom 5 lět towaŕſtwo wodźi, wo dźenßniſchim wulkim dźěle towaŕſtwa, wo ſdźerżenju ßotrownje, kiž wulke wopory żada. Po pſcheſtawzy rěcźeſche knjeżna ſ Noſtitz wo nadawkach żónſkich towaŕſtwow nětdy a nětk, każ woßebje wo tym, ſo żónſke towaŕſtwo a NS-żónſki ſwjaſk, kóżdy ßwoje woßebite ſaměry ma. Kraßna ſhromadźiſna ßo ſkónczi ſe ſhromadźenej modlitwu. — Woßada njemóże doſcź dźakomna być, ſo ma tajke żiwe żónſke towaŕſtwo. Bóh chżył jo ſwarnowacź!

S **Minakała.** W naſchej woßadźe narodźi ßo w ſańdźenym lěcźe 27 dźěcźi, to je 4 mjenje, hacź lěto prjedy. Mjes tymi nowonarodźenymi dźěcźimi běſche 16 hólzow a 11 holzow. 1 dźěcźo běſche njemandźelſke, 3 hólzy běchu morwonarodźene. — Wukſchcźenych bu w naſchim Bożim domje 20 dźěcźi, a to 11 hólzow a 9 holzow. — Wſchě dźěcźi, kiž běchu ßwj. kſchcźenizu doſtałe, ßu żiwe woſtałe. Też hewak njeje żane dźěcźo w ſańdźenym lěcźe wumrěło. — Wěrowanjow běſche 28, to je 14 wjazy hacź lěto prjedy. 1932 běſche 14 wěrowanjow — potajkim ßmy lońſche lěto hiſchcźe ras tak wjele měli. — Pſchipowědało je ßo 40 porow, to je 16 wjazy, hacź lěto prjedy. — Swój kſchcźeńſki ßlub je w ßwj. konfirmaziji wobnowiło 27 dźěcźi, 12 wjazy, hacź lěto prjedy. Mjes nimi běſche 15 hólzow a 12 holzow. 1932 běſche 11 holzow a 4 hólzy — potajkim je ßo lońſche lěto 11 hólzow a 1 holza wjazy konfirměrowało. — Wumrěło je w ſańdźenym lěcźe we naſchej woßadźe 17 woßobow, to je 6 mjenje, hacź lěto prjedy. S tym, ſo ſtaj ßo 1 katolſki muż a 1 katolſka żona na naſchim pohrjebniſchcźu khowałoj, je hromadźe 19 khowanjow było. — Mjes tymi ſemrětnymi běchu: 2 wudowzaj, 2 wudowje, 1 muż, kiž běſche dźěleny wot ßwojeje żony żiwy, 5 żenjenych mużow, 4 żenjene żony, 3 morwonarodźene dźěcźi. Dwě katolſkej woßobje, kotrejž ſtej ßo na naſchim pohrjebniſchcźu khowałej, běſchtej mandźelſkej, kotrejž ſtej krótki cźaß ſa ßobu wumrěłej. — Najſtarſcha woßoba mjes ſemrětnymi běſche wumjeńkaŕ Handrij Kłótka ſ Hatka, kotryż je w ſtarobje 80 lět 2 měß. a 28 dnjow wumrěł. — K Bożemu blidu běſche hromadźe 1628 woßobow, to je 115 wjazy, hacź lěto prjedy. Na ßerbſkej ſpowědźi běſche 1002, na němſkej 626 woßobow. Na ßerbſkej ſpowědźi běſche 18 mużow a 1 żona, na němſkej 45 mużow a 51 żonow wjazy, hacź lěto prjedy. — Domach woprawjennych a tych, kiž ßu pſchi domjazych Bożich ßłużbach ke ſpowědźi ſchli, běſche hromadźe 112 woßobow, 23 mużow a 89 żonow. — Hromadźe běſche k Bożemu blidu 724 mużow a 904 żonow, to je 63 mużow a 52 żonow wjazy, hacź lěto prjedy. — Do zyrkwje ſaßo ſaſtupiło je w ſańdźenym lěcźe hromadźe 6 woßobow: 5 mużow a 1 żona, wſchitzy ſ Khróſta a ſ Adolfſkeje Hěty. — Pſchi kolektach je ßo naſběrało 162,60 hr., to je 13,15 hr. mjenje, hacź lěto prjedy. Wunoſchk kolektow ſa Bożi dom běſche 122,25 hr., 2,25 hr. wjazy hacź 1932. Do Miżionſkeho kaſchcźika a wot cźitarjow Miżionſkeho Poßoła je ßo woprowało 80,50 hr., 30,50 hr. wjazy hacź lěto prjedy. Wſcho hromadźe je ßo w ſańdźenym lěcźe naſběrało 365,35 hr., to je 19,60 hr. wjazy, hacź lěto prjedy. — Bóh Knjes żohnuj dale naſchu lubu woßadu a daj jej roſcź a pſchiběracź na tym, kiž naſcha hłowa je, na Jeſom Khryſtußu!

Na pucź.

Schto je mi zyrkej a woßada a ſchto ßym ja jimaj a we nimaj?

Liſtowanje: Sa 3. po Epiph. W . . . ż w H. — Sa Sept. R . . . cź w B. —

„Bibliſki pucźnik" ſa lěto 1934 cźaka na Sserbow, ſo by ſ nimi ſchoł pſches lěto 1934. Wono je tajke, ſo trjebamy „Bibliſkeho pucźnika". — Seſtajał je jón też lětßa k. faraŕ Rencź-Bartſki.

Samoſtwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźetnje a knihaŕnje, ſoſ. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čzišło 3

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 21. januara 1934 Bautzen

3. njedźela po Tśjoch kralach.

Sćenje ßwj. Jana 1, 45—51.

Tak husto hacź ßo w Božim domje shromadźujemy, trojake staranje ßobu pschinjeßemy, staranje wo ßwój lud, wo ßwoju zyrkej a wo ßwoje žiwjenje.

„Schto móže ſ Nazaretha dobreho pschińcź?“ tak Nathanael dźeſche, a hdyž mějeſche też pschicźinu ſa tajke praſchenje, dyrbjeſche pak tola spósnacź, ſo my cźłowjekojo njemóžemy pucźe twaricź, po kotrychž Bóh k cźłowjekam pschińdźe. Runje w ſazpiwanym Nazarethu je po Božej woli Meſſias doroſtł. Tohodla dyrbimy, hladajo na pschichod ßwojeho luda, dobreje nadźije bycź: Hdźež Bóh ſ ludom po jenym pucźu wottyknjeny kónz njedozpije, tam po druhim pucźu pyta, ſo ßo dopjelni: „Na tych, kiž bydla w cźěmnym kraju, ßwěcźi ßo jaßnje.“ Njech lud na Boże wjedźenje kedźbuje, potom póſnaje wón ßwětło Božich pucźow a da Bohu cźeſcź.

Też hladajo na zyrkej, cźežke praſchenja pſched nami ſteja. Wſchitko tajke praſchenje ma ßwoje prawo, ale ſkónczńje je ſa zyrkej jenož jene nuſne: „Sskužba Filipa ſ póßelſtwom: „Pój k Jeſußej!“ So w ſhromadźiſnje wěrjazych jedyn druheho ſa ruku woſmje a ke Khryſtußej wjedźe, ſo by ßłowo wot Khryſtuſa žiwe było, to je to jene, ſchtož je nuſne!

To wſchak je jenož móžno, hdyž ßmy ßami kraßnoſcź ßwojeho Boha w Khryſtußu Jeſußu póſnali. So bychmy pak Božu kraßnoſcź widźeli, k tomu trjebamy cźiche hodźiny.

Hdyž njedyrbi we wſchěm, ſchtož nětko wonkach ßo ſtanje, naſcha duſcha wumrěcź, trjebamy žohnowanje cźichich hodźinow. Pola wulkeho luda wěſo niczo njepłacźa, ßu, kaž praja, ſhubjene hodźiny. Ně, cźim bóle naſche žiwjenje dźěło je w ſjawnoſcźi, cźim bóle duſcha pokoja a wodychnjenja trjeba. Potom je w naſchim žiwjenju něſchto, ſchtož budźe hakle wěcźnoſcź ſjewicź, hewak mamy, kaž Jeſuß praji, ßwoje myto precź.

W cźichej hodźinje ſ Bohom je Nathanael wjele ſhonił. Tamna hodźina, hdyž běſche pod figowzom, běſche ſa njeho hižo pucź k Jeſußej. Prjedy hacź Jeſuſa ſetka, běſche wón ſe ßwojim Bohom ßam, a hdyž běſche ſa njeho tehdy hiſchcźe wſchitko cźěmne, duſcha ßebi po ßwětle žadaſche, a póßelſtwo Filippa jemu ßwětło pſchinjeße.

Dźenża njemóžemy Jeſuſa namakacź, khiba ſo jeho pytamy w jeho ßłowje. Kak dyrbja wěricź, hdyž njeßłyſcha! Boże ßłowo ßłyſchecź a cźitacź je pucź, ſo bychmy kraßnoſcź toho Knjeſa widźeli. Hdyž je Jeſuß w Nowym ſakonju ßrjedźiſchcźo, rózkny kamjeń, je Jeſuß pak runje hladajo na ſtary Sakoń prajił: „Pytajcźe, wobhońcźe ßo w pißmje, pſchetož wono je, kiž wo mni ßwědcźi!“ A ſa naß płacźi to, ſchtož je Jeſuß prajił. Stary Sakoń woſtanje Boże ßłowo ſa naß!

Přěnje, ſchtož Nathanael pſchi Jeſußu ſhoni, bě to: Jeſuß cźłowóſke wutroby ſnaje. Tomu drje ßo dźiwaſche, ale jako bě ſhonił, ſo bě Jeſuß w jeho wutrobje cźitał, wón ßwojeho Sbóžnika namaka. Tón Knjes, w kotrehož bliſkoſcźi ßo cźłowjekojo na ßwoje hrěchi dopomnichu, cźini jich też hnadneho Boha wěſtych a wodawa jim hrěchi. Cźehńmy dale ſ Jeſuſom! Wón wſchudźom a na kóždе waſchnje hubjenym kraßnje pomha, ſ nimi cźerpi a jich nuſu ſkónczi. Njech Knjeſowa kraßnoſcź do naſcheho žiwjenja nuts ßwěcźi, ſo bychmy ju dźeń wote dnja pſchezo lěpje ſhonili a jónu wróczo hladajo na ßwoje žiwjenje wuſnali: „Widźichmy jeho kraßnoſcź!“

Hamjeń. W.

W nowym lěcze.

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
O Božo Ty, naſch Knjes wěčnje ßy!
Tebi cześcź wſchu damy, Ty nam pomhał ßy!
Ty dobroh' wjele nam cźinił ßy,
Wumohł naß ßy ſ hele , budź khwaleny!

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
W Bosy jeno wěcźna radoſcź je,
Boże ßwjate mjeno woſtań ßwjecźene!
Trojenicźkeho ßo dźerźimy,
Wótza njebjeſkeho my dźěcźi ßmy!

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Hlaj ßłónzo hnady nam k njebjeßam
Hiſchcźe ßwěcźi tudy na pucź zuſbnikam.
Wſchehomóznemu ßo dowěrmy!
Knjeſej najwyſchſchemu cześcź dawajmy!

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Ssmjercź bliże dźe, mjeſa wěcźnoſcźe,
Hnadny cźaß ßo minje, ßwěta wjecźor dźe!
W najwjetſchim ſtraſche, najwěſcźiſche,
Wukhowanje naſche Wſchehomózny je!

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Zuſobnizy my na ßwěcźe ßmy,
K Bohu dom pſchińcź wſchitzy ßebi żadamy;
Wěrjaza duſcha ma Sbóżnika!
Boži raj jej ßłuſcha pſches Jeſuża!

Twař o moja duſcha, twař na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Rucźe pominje ßo ſeńſki běh —
Skórżba wſchitka ſhinje, — naſch měr Jeſuß je!
Hdyż kónz ma żałoſcź, ſtyſk, nuſa wſcha,
Pſchińdźe wěcźna radoſcź! Bóh khwalbu ma!

J. W.

Nowe lěto — nowe ßlubjenja — nowe ſapoczatki.

Pod tutym napißmom ſtajichmy tu 7. januara 3. kaſń a ßlubichmy, ſo chzemy ju dopjelnicź, a ſapocźachmy tak we naſchim ludu wobnowjecź nješchto, ſchtoż je nuſne wobnowicź: njedźelu ßwjecźicź. Handrij Sejleŕ nam ſa to ßłowcźko ßobu da.

Dźenża je 3. njedźela lěta. Sswědcźi jena każ druha ſ tutych tſjoch ſa to, ſo ßmy ßwoje ßlubjenje dopjelnili, ſo měješche ſapocźatk też pokracźowanje, haj poſtup? Ssmy njedźelu ßwjecźili we ßwojim domje a Božim domje wěrnje a prawje a doſtojnje? — —

Dźenża nětko dalſcheho! Njemóżemy a njechamy ßo ſ jenym ſpokojicź. Chzemy tola ßwěru wukonjecź prawa a pſchiſßłuſchnoſcźe, kotreż mamy! Chzemy ßłużicź Bohu a wótznemu krajej najlěpje! S cźim to?

Dozyła ſ tym, ſo kſcheſcźijenjo ßmy, — a tohodla też modlerjo! Modlerjo! Sso modlicź po kſcheſcźijanſku rěka: Wutroba wěrjazeho kſcheſcźijana rěcźi ſ njebjeſkim Wótzom — a rěcźi tak każ lube dźěcźo tu ſ lubym nanom rěcźi.

Schtó chzył prěcź, ſo ßu tu ßlubjenja a ſapocźatki nuſne? Abo je w twojim domje wſchědnje modlitwa, domjaza nutrnoſcź? Spěwaſch rano ßwoju modlitwu? Spěwaſch ju wjecźor? Spěwaſch ju ſe ßwojimi lubymi, ſe ßwojim domom?

Kſcheſcźijanſki dom njeje bjes modlitwy żadyn jenicźki dźeń! Kſcheſcźijan ßo modli kóżdy dźeń! Handrij Sejleŕ je nam ſpěwał, kak a ſo kſcheſcźijan niż jeno rano a wjecźor ſpěwa modlitwu, ale też wob dźeń, a je mjes druhim nam prajił:

„A tyßaz ertow w haju,
Na wodach, na poli
Cześcź Bożu ſaſpěwaju
We nowej radoſcźi.

Też cźlowjek nětko ſtawa
A ßwój hłóß poſběha,
Dźak, wjerſchny, Tebi dawa
So nowu hnadu ma.“

A ſaßo wob dźeń:

„Sso mjerźwi ſemja wubudźena,
Dźeń wſchitkim dźěło pſchikaże,
A ſcźerpny, k cześcźi Bożoh' mjena,
Na ßwoju prózu cźlowjek dźe.

O Knjeże, rjeknje, pomhaj nětko,
Skhil ke mni hnadne wobliczo,
Ja ßłaby porucźam Cźi wſchitko,
Njech by ßo derje radźiło.“

A wjecźor:

„Sswój dom a ſachod ßłónzo ſnaje,
Dźeń haſcha ſ mucźnym ßwjatokom,
Cześcź Bożu ſynczo muſchka hraje
A cźlowjek khwali ſ kěrluſchom.“

Abo ſchto chzemy my cźlowjekoju hewak a dozyła, kiż „ßmy w cźaßu“, kiż „my pak nimamy cźaß“, hiſchcźe mjenje „knjeżimy my na cźaßu“? My ßmy tola ſe Sejlerjom jeneje myßle, hdyż wón ſpěwa:

„Dokelż jeno ßmy tu duzy,
Niczo też njej naſche tu,
Tuż ßo porucź Bożej ruzy
S wěrypolnej myßliczku!“

A tohodla ßmy cźinjerjo mjena a ßłowa: „kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka“ a hróncźka:

„Modl ßo a dźi po Bożej ſchcźeży,
Cźiń ßwěru, ſchtoż ty cźinicź maſch!“

Hody po hodźoch.

ßwjecźeſche ßerbſke towaŕſtwo „Cźornobóh“ w Drjeźdźanach ßobotu Tſjoch kralow pod pyſchnym ßwětłym hodownym ſchtomom. Pyſchne, w narodnej draſcźe běchu ßobuſtawki a dźěcźi, woßebje pyſchne běchu małe holcźki w liczkatych kapiczkach. Każ pěkne żiwe klanki ßo wone hibachu. Pſchedßyda knjes Pětr Kowaŕ pſchitomnych lubje witaſche. Spěwachmy ſhromadnje ſpěw „Cźicha nóz, ßwjata nóz“, kóżdy po ßwojim jaſyku, Sserbja ßerbſzy, Němzy němſzy, a běchmy tak rjenje ſjednocźeni. — Se ſawodom bě wuſtup na jewiſchcźu. 8lětna

herbſka holczka, Elſa Schuſterez ſ Banez pola Drježdżan, wukupi a pſchednjeße ſ jaßnym dobrym wuraſom: „Boża nóz“.

Běſche hłuboko do nozy a tołſta cźma.
Swjata knjeżeſche cźiſchina,
A ludźo we komorkach ſpachu.
Też na paſtwach we Bethlehemje
Spachu krowy a wowcźiczki;
Swěrni paſtyrjo ſtražowachu.
A hlej, jaßnoſcź paſtyrjow wobßwětli.
„Sso njebojcźe!“ jich jandźel poſtrowi,
„Wulke wjeßele budź wſchudźe!
Tu nóz ſtaj jandźelkaj pſchinjeßkoj
Ssynka wam ſ njebjeß na rukomaj
Do Bethlehema do hródźe,
Staj położiłoj jeho łahodnje
Do klina młodeje macźerje.
Dźicźe tam a pohlejcźe!
Tón ßynk wſchěch ludźi Sbóżnik je,
Spinka cźiſchinko we żłobje na ßynje,
To wſchěm ludźom powědajcźe!“ —
A w mróczelach ſpěw rjenje klinczeſche,
So wſchitka wokolnoſcź brinczeſche:
„Haleluja, haleluja,
Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi,
Słoty měr budź na ſemi!“ —
A jeniczka hwěźka ßo ſybola. —

Bohaty pſchikleſk ju mytowaſche. Dźěcźi hrajachu hodownu hru a tuta ßo też ſpodobaſche. A nětko pſchińdźe ßerbſki „Rumpodich“, kiž wſchitke dźěcźi bohacźe wobdari. Doroſcźenym pak ſapißowař k. Arnoſcht Lakař ſajimnje pſchednoſchowaſche „Wo ßwěrnoſcźi Sserbow k ſtatej a knjeżeŕſtwu, woßebje k ßerbſkemu“. Wón dźěſche wróczo do 16. lětſtotka a powědaſche, kak bě kurwjeřch Jan Jurij II. ſpěchowař ßerbſkeho nabożeńſkeho pißmowſtwa, khwaleſche ßerbſkeho dragunarja Pětra Böhmera, kiž bě 1799 pola Wetzlara Franzowſam kanónu wſak. Sa tule ſmužitoſcź bu jeho wobras na ſchalku molowany ſa kralowſki dwór; poſdźiſcho bě ſchalka we wſchelakich muſejach, ſtóncźnje je ßo ſhubiła. Ssamo Franzowſojo ßu jedyn ßerbſki połk „Sserbſkich mjaßorubarjow“ mjenowali. Sserbaj běſchtaj też wojakaj, kotrajž na Düppelſke naßypy měch pólvra njeßeſchtaj a pódla żiwjenje ſhubiſchtaj. W revoluziji 1848/49 kwala ſakſke woje ŕſke ſtawiſny woßebje ßerbſkich wojakow ßwěrnoſcź. Haj, Sserbja dźělachu ſbożo a njeſbożo ſe ßwojim kralom, to powědaju nam też wſchelake ßerbſke, ke kralej wotpóßłane deputazije pod wjedniſtwom wótcźinzow Imiſcha, Jakuba, Kucźanka atd. Ssłyſchachmy, kak je ßebi kral Albert Sserbow ważił. Je jich rěcź nawuknył. Prynzojo ßu ßebi ſe ßerbſkimi klankami hrali a ßu ßerbſkeho wucźerja měli. W lěcźe 1863 je kral Jan a 1905 poßledni kral Bjedrich Auguſt III. Sserbow wopytał. To bě mnoho ſajimaweho a cźeſcźowazeho ſa Sserbow. Hordźicź móżemy ßo na naſchich wótzow. Móżno njeje, wſchě te drobnoſtki tudy wopißacź.

Też dźenßniſchi Sserbja ßwěru ſa ßwojim wjednikom Hitlerom ſteja. To praji nam pěßeń, kiž je knjes Jurij Schewcźik-Komorowſki na Domowinſkej ſhromadźiſnje pſchednjeßł. Bohaty pſchikleſk też tu pſchednoſchowarja mytowaſche.

Woßebje naß wulzy knjeża ſ jich wopytom pocźeſcźichu. Tak běſche jeho kral. wyßok. markhrabja Bjedrich Chriſtian ßwojeho ſaſtupnika knjeſa generala O'Byrna póßłał. Dale bě pſchitomny k. generalny wyſchſchi lěkař dr. Hopf. Tutón cźeſtny wopyt nam pokaſa, ſo ßebi kralowſka ßwójba hiſchcźe dźenża Sserbow wulzy waži, ſchtož też ſe ßłowow gen. O'Byrna ßłyſchachmy. Pěſkowy muż mjes tym pſchińdźe a dźěcźom pěſk do wócźkow mjetaſche. Tuž dyrbjachu cźeknycź. W nozy drje ßu potom wo ßerbſkim rumpodichu ßonili. L.

„Póhanſke“.

Kak jara mamy my kſcheſcźijenjo bycź, zyli, wěrni kſcheſcźijenjo bycź, a kak jara ma kóżdy na ßwojim měſtnje kſcheſcźijan bycź, wo tym ßo cźi jaßni, hdyž ßłyſchiſch: Cźi wokoło proſeßora Bergmanna-Lipſcźanſkeho a cźi wokoło dr. Krauſy, kotryž mějeſche tamny roshorjazy pſchednoſchk w Barlinje, ßu ßwojemu nabożnemu wucźenju a ſkutkowanju to mjeno „póhanſke“ pſchißwojili. Woni wuhotuja pſchednoſchki, kotreż jednaja wo „póhanſko-nabożnym hibanju naſcheho cźaßa“. Prof. Bergmann ßam budże rěcźecź wo „póhanſkej nabożinje“. W debattach budża, każ ßo woſjewja, „ſnacźi theologojo a ſaſtupjerjo Němſkich kſcheſcźijanow“ rěcźecź. —

Połnoózno-germanſke hibanje ßo potajkim bóle a bóle hiba. Schtóż ßo też hibacź dyrbi, ßmy my kſcheſcźijenjo. My kſcheſcźijenjo, to njerěka: duchowni, ně to rěka: my wſchitzy, kiž my chcemy kſcheſcźijenjo bycź, my wſchitzy, kiž my wěrimy a wuſnawamy, ſo ßo w Jeſußu Khryſtußu nam Bóh, tón jedyn jeniczki Bóh ſjewi, my wſchitzy, kiž my wuſnawamy a wobßwědczachmy: „Ja ſamóżu wſchitko pſches toho, kiž mje mózneho cźini, pſches Khryſtuża!“ My wſchitzy dyrbimy ßo hibacź, t. r. wſchudźom, hdźež ßmy, ßwědczicź wo ßwojej wěrje a ſa ßwoju ßwěru ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zykym żiwjenjom a ſadżerżenjom.

A każ Boži dom, tak dyrbi ßwójbny dom to měſtno bycź, na kotrymż ßo haji a na kotrymż ßo hori luboſcź ke Khryſtußej. A każ duchowny tak ma kóżdy kſcheſcźijan bycź pſchipowědaŕ a ßwědk wěry do Khryſtuża a ma ſtacź w ßłużbje Khryſtuża, mjes wſchěmi pak niz najpoßleſy, ale w prěnim rynku kſcheſcźijanſka macź a mandźelſka. A tak njewoła po prawom nětkle wjedniſtwo evangelſkich żonow evangelſke mandźelſke do „kſcheſcźijanſkeje żónſkeje ßłużby“, ale zyky wulki cźaß, kotryž je Bóh naſchemu krajej a tak nam ſpożcźił. Wón chze naß nětko też wulkich namakacź, wulkich we ßwěrnym dopjelnjenju a wukonjenju wſchěch nadawkow a pſchißłuſchnoſcźow a runje tak we wobßwědczenju wěrneje dźakownoſcźe.

Tu chze ſtaro-germanſke póhanſtwo, njech też ſnowa wobnowjene, nowe mozy nabycź a nam wutorhnycź kſchižnu khorhoj a tak to ſnamjo dobycźa, haj to dobycźe! A ſaßo wot dawna ßem tu telko liwkoſcźe w tym, ſchtož kſcheſcźijanſka wěra a nabożina, ſo je ſtrach, ſo ßo w njej hiſchcźe wjazy tepi hacź ßo hižo je tepiło! A ſaßo tu ßmy my, my kſcheſcźijenjo, a ſ nami naſche kſcheſcźijanſke ßwójby a woßady! So tu my ßmy, to dyrbja widźecź, pytnycź, cźi jeni każ cźi druſy, to dyrbi pytnycź a ſacźucź zyky wótzny kraj, ſacźuwajo móz żiweje wěry, kiž w naß ſkutkuje a pſches naß ſa ſbożo luda a kraja.

Zyrkej a ſtat.

Do woßadow. We wſchelakich woßadach poſkicźachu wokołonoſcherjo cźaßopiß: „Der Glaubensweg“. Tutón njeje żane zyrkwinſke łopjeno, ale je łopjeno hibanja, kiž ßo mjenuje „Glaubensbewegung Elim“. — Skaſajmy ßebi wſchitzy ßwoje łopjeno. Evangelſkich Sserbow njedźelnik je naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ a naſch měßacźnik „Miżijonſki Poßoł“.

S tutymaj twarimy mjes ßobu Boże kraleſtwo, hajimy ſwiſki naſchich woßadow, ſkutkujemy ßobu ſa naſche Sserbſtwo. To jene kaž to druhe, kaž to tſecże je naſch nadawk, naſcha pſchißkuſchnoſcź.

Se Sakſkeje do Sakſkeje a do wſchěch kónczin. Sakſki miniſterij je nimo wukaſa, kak maſch khorhoj cżeſcźicź, wudało ſcżěhowazy wukas: So by ßo też ſwonkownje a widomnje wobßwědczilo, ſo ßu wſchě ſtawy luda w żiwjenju a w ßmjerczi mjes ßobu ſwjaſane, maſch wſchě pſchewodżenja na ſjawnych pucżach ſ němſkim poſtrowom ſtrowicź, hdyž ßo kaſchcź bliži.

W Barlinje naſta prěnja żidowſko-kſcheſcźijanſka woßada. Wona ma tam ßwoje ßrjedźiſchcźo na Oranienburgſkej drózy.

W Stuttgarcże ßu ſałożili woßebite ſjednocżeńſtwo, kotreż chce ßo wo to ſtaracź, ſo bychu wſchě ßwójby Swjate Pißmo měli — a cżitali. Haj: a cżitali. Hižo, ſo ßo tajke ſjednocżeńſtwo móżeſche a dyrbjeſche ſałożicź, je hórka wobſkórżba. Ssy ty też ßobu wobſkorżeny?

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Khwacźiz.** W naſchim Božim domje wukſchcźi ßo 35 (32) dźěcźi, a to 16 hólcżkow a 19 holcżkow, 33 kónz lěta 1932 abo w lěcże 1933 narodżenych a dwě dźěſcźi ſ prjedawſcheju lětow, 30 mandżelſkich a 5 njemandżelſkich. — Pacżerſkich dźěcźi, kiž ßwój kſchcżeńſki ßlub wobnowichu, bě 28 (17). — Wěrowanjow bě 30 (11), mjes nimi 5 ſ prjedawſchich lět. — Pohrjebow běſche 21 (18). Najſtarſcha wumrě Marja Madlena ſwud. Wocżina rodż. Brankez ſ Wulkeje Dubrawy, dożpěwſchi 90 lět 8 měßazow 11 dnjow. 4 ſemrěcźi běchu w lětach 80—90, 5 ſemrětnych w lětach 70—80, 5 w lětach 60—70, 2 w lětach 50—60, jena w 20 lětach a 3 dźěcźi, mjes nimi dwě, kiž poł hodżiny po narodże wumrěſchtej. — Spowědnych je ßo naliczilo 1059 (1056), mjes nimi 437 mużow a 622 żonow, 1029 w zyrkwi k Božemu blidu pobuchu a 30, kiž ßu khori a braſchni, doma Boże wotkaſanje wużiwachu. Liczby w ſpinkach pocżahuja ßo na lěto 1932. — Koletty wunjeßechu hromadże 453,17 hr. Druhe dary, kaž móſchnicźka, ſchklicźki, mißijonſke dary atd. 466,51 hr. Domjaza sběrka ſa ſnutskowne mißijonſtwo wunjeße 82,91 hr. Wſcho hromadże 1002,59 hr. (111,24 hr. wjazy hacž lěto prjedy). Spomnicź ma ßo tu też na wſchelake druhe, ſ kotrehoż luboſcź k Božemu domej ſpóſnawamy, na dobrowólny zyrkwinſki dawk, na wulkej bożodźěſcźowaj ſchtomaj, na zyrkwinſku khorhoj, na woltarne ßwěży, na kwětki ſa woltař, na darmotne fóry ſa zyrkej, na dźěło pſchi wurjedżenju naměſtnow a ſchcżežkow atd.

S **Porſchiz.** W Porſchiſkej woßadże narodźi ßo 41 dźěcźi (24 wjazy hacž 1932), 22 hólzow a 19 holzow, 11 dźěcźi běſche njemandżelſkich, 1 hólz běſche morwonarodżeny, 3 dźěcźi ßu ſaßo wumrěle. Pſched 100 lětami narodźi ßo 43 dźěcźi. Pſchipowědało je ßo 20 porow (5 mjenje hacž 1932), w Porſchizach ßo 11 porow ſwěrowa (4 mjenje hacž 1932). Pſched 100 lětami běſche jich 19 pſchipowědanjow a 9 wěrowanjow. Konfirměrowanych běſche jich 20 dźěcźi (10 wjazy hacž 1932), 9 hólzow, 11 holzow, 17 ßerbſzy a 3 němſzy. Wumrěło je 26 woßobow (11 wjazy hacž 1932), mjes nimi 6 mandżelſkich, 4 mandżelſke, 4 wudowzy, 4 wudowy, 4 njeżenjene woßoby a 4 dźěcźi do 6 lět. 4 woßoby běchu pſches 80 lět ſtare, 7 pſches 70 lět, 3 pſches 60 lět, 3 pſches 50 lět; najſtarſcha woßoba běſche knjes Schworza w Boſchezach, mjenujzy 89 lět ſtary. Pſched 100 lětami tu wumrě 35 woßobow. Sswjate Boże wotkaſanje je wużiwało 1824 woßobow (31 mjenje hacž 1932), 816 mużow a 1003 żonow; na ßerbſkim 1371 a na němſkim 453, woprajenjow běſche 53. W kollektach je ßo naſběrało 1823,13 hr. (79,73 wjazy hacž lěto prjedy; wyſche teho ßo ſa mißionſtwo naſběra 303,81 hr.

S **Budyſchinka.** W naſchej woßadże narodźi ßo 9 dźěcźi (2 wjazy hacž 1932), 3 hólzy, 6 holzow, 1 hólz bě morwonarodżeny a 2 njemandżelſkej. Pſchipowěda ßo 6 porow (1 mjenje hacž 1932), 3 pory ßo ſwěrowachu. Wumrěło je 9 woßobow (3 wjazy hacž 1932), 2 do 10 lět, 1 do 30, 2 do 80 a 3 do 90 lět. Najſtarſcha woßoba běſche 87 lět ſtara. Konfirměrowało je ßo 1 hólz a 1 holza. Spowědnych běſche 471 woßobow (11 wjazy hacž 1932), 343 ßerbſkich a 128 němſkich, woprajenjow běſche jich 14. W kolektach je ßo 227,20 hr. naſběrało.

S **Wjeleczina.** W lěcże 1933 narodźi ßo we Wjeleczinje 53 dźěcźi, 31 hólzow a 22 holzow. Schtyri ßo morwe narodźichu. Lěto prjedy bě licżba narodow wo 3 mjeńſcha. — Pſchipowědanjow bě 54, wěrowanjow 49; to je wo 27 wěrowanjow wjazy hacž 1932. — Semrěło je w naſchej woßadże 43; khowanjow ßmy měli 51; mjes tutymi bě 31 mużſkich a 22 żónſkich; wumrěło je jich tak wo 1 wjazy a khowało ßo wo 2 wjazy hacž lěto prjedy. Mjes nimi bě najſtarſcha woßoba Hana Sofija Schönez ſ Tutewalde, wona dożpě 85 lět 10 měßazow 20 dnjow. — Sswjate wotkaſanje wuži 2275, mjes nimi 39 pacżerſkich dźěcźi a 60, kiž doma ßwjecżachu. Mużſkich bě 929 a żónſkich 1346. To je 6 ſpowědnych wjazy hacž w lěcże 1932. — Do zyrkwje bu ſnowa pſchijatych 16 woßobow.

S **Hucźiny.** Duſchow: 987. Cżitarjow Mißionſkeho Póßka: 16. Narodow: 18. Pacżerſke dźěcźi: 17. Wěrowanjow: 7. Pſchipowjedało je ßo: 13. Semrětnych: 13. Spowědnych: 569. Woprawjenjow: 18. Sběrali ßmy: Kolekty: 311,10 hr., ſa ſnutskowne mißionſtwo: 76,50 hr., w kaſchcźikach ſa ſwonkowne mißionſtwo: 55 hr., w kaſchcźikach ſa zyrkej: 57 hriwnow.

S **Rakez.** Sańdżene lěto narodźi ßo w naſchej woßadże 49 dźěcźi (w lěcże 1932: 54), mjes nimi 7 (7) njemandżelſkich dźěcźi. 37 (28) woßobow wumrě. Do mandżelſtwa ſtupi 23 (21) porow. K Božemu blidu pobu 2383 woßobow (w lěcże 1932: 2580). Konfirměrowaſche ßo 19 dźěcźi, 9 hólzow a 10 holzow (1932: 40 dźěcźi, 23 hólzow a 17 holzow).

S **Hbjelſka.** W naſchej woßadże, kotraž wobßahuje Hbjelſk, Borſchtku, Subornizu, Jěrchezy a Hornje Brußy, wumrěchu ſańdżene lěto 18 woßobow, 5 muži, 10 żonow a tſi dźěcźi (1932: 7). Narodźiło je ßo 17 dźěcźi. 10 hólzow a 7 holzow (19). Swěrowa ßo 13 porow (6). Spowědnych běſche 550 (480 Němzow, 70 Sserbow), 244 muži a 306 żonow. Pacżerſkich dźěcźi běſche 7, 4 hólzy a tſi holzy.

Na pucź.

Njebudź duzy po pucźu ßebi ženje na pucźu!

Liſtowanje: Sa Setp.: R..cź w B. — Sa Sex.: R..a w B. — Knjeni L. w D.: Doſtach. Sso dźakuju. Proſchu wo dalſche ßobudźělo. Redaktor.

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſſitz b. Weißenberg). Cżiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźětnje 108 pj.

Čišło 4

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. januara 1934 Bautzen

Njedźela Septuagesima.

1. Kor. 9, 24—27.

„Mój kšcheśćijano, ša mnu dźi,
dźi ša mnu, Khryštuš rjekńe“,

tak śpěwa pobožna wošada w Božim domje, tak šo modli jenotliwy doma w šwojej jśtwiczšy. Sa Jeśušom khodźicź pak rěka, šo šam šapřecź, kšchiž na šo wšacź a šwětej cźeknycź. Lohko to njeje; tohodla mamy šo bědźicź. Jenož pšches wojowanje dostanjemy dobycźe. Pawoł pokaša nam tu pucź k tomu: „Běžcźe tak, šo dobycźe dostanjecźe!“ a na druhim měśtnje: „Cźińcźe, šo byšchcźe šbóžni byli!“ Wón derje wě, šo je cźłowóške žiwjenje cźežke wojowanje. Jako bě cźaš jeho woteńdźenja bliško, piša wón Timothejej, šwojemu šprawnemu šynej we wěrje a šwěrnemu pšchewodźerjej na mišionśkim pucźowanju: „Ja šym šo dobre běděnje běděł, ja šym doběhał, ja šym wěru dźeržał.“

Kak kraśne tajke wušnacźe! Hdy by 'nož też naše było! Pawoł chże naš tajkeho šboža dźělomnych widźicź, tohodla nam pšchiwoła: „Běžcźe tak, šo dobycźe došahnjecźe!“ Cźińcźe, šo byšchcźe šbóžni byli! Wojowanje drje je cźežke, ale myto potom też kraśne!

Japoštoł derje wě, na kajke waśchnje móže kšcheśćańske žiwjenje wujaśnicź a tak pšchiruna wón jo š napšchemo běženjom na wobmješowanym měścźe, šchtož bě Korinthiśkim derje šnate. We wěśtych cźaśach šhromadźi šo wjele luda š zyłeje Grekśkeje k šwjedźenjej wojowarśkich hrow pola Korintha. Na njeliczomnych šydłach šedźachu wokoło wulkeho wojowaniśchcźa šyły wcźipnych pšchihladowarjow. A šnutškach we šrjedźišnje běchu cźi, kiž chšychu na pšchemo běžecź. Na date šnamjo wjednika tutych hrow, šapocźa běženje a tón, kiž jako prěni wottyknjeny kónz došahny, dosta wěnz š wolijowych łopjenow. A wšchudźom, hdźež dobycźeŕ pšchińdźe, bu wón še najwyšchšchim počeśćowanjom witany.

Runje tak je naše kšcheśćańske žiwjenje tajke na pšchemo běženje ša mytom, kotreš nam kiwa.

Njejšy też ty štajeny na šwět do wojowanja, hdźež tebi jako kšcheśćanej pšchedpišany je tón pucź, po kotrymž hicź masch? Boże kašnje a šłowa pokašaja nam, hdźe mamy běžecź, ani k prawizy ani k lěwizy, ale jenož po prawym pucźu. A na kónzu dostanje tón, kiž wostanje š dobycźerjom w tutym wojowanju, krónu žiwjenja.

Tohodla mamy na to hladacź, šo derje pšchihotowani do běděnja dźemy, jenož potom mamy wěštoscź, šo dobycźe dostanjemy. Hdy pak šmy my derje pšchihotowani? Hdyž šteji wšchitko pod naše wolu, hdyž šwoje cźěło wobknježimy. Pawoł derje šnaje tuteho njepšchecźela kšcheśćana a wě, kak jara ma kšcheśćan š nim šo bědźicź. „Ja pojimam šwoje cźěło a woškludźu jo na šłužbu!“ Cźohodla? So by jemu grat było, kotreš šwólniwje duše šłuži. Wšchitko ma šwoje wěste postajenje, tak też naše cźěło. Jenož šo cźěło pod knjejśtwom duše šteji! Potom móžemy šměrom a we wěrje do pšchichoda hladacź.

Naša wěra je twjerde šakoženje teho, na kotreš nadźiju štajimy. Kšcheśćenjo šu pšchichoda a nadźije wěšcźi, dokelž wjedźa, šchto na nich cźaka. „Naše měšchcźańske prawo je w njebjeśach.“ Hdźe wjedźe naš pucź? W twjerdej wěrje ke Knjeśej. Kaž tamny, kiž napšchemo běži, derje šnaje kónz šwojeho pucźa, tak widźi kšcheśćan też jašnje pšched šobu kónz šwojeho žiwjeńśkeho pucźa, kiž je wěcźna domišna, horny Jeruśalem.

„Ja tehodla tak běžu, niz jako na njewěśte,“ dobycźe je nam wěśte, mamy-li pšchezo a wšchudźom pšched wocźomaj šwój wottyknjeny kónz.

Lohko móże ßo ſtacź, ſo ty, luby cźitarjo, ßo mje wopraſcheſch, hdźe woſtanje Boża hnada a ßmilnoſcź, kaž Pawoł na Romſkich piša: „Njeje tak na tym, kotryž chze, ani na tym, kotryž běži, ale na Boſy, kotryž ßo ßmili, leżane“ Ja dyrbju tebi ſaßo wotmolwicź ſ naſchim ßłowom: „Běźcźe, ſo dobycźe doßahnjecźe!“ Bóh pſchińdźe nam ſe ßwojej hnadu napſchecźo, wón naß powoła k ſbożu. Wón chze naß ſcźinicź ſbóżnych a prawych, ale my dyrbimy ſe wſchej krutoſcźu po tutym pucźu hicź, ſo njebychmy doſtali hnadu Bożu podarmo. Wſchitko je tebi date, ty ßy ſtajeny do ßwojeje zyrkwje, kotraž tebi pokaſa mjeſy, kak daloko hicź maſch; ty maſch Boże ßłowo, kotreż tebje poßylnja a tebi pomha, ale pſchi wſchěm rěka: hladaj na wottyknjeny kónz, a potom dale do prědka!

Kraßne myto dobycźerjej kiwa! Ta króna, kotruž tamni młodźenzy w Korincźe doſtachu, njebě droha, jenoż jednory wěnz, ale tola ſa wuwojowanje khmana, dokelž ſ dobycźom bu dobycźerja mjeno wſchudźom ſnate a po zykym kraju wón ßo cźeſcźeſche. Ale kak dołho traje a mjeno, cźeſcź a króna wjaz njeje, tajke něſchto je ſachodne.

Kak wjele kraßniſcha je ta króna, kotruž tón doſtanje, kiž woſtanje ſ dobycźerjom we wojowanju kſcheſcźanſkeho żiwjenja! Wona je njeſachodna, dokelž pſchińdźe wot teho, kiž je wot wěcźnoſcźe hacź do wěcźnoſcźe, dokelž je króna wěcźneho żiwjenja.

Tak chzemy ßo bědźicź; naſch nadawk je drje cźeźki, ale my wěmy, ſo njeje naſche prózowanje podarmo. Bohu budź dźak, ſo móżemy na teho hladacź, kiž je ßam wojował ſe ſpytowanjemi tuteho ßwěta a jako dobycźeŕ ßo wrócźił ſ wojowanja tuteho ßwěta. Hdyž tebi, luby cźitarjo, tak cźeźko je we twojej wutrobje, hdyž dwělowanja pſchińdu a chzedźa tebi wſacź móz ſ twojeje duſche, potom hladaj na njeho, kiž je prjedy naß ſchoł, ſo bychmy ßlědźili ſa jeho ſtopami, a wukń wot njeho. Naſch Sbóżnik je ſa naß ßo bědźił, je ſa naß cźerpił a wumrěł, ſo bychmy my móhli pſchewinycź pſches jeho móz.

Cźińcźe, ſo byſchcźe ſbóżni byli, haj na naß leži, hacź budźemy dobycźerjo tuteho żiwjenja abo niz, hacź doſtanjemy krónu abo niz. Jenoż hdyž mamy pſched wocźomaj wottyknjeny kónz, hdyž běźimy na wobmjeſowanym pucźu, potom kiwa nam ſ daloka króna żiwjenja.

Budź tehodla, o wutroba,
Kaž ſ cźełom tak tež ſ duſchu
Nětk Bohu Knjeſej poddata
Pſchi wſchelkim ßwojim kſchižu.
Ach, wojuj! Schtóž ßo njebědźi,
Tón krónu wěcźnu njewidźi. Hamjeń.

Nowe lěto — nowe ßlubjenja — nowe ſapocźatki.

Njedźela! — modlitwa! — Sa nowe lěto wobej trjebamy. Wobej tak trjebacź a wużiwacź, kaž ßo kſcheſcźijanam ſaleži, to ßlubichmy, wjedźo, ſo njedźelu ßwjecźicź a ßo modlicź dźeń wote dnja ßlubimy, dołhoż mjeno kſcheſcźijan mamy, wjedźo, ſo tón dźeń, na kotrymż ßo njemodlimy, a ſo tu njedźelu, kotruž njeßwjecźimy, ßo njehódni cźinimy tutoho mjena kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka.

A duzy do noweho lěta ßo njemolimy, ale pſchidamy, ſo tu nowych ßlubjenjow wjele trjeba a ſo tu nowych ſapocźatkow wjele nuſnych po domach, po woßadach, po zykym ludu. A duzy do noweho cźaßa ßo njemylimy, ale pſchidamy, ſo ſapocźatk noweho cźaßa njebu hiſchcźe tón nowy ſapocźatk kſcheſcźijanſkeho modlenja a kſcheſcźijanſkeho ßwjecźenja njedźele, kotryž ßwědcźi wo tym, ſo tu wěrne kſcheſcźijanſke żiwjenje, w kotrymż ßu tu jenotliwi, domy, ßwójby, woßady a — lud żiwi we żiwej kſcheſcźijanſkej wěrje.

Do tuteje ßłuſcha pak pſchedewſchěm tež Biblija. A tuž budź dale naſche ßlubjenje a ſdobom naſch ſkutk, ſo ßo pſchimamy Biblije a ju cźitamy. Pytajcźe w piſmje! pomina tola Jeſuß Khryſt. Wono ßwědcźi, kaž wón ßam praji, wo nim, — wo Jeſußu, kiž je ſpocźatk a kónz naſcheje wěry, kiž je ſakłoźk a dopjelnjenje naſcheho ſboża.

Farař Michał Domaſchka-Noßacźicźanſki ſpěwa:

Kij zuſbnik trjeba na drósy,
Sso ſ kijom lěpje khodźi.
Kij k ſtupanju je pomozny,
S nim ſtěrje wuńdźeſch ſchkodźi:
Njech dźeſch pſches cźěmnu puſcźinu,
Pſches polo abo pſches holu,
Wſacź njeſabudź ßej kija!

Kij tajki pak chzeſch wuſwolicź.
O wuſwol ßej kij Boži!
S tym zyle ſtroſchtnje móżeſch hicź
Dóńż ßmjercź cźe njepokłoži.
Kij Bvże ßłowo je,
Hdyž wono ſ tobu dźe;
Bóh dał je nam do ruki.“

A ſchtož kěrluſcheŕ ſkorži wo ßwojim cźaßu, to ſkórżba naſcheho cźaßa je, kotryž mjenujemy nowy cźaß:

„Jich wjele pak wjaz njedźerži
Tón kij we ßwojej ruzy,
Jón dawno wot ßo cźißnyli
Ssu pſches żiwjenje duzy.
Tuž ßu tež zyle bjes mozy.
Pucź Boži wot nich khodźeny
Ach dawno wjazy njeje.“

Hdyž my kſcheſcźijenjo ßmy, hdyž my do Jeſom Khryſta wěrimy, je Biblija naſch wſchědny grat. Hdyž Bibliju nimamy jako wſchědny grat, njewěrimy my tak do Jeſom Khryſta, kaž ßebi Jeſuß Khryſtuß, kaž ßebi to mjeno kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka żada. Biblija, modlitwa, ßwjate wotkaſanje ßu pſchedewſchěm te pucźe, po kotrymiž ßo kſcheſcźijan ſe Jeſußom ſetka, po kotrymiž wón cźahnycź ma, hdyž chze bycź woprawdźe Khryſtußowy kſcheſcźijan ſ wutrobu, ſ ertom, ſe zykym żiwjenjom. Tehodla:

„Hdyž rano ſtawaſch w komorzy,
Kij Boži wimi do ruki!
Hdyž wjecźor dźěkacź ſaſtał ßy,
Jón hiſchcźe njedaj ſ ruki!
Hdyž wjedźe pucź pſches wjeßele,
Pſches horjo a pſches żałoſcźe,
Kij Boži njech dźe ſ tobu.“

To budźe ſbożowny pucź dróhowanja. Wón dźě je żohnowany pucź. A to jenicźzy je tež ſa nowy cźaß a pſchichod tón pucź, kotryž hicź mamy, jeli ſo chzemy wěrne ſbożo namakacź a żiwjenje a pſchichod twaricź na wěſte, trajaze ſakłoźki. A to tola chzemy. Tuž pak Bibliju do rukow, do wutroby! Na polcźzy, ſa ſchkleńcźanymi durjemi abo do papjery derje ſawalena a něhdźe hłuboko ſkhowana — kaž to njedawno widźach — njeje Biblija to, ſchtož dyrbi bycź, a jeje wobßedźeŕ a jeje wobßedźerka tež niz to, ſchtož dyrbi bycź. A hdyž nje-

budże Biblija w pschichodże nascha wschědna kniha, żo njedźiwajmy, hdyż pschichod też niz tajki, kaž nasche pschecża. Ně:

„Khwal Boha wyschsche wscheho,
So nam se żłowa jeho
Sso rěki hnady lija,
Je mamy město kija!“

Biblija.

W Barlinje to bě. A njedźelu dopołdnja. We wulkim hotelu żedźachu zyrkwinszy wjednizy pschi żnědanju. Sso žiwje rosmołwjejo njepschińdźechu pschi jenym wuprajenju pschesjene. Jedyn ſ duchownych ſawoła: „Pinczniko, pschinjesche nam Bibliju!“

Pinczník pschiskoczi a hdyż żo wobroczi, bě blědy kaž ſcżěna. Na wscho bě pschihotowany, wscho by hoscżam pschinjeßł, ale Bibliju — ně!

Khwata direktorej. „Bibliju?“ tutón ſawoła naſtróżany drje, tola rosżudżeny, też w tutym padże żwojim hoscżom poßłużicź, njech dże kaž dże. Wón khwata wrótnikej, — Sserb praji też: k portjejej — kotryż je we wulkich hotelach ważna woßoba, dokelž ma żo wo wjele ſtaracź a dokelž ma tohodla też wjele roskaſowacź.

„Bibliju!“ ſawoła direktor.

„Bibliju?“ żo wrótnik prascha, jako by njedoroſumił.

„Haj, Bibliju!“ wotmolwi direktor ſ wótrej doraſnoscżu. „Sa ſchtwórcź hodźiny ſcże ſ Bibliju pola mje abo Wy tu wjaz njejſcże! Nětkle je 10 mjeńſchinow do dźewjeczich. Potajkim 5 mjeńſchinow po dźewjeczich! To by tola było, njebychmy-li hoscżom ſa ſchtwórcź hodźiny poßłużili!“

Wrótnik, kiž mějeſche w tutym woßebnym hotelu telko prajicź, tam ſtejeſche a njewjedźeſche, ſchto prajicź. Tola, to trajeſche jenoż wokomik. Potom dźělaſche jeho roſumczk kaž ſ błyſkom.

„Ssam Bibliju nimam! Hdże też! Knjes direktor też niz, hewak njeby tajki był! A hewak w hotelu . . .?“

Hižo klinka do wschěch rózkow hotela a wokomik poſdźiſcho honi jena pſchikaſnja zyłu żyłu pſchiſtajenych pſche wſchě rumy hotela. Pytaja Bibliju. —

Wrótnik ſteji w żwojej jſtwě. Sso pyri. Ale ſchto cžinicź. Je njedźelu dopołdnja. Kupicź żanu njemóże, by też pſchedołho trało. — Hacž k jenemu ſ duchownych póßłacź, to by pſchedaloko było. — Do pſchichodneje zyrkwje póßłacź, ju tam żnadź duchownemu ſ ruki wutorhnycź, by żnadź drje cżeſcź hotela ſwěſcźiło, jeho pak do jaſtwa pſchinjeßło. — Klinkacź pola druhich a żußodow a żo napraſchowacź, to hižo je ale podarmo. Pak hiſchcże ſpachu, pak běchu precżka, pak tam běchu — ale Biblije njemějachu.

Pót żo jemu lije. Wón hlada na cżaßnik. Hižo telko mjeńſchinow nimo. Ale nihdże żana Biblija! „Hdyż ju 5 mjeńſchinow po 9 hodź. nimam, móżu hicź! — Móżu runje tak hicź, kaž tamna mała kuchinſka, kotruż żym ja wczera wucżěrił, dokelž mje njeſtrowjeſche. — Schtó móże ji pomhacź, hdyż njeſtrowi. Strowicź dyrbi mje! — Ale nětkle Bibliju! Schto dam ſa Bibliju.“

Jedyn po druhim ſe pſchiſtajenych pſchiběhnje — ale Bibliju żadyn njenjeßy.

Nowe pſchikaſnje, nowe klinkanje do wſchěch poſkhodow hobrſkeho twarjeniſchcża! W pinzy, na hłubi, wſchudżom ma żo pytacź!

Nowe hanjenje! Dźewjeczich bije. Nichtón cżěri w najwyſchſchim poſkhodże wot duri k durjam, wſchudżom hladaja ſa Bibliju; pſchiběhnje k wocżinjenym durjam. Tam żedźi pſchi wulkim hiſchcże wocżinjenym ale połnym kofru holza a płacże. Jeje żyłſy kapaja na wulku wocżinjenu knihu.

Dźiwny ſwuk żo wudobudże ſ hubow khwatneho pſchiſtajeneho. Pſchiſkocżicź, knihu ſhrabnycź, ſ durjemi won, po ſkhodach dele w jenym ſkoku!

Pſched wrótnikom ſteji pſchiſtajeny: „Tu, Biblija!“ woła wujachleny.“

„Biblija!“ ſajakota wrótnik, hižo na kónzu wſchěch hnadźijow.

„Biblija?“ prascha żo ſady njeho hłóß, w kotrymż ſtaroſcź a hroženje klincżitej.

„Biblija? Tu je Biblija!“ wotmolwi wrótnik. S jeho żłowow klincži wodychnjenje a hordoſcź. „Tu je Biblija! Wono je 5 mjeńſchinow po 9 hodźinach!“

Direktor żo wobroczi. Sady njeho ſteji pincżnik. Wośmje Bibliju. Wokomik poſdźiſcho leži Biblija na blidże pſched duchownymi. Tucźi móża nětk żwoju wěz dojednacź, prjedy hacž do Božeho doma du. —

Na městnje, hdźež prjedy ſteji pſchezo hiſchcże wrótnik. Trěje żebi pſchezo hiſchcże pót. Njedaloko ſteji tón, kiž jemu Bibliju pſchinjeßł.

„Cżeja je?“

„Jenej ſ kuchinſkich!“

„Jow pſchiwjeſcź!“

Pſchiſtajeny cżěri po ſkhodach horje.

Něſchto poſdźiſcho pſchińdże ſ holzu, kotrejž bě Bibliju wſak. Ssyłſy żo ji kulaja po lizomaj.

Wrótnik, hewak tak hordy a kruty, běži jej napſchecżiwo, wobjima ju, a ju ſpósnawſchi, rjekne: „Wczera żym tebje ſe żłużby puſchcźił, dźenża pſchiſtaju tebje ſa mſdu, kiž wo połojzu wyſcha hacž twoja dotalna!“

Holza je zyle ſatorhnjena, pſchekhwapjena. Ssyłſy żo ji pſchezo hiſchcże kuleja, ale ſ wócźkow żo jaßni wjeżekoſcź a ſbožo.

„Moja Biblija! Moja Biblija! Bóh je mi ſ njej pomhał. Ja móżu woſtacź a moju macżerku dale a lěpje podpjeracź!“ ſcheptatej hubje. Ruzy żo ſtyknjetej. Wócżzy ſhladujetej njebojaſliwje do mużſkeju, kotreż dźenża niczo traſchażeho ſa nju nimatej. Po něm.

Wo Bibliji.

Wo Bibliji żo nětkle wſchelakeho piſche, też to, ſo jeje Stary Teſtament njetrjebamy abo ſo też bjes njeho dże. My jako evangeliczy kſcheſcźijenjo wuſnajemy pſched nowym cżaßom a w tutym nowym cżaßu, ſo je nam Biblija kajkuż ju mamy Boże żłowo! A niz mjenje wuſnajemy, ſo je nam tón Jeſuß Khryſtuß tuteje Biblije naſch jenicźki Knjes a Sbóżnik a niz jedyn Jeſuß, kotrehoż něſkajki ſtary abo nowy liberaliżmus abo hewak něſchto ſtwori. Bjes tuteho Jeſuża Khryſtuża Biblije żana ſbóżnoſcź a tohodla też żane ſbožo! —

Tohole Sbóżnika je Biblija pſchipowjedała nětk w 900 rěcżach — tak tebi też w twojej żerbſkej. A wona jeho hiſchcże pſchipowjeda a budże jeho dale pſchipowjedacź.

Zyrkej a ſtat.

Sa **Wukrajinu.** Sakſke zyrkwine ſakońſke kopjeno woſjewi w żwojim druhim cżiżle napominanje, hromadźicź dary ſa evangelſke hibanje we Wukrajinje. „Mjes wukrajinſkim ludom, 40 000 000 duſchow wulkim, kiž wjetſcheho dźěla ke

Ssowjetruſkej pſchißłuſcha, mjeńſcheho dźěła k Pólſkej, je naſtało ſyłne evangelſke hibanje. Tam ſapočnje ſo nětkle reformaziſka hodźina kaž něhdy 1517 pola naſ. Nutrnje ſebi ſadaja Bibliju w macźerńej rěčźi a evangelſkich wučerjow a prědarjow. Evangelſke woſady ſu tam pſchekhude, ſo bychu mohłe wſchě tute ſadanja dopjelnicź. Tohodla je bratrowſka pomoz nuſna. Wótzny kraj reformazije njeſmě niczo njeczinjo na boku ſtacź, hdyž ſu w ranju ſa Boże ſłowo wutroby wotewrjene. — Tohodla namołwjamy farſtwa, ſběracź dary ſa tutón ſkutk a je póſłacź na krajnozyrkwinſki hamt. Woſebje ſu cźi, kiž ſo w bibliſkich hodźinach ſhromadźuja namołwjeni, woprowacź ſa wěrybratrow."

„Sa macźerne domy evangelſkich diakoniſſow w Sakſkej a ſa jich wulke ſpomožne a woporučene ſkutkowanje ſběramy 4. februara, njedźelu Sexageſima, kolektu. Tutu je krajny biſkop wupiſał. Wón chze, ſo by zyły evangelſki lud tutomu ſkutkej evangelſkeje luboſcze na pomoz pſchiſchoł. Jemu pobrachuja ſrědki a nuſa nuſuje, dźěło, kotreż bywa pſchezo wjetſche a nuſniſche, wobmjeſowacź. — Ssmy tu wobſchěrniſcho wo diakoniſſach a jich dźěle a jich woporniwoſczi piſali. Tuž chcemy nětk, hdyž tutu próſtwu ſłyſchimy, ſa tutón wulki ſkutk kſcheſczijanſkeje luboſcze ſkładowacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan.** „Cźornobóh", tow. ev. Sserbow, tu ſkoro na 50 lět wobſtejaze, wotmě 14. januara w hoſczenzu „Johanneshof" derje wopytanu hłownu ſhromadźiſnu. Wjecźor ſo ſahaji ſ naſchej hymnu „Rjana Luźiza". Shromadźiſnu nawjedowaſche pſchedſydstwo po nazionalſozialiſtiſkim waſchnju pſchiměrjene. Pſchedcźita ſo poſledni ſapiſ, pſchi cźimž kóždy móžnoſcź měješe, ſo pſcheſſwědcźicź, ſo je tow. w ſaſchłym lěcze jara pilnje dźěłało. Potom rosprawješche pokładnik. Wěſo njeběchu finanzielne polěpſchenja, tola ſo nadźija, ſo budźe hoſpodarſke połoženje ſo lětſa wo wjele polěpſchicź. Dale rosprawjachu tohorunja ſaſtupjerjo draſtoweho kaž khorhojoweho wubjerka. Knihowniza woſjewi, ſo ſu mnoſy ſe ſobuſtawow pilnje cźitali a proſy, ſo by tow. po móžnoſczi nowe „Towarſchne ſpěwniki" kupiło, dokelž je wjele pſchetrjebanych w knihowni. Temu ſo pſchihłoſowaſche. Wuwi ſo potom dléſcha debata dla ſerbſkeho nowinarſtwa. Tak też ſo wobſamkny, ſo tej dwaj ekſemplaraj Sserbſkich Nowin, kiž towarſtwo hižo lěta dołho dźerži, ſo na dalſche cźitatej. Ssobuſtawam bu na wutrobu kładźene, je=li pjenježne połoženje kóždeho jenotliweho to dowoli, tola naſch jeniczki evangelſki njedźelnik ſkaſacź. Tſjo knjeża buchu ſa cźeſtni ſobuſtawy pomjenowane, mjes nimi bě też knjes dwórſki radźicźel Rjencź=Kamjeńſki. Na pilnych dopiſowarjow, kiž ſa ſerbſke cźaſopiſy piſcha, ſpomni ſo. Ssu to ſ naſcheho towarſtwa knjes hudźbny direktor Krawz, knjes Wakař a knjeni Lawzyna. Dokelž ſo wo kulturnym wjecźorje rěcźeſche, dowoli ſebi knjes hudźbny direktor Krawz pſchitomnym roſłožicź, kak by ſo hodźało pěkny wjecźor ſerbſkeje kultury ſarjadowacź. Ssnadź je to tola móžno, ſo pſches ſhromadne dźěło wſchitkich tu wobſtejazych ſerbſkich towarſtwow hiſchcze w tutym lěcze ſo tajki wjecźor wotměje. Wſchelake mjeńſche wězki towarſtwo naſtupaze, buchu hiſchcze dojednane, potom po wjazyhodźinſkim wuradźowanju ſkónczi ſo derje poradźena ſhromadźiſna. W ſpěwnej harmoniji wuklinczi wjecźor.

F. Th. H.

S **Barta.** W ſańdźenym lěcze ſo w naſchej woſadze 36 dźěcźi narodźi, 22 hólzow a 14 holzow, mjes nimi 4 njemandźelſke dźěcźi a 2 dźěſczi morwonarodźenej. 35 dźěcźi ſo wukſchcźiſche. Sswój kſchcźeńſki ſlub wobnowjeſche 16 dźěcźi, a to 6 hólzow a 10 holzow. S podjanſkeje zyrkwje pſcheſtupiſchtej 2 žónſkej. W naſchim Božim domje ſo 13 porow ſwěrowa, pſchipowjedanjow pak bě 17 porow. 13 wobydlerjow (pornjo 25 ſ lěta 1932) wumrě ſ naſcheje woſady. Najſtarſcha woſoba bě wudowa Schlenderowa ſe Suboricźki w 79. lěcze. K Božemu blidu je pobyło 1503 woſobow, a to 644 mužſkich a 859 žónſkich. Swonka Božeho domu je Boże wotkaſanje wužiło 81 woſobow. Zyrkwinſke ſběrki a jenotliwe dary wunjeſechu hromadźe nimale 1900 hr. Wutrobny dźak ſa kóždy wopor! — Bóh žohnuj naſchu lubu woſadu!

S **Lupoje.** W lěcze 1933 je ſo we Lupjanſkej woſadze narodźiło 17 dźěcźi, to ſu 3 wjazy hacž lěto prjedy. Mjes nowonarodźenymi běſche 11 hólzow a 6 holzow. Wukſchcźenych bu we Lupjanſkim Božim domje 15 dźěcźi; 1 dźěcźo bu w Drježdźanach wukſchcźene, 1 dźěcźo hiſchcze nieje ſwjatu kſchcźenizu doſtało. Wſchě narodźene dźěcźi ſu žiwe woſtałe. — Wěrowanjow běſche w ſańdźenym lěcze 8, to ſu 4 wjazy hacž lěto prjedy. — Kſchcźeńſki ſlub wobnowi w ſwj. konfirmaziji 5 dźěcźi, 3 hólzy a 2 holzy. 1932 běſche jich 7 dźěcźi. — Wumrěło je w ſańdźenym lěcze 5 woſobow: 2 rentudoſtawarzy, 1 młodźenc, 1 ſchulſka holza a 1 dźěcźo 7 m. ſtare. Najſtarſcha woſoba mjes tymi ſemrětymi běſche Marja Stillerez ſ Lupjanſkej Dubrawki, kotraž ſtarobu 84 lět 1 měſaz a 1 dźeń dozpě. 4 woſoby buchu na Lupjanſkim pohrjebniſchcźu khowane, 1 na Radworſkim pohrjebniſchcźu. — K Božemu blidu běſche w ſańdźenym lěcze 400 woſobow, to je 40 wjazy hacž lěto prjedy. Na ſerbſkej ſpowědźi běſche 74 mužow a 89 žonow, na němſkej ſpowědźi 106 mužow a 131 žonow. — Pſchi kolektach je ſo naſběrało 95,47 hr. Na wołtarju je ſo woprowało 40,16 hr. Wunoſchk móſchniczki je 73,06 hr., tak ſo je ſo w ſańdźenym lěcze 218,69 hr. naſběrało.

S **Noſazźiz.** Sańdźenu póndźelu ſmy pokhowali najſtarſcheho ſtawa naſcheje woſady, Lowkez wowku ſe Spikałow, wuměnkarku Hanu ſwudowjenu Wünſchowu rodźenu Langez ſ Doberſchez (Doberſchütz). Wona wumrě 19. januara rano a bě dozpěła 90 lět 5 měſazow 15 dnjow ſwojeje ſtaroby. We advencźe poby hiſchcze w naſchim Božim domje k ſpowjedźi. Sſłyſchenje drje bě ji jara woſłabnyło, tola ſa to bě ſ Božej pomozu ſkhowała ſej dobrej wócźzy, ſ kotrymajž rad to, ſchtož nieſłyſcheſche, Boże ſłowo, pytaſche w Bibliji a prědarſkich.

Na pucź.

Biblija
Mje pſchewodźa
Pſches tu cźmu,
Hdźež ja du,
Pſches te lěta
Do wěcźneho ſwěta.
Biblija
Mi wodźerka!

Haj, je to wěrno? Woprawdźe a ſawěſcze wěrno?

Liſtowanje: Sa Sexag.: R . . a w B. — Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invokavit: M. w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noſazźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźetnje a knihatnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čžišło 5

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 4. februara 1934 Bautzen

Njedźela Sexagesima.

List na Ephesiskich 1, 3.

Na kónzu žohnowanja połneho hodowneho cžaża a cžaża po žwjedźenju tśjoch kralow stejimy. Snowa žmy žebi ſ wježelosczu toho wěsczi, so je žo ſ tym, kiž je žo hody narodźił, sbóžna hnada Boża wschitkim cžłowjekam sjewiła, a so ma kražnosczˊ Knjesowa nade wschitkimi ludami semje skhadźecˊ. Snowa žu nam wotdźělenja žwjateho pišma dostojnosczˊ a hódnosczˊ nascheho kschesczˊijanskeho stawa psched wocži stajiłe a naš napominałe, tutu wožebnosczˊ se žiwym kschesczˊijanstwom, se žwjatym khodźenjom w lubosczi, kotraž je dopjelnjenje sakonja, pschezo bóle wopokasacˊ. Dźenža pak žo nam hischcże jónkrócˊ wulke bohatstwo Božeje lubosczże, kotraž je žo w Khrystušu sjewiła, psched wocži staji, tak so ſ radosczu khwalimy Boha, kiž je jako Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta tež nasch Wótz, kiž je naš swarnował a žohnował. Tohodla prajimy se žwjatym japoschtołom: Khwaleny budź Bóh a Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž je naš požohnował se wschěm duchownym požohnowanjom w njebjeskich wěžach psches Khrystuša.

Tutón khwalobny kěrlusch ſ dźakapołneje wutroby wukhadźa, kotraž je spósnała spodźiwne žohnowanje Boha Wótza k sbožu hrěschneho cžłowjestwa. Tutoho bohateho žohnowanja Božeho žo tež w naschich dnjach hischcże wježelimy a tež dźenža hischcże Bohu khwalbu a dźak spěwamy dla tutoho duchowneho požohnowanja w njebjeskich wěžach psches Khrystuša. Hdyž je tež w nětcžischim cžażu wjele toho, schtož nam starosczże naczini, hdyž žo tež semske kubła wot njedoliczomnych wjele wysche waża, hacˊ duchowne hnadypołne kubła Božeho kraleſtwa, — hischcże nad nami, nad naschimi kschesczˊijanskimi wožadami lubosczˊ njebjeskeho Wótza rukuje, kiž je naš w Khrystušu k žwojim dźěcˊom wuſwolił a bohacże žohnował a kiž chze naš k tomu wuhotowacˊ, so bychmy něschto byli ke khwalbje jeho kražneje hnady. Hdyž je tebi twoje dźěcˊaze prawo a twoje dźěcˊaze herbstwo woprawdźe ważne, lube a drohe jako twoje najlěpsche kubło, potom dyrbisch wježely spěwacˊ: khwaleny budź Bóh ſa duchowne požohnowanje w njebjeskich wězach!

Tón, kotremuž rjane semske sbožo do klina pada abo žo ſ cžělneje nuſy wužwobodźi, tón, kotrehož dźěło ſ bohatym wunoschkom a kotrehož powołanje a skutkowanje ſ rjanym wuſpěchom krónowane budźe, tón drje spósnaje a žo k tomu nucˊeny cžuje, so ma žo Bohu dźakowacˊ. Ale bohužel je wschak tež hischcże doscˊ tych, kotsiž žo njedźakuja a njespósnaju Boha Wótza ſa daricˊela wschitkich dobrych a dokonjanych darow. Bjes dźiwa, so tež njespósnaju dary žohnowanja, kotrež ſ njebjež wukhadźeja, pschesˊ kotrež žwjaty duch Božˊi nowe žiwjenje sbudźi a sdźerži. To pak žu wschitzy wěrjazy kschesczˊijenjo shonili, so wschitke cžażne kubła niczo njejžu a nam niczo njepomhaju, hdyž duscha trada, hdyž snutskowny měr pobrachuje. Schtóž žaneho hnadneho Wótza w njebjeżach njesnaje a nima, schtóž je žiwy bjes wumoženja, bjes wodawanja hrěchow, tomu pjenjesy a kubła, sbožo a strowosczˊ měr wutroby a pokoj dusche pschinjesczˊ njemóža: žiwjenje nimo khwata, wjeżele žwěta sańdże, žwědomje je połne njepokoja, na kónzu žiwjenja cžěmna nóz ſtróżelow hrosy. Schtóž pak je sbožo a žohnowanje Božeho dźěcˊatstwa dostał, schtóž móże žwoju nadźiju stajicˊ na njesachodne, njesmasane a njeswjadne herbstwo, schtóž snaje žiwjenje, kotrež njemóże žana žmjercˊ snicžicˊ, tón wě, schto to rěka, k žohnowanym Wótza žłuschecˊ a ſa cžo Bohu khwalba žłuscha, a wjeżely a dźakapołny spěwa: Khwaleny budź Bóh a Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta.

Prawe dźakowanje žo pak niz jenož w žłowach, ale we žiwjenju a khodźenju pokaže; to je khwalenje, kotreż žo Bohu spodoba. Doscź njeje, so wyskamy:

Bóh njeda nam žo wěčnje shubicź,
Psches Khrysta wschitkim pomhacź chze —

k tomu dyrbisch žebi też wot žwojeho sbóžnika pomhacź dacź, so by tón Knjes žwój kražny kónz na tebi dokonjak. Doscź njeje, so khwalimy:

We njebjeßach žym sapißany,
Ja sbóžne dźěczo Boże žym,
Wěm, so wot wscheho spočatka
Ssym wuswoleny psches Khrysta —

nětko dyrbisch też jako wuswoleny khodźicź, so by pschipowědał počzinki toho, kiž je cźe powołał s cźěmnoscźe k žwojemu spodźiwnemu žwětłu.

Hdyž běsche Boże žwjate wotmyßlenje, so bychmy žwjecźi byli a bjes poroka psched nim w luboscźi, kak mohło žo nasche khwalenje Bohu spodobacź, hdyž stary cźlowjek we naß dale knježi, hdyž w hrěchach žebicźiwoscźe, njewěry, žwětneje luboscźe, njeßwěrnoscźe wutrajemy, hdyž žo njedawamy s wohenjom žwjateje Božeje a Jesußoweje luboscźe wucźiscźicź, hdyž žo žwěru njeprózujemy, so bychmy měli cźiste žwědomje, žwědomje bjes poroka, a Boha proßycź wo cźistu wutrobu, doniž njejßmy dozpěli kónz dokonjanoscźe a se žwojimaj wocźomaj njewidźimy Boha wot woblicža k woblicžu jako Wótza nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž je naß k dźěcźatstwu powołał, a doniž s nowymi jasykami njespěwamy: Khwaleny budź Bóh a Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž je naß požohnował se wschěm duchownym požohnowanjom w njebjeskich wězach psches Khrystuža. Hamjeń.

30. januara.

Schtó njeby tutón dźeń chzył žobußwjecźicź s dźaknej wutrobu? Dźakowacź žo mamy Bohu, so je takle wobrocźił pucź nascheho luda, kiž pschezo dale do hubjeństwa wjedźesche. A tohodla mamy žo Bohu dźakowacź sa toho muža, kotrehož je wón žebi wsak sa grat, so by dowjedł nasch lud, prjedy hacž je pschepoldźe, na pucź, kiž saže k žwětłu a na wyßoke wjedźe; dźakowacź žo mamy Bohu sa to, so nam da ludoweho kanzlera Hitlera. A dźakowacź žo mamy Bohu, so Bóh pschi wschěm pohubjeńschenju žiwjenja a zyłeho położenja, pschi wschěch kažazych a sahubjazych mozach pscheby wschě tute cźežke lěta, sdźerža w ludu telko mozow, kotreż běchu žwěrne wótznemu krajej a žwěrne Bohu a tak tón wobstatk dobreho, kotryž žo njeda pschewinycź ani wot politiskich kažerjow ani wot bjesbóžnoscźe, kotryž bu tak žobu tón sałožk, na kotrymž žo nětko lěto dołho twari to nowe. A tu mamy žo dźakowacź Bohu sa toho muža, kotrehož Bóh we wulkej wójnje a nětko we wulkej nusy wuži sa grat: Hindenburga.

Lěto to, so schědźiwy Hindenburg a młody Hitler žebi ruku sawdaschtaj a nětko shromadnje stražujetaj a shromadnje twaritaj to nowe. Tohodla ma pak kóždy dźeń snowa też dźeń modlitwow a dobroproschenja sa tuteju mužow kaž sa poradźenje wscheho toho, schtož chze k sbožu nascheho kraja bycź. Proßycź chzemy Boha wo to, so by wón spožcźił, so by kanzler Hitler samohł žwoje nadobne, dobre, wulke myßle a wotpohlady do skutka stajicź tak, so by wscho było ludej a krajej k žohnowanju a tak sbožu, Bohu pak k cźeścźi. Proßycź mamy Boha wo to, so by dał, so by nětko też kóždy w ludu wschitko cźinił, so by žo tole dopjelniło. A kaž proßycź, ma pak nětko też kóždy na žwojim městnje se wschej žwěru to cźinicź, schtož jeho wěz, jeho nadawk je, a ma žo žwěrny wopokasacź we žwojich myßlach, žłowach, skutkach.

Tak žmy hakle wěrnje dźakowni Bohu! Tak žo hakle prawje dźakujemy kanzlerej Hitlerej, tutomu młodemu wjednikej nascheho wótzneho kraja, a tak hakle žmy jeho žobuwojowarjo a jeho žobustawy, a tak žo hakle prawje dźakujemy schědźiwemu presidentej Hindenburgej a žmy s nim schkitarjo toho, schtož dobre a spomožne je krajej a ludej.

Tuž, hdyž žměmy dźenža wróczo hladacź na prěnje lěto noweho cźaża, cźińmy wschitzy žwěru po tym, so bychmy hódni byli wscheho wołóženja, wumoženja, polěpschenja, kotreż žo nam dosta a kotreż žo nam hischcźe pschihotuje, so bychmy hódni byli, so žo tole wschitko derje radźi, so bychmy dostojni byli Božeje hnadneje pomozy, Božeho žohnowanja!

Haj, Bóh tón Knjes, kiž je žo dał nowemu hacž žem radźicź, chzył nam hnadny bycź a chzył dacź, so žo wschitko tak radźi, so to sa lud a jenotliwza k žohnowanju a tak k wěrnemu sbožu, a Bóh tón Knjes chzył nam hnadny bycź a schkitacź a žohnowacź młodeho kanzlera Hitlera a stareho presidenta Hindenburga.

Troje njech je moje!

Se wscheho, schtož trjebamy sa tuto lěto, sa pschichod, žmy w prěnich cźišłach nascheho łopjeńka sa tuto lěto trojake wusběhnyli: žwjecźicź njedźelu a žwjaty dźeń — žo modlicź — Bibliju cźitacź a w njej pytacź.

Tole trjebamy. Prajmy směrom: Bjes tohole to njeńdźe! Jenož hdyž tole troje cźinimy po kscheścźijansku, žmy hotowi a khmani, też wscho druhe, schtož spomožne a dobre a nusne cźinicź, je, a žmy dostojni, Boże hnadne žohnowanje dostacź. Bjes tutoho njeje wěrneho sboža!

Tuž prajmy žebi hischcźe ras, so tole troje je nam nusne — nam nusne sa žiwjenje, sa wumrěcźe, sa wěcznoscź! A tuž mějmy žo po tym! Tole prajicź wschak njedyrbjało po prawom nusne bycź, snajmjeńscha niz pola tych, kiž maja mjeno: kscheścźijan, kscheścźijanka; ale kaž tak někotry „Bohakhwal“ njeje cźinjeł žwojeho mjena, tak też tak někotry kscheścźijan njeje cźinjeł žwojeho mjena.

Njech nam nasche nowe spěwarske, kotreż pola Ssmolerjez hischcźe na wjele kupowarjow cźakaja, dźenža hischcźe žłowcźko k tomu dopraja:

Dźenž, dusche, wotpocźńcźe,
We Bosy swjeżelene!
To je nasch žwjaty dźeń,
Wot Boha postajeny!

Dźenž Boże žłowo chze
Naž k wěcznom' sbožu wołacź;
Dźenž sa naž sbóžny dźeń
Je, Knjesa posběhowacź.
Schtóž to pak njecźini,
Pschińcź nochze do templa,
Toh' nihdy wulki Bóh
Měcź njecha sa žyna. Kěrlusch 225.

Kaž tutón kěrlusch — a s nim mnoho druhich! — tebje wabi, žwjecźicź tomu Knjesej — a tak też žebi a žwojej duschi — njedźelu a žwjaty dźeń, tak wabja dalsche tebje, žo modlicź:

Dajcźe ßo nam k Bohu modlicź,
Wutrobnje też ſdychowacź:
Knjeże, ty chźyk do naß płodźicź
Nowoh' ducha a nam dacź,
So móhli wjeßele
Tebje khwalicź wutrobnje. Kěrluſch 499.

Twój Duch mje wěſcźe ſaſtupuje
Se ſdychnjenjom, kiž ßłowo pſchetrjechi,
Mje k modlenju we wěrje hnuje,
So twoje dźěcźo ßym, mje pſcheßwědcźi,
Też Khryſta ßobuſtawſtwa ſawdawk mam,
Tuž Abba, luby Wótcźe, ſawołam. Kěrl. 501.

Hdyž rano ſ koža ſtawam tu
A wjecźor ſaßo lehnycź du,
Ja hladam, Božo, na tebje;
Mój Knjeże Jeſu, ſwarnuj mje. Kěrl. 516.
Sso dźakujemy, Božo cźi
Sa dary, kiž ßmy doſtali.
Cźe proßymy, kaž dźěcźi macź,
Ty chźyk nam dale wjazy dacź. Kěrl. 543.

A k Bibliji cźe wołaja kěrluſche kaž:

Drohe ßłowo, wucźba Boža,
Ty mi žohnowanje ßy;
W tebi mam to žórko ſboža,
Kamjeń wěry ſakkadny;
S tobu wſchitko doſtawam,
Wjeſcź mje móžeſch k njebjeßam. Kěrl. 243.
Sſłyſchecź chzu ja twoje ßłowa,
Pſchecźelow wſchěch najlubſchi!
Kóždy dźeń ßu wone ſnowa
Lube mojej wutrobje. Kěrl. 252.

Wo mandźelſtwach.

Měſchane mandźelſtwa ßu w poßlednich lětdźeßatkach pſchiběrałe. Dowuliczene ßu ſa lěto 1931. W nim ſwjaſa ſtawnik w Němſkej 515 403 mandźelſtwow. Mjes tutymi bě 83 014 měſchanych. To je 16,11 proz. Potajkim kóžde 6. mandźelſtwo bě měſchane. Měſchanych mandźelſtwow bě 1905 jenož 9,12 proz.; w lěcźe 1915 bě jich hižo 14,88. 5 lět poſdźiſcho, 1920, pak ſaßo mjenje: 11,20 proz. Wot lěta 1921 pſchiběraſche pak tuta liczba ſaßo naſtajnje a dozpi 1931 potajkim 16,11 prozentow.

Kak ßu Evangelſzy pſchi tym wobdźěleni? — W lěcźe 1905 ſ 13,8 proz., 1915 ſ 19,75 proz. a 1920 ſ 15,43 proz. 1931 dozpi ßo nětk 21,37 proz. Evangelſzy ßu potajkim pſches pſcherěſk. S tych 307 844 mandźelſtwow lěta 1931, pſchi kotrychž ßu wobdźěleni, je 78 567 měſchanych. Sa Evangelſkich je potajkim hižo kóžde 5. mandźelſtwo měſchane. Schtóž wě, ſchto powſchitkownje wo měſchanych mandźelſtwach płaczi, wě, ſchto to na ßebi ma.

Runje tak ßu pſchiběrałe dźělene mandźelſtwa. W Pruſkej bu jich 1932 na 27 237 mandźelſtwow dźělenych. To je naſtróžaza liczba. Po 10 000 mandźelſtwach liczene, je jich to na 1000 mandźelſtwow 31,4 dźělenych; lěto prjedy bě jich to 30. We wulkoměſtach bě jich wjele wjazy prozentow. Barlin mějeſche na 10 000 86 dźělenych mandźelſtwow. Wſchě wulkoměſta Pruſkeje hromadźe — jich je 35 — maja wjazy hacź 2 tſecźinje ſe wſchěch dźělenych mandźelſtwow. S pruſkich provinzow matej Porheinſka a Sakſka najwjazy, Weſtfalſka, Hornjoſchleſyſka a Pósnańſko-Wjecźornopruſka najmjenje.

S mandźelſtwow, kiž buchu 1932 dźělene, bu jich najwjazy, nimale połojza, mjenujzy 49 proz., w lětach 1924 hacź 1932 ſwjaſanych; jenož 8,5 proz. pokhadźeſche ſ wójnſkich lět; 13,8 proz. bě ſ cźaßa do 1914. Mjes tutymi bě jich ßamo 848 mandźelſtwow, kotreż buchu pſched 30 a wjazy lětami ſwjaſane.

Schto wſcho powědaja tute liczby? A kajke budźa tute liczby nětko wot lěta 1933 dale? A ſchto ſměja wone powědacź?

Schto prajiſch?

S Braſilſkeje pſchińdźe powěſcź, ſo ßu tam ſniczili w prěnjej połojzy januara 112 000 měchow Sao-Paulo-koſeja. Wſcho do hromady ßu tam hacź do 15. januara ſniczili 26 177 000 měchow koſeja. Cźehodla? So bychu płacźiſny dźerżeli a koſej wotbyli. Schto pak prajiſch k tomu, hdyž tak wunoſchk ßwojich žnjow nicźa, njech jón pala, njech jón do morja ßypaja? Schto by prajił, bychu-li burjo nětkole pſcheńzu ſpalili? Hrěch to je! A dźiwacź ßo njetrjebaſch, hdyž domapytanja nicźa cźłowjekow ſamoženje a kubła. — Braſilſka płodźi nimale tſi ſchtwórcźiny zyłych koſejowych žnjow naſcheje ſemje. Druhi koſej plahowazy kraj je Columbia; ale tuta nima hiſchcźe 10. dźěł braſilſkich koſejowych žnjow. Braſilſka wupłodźi 1922/23 na 11 407 000 dwójnych zentnarjow koſeja, Columbia 1 800 000 dwójnych zentnarjow. Sajimawe je, ßebi ras wobhladacź ludy, kotre nětko tute kopizy koſeja wupija. Sakſzy ſnaja ſnatu khwalbu, ſo ßu „koſejowi Sakſzy"; tuta khwalba je pak woßłabnjena ſ tym, ſo rěka, ſo „Bliemchenkaffee" pija. Ssmy pſcheßwědcźeni a wěmy ſ naſhonjenja, ſo to ſa wſchěch, też ſa Sserbow, njetrjechi, ſo „Bliemchen" pija. Najwjazy koſeja, hdyž pſchetrjebany koſej na hłowu wobydlerja wobliczjiſch, je 1923 pſchetrjebała Danſka. Tam je 1923 w pſcherěſku kóždy wupił 14½ punta. Nimale telko wupichu Schwedojo, mjenujzy něſchto mało wjazy hacź 14 puntow. Potom pſchińdźe ſ wjele puntami — wot dobrych 13 hacź do dobrych 7 puntow: Hollandſka, Norwegiſka, Sjednocźene Staty, Belgiſka, Franzowſka, Finniſka a Schwiza. Dalſche kraje pſchetrjebaja na hłowu wo wjele mjenje, tak Italſka 2½ punta, Portugalſka niz zyle 2, Němſka ¾ punta. Hiſchcźe mjenje Awſtriſka, Schpaniſka, Jendźelſka a druhe. Tuto ſrjadowanje koſejowych pſchetrjebarjow je po lěcźe 1923 ſeſtajane. Koſej njewužitknje wužiwacź, rěka: njewužitknje wužiwacź ßwoje mozy, ßwoju ſtrowotu — runje tak kaž to pſchi alkoholu a nikotinu je.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej. Jako ßo ſańdźenu ßobotu, 27. januara, hodowny cźaß dźěleſche, ſaklincźa po kraju w poßlednich pchodownych hodźinach hodowna powěſcź, ſ kotrejež klincźeſche hodowne: „Měr na ſemi". Evangelſzy biſkopojo běchu ſ němſkim biſkopom pola kanzlera Hitlera pobyli a běchu ßobotu ſnowa w Barlinje pola němſkeho biſkopa ſhromadźeni. Wjecźor po 10 hodźinach wuńdźe na to ſ radijom ſcźěhowaza powěſcź:

Pod ſacźiſchcźom wulkeje hodźiny, w kotrejž běchu zyrkwinſzy wjednizy Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje ſ němſkim kanzlerom ſhromadźeni, wobkrucźeja jenomyßlnje ßwoju doſpołnu ßwěru k tſecźemu knježſtwu a jeho wjednikej. Woni najwótriſcho wſchitke poczinanja kritiſowanja ſtata, luda a hibanja ſaßudźuja, kiž móża tſecźe

knježſtwo wohroſyćź. Wožebje ſaßudźuja, hdyž ßo wukrajne nowiny wužiwaju, ſo bychu rosrěčžowanja we zyrkwi wopačnje jako wojowanje pſcheciwo ſtatej pſchedſtajake. Shromadźeni zyrkwinſzy wjednizy ſtaja ßo wſchitzy ſady němſkeho biſkopa a ßu ſwólniwi, jeho naprawy a wukaſy w ſmyßle, kiž ßebi wón pſcheje, wuwjeſćź, zyrkwinſko-politiſkej oppoſiziji pſchećiwo nim ſadźěwacź a ſe wſchěmi ßrědkami, kiž po wuſtawje maju, autoritu němſkeho biſkopa ſkruczećź.

Tak ßu wſchě tak wótre a měr kažaze wojowanja w evangelſkej zyrkwi tak daloko pſchewinjene, ſo bě tuto ſhromadne ßkowo evangelſkich biſkopow móżne. To je ſwjeßelaze. A ſwjeßelaze też je, ſo bě to do 30. januara móżno. Njech ßu tute wojowanja też wjele njelubeho měle, wone ßu tola też pokaſale, ſo njeje proteſtantismuß woßłabnył, ſo njeje ſ nim na kónzu, kaž wudawachu, ale ſo je wón žiwy a pytá ſa puczemi, po kotrychž by ßam ſchoł a po kotrychž by lud wjedł k žohnowanju a k ſbožu. Tole je tola pſchezo ſaměr a prózowanje proteſtantisma, tole bě też poßledni ſaměr wſcheho ſnutskowneho rosßadźowanja a wojowanja w proteſtantismje. Nětko je tak daloko, ſo ßmy ſhromadnje duzy po puczu a w jenej myßli. Nětko pak je też kóždeho jenotliweho proteſtanta ßwjata wěz a naležnoſcź, ſo ßo tam, hdźež je a ſkutkuje, a ſo ßo ſe wſchěm, ſchtož ma a ſamóže, a ſo ßo ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom wobßwědcza jako wěrny Evangelſki a ſkutkuje ſa wěrne ſbožo luda a ſtata. Sbožo luda a ſtata je ſaměr kanzlera Hitlera runje tak kaž preſidenty Hindenburga. Tak ßmy my ſ nimaj na jenym puczu duzy. Hdyž budźemy ſ Bohom ſjednoczeni w žiwej wěrje pſches Jeſuża, dokonjamy to, dokelž w tutej mozy pſchewinjemy wſchě ſadźěwki, kotrež tu hiſchcze napſcheciwo ſteja, a dokelž ßo tak bóle a bóle ſjednoczimy do ßylneho zyłka, kotrehož ſaměr je: Wſchitko Bohu k czeſczi a ludej k žohnowanju! Tak ßłuži kóždy też ßebi a ßwojim najlěpje!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sserbſka prědarſka konferenza ſeńdźe ßo pſchichodny ſchtwórtk dop. ½10 hodź. w Sserbſkim Domje. Mjes druhim budźe ßo jednacź wo ludowym mißionſtwje. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym naležnje pſcheproſchuja.

S **Noßaczizy.** W ſańdźenym lěcze 1933 narodźi ßo tu 7 dźěczi, 3 hólzy, 4 holzy. Wukſchczenych bu 8 dźěczi, 4 hólzy a 4 holzy. Njemandźelſke njebě žane mjes tutymi. Kſchczeńſki ßlub ßu wobnowiłe 3 dźěczi, 2 hólzaj a 1 holza. Wěrowanjow bě 5. Semrěłe ßu tu 4 woßoby; pokhowali ßmy jich 5. Dwejo, macź ſ dźěſczom, pſcheſtupiſchtej k evangelſkej wěrje. W Drježdźanach ſtupi jedyn tu rodźeny ſaßo do zyrkwje wróczo. Boże wotkaſanje je jich 490 wužiwało, mjes nimi 12 doma. Sběrki, w Božim domje ſběrane, wucžinjeja 327,97 hr. Hewak bu hiſchcze wſchelakich darow darjenych, tak 128 hr. ſa Mißijonſtwo mjes póhanami, 21 hr. ſa Snutskowne mißijonſtwo, 18 hr. ſa hłodu tradazych w Ruſkej. Božemu domej bu wulka nowa zyrkwina khorhoj ſe wſchěmi pſchiprawami darjena; tohorunja wós walczkow ſa tepjenje a druheho. — Njech naß nětko nowe lěto a nowy czaß wſchěch namaka ßłużo wěrnje a ſprawnje ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom Jeſußej Khryſtußej a jeho zyrkwi a jeho woßadźe.

S **Hornjeho Wujeſda.** W lěcze 1933 narodźi ßo w naſchej woßadźe 18 dźěczi. Swěrowa ßo 17 porow. Paczeńſkich dźěczi běſche 17, 14 woßobow wumrě, mjes nimi 3 małe dźěczi. Zyrkwinſka ſběrka wunjeße 942,65 hriwnow; 353,80 hriwnow woſta w naſchej woßadźe. K ſpowědźi pobu 1213 woßobow, 536 mužow a 677 žonow. Wuſtupy ſ zyrkwje a ſaſtupy do zyrkwje ßo njeſapißachu.

S **Klětneho.** W lěcze 1933 wukſchczi ßo w tudomnej evangelſkej zyrkwi 35 dźěczi. W lěcze 1932 běſche jich 43. Jutry ßo 22 dźěczi konfirměrowa. 19 woßobow ſemrě, 8 muži, 7 žonow a 4 dźěczi. W lěcze 1932 ſemrě 16 woßobow. Do mandźelſtwa ſtupi 17 porow, w lěcze 1932 jenoż 14. K Božemu blidu ſtupi w ßerbſkej a němſkej ſpowědźi hromadźe 1432 woßobow. Lěto prjedy naliczi ßo 1526 ſpowědnych.

S **Wochoś.** Sańdźene lěto narodźi ßo 27 dźěczi, 7 narodow mjenje hacź w lěcze 1932. Mjes nimi běſche 10 hólzow a 17 holzow. 10 woßobow wumrě, jena woßoba mjenje hacź w lěcze 1932. Mjes ſemrětymi ßu 3 dźěczi, 1—2 měßazaj ſtare, 6 woßobow wot 70 hacź do 80 lět ſtare a jena woßoba pſches 80 lět ſtara. Do mandźelſtwa ſtupi 11 porow, 12 porow w lěcze 1932.

Sliežbowanje ßerbſkeho pobocżneho mißionſkeho tow. w Budyſchinje a wokolnoſczi na lěto 1933.

W lěcze 1933 je ßo podpißanemu pokładnikej pſchepodało:
(□ = mißionſki kaſchczik, † = cžitarjo „Miß. póßła“.)

ſ Bartſkeje woßady: □ 170.— hr., † 15.— hr., jenotliwe dary 15.— hr.	200.— hr.
ſ Budeſczańskeje woßady	483.39 hr.
ſ Budyſkeje Michałſkeje woßady: † 83.90 hr., □ 92.— hriwnow, pſchi wopraſenjach 121.50 hr.	297.40 hr.
ſ Budyſchinſkeje woßady	50.— hr.
ſ Bukeczańskeje woßady	207.50 hr.
ſ Hrodźiſchczańskeje woßady	400.— hr.
ſ Hodźijſkeje woßady: † 43.43 hr., □ 206.57 hr.	250.— hr.
ſ Huczinjańskeje woßady	55.— hr.
ſ Klukſchańskeje woßady □ a † a pſchi ſpowjedźi	93.84 hr.
ſ Khwaczańskeje woßady: † a pſchi wopraſenjach 12.— hr., dań a k dopjelnjenju 3.— hr.	15.— hr.
ſ Moleſchańskeje woßady: □ a †	25.— hr.
ſ Minakałſkeje woßady: †	80.50 hr.
ſ Njeßwaczidlſkeje woßady	53.— hr.
ſ Noßaczičzańskeje woßady: □ 43.—hr., druhe dary 85.— hr.	128.— hr.
ſ Porſchiſkeje woßady	303.81 hr.
ſ Rakeczańskeje woßady	21.— hr.
ſ Wjeleczańskeje woßady: † 20.70 hr., □ 176.— hr., dźěczikemſchenje 22.— hr.	218.70 hr.
hromadźe	2882.14 hr.

kotrež doſta Sakſke hłowne mißionſke towaŕſtwo w Drježdźanach.

W lěcze 1932 běſche darow	3148,47 hr.
Tuž běſche ſańdźene lěto mjenje	266,33 hr.

Tón Knjes žohnuj wſchitke dary ſa mißionſtwo a wſchitkich daricželow ſ hnady a ſdźerž luboſcź k ßwj. mißionſtwu a pſchiſporjej ju też w naſchich lubych ßerbſkich woßadach!

W Budyſchinje, 20. wulk. rózka 1934.

farař em. Rjeda, pokładnik.

Na puczź.

Kiž my dźemy do pſchichoda a njewěmy, kak dołho hiſchcze budźemy duzy po puczu, a njewěmy, hdźe ßmy duzy, ſchtó ßmy my, kajzy ßmy my?

Liſtowanje. Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invocavit: M. w B.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Noſſitz b. Weißenberg). Cžiſchcź a nakład Smolerjez knihicziſchczeńnje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczeńnje 108 pj.

Cźišło 6

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 11. februara 1934 Bautzen

Njedźela Estomihi.

Luk. 18, 31. Hlaj, my dźemy horje do Jerusalema.

Saßo ßo tón cźaß pschiblížuje, kiž je sa kschesczanow najkhutnischi, w kotrymž je nasch Knjes a Sbóžnik cźerpił a wumrjeł. Tón naß dopomni a nasche cźerpjenje a wumrjecźe. Wucź naß, Knjeże, wopomnicź, so wumrjecź dyrbimy, so bychmy mudri byli. Radźi ßo na tón cźaß dopomnicź njedamy. Bychmy najradscho cźerpjenju s pucźa schli. Ssu tajzy, kotsiž wokoło cźělneho cźaha wulke koło cźinja, so jón setkali njebychu . To jim blisko dźe. To wutrobu pschima. Woni ßo boja, so jim to schkodźi. Ale lubi cźitarjo, to je prawa mudroscź, hdyž ßo huscźischo na ßmjercź dopomnicź damy; pschetoż ras tola pschińdźe, a potom je lěpje, hdyž ßmy pschihotowani. W prědarju Salomonu cźitamy: Lěpje je, do khěże žałoscźenja khodźicź, dyžli do piwneje khěże; w tamnej je kónz wschěch ludźi, a žiwy wosmje to k wutrobje. Rudźenje je lěpsche, dyžli ßmjecźe; pschetoż psches srudnoscź budźe wutroba polěpschena. Mudrych wutroba je w domje teho žałoscźenja, a hłupych wutroba je w domje teho wjeßela. To naturski cźłowjek njerosumi. To je pschewobroczenje wscheho, schtoż cźłowjek sa prawo dźerži. To ßłowo wot kschiża je Židam pohórschenje a Grichám tórnoscź. Je hłuposcź tym, kiž na to wěrja. Hlejcźe, tu macźe rosdźěl mjes tórnymi a mudrymi, mjes njewěrjazymi a wěrjazymi, mjes shubjenymi a sbóžnymi, mjes sabłudźenymi a rosßwětlenymi. A na tych poßlednich ßo tón Knjes wobroczi. Wón dźesche tym dwanacźe: Hlaj, my dźemy horje do Jerusalema.

1. Hdźe my dźemy? 2. Schto ßo w Jerusalemje stanje? a 3. Schto tam chzemy?

Dźemy do Jerusalema! To je ßwjate město kaž wschelke druhe města w ßlubjenym kraju, w kotrychž je tón Knjes pschebywał, jako hischcźe po semi khodźesche. Dźenßnischi dźeń ßo tež pucźowanja cźinja do ßlubjeneho kraja; tam chzedźa ßwjate města wopytacź, kotreż na nascheho Knjesa dopomnja. Ssu drje měnjenja, so tak najlěpschu illustraziju sa bibliske stawisny dóstanu. Lubi cźitarjo, patriarchojo ßu domisnu wopuschcźili, so bychu někajki nadawk dopjelnili. Tak je Abram na ßłowo teho Knjesa s Harana won cźahnył do kraja, kotryž je jemu tón Knjes pokasał. Tehorunja je Abraham do kraja Morija schoł, so by tam po pschikasni Bożej ßwojeho jeniczkeho ßyna Isaaka woprował. Elieser, Abrahamowy najstarschi wotroczk, puschcźi ßo do Mesopotamiske, k městu Nahorowemu, dokelž njeßmědźische Isaakej žanu žonu wot tych Kananejskich dźowkow wsacź. A Jakub dźěsche s Bersaby a cźehnjesche do Harana, so by ßwojemu bratrej Esauej cźeknył, kiž jemu sa žiwjenjom stejesche. Nawopak poda ßo Josef s Marju, ßwojej ßlubjenej mandźelskej s Nazareta do Bethlehema, dokelž běschtaj s doma a se schlachty Davitoweje. Mudri dźěchu s rańscheho kraja k wjeczoru a cźehnjechu psches Jerusalem do Bethlehema. Tón dwanacźelětny Jesuß pschewodźesche ßwojeju starscheju na pucźowanju do Jerusalema, so by tam s nimaj jutry w templu ßwjecźił. Hdźe my dźemy? Tehorunja do Jerusalema. Dźemy s Jesußom ßobu. Je nam pucź ważny, dha to woßebje wusběhnjemy. Tak je Jesuß husto do Jerusalema schoł, ale to woßebje wosjewił njeje, dokelž běsche swucźeny pucź. Nětko pak ma ßwój skutk, kotreż je tež hewak w tutym měscźe cźinił, krónowacź, a to psches cźerpjenje a wumrjecźe. Rjeknje: Hlaj, dźemy horje do Jerusalema. Cźaß cźerpjenja ßo sapocźnje. Ssy ty na njón pschihotowany? Ssy ty hotowy, tutón cźaß prawje pscheżiwicź, kaž ßo sa kschesczana ßłuscha? Temu njeje nusne, so ßo poscźisch kaž katolikojo. To ßo ßamo wot ßo rosumi, so ßmy my evangelszy kschesczenjo poměrni, tež hewak. Ale tak s naschim Knjesom ßobu dźemy, hdyž jeho ßłowo ßłyschimy a jeho wotkasanje ßwjecźimy, hdyž ßo prósdnych

wjeżelow a rospróschenjow sdżerżimy. Hdyż żmy żebi wědomni, hdże dżemy, dha budże to nasche sadżerżenje.

2. Schto żo w Jerusalemje stanje? Wschitko budże dokonjane, schtoż je pišane psches profetow wo cżłowóskim żynu. Pschetoż budże podaty pohanam a budże wußměšcheny a hanjeny a sapluwany; a budża jeho krjudowacź a moricź. To njeby niczo dale było a njetrjebało naschu wutrobu hnucź, hdyż njeby njewinowaty był. Słóstnika stóncżnje nichtón njewobżaruje, ale rěka: Jemu żo prawje stanje. S kotrej měru cżłowjek měri, s tej budże sażo měrjeny. Hdyż je hrěschił, dha budże khłostany. Ale Jesuż běsche njewinowaty. Wo nim rěka w liscże na Hebrejskich: Tajkeho wyschscheho měschnika pschistejesche nam měcź, kiż by był żwjaty, bjes winy, njewomasany, wotdżěleny wot hrěschnikow a kiż wyschschi je, dyżli njebjeża żu. Běsche to praj, so żu jeho pohanam pschepodali? Běsche to pschistojne, so żu jeho wußměscheli, hanili a sapluwali? A schto dha jim pomhasche, so żu jeho mjes słóstnikomaj kschižowali? Běsche dha s tym dopokasane, so je wón tón najwjetschi mjes nimi? Hdyż jeho wyschschi měschnizy wußměchowachu a dżachu: Druhim je pomhał a njemóże żam żebi pomhacź, njejżu żo s tym żami żudżili? Sswojeho dobrocżela na kschiż pschibichu. To rosumni cżłowjekojo njecżinja. Ale cżi tam běchu rosum shubili. Woni njewjedżachu, schto cżinjachu. Hida běsche pschewulka. Njechachu żebi niczo prajicź dacź we żwojej hordoscżi. Mějachu żwoje sadżerżenje sa prawe. Tehodla běsche schkoda wo kóżde żkowo, kotreż tón Knjes k nim rěcżesche. Woni je wopak srosumichu a wobwjercźichu. Woni żu njechali. Sskowa, kiż běchu duch a żiwjenje a dyrbjachu jich dusche sbóżne cżinicź, jich do skażenja wjedżichu. Pißmawucżeni dżerżachu Jesuża woprawdże sa hrěschnika. Běchu saślepjeni a měnjachu, so Bohu żłużbu cżinja, hdyż jeho kschižuja. Prajachu: Je Boha hanił abo je żo Bohu runy scżinił. A tak je żo żkowo profety dopjelniko: Wón njeżesche nasche khoroscże a nakoži żebi nasche boloscże. My pak dżerżachmy jeho sa teho, kiż by sranjeny, a wot Boha sbity a poniżeny był. Ale je naschich pschestupjenjow dla sranjeny a naschich hrěchow dla sbity. Schtrafa leži na nim, so bychmy my měr měli, a psches jeho rany żmy sahojeni. Budża jeho krjudowacź a moricź. To je żo tam w Jerusalemje stało.

3. Schto my tam chżemy? Njeje na tym doscź, hdyż Jesuż żam do Jerusalema dże? Schto dha tam wucżomnizy chżedża? Wschak żu napożledk roscżękali. Woni njejżu żo sadżerżeli, każ by żo to sa nich żłuschało. Tsjo, mjenujzy Pětr, Jakub a Jan spachu w sahrodże Gethsemane a njestražowachu. Pětr wotrubny Malchużej wucho a Jesuża sapreě. Judasch Jschariot jeho pscheradżi. Cżehodla woni żobudżěchu, a jeho hižom w tutym wokomiku njewopuschcżichu? Dokelż niczo wot teho njesrosumichu, a ta rěcź běsche jim potajena a njewjedżachu, schto bě prajene. Mějachu drje pschezo hischcże nadżiju, so Jesuż krażne kralestwo sakoži. Schto my tam chżemy? Njeżměmy jenoż pschihladowacź, każ to wcżipni ludżo cżinja. Tym je wscho dżiwadło, tež wotprawjenje. Cżi na nijkim ikhodżeńku smyżlenja steja. Ně, my mamy żwědzy bycź wulkeho podawka, kiż żo w Jerusalemje stanje. Sswědk snaje khutnoscź położenja. Wě, so je podawk, kotrehoż żwědk je, ważne. Wón tehorunja wě, so je jeho pschitomnoscź ważna. Njeje wscho jene, hacź tam je abo njeje. Lubi cżitarjo, mamy jako żwědzy w pażionskim cżażu w Jerusalemje bycź. To je nasch Knjes, kiż tam cżerpi a mrěje. My kscheścżenjo żaneho druheho Knjesa njesnajemy. Wón je nascha hłowa a nasch wjednik. S nim żobu dżemy każ w dobrych dnjach tak tež w srudobje. Cżehnmy tež żobu, so bychmy s nim wumrjeli.

Na martru twoju myżlimy,
O Jesu, dżak cżi spěwamy,
So winy naschej brěmjo ty
Ssy nożył swólny, scżerpliwy.

We duchu dżemy sa tobu
Psches boloscź wschu a hanibu;
Na kschiż twój nucźi hladamy,
So k tebi s wjeż'lom modlimy. Hamjeń!

Snjesboženja naż trascha. — A niczo wjazy?

Hižo dlěhe hacź měżaz żmy duzy do noweho lěta. Ale njeje tak, so je naż kóżdy dżeń noweho lěta snowa traschił s njesbożami a nicził kubła a cżłowóske żiwjenja? Wobrasow doscź wo tym żmy widżeli w pożlednim cżażu, wożebje s Indiskeje a s Khiny. Semjerżenje a woda stej njeměrnje wjele sniczikej. Nětko nastróża hrósbna powjescź Budyschin a wokolinu, haj zyku Lużizu. Dżěcżo, macź, nan, wschitzy tsjo namakachu żmjercź w lodże a we wodże. W Hněwsezach na Sprjewi to bě. Najprjedy sajědże żebi mała holczka, dokelż drje jej s njej żanki na czeńki lód rěki czeknychu, na lód Sprjewje a żo podnuri. Macź to wohladnywschi, skoczi hnydom sa njej. A nan to shoniwschi, skoczi tohorunja sa dżěscżom a sa żonu do tam straschneje rěki. Ale wscho podarmo. Skóncżnje żo macź a nan prózowaschtaj, jedyn druheho s wody, s loda a se żumpawy na dnju rěki wumóz. To żo njeporadżi. Prjedy hacź pomoz pschińdże, běchu żo podnurili wschitzy tsjo.

Pomozniży, kiż pschikhwatachu — mjes nimi żobustawy Czerwjenecho kschiża a lěkaŕ — wucżeżechu wschěch tsjoch, ale wscho prózowanje, jich sażo do żiwjenja sbudżicź, bě podarmo.

Tsi cżłowóske żiwjenja sniczi tu lód na wodże. Njedopomni naż to na to, wo cżimż nowiny zyłeho żwěta w pożlednimaj tydżenjomaj pišachu? W Ruskej sniczi lód w powětrje tsi cżłowóske żiwjenja! Tamni tsjo Rużojo, kiż s powětronom do powětra lecżichu, żu dozpěwschi njewuměrnu hacź dotal hischcże żenje njedozpětu wyschinu: wjaz hacź 20 000 metrow. dele padnyli — a běchu morwi.

Pische żo, so je lód, kotryż powětron we wyżokoscżi pschikry, na tym wina był. Je-li tomu tak, żměmy pschirunowacź: tu pschihotowa lód na wodże tsjom cżłowjekam żmjercź, tam pschihotowa lód w powětrje tsjom cżłowjekam żmjercź.

Haj, snjesboženja naż njepschestawajzy trascha w tutym lěcże 1934! Jenoż trascha? Niczo wjaz? Niczo dale?

Njehonja wone naż wschěch, so żo se wschěm, schtoż żmy a mamy, stajimy a dowěrimy do Bożeje wschehomózneje ruki? Trascha naż tajke podeńdżenja jenoż? Cżinja nam wone jenoż bojoscź a srudobu? Niczo wjaz? Njepohnuwaju naż wone tež k dowěrje do Boha, k wěrje do Boha, kiż wichor, wětry niz jenoż wodżi, w kotrehoż ruzy tež woda a lód, wschitko — a wschitzy?

My żmy kóżdy ras drje jenoż pokojzu, a to mjeńschu pokojzu, tajkeho podeńdżenja sapschijeli a srosumili a pytnyli, hdyż wono sa naż wosta bjes tajkeho wabjenja a pohnuwanja. Niz jeno sa khorokożo płacźi, ně runje sa kóżde městno, hdżeż żmy, njech żmy, hdżeż żmy, płacźi:

„W żrjedża w naschim żiwjenju
Ssmjercź tu na naż łaka."

Tak na ſemi, tak na lodźe, tak w powětſje. A tohodla dyrbimy wſchudźom ſ Bohom bycź.

Se ſtarſchej dźowku a ßotru, kotraž jeniczka ſ tamneje tak cźeßko potrjecheneje Malcherez ßwójby w Hněwſezach ſbytkna woſta, ßaruje naſtróßana a ſatorhnjena drje tola znka Luźiza ßobu. — A nadźijomnje niz jeno to! Nadźijomnje buchu wſchitzy we Luźizy dopomnjeni na Boha a Bohu bliże dowjedźeni. Pſche bliſko Bohu ßadyn njeje.

Nam pobrachuje wulki a ßnadź tón najwjetſchi kruch ſroſumnjenja ſa tajke podeńdźenja, hdyž w nich, hdyž w tajkich woporach njewohladamy a njeſpósnajemy, ſo to też ſa naß, — też ſa naß, a ſo my ßo mamy po tym měcź w ßwojim źiwjenju.

Tamny ſrudny ruſki podawk naß dopomni ſaßo jara na to, ſchtoż nam ſtare grichiſke baje powědaja wo Ikaru. Ikaros ſcźini ßebi, kaž jeho nan Daedalos, kſchidle, ſo byſchtaj ſ jatby, we kotrejž běſchtaj w labyrinthu na kupje Kreta, cźeknyłoj. Wonaj lecźeſchtaj a lecźeſchtaj; Ikaros lecźeſche njedźiwajo na nanowe pominanje pſchewyßoko, pſchińdźe pſchebliſko ßłónczkej, jeho kſchidle ßo roſeſchkrěſchtej, a wón padźe do hłubiny, do morja pola kupy Samos. Po nim rěka tamny dźěl Ssrjedźnokrajneho morja dźenßa hiſchcźe „Ikariſke morjo.“

To je ſtara baja ſ dawnych, ſ dawnych cźaßow. Ale drje też tuta, kaž drje kóžda ſtara baja, khowa w ßebi wěrnoſcź. To by rěkało, ſo ßu też w dawnych cźaßach cźlowjekojo niz jeno ſpytali lecźecź, ně ſo ßu lecźeli, haj, ſo ßu ſpytali — pſchirunuj Babylonſku wěźu — wyſche a wyſche, pſchewyßoko lecźecź — a ſo ßu padnyli. Woſpjetuje ßo tole w naſchich cźaßach? Dozpěchu tami tſjo Rußojo tu mjeſu, kotraž cźlowjekam ſtajena? Wſchelazy měnja, ſo je pſchicźina jich ßmjercźe druha, ſo njeßu hakle ßo ſ móznym ſraženjom, pſchi kotrymž ßo jich kula, w kotrejž ßedźachu, 3 metry do ſemje ſary, morili, ale ſo hižo w powětſje wumrěchu. A ſchto jich mori? Pruhi, kotreż pſches njepoměrne rumy a dalokoſcźe zyłeho ſtworjeneho ßwěta du? Wone też hewak naſchu ſemju trjechja, ale njemóżeja tu wjele ſchkody naczinicź, dokelž atmoſfera, tutón pſchikryw, kotryž ſ powětrom a ſe wſchěm, ſchtoż w nim je, naſchu ſemju wobdawa a ſchkita, ſaſtup tutym pruham haczi abo njemóżne cźini.

Ale to nochźemy pſchi tym ſabycź: Mamy pſchipósnawacź prózowanje tutych muźi, kotſiž kaž Piccard też, do wyßokoſcźow lecźa, wußlědźicź a pſchepytowacź wſcho, ſchtoż naſchu ſemju a jeje cźlowjekow wobdawa. Woni dyrbjachu ſ tym liczicź, ſo ßo lět njeporadźi, ſo ßmjercź namakaja.

A runje tole naß ſaßo nuſuje, ßo ponižowacź pſched Bohom, kiž wſchitko ſtwori, kiž wſchitko w ßwojej ruzy ma. A we wěrnej ponižnoſcźi chźemy ßo jemu bóle a bóle bliżicź. Haj też tu rěka: „Bliże, mój Bożo, bliże k tebi!“

Kaž profetiſke ßłowo ſteji pak nade wſchěm nam ſnate wuprajenje, kiž chże něhdźe tole prajicź: „Cźlowjekam ßo hiſchcźe wjele poradźi, też w powětſe, ale hdyž wyſche a dale póńdu, hacź jim mjeſa poſtajena, budźe to jich ſahuba!“

Wyſchiny wyſche ſemje khowaja w ßebi ſa cźlowjeka potajnſtwa — a ßmjercź! A runje tak hłubiny w naſchej ſemi! A niz mjenje naſcha ſemja! A to też tam, hdźeż na njej khodźimy! To tola naſhonichmy! A tole kaž wſchě ſnjeſboženja, kaž to mjenujemy, naß njech wjedźe k Bohu!

9.

„Hdyž tak w měſtach a na wßach rano, pokodnjo a wjecźor ſwonjenje 3 krócź ſ pſchebiwanjom doſyncźi, drje ßo ſtanje, ſo tu a tam něchtón ſa tym pſchińdźe a ßebi rosmyßluje a ßo dopomni, ſo je ras něſchto ßłyſchał wo pominanju, kiž naß woła, ßo modlicź, a ſo runje tohodla wot dawna ßem ſwón pſchebiwa. Ale zyle, zyle poręłko drje ßu tu cźlowjekojo, kiž potom woprawdźe w ßwojich myßlach pſched Bohom, kiž je Knjes też jich wſchědneho dnja, cźiſchi ſtejo woſtanu. Bohužel je tak, ſo bu ſtare doſtojny ſkutk hole waſchnjo, wo kotreż by, ſhubi-li ßo ras, jich jenoż jara mało żarowało.

Hildur Dixelius, ſchwediſka też w naſchim kraju ſnata pěßnjerka, powěda něhdźe wo tym, ſo dźenßa hiſchcźe w jeje domiſnje kóżdy wſchědny dźeń — rano w 9 hodźinach a popołdnju w cźaßu naſcheho ſwonjenja — kóżdy ras jeniczke dźewjecźkrócźne pſchebiwanje — wſchě dźewjecź praßnjenjow jenak daloko rósno — ſaſyncźi a ſo tuto żaneho druheho ſaměra nima, khiba woßadu pſchezo a pſchezo ſaßo, pſches zyłe lěto dopominacź na to, kak — 9 krócź ſ hamorom dyrichu, ſo bychu naſcheho Knjeſa a Sbóżnika na Golgatha na kſchiż pſchibili.

Schtóż wo tutym nadobnym waſchnju ßłyſchi, njemóże hinak, hacź bycź hnuty ſ tym, ſchtoż chze wono woſnamjenicź. W nim wotucźi kuſk tamneje ßwjateje cźeſcźowazeje bojoſcźe, kotraž je pſched lětſtotkami huſto tych najjednoriſchich cźlowjekow ſapſchijała, hdyž ßebi rospominachu wopornjwu ßmjercź, kotruž Jeſuß ſa nich wumrě. Jim njebě trjeba, někajkeje derje pſchihotowaneje naprawy, kiž by naſtajnje jich duſchu budźiła ſa tu wěrnoſcź, ſo je Jeſuß „mje ſhubjeneho a ſatamaneho cźlowjeka wumohł, warbował, dobył wot wſchitkich hrěchow, wot ßmjercźe a wot cźertowſkeje mozy“ ..., kiž by tak to pominanje, kotreż ſ tuteje wěrnoſcźe pokhadźa, hłuboko w jich wědomnju ſakótliła. Wot naroda do naroda doßahaſche jim ſa tajke hłuboke, nutrne, dźakne wopominanje jednora wutroba, kotrejž běchu poßłuſchni, ßo njedajo mylicź ſ hewak někajkimi ſadźěwkami.

Njeje nam tak, jako dyrbjeli my „dobri“ kſcheſcźijenjo dźenßniſcheho cźaßa ßo ſ tym někak „trjecheni“ cźucź? Zyle wěſcźe, my ßmy ßo na to ſwjaſali, ſo ma wumóżeŕſki ſkutk naſcheho Sbóżnika też ſwonka zyrkwinſkich murjow — w naſchim woßobinſkim źiwjenju a w źiwjenju luda a ſtata — bycź ſnowa cźeſcźeny a waźeny, a ſo dyrbjało to, ſchtoż 2. artikel praji, dyrbjało to, ſo „ßy jenoż ſ wěry źiwy a ſo budźeſch ſbóżny“ woprawdźe tak w naſchim duchownym a duſchinym źiwjenju korjenicź, ſo by jenoż tamneho prjódkwſacźa trjeba było, ſo by nětk też woprawdźe naſche zyłe myßlenje, ſacźucźe a ſkutkowanje wot njeho wobknjeżene było?

Wono by nuſne było, ſo by tuto „9 krócźne dyrjenje ſe hamorom“ też kóżdemu ſ naß do jeho dnja ſchumiło — pſchezo ſaß a ſaß a njemylnje a njepſcheſtawajzy!

Tak pak móże naſche „pſchebiwanje“ ſaßo k tomu pſchińcź, ſo jo ſaßo cźeſcźa: Myßlmy ßebi, ſo je to „wothłóß ſ Golgatha“ a podnurmy ßo do teho, ſchtoż ßo tam na Golgatha mjes kſchižomaj ſtóſtnikow ſta. — Potom njemóże dźě wuwoſtacź, ſo naſcha wutroba pſchezo ſnowa żri pſched tym, ſchtoż bě njeſapſchijomne, ſchtoż pak bu ſapſchijomne pſched wulkoſkutkom Bożim w Jeſußu Khryſtußu; a potom njemóże wuwoſtacź, ſo ßo my pokorjamy pſched telko hnadu Bożeje. A tole ponižne pokorjenje pod Bożu hnadu, ſapleczene do zyłeho naſcheho bycźa a źiwjenja, budźe naſch, dźeń wote dnja ßo wobnowjazy, dźak.“ W. K. w N.

Tón, kiž je tole pißał, je dyrbjał ſrudneho mjes kſcheſcźijanami naſhonicź. Wo tym ßwědcźa ßłowa pſchi ſpocźatku. By wón tak ſrudneho naſhonił też mjes Sserbami? Wěmy my a wopominamy my ſtajnje, hdyž pſchebiwa, ſchto to na ßebi ma a ſchto nam to praji? A cźinimy my po tym?

Zyrkej a ſtat.

Eſtomihi. Dźenża ſběra žo kolekta ſa kſcheſcźijanſke evangelſke wukubłanje młodźiny. Njeje trjeba drje, ſo žłowczka wo tym prajimy. Zyły cźaž a zyłe położenje ſtata a zyrkwje wabi, nuſuje naž k temu. Tuž ſkładujmy. A hdyž w Božim domje njeběchmy abo hdyž njemějachmy dar, dajmy jón hiſchcźe.

„Kſcheſcźijanſka žónſka žłužba!“ Tole žłowo cźitaſch a žłyſchiſch ſažo a ſažo. Tuta „Kſcheſcźijanſka žónſka žłužba“ je dźě też w kóždej woſadźe! Wona je w tej woſadźe, kotraž měješche hacź žem „kſcheſcźijanſke žónſke towarſtwo“ a wona je w tej woſadźe, kotraž tajkeho towarſtwa njeměješche. Se tym je prajene, ſo „Kſcheſcźijanſka žónſka žłužba“ njeje žane towarſtwo. Schto wona je? Schtó ju twori? **Schtó je we njej? W njej žu wſchě kſcheſcźijanſke žony woſady!! S njej ſtupja rosžudnje kſcheſcźijanſke žony do žłužby Khryſtuža,** hotowe, žłužicź Khryſtužej w jeho woſadźe wſchudźom tam, hdźež to nuſne, a ſe wſchěm, ſchtož je nuſne. Nade wſchěmi a nade wſchěm ſteji to wulke heſžło: **„Khryſtuž ſa žony, žony ſa Khryſtuža!“** Kóžda žona, kiž tomule heſžłu „haj“ praji, ſtupi też ſ wutrobu, ſe žłowom, ſe ſkutkom do jeho žłužby, do žłužby kſcheſcźijanſkich žonow. — To je też něſchto ſ toho noweho, ſchtož nam nowy cźaž dopraji. To njeje žamo na žebi niczo nowe. To bě tu pſchezo hižo, jenož žo pſchemało pokaſa, pſchemało do žiwjenja ſtupi, pſchemało ſe ſkutkami žo ſjewi. Hdyž žo na pſch. žony woſady ſjednocźichu, zyły Boži dom dobrowólnje a darmo rjedźicź a mycź, bě tuto dźěło tajka žłužba kſcheſcźijanſkich žonow. A druhich tajkich jewjenjow je jich pſchezo było: Pyſchicź Boži dom ſa žwjedźenje — njech bě runje pſchi tym też ſwjetſcha młodźina wobdźělena! — Schicź a wuſchiwacź wodźecźa ſa woltař a klětku. Hody khudym wobradźecź. — Nětk dyrbi tuta „žłužba“ naſtajnje hotowa bycź, žłužicź, dyrbi naſtajnje w žłuženju bycź, žebi wědomna, ſo tak žłužo druhim, ſo tak žłužo wſchěm, ſo tak žłužo woſadźe, žłuži Khryſtužej. A cźinjo to, móže žebi wědomna bycź, ſo runje ſ tym žłuži zyłemu ludej w tej wulkej, nadobnej myſli, kotruž kanzler Hitler ſa zyły lud a kraj ma. Do tuteje žłužby žłuſcha potajkim kóžda žona woſady. Tuta „Kſcheſcźijanſka žónſka žłužba“ tohodla też prěki a do pucźa njepſchińdźe žónſkim NS-ſjednocźeńſtwam — NS-Frauenſchaft. — Tuta žłužba tohodla też do pucźa a prěki njepſchińdźe žanemu ſ tych nowych ſjednocźeńſtwow — Fachſchaften —, do kotrehož žona žłuſcha jako burowka abo dźěłacźerka abo rjemjeślniza abo hinak. To je wěz powołanja a ſaſtojnſtwa. Tu ma kóžda žwoje woſebite. W „kſcheſcźijanſkej žłužbje“ ma kóžda to žame: žłužicź Khryſtužej, žłužo tomu, ſchtož tu widomne je ſ jeho kraleſtwa: to žu cźłowjekojo, to je zyrkej a woſada, to je Boži dom. Kak žo tuta žłužba nětk dorjaduje w jenotliwej woſadźe a w zyłej zyrkwi je wěz žama ſa žo a je wěz pſchichoda. Jeje žłužba budźe też wſchelaka we jenotliwych woſadach, hinaſcha na wſy, hinaſcha w měſcźe, — hinaſcha w burſkej woſadźe, hinaſcha w induſtrialnej woſadźe. Ale budźe tu wona! Haj wona tu je! mjenujemy „duſchu doma“, „duſchu žwójby“. Wona je tak też „duſcha woſady“ a tohodla ſažo „duſcha zyłeho luda.“ Schtó nochzył, ſo by „duſcha luda“ była kſcheſcźijanſka, žiwa w žiwej wěrje do Khryſtuža? Tohodla budźe žebi tuta žłužba też žłužicź ſ Bibliju a modlitwu, ſ Božim žłowom a ſ kěrluſchom, tohorunja ſe wſchěm, ſchtož cźłowjeka wudoſpołnja w tym, ſchtož rěka: kſcheſcźijan bycź, hotowy ſa zyłe žiwjenje. Tehodla je woſebity nadawk tu też: wukubłanje dźěcźi, wukubłanje kſcheſcźijanſkich dźěcźi. A tuta žłužba žłuži tohodla też, dokelž kſcheſcźijanſka, žónſka žłužba je, ſažo žonam w tym, ſchtož ſa žonu woſebite žónſke je. A ſo khori, běḍni, ſtari do tych žłuſcheja, kotrymž wona žłuži, njetrjeba drje žo woſebje prajicź. — Tola ſ tym njech doſcź dźenża. Chcemy jenož něſchto małeho, powſchitkowneho prajicź, dokelž žo wſchudźom napraſchuja, dokelž je wjele njewěſtoſcźe. To jenotliwe njemóžachmy a njechachmy ſwěſcźicź, wo tym powſchitkownym wulkim, ſchtož wſchěm něſchto praji, pak dyrbjachmy něſchto prajicź: Wono płacźi: Khryſtuž ſa žony, žony ſa Khryſtuža! A ſ toho naſtawa ſa kóždu kſcheſcźijanſku žonu žłužba, ſo žłuži we dźakownoſcźi, w luboſcźi, w žwěrje Khryſtužej.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Noßacźiz.** Pſchichodny ſchtwórtk, 15. februara, žmě tu w Trußyzach pola Penkertez žwójby Marja Lukaſchez ſ Noßacźiz žwjecźicź — dali Bóh — žwoje 90. narodniny. Wona je žwěrna cźitarka naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. Bóh jej ſpožcźi, ſo jo hiſchcźe bjes nawocźow cźita. Tak jej wocźi narunatej, ſchtož jej trochu woßłabnjenej wuſchi ſapowědźitej. Bóh chzył ſtaruſchzy, kotraž je hewak po cźěle hiſchcźe jara ſtrowa, wobradźicź žohnowany, wjeßołny dźeń 90. narodninow a ju ſa wjecźor žiwjenja na duſchi a na cźěle ſe žwojim žohnowanjom žohnowacź.

Se **Sslepoho.** Zyrkwine powěſcźe ſ naſcheje woſady ſe lěta 1933 žu tele: Narodźiło je žo 95 dźěcźi, kſchcźenych je 96; mjes nimi žu 4 morwonarodźene, 2 raſaj dwójnikaj; 6 njemandźelſkich. Kſchcźeńſki žlub wobnowiło je 37 dźěcźi, 17 hólzow a 20 holzow; wěrowanych je 49 porow; wumrjeło a na 8 woſadźinych pohrjebniſchcźach pokhowanych je 59 woſobow; ſ nich je 10 we ſwonkownych hojeŕnjach wumrjeło. Spowědnych běſche 4348, mužſkich 1750, žónſkich 2598; na žerbſkich žwjecźenjach žo wobdźěli 3160, na němſkich 1188. Doma woprawjenych běſche 84.

Na pucź.

„Hdźe póńdu ja pſched twojim Duchom? A hdźe dyrbju ja cźeknycź pſched twojim wobliczom? Hdy bych ja ſtpił do njebjeſ, žy ty tam, a hdy bych ja žebi póžłał do hele, žy ty tam. Wosmu-li ja žebi kſchidła rańſchich ſerow, ſo bych bydlił pſchi najdalſchim morju, by wſchak mje twoja ruka tam wjedła a twoja prawiza mje dźerżała. Rjeknu-li ja: Njech mje cźěmnoſcź pſchikryje, je też nóz žwětła wokoło mje.“

Pſ. 139.

(Pſchirunuj też naſtawk: „Snjeſboženja naž traſcha. — A niczo wjazy?“).

Liſtowanje:

K. T. H. H. w D.: Wutrobny dźak ſa tajke, žwěrne žobudźěło! A wutrobny dźak ſa ſkaſanku. Wobſtaram wſcho. — Stare naſhonjenje cźinimy ſnowa: Cźi, kiž ſwonka domiſny, žebi ju waža a žu prjedy hacź cźi, kiž žu tu we wjele, wjele wjetſchej liczbje, a kiž ju tu maja, hotowi ſa dźěło a ſa wopory ſa domiſnu.

Sa Invocavit: M. w B. — Sa Reminiſcere: W-r. we H. —

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſoþ. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi ſchtwórcźletnje 108 pj.

Čžišło 7

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 18. februara 1934 Bautzen

Njedźela Invocavit.

2. Kor. 6, 1—10.

Napominamy waß, so byschćże hnadu Božu podarmo njebrali, ßwjaty japoschtoł piša. To je wěsće doscź ważne napominanje. Pschetoż hdyž někajku luboscź abo dobrotu dostanu, a wona dyrbjała podarmo data bycź, to by tola srudnje było. To ßebi snajmjeńscha pschećelny daricźel njeby saßłużił, a wón by ßo pschichodnje wěsće na kedźbu brał a njeby niczo wjazy darił. Kak hakle potom, hdyž je to hnada, njesaßłużena luboscź, schtoż ßym dostał! Luboscź a woßebje hnada ženje podarmo bycź njemóże. Ale schto rěka: Podarmo? Dyrbimy wo tym hižo rěcźecź, hdźeż ßo wobdarjeny ani podźakowacź njecha? Tajki pad je wěso hižo doscź srudny. Kak husto ßo to stawa mjes cźlowjekami a wot nich, a kak husto ßo to Božej hnadźe tak dźe! Pschißłowo tola praji: Bóh tak někotreho strowi, kotryž ßo jemu njedźakuje. Ale Boża hnada chże wěsće wjazy. Dźak wschak njetrjeba ſ wutroby wukhadźecź, ale móże lohko doscź hołe ßłowo bycź. Tohodla na to ßwjaty japoschtoł dźenża hakle njepokasuje. Schtoż ßo skutk njeschźini, žaneje hódnosće nima. Podarmo je Boża hnada, jeli so niczo njewukonja a njepłodźi. Kak w tym pola naß steji? Tohodla je to tak khutna wěz: Sobyschćże Božu hnadu podarmo njebrali! Wopomńmy, k cźemu naß Boża hnada pohnuwa, a schto wona nam k wukonjenju tutoho nascheho nadawka wobradźi.

Stare wěschćenja ßwjateho japoschtoła we ßwojim cźaßu dopjelnjene widźi: Ssym cźe w spodobnym cźaßu wußłyschał a ßym cźi w dnju ßboża pomhał. Jako ßmědźachu ßo israelske dźěcźi ſ dołheje jatby domoj wrócźicź, běsche spodobny cźaß sa nje nastał. Dźeń ßboża běsche pschischoł ſ tym, so na domisnisku semju stupichu. Ale wjele ßbožownischo hischcźe bě, jako Jesuß na semju pschińdźe a pomoz pschinjeße niz jenoż israelskemu ludej, ale wumoženje snutskowne sa dusche. Schto běsche to do ßbóżneho dnja sa wschitkich, kotsiž japoschtołowe pschipowědanje ßłyschachu a w tym pschipowědanju prědowanje kschiża, runjeż běsche to mnohim tórnosćź a pohórschk. Chzyjo nochzyjo dyrbjachu pschi tym cźlowjekoju poßłuchacź a někak tola sacźuwacź, so Bóh ſ tym něschto woßebite chzyschе. Cźim bóle mamy my w tutym ßwjatym póstnym cźaßu saßo wědźecź: Martra Boża, sałožk, ßbóżny sałožk nascheje wěry! Cźim mjenje ßwětni ludźo tutomu cźaßej rosumja, so bychu ßwoje cźinjenje najradscho, njeby-li sakasane było, też w martrownym tydźenju měli, cźim bóle dźerźimy ßo my we wěrje toho: Nětko je dźeń ßboża. Ale kaž hižo prajachmy, nam wo wjazy dźe hacź wo ßbóżne póſnacźe, nam dźe wo to, so by nasche zyłe žiwjenje było kaž wyßoki kěrlusch khwalby toho, schtoż je nam Boża hnada w Khrystußu a woßebje w Sbóżniku ßwěrnym hacź do ßmjercźe dariła. Luboscź Khrystußowa naß k tomu hnucźi, ßwjaty japoschtoł sa to praji. Wón wědźesche, so wschelake mozy cźlowjeka pohnuwaja, dobre a mjenje dobre, haj ßamo słe. Jemu bě wěsće toho a tamneho žel, kotryž mějesche ßam na ßebi nasłonicź, so njeměješche jenoż ſ cźełom a ſ krwju wojowacź, ale se słymi duchami, kotreż we wulkim ßwěcźe wonkach a w małym ßwěcźe ßamßneje wutroby nutskach knježa. A wěsće bóle žel bě jemu toho, kotryž wjazy njewojowasche, ale běsche ßo poddał. Mjes tutymi běsche wěsće wjazy hacź jedyn, kotryž mějesche mjeno kschesćźijana, ale kotrehoż žiwjenje běsche wscho druhe hacź kschesćźijanske. Kak běsche tomu tola Boża hnada podarmo data! A ſ tym niz jenoż jemu, ale też druhim, pschetoż słe pschikłady dobre počźinki każa. Sa kschesćźijanow je to woßebje słě tohodla, so tajke cźinjenje pohórschk sbudźuje. A njeje to najwjetsche hanjenje Božeho kraßneho wumoženja? Pschetoż: Je-li schtó w Khrystußu, je wón nowe stworjenje. Pschi składnosćźi spěwacź a ßo modlicź, njedźelske kschesćźijanstwo, kschesćźijana hischcźe nje-

cźini, ale prawe źiwjenje wschědny dźeń. To dyrbjało źo sa naš źamo wot źo rosumicź, kaž běsche to źwj. japoschtołej wucźinjena wěz: Njedajmy nikomu nihdźe žaneho pohórschenja, ale we wschěch wězach wopokasujemy źo jako źłužobnizy Boži. Niczo źo sa kscheścźijana tak źamo wot źo njerosumi kaž, so źwoje źiwjenje wjedźe w duchu a po pschikładźe źwojeho Knjesa Jesuša. Ale je kscheścźijanow źiwjenje wopraudźe tajke? Pola mnohich szyła cźucźe sa to pobrachuje, so njeje Bóh Knjes tola tohodla telko na naš ważił, so by podarmo było; a žadne je srosumjenje Lutheroweho roswucźenja, so bychmy źwjeczi jako Boże dźěcźi źiwi byli. Kak bychu źo hewak mjes nami wězy stawacź mohłe, kotreż źu tak njekscheścźijanske? A hischcźe mjenje źebi kscheścźijenjo na to myźla, so s tutym źwojim cźinjenjom pohórschenje sbudźuja, so druhich niz jenoź we wěrje a w źiwjenju myla, ale so jich hórschich cźinja, pschetoź to rěka tola pohórschenje dawacź. Kak zyle hinak źwjaty japoschtoł wědźesche, schto běsche źwojemu Knjesej a też źwětej dawacź winowaty! Schtóž jeho źiwjenje jenoź trochu snaje, tón wě, so wón tole źwoje dźěło a samołwjenje njeje na lohke ramjo brał. Wón widźesche njeźmilne scźěhwki hrěchow a kak s tym bjesbóžny źwět mrěje, a tuž wón tomu napschecźiwo stupasche a źwoje wožady a wožadnych napominasche, so bychu źobu do dźěła sastupili jako źłužobnizy Boži, kotsiž hnadu Božu njejźu podarmo brali. Hacź njeje jara nusne, so wón też naš na to dopomina? A wjetschi hacź źwajty Pawoł je tola prajił, kaž nadźijomnje njejźmy sabyli: Komuž je wjele date, wot toho budźe źo wjele žadacź!

Boža hnada, niz podarmo dostata, pak też wulka Boža móz. Poměrnje lohko je, cźłowjekej dźěło nadawacź, jeho pohonjecź, so by to a tamne cźinił, lohko, jeho warnowacź, so by źo toho a druheho wostajił. Ale něktoryźkuli, a khutny najbóle, budźe wotmołwicź: Lubje rad to chzu a tamne nochzu, tola schtó mi k tomu pomha? Abo wón budźe cźi skorźicź, so je drje spytał, we źwojim źiwjenju něschto dokonjecź, ale so źo jemu njeje doscź radźiło. Runje tajki njech na źwj. japoschtoła hlada. Dźenźnische jeho źłowa a też druhe budźa jemu prajicź, so je tón sa wschitko wulke dźěło khmany, kiž Bożu hnadu podarmo njebjerje. Nam je, jako bychmy pschezo hłubje do dusche a sdobom do dźěła źwjateho japoschtoła hladacź źměli cźitajo: W pukach, w jastwach, w źměschkach, psches cźescź a hanibu, psches sle a dobre rěcźe, a pschi tym: Jako njesnajomni a źmy wschak snajomni, jako cźi, kiž mrěja a hlej, źmy źiwi, jako schwikani a wschak njesbicźi, jako cźi, kiž niczo nimaju a wschak wschitko wobźedźimy. To s krótkimi źłowami rěka: Sswjaty muž Boži cźłowjek kaž druhi też, sachodnyn, źłaby, wschemu cźłowšskemu podcźińjeny, bjes domisny a bjes kubła, ně, we wjazy hacź jenym nastupanju hubjeńschi hacź něktoryźkuli druhi, a tola njepschewinjeny a njepschewinjomny dobycźeŕ nade wschěm jemu napschecźiwnym. Cźim cźeźsche běchu nadawki jeho źiwjenja, cźim khmanischi běsche wón, so by je dopjelnjał. Cźim źłabschi jako cźłowjek, cźim móznischi jako kscheścźijan psches toho, kotryž jeho źylnjesche, psches Khrystuša! Hobrski duch a rjekowske źiwjenje w mozy Bożeje hnady!

Tak je źwjaty japoschtoł wulke, cźłowške mozy pscheźahaze wězy dokonjał. Njebojmy źo, so budźe źo wot naš podobnje wulke žadacź, ale njesabudźmy też, so źu też nam wulke wězy dowěrjene. Derje pak nam, jeli so budźemy móz se źwjatym mužom Božim prajicź: S Božeje hnady źym, schtoź źym, a wona njeje na mni podarmo była! Hamjeń.

M. w B.

Sastup do źwjateho póstneho cźaźa.

Jana 11, 16.

Hłóź: Jesuš, moja nadźija.

Cźehńmy źobu s Jesušom,
Wón nam źwjaty pschikład dawa
A naš wjedźe k Wótzej dom;
Cźěř dźě w cźerńjach, je tak prawa. —
Jesu, dźi Ty we prědku,
Hlaj, my dźemy sa Tobu!

Cźerpmy źobu s Jesušom!
Njech naš Jeho bolosczź rudźi!
Se źylsami, s cźerpjenjom
Njebjo jónu radosczź sbudźi.
Schtóž s nim tudy cźerpjesche,
Póńdźe tam do kraźnosczźe.

Mrějmy źobu s Jesušom,
So źmjercź wěcźnu njewoptamy,
Ale s cźělnym wumrěcźom
Źiwjenje tam w njebju mamy!
Mrěcź nam, Jesu, tudy daj,
Tak nam kiwa Boži raj.

Tam źmy źiwi s Jesušom,
Kotryž kraźny s rowa stany.
Sswědcźmy s nowym źiwjenjom,
So nasch hrěch bu pohrjebany!
Ssmy-li źiwi, Jesu, Cźi,
Ssmy też wěcźnje pschi Tebi!

K. A. Fiedleŕ.

Krajny biskop rěcźi k wožadam sakskeje krajneje zyrkwje.

W poźlednich měźazach je nastało njeswjeźelaze zyrkwinopolitiske wojowanje. S nim pschińdźe njeměr do zyrkwje a s tym też do němskeho luda. Wjednik źebi dorasnje pscheje, so źo wojowanje na kóždy pad skóncźi. Runje w Sakskej nima tuto też žaneje pschicźiny, dokelž źym ja wospjetujo wuprajił, so budu wusnacźe krajneje zyrkwje schkitacź, kaž je to też we wustawje noweje Němskeje Evangelskeje Zyrkwje swěscźene. Ja wołam wschěch wožadnych, so bychu źobu sa to skutkowali, so by też w zyrkwi měr a porjad był. To by dyrbjało wschudźom tam bycź, hdźež źo evangelij cźisty a prawy prěduje. Njemóžno je, so źo wulki skutk wjednika, kiž chze a dyrbi pschesjednoscź luda na wschěch polach źiwjenja dozpicź, kasy. My dyrbimy wschitzy krucźi a źwěrni stacź jedyn pschi druhim w jenym duchu a w poźłuschnosczźi psched Bohom, psched kotrymž źmy sa nasch lud samołwicźi. Cźinki, kiž měr kaźa, schkodźa statej. Hdźež wo snutskowne praschenja wěry dźe, njeje nichtó we źwojim źwědomju potkóczowany. Swonkowny porjad dyrbi pak też w krajnej zyrkwi bycź. Tohodla dyrbi zyrkwina wyschnosczź wocźakowacź, so jeje autoritetu pschipósnawaja.

W Drjeźdźanach, 31. januara 1934.

Krajny biskop Coch.

Wo zyrkwinskim położenju.

W poźlednich měźazach nasta w naschej evangelskej zyrkwi napjatosczź, kotreje dla źo wožadni husto prascheja: „Schto je źo stako? Schto budźe?“ Schtóž bu wo zyrkwinym poło-

ženju powučeny, wě, so tu pschičziny njeje, wo tutym praschenju bojaſliwje rěčzeć. Zyrkej njeje jenoż ſwonkowna móz organiſazije, ale też duchowna móz ſ Božeho ſtworjenja. So wona wobſteji, njeje jenoż pola cžlowjekow, ale je we wjedženju Božim. Cžlowjekow, kiž žebi ſtaroſcže cžinja wo pschichod naſcheje zyrkwje, dopomnimy na Jeſußowe žkowo — Mark. 5, 36 —: „Njeboj žo! Jeno wěř!“

Pschi nowotworjenju evangelſkeje zyrkwje w tſecžim knjeżerſtwje dže wo to, **ſo evangelſka zyrkej a nazionalſozialismuß žebi jedyn druhemu žkužitej.** Se žadanja ſtata, na wſchitkim, ſchtoż žiwjenje, po žwojim knjeżerſkim prawje knjeżicz — žadanje totalitety — pokhadža, ſo w nazionalſozialiſtiſkim ſtacže też zyrkej nazionalſozialiſtiſke wjedniſtwo trjeba. S tym pak zyrkej njeſapadnje do partajpolitiſkeho cžinjenja, dokelž dže tu žanych partajow wjazy njeje; ně, wona da ſtatej, ſchtoż je ſtatowe. Do toho žkuſcha, ſo wona niz jenoż genialnemu wjedniſtwu Adolfa Hitlera połna dowěry haj praji, **ale też, ſo wona žwětanahlad nazionalſozialisma połna ſrozumjenja pſchekiža a žebi jón połna ſrozumjenja pſchiža woji.** Hitler a nazionalſozialismuß ſtaj njerozdżelomnej; ſchtóž pſchecžiwo nazionalſozialismej wojuje, wojuje pſchecžiwo Hitlerej. S wożebitym wuſběhowanjom dyrbi žo pſchi tym pſchezo ſaža wuprajicz, ſchtoż by žo dyrbjało žamo wot žo rozumicz: **ſo evangelſka zyrkej we žwojim byczu woſtanje njepodótknjena.** Wona je na Boha ſwjaſana a prěduje Khryſtuža, abo wona nima prawo žiwjenja. Won ſteji w tſecžim knjeżerſtwje, korjeni pak w Lutherowej reformaziji a we wuſnaczu wótzow.

A tu je ſe ſakładneho njedoroſumjenja naſtała wobžarujomna roſkora w naſchej zyrkwi: Pytaja mužam, kiž ſa zyrkej tſecžeho knjeżerſtwa wojuja a žo wo jeje wutworjenje prózuja, wotrjez dowěru evangelſkeje wěry a ſ tym jich ſakoženje na Boha a jich evangelſku ſprawnoſcz. W tym maſch ſwjetſcha hanibnu tragiku tucžaßneje zyrkwineje napjatoſcže. Sroſumi žo tola zyle žamo wot žo, ſo też nazionalſozialiſtiſzy zyrkwinſzy wjednizy njebychu móhli ženje zyrkej twaricz, hdyž njebychu byli ſwjaſani na to, ſchtoż je byczе zyrkwje.

Dwě froncže naſtaſchtej a wojowaſchtej wojowanje, we evangelſkej zyrkwi, kiž bu runjewon ſtat wohrožowaze. Sprawne poßudžowanje dyrbi ſwěſcžicz, ſo žu kaž mužojo nazionalſozialiſtiſkeho zyrkwineho wjedniſtwa tak też jich pſchecžiwnizy, kiž žo pſchede wſchěm pod khorhoju tak mjenowaneho „Pfarrernotbund“ hromadža, w tym jenym, ſchtoż by dyrbjało hłowna wěz bycz, pſches jene: Wobej froncže wuſnawatej, ſo **byczе zyrkwje** ſrozumitej. Mjes tym pak, ſo maja cži, kiž na nazionalſozialiſtiſzy wjedženej zyrkwi žobu dżełaja, njeſmyſlene ſrozumjenje toho, ſchtoż je a toho, ſo ma ſeńſka a cžlowſka forma zyrkwje w tſecžim knjeżerſtwje bycz twarſki kamjeń nazionalſozialisma, ſo ma potajkim měcz niz jeno ſwonkownu barbu, ale też ſnutskowne waſchnje nazionalſozialisma, žu ſaſtupjerjo oppoſizije we **wopaczným ſrozumjenju k nazionalſozialismej** Tuto wopaczne ſrozumjenje wukhadža pak ſ toho, ſo njemóžeja nowu wolu, kiž w naſchim němſkim ludu naſta, woſtajiwſchi žebje ſapſchijecz — pak ſe ſłowólneje ſaßakłoſcže politiſkeje reakzije.

Wjednik Adolf Hitler je w tutych dnjach němſkeho biſkopa a krajnych biſkopow evangelſkeje zyrkwje pſchijak. S tym žo wujaßni pucz zyrkwineho wjedniſtwa. Nětko nałoža žo wſchě žrědki, wotſtronicz oppoſiziju pſchecžiwo nazionalſozialiſtiſkemu ſmyßlenju a nazionalſozialiſtiſkemu ſkutkowanju zyrkwinych wjednikow. Pſchijomne by było, by-li dowěrliwe wujednanje mjes wojowazymaj frontomaj móžne było. Pokaſujali pak ſnamjenja cžaža na wojowanje, budże też zyrkej — chže-li žo woprawdże zyrkej luda ſcžinicz — wojowanje wojowacz a ſnjeſcz dyrbjecz.

Sakſka krajna zyrkej je we žwojich 28 theſach — pſchir. 2. cžišło tutoho lěta! — pucže žwojeho ſkutkowanja pokaſała. Wona nochze ſ tym, kaž žo žamo roſumi, ani ſtworicz nowe wuſnacze ani poſtajicz nowu autoritetu wucženja, ale wona je ſ tym prajiła roſrißaze žkowo ſa cžaž wo nadawkach pſchichoda. „Deutſche Chriſten“ ſteja ſa tuto wojowanje wo ludowu zyrkej pſchihotowani a budża ſ tym najžwěrniſchi ſtražowarjo evangelija a dowěrliwi rukowarjo nazionalſoziaſiſtiſkeje zyrkwje. Njeſabudźmy ženje, ſo Boża zyrkej na ſemi ſteji a ſo je wona pucžnik k tamnej jenej žwjatej kſcheſcžijanſkej zyrkwi, kotruž njech jónu wohlada naſche widżaze wóczko. My pak njeſamóżemy ženje tutu zyrkej ſcžahnycz dele do ſeńſkeho žwěta.

Němſki: ſarař Pokojewſki-Döbelnſki.
Serbſki tu po poručžnoſcži krajnozyrkwinſkeho nowinarſkeho hamta.

Wótcže naſch . . .

Pohrjeby we wulkoměſtach njecžahnu tak wjele kedżbnoſcže na žo, kaž na wžach, žu tak rjez wſchědne podeńdżenja, kiž žu ſa měſchcžana mjenje ſajimawe. Jenoż druhdy, hdyž ſwony du, pſchinamakaja žo wcžipni na pohrjebniſchcžu abo też ludžo, kiž žu ſemrěteho jenoż wot widżenja ſnali.

Też dżenża ſta žo tajki podawk, ale njeběchu jenoż wcžipni pſchiſchli, pſchetoż bě wulka žkła žarowazych, kiž do kapały Hanineho pohrjebniſchcža krocžachu, ſo bychu drohemu pſchecželej božemje prajili.

Pſchi durjach žo ludžo tłóczachu, kóżdy chzyſche něſchto widżecz, wſchak bě žo wokoło powědało, ſo je to někajki wożebity pohrjeb. Mjes nimi běſche też młody cžlowjek, kiž bě po ſdraſcženju ſhódany njeměrny pucžowař, jedyn ſ tych, kiž njewjedża, hdże maja wjecžor žo ſparej podacz. Jeho draſta bě pſchetrjebana, cžrije bjes pjeńkow a ſ wjele dżěrami. Wobliczo mějeſche khutny wuras, najſkěrſcho bě hižo wjele njerjaneho na žwěcže naſhonił. Widżecz bě, ſo njeběſche wcžipnoſcže dla pſchiſchoł, wſchak cžakaſche kaž to tak waſchnje je na žmilne dary, kiž žo po pohrjebnych žwjatocžnoſcžach wot žarowazych na khudych rosdżěluja. Naras naſta cžiſchcženża, dokelž žo někajka deputazija ſ khorhoju pſchibliža. Ludžo ſtupichu wróczo, ſo by pucz do kapały próſdny był, pſchi tym bu blědy pucžowař žobu do ſakhoda ſtorcženy. Hakle hdyž nutſka piſchcžele dżěchu, pytny, ſo ſzyła nuts njeżkuſcha. Chzyſche wuńcz, ale bě to njemóżne, dokelž běchu hižo durje ſamknyli. Potom ſapocžnu wotrjady. Prědku pſchi woltarju w bliſkoſcži kaſchcža bě žo deputazija ſaměſcžiła. Khorhoj błyſchcželeſche w jaßnym žwětle a jejne barby módrocžerwjene a běłe buchu kryte ſ běłej żeklu. Piſchcžele ſaſtachu a ſtarſchi farař ſtupi k woltarjej. Knježi cžiſchina, duchowny rěcži. Wobraſuje žiwjenje ſemrěteho. Spomni, ſo bě ſ rjanej Łużizy, kotruž je horzo lubował hacž do poßlednjeho dnja žiwjenja. Pſchikładnje pobożny a pilny nan wjazorych dżěcži bě wocži ſańdżelił. Po žłowach duchowneho pſchiſtupi ke kaſchcželej wożebny knjes, kiž w mjenje krajanow a krajankow ſemrěteho rěcži. Rěcži żerbſzy a ſ wutroby, ludžo płakaju. Jeho rěcz je kaž žiwa woda. Ryßujo ſaßkużby njebocžicžkeho. So towarſtwo wěrneho towarſcha ſhubi a ſchcželedriweho dawarja k ſpomożnym ſkutkam, naſpomni žo. Bliżſchi pſchiwuſni žu zyle žobuſtorhnjeni a też w kucžiku ſtejazy pucžowař płaka. A hdyž po rěcži žo żerbſki „Wótcženaſch“ pſchiſamkny, modli wótſje žo-

bu. Jeho wóczny ſtej zyle ſapkakanej a jako ßo po wuzohnowanju kaſchcza cżah na pohrjebniſchczo hiba, tež wón ßobu kroczi, każ hdy by nana ſhubił. W myßli bě doma we Lużizy, hdżež bě jeho kolebka ſtała, a ſ kotrejež bě cżahnył, dokelž chżyſche nješchto w ßwěcze naſhonicz. Ale dżěła njebě namakał, jenoż puczował bě a wjele pſcheżiwił. „Hólcże! — běſche jeho nan prajił — te cżaßy ßu ßo měniłe, woſtań doma!“ — Poßłuchał pak njeje; dwě lěcże chżyſche ſnajmjeńſcha w zuſbje pſchebywacz a nětko bě hižo połdra lět nimo. Tak bě dżenßniſchi dżeń jeho jara hnuło, dopomnejo jeho na nana a macz, bratrow a ßotry. Tola domoj hicz na żadyn pad, to bychu ßo ludżo rjenje ßmjeli, hdy bychu jeho tak wohladali. A tola mějeſche naras tajku požadoſcz ſa domiſnu. Zyle w myßlach ſanurjeny ſtejeſche potom pſchi jenym ſ tych poboczných ſchtomow, mězu w ruzy dżerżo. Hdyż ludżo domoj dżěchu, hladachu ßo podżiwajo na ſapkataneho młodżenza a kóżdy woprowaſche ſcherpatku ſa njeho. Hdyż pak ſaßo ſ tej khorhoju, kotruż bě njewědżo ſa franzowſku dżerżał, dokelž ju njebě hiſchcze żenje wohladał, nimo dżěchu, bě jemu każ hdy by jeho Lużiza ſtrowiła a ſamyßleny hladaſche ſa njej doniż ßo w żołmach cżłowjekow njeſhubi. Kak jara pak ßo dżiwaſche, hdyż pjenjeſy w cżapzy namaka, ſ kotrymiż móżeſche ſpokojom ſa nóżlěhom pytacz hicz. Druhi dżeń pak bě Bóh luby Knjes ßo nad nim ßmilił, pſchetoż namaka dżěło polą jeneho wjetſcheho pjekarſkeho miſchtra, kiż runje pjekarſkeho trjebaſche. Něſchto dnjow poſdżiſcho pak bě ßobuſtaw ßerbſkeho towarſtwa a dżerżi ßo ßwěrnje dale k ßerbſkej khorhoji, hacżrunież je po něcżim ſaßo domoj k nanej a macżeri ßo wrócził. Tak běſche namakał dżěło, luboſcz k domiſnje a „Wótcżenaſch“, kiż je potom kóżdy dżeń ßo ſaßo modlił, każ w dżěcżazych létach. Haj pilny, dobry a pobożny dyrbi bycz Serb, jeli chże ßwoje woßebitoſcże we wěrje a rěcżi hajicz. — F. H. H.

Zyrkej a ſtat.

Pokutny dżeń ßwjecżimy 28. februara. Ale pſchezo hiſchcże po dotalnym. Tutón dżeń nima też létża ſtatneho ſchkita; ſo ßo tu hiſchcże niczo pſcheměniło njeje, budża ſ nami drje wſchitzy wobżarowacz, kotrymż je pokutny dżeń wulki dżeń. Woßady ſarjaduja ßebi ſa tutón dżeń Boże ßłużby tak, każ to po wobſtejnoſcżach najlěpje.

Reminiſcere budże létża powſchitkownje ludowy żarowanſki dżeń. Tež naſch njedżelnik budże na tutej njedżeli ßobu wopominacz tych, kiż namakachu ßmjercz ſa wótzny kraj.

W Ruſkej je lutherſka zyrkej we wulkim ſtraſche. Jeje duchowni trjebaja najßylniſcheje ßwěry a najßwěrniſcheje wěry, chżedża-li woſtacz a wobſtacz. Njeſapkacża-li woni wyßoke dawki, hroſy jim ſtrach, ſo jim wſcho, ſchtoż maja, woſmu, też draſtu a grat. Profeßor Alaf Moe je tohodla połnózne lutherſke zyrkwje na pomoz ſwołał.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Wěſchczenje a wſcho, ſchtoż podobneho raſa je, każ wukkadowanje ßonow, ßo po nowym ſakonju Württembergſkeje wyſchnoſcże khłoſta, — hdyż ßebi wěſchczeŕ abo wěſchczerka ſa to pjenjeſy żada.

Sswjaty póſt ßmy naſtupili. Wſchudżom ßo rěcżi wo wobnowjenju a polépſchenju. Njech póſtny cżaß tutoho léta też pokaſa, ſo ßo wobnowjenje ſta. Runje cżaß ßwjateho póſta je tak prawje ſkładnoſcż, pruhowacz ßameho ßo a druhich a dożyła żyle żiwjenje, hacż je ßo tu ſnutſkowne wobnowjenje ſtało na ſakładże kſcheſcżijanſkeje wěry a mozy kſcheſcżijanſkeje wěry, teje wěry, kotraż ßo wuſnawa k tomu Khryſtußej, kotryż ſa naß wumrě na Golgatha, ſo by naſch wumożnik a ſbożnik był; teje wěry, kotraż ßo njekomdżi w pokornoſczi ſ Lutherom ſpěwacz:

„Móż naſcha dobycz njemóże,
My ßmy ſ njej jara ßłabi“;

kotraż pak runje tohodla też ſamóże wyſkacz a wuſnawacz kóżdy cżaß:

„Muż prawy ſa naß wojuje,
Bóh jeho k bitwje wabi;
Hdyż ſchtó joh' póſnacz chże,
Wón Jeſuß Khryſtuß je!“

Hdżež ßo wobnowjenje w tutej wěrje ſta, tam ßo to pokaſa ßamo wot ßo w ſadżerżenju kſcheſcżijanow w póſtnym cżaßu. Sa kſcheſcżijana je to cżichi cżaß, a to Khryſtußa a jeho cżerpjenja dla a to — kſcheſcżijana dla, ſo by tutón mohł ßam ſe ßobu pſched Khryſtußom bycz a ßam do ßo hicz, ßo pruhuje a wſcho rospominajo a wopominajo, a to niz jenoż ras hodżinku, ně, dny, tydżenje dołho. — Schto pokaſa tutón póſtny cżaß?

S cżaßa ſa cżaß. Schtoż pißachmy wo ſnjeſbożenjach a druhim, to bu mjeß tym ſaßo wjelekrócżnje wobkrucżene. Mjes tym pak ßu też cżłowjekojo wjelekrócżnje wobkrucżili, ſo woni a kak woni ſamóżeja ßebi njeſbożo a ſtyſk a ſrudobu pſchihotowacz. Awſtriſka a Farnzowſka a też Iriſka, tute tſi mjena nam praja, kak to cżłowjekojo tajkeho dokonjeja. Hewak ſhladowaſche Europa tak ſ wyßokeho na njeeuropiſke ludy a jich roskory a krwawne wojowanja. Nětkole ma Europa hnydom na telko měſtnach telko ſnutſkowneho wojowanja! To je bóle porażaze, hacż hdyż jużna Amerika abo Khina tajke ſrudne podawki wupłodżi. A to rěcża pſchezo hiſchcże wo tym, ſo móżeja a ſo chżedża ſa żyły ßwět měr ſ ertnymi a pißnymi wucżinjenjemi ſwěſcżicz! — To ßo cżłowjekam prjedy njeporadżi, hacż njejßu cżłowjekojo we ßwojej wutrobje měr cżinili ſ Khryſtußom, hacż njeje Khryſtußowa myßl wſchědy a wſcho pſchekißała!

Na pucz.

„Tak huſto hacż ke Khryſtußej pſchińdżeſch jako hrěſchnik, kiż je jenoż ſ jeho hnady ſbożny, njeńdżeſch żenje próſdny wot njeho. Wón njeje żenje njeßwěrny, njech my to tak huſto ßmy.“

To pißaſche ßwojej ßotſi Friedrich Schleiermacher, wulki a ßławny wucżenz a hohoßłowz, kotryż pſched 100 létami 12. februara 1834, wumrě. Wón bu w naſchej Lużizy, na pedagogiju w Niſkej, wukubłany. W naſpomnjenym liſcże piſche wón też, ſo jeho niczo tak njemyli każ hdyż widżi, ſo ßwojeho Sbożnika doſcz njelubuje, jemu doſcz cżeſcże njecżini a hdyż njeje wſchědny wobkhad ſ nim njepſchestawazy.

Liſtowanje. Knj. L. w D.: Doſtachmy a ßo dżakujemy. Woſjewimy. Redaktor. — Sa Reminiſcere: W-ŕ w H. — Sa Oculi: T. w B. — Sa Laetare: W. we W.

Samolwity redaktor farar Wyrgacz w Roßacżizach (Roſitz b. Weißenberg). Cżiſchcz a nakład Smolerjez knihicżiſchczerńe a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacżi ſchtwórcżétnje 108 pj.

Cžišło 8

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 25. februara 1934 Bautzen

Njedźela Reminiscere.

Math. 16, 25.

Nascha dźenžnischa njedźela ma wožebite mjeno: „Reminiscere“. Móžesch to na dwojake waschnje pschekožicź, pak: „spomń na něschto“ — pak „rosmyžl žo“. Wobojej myžli chzetej nam na dźenžnischim dnju něschto prajicź. Pschetož žłowczko „spomnicź“ chze nam něschto do pomjatka wróczo wołacź, schtož skoro chzemy sabycź — žłowczko „rosmyžlcże žo“ chze nam něschto pokasacź, schtož hischcże psched nami leži.

A tuž tež na dźenžnischim dnju najprjedy wróczo pohladajmy. Dźenža je ludowy žarowański dźeń. Dha je nam, jako bychmy móhli do něhdy njepschecźelskich krajow hladacź. Widźimy, kak žo tam jedyn row po druhim wotewri, a s tutych rowow sběhnu žo duchojo naschich lubych padnjenych rjekow. A ta wulka cžrjóda semrětych rjekow shromadźuje žo k wulkemu cžahej a pschiwoła nam: dźenža je ludowy žarowazy dźeń, spomńcże na to! — A potom je nam dale, jako bychu naž duchojo lubych padnjenych rjekow sa ruku wsali a bychu naž wodźili na wulku, wulku horu, wot kotrejež mózemy zyły žwět pschewidźecź. A jedyn s naschich lubych rjekow sběhnje ruku a jeho ruka pokasuje do dalokosćze. My tam hladamy, hdźež jeho ruka pokasuje: schto widźimy? Palaze khěže, sapuscźene města, rosteptane role a pola, — wulke dźěry, semju s granatami rostorhanu a pschěrowy a pschezo sažo pschěrowy. A nascha duscha sapocžnje tcžepotacź we wobliczu tajkeho njesboža. A tón duch rjekow nam praji: „Spomńcże na to! To bě wójna! tu žmy padnyli — tu žmy žwoje žiwjenje wostajili — sa nasch statok — sa nasch luby wótzowski kraj“.

A potom sběhnje duch snowa žwoju ruku, a praji nam: hladajcże nětk do tuteho kraja nuts. Pożłuchamy a wobroczimy nasche wocži tam, hdźež wón nam hladacź pokasuje. A my widźimy něschto zyle druhe, my widźimy jedyn kraj we połnym měrje. Horde sběhuje žo wulke města a hladaju do horja nuts — lubosne wžy witaju k nam horje jako bychu prajicź chzyłe: Tu je lubosne bydlenje. A rola a pola leža w połnym měrje. Haj widźimy, so je runje w tutym wokomiku žnjowy cžaž. Swjate synczenje a brinczenje klinczi k nam horje a zyły lubosny kraj tam delekach nam pschiwoła: Swjate žně žu! Wježelcże žo!

A sažo praji tón duch: Spomńcże na to! To je nasch statok — to je wasch wótzowski kraj. To žmy my wschitko pschětrali, s naschim žiwjenjom — sa to žmy wumrěli. A tutón lubosny wótzowski kraj žmy wam pschepodali, so byschcże wy tam sbožowni žiwi byli w kraju, kotrehož žmy hacž do žmjercże lubowali.

A sažo sběhnje žo psched nami druhi wobras. S tuteho lubosneho wótzowskeho kraja klinczi kaž hrimanje k nam horje. Ludźo wołaju — na hažach wschudźom žo tsěla — „njechamy ničžo wjazy wo Bosy wjedźecź“ — „chzemy sapalicź Boże domy“, — „chzemy žo hidźicź, hidźicź, hidźicź.“ Na cžole padnjenych rjekow leži kaž wulka mróczeł, jich wocži pak naž prascheja: Schto chze to bycź tam delekach? My žo hańbujemy — a my njemóžemy ducham naschich rjekow do wocžow hladacź. „To je nasch wótzny kraj, sa cžož scże wumrěli.“

Dha sběhnje žo cžrjóda padnjenych duchow wot tuteje semje. Woni wopuschczeja město grawocženja a cžahnu horje do žwojeho kraja měra a wěcžnosćze. A tež tam horjekach bě sa nich žarowazy dźeń. A s tuteho wěcžneho raja nam pschiwołachu: Njepłakajcże wjazy nasche dla — ale płakajcże wasche dla. Reminiscere — rosmyžlcże žo!

Dołhi cžaž žu naschi padnjeni rjekojo nam tute žłowo pschiwołacź dyrbjeli: dha pschińdże hodźina rosmyžlenja. Nowy duch cžehnjesche do naschego luda — a nowa nadźija žo

ſběhny we wutrobach cžłowjekow. Hłóß hidy wotmjelkny a wjele luda ſ próſdnej duſchu ſapocžnje ſaßo poßłuchacź na ſeho, kiž nam wſchitkim pſchiwoła: „pójcźe ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcžeżeni ſcźe, ja chzu waß wokſchewicź.“ My ſnajemy tón hłóß, to je hłóß naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.

A ſaßo klincži nam „reminiſcere“ napſchecźiwo. Spomńcźe na to. Haj cžłowjekojo ſpomńcźe na to, ſo něhdy jedyn horje dźěſche tón pucź na horu Golgatha. Tam wißa wón na kſchiżu, kiž je cžłowjekow tak lubował, ſo móżeſche ßwoje żiwjenje ſa nich woprowacź.

Haj to njech je to „reminiſcere“, kotreż nam tuta njedźela woßebje pſchiwoła: tu na Golgatha je ßo najwjetſchi wopor pſchinjeßł ſa zyły ßwět, wopor ſa naſche hrěchi. Tu ſ kſchiża dele wón naß wſchitkich k ßebi kiwa: „pójcźe ßem ke mni wſchitzy!“ A to je tola naſcha wjeßełoſcź a naſch měr też na ludowym żarowańſkim dnju, ſo wěmy: k njemu, k naſchemu Knjeſej Jeſußej ßu też wſchitzy ſchli, kiž ßu wopor ßwojeho żiwjenja pſchinjeßli ſa naſch luby lud a naſch luby wótzowſki kraj. Tak je nam Khryſtuß Jeſuß wěſtoſcź ſa to, ſo żadyn wopor podarmo njeje, ale ſo kóżdy wopor ßwoje ſtanjenje ſ morwych ßwjecźi w tym wulkim woporje, kiž je ßo na Golgatha ſtał, — we wumrjecźu a horjeſtawanju naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.

Tón pak jenoż, kiž je tutón wopor na Golgatha doſpołnje ſpóſnał, tón wě, ſo to ßłowo płacźi ſa wſchitke cžaßy a wſchitke ludy: „pſchetoż ſchtóż ßwoje żiwjenje chze ſakhowacź, tón jo ſhubi; ſchtóż pak ßwoje żiwjenje ſhubi moje dla, tón jo namaka.“

Njech lud też tole wopomina pſchi rowach padnjenych!

Jedyn ſ tych, kotrychż ßebi ſ cžaßa wulkeje wójny němſki lud, pſchede wſchěm młodźina, waži jako rjekow krawneje wójny a ſdobom jako rjekow na polu duchowneho wojowanja, je Walter Flex.

Walter Flex narodźi ßo 6. julija 1887 w Eiſenachu, we Lutherowym měſcźe. A ſchtoż jeho żiwjenje a wojowanje a wumrěcźe ſnaje, tón je ſacžuł, ſo je ßo wón w ßwojim narodnym měſcźe a na njedalokim hrodźe Wartburg Lutheroweho evangelſkeho ducha naßrěbał. W nim bě żiwa poetiſka duſcha. Jako 11lětny gymnaſiaſt ſpěßni wón ßwój prěni ſpěw, jako ßo po němſkim kraju powjeſcź rosnjeßy, ſo jedyn ſ jeho najwjetſchich ßynow wumrěł: Bismarck. A hižo w ßwojich ſchuleŕſkich lětach bu wón bóle a bóle ſ poetu. Se ßwojimi ßobuſchulerjemi na gymnaſiju pſchedſtaji wón też ßwoju mału hru: „Der Bauernführer“. W njej ſaběra ßo wón ſ podeńdźenjemi Lutheroweho cžaßa, ſ njeměrami burow a ſ jich wjednikom Domaſchom Münzerom. Po wotkhadźe ſ gymnaſija ſtudowaſche wón a bu ſ doktorom. Pſchedewſchěm ßo wón ſaběraſche ſ pěßnjeŕſtwom a jeho wuwicźe a roswicźe w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpożcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnucźkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojaceho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorże jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla něſkajkeje małeje ßłaboſcźe w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕ wulkeje wójny. A němſki lud licži jeho dźenßa do wulkich ßwojich wójnſkich pěßnjerjow. Wón ſacžu we wulkej wójnje khód Boži po ſemi. Wótznokrajna horza luboſcź a njemylne dowěrjenje do Boha klincži ſ jeho dźěłow. A woboje ßo horjeſche a płomjenjeſche w nim. To woſnamjenja nam ſ jeho dźěłow drje ßobu najrjeńſche: „Vom großen Abendmahl“. Jene hróncžko ſ njeho tu:

„Doch — hört des Abendmahles letzten Sinn —
Sie ſtarben nur für die, die für ſie leben!
So nimm in Demut Pflicht und Opfer hin,
Und Volk, dem Gott im Bruderblut vergeben!“

A ſ jeneho pólneho liſta k tomu to ßłowo: „Wir wiſſen, daß es die Beſten und Reinſten ſind, denen der Völkerkrieg am liebſten die Dornenkrone blutigen Märtyrertums in die lichte Stirn drückt.“

S jeho darow, ſ kotrymiž wón ßwój lud wobdari, najhłubſchi, je drje jeho najbóle dokonjane dźěło: „Der Wandrer zwiſchen beiden Welten“. Kniha to, wo kotrejž piżaja, ſo pſches nju dunda duch wěcžnoſcźe. A Walter Flex bě bliſko wěcžnoſcźe.

Wón bě ßobu, jako měſto Riga dobuchu. Wo tam dźěchu dale a dale do prědka. Na kupje Oeſel pſchińdźechu 15. oktobra 1917 do bitwicžki. Leutnant Flex ſkocži na konja, kotrehoż běchu njepſchecźelej wſali a jěchaſche doprědka. Tu pſchejědźe jemu ruſka kulka ruku a ſajědźe do żiwota. Na ßmjercź ſranjeny ſwjeſy ßo Walter Flex ſ konja. Dźeń poſdźiſcho ſańdźeliſchtej ßo jeho wócžzy. 16. oktobra 1917 bu też ſa njeho ßłowo, kotreż bě ßam prajił, wěrnoſcź: „Schwerttod nimmt immer die Beſten.“

Tam na ſelenej kupje Rańſcheho morja ryjachu towarſchojo jemu ſażny row — rjekowſki row. Tam to, ſchtoż ſachodne, wotpocžuje daloko wot Duringſkeje domiſny. Tola jeho duch je żiwy a ſkutkuje dale, niż jeno w Duringiſkej, ně po zyłej Němſkej. Tam w Eiſenachu na tafli wopomnjenja ſteji ßłowo, kotreż wón prajił, ßłowo, kotreż na njeho a na naſchich padnjenych najdoſtojniſcho dopomina, ßłowo, kotreż pſchedewſchěm rěcži k macžerjam, k ſtarſchim naſchich padnjenych rjekow: „Ihr habt ſie dem Volk erzogen! Sie haben euch nicht betrogen!“

W pólnym liſcźe tuteho pólnoſchěreho rjeka cžitaſch:

„Der Opfertod der Beſten unſeres Volkes iſt nur eine gottgewollte Wiederholung des tiefſten Lebenswunders Jeſu Chriſti. Ich geſtehe, früher nicht lebendig gewußt zu haben, wie das blutige Leiden eines Reinen und Großen fremde und dunkle Seelen entſühnen kann.

Nun fühlen wir, wenn anders wir wert ſind zu leben, die ſeelenweitende und lebenumſchaffende Kraft des ſtellvertretenden Leidens und Sterbens unſerer lieben Brüder. Sie pochen allnächtlich in den ſtillen Arbeitsſtunden der Seele an die Türen unſerer Herzen und legen das Brot des Lebens davor nieder. Graue Mahner und Hüter verſchwiegener Pflichten, ich verſtehe euch: ihr offenbart uns als Leben, was vordem unverſtandenes Myſterium war, und tränkt uns aus dem ſeelenläuternden Urquell des Chriſtentums: Das Leben des Reinen, der nur für uns ſtarb, wenn wir für ihn leben. In ſolchen Willen haltet uns wach, tote Brüder ...“

My ſtajimy tu tute ßłowa tak, każ je je wón w ßwojej rěcži pißał. Schtoż wone praja, to wołaja do luda wſchě te kſchiże wokolo wótzneho kraja, wſchě te kſchiże nutskach we wótznym kraju. Kſchiż, ſnamjo Khryſtußoweho kſchiża, je jim a nam ſnamjo dobycźa, ſnamjo dobycźa w ßmjercži a ſnamjo dobycźa we żiwjenju.

Naschim we wójnje padnjenym

Muž prawy je,
kiž wojuje
za žonu, džěćzatka;
schtóž hrosny je,
bjes lubosćze,
do wětra wußywa.

Muž prawy je,
kiž ßamo mrje
sa prawo, ßwobodu;
njech ßboże kźe,
njech horjo dźe,
wscho ßłuži k lěpschemu.

Muž prawy je,
kiž ßamo mjre
sa Boha, kraj a lud;
wón ßwěrny je
a stroschtnje dźe
pscheð Boži wěčzny ßud

Wy mužojo,
wy kscheścźenjo,
tuž ſ Knjesom wojujcze!
Knjes Bóh je ßam,
wón pomha nam
a dawa dobycze.

A nětk ſtajmy k tomu wſchemu runje dźenßa, Reminiſcere, ßłowo, kiž bu nětkle w poßlednim cźaßu prajene, a to w Sakſkej, w kraju reformazije:

„Nie wieder Chriſtentum!“

Ženje wjazy kſcheścźijanſtwo w Němſkej! To je heßło a ſnamjo ſa tych, kiž howduja myßli, ſo Němſka, ßo wotrjekanywſchi kſcheścźijanſtwu, ſe ſtarym a nowym póhanſtwom wěrne ßožo dozpije.

Haj, my mamy w Němſkej póhanſtwo, kotreż chze němſke póhanſtwo bycź. Schtóž na tym dwělowaſche, ſo tomu tak je, tón bu dokładnje powučzeny ſ jednanjemi, kotreż ßo 26., 27. a 28. januara t. l. w Barlinje jednachu. „Tagung über das heidniſch-religiöſe Ringen unſerer Tage“ je pomjenowachu. Jedyn ſ rěcźnikow tam wupraji, ſo je kſcheścźijanſtwo wina na wſchěm hubjeńſtwje w Europje.

Jich měnjenje je na pſchikład Kſcheścźijanſka wucźba wo hrěchu, wo herbowanym hrěchu a wo winje je ſkſchiwdźenje ariſkeho cźłowjeka. Ariſzy wjedźa też wo wěrje a hrěchu, ale woni pſchewinu winu a hrěch ßami w ßebi (tak dr. Krauſe, kotryž mějeſche tamnu rěcź w ſportſkim palazu, kotraž tajku haru naczini, ale runje tohodla też ſ wužitkom bě, dokelž lud wußłyſcha, hdźe chzeja). Hrěch a wina njewotſtronitej ženje ſnutskowne ſwjaſanje ſ Bohom. Cźłowjek woſtanje też we hrěchu a winje ſ Bohom ſwjaſany a ma ßwoju ßwobodnu wolu, dokelž je ſnutskownje ſ Bohom pſchesjene. Tak prof. Hauer.

Tohodla njetrjebamy žaneho ßrědnika. Tak prof. Bergmann. „Die Sündenbocktheorie“ — njechamy hakle ani ßerbſku rěcź ani naſche kopjeno wobcźeżicź ſ pſcheložkom tutych myßlow a ßłowow! — iſt unannehmbar. In dieſer chriſtlichen Sühne-Idee kommt das ſpezifiſch Semitiſche des Religiöſen zum Ausdruck, das Gerechtſeinwollens vor Gott.

Der Abſolutheitsanſpruch des Chriſtentums mit der Theſe, daß Gott ſich nur einmalig in Chriſtus offenbart habe, ſei eine Anmaßung, die abzulehnen ſei.

Chriſtus iſt nicht der Weg zum Vater, in ihm war nicht Gott Menſch.

A ſchto potom, ſchto, hdyž ſ tuteho žiwjenja dźemy? Wo tym bě tam w Barlinje luta mucźenza a žana jaßnoſcź. A tehodla też w tutym nowym dźenßa ſa milijony tych žarowaznych žadyn troſcht, žadyn měr!

Abo je to někak něſchto ſtroſchtne, hdyž bu něhdźe tak prajene: Der Menſch müſſe ſich in das Schickſal finden, daß der Tod eben ſein Schickſal, und daß mit dem Tode eben ſein Leben zu Ende ſei. Der Tod iſt nicht der Sünden Sold, ſondern das Enden der Reife ſeines Weſens, das ausgerichtet hat, was ihm von der Gottheit beſtimmt iſt.

Skónczenje bě też něhdźe tole tam ſhonicź: „Zwar können die deutſchen Chriſten „auch“ gute Bürger ſein, aber es ſei doch zu bedauern, daß die chriſtlichen Kirchen das artfremde Chriſtentum nicht in deutſche Art umzuwandeln vermöchten. Daher ſei auch ihr eigenſinniges Feſthalten an der ganzen Bibel, auch am alten Teſtament, zu erklären.“

Schtó je pak runje němſkemu ludej Bibliju do rukow dał, haj k wutrobje ſtłóczik? Luther, Luther, kotrehož tola němſki lud mjenuje „Den deutſcheſten der Deutſchen.“ Luther, kotrehož ßo tydźenja na jeho ßmjertninach wopominachmy.

Njemucźi ßo to wſcho? So ßo mucźi, njeje žadyn dźiw. Je revoluzija, je wulki cźaß pſcheměnjenja, wobnowjenja.

Ale, hdyž njedyrbi to podarmo bycź, dyrbimy znowanarodźeni z teho wuńcź — znowanarodźeni kschesćijenjo. To žu kschesćijenjo, kiž žu z Bohom w Khrystušu w žiwej wěrje sawjasani a žiwi. Sa tutych njeje žmjercź — ani žmjercź na bitwischczu ani žmjercź na khorołožu — ani kónz žiwjenja ani pschetorhnjenje žiwjenja, ně, jenož wrota, psches kotreż ty — twoja dusha dźe z widomneho žwěta, w kotrymž dyrbjesche w sachodnym cźěle žiwa bycź, do njewidomneho, to rěka, sa cźłowjóske wóczko njewidomneho žwěta, w kotrymž njeje wjazy sputana do seńskeho cźěła. Psched tutymi wrotami stejimy my, kiž tu duzy hischcze, sa tutymi wrotami hižo steja cźi, kiž wumrěchu. My też psches nje pójdźemy. Hdy? to njewěmy. Ale pójdźemy!

Tohodla pak budźmy tu žiwi pod kschižom Khrystušowym, t. r. z Khrystušom we wěrje sawjasani, so by woprawdźe kschiž na naschim rowje był sa naž znamjo dobycź a sa tych, kiž po nami, znamjo troschta, dokelž jim praji, so žmy my stupili psches wrota „wumrěcźe" do tamneho raja a so žmy tam duzy bliže a bliže ke Khrystušej, do kotrehož žmy tu wěrili.

Milijony rowow, milijony kschižow! Nam wostanu wone, schtož žu, znamjo dobycźa, znamjo žiwjenja!

Pschi tym wschěm je mi pschezo bliško, schtož žo z prěnjeho cźaža kschesćijanstwa powjeda, mjenujzy:

Julian bu romski khěžor w lěcźe 361. W romskim khěžorstwje bě pak hižo z khěžorom Konstantinom Wulkim kschesćijanstwo dobyło. Tutón bu w lěcźe 323 z khěžorom zyłeho hobrskeho romskeho khěžorstwa, bě pak hižo 313 kschesćijanstwo pschipósnał. Kschesćijanstwo bu tak nabožina, kotraž měješe runeho prawa z dotalnej, abo prajmy: z dotalnymi, mjenujzy póhanskimi. Pohanstwo bě tehdy tak pisane, kaž najpisańscha žuknja. To njemóżeschе hinak bycź: „Jako tón cźaž bě dopjelnjeny", praji tola Biblija, „póžła Bóh žwojeho Ssyna!" Konstantin žam niz, ale hakle jeho žynojo sakroczichu pschecźiwo póhanstwu z wótrymi žrědkami; chzychu jo podtłóczicź, wotstronicź. Hinak nadobo Julian, pschibusny Konstantina. Wón staji žebi do hłowy, starych póhanskich pschibohow saže na jich trón žadźicź — žami žydnycź wschak žo njemóżachu, njeběchu ani žiwe stworjenja — Wón podtłóczowasche tohodla kschesćijanstwo a hajesche stare póhanstwo. Woprowasche žam we wobnowjenych póhanskich templach. Naschcźuwany póhanski lud pocza hižo kschesćijanow pschesćěhacź a kónzowacź. Tu dyrbjesche Julian do wójny pschecźiwo Persiskim. Wón do njeje cźehnjesche w mozy póhanstwa a, žo wrócźiwschi jako dobycźeŕ, chzyschе póhanstwu saže wschu móz dacź. Ale jemu žo seńdźe podobnje kaž Napoleonej 1812. Niz drje do žněha a lodu, ale do žuchich krajinow bjes zyroby a wody swabichu njepschecźeljo romske wójsko a sbichu jo, jako bě hłódne a lacźne a wožłabnjene. Julian bu na žmjercź sranjeny. Mrějo sawoła wón, kotryž ma pschimjeno Apostata, Wotpadnik, kaž powěscźe praja: „Dha wschak žy tola dobył, ty Galilejski!"

Haj, ty Galilejski, ty Jesu z Galilejskeje, ty žy dobył, a to dobycźe wostanje twoje, wostanje twoje, njech tu jažnoscź twojeho dobycźa sacźěmnjeja cźłowjekojo, kaž to do Luthera bě, njech pschesćěhanje niczi widomne kschesćijanske zyrkwje kaž w Ruskej, njech žo stare a nowe póhanstwo schěri, ty žy tola dobył a dobycźe wostanje twoje! Też to dobycźe, z kotrymž row a žmjercź pschewinje! Tohodla njepłakamy dźenža też žmjercźe dla, ně troschtujemy žo twojeho dobycźa dla!

Tohodla też tu na kónzu žłowo, kiž sawostaji tamny rjek wulkeje wójny, Walter Flex:

„Seht, wir Toten recken aus der Erde Gräberkreuze — Opferkreuze, daß ihr darauf schwört!"

Namakanki.

„Nowa Němska dyrbi bycź — po žłowje wjednika — burska Němska. Tutón saměr njedozpějemy khiba z rysy burskim fararjom."

Njeje-li pschichodny wjeżny duchowny burski hólz, dyrbjał wón znajmjeńscha połłěta w burskej žwójbje žiwy bycź a praktiszy žobu dźełacź..."

Ssu to nowe spósnacźa a myžle. Nam žo sda, so bě burow, kotrymž žo duchowny, kiž bě „burski hólz" njespodobasche; dyrbjesche faŕski hólz abo znajmjeńscha wucźeŕski hólz bycź. —

Zyrkej a stat.

Okuli. Tuta njedźela chze naž 4. měrza na to pokasacź, so stej žo Hitlerowa młodźina a evangelska młodźina sjednocźiłoj. Tohodla je do Božich žłužbow njedźele Okuli wožebje zyła młodźina naschich wožadow wołana.

Wschelake z bliska a daloka.

Reminiscere: Dźenž połodnjo zwonja z wěžow zwony a dźenž kiwaja z wěžow khorhoje na poł powjeżnjene a dźenž rěcźa wěnzy pschi pomnikach padnjenych: wschitko to chze, so njebychmy zapomnili tych, kiž padnychu sa wótzny kraj, so bychmy wjedźeli, runje lětža, Reminiscere 1934, wjedźeli, so njepadnychu podarmo. Dźakujmy jim, a dźakujmy žo Bohu, so wěmy, so jich žmjercź niz podarmo, so skhadźa z role, do kotrejež jich krej wužyta, nowe žiwjenje. A stejmy žwěru sa tym, so tuto žiwjenje hódne krwawneho jich wužywa.

Ke konfirmaziji žu najrjeńschi dar nowie žerbske spěwarske. Tuž žebi je z cźažom wobstarajcźe. My wěmy, so nam a naschim dźěcźom tute spěwarske, kajkež žu, wostanu. Mjes němskimi pacźeŕskimi je tu khwilu trožku njewěstoscź dla spěwarskich, dokelž drje nam pschichod tola, prjedy abo posdźischo nowe němske spěwarske pschinjeże. Nowe žerbske spěwarske dostanjecźe w Ssmolerjez knihaŕni a pola knihikupzow, a też wasch duchowny je wam wobstara.

Na puć.

„Kschesćijanska zyrkej je też wójsko, shromadźisna abo wójnske lěhwo. My žmy wschitzy we wojowanju a we wójnje; evangelij je nascha khorhojcźka, Khrystuž je nasch wójnski wjednik; pod nim je nam dobre wojowacź, a dobudźemy też dobycźe z Božim žłowom." Luther.

Listowanje: Sa Okuli: T. w B. — sa Laetare: W. we W. — Sa Judika: K. w N.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a nakład Ssmolerjez knihicźischcźerńnje a knihaŕnje, sap. dr. z wobm. ruk. w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźětnje 108 pj.

Čisło 9

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje | 4. měrza 1934 | Bautzen

Njedźela Okuli.

Eph. 5, 1—9.

Lubi cžitarjo! Hdyž my duchowni sa „Pomhaj Bóh“ na kóždu njedźelu natwarjaze žłowo pišamy, myślimy žebi ſ wošebitej luboscžu na tajkich, kiž daloku kemschazu schcžežku, prjedy husto krocženu, wjazy hicž njemóža. My duchowni darmo sa luby, pobožny lud pišamy! Schtó nam pomha, łopjeno khorym starym ludźom wobstaracž? Khudej žužodźinje „Mišijonski Pošoł“ abo tola „Pomhaj Bóh“ płacžicž?

Boże žłowo wschak je stajnje sa wschitkich, ženje jeno sa starych khudych wotměrjene. W Božich žłužbach kóždy w bratrowstwje a pobožnoscži druhich wobcžežnoscž a też druhich radoscž na žwěrnej wutrobje nješe.

S zyłej mozu ducha dże japoschtolske žłowo na wschitkich, na wobrocženych, njewobrocženych, wěrjazych, khabłazych, wješełych, srudnych, khudych, bohatych, młodych, starych. Lud, zyły lud ma tole žwjate žłowo pšched žobu, a Boże domy žu wot naschich žwěrnych wótzow wulke natwarjene; my žmy jenož tepjenje sapłacžili. Je móžno, so w derje wutepjenych zyrkwjach mjenje kemscherjow žyda hacž tehdy w symnych, w kotrychž žu mnoſy žmjertnu khoroscž namakali? Njech žo sažo praji w ludu wschudźe: ſ kóždeho doma dyrbi jedyn staw kemschi hicž a wote mſche žohnowanje wschitkim žobu pschinjeſcž. To dyrbi bycž, lěpje pak je, hdyž njekhodźi jenož jedyn. Zyły Boži dom je wobžadźeny, spěwaja tebi! A ty to njeżłyschiſch? Ty žobu njeſpěwaſch? To žebi njedaj husto na duschi leżecž!

Tebi je to prajene: cžińcže po Bosy jako lube dźěcži. Lube dźěcži w ſbožownym domje maja porjad, ſbožo, wješele, schkit, wſcho pod staroscžu starscheju! A dźěd a wowka mataj ſtajnje tajku žwětlinu, kotraž žo na wóczkach a wobliczach žwěcži, hdyž je rjane žwójbne žiwjenje w domje.

Bohu móžemy lube dźěcži bycž! A tuž dyrbimy tajke bycž. Niczo druhe abo mjeńſche bycž njemóžemy. Naſch roſum žam to krucże žada! Pschetož hdźež wo Khryſtušu wěmy, mamy tajki roſum! Duch pak je tola wjazy hacž roſum! Duch cžěri! Duch cžěri naž k Bohu, ſ wotkel duje. Duch cžěri płody žiwjenja. Lědma najlěpschi kěrluſch dowucži a dopraji, schto je tajke žiwjenje w Božim dźěcžatſtwje. Hdźež tole cžěrjenje ſkutkuje a wutrobu cžłowjeka wodźi, tam japoſchtołſke napominanja pſchecžiwo najhórſchim cžělnym hrěcham podarmo njejžu. Tam je dźiw móžny: cžěło žwoju wolu nima, a žwójbny najžwjecžiſchi porjad je ſwěſcženy: ſ macžerju młodej, žohnowanej je dźěſcžowy nan, tak pſches Božu hnadu powyſcheny, ſo ſchtwórta kaſnja płacži, dokelž dźěcžo je w cžeſcži narodźene. Luboscž pak wopuſchcženu młodu macž njetama, ale jej pomha, a wona ſ Božej hnadnej pomozu wſcho dobre cžini, hdyž žwoje lube dźěcžo ſaſtara; tak wona žama Bohu najwjetſchu žłužbu wopokaſuje. Mandźelſke, macžerje, pak njech žo hordoscže woſtaja!

Cžělna luboscž ſteji dźiwnje pornjo a pſchecžiwo žwjatej luboscži. Stwórba ma žwoje ſakonje, a cžłowjek je w hórſchim ſtraſche hacž ſtót. Skót nima njehorne žłowa! W cžłowſkim towaŕſtwje knježi duch, ale kajki!? Cžěmnoscž knježi abo žwětłoscž. W ſtwórbje Božej ma nóz žwjatu žłužbu, pomha dnjej, njeje jemu njepſchecželna! Cžěmnoscž duchowna je na žmjercž, niz na nóz podobna. Hdźež Boże žłowo wo nozy rěcži jako wo njeſbožu, tam je žmjertna nóz, nóz duſche myślena, kotraž w duchownej cžěmnoſcži cžerpi. W cžěmnoſcži žo njedźěła, hroſy ſtrach, žo njenamaka pucž.

Khryſtušowy wopor wopomńmy! Nóz hrěcha bě nad nim, a dźeń ſboża je pſchiſchoł. Hamjeń.

Na pokutny dżeń w póstnym cżaßu.

Jer. 30, 12, 17. Twoja bolośćź je żałoßna a twoje rany njejßu k ſahojenju. Alle ja chżu cże ſaßo wuſtrowicź a twoje rany ſahojicź, praji tón Knjes.

Hłóß: Ja wißam twjerdże na Khryſchcże.

Nětk hladajmy na Jeſußa
A dżimy cżiſche ſa nim!
Schto wóczko naſche wuhlada?
Schto widżimy tu na nim?
Ach, żyno Boži, hdże Ty ży?
Schto cżinili na tebi żmy,
Ty luboſcź wulka Boża?

Tu nahi wißaſch na kſchiżu,
Wot żwěta wohanjeny,
Wſchón pſchikryty ży ſ hanibu,
Wot Wótza wopuſchcżeny.
Ach puki, żwary, hanjenja
Sso wſchitke nětko hromadża
Na hłowu Twoju żwjatu.

Schtoż ſ naſchimi żmy hrěchami
Pſched Bohom nacżinili,
Tu ſtupa nětk nam pſched wocži.
Ssej żmjercź żmy ſaßłużili
A ſ njej tež Boże poklecże
Wot cżaßa hacż do wěcżnoſcże.
Ach, Bożo, budź nam hnadny!

Knjes Jeſuß ſa naß ſtupił je
Do żmjercże najhórſcheje;
Wón poda żwoje żiwjenje;
Tak wumohł naß je ſ njeje.
Pſches jeho żmjercź żmy ſdżerżeni
A ſ hnadu Bożej pſchikrycźi:
Tak wumoženje mamy!

Daj we wěrje nam na Tebje,
O Jeſu, horje hladacź
A khwalicź Twoje wumrěcźn,
So ſ njeho mohł nam nawdacź
Doſcź troſchta a doſcź pokoja,
Każ duſcha naſcha potrjeba
Tu cżaßnje a tam wěcżnje!

Daj nam tež ſprawnu pokutu,
Pſched kſchiżom wuproſchenu,
We Tebi Wótzej ſpodobnu,
Na kſchiż Twój ſałożenu,
So ſ daliſchimi hrěchami
Wjaz njebychmy Cże ſrudżili
A ſnowa kſchiżowali.

Tak kſchiż Twój, Jeſu, cżeſcźicź daj
Nam, Twojim wumożenym!
Nam daj jón měcź pſched wocżomaj
Do dżaka ponórjenym. —
Budź morjenemu jehniecźu
Se zyłej naſchej wutrobu
Cżeſcź, khwalba, dżak a kraßnoſcź!

Naſchim paczerſkim dźěczom!

„Lube paczerſke dźěczi!

Wy budżecże lětża konfirměrowane a ſ tym ſtawy żwojeje woßady. Ja pſcheju Wam ſa to ſwutroby, ſo byſchcże tež wědżałe, ſchto to na żebi ma. Ja żebi myßlu, ſo żo żamo roſumi, ſo buſchcże ſapſchijate a ſnutskownje hnute ſ tym roswucżowanjom, kotreż je waß na tu żwjatocżnu hodżinu pſchihotowało, w kotrejż żo Wy żame wuſnajecże ke kſcheſcźijanſkej wěrje, w kotrejż żu pſchezo hižo naſchi wótzojo kruczi ſtali. To je ta wěra do naſcheho Knjeſa Khryſtuża, do Lutheroweho lubeho Knjeſa Khryſtuża, kotryż żo jako żłowo Boże ſcżini cżłowjek a ſchtalt na żo wſa a nětko żo tež we waß chże wuſkutkowacź. Wulka ta hodżina, w kotrejż Wy pſched Knjeſowy woltař ſtupicże a żlubicże, ſo chżecże w tutej wěrje żiwi bycź a wumrěcź, a ſo chżecże w kſcheſcźijanſkim ſmyßlenju ſkutkowacź a khodżicź. S tym pak żo wot Waß niczo njeżada, ſchtoż by było pſche Waſchu móz a Waſche ſroſumjenje. Jenoż ſo macże żo dowěricź Wótzej w njebjeżach, kotryż je żo ſa wſchě cżaży w Jeſußu Khryſtußu ſjewił. To je potajkim wěz dowěry a żane prawotne ſwjaſanje. Runje każ Wy żwojemu nanej abo żwojej macżeri żlubicże, ſo chżecże bycź poßłuſchne dźěczi a ſchwarni mużojo a ſchwarne żony, runje każ Wy żo dyrbicże ſtajnje najbóle prózowacź, haj pſchezo ſaßo wo to wojowacź, ſo byſchcże tež ſamohłe żwoje żlubjenje dopjelnicź, a runje każ Wy żebi żměcże luboſcże żwojeju ſtarſcheju wěſte bycź, hdyż żo Wam pſchezo njeporadżi cżinicź, ſchtoż tola chżecże jim lubeho cżinicź, — runje tak hlada tež Wótz w njebjeżach na Waß dele a do Waſcheje wutroby nuts, hdyż żo Wy nětko żame na dnju konfirmazije ke kſcheſcźijanſkej wěrje wuſnajecże.

S zyłeje wutroby pſcheju Wam, ſo Wy nětko jako młodźi hólzy a jako młode holzy cżim bóle hiſchcże ſroſcżecże do kſcheſcźijanſkeje wěry, kotruż Wy njeiſcże mohłe hiſchcże zyle ſapſchijecź. To hakle nawuknjemy wot jeneho lěta k druhemu, wot jeneho lětdżeżatka k druhemu ſ naſhonjenjemi żwojeho żiwjenja, ſ kotrymż naß naſch Bóh we żwojej ſchuli roswucżuje. Tohodla njeżada wón a njeżadamy tež my wot Waß, ſo ſcże hižo kóżde żłowo we wuſnacżu żwojeje wěry ſapſchijeli, ale Wy dyrbicże tola hižo tak daloko bycź, ſo żo ſamóżecże Jeſom Khryſta dla dowěrliwje k Wótzej w njebjeżach wobrocźicź, kiž Waß powjedże tak, każ to po jeho żwjatej woli prawje a każ to ſa Waß pſchezo ſpomożne budże, hdyż Wy po jeho pucżu dżecże a ſcże jemu poßłuſchne.

To je to prěnje, ſchtoż dyrbicże pſchezo ſaßo wuknycź. Sa to ma tón wulki cżaż, w kotrymż żmy żiwi, ſkładnoſcżow doſcź. So nazionalſozialismuß hłuboko naſhoniſch, ſwißuje żobu ſ tym, ſo żměmy ſpóſnacź, ſo tu wjedniſkow a wjedżenych je, kotſiž żu ſ wutrobnym dowěrjenjom ſwjaſani. Wjednik wopruje żo ſa żwojich — a cźi, kotrychž wjedże, dowěrja żo jemu a du ſa nim. To je hłuboke pſchirunanje ſa to, ſchtoż bě w kſcheſcźijanſtwje pſchezo żiwe a ſchtoż żo chże nětko ſaßo wuſkutkowacź: Jedyn paſtyř a jene ſtadko! Jenoż we wěrje ſamóżeſch ke Khryſtußej pſchińcź a k Bohu. To je jenoż nabożne naſhonjenje. Alle wěra wotemrěwa, hdyż żo njewuſkutkuje a hdyż żo njeſcżini, żo wuſkutkujo, ſaßo wěra, kotraż hory pſcheżadża. Sa to je nam ſ pſchikładom Adolf Hitler. Wěra a ſkutk dyrbitej jene bycź. Zyrkej je wěru hajiła, ſkutk pak pſchindże ſ luda. Kſcheſcźianſtwo a nazionalißmus ſtejitej jedyn porno druhemu każ wěra a ſkutk. Woprawdże żłuſchatej wobej hromadu. Wěra je morwa, hdyż luboſcź ſe ſkutkom wo njej njeßwědczi. To dyrbicże żebi tež ſa żwoje żiwjenje ſpomajtkowacź, a to je

to, schtož rosriža. To Wam ja pscheju. Tak je Boże žohnowanje na pucžu Wascheho žiwjenja. Mužojo a žony Němskeje dyrbicże Wy bycź, žylni a žwobodni, kotsiž pak tola niczo njejžu, hdyž lud jich woła do žwojeje žłužby, njech žu we powołanju, w kajkimž chzedža. Tak scże Wy kscheścźijenjo skutka. Krajny biskop Friedrich Coch."

Tež lěto 1934 lutherske jubilejne lěto.

W lěcże 1933 žmy měli Lutherowy jubilej. 450 lět to bě 10. novembra 1934, so žo Marczin Luther 10. novembra 1483 w Eislebenje narodźi. A kajki jubilej mamy lětža, mamy w lěcże 1934?

400 lět žo dopjelnja, so žo w lěcże 1534 prěnja dospołna Lutherowa Biblija w němskej rěczi wuda. My wěmy, so Luther na hrodże Wartburg w lětomaj 1521 a 1522 Bibliju pschełožowasche, so dźěle Biblije žo cźischczachu a wudawachu pschezo saž. Zyła němska Biblija jeho pschełožka wuńdże pak hakle 1534.

To njesabudźmy! To njesabudźmy runje w tutym lěcże 1934! W nim jich doscź wojuje pschecźiwo Bibliji, niz jenož pschecźiwo Staremu Sakonjej, ale pschecźiwo zyłej Bibliji. Hačrunjež reformatora Luthera mjenuja „den deutschesten der Deutschen" a to žobu tohodla, dokelž němskemu ludej němsku Bibliju da, chže tola jich wjele Bibliju roskuskowacź a kscheścźijanam Stary Sakoń wsacź, a chže jich doscź, kscheścźijanam zyłu Bibliju wsacź — a s njej wěso Jesuža Khryštuža a zyłu wěru do toho jeneho jenicžkeho trojenicžkeho Boha.

Kak žwjecźimy tohodla najdostojnischo jubilej zyłeje Biblije? So Bibliju, so zyłu Bibliju mamy jako wschědne knihi! So kóždy dźeń w njej cźitamy a pytamy! A so žmy s njej a po njej žiwi!

Bibliju w horschcźi wusnawajmy žami a wucžmy druhich wusnawacź:

„To žłowo dyrbja wostajicź
A žanoh' dźaka dostacź!"

„Arischy".

Nětkle žo wjele rěczi a pische wo „Arischich", a hischcże wjazy maja w knihach pytacź a potom pišacź fary a też stawnischtwa, dokelž dyrbi nětkle tak někotry dopokasacź, so je „arischeho" pokhoda.

„Schto to rěka „arischi?" Schtó žu „Arischy?" Chzemy tu skrótka něschto napišacź, dokelž husto dźiwneho doscź žłyschisch — a to niz jeno s prosteho luda.

„Arischy" — „Arier" — to bě knježerski lud, kotryž něhdy s Irana w Asiskej sacžahny do Indiskeje a wobžydnu zyły kraj rěki Ganges. Tam hižo žydlaze ludy podcźišnychu Arischy a nusowachu je, jich sakonje a waschnje pschijecź. Do tuteho žłuscheja też tak mjenowane „kasty". „Arischy" mjenuja žo stawy wyschich tsjoch „kastow", mjenujzy tych brahmanow, wojowarjow a rólnikow. Do tutych tsjoch kastow rosdźěli žo dobyczerski zusy lud. Podcźišnjeny lud Indiskeje bu do dalschich a nižschich „kastow" rosdźěleny. Tutych wschěch hromadże mjenuja „Sudras". „Arischy" je potajkim po prawom jenož mjeno tamnych tsjoch wyschschich kastow indiskeho luda.

Tuto mjeno „Arischy" bu pak posdźischo też bóle powschitkownje nałožowane. Někotsi praja, so to pokasanych pschicźinow dla wopak. Mjenujzy wschě te ludy, kotrež žu, pschedewschěm po žwojej rěczi, jeneho pokhoda a roda s tamnym „ariskim" ludom Indiskeje, kotrež žu potajkim se žamžneho narodneho kraja, se žamžneje „kolebki ludow", s kotrejež tamny lud pschińdże, kotryž Indisku wobžydny, — mjenuja žo nětk też „ariske". Hewak je jich mjeno: „indogermanische" ludy.

Jich mjena žmy něhdy tak wuknyli: Keltojo — Germanojo, — Greco-Italischy — Sskowjenjo — Persojo a Indischy. Nětkle žo kusk hinak praji:

Indo-germanske ludy dźěla žo po jich rěczi, a to wožebje po tym, kak wurjekuja: „k", do Wjecžorno-indogermanskich a do Rańscho-indogermanskich. Wjecžorno-indogermanske ludy žu: Grichischy, Italschy, Keltischy, Germanschy; tute wuprajeja „k" kaž „k" abo „c". Rańscho-indogermanske ludy žu: Balto-žłowjanischy, Albanischy, Armenischy, Indo-iranschy — abo Arischy w prjedy naspomnjenym wobmjesowanju. Tute ludy wuprajeja stare „k" se „žyczakom".

W nowischim cžažu žu wucženi hischcże s dalschej indogermanskej rěczu swěscźili: tocharisku a hethitisku.

Hdże je nětk „kolebka" wschěch tutych ludow stała, njeje hischcże wucžinjene mjes wucženymi. Cźi jeni ju pytaja we hórskich krajinach Asiskeje, druzy w połnóznych kónczinach jemje, wožebje Europy.

Potajkim ludy indogermanskich rěczow, — jich prarěcź je „sanskrit", snajmjeńscha ta najstarscha sakhowana — mjenujemy też „ariske" ludy. Hdyž dyrbisch nětkle žwój „arisku" pokhod dopokasacź, rěka to, so dyrbisch dopokasacź, so běchu snajmjeńscha wulkostarschej s jeneho s tutych indogermanskich ludow, — a potom dale, so njeběchu židowskeho, semitiskeho pokhoda.

Mjes Serbami, kotsiž běchu tola swjetscha rólnizy, drje s cźežka — abo dozyła niz! — namakasch měschane mandželstwo, w kotrymž bě jedyn dźěl židowski. Tuž móże kóždy Serb s měrom w sańdźenoscźi „rycź" a žo njetrjeba bojecź, so něschto „njeariske", semitiske, židowske wuryje.

Wschě nasche krajiny pak, też dale wjecžoru hischcże a hacž k połnozy k morjam, žu wobydlene wot wobydleri, kiž s wulkeho dźěla njejžu cźisteho pokhoda s jeneho s tych indogermanskich ludow, ale žu měschaneho pokhoda, a to niz tak jara, so bychu žo Wjecžorno-indogermanske ludy mjes žobu směschale, ně runje tu je nastała měschenza Wjecžorno- a Rańschoindogermanskich ludow, mjenujzy Germanow a Sskowjanow abo Baltisko-žłowjanow. Tu we Łužizy na psch. budże jich mało cźistych Germanow, budże jich wjazy cźistych Serbow a hischcże wjazy tych, kotsiž sdobom pokhadżeja s germanskeho a se žłowjanskeho luda. Rysy Němz je jenož s germanskeho pokhoda, rysy Serb je se žłowjanskeho pokhoda.

Tola wo tole žo to pschi tukhwilnych swěscźenjach „ariskeho" pokhoda njejedna, ale jenož wo to, hacž masch jenož indogermansku krej w žebi a niz też židowsku abo hewak druhu.

Myślimy žebi, so žmy s tutym někotremužkuli witanu wujažnjeńku poskicźili.

Namakanki.

Bóh pschezo jenož nicži, hdyž chze nowe stworicź. Hdźež wón žiweho nicži, tam chze wón, so žo žam snowa pschewinjesch, tam chze wón nowu móz sa skutkowanje, wótrische wóczko sa to, schtož tu je, wjetschu žwěru, wutrobnische žobucžucże s bližschim, hłubscho sakorzene dowěrjenje do Boha we duschi. Schtóž žo do Boha podnuri, tón cžuje, so wschitke tajke mozy w nim rostu. K. Holl.

Zyrkej a ſtat.

Němſki biſkop je ſa zyrkej „zyrkwinſki ſwonkowny hamt“ ſałożił a ſa jeho wjednika powołał wyſch. konſiſt. radu D. Heckela; tutomu je ſpožčił titul „biſkop“. Wón ma žo ſtaracź wo evangelſkich Němzow ſwonka mjeſow a wo ſwiſki a poczahi ſ wukrajnymi evangelſkimi zyrkwjemi.

Sa paczeŕſke dźěczi. Württembergſki wjednik Hitlerowej młodźiny je po próſtwje evangelſkeho biſkopa poručił, ſo maja bycź paczeŕſke dźěczi, hdyž je paczeŕſka wucźba ſwonkownje a ſnutskownje pſchejara jima, bjes žłužby w Hitlerowej młodźinje; jim ma žo dowol pſchiſwolicź.

Index. Bamž Pius VI. je dwoje němſke knihi, kotreź žo ſ nabožnymi praſchenjemi ſaběraja, do „Indexa“ ſtajił. „Index“ romſkeje zyrkwje je běžny ſapiſk wſchěch knihow, kotreź je katolſka zyrkej ſakaſała. Romſka zyrkej ma ſa tajke ſakaſanje knihow woſebitu wyſchnoſcź. Tuta ſaběra žo ſ tym, knihi pruhowacź a hdyž bamž jeje namjetej pſchihłoſuje, ſtaji wona knihi do tutoho ſapiſka. W nim njeſteja wſchě knihi, kotreź je romſka zyrkej dozyła ſakaſała, ale jenož te, kotreź buchu ſa to ſ nabožnych abo zyrkwinſko-politiſkich pſchičźinow namjetowane. Te jene ſ naſpomnjenych knihow žu Alfred Roſenbergowe knihi: „Der Mythos des 20. Jahrhunderts.“ Tute knihi tama bamž, dokelž wone ſazpiwaju zyły dogma — zylu wucźbu — katolſkeje zyrkwje a ſ tym ſałožki kſcheſcźijanſkeje nabožiny a je doſpołnje wotpokaſuja. Wone wuſtupuja ſa to, ſo je nuſna nowa nabožina a ſo ma žo nowa němſka zyrkej — deutſche Kirche — wutworicź, wona ſaždnje žada, ſo ma žo dźenža nowa mythiſka wěra žadacź, mythiſka wěra krwě, — wěra, w kotrejž wěrja, ſo bywa bójſka natura człowjeka ſ krwju ſwěſcźena, kotraž wobkrucźa, ſo połnózna krej je to myſterium, kotreź je ſtare ſakramenty pſchewinyło.“ — Evangelſka zyrkej nima tajki ſapiſk — „Index“, ale wona ma też bjes toho žamžny nadawk, ſchkitacź kſcheſcźijanſku wěru a jeje ſakramentaj pſcheczíwo tajkim nadběham, kotreź chzedźa nam wěru do Jeſom Khryſta wſacź a nam něſkajku człowjeſku myſl a wumyſlenoſcź nanucźicź. — Dalſche ſatamane knihi žu „Die Nationalkirche“, kotreź Lipſcźanſki prof. E. Bergmann napiſa. Schto jich wobžah je, hnydom wěſch, hdyž žo dopomniſch, ſo je to tón wucźenz, kiž je pišał a prajił: „Nie wieder Chriſtentum!“ Kóždе tajke žłowo, kóžda tajka kniha woła naš, kiž my chzemy kſcheſcźijenjo bycź, do boja ſa naſchu kſcheſcźijanſku wěru, ſa to, ſo wona nam woſtanje a ſo my ju njeſhubimy. Kſcheſcźijanſka wěra wſchak woſtanje a kſcheſcźijanſka zyrkej też. Ju też wrota hele njepſchewinu. Jeje hłowa a jeje Knjes je Jeſuš Khryſtuš. We tutym mjenje budźeja žo wſchě kolena ſhibowacź, chzyjo, nochzyjo ſhibowacź, też te, pſches kotreź połnózna krej cźecźe. Wo to nětkle dźe, ſo my pſchi tajkich wojowanjach pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej wěrje, kajkeż žu žo w nowym němſkim cźaſu ſapočałe, žwěrni woſtanjemy a njewotpadnjemy. My bychmy ſhubjeni byli — a runje tak zyły lud, by-li wotpadnył. — Pſchetož ſchtóž ſa Khryſtuža njeje, je pſchecźiwo njemu a je — ſhubjeny. — Pſchirunaj też naſtawk tydźeńſcheho cźiſła: „Njech lud też tole wopomina pſchi rowach padnjenych!“ — Pſchede wſchěm ſwołaj naš konfirmazija naſchich dźěcźi k tomu, ſo žo — kaž wone — wobkrucźimy a ſwěſcźimy we wěrje do Jeſom Khryſta, kotryž je naſch Sbóžnik a jeniczki Sbóžnik wſchitkich człowjekow.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sa paczeŕſke dźěczi žu nimo Biblije žobu najrjeńſchi dar nowe žerbſke ſpěwaŕſke, na kotreź tydźenja hižo pokaſachmy. Snate je, ſo je po wſchelakich płacźiſnach a we wſchelakim wuhotowanju doſtanjeſch, pſchede wſchěm w žerbſkej knihaŕni w Budyſchinje. Tam doſtanjeſch też druhe dary, kotreź žu pſchihódne ſa rjany žwjatocžny dźeń naſchich paczeŕſkich dźěcźi, tak pſchede wſchěm wjetſche a mjeńſche žerbſke knihi ſ powědańczkami, tak žerbſke knihi ſ pěžnjemi, tak žerbſki ſpěwnik. Tuž, hdyž ſa darom pytaſch, pytaj jón też tam.

Na pucź.

Chzemy žwěru ſtražowacź, pſchetož helſki wjelk móže žo też we wowczej draſcźe do ſtadła žunycź. H. B.

Liſtowanje. Sa Laetare: W. we W. — Sa Judica: K. w N. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quaſimodog. poſtaji k. w. ſ. S.

Mamy žo tu ſamołwicź dla njelubych dypkow, kotreź ſažo ras ſkepžachu poždednje cźiſło. Na 30. ſtronje w druhim wotrěſku ma pěžnjerjowe žłowo rěkacź:

„Doch — hört des Abendmahles letzten Sinn! —
Sie ſtarben nur für die, die für ſie leben!
So nimm in Demut, Pflicht und Opfer hin,
Du Volk, dem Gott im Bruderblut vergeben!“

A něſchto dale deleka dyrbi wěſo rěkacź: „Kniha to, wo kotrejž pišaja, ſo pſches nju d u w a duch wěcźnoſcźe. — A ſažo na kónzu tutoho wotrěſka: „Das L e i d e n des Reinen, der nur für uns ſtarb, wenn wir für ihn leben.“ — Na 32. ſtronje w prěnim wotrěſku w druhim wotdźělu ma rěkacź: „ſo by kſchiž na naſchim rowje był ſa naš ſnamjo d o b y c ź a.“

Cźiſchcźerńja a redakzija.

Swonkowny hamt evangelſkeje zyrkwje.

Němſki biſkop Müller poſtrowi dra. Heckela, kotrehož je ſa biſkopa pomjenował a jemu ſdobom wjedniſtwo noweho ſwonkowneho hamta evangelſkeje zyrkwje pſchepodał.

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w B udyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźletnje 108 pj.

Čišło 10

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 11. měrza 1934 Bautzen

Njedźela Laetare.

Jan. 15, 17—25.

Dźiwne chze žo nam sdacź, so ma nětko w póstnym cźažu jena njedźela mjeno: Laetare; to wschak rěka: wježelcźe žo! To je tola cźaž dopomnjecźa na cźerpjenje a wumrjecźe Jesom Khrysta a je nam też tehodla khutny cźaž. Schtóž woprawdźe cźaža zyrkwineho lěta horjewosmje do žwojeho wědomnja po tym, na cźož wone žo natwarja a na schto chzedźa naš pokasacź, tón dźe nětko s tym Knjesom a ponuri žo do jeho cźerpjenja, kotrež měješche njesć nasche dla. A nětk tu to Laetare dźenžnischeje njedźele, wježelcźe žo! To chze žo nam sdacź zusy synk bycź; a tola, hdyž žej pschemyšlimy, cźehodla je Jesuš dyrbjał hicź do cźerpjenja a do žmjercźe, hdyž pósnajemy, so je to też nascha wina, dha njech je nascha wutroba połna srudoby a khutnosćze, so je tam tak; ale we naš budźe něschto žiwe, schtož naš cźini wježelych a dźakných, dokelž wěmy, so je tu tón, kiž je bjes hrěcha, hotowy, žwoje žiwjenje dacź sa naš wschitkich, so bychmy my sbóžni byli. A kaž jara też podeńdźenje cźicheho pjatka kóždeho cźlowjeka sapschimnje, dha tola też rosumimy to Laetare tuteho póstneho cźaža, so je to tón, kiž wosmje sa mnje hrěschneho shubjeneho cźlowjeka na žo to, schtož běch ja saslužił. Pod tutym Laetare stajimy žo pod žwój tekst, kiž nam praji, so Khrystuš žada wot naš kschesćźijanow:

1. So mamy luboscź mjes žobu.
2. So žo njebojimy hidźenja žwěta.

Jenož krótke žłowo rěcźi tu Jesuš wo luboscźi: To pschikasam ja Wam, so žo mjes žobu lubujecźe. A tola leži we tutych žłowach wuprajene to, schtož žo nam pschezo sažo we Khrystužowej wucźbje bliško pschinježe jako saložne žadanje. Žadanje luboscźe wusběhuje kschesćźijanstwo wyschsche wschitkich druhich nabožinow. Žana druha njewjedźe žwojich wěrjazych na tajki wyšoki skhodźeńk, so by žej něschto podobneho žadała kaž to: Ty dyrbisch žwojeho bližscheho lubowacź jako sam žo, a hischcźe wyschsche, so by wucźiła: Lubujcźe žwojich njepschecźelow. Jesuš wě, so je luboscź ta móz, kotraž steji na prěnim měscźe, kotraž wscho pschewinje a skónczńje pschezo dobudźe. — To Jesuš njerěcźi wo žłabej luboscźi, kotraž dyrbjała na bližschim wscho sa dobre měcź a wscho pschipósnacź bjes poroka. Hdyž je schtó w luboscźi stał, dha je to wěscźe Jesuš sam był, a tola wěmy, kak je wón w žwjatym hněwje prajił žwoje: Běda, a je žurowje schwikał wscho bjesbóžne hrěschne waschnje. Luboscź, kaž wón ju rosumi, dyrbi widźecź w bližschim teho, kiž je na tym samžnym pucźu a ma tón samžny wottyknjeny kónz sbóžnosćze, kaž my. S tutym pósnacźom žmy prěnju krocźel cźinili na pucźu luboscźe. Tajka luboscź njerostorha, njestorha dele, ale natwari a swjasuje hromadźe k pschezo rjeńschemu sjenocźeństwu.

Schtóž pak chze k tajkej luboscźi pschińcź, tón to samóže jenož tak, so žo dawa sapschimnycź wot Jesuža samego. Jenož, schtóž je žo kaž Paulus podał Jesušej, móžesche tajki kěrlusch luboscźe spěwacź, kaž jón namakamy w tamnym kražnym 13. stawje jeho 1. lista na Korintiskich: Hdy bych ja s cźlowjekimi a s jandźelskimi jasykami rěcźał, a njeměł luboscźe, dha bych ja był syncźazy možas abo klincźazy swóncźk.

Dyrbi jene s naschich najkhutnischich praschenjow bycź, kak daloko žmy pschischli w tajkej kschesćźijanskej luboscźi. Nětk žměmy drje prajicź, so je luboscź była a je hischcźe dźenža tuta jena wulka cźerjaza a pohonjaza móz, psches kotruž kschesćźijanska zyrkej wjedźe a sdźerži wschitke te wulke a wobschěrne skutki snutskneho a swonkneho mišionstwa, w kotrymž milijony kschesćźijanow hromadźe steja w bohacźe žohnowanym dźěle. Ale tu w naschim tekscźe žada žej Jesuš wurasnje, so dyrbimy žo „mjes žobu“ lubowacź. Je dha

nětk w naſchim žiwjenju, w naſchim ſadžerženju pſcheczíwo naſchim bližſchim wſcho tak, kaž by dyrbjało bycź, tak, ſo mohł Jeſuß na tym měcź ßwoje ſpodobanje? Swotkal dha pſchińdže, ſo w tak wjele mandželſtwach, kotreż ßu ßo tola jako kſcheſczijanſke ſałożiłe, knježi njeměr, njejednota? Njeje pſchiczina ſwjetſcha ta, ſo pobrachuje na tej luboſczi, w kotrejż ſteji jedyn k druhemu a njeße też teho druheho wobczežnoſcze? Kak daloko ſdaleni ßu wot tajkeje luboſcze cźi, kiž maja hiſchcze ßwoje wjeßele na tym, kak bychu tajku njejednotu wjetſchu a hórſchu cźinili a ſabudźa na to, ſchtoż 10. kaſnja ßej žada. — Kak dha to pſchińdže, ſo budże ſnajomne a dže wot jeneho k druhemu, hdyž je ſchtó ſhrěſchił, — ſo wſchitzy tajkeho ſaßudźa a jenoż porědko ßo ſchtó namaka, kiž by tajkemu padnjenemu pomhał ſaßo wróczo na prawy pucź; a ſaßo na druhej ſtronje: wo tym, ſchtoż je ſchtó cźinił w dobrej kſcheſczijanſkej myßli, wo tym ßo tak mało rěcźi? Žana wjeß njeje tak mała, ſo by ßo w njej njenamakało hidženje a njepſchecźelſtwo; a w ſjawnym ludowym žiwjenju njeje wo niczo hinak.

Na cźim to leži, to my wěmy, a ſchto je pſchiczina k temu, je nam ſnate: Wono nam pobrachuje hiſchcze wjele na tej luboſczi, kotruż Jeſuß ßej žada wot tych ßwojich. Hdžeż pak pobrachuje na tajkej luboſczi, tam też njemóže bycź ſjenocźeńſtwo ſ Jeſußom. To pak dyrbjało naß njeměrnych cźinicź a naß nuſowacź, kak bychmy pſchezo doſpołniſchi byli we tajkej luboſczi; pſchetoż tu dže ſkónczńje wo to najwyſchſche, wo naſchu ſbóžnoſcź. Tuž dajmy ßo napominacź wot teho Knjeſa, kiž praji: To pſchikaſam ja Wam, ſo ßo mjes ßobu lubujecze.

A njebójmy ßo hidženja ßwěta! Tu prajimy najprjedy, ſo dyrbi to nam njeměr cźinicź, hdyž móže nam ßwět ſ prawdu poroki cźinicź, hdyž ßo njedžeržimy po tym, ſchtoż kſcheſczijanſtwo wucźi. To dyrbi naß tak njeměrnych cźinicź, ſo potom ſe wſchej mozu ßo prózujemy. Kak bychmy ßo wobrocźili, tak ſo ßwět nima dale žaneho prawa a žaneje pſchiczíny k tajkim porokam. Ale wo tym wſchak Jeſuß tu njerěcźi. Jow je rěcź wo tym, ſo ßwět naß hidźi bjes žaneho prawa k temu, jenoż tohodla, dokelž ßmy hinaſchi, hacž cźi, kiž ßu wot ßwěta, hinaſchi, hacž ßwět chze naß měcź. Tajke hidženje je Jeſuß ßam dyrbjał ſhonicź, a tu ßu potom też jeho wucźomnizy dyrbjeli na ßo wſacź. S tajkim hidženjom je ßwět pſcheſczěhował pſchezo a pſcheſczěhuje hiſchcze dženża kóždeho, kiž ſteji ßwěru k ßwojemu kſcheſczijanſtwu a k ßwojemu Knjeſej Jeſußej Khryſtußej. To ma ßwoju pſchiczinu w tym, ſo Jeſuß njeje wot tuteho ßwěta. S nim je pſchiſchło do ßwěta něſchto noweho, a ßwět njemóže tu ſ nim pſches jene pſchińcź. Jeſuß wě a wupraji tu, ſo dyrbimy ſ tutym hidženjom rachnowacź. To dže tak daloko, ſo ßměmy prajicź, ſo ßmy na prawym pucźu, hdyž ßwět naß hidźi. A wěmy tola też, ſo je tajke hidženje ſa naß cźežki kſchiž, a tych njeje mało, kiž tu woßkabnu a cźinja ßwój měr ſ tutym ßwětom, a njeje tola žadyn prawy měr.

Dha dyrbimy hladacź na Jeſuża, ſo by tón był naſcha pomoz. Pſchi nim, a jenicźzy pſchi nim namakamy měr pſchecźiwo ßwětej a pſchecźiwo hidženju ßwěta, hdyž ßo dżerżimy k jeho ßłowu. A njebójcze ßo tych, kiž cźěło morja, duſchu pak njemóża moricź; ale bójcze ßo ſkerje teho, kiž móže cźěło a duſchu k heli ſkaſycź.

So bychmy prawje wjele byli tajkich, kiž ßo njebojimy ßwěta a jeho hroženja, dokelž wěmy, ſo ßwět nam njemóže ſchkodźicź. Dha móżemy potom ſ Lutherom ſpěwacź:

Hdyž ßwět ßo mjeřwił ſ cźertami
A naß wſchěch pózřěcź chzyli,
Wſchak to naß niczo njeſtróži,
My bychmy ſměrom byli.

Pſchetoż dha potom płacźi nam to ßłowo dobycźa też we wſchěm wojowanju ſe ßwětom:

Hdyž woni woſmu nam
Wſchě cźaßne łubła tam,
Wſchak ſ teho nimaju
Ssej niczo k lěpſchemu,
Nam dyrbi njebjo woſtacź! Hamjeń.

Naſcha zyrkwiczka budź naſcha domiſna!

Kak nam kiwa hižo ſ daloka,
Kak naß wabi, woła pſchecźelnje
Naſcha wjeßna luba zyrkwiczka:
„Pójcze, ſo wam cźaß nětk njecźeknje!
Pobožne ßo duſche hižo ſhromadźuja,
Wutroby ßo k njebjeßam poſběhuja!“

Naſcha zyrkwiczka, nam domiſna,
Sswěza budź nam w naſchej ßrjedźiſnje!
Hdyž naß tyſcha ſtyſki hrimanja
Dom nam Boží měrny wukhow je.
We zyrkwiczzy měrni, wjeßeli ſaßo ßmy,
Derje nam tu, lubi tajkej' domiſny!

Hdyž precź wucźahnychmy do kraja,
Hdźeż nam zuſnych ludźi rěcze ßu,
Ronja ßo nam ßylſy žedźenja.
Hdyž tam ſpomni naſch na domiſnu
Lubu, kiwa cźi hlaj w duchu do daloka
Wěża, kiž tam doma ßaha do wyßoka!

Zyrkwiczku, tuž waž ßej wyßoko!
Myßliczka nam huſto khwataj k njej!
Hdyž tam wotewrja jej' durje ßo,
Žane měſtno njech w njej próſdne njej'.
Wjeßelſcho tam klinczi potom kěrluſch ßwjaty,
Nutrniſcho modliſch ßo tam, Bohu daty. L.

Kak je naſch wótczinz Jan Hórczanſki wumřeł.

Rad wojjewimy, kaž ßo pſcheje, też tu ſcźěhowazy naſtawk, kotryż je naſch wjeleſaßłużbny a wulzy jara pilny ßerbſki ſpißacźel knjes ſtud. direktor O. Wicźas-Stollbergſki napißał. Myßlimy ßebi, ſo to też po woli cźitarjow a cźitarkow naſcheh njedźelnika.

Jan Hórczanſki běſche ſ konrektorom Shorjelſkeho gymnaſija, hdźeż je ßo wuſnamjenił jako wubjerny wucźeŕ. Nimale hacž do ßwojeho 77. lěta běſche w ſaſtojnſtwje, dokelž mějeſche ßo wo wulku ßwójbu ſtaracź. Hakle 42lětny běſche ßo woženicź mohł, doſtawſchi hakle 1763 ſaſtojnſtwo. Njeměješche žaneho wucźomza, kiž jeho njeby nutrnje cźeſcźował a njeběſche w zykym měſcze Shorjelzu nikoho, kiž to też njeby. — Schtóż běſche k njemu dźěcźi do ſchule ßkał, jeho wucźeŕſke ſkutkowanje žohnowaſche. — Jan Hórczanſki ßo woprawdże wo to prózowaſche, ſo bychu jeho wucźomzy też něſchto na-

wukli. Njeßkuſcheſche do tych wotlěpjerjow, kiž ßwoje hodźiny jenož wotßedźa, kiž ßwojim wucžomzam jenož nadawki dawaja, na to ani njedźiwajo, hacž móža je też wukonjecź, kotrymž je wſcho jedne, hacž žadyn wucžomz ßwój ſaměr dozpije abo niz. Jan Hórczanſki ßo ſprawnje prózowaſche, wſchitko ßwojim wucžomzam wujaßnicź, ſo bychu prawje ſroſumili, ſchtož mějachu wuknycź, ßo prózowaſche też, jim woſtudke nawuknjenje zuſnych rěczow tak pſchijomne a ſwjeßelaze hacž móžno cžinicź, wón mějeſche ſroſumjenje ſa młodźinu, a derje roſeſnawaſche mjes młodoſtnej tórnoſcžu, kotruž pſchezo rady wodawaſche, a woprawdźitej ſtóſcžu, kotraž ßo w młodych lětach bohudźak jenož ſrědka hdy pokaſa. Tuž ſroſumimy, ſo běſche Jan Hórczanſki lubowany.

A tola by wón radſcho ſe ßerbſkim fararjom był. 17 lět dołho je na to cžakał, ſo by ßo jemu někajke ſkromne farſke městno doſtało. Wſchudźom by rad ſchoł. Ale podarmo cžakaſche. Wón pißaſche tehdy ßerbſke kěrluſche, a je też wuda, ſpißa dwě ßerbſkej modleńſkej knisy w dobrej ßerbſcźinje. By był ſawěſcže ſ najßwěrniſchim ßerbſkim fararjom! Wón běſche pſchejara pokorny, njemějeſche žanych poruczenjow, dokelž njewědźeſche ßo ſdobricź ſ knježimi, a knježa tehdy wſchitke farſke a wucžeńſke městna wobßadźachu. Njeßměmy prajicź, ſo njemějeſche žaneho ſboža. Bóh Knjes trjebaſche jeho w druhim powołanju, hdźež je po jeho woli ſkutkował a hdźež nihdy njeje ſapomnił na mały lud, ſ kotrehož bě ßo narodźił.

Jan Hórczanſki běſche zyle khudeho pokhoda. Jeho nan Pětr ſchewzowaſche we Wujeſdźe pola Ketliz, hdźež běſche ßo Jan Hórczanſki 19. meje lěta 1722 narodźił. Ketliczańſkemu kapłanej Matejej Schołcže mějeſche ßo dźakowacź, ſo ßo wudoby ſe ßwojeje niſkoſcže. Tutón Matej Schołta rěka ſe cžeſtnym mjenom „pilny“ Schołta, dokelž je wjele ßerbſkich knihow ſpißał, ßerbſku bibliju na 10 krócź najßwěrniſcho pſchehladał a ßo też hewak prózował wo ßerbſke pißmowſtwo. Wón dyrbjał „dobry“ Schołta rěkacź, dokelž je ßo ſ wulkej luboſczu ſtaraſ wo wobdarjenych khudych ßerbſkich hólzow. Jan Hórczanſki ßej jeho cžeſcžowaſche jako ßwojeho druheho nana. Hdyž běſche Matej Schołta jeho dary ſpóſnał, wſa jeho do ßwojeho domu, ſo by jeho ßam — darmo — roswucžował a na wyſchſchu ſchulu pſchihotował. S Ketliz khodźeſche Jan Hórczanſki najprjedy do Lubija do ſchule a potom poßlednje lěta pſcheßydli ßo do Budyſchina, ſo by tam gymnaſij wopytał. Hdyž běſche tu dowuknył, njeſwěri ßebi pſchi ßwojej wulkej khudobje ſtudowacź. Matej Schołta wſa jeho ſaßo do ßwojeho domu, ſkóncžnje jemu ſmóžni do Wittenberka hicź; a hdyž běſche Jan Hórczanſki też we Wittenberku doſtudował, wſa jeho ſaßo do ßwojeho domu, doniž ßo jemu někajke městno njedoſta. — 17 lět dołho je Jan Hórczanſki ßo žiwił jako domjazy wucžeń tu a tam w nahladnych ßwójbach. Druhdy je trjechił jara derje; druhdy pak běſche też jeho khlěb jara twjerdy, ſ pſchidawkom cžežkeho poniženja.

Jako gymnaſialny wucžeń w Shorjelzu pſchiwobrocźi ßo Jan Hórczanſki po cžaßu zyle wědomoſcźi a literaturje. Wón rady baßnjeſche. Hižo na univerſicže we Wittenberku ſaběraſche ßo pilnje ſ literaturu. W ßerbſkej rěcži je ſpěwał kěrluſche. Jako wucžeń je wjele ſkładnoſtnych a druhich pěßnjow pěßnił. Pſchi ßwjedźenjach gymnaſija je jeho wucžomzy pſchednoſchachu. Pěßnje je ſwjetſcha woſjewił bjes ßwojeho mjena. Ssu jadriwe a rjane. Spodźiwnje je, ſo jeho baßniſki dar ſ létami pſchezo pſchiběraſche. Jako wón wyßokeje ſtaroby a khoroſcže dla ßo ſe ßwojej ſchulu roſžohnowa, ſbaßni wón wjetſchu wotßaleńſku baßeń, kotruž jedyn wucžomz we woßebitym ßwjedźenju pſchednjeße. Baßeń: „Moje wodźenja“ je wuſchła w cžiſchcžu.

Jan Hórczanſki ſdobom rjenje ryßowaſche a wumělſke pißmo pěſtowaſche. Wón je ſpißał wjele diplomow a wußwědczenjow w tajkim wumělſkim pißmje, je wudebiwſchi ſe ßwojimi ryßowankami. Nimo toho ßo ſabjeraſche ſ heraldiku a je wudał wjele dźěła wo woponach ſemjanſkich a wjerchowſkich ßwójbow, kotreż je barbicže molował a ſtudował. Tutón dar je po nim jeho najſtarſchi ßyn namrěł, kiž najprjedy prawa ſtudowaſche, ale ſkóncžnje ßo zyle wumělſtwu pſchiwobrocźi, doſtawſchi městno jako ryßowanſki wucžeń na gymnaſiju w Shorjelzu.

Najwjazy pak ßo Jan Hórczanſki ſaběraſche ſe ſtawiſnami, woßebje ßwojeje domiſny, potajkim Hornjeje Łužizy a města Shorjelza. Jako ßo 1778 Hornjołużiſke towaŕſtwo wědomoſcžow ſałoži, bu wón ſ jednym jeho prěnich ßobuſtawow. Do towaŕſtwoweho cžaßopiſa je wjele ſtawiſniſkich naſtawkow podał. Wón płacžeſche jako autoritet w ßerbſkej rěcži, a wſchudźom, hdźež ju trjebachu, jeho wo podpjeru proſchachu. A tu ženje njeſapowědźi. Pomhaſche pſchi wulkej łužiſkej typografiji, pſchi Antonowej knisy wo Sſkowjanach a druhich dźěłach.

Sswój ßerbſki lud je pſchezo ſ njekhabłazej ßwěru lubował. Wón je pilnje ſtudował jeho rěcž a narodne waſchnja, ſpißajo dźenßniſchich Sserbow“, „Wo domojwjedźenju njewjeſty pola Wojerowſkich Sserbow“, „Wo kwaßnych nałožkach hornjołużiſkich Sserbow“, „Pospyt wo ßerbſkej rěcži we Hornjej Łužizy“, „Wo pſchewobrocźenju Sserbow“, „Wo liturgiji a ſpěwaŕſkich Sserbow“, „Wo ßwójbje Frenzlow“ a dr.; wón je rosprawy ſpißał wo wſchitkich ßerbſkich knihach, kiž w jeho cžaßu wuńdźechu.

Ale pſchede wſchěm je wón ßwój ßerbſki lud ſakitał. To běſche tehdy móžno, jako běſche najwjetſchi dźěł ßerbſkeho luda w robocžanſtwje a we wulkej khudobje žiwy. Khudeho cžłowjeka njewidźa. Hdźežkuli ßo něſchto wot ſwjeŕſchnych pucžowarjow pißaſche pſchecźiwo Sserbam, wón to ſjawnje w jemu pſchiſtupnych cžaßopiſach wotpokaſa. Wěſty ſuperintendent Schmidt ſ Weißenfelßa běſche na pſchikład liſty wo Sserbach we Łužizy woſjewił, kotreż ßo mjerwjachu ſ hłupymi poßudkami a ſkſchiwdźenjemi. Hórczanſki wuda pſchecźiwo njemu ſchulſki program, w kotrymž jeho porjedźeſche. — W lěcže 1782 ſpißa apalogetiſku knihu: „Myßle hornjołużiſkeho Sserba wo woßudże ßwojeho luda“, w kotrymž wón měrnje ale raſnje ßwój lud pſchecźiwo wſchitkim porokam ſaſtupowaſche. — Hórczanſki we ßwojej knisy mſchě njedoſtatki ßwojeho luda ſprawnje pſchiſnawaſche, ale wſchitke njewoſprawnjene poroki wón raſnje wotpokaſuje. Sserbam ßo mjes druhim porokuje, ſo ßu pſchecźiwo Němzam ſaſłobjeni. Ně, to njeßu. Jich wěſo roſhněwa, hdyž jich něchtó hani. „Ale móžu wobkrucźicź, ſo nihdy žaneho proſcherja bjes dara wotpokaſuja, hacžrunjeż je mjes dwazyczimi proſcherjemi lědma žaneho ßerbſkeho.“ — Wón khwali Sserbow pſchiſtojnoſcź, ßwěru a pobožnoſcź. — Najbóle pak je Hórczanſki ſa ßwój lud ſkutkował pſches ßwoju cžiſtu a nadobnu powahu. Ženje a pſched nikim wón njeje potajił, ſo je wón ßerbſkeho rodu. Wſchitzy to wědźachu, wſchitzy jeho wucžomzy a pſchecźeljo, zyłe město. A tola jeho wyßoko cžeſcžachu. Wón 1782 ſjawnje praji: „Ja wuſnawam, ſo ßym ſe Sserbom a njehańbuju ßo ßwojeho pokhoda.“ — Po jeho ßmjerczi mějeſche ßo we Towaŕſtwje wědomoſczow ſa nim wopomnjeńſka rěcž, we

kotrejž žo praji, so je wón wucžił sprawnischo wo Serbach myślicź a so je wón pśches žwoju nadobnosćź žerbskemu ludej wjele pśechecźelow dobył. S zyłeje wutroby wón wěso też wiśasche na žwojej němskej wótcźinje. Wón wucźeśeche wožebje němske stawisny we wótcźinskim duchu, běśeche sahorjeny sa wulkeho pruskeho krala Bjedricha wulkeho, wo kotrymž je wubjernu knihu spisał. Tak móże nam Jan Hórcźanski bycź s pśichkładom też w naschim cźażu. —

Wón mějeśeche w žebi žerbsku duschu. A ta je pśechezo krucźe sjednocźena s wěcźnosćźu. Jan Hórcźanski běśeche s nutrnje pobožnym cźlowjekom. Rady spominaśeche na žwojeju pobožneju starscheju, s kotrymajž běśeche něhdy we Wujesdźe shromadźisny pobožnych Serbow wopytał. Krucźe woni njedźelu žwjecźachu. Popołdnju skhadźowachu žo we wulkej burskej jstwje a žebi rospominachu njedźelske prědowanje, kěrlusche spěwajo a žo modlo. Pobožnosćź tutych žerbskich ludźi je njesapomnity sacźischcź cźiniło na młodeho Jana Hórcźanskeho, wobohacźeśeche a pohłubschesche we žwojej wěrje, doniž mějeśeche žo w njej wupruhowacź pśches žwoju žmjercź.

Cźežko je žo Jan Hórcźanski se žwojej žmjercźu bědźicź měł. Tehdy je žo dokonjał a dokonjany je sašoł do wěcźnosćże.

Cźerpjeśeche jara cźežko na dych. Jachlizu tehdy njemóžachu połóžicź. Dyrbjeśeche wschitke žałostne cźwile wutracź. Wijeśeche žo a khileśeche žo. Hdyž tak potom mějeśeche wokomik, hdźež mějeśeche něschto dycha, wuspěwa žebi wótsje kěrlusch:

Ja wěm do koho wěrju,
ja wěm, schto wobsteji;
sa próchom jenož cźěrju,
hdyž žwět mi naleži.
Ja wěm, schto wěcźnje traje,
hdźež tróny khabłaja,
hdźež s mudrymi błud hraje,
jich cźěmnosćź wobdawa.

Kěrlusch je wot Arnoschta Moriza Arndta. Jemu žo nasch Jan Hórcźanski runasche we žwojej wěrje a žwěrje.

Hodźinszy wón cźakasche na žwoje wumoženje. To žo jemu dosta pśches Boha 18. hodownika 1799, hdyž běsche dozpěł starobu 77 lět 7 měžazow bjes jeneho dnja.

Wschitzy wo njeho žarowachu, kiž sprawnosćź cźesćźicź wědźa.

Zyrkej a stat.

Sa Palmarum a konfirmaziju. 25. měrza dyrbi po zyłej Sakskej bycź wulki wožebity dźeń sa SA. To je runje Palmarum. Dokelž tuta njedźela hłowny dźeń sa konfirmaziju, je žo krajny biskop prózował wo pschepołożenje. Tuto njeje mohł dozpicź. Wón pak je porucził, so ma žo we wožadach wosjewicź, so nanojo a pschibusni pacźerskich dźěcźi dowol sa žwjatocžnosćże konfirmazije dostanu, hdyž wo tutón prosch a. — W 6. sakońskim łopjenu Sakskeje zyrkwje je krajny biskop dale wosjewił, so nichtón, kiž njebu konfirmirowany, njeżmě Boże wotkasanje wužiwacź. Jenicźke wuwsacźe je, hdyž schtó, kiž njeje konfirměrowany, na žmjertnym łožu žebi Boże wotkasanje žada, swólniwy wscho, schtož zyrkwine prawa postajeja, dopjelnicź. Njekonfirměrowani, kiž chzeja žwjate wotkasanje wužicź, maja žo napominacź, najprjedy žwój kschcźeńske žlub pschi woltarju konfirmazije wobnowicź.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hodźija.** Dokelž naš nasch dołholětny duschepastyŕ k. farař Voigt wopuschcźi, bu nasche prěnje farske městno prózdne. Wono bu hnydom sažo wobžadźene. Nasch druhi duchowny, knjes farař Wjesař bu sa prěnjeho fararja wuswoleny. Druhe farske městno wostanje hacź na dalsche prózdne.

S **Wóžlinka.** Nasche wožadne sastupjerstwo je městno kantora wupisało. Pytamy sa njo kantora, kotryž je žerbskeje rěcźe mózny. Wscho dalsche je tu shonicź.

Pomhaj Bóh.

We wschelakich nowinach žnadź scźe cźitali, so je Ssmolerjez knihicźischcźerńja dyrbjała konkurs pschipowjedźicź a so „Sserbske Nowiny" wjazy jako dźenik njewukhadźeja. Se tym scźe žnadź też do hrosy pschischli, schto s naschim njedźelnikom budźe.

Móżemy dźenża sdźělicź, so tomu tak njeje kaž žu wschelake nowiny pisałe. „Sserbske Nowiny" wukhadźeja też dale jako dźenik a njeskrócźa žo na tydźenik. Tohorunja budźe móżno, so nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh" dale tak kaž hacź žem wukhadźa.

Sserbja žu pak wschitzy proscheni, so bychu nasche žerbske pismowstwo podpjerali a hajili. Shubi=li žo nam tuto, potom — haj, schto potom? Wono chze — a tak chze też nasche łopjeńko hajicź Serbow rěcź a wěru, drohe nam kubła. A s tym je wuprajene, so žobuskutkuje sa nowy sbožowny pschichod zyłeho wótzneho kraja.

Knjes dr. Zyž je po wosjewjenju 5. měrza pschewsak cźischcźerńju a knihikupstwo dotalneho druzstwa. Sserbow wěz budźe, žebi nětk sdźerżecź, schtož maja, a žo sa to staracź, so žo tak wuwije a wudospołni, so to Sserbam k spomoženju a k radosći.

Na pucź.

Kschiž. — „W tutym snamjenju dobudźesch!" — W tutym snamjenju je dobył, schtóž je žwěru pod nim wojował. —

Listowanje:

H. B. Wutrobny dźak. Haj, trjebamy hischcźe to a proschu wo to. Redaktor.

Sa Judika: K. w N. — Sa Palmarum: R. w R. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quasimodo postaji k. w. f. S. — (Sa Jutry dyrbi wscho najposdźischo póndźelu rano w cźischcźerni bycź.)

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a nakład „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pj.

Čzišło 11

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 18. měrza 1934 Bautzen

Njedźela Judika.

Cžłowjeka žyn njeje pschischoł, so by žebi dał žłužicź, ale so by wón žłużił a dał žwoje žiwjenje k wumoženju ša jich wjele. Mat. 20, 28.

Snate je žłowo Bjedricha Wulkeho: „Ja žym prěni žłužobnik ſtata.“ To běſche potajnſtwo mozy tohole wulkeho wodźerja: Njechaſche niczo dale bycź khiba žłużobnik žwojeho luda a je pſches to ſcžiniłˇ žwój lud wulki a mózny. Kak žmy wſchitzy požadali po tajkim wjedniku w cžażach, hdźež dyrbjachmy wo wjednikach a partajach w naſchim wótznym kraju ſ hłubokej bolosczu pſchezo ſažo prajicź: „Woni pytaju wſchitzy to žwoje.“ A my žmy pſchezo hiſchcże pſchemało dźakowni žwojemu Bohu, ſo je nam nětko muża póžłał, kiž bu runje pſches to, ſo chże nam wſchitkim žłużicź, tón „wjednik“. Pſches žwoju njeżebicźnu lubosczˇ je naſch lud ſjednał a je naž wumohł ſ hubjeńſtwa tych žebi napſchecžo ſtejazych partajow. To je potajnſtwo mozy naſcheho Hitlerja: Wón je naž wſchitkich wodźeŕ.

Je pſchezo tak było w ſtawiſnach: To woprawdźe wulke je pſchezo wukhadźało ſ lubosczże jeneho cžłowjeka, kiž je žo žam woprował. Tajka k woporam ſwólniwa lubosczˇ ma žylnu móz. Móżeſch ju wotpokaſacź, jej napſchecžo ſtupicź, ale jenu móz ſłamacź, to njemóżeſch. Pſchezo ſažo dobudźe, njech pſchińdźe, ſchtoż chże.

A nětko w póſtnym cžażu naž nadeńdźe najwjetſchi, kiž je po naſchej ſemi khodźił a nam pſchiwoła: „Ja njejžym pſchiſchoł, ſo bych žebi žłużicź dał, ale ſo bych ja žłużił a dał žwoje žiwjenje k wumoženju ſa jich wjele.“ Njewěm niczo, ſchtoż mohło naſchu twjerdu, bojaſliwu, kabłazu, ſku wutrobu pſchewinycź hacž tale wulka lubosczˇ. Wón je Boži dar nam cžłowjekam. „Tak jara je Bóh žwět lubował, ſo je žwojeho jeniczkeho narodźeneho žyna dał.“ A tónle žyn je pſchezo ſažo haj prajił k tutej woli Božeje lubosczże: Ja njecham, ſo bychu mi, tomu žynej Božemu, žłużili, ale chżu jim žłużicź a moje žiwjenje dacź k wumoženju jich wjele.

„Jich wjele“. Tu njeſteji: k wumoženju wſchitkich. Móżeſch k tutej lubosczi „ně“ prajicź a ju wotpokaſacź? Potom cźi jeho žłowo njepłacźi. Ale ſ tutym „ně“ potom potom wotpokaſaſch to žiwjenje a woſtanjeſch w cžěmnosczach toho hrěcha a w nozy teje žmjercže.

„Pſchiſchoł, ſo by žłużił.“ Japoſchtoł Pawoł ras piſche: „Wy wěſcže tu hnadu naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta, hacž rnuje běche bohaty, bu wón wſchak khudy waſche dla, ſo byſchcże wy pſches jeho khudobu bohacźi byli.“ Haj, to je lubosczˇ, kiž druheho cžłowjeka dla wokhudnje. Wſchu naſchu khudobu je na žo wſał, ſo mohł nam žłużicź a naž wumóz. Swoju domiſnu w kražnosczi pola Boha je wopuſchcźił naſche dla: „Liſchki maja jamy a ptaki pod njebjeżami hnězda, ale cžłowſki žyn nima, hdźež mohł žwoju hłowu położicź.“ Spytowany bu kaž my, jenož ſo wón woſta bjes hrěcha. Srudobu je ſeſnał, kotruž žmjercź nam pſchinjeże, hdyž nam lubeho cžłowjeka rubi. O, kak khudźi potom w tajkej tyſchnosczi, kak wopuſchczeni a žamlutzy! Jeſuž je wſcho tajke horjo ſ nami njeżł a je płakał pſchi rowje žwojeho pſcheczela Lazara. Wón je ſacžuwał na kſchižu tamne žałożne ſtrózele cžłowſkeje wutroby, hdyž jej žo ſda, jako by jejny Bóh ju wopuſchcźił: Mój Bożo, mój Bożo, cžehodla žy mje wopuſchcźił?“ Woprawdźe, wón je nam žłużił a žwoje žiwjenje woprował wot toho wokomika, ſo na žwět pſchińdźe.

Pohladaj jemu do duſche, kotraž žo cźi ſjewi w jeho žłowach, w kotrychž žo pokhili k tym khudym a khorym. Spomń, kak je wón, tón cźiſty, hrěſchnikam pomhał w jich nuſy: „Dźi ſměrom, tebi žu twoje hrěchi wodate!“ Pohladaj jemu do wutroby, hdyž tam horkach na kſchižu cžerpi. Cžim

wjazy khwile ßej wosmjesch a we ßwojej bibliji wo nim cźitasch, cźim bóle cźi twoje „nĕ“ pschecźiwo tajkej jeho lubosczi wosßłabnje, doniż cźi hodźina njepschińdźe, w kotrejż ßo tele „nĕ“ pschemĕnja do kruteho „Haj!“ Haj, mój Knjeże a mój Bożo! Luther spĕwa:

Wón dźesche ke mni: Dźerż ßo mje,
Cźi nětk ßo dyrbi radźicź.
Ja wschón ßo podam sa tebje,
Chzu na ßwój klin cźe ßadźicź.
Hlaj, ja ßym twój a ty ßy mój,
Hdźeż ja ßym, tam ty ke mni pój;
Schtó móże naju dźĕlicź?

Ja wschón ßo podam sa tebje, hlaj, ja ßym twój — ja tebi ßłuschàm — a ty ßy mój — ty mi ßłuschesch — to je, schtoż w Knjesowych ßłowach leži: „Ssym pschischoł, so bych ßłužił a dał ßwoje żiwjenje.“

A nětko wusnaj ßo ßwojemu Knjesej Khrystußej wschitkeje twojeje ßebicźiwosczże, kiż to ßwoje pyta a njecha ßłużicź. Wusnaj ßo jemu ßwojeje winy, hewak njemóżesch jemu pschißłuschecź, ale pschißłuschesch jenoż ßebi ßamemu — a to je woprawdże najwjetsche hubjeństwo. Jemu ßmĕsch ßłuschecź, kiż je ßłużił, a hdyż jemu ßłuschesch, potom też tym druhim, twojemu ludej, twojemu krajej, twojim bratram a ßotram ßłuschesch.

Haj, hakle hdyż jemu ßłuschesch, potom też pucź k twojemu ßobuczłowjekej namakasch. Wscha ßebicźiwosćź ßkaże a dźĕli. Spomń na tón abo tamny dom, na cźaßy ßebicźiwosczże w naschim ludu! Ssebicźiwy cźłowjek njeje ßwojim ßobucźłowjekam se żohnowanjom, ale ſ poklecźom. Jenoż hdyż njepytasch wjazy to ßwoje, budźesch druhim żórko wjeßela. Pucź k druhemu pak je pschezo saßo, so ßebi dasch lubicź Khrystußowu ßłużbu na twojej duschi. Tu leża korjenja wjeßełeho żiwjenja, tu najhłubsche korjenja ſtroweje narodnosczże, tu najßylnische natawrjaze mozy. Haj, napoßledku ſzyła njemóżesch ßobu pomhacź pschi natwarjenju ßwojeho wótzneho kraja w tsecźim knjeżeŕstwje, jeli so njechasch po tymle pucźu khodźicź a tomu Knjesej dźĕłacź dacź na twojej duschi.

Daj ßej jeho ßłużbu lubicź a nowa, ßylna, k woporam ſwólniwa lubosćź cźi ſcźini żiwjenje bohate a hłuboke. Potom masch jenoż to jene poßlednje, hłuboke żadanje: Też ja chzu ßłużicź a tak bycź pomoznik wjeßełosczże. A lubosćź k ßobucźłowjekam, k ludej, kotrehoż waschnje masch, kotrehoż rĕcź rĕcźisch, k domisnje, w kotrejż ßy żiwy, budźe cźi potrjeba a nusnota a njewobsteji w rjanych ſacźuczach a ßłowach, ale je ßłużba w ſkutku a prawdże.

Sswjaty wopor.

Hladajcźe, tam jehnjo Boże,
Boži ßyn, dźe do ßmjercźe,
So nam dobył wĕcźne ſboże,
Sso wón ſa naß wopruje.
Schtoż je wón wscho nasche dla
Cźerpił, to naß pohnuwa,
Wostacź tu pod kschižom ſtejo,
Bożu lubosćź wopomnjejo.

Ach, wot lubosczże k nam hnaty,
Tu ſa naschu winu wschu,
Krawi, hlajcźe, Boži ßwjaty,
Cźerpi cźwilu żałoßnu.
Tola — Boże jehnjatko
Smĕrom, cźische pschĕtra wscho!
Wschitkich na wutrobje noßy,
Też ſa cźwilowarjow proßy.

Bóle hacź psches Khrysta ſtawy
Wótre hosdźe dreja ßo,
Ssu jom' hidy worakawe
S nowoh' duschu ſranike.
Pschi tym wschĕm pak troſcht móż ma
Sa tych, kiż joh' lubuja.
Skóſtnikej wón pokutnemu
Pomha k mĕrej njebjeſkemu.

Boha bĕchmy wopuſchcźili,
Tuż ßy ty, o Jeſußo,
Sa naß w ſatamanſtwa cźwili
Styſknje k Bohu wołał ßo.
Nasche dla tam na kſchižu
Sdychowasche ſ lacźnosczu,
So my, ſ hrĕchom wopojeni,
Wcĕźnje byli wokſchewjeni.

Knjeże, k naschom' wĕcźnom' ſboźu
Twój ſkutk dokonjany je!
Wjeßele nětk khwalicź móżu
Twoju lubosćź wobſtajnje.
Każ Ty Wótzej porucźi
Sswoju duschu we ßmjercźi,
Tak ja ßwoju podam Tebi,
Wſmi ju w hnadźe jónu k ßebi.

H. B.

Do żiwjenja ſtajeny.

„Wón póßła jich na ßwoju winizu.“
Mat. 20, 2.

Nĕschto prawe je, hdyż nasche pacźerſke dźĕcźi praja, so ſtupja do żiwjenja. Hacź ßem bĕ to ſchula, nětko pschińdźe żiwjenje. Wcźipne, połne ſajima a radosczże a kuſk bojaſliwe praja wone to, a khutnaj a połnaj ſtaroſczow pſchihłoßujetaj ſtarſchej: Haj, nětko pschińdźe żiwjenje! Je po prawom tak każ we wójnje. Runje tak dźĕchu młodźi won k froncźe, a runje tak khutni ſhladowachu na nich cźi, kiż frontu hiżo ſnajachu.

Haj, naschi hólzy a nasche holzy, woni dźeja nětko dopredka k naſchej froncźe. Żiwjenje njebudźe ſ nimi łahodnje wobkhadźecź. Wono njebudźe ſ nimi mjenje krute hacź ſ nami je. Wono budźe ßebi jich żadacź do ßłużby a do ſkutkow a do wojowanja. Wono budźe jich na to a to mĕſtno ſtajicź, a woni budźa dyrbjecź wobſtacź. Jich fronta rĕka: Nĕmſka. Jich dóńt je dóńt Nĕmſkeje, jich nadawk je nuſa Nĕmſkeje a nadźija Nĕmſkeje. Kóżde dźĕcźo budźe ßebi tam dyrbjecź ßwój kruch żiwjenja wudobycź, ale tutón budźe ſtajnje dźĕl zykła, dźĕl luda. Kóżde ſmĕje ßwoje ſamołwjenje a byrnjeż na najßnadniſchim mĕſtnje ſtako a nĕhdźe zyle pſchi boku.

Kotſiż k froncźe dźĕchu, tych pożohnowachu. Niż, dokelż bychu byli ßami ßwjecźi, też niż, dokelż by hrube wojeŕſtwo było nĕſchto pobożne — nĕ, pożohnowachu jich ſa jich pucź ßłużby a jich pucź wopora ſa zyły lud.

Tak żohnuje zyrkej hólzow a holzy ſa jich pucź do żiwjenja. Dokelż ßnadź ßu woßebje ſrake a pobożne a doſtojne? Ow nĕ! Schtó ſ nich a ſchtó ſ naß by to byk? Wone dźeja dopredka k froncźe! To je pschicźiny doſcź, je ſa tutón pucź pożohnowacź!

A hdźe ſcźele je tuto pożohnowanje? Hdźe je ta winiza, do kotrejż je Bóh je ſkaſak? Żana druha to khiba żi-

wjenje, to žiwjenje, kotrež maja pšched žobu. Wo tutym žiwjenju praji zyrkej khutnje: Hlejcże, Boža winiza! Bóh waž ša nju škaša! Schtož tak pšched wami je jako žiwjenje, je žwjatu nadawk! Hlejcże, schtó waž sczele! Hlejcże, komu scże samołwite!

Ale niz jenož samołwjenje! — Žohnowanje tež! Schtož wam kschczeniza žobu da, žlub ſ Bohom, Božu hnadu nad wami, konfirmazija wam to snowa žobu dawa. To wam dakuje do waſcheju rukow, kotrejž połne pſcheżwědczenja wočiniſchcże. Nětko wy bjerjecże. Nětko je waſche haj wotmołwa, wjeżela a dowěrjaza wotmołwa na to! Nětko džecże wy hromadže, Bóh a wy, wy a Bóh!

Wostańcże hromadże ſ nim! Lk.

Judika.

Dženža drje hohrmadža žo we wſchěch zyrkwjach paczerſke džěczi pſched Knjeſowym woltarjom, ſo bychu w pruhowanju pokaſałe, kak a hacž žu wukle, ſchtož kſcheſczijan ša žiwjenje — a wumrěcże trjeba, a hacž žu ſ wutrobu ſapſchijałe, ſchtož kražneho, khutneho, potajneho kſcheſczijanſka wěra cžłowjekej dawa ša jeho pucź pſches cžaž, wumrěcże, wěcžnoſcź.

Je nowy cžaž džěczi tak ſpaſchijatk, ſo žo nětko ſ wutrobu rad prózuja, žebi pſchiżwojicź drohe kubła naſcheje evangelſkeje wěry, ſo bychu byłe prawi twarzy a žwěrni ſchkitarjo noweho kraja? Dženžniſcha hodžina pſched Knjeſowym woltarjom ſjewi něſchto wo tym. Wſcho niz, ale něſchto tola, pſchede wſchěm to, hacž žu žo ſ luboſczu podnuriłe do wſcheho, ſchtož konfirmazija a evangelſka wěra a hacž žu žo ſ luboſczu prózowałe, kóžde po žwojich mozach a darach, wuknycź ša žiwjenje, ša wěrne kſcheſczijanſke žiwjenje.

Pruhowanje dženža. Pruhowanje zyłe žiwjenje. Tuto piſche cžaž cžłowiſkeho žiwjenja wopiżmo, abo ně, kóždy piſche ſe žwojim žiwjenjom žebi wopiżmo. Tón, kiž jo na wſchěm pośledku cžita a potom rozžudźi, hacž je wobſtał abo niz, je Bóh. A po tutym rozžudženju žo potom tež hakle rozžudźi, ſchto je hódne było žiwjenje a wſcho, ſchtož w nim, njech to džěło a próza, wjeżele a žarowanje, bohatſtwo a khuboba abo ſchtož hewak.

Judika: hdyž dženža tak w pruhowanju scże, lube džěczi, dopomńcże žo, ſchto tuto mjeno tuteje ša Waž wožebiteje njedžele na žebi ma: Judika, žudź mje, Božo. A žudźcże žo žame, žudźcże, ſchtož scże hacž žem cžiniłe a njecžiniłe, a žudźcże, kak scże žo hotowałe na wulki džeń konfirmazije a na žiwjenje — a na wěcžnoſcź.

Judika! Niz jenož džěczom praji tuta njedžela ſe žwojim mjenom něſchto. Ně, wſchěm, a tak nam, kiž dołho abo hiſchcże niz dołho po konfirmaziji. Ssudź, žudź žo, kſcheſczijano, kſcheſczijanka! Ssy žo wopokaſał jako kſcheſczijan? Ssy był cžinjeć toho, ſchtož pſchi konfirmaziji žlubi? Ssy był Krhyſtužowy?

Tydžeń hiſchcże hacž do Palmarum! Wužiwajmy wſchitzy, młodźi a ſtari tutón cžaž! Dohotujmy žo. Wy młodźi ša to, ſo doſtojni žwoje žluby a modlenje cžinicże. Wy ſtarſchi a ſtari, ſo ſažo jako konfirměrowani džemy pſches žiwjenje. Tak žmy wužitknje wuživali njedželu Judika.

Czi tamni.

Schtož pišachmy wo „Ariſkich“, je wjele ſajima namałało a ſbudźiło. A to praſchenje je žamo wot žo pſchiſchło: Schtó žu nětko czi tamni? A ſchtó žu Semitojo?

Czi tamni, to žu wſchě druhe ludy, wſchitzy, kiž njeżu Indogermanojo. Do drobna to nětko wo wſchěm něſchto prajicź, njeje tu móžno, hižo tohodła niz, dokelž žebi wucženi tež wſcho hiſchcże wo tym doprajili njeżu. To a tamne chžemy pak pſchi ſkładnoſczi tu rospiżacź.

Tuto praſchenje pak njeje to, ſchtož pſchi tym nětkle najble ſajimuje. To je wjele bóle to praſchenje: Schtó žu Semitojo? Sswój ariſki dopokaſ dyrbiſch tola wożebje tohodła měcź, ſo by wědźał, hacž maſch ſemitiſku krej žobu naměſchanu.

Semitojo žu potomnizy Sema. Po Starym Teſtamencże žu wſchitzy cžłowjekojo potomnizy tamnych tſioch žynow Noachowych: Sem, Ham a Japhet. Semitojo žu te ludy, kotrež tu tak mjenowanu ſemitiſku rěcź rěcža; to žu Aſſyriſzy a Babyloniſzy abo Chaldäiſzy pſchi rěkomaj Euphrat a Tigris, a dale: Kanaanitiſzy, Philiſtäiſzy, Iſraelitiſzy, Phönizisży, kaž woni w Syriſkej bydla, a dale Arabiſzy a Aethiopiſzy.

Do tutych žłuſcheja potajkim Iſraelitiſzy abo Židža. S ariſkim dopokaſmom dyrbiſch ſwěſczicź, ſo nimaſch mjes ſtarſchimaj a wulkimaj ſtarſchimaj — a to po nanowymaj a maczerńymaj — žanych Židow.

Tole njech je dženž dodawka doſcź k tamnemu naſtawkej wo „Ariſkich“.

Evangelſka zyrkej w Awſtriſkej.

Wo Awſtriſkej žo nětkle wjele rěczi a piſche. Pſchi tym honiſch, ſo ma wona něhdże 6½ milijona wobydleri. Mjes tutymi je něhdże ¼ milijona evangelſkich. Tuczi žu rosdźěleni do 120 wožadow. Jenož jedyn dźěl ſ tutych ma domoródnych Awſtriſkich ſa wožadnych. Do tutych žłuſcheja wožebje burſke wožady w Alpach. Prjedownizy tutych ratarjow žu w cžažu pſchesczěhanja evangelſku wěru wukhowali, doniž potom pſched 150 lětami tak mjenowana „toleranza“ njepſchinjeże ſažo žwobodu. Ssmědźachu žebi wożadne žiwjenje ſarjadowacź.

Druhi dźěl evangelſkich tworja tam pſchicżahowarjo. Woni pſchicżeżechu ſe wſchěch móžnych krajow, wożebje ſ němſkeho.

Wobaj dźělej evangelſkeje zyrkwje ſtej ša pſchiſamknjenje k Němſkej. A evangelſka zyrkej je tež hižo pſched 7 lětami k ſwjaſkej evangelſkich zyrkwjow w Němſkej pſchiſtupiła. To wobcżežuje tam nětkle ſtejniſchczo evangelſkeje zyrkwje, wożebje tež evangelſkich duchownych a evangelſkeho nowinarſtwa. A hdźež ša pſchiſamknjenje k Němſkej ſkutkuja, tam žo khłoſtaja. So ſ katolſkeje zyrkwje k evangelſkej pſchestupja, to pytaja ſnjemóžnicź. Jenož katolſku zyrkej maja tam ša „wótznokrajnu“.

Pſchichod drje bórſy pokaże, ſchto ſ zyłym awſtriſkim krajom a ſchto ſ jeho evangelſkej zyrkwju budże. Wona je, wożebje w hórſkich krajinach, pſchětrała, cżežke a ſrudne cżaży pſcheſcżěhanja, wona je wupruhowana.

S Ruſkej.

Sa martrowny cżaž tak prawje pſchihódne powjeſcże wo evangelſkej zyrkwi a pſchedewſchěm wo evangelſkich duchownych pſchikhadżeja ſ Ruſkej. Sda žo, ſo žu tam na tym, doſaniczicź wſcho ſrjadowanje zyrkwinſkeho žiwjenja, wożebje evangelſkeho. W Leningradże žu w poślednim cżažu ſajeli 40 evangelſkich ruſkich duchownych. We wukrajinje je Ssowjetruſka 5 evangelſkich a 3 katolſkich němſkich duchownych do jaſtwa tykła. Mjes nimi je evangelſki probſt ša Južnu Ruſku. S jeho ſajecżom ſchkoduje tam evangelſka zyrkej jara.

Wschitzy sajeczi žu dospołnje njepohladni. Tuczi duchowni běchu pschecźiwo statej zyle loyalni. Woni njejžu ženje niczo pschecźiwo Ssowjetruskej skuczili. —

A tola buchu sajeczi!

Hdźež w Ruskej hischcże evangelszy duchowni žu, kotsiž njebuchu do jastwow, do lěhwow sa dźěłaczerjow stykani a do wuhnaństwa wuhnaczi, a tak hischcże njeczerpja na tutych městnach martry, njesamóža tola swoje sastojnstwo wukonjecź. Wožady žu jara rosležane, — kak jara, sa to nimamy pola naš dozyła žaneho pschikłada. — A Ssowjetruska wscho cźini, so njeby duchownym móžno było, tute rosležane wožady wopytowacź a je sastaracź.

Liczba Božich domow, kotrež tam hischcże sa Boże žłužby žu, nastajnje wotebjera. We wokrjeżach, kotrež maja žnadź dwaj duzend wšow a městow, druhdy dozyła žaneho městna sa Boże žłužby wjazy nimaja. Wonkach abo we wobydlenjach žo k Božim žłužbam sejcź, njeje móžno. W nowischim czažu njeżmědża 18lětni tež wjazy nabožne roswuczowanje měcź, kotrež bě prjedy dowolene. Tak tam njemóże wjazy ani pacźerjow ani konfirmazije bycź.

S tych něhdże 200 evangelskich duchownych, kotsiž prjedy w krajach Ssowjetruskeje skutkowachu, je jich nětkle jenoż hischcże lědy duzend w dźěle.

To žu srudźaze a porażaze wobstejnoscże. A to cźim bóle, dokelž njeje žanych wuhladow, so sajeczi duchowni žwobodu dostanu, hacź runje dyrbjała Ssowjetwyschnoscź wjedźecź, so we wschěch protestantiskich krajach roshorjenoscź knježi dla tajkeho sakhadźenja.

Zyrkej a stat.

Młodźina. Po sjednoczenju Hitleroweje młodźiny a młodźiny evangelskich swjatkow je dźěło tak sarjadowane, so stej póndźela a pjatk sa dźěło evangelskeje zyrkwje mjes młodźinu sakhowanej. Tež sa dźěczi — woboje, hólzy a holzy —, płaczi to sa póndźelu. Tutón czaž, t. r. popołdnjo a wjeczor, ma bycź sa tutu młodźinu bjes žłužby w Hitlerowych sjednoczeństwach. — W swisku s tutym je sajimawe žłyschecź, so je wjednik młodźiny Baldur von Schirach na seńdźenju Hitleroweje młodźiny prajił: „Ja njesamóžu dženža, hdyž žu žo sta a tyžazy organisazijow młodźiny s nami zyle sjednoczyłe, srosumicź cźehodla tu sa katolske organisazije młodźiny wožebite prawo je."

Wschelake s bliska a daloka.

— **Pschedžydstwo žerbskeje hłowneje prědarskeje konferenzy** proży žwoje žobustawy, pschichodnu póndźelu 19. t. m. popołdnju ½2 hodź. žo k nusnemu rosrěczowanju w Sserbskim Domje sejcź.

W Drježdźanach je zyrkej „nascheje knjenje" — Frauenkirche — njedźelu 4. měrza žwój 200lětny jubilej žwjecźiła. W rjenje wobnowjenym Božim domje bě žwjatoczna jubilejna Boża žłužba. Kóždy, kiž do Drježdźan pschińdże, snaje tutón wulki, kražny Boži dom, kiž ma tak zyle wožebity twar.

S **Awstriskeje,** s kotrejež nětkle wschelake powěscze pschikhadźeja, žłyschimy, so tam liczba tych, kotsiž s katolskeje zyrkwje do evangelskeje pscheńdźechu, wot spočatka tutoho lěta jara pschiběra.

S **Ruskeje.** Tam, hdźež w Moskwje kražna kathedrala nascheho wumožnika stejesche, chzedźa hobrski Ssowjetpalast natwaricź. 415 metrow wyžoke dyrbi tuto twarjeńsko bycź a krónowane s 80 metrow wyžokej postawu Lenina. Pomnik dobycza dyrbi to bycź, dopominajo na czaž, w kotrymž proletariat dobyczerschzy wojowasche sa kommunismuž. A to na tym městnje, hdźež stejesche kražna, wot ruskeho luda lubowana a czesczena kathedrala, požwjecźena naschemu Wumožnikej! Czi, kiž tutón nowy twar twarja, sniczichu ju. Schtó budże tutón twar sniczicź — jeli so žo dozyła dotwari? — — K tomule něschto, schtož je po prawom runje nawopacžne. Ssowjetruska nowe a wjetsche pschihoty cźini, kschescźijanstwu wěru sniczicź a bjesbóžnoscźi k dobyczu dopomhacź. A cźehodla tute nowe pschihoty? Sslyschi: Mjes ruskim ludom žu žo poželdnje hody saža bóle žwjecźiłe hacź prjedawsche. W Ruskej buchu saža někotre Boże domy, kiž běchu sawrěli, wotewrjene, a w nich žwjecźachu Boże žłužby. — To je wěso sa Ssowjetrusku njemóžna a njewitana wěz! Tohodla nowe nadběhi na kschescźijanstwu wěru. To pak je runje sa tuto wojowanje snamjo! Helske wrota njepschewinu Knjesowu zyrkej. Wone njepschewinu ani tu wěrnu zyrkej tu na semi, a tutu niz, hdyž tam cźlowjekojo we wěrnej wěrje Jesušej žłuża. To je wěstoscź, nadźija wěrjazych a to je žudźenje sa wschěch, kiž pschecźiwo Knjesowej zyrkwi steja.

Lěto 1362 bě sa krajiny pschi Połnóznym morju stysknje lěto. Mórske žołmy pózrěchu tam Rungholt a na 30 wožadow wokoło njeho. 8000 ludźi tam bydlesche; jenoż tsjo žo wukhowachu. Psched 9 lětami namaka ratař powostanki tutych podnurjenych wšow. Tutón wjedże nětko dźěło dźěłaczerskeje žłužby, s kotrymž chzedźa to, schtož tehdy shubjene, swěscźicź a saža dobycź. — Schtož žu husto sa baje měli, je wěrnoscź. Rungholt abo kaž tež praja: „Vineta Połnózneho morja" dyrbi saža nastacź. Swony, wo kotrychž žo powěda, so žu tež tam we žwojej mórskej khowanzy swoniłe, dyrbja woprawdże saža swonicź.

Na pucź.

„Ja wschitko mózu psches toho, kiž mje poželni, to je pschesKhrystuža." Phil. 4, 13.

Nasche pacźerske dźěczi dostanu pschi konfirmazji biblisku schpruch žobu na pucź. My stari a starschi žmy wschitzy konfirmazisku schpruch žobu na pucź dostali. Wón chzyschce a chze nam bycź žłowo na pucź, pucźnik, wjednik. So bychmy to wědźeli hižo, hdyž žo nam na žwjatym městnje tuto žłowo praji, a so bychmy tam s modlenjom a žlubjenjom wutrobu a duschu tajkemu žłowu wotewrili! So bychmy jemu městna dali w duschi a wutrobje! A so bychmy jemu dali wjednistwo! — My, kiž hižo tutón konfirmazisku schpruch mamy, žmy my to cźinili? Haj, wěmy dha my kóždy, kotre žłowo Biblije nasch schpruch? A móžemy jón s hłowy? A běchmy s nim duzy? Stajnje? Wschudźom? A žmy s nim duzy?

Naspomnjeny schpruch Phil. 4, 13 je tajki schpruch. Ssnadź žu jón ty dostał. Derje, schtóž s nim duzy! S nim móże kóždy duzy bycź, kóždy, njech je jón jako konfirmazisti schpruch dostał abo njech njeje! Bibliju masch. S Biblije žmješch a dyrbisch bracź, — jeli so kschescźijan žu — schtož na pucź trjebasch. Tuž bjeŕ! Ale waž žebi też, schtož dostanjesch s jeje bohatstwa! —

Listowanje. Sa Palmarum: R. w R. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quasimodog. postaji k. w f. S.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Nožaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a naklad „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaczi schtwórczletnje 108 pj.

Čišło 12

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewk će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 25. měrza 1934 Bautzen

Bołmonczka.

Marka, 11, 1—10.

Khutny czaß ßwjateho pósta nam w naschim zyrkwinskim żiwjenju konfirmaziju pschinjeße, kotraż wěscze dźěczom, kiż ßwój kschczeńśki ßlub wobnowja, dobre prawo k wjeßełoscźi dawa, a też starschi maja ßwjate wjeßele, hdyż ßmědża ßwoje lube dźěczi k wołtarjej Knjesowemu pschewodźecź. Bołmónczka je wołebje pschihodna njedźela sa konfirmaziju, dokelż móża młodźi kschescźijenjo runje seleny schtwórtk abo czichi pjatk prěni krócź Boże wotkasanje wużiwacź. Tak ßo w khutnoscźi pola Božeho blida żohnowanje konfirmazije dopjelnjuje. Napjelnicź ſ khutnoscźu, to je prawa konfirmazija.

Bołmonczka pak je hižo w bibliji wjeßoły dźeń. Ma ßwoje wjeßołe mjeno po palmach, ſ kotrymiż knjesa Jesuża na jeho pucźu psches wolijowu horu do Jerusalema cześcźachu. Ponižnje na wóßlatku ßedżo Jesuß do města sacźahny, njewobarajo wjeßełoscźi luda, kiż jeho każ krala cześcźowasche a jemu Hosiana spěwasche. Wołebje Galilejscy ßu to byli. Se nich drje njeje nichtó potom ßobu wołał: „Kschižuj jeho!“ Maka czrjóda ßwěrnych ßo wjeßelesche na Jesußowe kralestwo w Davitowym měscze.

Hosiana we wyßokoscźi! Stary kěrlusch, kiż je ßo wjele w templu spěwał, ßo ſ nowej mozu a płacźiwoscźu nad Jesußom sanjeße. „Twój Zion tebi psalmy, hdźeż ty dźesch, nascźele,“ spěwa Pawoł Gerhard, a „Hosiana! Khrystuß dźe dele ſ njebjeskeho tróna“ spěwa nasch ßerbski kěrluschěr Michał Domaschka (po Schmolku). Advent a Bołmończka stejitej pod jenej a ßamßnej wjeßełoscźu.

Hosiana rěka „pomhaj wschak“, każ w 118. psalmje w 25. schtucźzy cźitamy. „O Knjeże, pomhaj nětk, o Knjeże, daj nětk, so by ßo wschitko derje radźiło! Khwaleny budź, kiż pschińdże w mjenje Knjesa, my požohnujemy waß, kotsiż wy ſ Knjesoweho doma scźe.“ Tak ßu spěwali, hdyż pschi poßwjeczenju noweho templa ßwjedźeńśki cźah psched templowe wrota pschicźahny.

Hdyż lud tam Jesuża ſ tutym psalmom cźeścźesche, stejł nam nowy templ, nowy sakoń psched wocźomaj. Hosiana we wyßokoscźi, to běsche nowe Boże sjewjenje a nowy ßlub we Khrystußu. „Cźescź budź Bohu we wyßokoscźi!“ Njebjeża běchu wotewrjene. „Khwaleny budź, kiż pschińdże w mjenje Knjesa!“ To bě połne wusnacże k bójskemu póßołstwu Jesußowemu. Tak Jesuża tam sjawnje sa meßiaża wuwołachu. Kiż tak psched wrotami hkowneho města Khrystußej khwalbu spěwachu, ſ tym żadachu, so ßo zyły lud, zyłe město, zyła templowa wyschnoscź sa Jesuża rosßudźi, jeho ſ cześcźu witajo do ßwojeje ßrjedźiny.

Bóh pomha ludej: Jesuß pschińdże w Knjesowym mjenje. To je woprawdże pomoz ſ wyßokoscże. Schtóż Jesuża tak waži, dyrbi jemu khwalbu dacź. W ludowym żiwjenju ßo se khwalbu a cześcźu posběhuje, schtóż kubła a żiwjenje sa druhich wopruje, potajkim wjazy sa nich cźini hacź ßo w pschereśku żada. Kajku měru khwalby bě ßebi Jesuß hižo saßłużił, hdyż do Jerusalema sacźahny a wóßlatko, na kotrymż ßedżeśche, na drastu a palmowe hałosy teptasche, kotreż běchu ludźo na pucź ßłali! Wěrjachu ſ zyłej wutrobu do njeho, twarjachu na jeho smużitoscź a na jeho bójsku móz: Někotsi pak ßu drje każ Judasch seńsku nadźiju na njeho stajili.

Hacź ßnadno my w naschim cźaßu wot Knjesoweje zyrkwje pschejara żadamy, so wona se wschej ßwojej mozu dyrbi polěpschowanje ßwětnych wobstejnoscźow pschinjescź? Hdyż tak myßlimy, potom drje nascha khwalba sa Jesuża a jeho wumożeńśki skutk wotebjera. Jeho pomoz tola k sbóżnoscźi duschow ßłuży, sa to dyrbimy jemu ßwoje najnutrnische Hosiana saspěwacź. A tele nasche zyłe seńske wobstejnoscże móża ßo hakle tehdy polěpschowacź, hdyż sprawna pobożnoscź saßo

w zykym ludu knježi abo tola tak wohroženа njeje kaž nětko w mnohich wošadach.

Hosiana spěwacy rěka zebi Jesušowu pomoz žadacy we měrje, so Jesuš je wot Boha pósłany zbóžnik.

Hosiana! Tuž nam ty
Daj zo nětko zbóžnje dostacy!
Zohnowany Knjesowy,
Čzohodla chzyk wonkach wostacy?
Hosiana, pomhaj nam!
Halleluja, witaj k nam!

Naschim paczerskim dźěczom.

Ach, lube dźěczi, pschischoł je, —
To derje wopomńcze, —
Dzeń khutny, a tež wježely,
Hdzež znowoh' zlubicze
Sso Bohu zamemu
We zwojim žiwjenju:
Jom' chzecze zwěrne sawostacy,
Sso jemu wodzicy dacy.

Nětk pschińdze tež, o kedzbujcze,
Sa Waš čzaš bědzenja!
Čzert Khrystušej Waš rubicy chze,
Sswět lubi wježelа.
Tuž zwěru strazujcze,
A z nimi wojujcze!
Schtóž do jich zyčzow sapadnje,
Je dźěčzo zhubjene!

Wasch mjecy za tajke bědzenje
Njech Boże zkowo je!
S nim njepscheczel zo pschewinje.
Tuž pschez jo trjebajcze!
We měrje dzerzcze tu
Nětk ruku Knjesowu!
Duch Boži wschak Waš posylni
W slych bědach na zwěcze.

Je czežko Wam, ach hladajcze,
Na zwojoh' wjedníka,
Schto wón na kschižu pschětrak je
Tež zobu Wasche dla!
Haj jemu poruczcze
Sso wschědnje w modlitwje.
Hdyž z nim scze, schipy satana
Wam niczo njeschkodza!

Kaž wójsko w bitwje wojuje
Pod zwojej khorhoju,
Tak wudzerzcze a wostańcze
Pschi zwojim Sbóžniku!
Na jeho stronje je
Wam wěste dobycze!
Wón wjedze, kiž joh' lubuja,
Do zbóžnoh' wježelа.

H. B.

Konfirmazija a wošada.

So je konfirmazija sa paczerske dźěczi něschto wošebite a zwjatoczne a wažne, drje kózdy pschida. So konfirmazija tež sa zyku wošadu něschto wošebite a zwjatoczne a wažne, pschida to kózdy?

Wobnowjenje kschcženskeho zluba.

So je konfirmaziski dzeń sa wošadu dzeń radoscze, to pschidaja. Wošadze pschidźěla zo tola nowe stawy, kotrež dyrbja nětk pomhacy, wošadu dale twaricy, kotrež dyrbja nětk z wošadu sjednoczeństwo hajicy w Božich zlužbach a pschi Knjesowej wjeczeri! A so tole se wschej zwěru chzeja, to zlubja dźe paczerske dźěczi pschi konfirmaziji. Ale móžeja starschi wošadni woprawdze wočzakowacy, so budu zo młodzi runje pschi Božich zlužbach zwěru wobdźělecy, hdyž zo starschi wošadni Božich zlužbow sdaluja? Samóža młodzi wošadni towarschnoscy wěry hajicy, hdyž zbytkna wošada žaneje towarschnoscze wěry nima?

Tajkeho dyrbjeli zo doroscheni kschescžijenjo pschi konfirmaziji praschecy. Ssnadz je tak konfirmazija tež jim khutne zudzenje, kotrež jim praji: Wot Waš njesamóža paczerske dźěczi tutu zyrkwinsku zwěru nawuknycy!" A z tym pokaže konfirmazija tež zyłej wošadze zwjaty nadawk: Kózdy jenotliwy wošadny dyrbi hacz do zmjercze zwoje konfirmaziske zlubjenje dopjelnjecy a tu zwěru w zyrkwinskim žiwjenju a kschescžijanskim sadźerženju wopokasowacy, kotruž wot paczerskich dźěczi wočzakuje!

Jenoz hdyž zu wschitzy zwěrni, móže nascha zyrkej bycy tež wěrna ludowa zyrkej a ta wěrna towarschnoscy wěry, kotraž wona dyrbi bycy po woli Jesuša Khrystuša a tež po woli nascheho wjedníka.

p. n. f. W.

Se zwjateho pósta k Jutram.

„Hrěch ma jenoz dwě městnje, na kotrymajž je. Pak je wón pschi tebi a leži czi na schiji, pak wón leži na Khrystušu, jehnjeczu Božim. Leži=li hrěch jenoz na twojim khribjecze,

ßy ty ſhubjeny; leži=li wón pak na Khrystußu, ßy ty ßwobodny a ſbóžny. Nětk wuſwol, ſchtož chješch! So bychu hrěchi na tebi wostałe, to by było po ſakonju a prawje; ale ſ hnady ßu wone cžißnjene na Khrystußa, jehnjo Boże. Hewak, by=li chżył Bóh ſ nami prawowacź, by to ſa naß na łónzu było.“ Luther.

Luther je wolił mjes tutymaj měſtnomaj, a je ßebi wuſwolił Khrystußa, kiž na kſchižu ßo ſa naſche hrěchi do ßmjercże da. Luther pokaſa cžłowjekow ſaßo doraſnje na kſchiž, kiž ſnamjo ßmjercże a ſnamjo žiwjenja. Luther ſtaji ſaßo kſchiž Khrystußowy jako ſnamjo žiwjenja a dobycża pſched lud a ſwoła jón pod kſchiž a tak k dobyczu a ſ tym ke měrej, k tomu měrej, kotryž duſcha a tak cžłowjek ma pod kſchižom, a jenož pod kſchižom Khrystußowym. A tam dyrbimy my dżeńża bycź, hdyž chżemy kſcheſcźijenjo bycź, hdyž chżemy wěrneho měra měcź, hdyž chżemy wěrnje ſbożowni bycź! Tuž cžińmy, ſchtož Luther cžiniſ. Tuž ſpěwajmy też ſ nim:

„Khryſt w ßmjertnym jaſtwje leżeſche
Sa naſche hrěchi jaty;
Tón woſpjet ſ rowa ſtanył je
A k žiwjenju nam daty.
S teho my ßo ſradujmy
A też ßo Bohu dżakujmy,
Nětk ſpěwajmy: Halleluja, halleluja!“

Hlaj, to je Boże jehnjo, kotreż ßwěta hrěchi njeße.

O ſo by też tutón póſtny cžaß naß ſnowa wucżił hladacź na ßwjaty wopor, kotryż je Bóh ſa naß pſchinjeßł. Haj, chżemy wſchědnje wopomnicź, kajku boloſcź ßmy my ſe ßwojimi hrěchami a ſkomdżenjemi ßwojemu Sbóžnikej nacżinili. Hacź drje ßo tajki njemyli, kiž rjeknje, ſo to hłuboke ſahnurjenje do Khrystußoweho cžerpjenja ßo ſa kſcheſcźijana naſcheho cžaßa njehodźi, dokelž to cžłowjekow mjehkich cžini. Tak chżemy tola ſaßo Jeſußa pſchewodźecź po puczu jeho cžerpjenja. Wſchak też wón, kiž je Ssyn Boha wjerſchneho, a mějeſche tam pola Wótza bójſku cžeſcź a kraßnoſcź, ßo njeje hanibował, naſcheje winy dla ßo tak hłuboko ponižowacź a cžwilu kſchiža na ßo wſacź.

Hdyž běſche też Jeſußowe žiwjenje połne běd̄żenja a wojowanja, bě tola tón poßledni pucź najbóle hórki, najboloſtniſchi! Pſchińdże tola k cžełnej boloſczi też duchowne cžerpjenje! O ſchto je jeho ßwjata duſcha ſacžuwała, hdyž na nim, kotremuž bě hrěch runje tak wohidny kaž jeho Wótzej we njebjeßach, hrěſchne poklecże ſa zyłe cžłowjeſtwo leżeſche. So bychmy my pokoj w ßwědomnju měli, je ßo Jeſuß ſ njepſchecźelom naſchich duſchow tak běd̄żił, ſo jemu krwawy pót wot woblicża kapaſche. So bychmy wußwobodżeni byli ſ helſkich ſwjaſkow, da ßo wón jimacź a ſwjaſacź. So bychmy ſbóžnoſcź dóſtali, bu naſch Knjes bity, hanjeny a ſapluwany. So by naſcha hrěſchna cżeża wot naß precź wſata była, dyrbjeſche Jeſuß ßwój kſchiž na ßwojim tak ſranjenym khribjecże njeſcź. Jemu bu draſta wußleczena, ſo by naß pſchikrył ſ draſtu ßwojeje prawdoſcże. Naſch Sbóžnik da ßebi ruzy a noſy na kſchiž pſchibicź a je tam pſchětrał żałoſtnu cžwilu, ſo bychmy my pſches jeho rany ſahojeni byli a troſcht namakali we ßwojim cžerpjenju, ſtyſku a żałoſcżenju. Haj, naſch wumóžnik dyrbjeſche też tam na kſchižu kaž wot Boha wopuſchczeny bycź, a jeho duſcha je tam ſatamanſtwa cžwilu pſchětrała, ſo by Bóh naß w hnadże pſchijecź mohł ſa ßwoje dźěći. Jeſuß bě lacžny, ſo bychmy my cžerpali ſe žórka žiwjenja hnadu, troſcht, měr, a móz ſa ßwoje běd̄żenje a wojowanje. Haj, wón je ſa naß wumrjeł, ſo bychmy my wěcžnje žiwi byli a, ſ nim hižom tu w ſbóžnym towaŕſtwje ſjednocżeni, ßo nad Bożej ßmilnoſcźi ſradowali.

Chżemy ßo tuž nětko, lubi kſcheſcźijenjo, pſched Bohom, kiž naß ſ tajkej luboſczu k ßebi cżehnje, w pokucże hłuboko ponižowacź, we wěrje, Khryſta kſchiž wobhimacź a khwatacź do jeho rukow, kotreż wón na kſchižu ſa nami wupſcheſtrěwa! Haj, ßwojemu Sbóžnikej ßo dacź ſ cžełom a ſ duſchu, to je jenicžke, ſchtož mózemy jemu pſchinjeſcź. O hladajmy tak na ßwojeho wumóžnika a pruhujmy ßo, ſo by tajki wopor Boži ſa naß podarmo njebył. H. B.

Cźichi pjatk.

Hłóß: Wojuj prawje hdyž ta hnada.

Sswětko ßwěta blěde haſcha,
Pójcże, ſo mnu płakajcże!
K ſemi pada hłowa naſcha.
Płacžcże, ßyły jandżelſke!

W ſtyſku żałoßnym na ſemi
Leczecź widżu Jeſuſa!
S njebjeſkimi jandżelemi
Płacž, ty hrěſchna wutroba!

W rězy krwawnej wón ßo kupa,
Wutroba ßo jemu ſchkrje;
Woheń wyſche hłowy ſtupa!
Hrěſchnik teho wina je! —

S potom krwawnym wobkrjepjene
Widżu bójſke wobliczo,
Wot ſłych ludźi wohanjene,
Pój a płacž, o hrěſchniko!

Jeſußowe ßwjate ſtawy
Pſchekłóte ßu ſ hoſdżemi,
Jeſu bity, Jeſu krwawy,
Schto ßmy nacżinili Cźi?!

Na kſchižu Cże wobhładuju,
Jehnjo cžiſte, w Twojej krwi.
Styſk a boloſcź wulku cżuju;
Wutroba wſcha we mni rži.

Pſchelecź krej ßy ßwoju chżyło,
Krwawe Boże jehnjatko,
So by wumóżene było
Zyłe hrěſchne cžłowjeſtwo.

Kralo njebjeß, krónowany
S krónu ßwojej cžernjowej,
Hłuboke a cżeżke rany
S bitwy ſ hrěchom njeżeſch ßej.

Sswětko ßwěta blěde haſcha;
Žiwjenje dże do ßmjercże,
Jeſuß mrěje, hłowa naſcha!
Płacž, ty hrěſchny cžłowjecże!

Zyrkej a ſtat.

Młodźina ſteji pſchedewſchěm w tutych dnjach pſched nami a ſ njej ſtaroſcź wo jeje pſchichod. Tuta ſtaroſcź njeje wjazy tak bojaſliwa kaž prjedy, wona je bóle ſtaranje, t. r. ſkutkowanje, kotrež je pſchihotowanje a wuhotowanje młodźiny ſe ſnutsknymi a ſwonknymi mozami a darami a kublami. A tu ma prěnje bycź wſcho, ſchtož ſ kſcheſcźijanſkeje wěry a zyrkwje pokhadźa. Evangelſka zyrkej je ßo tohodla rosßudźiła, zyke ſaſtaranje młodźiny a zyke dźěło ſa a mjes młodźinu reforměrowacź. Kajke nowe ſarjadowanje budźe, nje je hiſchcźe ſnate. Dotalne dźěło, kotrež evangelſke ſwjaſki młodźiny wukonjachu, drje ßo dokładnje pſcheměni. Zyrkej pſchewoſmje tuto zyke dźěło. S tym ſměje też kóžda woßada jako tajku tuto dźěło pſchewſacź a ßo ſtaracź ſa ßwoju zyku młodźinu. — Dróbniſcheho njemóžemy hiſchcźe wo tym prajicź. Njech pak ßo woßady kaž młodźina pſchezo hižo na tajke ſarjadowanje pſchihotuja. A njech je wſchudźom luta ßwěra namakana, dźěłacź a ſkutkowacź ſa młodźinu, ſa pſchichod niz jenoż naſchich ßwójbow a naſcheho luda, ně też naſchich woßadow a naſcheje evangelſkeje zyrkwje! — Njedawno pſchinjeßechmy tu wuprajenje wjednika młodźiny, dźenßa tu ſtajimy dalſche. von Schirach je prajił w Eſſenje: „My njepoſaſtanjemy pſched katolſkim wotdźělom ſjednoczeńſtwow młodźiny. My wuprajimy ßwjatoczńje, ſo nimaja konfeßionelne wodźěle žaneho woßebiteho prawa.“ — Hdyž ma ſtat žadanje totality na zyku młodźinu a hdyž je młodźina evangelſkich ſwjaſkow tehodla do wulkeho zykka němſkeje młodźiny ſtupiła, ma ſtat žadanje totality też na młodźinu katolſkich ſwjaſkow. S tuteho ſtejniſchcźa ßu tamne wuprajenja wjednika młodźiny ſroſumicź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan.** Njedźelu 11. t. m. wotmě ßo tu ſaßo Boża ßłużba ſa ev. Sserbow. Wopyt kemſchow bě poměrnje dobry, też bě tón krócź młodźina derje ſaſtupjena, ſchtož je jara ſwjeßelaze. Po kemſchach ſhromadźichu ßo wſchitzy lubi kemſcherjo w hoſcźenzu „Johanneshof“, hdźež ßo wotmě woßadna ſhromadźiſna. S wuſpěwanjom narodneje hymny wotewri ßo ſeńdźenje. Też tu bě wjele ludźi ßo ſeſchło. Poſtrowjaze ßłowa rěcźeſche knjes Pětſchka. W ßwojej rěcźi wuſběhny, ſo kſcheſcźijanſki kſchiž a hokaty kſchiž ſhromadnje ſymboliſujetej němſku pſchesjednoſcź a ſo je naſch ßwjaty nadawk, wěrnje tutym ſymbolam ſcźěhowacź. Potom rěcźeſche pſchedßyda tow. „Cźornobóh“, kiž ßwoju radoſcź nad tym wupraji, ſo nětko też młodźina ßo ßwojeho nadawka bóle wědomna, ſchtož wón najlěpje ſ teho ſpóſnaje, ſo je ßo młody lud na tutym ſeńdźenju ßo wobdźěliła. Skónczi ßwoje wabjaze ßłowa ſ tym namołwjenjom: Młodźina k nam! — Po tym buſchtej dwaj cźeſtnej ßobuſtawaj ſ diplomomaj wuſnamjenjenej. Cźeſcź komuž cźeſcź ßłuſcha. Po ſpěwje „Łužiza ßłowjanſka“ jimaſche ßo ßłowa knjes farař Kſchižan. Najprjedy dźakowaſche ßo Drježdźanſkim Sserbam ſa to, ſo ßu podźěl brali pſchi tyſchnoſczach jeho ßwójby. Jeho dalſche ßłowa běchu wěnowane naſchej domiſnje a zyłemu wótznemu krajej. Jenoż pſches pobožnoſcź a luboſcź k ßerbſkim woßebitoſcźam je nam rukowane, ſo na dalſche wobſtamy. To chze też naſch kanzler Adolf Hitler, kiž je ſ naſchim wjednikom. Też naſch waženy hudźbny direktor Bj. Krawz rěcźeſche wo naſchej kulturje a dopokaſa ſ pſchikładami, ſo je kóždy ſprawny Sserb winowaty, ſo ſa ſdźerżenje naſcheje kultury wojuje. Tutym ßłowam pſchiſamkny ßo też cźeſtny pſchedßyda towaŕſtwa, kiž pſchi tutej ſkładnoſcźi też na ſaßłużby naſcheho ſynkomiſchtra Krawza pokaſa. S narodnymi pěßniczkami wuklinczi wjecźor. Sabycź też njechamy, ſo běſchtej naß kk. theol. Pětſch a Scholta ſe ßwojim wopytom poczeſcźiłoj, ſchtož je wſchitkich ſwjeßeliło. F. Th. H.

Hórnizy braunſchweigſkich jamow „Bergwerkswohlfahrt“ a „Hilfe Gottes“ ßu ſtare dobre kſcheſcźijanſke waſchnje — kſcheſcźijanſke waſchnjo je wſchak ſtajnje dobre! — ſaßo mjes ßobu ſbudźili: ſo ßo póndźelu hromadźe modla a tak ßwoje dźěło w Božim mjenje ſapoczinaju a tak ßwoju duſchu pſchihotuja ſa ßmjertne ſtrachi, kiž jich tam pod ſemju wobdawaju. Do wójny bě tam tuto modlenje, nětk tam ſaßo je. — Do wójny bě też we wjele domach modlenje a to niz jenoż póndźelu pſchi ſpoczatku tydźenja a rańſche modlenje wſchědnje! Ssu wſchě domy, kotrež ßu tola wjele mjeńſche ſjednoczeńſtwo hacź tamne hórniſke, ſ tutym ſaßo ſapoczałe? — Do wójny běchu w mnoho domach blidowe paczerje! Spěwaja ßo wſchudźom w kſcheſcźijanſkich domach blidowe paczerje? — Tute a tamne paczerje — njejßu wone dźěł kſcheſcźijanſkeho žiwjenja? Njejßu wone wola Khryſtußowa? Cźiniſch ty ju? — A wono je Palmarum. Młodych kſcheſcźijanow ſcźelemy do žiwjenja. Schto damy jim ßobu? Damy jim ßobu modlenje — a ſ tym rańſche modlenje a modlenje ſa dźěło a powołanje a ſ tym blidowe paczerje? Damy jim modlenje jenoż jako pſchikaſnje ßobu: „Ty dyrbiſch ßo modlicź!“? Abo damy jim modlenje ßobu jako něſchto, cźehoż ßo njechadźa woſtajicź, dokelž ßu ßo ſ nami ßobu modlili, dokelž ßu, ßo ſ nanom, ſ maczerju modlo, ſpóſnali, kak kraßna wěz to, we Jeſußowym mjenje tu ſ njebjeſkim Wótzom rěcźeczź ßměcź a móz kaž lube dźěcźom ßobu? Abo niz? Ja měnjach, ſo chzyſche ty jich jako prawych kſcheſcźijanow, jako ſa žiwjenje najßwěrniſcho wuhotowanych cźłowjekow wupóßłacź? A woni maja ſdobom tón woßebity nadawk, twaricź a tworicź nowy pſchichod zyłeho kraja a luda! — Tamni hórnizy ßo ſaßo modla a —?

Na pucź.

Daj mi, mój ßyno, moja dźowka, ßwoju wutrobu, a njech ßo moje pucźe twojimaj wocźomaj derje ſpodobaju! —

Zyli cźłowjekojo ßłuſcheja do naſcheho cźaßa! Zyli kſcheſcźijenjo ßu też zyli cźłowjekojo! Tuž prózujcźe ßo, Wy młodźi, wo to, ſo byſchcźe to byli dźeń a bóle! A Wy ſtari niz mjenje! Tole njepſchińdźe ſ lětami ßamo wot ßo, ně to chze dźeń wote dnja ſnowa dobyte bycź! —

Naß ſ Duchom ßwojim wobſtaraj,
Sa wucźbu wjeßelokoſcź nam daj,
So prawy ſakoţk kładźemy
A wěcźnje w twojim ßlubje ßmy.

Liſtowanje:

Wſchěm, kiž piſachu a póßłachu, wutrobny dźak! So wſchelakeho hižo w poßlednim cźiſle njeſtejeſche, ma woßebiteje pſchicźiny. Redaktor.

Sa Jutry: R. w M. — Sa Quaſimodo poſtaji k. w. f. S. — Sa Miſ. Dom.: K. w K.

Serbske ſpěwarſke

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Camotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Sźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórcźłětnje 108 pj.

Čžišło 13

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 1. haprleje 1934 Bautzen

Jutry.

Mark. 16, 1—8.

„Budź khwalba rowa pschełamarjej,
Kiž wumrěł je na Golgatha!
Čžesćź dajcże žwojom' wujednarjej,
Wy hrěschnizy, haleluja!"

Tak nam dźenža jaklinczi ſ njebjeſkich wyſchin, tak dźenža nam pſchiwołaja ſwony a pſchinjeżu nam wulke wjeżele po ſrudobje, troſcht po płakanju, nadźiju po tyſchnoſczi. — Nad cžěmnoſczu Cžicheho pjatka, nad hubjeńſtwom tutoho žwěta, nad ſtrachom žmjercże je ſkhadźało jutrowne Boże žłónczko. Sawczerawſchim běchmy žo ſhromadźili pod kſchižom na Golgatha. Srudoba w naſchej wutrobje knježeſche, hdyž widźachmy Sbóžnika žwěta w jeho cžerpjenju a hórkich boloſczach. Dźenža pak naſch Sbóžnik pſched nami ſteji jako ſrowa ſbudźeny, kotryž je žmjercźi móz wſak a žiwjenje a njeſachodnoſcź na žwětło pſchinjeżł a jako dobyczeŕ nad rowom a žmjercźu nam pſchiwoła: „Ja žym žiwy a wy budźecże też žiwi!" — Jutry žu žwjedźeń žiwjenja a wjeżela. To žu Jeſużowi wucžomnizy ſhonili. Sa ſamknjenymi durjemi žedźachu. Boži žud cžežko na nich leżeſche. Na jene dobo rěkaſche: „Jeſuż je žiwy!" Hiſchcże njechaja to wěricź — ale wotwaleny kamjeń je ſe žwědkom ſa to, ſo je naſch Sbóžnik žwoje žłowo dopjelnił: „Na tſeczim dnju budu ſażo ſ morwych ſtanycź." Kajke wjeżele do wutrobow wucžomnikow ſacźahny! Jich wjeżele budź też naſche wjeżele, žebi rospominajo žwjatu jutrownu wěrnoſcź: Waſch Bóh je žiwy! Waſch Sbóžnik je žiwy! Waſchi morwi žu žiwi! Wy budźecże też žiwi!

„Mój Bożo, cžehodla žy mje wopuſchcźiſ?" tak žmy my Cžichi pjatk naſcheho Sbóžnika žłyſcheli na kſchižu ſkoržicź. Wucžomnizy to žamžne ſacžuwachu. Kak móżachu hiſchcże žo nadźijecź, hdyž běſche žo jim najlubſche wſako, ſchtož na tutym žwěcże wobžedźachu, jich lubowany Knjes a Sbóžnik? Ssnadź Jeſużowi njepſcheczeljo žo jim nětko žmějachu: „Hdże je nětko waſch Knjes?" Wot Boha žo ſacžuwachu wopuſchcźeni, běchu kaž ſtadło bjes paſtyrja. Jim žo dźěſche kaž nam, hdyž žmy lubeho cžłowjeka ſhubili, kotrehož žmy ſe žwojej zyłej wutrobu lubowali. Hdyž po pſchewodźenju domoj pſchińdźemy, wſchudźom luby ſemrětu pobrachuje — cžežko leži Boża ruka na naż —, my žo praſchamy: „Cžehodla, Knjeże, cžehodla?" — Ale kak wjeżele běſche potom wucžomnikam wokoło wutroby, hdyž jutrowna powěſcź pſchińdże! Mały wokomik běſche jich Bóh Knjes wopuſchcźił — nětko pak běchu wot njeho krónowani ſ hnadu a ſe žmilnoſczu. — „Bóh je žiwy!" to chzedźa Jutry nam pſchipowědacź. Běſche w ſańdźenym lětſtotku, hdźež ras němſki filoſof to žłowo piżaſche: „Bóh je morwy". Hiſtorija je dopokaſała, ſo je zyle nawopak. Haj, druhdy žo nam ſdaſche, kaž by Bóh Knjes mjelcźał, wožebje hdyž žu jeho žwjate mjeno w ſjawnoſczi hanili. Ale cžim bóle je wón potom žwoju móz ſnowa pokaſał. „Bóh je žiwy" — też ty to ſhoniſch we žwojim žiwjenju. Pſchińdu druhdy dny, hdźež też ty dyrbiſch pſches ſrudobu a tyſchnoſcź hicź, ale njeje to pſchezo ſbóžnych cžinjazy troſcht ſa tebje:

Bóh je žiwy,
Njepłacź wſchak, o ty ſrudna duſcha,
Cžišnje tebje twój kſchiž ſnak,
To žo cžerpicź žłuſcha.
Cžerp dha wſchak, Bóh chze tak
S cžernjow róże płodźicź,
K wjeżelu cže wodźicź." —

Na Cžichi pjatk Jutry pſchińdźechu — tak też pola naż pſches nóz k žwětłu dże. — A to tebi pokaſuje twój Sbóžnik, kotryž je ſ morwych ſtanył. „Twój Sbóžnik je žiwy." Jeſuż

njeběšche ſa ßwojich wucžomnikow jenoż pſchecžel, njeběšche jenoż dobrocžel ludźi — ale běſche Sbóżnik, wo kotrymż ßmy Hody ſpěwali:

„Wón wam wſchu ſbóżnoſcź pſchinjeße,
Kiż Bóh waſch Wótz wam ßlubił je,
So byſchcże w jeho kraleſtwje
wy ſ nami wěcżnje bydlili.“

Bjes jutrownej powěſcże by ßo w ſahrodźe Joſefa ſ Arimathije zyła nadźija cžłowjekow khowała — by naſch Sbóżnik ßnadź pſchecžel, dobrocžel ludźi był, proſeta, kiż nowu wucżbu pſchinjeße —, ale njeby naſch Sbóżnik był. Jeho ßwjatu móz hiſchcże dźenża ſhoniſch. W kſchižu leži naſcha ſbóżnoſcź. Jeſuß nam pokaſuje pucź ſ cžěmnoſcże hrěchow a hubjeńſtwa. Sswětko do naſcheho żiwjenja pada. Wſchitzy błudźachmy jako wowzy — wón naß roſßwětluje a wobarnuje pſched ſkym. Naſche zyłe żiwjenje njeby żaneje ważnoſcże ſa naß měło, hdy njebychmy ßwjatu powěſcź měli: „Ja ßym żiwy a wy budźecże też żiwi!“ Tuto ßłowo naß troſchtuje w żiwjenju a w ßmjercźi.

„Schtó nam kamjeń wot rowowych durjow wotwali?“ ßłyſchimy żony ßo praſchecź, kiż jutrowne ranje ſahe k rowu won dźeja. Tak ßo druhdy hiſchcże dźenża praſchamy, hdyż ßmy ſhonili, kajku móz ßmjercź ma. Styſkne praſchenja we naſchej duſchi naſtanu: „Hdże ßu naſchi njeboh lubi? Schtó nam wotwali kamjeń, kiż nad potajnſtwom wumrěcża a ßmjercże leži?“ — Ludźo naß troſchtuja ſ rjanymi ßłowami wutrobneho ßobudźělbracża na naſchim horju a żarowanju. Ale ſchto nam najlěpje měnjeny troſcht pomha, hdyż tu wěſtoſcź nimamy: „Naſch drohi ſemrěty je tam cžahnył, hdźež je Jeſuß jemu doprědka ſchoł, městno pſchihotowacź.“ Jeſuß je prěniczki był mjes tymi, kotſiž ßu wußnyli. Nětko ßwojich lubych horkach pytamy, hdźež duſcha ßwój ſtatok a dom namaka. „My na Knjeſa ßmy kſchcżeni, każ wjele naß tu je, pſches njeho wukupjeni ſa město Zionſke.“ — Na tebi leži, mój kſcheſcźijano, hacž chzeſch jónu k tamnej kraßnoſcźi ſańcź. Dyrbiſch hižo na ſemi ſe ßwojim Sbóżnikom żiwy bycź.

„Wy budźecże też żiwi!“ Prawe żiwjenje w Jeſußu wjedźemy, hdyż ßwojim hrěcham wumrjemy a w nowym żiwjenju khodźimy. Hakle potom ßo naſche prawe żiwjenje ſapocżnje, hdyż ßmy ßwojeho Sbóżnika namakali. Nětkotryżkuli ßwoje żiwjenje, tutón ßwjaty Boži dar, njewużitnje wużiwa. Żenje njeje ſhonił, kak Jeſuß naſche żiwjenje pſchekraßni. Schto potom budźe, hdyż dyrbi w ſtarych lětach wróczo hladacź na ſhubjene żiwjenje, na ſkomdźene ſkładnoſcże, to abo tamne lěpje cžinicź? Roskacże pſchińdźe druhdy pſchepoſdźe. Kóżde Jutry nam pſchiwołaja: „Budź żiwy ſ Jeſußom, potom budżeſch ſbóżny.“ Sbóżny hižo na ſemi, ſbóżny pak też jónu, hdyż rěka wotßal cžahnycź. Ssmjercź ſa naß njebudże wjazy wumrěcże, ale ſbożowne domojhicże do wěcżneje domiſny. Tuż ſ wjeßelom móżemy ſpěwacź:

„Pſches proch a ßwět poſběhnjeny
Jónu ſaßo wożiwju,
K wótzam w rowje ſtowarſcheny
Budu ſtanycź ſ kraßnoſcźu.
Halleluja! wulka kraßnoſcź
Mi pſches row a tłacże kcże,
Mi ßo ßwěcźi ſbóżna jaßnoſcź:
Ssmjercź mje ſkaſycź njemóże!“

Hamjeń.

Jutry.

Nětko, ſtyſkne, bojaſliwe,
Wutroby ßo ſradujcże.
Khryſt, naſch Wumożnik, je żiwy,
Ssam nad ßmjercźu dobył je!

Tak pſches njeho wumożene
Cžłowſtwo ſ helſkej' mozy je,
S hrěchow nozy wuwjedźene,
Duſche hnadu pytaze.

Wjeßelcże ßo, měr a ſboże
Haj, też Boże dźěcźatſtwo,
Hrěſchnik khudy doſtacź móże!
Ssrědnika khwal kſcheſcźanſtwo!

Khryſt je żiwy, ſkała naſcha!
Hdyż naß tudy na ſemi
Spytowanja żołmy traſcha,
Pſchi nim ßmy my ſkhowani!

Jeſuß ßam, hdyż wotßal cžahnu,
Je mój troſcht! Mam nadźiju,
So też pſches njoh' ſ rowa ſtanu
Jónu k wěcżnom' żiwjenju.

H. B.

K jutram wo jutrach.

Tak rjez dodawk k tomu, ſchtoż tu na druhim městnje wo Jutrach pißachmy, je to, ſchtoż drje tu a tam w nowinach namaka wo dwojach Jutrach, kotreż ßu ras w jenym lěcże ßwjecźili. To je było w tamnym cžaßu, w kotrymż pola někotrych hiſchcże Julianſka protyka knjeżeſche, pola někotrych hižo Gregorianſka, t. r. ta, kotruż nětkle mamy. S tuteho cžaßa — je 350 lět ßem — ma wjeß Lauterbach pola Stołpna pomnik. Tutón ßnadź nima dożyła ßwojeho runjecża wjaz.

Je to ſtołp. Na nim widźiſch wudypaneho kſchižowaneho Sbóżnika a napißmo, kotreż cźi praji, ſo je wěrno, ſo ßu w lěcże 1584 dwójzy Jutry ßwjecźili. „Jutrny ſtołp“ mjenuja tutón pomnik.

Kak je to ſzyła ſ Jutrami a dożyła ſ protyku?

So my Jutry tak, t. r. w tym cžaßu ßwjecźimy, w kotrymż je ßwjecźimy, roſßudźi tamna wulka zyrkwinſka ſhromadźiſna w Nicäa w lěcże 325, kotraż też wo druhich ważnych wězach, tak wo wěruwuſnacżu roſßudźi. Wona ſkónczi ſ tym tak mjenowanu „jutrownu roskoru“, t. r. wojowanje wo termin abo cžaß jutrowneho ßwjedżenja. Wo tuteho zyrkwinſkeho konzila lěta 325 ßem ßwjecźimy Jutry na njedżeli, kotraż je prěnja po prěnim połnym měßacżku nalécża. Hdyż je połny měßacżk njedżelu, ßu Jutry tydżeń po tutej njedżeli. Jutry njemóżeja po tutym poſtajenju żenje do 22. měrza a żenje po 25. haprleje bycź.

Tak wěſch, cżehodla Jutry ras ſahe ras poſdźe. Ale runje tehole dla ßo hižo dołho prózuja, tutón njedoſtatk — a ſa jich wjele je to njedoſtatk! — wotſtronicź. Po wſchěm ſdacżu je to nětk też najdlěhe trało. Wotſtroni drje ßo bórſy.

Něhdźe pſched 350 lětami bě ſa protykarjow ważne a wożebite lěto. W lěcże 1582 wotſtupichu wot ſtareje, t. r. Julianſkeje protyki a pſchijachu nowu, kotruż po bamżu Gregoru XIII. Gregorianſku mjenowachu. So ßo to powſchitkownje njeſta, też w jenotliwych krajach a ludach niz, wo tym ßwědcżi nam tamny Lauterbachſki pomnik. Woßebje bě roſ-

dźěl a roskora mjes protestantami a katolikami. Katolikojo cźinjachu hnydom po woli ßwojeho bamža, protestantojo njeběchu powschitkownje swólniwi, też tak cźinicź, hacź runje Gregorianska protyka smylki, kotreż bě stara protyka po cźaßu nacźinika, porjedźi. Dołho doscź wschak je tuto wotpokasawanje noweje protyki mjes protestantami Němskeje było. Hakle w lěcźe 1700 też woni do toho swolichu. Wostako je wono hacź do nascheho cźaßa w prawowěrnej zyrkwi.

W lěcźe 1582 pschijachu nowu protyku Italska, Schpanska, Portugalska na sa to postajenym dnju; dwaj měßazaj posdźischo też Franzowska. W lěcźe 1583 swolichu do pscheměnjenja katolske kraje Němskeje, Schwiza, Hollandska, 1586 Pólska, 1587 Wuherska.

Nětk srosumimy, kak bě móżno, tu we Łużizy tamny pomnik stajicź, so njeby sapomnjene było, so ßu w jenym lěcźe dwójzy Jutry ßwjecźili. —

Dróbnischeho wo tym wschěm rospißamy ßnadź tu pschi składnoscźi.

Khryſtuß — kſcheſcźijan.

Hdyž hdy w běhu lěta, steji Jutry kſcheſcźijan pſched Khryſtußom. Hdyž hdy, ſiewi ßo Jutry, hacź kſcheſcźijan je kſcheſcźijan!

Njeje=li Khryſtuß ſtanył, praji hižo Pawoł, ſcźe wy kſcheſcźijenjo wboſy a wbohuſchzy. „Nětk pak je Khryſtuß ſtanył!“ Pawoł pokracźuje a husto doscź praji. Tuž my kſcheſcźijenjo njejßmy wboſy a wbohuſchzy, — hdyž my kſcheſcźijenjo ßmy kſcheſcźijenjo!

Cźehodla pak je nětk husto tak, ſo cźi, kiž kſcheſcźijenjo rěkaja, ßu tak wboſy a wbohuſchzy? Tak pschi kaſchcźach a rowach, tak na khorołożu a w nuſy. Ale niz jeno tehdy. Tak w ſpytowanjach krwě a ßwěta, tak w hubjenych cźaßach a we dobrych cźaßach. Cźehodla? — Cźehodla morkotanje, ſelenje, khanje, pschißwodźenje, ſawiſcź hida?

Tohodla to wſcho, dokelž kſcheſcźijenjo — Jutry njeßwjecźachu! Tohodla, dokelž ſo Jutry jutrneje wěry połni njebuchu! Tohodla, dokelž ſo morweho Sbóżnika żiweho njewohladachu! Tohodla, dokelž ſo maja ſa to, ſo je Sbóżnik Jeſuß Khryſtuß w rowje wostał, ſo je morwy! Tohodla!

Pschetož: bychu=li Jutry woni Jutry ßwjecźili, bychu=li wěrili: „Jeſuß Khryſtuß je ſtanył a je żiwy!“ — njeby niczo tajke móżno było: morkotanje, ſelenje a ſchtoż teho wjazy, — njebychu kſcheſcźijenjo w nuſy a ſtyſku a ſchtoż tajkeho mjenowachmy, tajzy byli, kajzyž ßu, — njebychu kſcheſcźijenjo tak njekſcheſcźijanſzy, tak njekhryſtußowi byli!

Jutry ßu! Jutrow evangelijon, Jutrow wjeßeła powěſcź je: Khryſtuß je ſtanył! Khryſtuß je żiwy!

Jutry ßu! Pak ty to wěriſch, pak ty to njewěriſch! Tſecźeho njeje, njemóże bycź!

Ja wěrju: Jeſuß Khryſtuß je ſtanył a je żiwy, t. r. ja wěm, ſo Jeſuß Khryſtuß je żiwy a je mój Knjes, je tón Knjes, kotrehož je wſchitka móz w njebjeßach a na ſemi. To ſaßo rěka: tohodla ja njemorkotam, dokelž njetrjebam, njeſelu a ßo njepſchißłodźam, dokelž njemóżu, tohodla ßo ja njeboju a tohodla ßo ja njehordźu, dokelž njemóżu: Jeſuß Khryſtuß dźě je żiwy a je tu a je wſchudźom a je Knjes a kral!

Pak ßy ty kſcheſcźijan, pak niz. Ssy=li ty kſcheſcźijan, dyrbiſch jutrny kſcheſcźijan bycź a tuteje wěry měcź do ſtanjeneho, żiweho Sbóżnika, kiž je wſchudźom, kiž je pola naß a to hacź do ſkónczenja ßwěta! Njejßy=li ty jutrny kſcheſcźijan, njejßy dozyła kſcheſcźijan!

Tohodla: My prajimy, ſo ßmy kſcheſcźijenjo. Tuž pak budźmy to! Budźmy to woprawdźe! Hdyž prajimy, ſo ßmy kſcheſcźijenjo, w żiwjenju pak ßo mamy, jako njeby tu ani Bóh ani Sbóżnik był, hanimy my Boha a Khryſtußa, prajo ſe ßwojim ſadźerżenjom, ſo Bóh, ſo Khryſtuß je njemózny, ßłaby, haj ſo njeje Bóh. A my ſchkodźimy ßebi a druhim nanajbóle!

Jutry! Khryſtuß je ſtanył! To, ſchtoż ty trjebaſch nanajbóle a ſchtoż druſy trjebaju nanajbóle a tak też lud a wótzny kraj, to je — ſo ty ßy kſcheſcźijan, jutrny kſcheſcźijan!

Hotowy.

„Ja ßym hotowy!“ Tole ßłowo ßłyſchiſch woßebje wokoło Jutrow. Młodźi cźłowjekojo, ſchulerjo, ſchuleŕki, wucźomzy, pacźeŕſke dźěcźi jo trjebaja. „Ja ßym hotowy!“ S cźim to? A dozyła, ſchtó ſwěri ßebi to prajicź? Hotowy nichtó njeje, też ſ wuknjenjom niz! Wuknjeſch hacź do ßmjercźe. A runje ßmjercź tak někotremu pokaże, ſo njeje ani ſ wuknjenjom ani hewak hotowy. Tohodla maſch cźaß żiwjenja wuknycź, ſo by nawuknył ſnajmjeńſcha ſa ßmjercź hotowy bycź. Tak ſdobom też ſa żiwjenje najlěpſcheho wukonjeſch.

Hotowy! To je ſaměr, kotryž cźi pſchezo ſaměr wostanje, kotryž żenje njedozpijeſch tu na ſemi a byrnjež 100 lět ſtaroby dozpił.

Kcźějazy keŕk a ßněhowe mjetele.

Hdyž běchu ßo lětßa někotre dny małeho rózka minyłe, ßo wjedro ſcźopli. Boże ßłóncźko wohrjewaſche. Sdaſche ßo, ſo je naléczo hižo tu. Drjeżdźanſzy wobydlerjo wukhodźowachu ßo we wulkej ſahrodźe a wotpocźowachu na ławkach każ w lěcźu. Też ja běch mjes nimi. Jako pak ßo Boże ßłóncźko khileſche, ſaßo ſymſki powětr dujeſche. Sso domoj wrócźejo wuſwolich bliżſchi pucź pſches Botaniſku ſahrodu. Tam wuhladach mjes ſchtomami ßo něſchto żołcźicź, po wuſkej ſchcźeżzy dóńdźech bliże, a hlej, ſtejach hnuta pſched kcźějazym keŕkom. Pódla łacźanſkeho běſche jeho mjeno „Olivar“. Każ na hałożki pſchilěpjene běchu wjazy kwětkow w jenym cźecźiku. A tajkich cźecźikow bě wjele na keŕku! Kheluſchki kwětkow ßu ſchtyrirózkate a bruneje barby. S nich roſtu ſchtyri żołte łopjeſchka, każ cźeńke wuſke bancźiki, ßo na kónczku ſaßo ke keluſchkej kłonjejo. Keluſchk ßam je kraßnje wupyſcheny ſ cźeńkimi, krótkimi nitkami. Je rosdźěleny do ſchtyri ſchtyrirózkow. Tute ßu ſaßo kraßnje drobnuſchko wudebjene. Něſchto zyle woßebite je tale kumſchtna pycha. Maja też tak lubosne, ßłódke a mjehke wonjenje, ſo njewěm kwětku, kiž mohła ßo ſ nimi runacź.

Domoj dźěch ſ myßliczku: „Knjeże, kak ßu Twoje ſkutki tak wulke a kak je jich tak wjele! Ty ßy je wſchitke mudrje wuſtajił a ſemja je połna Twojeho bohatſtwa!“ Kóżdy dźeń běch nětko ſ hoſczom pola keŕka a wokſchewich ßo na jeho wonjenju. A hlej, ſa někotre dny jeho ßußod ſ druheje ſtrony ſchcźeżki ſakcźěwaſche. Te ßamßne kcźenicźka! Jeho bancźiki běchu jenoż krótſche, kheluſchki mjenje wudebjene a dozyła nje=

wonjachu. Pytach jeho mjeno a cžitach. „Japan. Zaubernuß". Cžehodla njewonjesch? Je wina twoje mjeno? Bóh Knjes kuſtarſtwo njelubuje. Je-li tohodla wóń wſak? Schtó je tebi tuto mjeno dak? Takle ſtejo myßlach. Njepytnych, ſo wulka cžorna mróczel horje cžehnjeſche a nětko hižo huſte ßněhowe mjetele na ſemju a na kcženiczka mjetaſche. Mjetele pak hnydom rostachu a kcženiczka lubje napojichu, tak ſo hiſchcże ßłódſcho wonjachu. Potom pak ras pocža ßněh wěcź, ſymſke hrimanje bubotaſche wot ſažneho wjecžora hacž do ßameje nozy. Wbohej kerkaj, kak wój to pſchětrajetaj! Rano leżeſche hłuboki ßněh na ſemi. Sahe podach ßo na pucź. Chzych rjane ſchtomy widżecź, prjedy hacž wětr ßněh wottſchaßy. A hlej, bě to kraßnoſcź, kaž ju ſ bajkow ſnajemy! Pſchińdżech do ſahrody. Někotre pucże běchu wuſko wußypane ſchcżežki. Mužojo ważachu w ßněſy, tſchaßechu ßněh ſe ſchwižnych, łahodnych ſchtomikow, ſo njeby je ßněhowa cżeża ſłamała. Pſches ßněh lěſnych ke kcżejazymaj kerkomaj. Kcženiczka mějachu ßněhowe mězki. Spody mězkow dale rjenje wonjachu. Ptaczki wokoło mje fruncżachu, żadachu ßnědanje. Hacž pſched wobliczo pſchilecżachu, hdżež ßo kaž błyſk ſaßo ſwjertnychu. Pſchi dalehiczu też tſi wjewjercżki pſchińdżechu, jena cżorna mjes nimi. Slěſy po draſcże horje a na wupſchestrjenej ruzy kuſki worjechow ßedżo rymſaſche, ptaczkam k hněwej. „Maly rawſko, ſchtó ſechzył cži to ſa ſło wſacź?"

Po khwilzy wjazy ludźi pſchińdże, a ptaczkam bě pomhane. Kóżdy něſchto ßobu pſchinjeße.

Ssněh rucże rosta, a to bě derje. Schtyri a poł njedżel ßym ke kcżejazymaj kerkomaj khodźiła. Nětko pak ßu ßo jich banczíki ſbruniłe a wóń je ßo ſhubiła. L.

Namakanki.

Wukładujo Swjate pißmo njeńdże nam wo to, něſchto wědżecź chzycź wo Swjatym pißmje abo něſchto wo nim rěcżecź, ně, ſo by wono nam dopomhało k tomu, ſo bychmy my něſchto byli.

Zyrkej a ſtat.

Kanzler Adolf Hitler rjekny w Mnichowje pſchi wulkim appellu revoluzije: „Bóh da naſch lud najprjedy 4 a poł lěta dobywacź, potom naß poniži, da nam cżaß njehańbicźiwoſcże, da nam pak po 14lětnym bědżenju tutu pſchewinycź. Schtoż ßo na němſkim ludu ſta, je dźiw, a my nochzemy ßo do ſmyłkow ſaſchmjatacź, kotrež ßo na kónzu wójnſkich lět naſcheho luda ſmozowachu: njedżakowni bycź. Chzemy tola ſpósnacź, ſchtoż w tutych 14 lětach bu! Schtoż bu w poßlednim lěcże dokonjane, je tak njewußłyſchane, ſo naß to dyrbi nuſowacź do najhłubſcheje ponižnoſcże. To nam pokaſuje, ſo Wſchehomózny njeje naſch lud wopuſchcźił, ſo wón jón ſnowa hnadnje pſchija w tym wokomiku, w kotrymž ßo wón ßam ſaßo namaka. A ſo ßo lud ßam wjazy njeſhubi, to njech je naſche ßlubjenje, dołhoż ßmy żiwi a nam tón Knjes móz da, wojowanje dale wojowacź." — Sacżuwamy my a ſacżuwa naſch zyły lud, kak hłuboko je Adolf Hitler ſapſchijał ſmyßł wſcheho, ſchtoż ßo ſta w tutym naſchim cżaßu? So bychmy my, ſo by naſch zyły lud tutoho wjednika też po tutym pucźu ſcżěhował! Potom żaneho ſtracha, ſo ßo wjednikej a ludej njeporadźi, dozpicź ſaměry, kotrež Adolf Hitler we ßwojej wulkej, nadobnej myßli ſa naß, ſa lud ma. — Njeje tak, ſo lud, ſo wſchitzy hakle potom, hdyž też po tutym nabożnym pucźu ſ wjednikom du, wobßwědcża, ſo je jim Adolf Hitler „tón wjednik"?

Jutry. Tak huſto hacž ßo Jutry bliża, nječži ßo też wo pſchepołożenju Jutrow abo lěpje wo położenju Jutrow na wěſtu njedżelu a wo pſcheměnjenju protyki. Kedy by pſchezo tak było, kaž lětża, ſo je Jutrownicżka 1. haprleje, njeby ßebi nichtón na to myßlił. Ale tak tola njeje. Jutry móża hiſchcże prjedy bycź a mózeja wo wjele poſdźiſcho bycź. Schtyri njedżele rosdźěla je. To pokhadża ſ toho, ſo ßo kſcheſcżijanſke Jutry ſłożuja po Jutrach Stareho Sakonja; tute ſaßo ſłożuja ßo po měßacżku a po ſapocżatku nalěcża. Hižo dołho jednaja wo pſcheměnjenju. A ſwjaſanje Jutrow ſe wěſtej njedżelu wokoło 1. haprleje by jara dobre było. Najdlěhe ßu wobmyßlenja pſchecźiwo tomu mělej katolſkej zyrkwi. To je ßo też po cżaßu pſcheměniło. Tak je też nětk o. thodoxna abo prawowěrna zyrkej do toho ſwoliła, ſo ßo ſa Jutry wěſta njedżela poſtaji. Też ſa poměrne pſcheměnjenje protyki je tuta zyrkej, ſa to pak niz, ſo by ßo lěto, kaž też chzeja, do 13 měßazow rosdźěliło a tak ßo zyłe dotalne licżenje lěta pſchetworiło. — Ssnadź nětk tutón nowy cżaß, kiž je tak revolutionarny, też tole, wo cżimž hižo tak dołho jednaja, dokonja a ßwětej nowu protyku da.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Do Serbow, do Łużizy, do Budyſchina a wokoliny pſchikhadżeja Jutry wjele zuſnych. Lětża ßnadź budże jich hiſchcże wjazy, — jeli ſo Bóh tón Knjes nam ſa Jutry rjane wjedro ſpożczi. „Jutrowne jěchanje" abo „kſchižerjo" a „Jejka kulenje" wabi zuſnych k nam. Nowiny a pſchede wſchěm też radio je powěſcź wo tutych naprawach rosnjeßk po Němſkej a dale. A tute ßu też něſchto woßebite. Tohodla njedyrbjało tola żaneho Serba bycź, kiž to hiſchcże njewohlada. Abo je, ſchtoż woßebite a rjane w naſchej domiſnje, ſa zuſnych a niz ſa naß tu domoródnych? — Woboje, jěchanje kaž kulenje, je Jutrownicżku. Woboje wohladaſch bjes dołhich pucżow w naſchim ſtarym Budyſchinje. S kſchižerjemi ſetkaſch pak ßo daloko a ſchěroko po Łużizy. Tuto waſchnjo je woßebje naprawa ratarjow. Wona je drje něhdże to, ſchtoż w druhich krajinach „Saatreiten" abo „Saatengang" abo „Flurengang" abo hiſchcże hinak mjenuja. Ratarjo, wjeß, woßada ßo ſjednoczi a cżehnje modlitwy ſpěwajo wokoło honow, proſcho wo ſchkit a żohnowanje. Pobożnych ratarjow naprawa a wſchanjo to. Tohodla jěchaja też ßerbſzy kſchižerjo — burjo, burſzy ßynojo a pohonczojo — wot Božeho doma pſches hona k ßußodnemu Božemu domej a ſaßo wróczo k ßwojemu Božemu domej a ſpěwaju pacżerje. A ſo ßo to Jutry ſtawa? Jutrowny Knjes je Knjes wſcheho żiwjenja a w jutrownym cżaßu wotucża pſchiroda, wotucżeja ßyły k nowemu żiwjenju. Kak njedyrbjeli ßo ratarjo tutomu Knjeſej żiwjenja modlicź ſa tuto młode żiwjenje, kotrež je ratarjow nowa nadżija? Woni dyrbja ßo modlicź! My dyrbimy ßo modlicź!

Na pucź.

Jeſuß Khryſtuß je ſtanył, je żiwy. Schtóż nětko wo dnjo abo w nozy, ſchtóż nětko w dobrym abo ſłym cżaßu cżini, jako by tu Jeſuß Khryſtuß njebył, tón praji: Jutrowna powěſcź je łża! Jeſuß je morwy! — Wěſch ty to? Prajiſch ty to? Cżiniſch ty tak?

Camotwity redaktor farat Wyrgacź w Nožacżizach (Noſtitz b. Weißenberg). Sźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcżłětnje 108 pj.

Čišło 14

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 8. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Quasimodogeniti.

1. list na Korinthiskich 15, 55—57.

Schto řěka tole zuse mjeno: Quasi modo geniti? To řěka: kaž ſ noweho narodźeni. Sawěrnje, rjeńſche mjeno njemohła njedźela po jutrach měcź. Hdyž ßo ſrudźena a sawutlena wutroba pſchedobudźe k wulkej jutrownej radoſczi: Jeſuß, moja nadźija a mój Sbóžnik, tón je žiwy! njeje tajka wutroba woprawdźe kaž ſ noweho narodźena? Njeißmy nětk, kaž Pětr praji, po Božej wulkej ßmilnoſczi ſnowa porodźeni na žiwu nadźiju pſches to horjeſtacźe Jeſom Khryſta wot morwych? Njeſacźuwamy nowu radoſcź na žiwjenju, hdyž wěmy, ſo njewoſmjemy w ßmjercźi hubjeneho kónza, ale ſmějemy pſches Khryſtußa njeſachodne a njeſmaſane a njeſwjadne herbſtwo, kotreż je nam ſkhowane w njebjeßach? Jeho dobycźe je naſche dobycźe. Hdźe je, hela, twoje dobycźe? Bohu budź dźak, kiž nam to dobycźe dawa pſches naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta. Nam! Schtóž tuto „nam“ prajicź njemóže, w tym njeje hiſchcźe k jutram dóſchło. Hdyž jutry njeißu twój ßwjedźeń horjeſtacźa, ßy khudobny cźłowjek. Wěra je we wſchěm najwjetſche ſamoženje cźłowjeka. Schtóž na wójnu cźehnje, dyrbi do dobycźa wěricź, hewak je hižom do prědka ſbity. Sbity pak ßy zyle wěſcźe, hdyž dźeſch ßwojemu najwjetſchemu njepſchecźelej napſchecźiwo a nimaſch wěry. Twój najwjetſchi njepſchecźel pak je ßmjercź. Pſched tuteho njepſchecźela ſtaja naß dźenßniſche Boże ßłowo: pokaže nam tuteho njepſchecźela w zyłej jeho mozy, ſo ju njebychmy pſchelohko wo nim myßlili, pokaže jeho pak też pſches Khryſtußa Jeſußa a pſchewinjeneho k naſchimaj nohomaj. Khutnjenaß kedźbnych cźini na to, ſo maß ßmjercź žahadło, dawa pak też kraßny troſcht: ßmjercź je ßwoje žahadło ſhubiła. Hdyž chzeſch ßo toho troſchtowacź, dyrbiſch najprjedy ßebi wottraſchenje bliſko hicź dacź.

Hladaj ßo: Ssmjercź ma žahadło! Snajeſch žahadło ßmjercźe? Ty drje měniſch w ßwojej ßamomudroſcźi: Ssmjercź je pſchirodne ſniczenje cźłowjeka. Kaž roſtlina roſcźe a ßaßo ſańdźe, tak je ſ cźłowjekom też. Hdyž ſo mnu ke kónzej dźe, je wſchitko nimo. Tehodla ßebi žanych cźežkich myßlow njecźinju. Kak wjele je tych, kiž ßo ſ tajkimi myßlemi ſjebaja. Boże pißmo, ßłowo nam wumrjecźe tak lohke njecźini, ale naß napomina, ſo bychmy ſ cźaßom zyłu wulku khutnoſcź ßmjercźe wopominali, pſchetož žahadło ßmjercźe je hrěch. Hlaj, tam leži na ßwojim khorokožu khory, blědy cźłowjek w ßwojich najlěpſchich lětach, njeſahojna khorobna je jeho ſajała. A tón muž wě, ſ cźeho ma ßwoju khoroſcź, ach, wón jo derje wě. Njepózcźiwe a njerodne je jeho žiwjenje było; templ Boži, ßwoje cźěło je ſkaſył a dawno hižom cźuje w ßwojich ſtawach: žahadło ßmjercźe je hrěch. A wón ſroſumi też, ſchtož Boże ßłowo pſchiſtaji: „teho hrěcha móz je ſakoń.“ Sswjaty ſakoń Boži je ſazpěwał, měnjo, ſo ßmě wěcźne njepowalne pſchikaſnje pózcźiwoſcźe bjes khłoſtanja pſcheſtupicź. Nětk widźi, ach pſchepoſdźe, ſo runje tamny ßwjaty ſakoń, na kotrymž je kſchiwdźił, je hrěchej móz dał, jeho moricź. Haj, dokelž mamy Boži ſakoń, tehodla dyrbi hrěch pſcheſtupjerja moricź: hrěcha móz je ſakoń. Tehodla, kiž měniſch, ſo wuživaſch ßwoje žiwjenje, daj ßo wottraſchicź: ßmjercź ma žahadło, ſ kotrymž ſ mozy wěcźneho ſakonja pſchekłóje cźěło a duſchu hrěſchnika. Ale ßy-li ßnano ßebi wěſty, ſo njeſacźujeſch cźělneho žahadła, dokelž njeißy cźělnje hrěſchik, tehdy ßebi tola daj prajicź: žahadło ßmjercźe ſakłoje też do wutroby a to, hdyž nimaſch kſcheſcźijanſkich počźinkow wěry, luboſcźe a nadźije. — Ty njewěriſch do žiweho Boha, kiž knježi hnadny a mudry nad tebi — wſchak ty jeho njetrjebaſche, kaž dołho ſtrowy běſche. Nětk pak, hdyž ßy

khory a stejisch psched ßmjerczu, hdże namakasch troschta, hdyž njewěrisch do Bożeho pomoznika? Hlaj, tak shórczi hrěch twojeje njewěry tebi wumrjecże. So njewěrisch, kaž kschesczijenjo wěrja, to je žahadło ßmjercże. Schtóž pak do Boha njewěri, tón jeho tež njelubuje. Ty lubujesch wjele bóle sachodne wězy ßwěta. Sažscho abo posdźisho dyrbisch pak tola wot teho wscheho ßo dźělicź a njemóżesch niczo ßobu wsacź, schtož by tebi wěczńje wostało. Nětko shonisch, ach, saßo pscheposdże, so Boha njelubowacź je tež hrěch. Tutón hrěch je nětk žahadło ßmjercże w twojej wutrobje. A kak steji skónczńje ſ twojej nadźiju? Ty nadźiju jenoż na tuto žiwjenje stajesch a schto nětk, hdyž pytnjesch na kónzu, so běsche žiwjenje tola skórźbna a žałoßna wěz, so njeje nadźije dopjelniło, kotrež na njo kładżesche? Njepschińdże tebi skónczńje myßl: Hdyž nětk tola by po ßmjerczi žiwjenje było a ßudźenje a sapłacźenje? Tehdy pschińdże bojoscź ßmjercże na tebje. Troschta njesmějesch, so ßu hrěchi tebi wodate. Wěczńoscź, kotraž steji wěriwemu tak jaßna a .sbóżna psched woczomaj, leži bjestroschtna, cźěmna a strózna psched tobu. Nětko shonisch a pytnjesch, so bě žiwjenje bjes Boha wulki hrěch a tutón hrěch poczeži tebi wumrjecże, je žahadło ßmjercże w twojej wutrobje. — Tuž daj ßo wottraschicź. Ssmjercź ma žahadło, ſ kotrymž wě trjechicź tych, kiž mějachu ju sa ßměch. Chzesch=li ßmjerczi žahadło wsacź, tak, so móżesch stroschtnje na nju cźakacź, dyrbisch najprjedy hrěch wotbycź a wěsty bycź, so njemóże cźe žadyn hrěch wjazy wobskorżecź psched Bohom. Ale tutón troscht dawa Boże ßłowo jenoż tym, kiž wěrja do Jesom Khrysta, nascheho wujednarja a wumóżnika. A tym, kiž do njeho wěrja, praju nětk:

Budź stroschtny: Ssmjercź je žahadło ſhubiła. Wona je jo shubiła sa wschitkich, kiž ßu žiwi ſ Jesußom, kiž wumru ſ Jesußom a w nim ßo nadźijeja horjestacźa. Dokelž běsche žahadło ßmjercże hrěch, tehodla dyrbjesche Sbóżnik ßwěta hrěch na ßo wsacź. „Bóh je teho, kotryž wot žaneho hrěcha niczo njewjedźesche, sa naß k hrěchej scźinik“, praji Boże ßłowo. To je to wulke modlenja dostojne potajnstwo kschiża Khrystußoweho, so ßo wopruje ßwjaty sa hrěschnikow a so ßo Bóh sjedna ſ nami psches tutón wopor ßwojeho Ssyna. Tehodla cźahnu póßli Khrystußowi do ßwěta a proscha a napominaja: Dajcże ßo ſ Bohom sjednacź. Kotsiž powjescź wo kschižowanym a stanjenym Sbóżniku horje wosmu a staja na nju ßwoju nadźiju, cźi sbóżne nashonjenje cźinja, so je hrěcha móz na nich słamana, słamana psches wyschschu móz, psches móz hnady Bożeje. Khrystußa dla praji Knjes kóždemu, kiž pyta jeho hnadu: Twój hrěch je tebi wodaty. Kaž wulki by też był, hnada je hischcże wjetscha. „Krej Jesom Khrysta, jeho Ssyna, wucźischcźi naß wot wschitkeho hrěcha“. Tażama hnada pak, kiž nam tak zyle wodawa, sacźehnje nětk też jako ßwjata móz do twojeje wutroby, staji tebje na pucź żiwjenja a praji: „Dźi a njehrěsch dale wjazy.“ Bóh dawa móznje to, so hrěschnik chze, a to, so cźini, po tym dobrym spodobanju. Niz nadobo dobudże hrěschnik na hrěchu, ale wón tola dobudże saß a saß. Tak wojuje kschesczijan to dobre wojowanje wěry a hdyž ßmjertna hodźina ßo bliži, wě, so njewopuschcźi jeho hnada, kotraž je jemu wodała a we wojowanju poßylniła. Sso spuschcźujo na Božu hnadu widźi hižom pschichodne kraßne dobycże a tak dże stroschtnje ke wumrjecźu. Bojoscź je pschewinjena wot najsbóżnischeje nadźije. Haj, Khrystußowe dobycże bu nasche dobycże. To je wón ßam ſ najwěsczischimi ßłowami wobkrucźił. „Ja ßym żiwy a wy budźecże też żiwi.“ „Ja ßym to horjestawanje a to żiwjenje. Schtóž do mnje wěri, budże żiwy, hacź runje wumrje“. „Ja du tam, wam to město pschihotowacź; hdżesch ja ßym, tam dyrbi też mój ßłużomnik bycź.“ Na tajke wěste ßlubjenja móżesch stroschtnje ßmjerczi napschecźiwo hicź. Wona je sa tebje ßwoje žahadło shubiła, dyrbi tebi ſ durjemi bycź k wyschemu, sbóżnemu, wěrnemu żiwjenju. Żiwa hłowa cźłowjestwa, powyscheny Sbóżnik ßwěta knjezi a dowjedże ßwoje kraleſtwo k ßlubjenemu kónzej. „Poßledni njepschecźel, kiž k niczomu sczinjeny budże, je ßmjercź.“ Hdyž tamny wulki dźeń pschińdże, hdżeż Khrystuß dokonja ßwoje kraleſtwo, so by ßwojemu Wótzej wujednany ßwět psched wobliczo stajił, steja wonkach wschitzy, kiž ßo njejßu w Khrystußu wobnowicź dali, wonkach we wěczńej ßmjerczi — ale nutskach w nowym ßwěcże budża wschitzy żiwi, kiž ßu ßami Khrystußowi a ßmjercź wjazy njebudże. Kiž ßy ſ Khrystußom k nowemu żiwjenju stanył, na tebi žahadło ßmjercże žaneje mozy nima, na tebi je hela dobycże shubiła. Khrystuß je twoje żiwjenje a wumrjecże je twoje dobycże. O tuž budź pschezo bóle ſ Khrystußom a w nim żiwy. Wón je dobył, so by to ſ wschitkimi wumóżenymi mohł wyskacź: Bohu budź dźak, kiž nam to dobycże je dał. Hamjeń.

Dźi do schule.

Duschnych dźěczi wjeßele
To je: khodźicź do schule;
Schula je ta wuknjeénja,
Kotruž Bóh tak lubo ma.

Žana rjana rózicżka
Njeje mi tak lubosna,
Jako dźěczo kedźbliwe,
Kiž ßo w schuli prózuje.

Tajkim dźěczom swukliwym,
Pěknym, cźistym, poßłuschnym
Dobri budża jandźeljo,
Starschi a też wucźerjo.

Tajkim dźěczom na ßwěczi
Bóh wscho dobre wobradźi;
Tajke dźěczi Bóhl' by Knjes
Něhdy bjerje do njebjeß.

Dźěczaze hrónczka.

Bóh ßłyschi, widźi wscho,
Duž njeßměm cźinicź słeho,
Ja hewak wostacź njemóhło
Dźě lube dźěczo jeho.

Schtóž ſ Bohom spoczina a ſ Bohom pschestawa,
Najrjeńschi pucź ma żiwjenja.

Do Boha wěř, měj k njemu nadźiju
A lubuj jeho ſ wutrobu.

Ssym też młode, małuschke,
Bohu chzu bycź poßłuschne!

Ach luby Bożo, proschu cźe,
Njech bywam dźěczo pobożne,
A njechał ja pak poßłuchacź,
To chzył mje radscho wotßal wsacź.
Haj ſ cźaßom wsmi mje k njebjeßam
K tym lubym ßwjatym jandźelam!

S wjednikom.

W Berchtesgadenu to bě. Tam maja Bethelske žmilne žotry dom, w kotrymž sa cžaž dowolenzy abo po khorosczi namakaja pschebytk a wokschewjenje. Tak tam tež nětk sažo někotre běchu. Tež žławny general posawnistow farat Kuhlo — abo kaž jemu tež rěkaja: nan Kuhlo — tam pschebywasche. Tutón džěsche se žotrami ras horje tam, hdžež ma kanzler Adolf Hitler žwój dom w Obersalzbergu. Kanzlerowa žotra jich pschecželnje witasche. Sdobom jim sdžěli, so nasajtra jeje bratr pschińdže, so pak je stajnje pschi pschikhadže sprózny a pschenapinany.

Wopytowarjo nochzychu molicz a woteńdžechu sažo.

Po někotrych dnjach sawola kanzlerowa žotra telefonisy Bethelske žotry. Praji jim, so bychu horje pschischke a jeje bratra s někotrymi kěrluschemi swježelike; tutón by žo wěscze jara swježelik.

Rad cžinjachu žotry — f. Kuhlo bě sažo wotjěł — po tutym pscheproschenju. Horje dozpiwschi, saspěwachu w sahrodže stejo kěrlusche. Kanzleŕ tež hnydom pschińdže, powita je a pscheproży je do domu. To bě žotram wěso wulka radosez. Běchu tola tak hižo tak hnute s jednorym a mikym waschnjom, s kotrymž kanzler s nimi wobkhadžesche.

Sastupichu do domu. Sso dźiwajo widžachu tam na scženje wisajo wobrasy Friedricha Wulkeho, Luthera a Bismarcka. Hitler rjekny: „To žu czi tsjo najwjetschi mužojo, kotrychž je Bóh němskemu ludej darił. Wot Friedricha Wulkeho žym ja khróbłosez nawuknył a wot Bismarcka wustojnosez statneho wjedniſtwa. Najwjetschi mjes nimi je dr. Marczin Luther; pschetož wón je sjednocženje němskich narodow hakle smóžnił s tym, so jim s pschełożenjom Biblije do němskeje rěcže da shromadnu rěcz. Jako žłyschach, so Bismarck kóžde ranje Bibliski Pucznik Bratrowskeje gmejny czitasche, czinju ja to tež. Ja mózu Wam wobkrucźicz, so bu mi pschi wschěch ważnych rosžudženjach pucznikowe žłowo Bratrowskeje gmejny ważne!“

Jena se žotrow njemóžesche hinak hacz žo wopraschecz: „Knjes kanzlero! Hdže žem bjerjecze smužitosez sa wulke pschetworjenja w zyłej Němskej?“

Tu wucżahny kanzler se žwojeho saka Nowy Testament Dra. Marczina Luthera, na kotrymž bě widżecz, so bu husto trjebany, a rjekny khutny: „S Božeho žłowa!“ —

Tole steji w Kasselskim njedželskim kopjenu a w njedželniku „Nachbar“. To dyrbjała kóžda nowina wosjewicz. Czehodla? So by kóždy po tutym pucżu sa wjednikom schoł! To je tón pucz, po kotrymž samóže zyły lud dóńcz k nowemu, wěrnemu žiwjenju, k nowemu wěrnemu sbožu! Po tutym pucżu duzy sa wjednikom je lud duzy po „jutrownym pucżu“ — stawa lud k nowemu wěrnemu žiwjenju a tak k nowemu wěrnemu sbožu.

Tole je tak prawje doškowo k jutrownemu žwjedženjej lěta 1934 a žłowo sa tutu njedželu Młodych Jutrow. Dženża mamy žo wschitzy pruhowacz, hacz dźemy jutrni, młodźi we žylnej jutrnej wěrje dale do lěta a do žiwjenja abo hacz běchu Jutry tutoho wulzy rosžudneho lěta 1934 podarmo sa naž.

„Herrnhuter Losungen“ je Herrnhutski — wěso němski — Bibliski pucznik, po kotrymž je nasch žerbski skoženy. Potajkim je sa kóždeho Sserba lózko, s kanzlerom duzy po tutym pucżu bycz. Schtóž jón hischcze nima, jón pola žwojeho sararja dostanje. Wostanje jich tola pschezo wjazy a wjazy tutych knižkow leżo.

Adolf Hitler a Bismarck, wobaj wjednikaj žwědczitaj psched zyłym ludom w tutym rosžudnym cżażu wo tym, hdže žórko smużitosczе a žylnosczе sa rosžudne skutki: w Božim žłowje. Pónđže lud sa nimaj k tutej studni? —

Pschi rowje.

We Westfalskej je — wožebje na wžach — waschnjo, so žu noscherjo w bělych rukajzach. Tute czižnu woni, kaschcz do rowa puschczіwschi, do rowa. — Praja, so žo to hygieny dla stawa, t. r. so je to naprawa strowoty. Je to prawe a je to jenicžke wukožowanje tutoho waschnja?

Tu we Lužizy je tu a tam — njewěmy hacz wschudžom — tak, so maja młodźi noscherjo, hdyž młodeho hólza abo młodu holzu k rowu njeżu, seleny richelk pschityknjeny. Tutón czižnu, czěło do rowa puschczіwschi, tež do rowa. Runje tak puschcza młode holzy selenu pletwu, kotruž běchu doma na kaschcz położike, pschi pschewodženju pak s boka kaschcza njeżke, sa kaschczom do rowa.

Tu njetrjebamy drje sa wožebitym wukožowanjom pytacz. Chzeja wosnamjenicz žwoju luboscz, sdobom žwoju jutrownu nadźiju pschi dźělenju pschi rowje. —

We Wjeczornej Pruskej namakasch to waschnjo, so kaschcz dele puschczіwschi, nad rowom kij roskamaja a do rowa czižnu. S tutym kijom bu row měrjeny. Ale tole njedožaha, waschnjo dowujažnicz. Schto je pschi tutym waschnju — a tež pschi druhich — kscheszijanske, schto póhanske, schto pschiwěra?

Zyrkej a stat.

Pschikładne. Mižionska shromadźizna w měscze Neuruppin je něschto wobsamkła, schtož je wulzy swjeżelaze a pschikładne, so by něschto jara dobre było, nětk, hdyž žo sběrka sa jednory wobjed — Eintopfgericht — wjazy njesběra, tutu sběrku jako dobrowólnu sa mižionstwo wobkhowacz, doniž žnadź žo tuta sběrka sažo po dotalnym waschnju njesběra. 50 žo hnydom na to swjasachu.

Snutskowne mižionstwo pschińdže bórzy do wožadow, do domow — po dary luboscze. Tuž chzył žebi kóždy pschezo hižo pschihotowacz dar, s kotrymž chze podpjeracz tuto džěło evangelskeho kscheszijanstwa, kotrež je telko lět a lětdžežatkow hižo skutkowało sa dobre jenotliweho kaž zyłeho luda. Nasch dar budź dar luboscze niz jeno ale tež dar džaka, s kotrymž tutomu lubemu pomoznikej žwój džak wopokažemy sa wscho, schtož je cžinił sa tych, kiž běchu w tajkej a hinajschej nuzy.

Wschelake s bliska a daloka.

W **Kamjenzu** wuhotowachu lětža wožebitu wustajeńzu pod mjenom „Mütterausstellung“. To wěso njebě wustajenje macżerjow, žnadź so bychu te, kiž mějachu wjele džěczi, myto dostake, abo tež te, kiž strowe džěczi wukubłachu. To bě wustajeńza macżerjow sa macżerje, a niz jeno sa macżerje, ně, sa zyłu žwójbu, sa zyły lud. Jeje prawe mjeno bě tež: „Mutterdienstausstellung des Christlichen Frauendienstes in Kamenz“. „Kscheszijanskich žónskich žłužba“, to dźe je tón nowy wulki nadawk, kotryž maja nětk wschě žónske kóždeje wožady sa žwoju wožadu a žwojich wožadnych, sdobom pak

też ſa ſwoju zyrkej a ſa ſwój lud. A kajka „ſłužba“ chzyſche też jich wuſtajeńza bycź. Wona chzyſche pomhacź žónſkemu, macźerjam woſadow naſcheho kraja. Wona chzyſche pokaſacź a rosjaſnicź, kak ſu hakle ſwoje zyłe žiwjenje: wſchědny dźeń a ſwjaty dźeń, ſtaroſcź a wjeſele, mandželſtwo a nježenjenoſcź, macźerſtwo a žiwjenje bjes dźěcźi, kopjenje dźěła a pobrachowanje dźěła, wuſpěch a ſchkodowanje, ſtrowoſcź a khoroſcź, luboſcźe bohatſtwo a luboſcźe khudobu, rjanoſcź a cźělne brachi, pſchewjele ludźi abo pſchewulku ſamotnoſcź, duſche pokoj a duſche ból — potajkim wſchitko a pak wſchitko, ſchtož žiwjenje žónſkeje je a wobſahaha, prawje žiwe a kak jo prawje naſhonja, mjenujzy jenož tehdy, hdyž ſu jo žiwe ſtajnje we žiwym ſwiſku ſ Jeſuſom a ſebi ſwoje ſamolwjenja wěſte: Jeſuſ Khryſtuſ je ſylnoſcź a troſcht žónſkeje ſtajnje a wſchudźom. Tohodla bě na wuſtajeńzy nimo wſcheho druheho, ſchtož žiwjenje žónſkeje a macźerje pjelni, też woſebity rum pſchihotowany: „ſwjaty rum“. Cźichi to rum a ſam ſaſo: S płachtami wudebjeny, ſe ſelenymi roſtlinami wupyſcheny a woſrjedźa kruzifixus, wobdaty wot ſwěcźkow; pſched nim wotewrjena Biblija a pſched tutej „kſchiž w kole“, nowe ſnamjo „Kſcheſcźijanſkeje žónſkeje ſłužby“. Tutón rum chzyſche pokaſacź a je pokaſał, ſchto ſałožk a hdźe ſem nadawk ſłužby, kotryž žónſka, macźeŕ ma ſa ſwójbu, ſa lud. Bjes dźiwa to, ſo bě tam też hewak rjaneho a pěkneho a ſpomožneho doſcź. Kak mohło to na tutym ſałožku hinak bycź! Na pſchikład tam wuhlada blido ſa pacźerſke dźěcźo a blido ſ hrajkami, kajkež je macź ſama ſhotowi, — Baſtelarbeit. — Dale, tam wuhlada wſcho, ſchto njedźelniza a dźěcźo trjebatej, ſchtož je pſchi khoroſcźach trěbne atd. atd. — S jenym ſłowom: tuta wuſtajeńza njeſwědcźeſche jenož wo ſłuženju, bě ſama ſłužba. — Tuž wſchitke hromadźe do „ſłužby!“

Měſto Bremen je młodźinje, kotraž hiſchcźe njeje 18 lět ſtara, ſakaſało, wjecźor po 8 hodź. w korcźmje, kofejowni a konditarni pſchebywacź a na ſjawnych rejach bycź, hdyž njejſtaj ſtarſchej abo ſaſtupnizy tuteju ſobu.

S **Ruſkeje.** Tam drje wjazy „knuta“ njeknježi, kaž to prjedy pſchezo rěkaſche, tam pak nětk ſ tſělbu a ſ teſakom knježa. Ale hacź runje to tak je a hacź runje tam ſ teſakom a ſ tſělbu pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu knježa, je tola tak, ſo ſo kſcheſcźijanſtwo jewi jako njepſchewinjomne też w tutej Ruſkej. Boże domy, kotrež hiſchcźe njejſu ſawrěne a pſchetwarjene a ſwotorhane, ſu ſwjate dny pſchezo hiſchcźe pſchepjelnjene. Se 100 narodźenych dźěcźi pſchinjeſu pſchezo hiſchcźe 44 a wjaz k ſwjatej kſchcźenizy. Wjaz hacź połojza ſemrětych ſo po kſcheſcźijanſku khowa. — So to tak, ma wſchěm druhim ludam wjele prajicź a doprajicź.

Do Sserbow.

A ſchtóž tu ſerbſki móže,
Tón ſ nami wjeſel ſo:
To dźe naſch woſyczk lóže
A mas ma koleſko.

Tak je něhdy naſch ſławny Handrij Sejleŕ Sserbam napiſał a ſapiſał a je ſo ſwojeje ſerbſkeje, macźerneje rěcźe wjeſelił a je ſa ſwój ſerbſki lud ſpěwak a piſak — haj: a p i ſ a k.

Tohodla ſebi myſlimy, ſo by jeho tu podate hróncźko w jenym ryncźku pſcheměnjene nětkle zyle po jeho myſli było:

A ſchtóž tu ſerbſki móže,
Tón pjera pſchimaj ſo:
To dźe naſch woſyczk lóže
A mas ma koleſko.

Haj ſnadź by Handrij Sejleŕ, widźo nuſu naſcheho piſmowſtwa, widźo, ſo jich tu tola telko ſerbſki móže a ſo tu telko rad něſchto ſerbſke cźita a ſo ſo jich tu telko pjera njepſchima, cźmjełam a woſam lětacź a kałacź dał kaž něhdy, hdyž mjes druhim napiſa:

„Hlajcźe nowa wěz ſo ſtała,
Sſłyſchcźe! Chzyli ſroſumicź:
Lěnjoſcź je ſej muža wſała,
Chzyſche też ſo woženicź.“

Haj, hdy by ſo jich wjaz pjera pſchimało, hdy by ſo tak ſnajmjeńſcha kóžda woſada ſa to ſtarała, ſo ſo wſcho, ſchtož ſo woſebiteho a ſa powſchitkownoſcź ſpomjatkowanja hódneho ſtawa, też do woſadnika a njedźelnika „Pomhaj Bóh“ napiſa, by też tutón naſch woſyczk lóže ſchoł a mas měłe koleſko. Ale kak ſo ſda, ſo w naſchich ſerbſkich woſadach nicźo „lóž“ njeje, žadyn „ſwjatk“ ale luty „pjatk“. A wono ſo ſda, ſo wotemrěwaja ſe ſtarymi ſwěrnymi cźitarjemi — a hiſchcźe bóle — ſwěrni piſarjo, kotſiž maja ſwój ſerbſki lud, ſwoju woſadu lubo a jej ſłuža też ſ tutej ſłužbu „woſadnika“. Naſche łopjeńko je tutón kriſow połny cźaſ pſchětrałło. Tuž pomhajmy jemu, ſo jeho woſyczk lóžko běži też ſ tym, ſo do njeho piſamy — runje tak pak też ſ tym, ſo jo ſwěru cźitamy ſami a ſo ſo ſobu ſtaramy ſa to, ſo druſy jo cźitaja.

Na pucź.

Hlaj, mkodoſcź je cźaſ wuſywa,
A cźaſ ma wotdźěleny!
Schtóž tutón cźaſ ſej njehlada,
Tón budźe ſahańbjeny.
Tuž, dźěcźo, wukń a wuſywaj
A dalſchich cźaſow njecźakaj,
Sſo hewak wěſcźe kajeſch. H. Sejleŕ.

Liſtowanje:

Sa Quaſimodo: H. w B. — Sa Miſ. Dom. K. w K. — Sa Jubilate: R..cź w B.

Poručamy našim čitarjam sćěhowace

nabožne knihi

M. Domaška:	Póstna harfa	0.25
O Mrózak:	Naša najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
Nyšpory za póstny čas		0.05
J. Křižan:	Čichi pjatk	0.05
A. Sykora:	Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A. Sykora:	Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A. Sykora:	Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A. Sykora:	Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora:	Dr. Marćin Luther	0.05
Tři kěrluše		0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke		0.05
H. Imiš:	Tři prědowanja	0.05
H. Imiš:	Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza tararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźkach (Nostitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźſětnje 10 .

Cžišło 15

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 15. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Misericordias Domini.

1. Pětra 2, 20—27.

Bóh je žo ke Khrystušowemu skutkej a woporej wusnał s tym, so je jeho sbudźił se žmjercže. S tym je žo Jesuš wopokasał jako nasch dokonjany wyschschi měschnik, kiž móže naš psched Bohom sastupowacź, a jako pastyŕ a biskop naschich duschow, kiž naš k Bohu, k žórłu wscheho woprawdźiteho žiwjenja, wjedźe. Dokelž bu wón jehnjo, kotrež žwěta hrěchi nješe, bu wón sdobom pastyŕ, kiž jehnjata hromadźa. Hłowne praschenje nětko je, hacž žy žo też ty wobrocźił k pastyrjej a biskopej duschow.

Scźe žo wy wobrocźili k pastyrjej a biskopej duschow?

1. Ssy saměr jeho wopora spósnał?
2. Ssy psches njeho na duschi wuhojeny?
3. Khodźisch w jeho stopach?

1. So bychmy žo my wschitzy na prawym puczu namakali, kotryž k měrej a k sbóžnosczi wjedźe, dyrbi nasche kscheszijanske prózowanje bycź. Sa to je žo Khrystuš žam woprował, so by wón naš wo wěrnosczi žwojeho prědowanja pschežwědcził. Sa to je wón hańbu a wscho czerpjenje pschětrał, so by twoju duschu wumohł wot hrěcha, wot žmjercže a wot czertowskeje mozy. Pschi wschej pomozy, kotruž wón ludźom wudźělesche, wón njehladasche jeno na jich potrěbnosczе czěła, ale na potrěbnosczе nježmjertneje dusche, so by tak zyłemu człowjekej na wěczne pomhał. Po nim chze też nasche Snutskowne mišijonstwo skutkowacź, sa kotrež w tymle tydźenju we wschěch wožadach nascheje wótczizny sběramy, khlěb a czělnu pomoz wudźělejo czěłu, ale też troscht a nadźiju a móz Božu poskiczejo duschi. Wone na žórło wscheho hubjeństwo hlada: „Skutki Jesušowe w naschich dnjach.“ Te móżeja cźe pschežwědczicź, so hischcźe bójska luboscź w kscheszijanstwje žo namaka, žamowólna luboscź, ke kotrejž žana móz tutoho žwěta ludźi njecźěri, ale jenož dźakowna wěra do Khrystuža, kotraž je hłódna a laczna po prawdosczi. Schtož je stat w poželednim czażu sa nusne spósnał, nusnische mjenujzy hacž wscho materielne podpjeranje jenotliweho khudeho, spomožerstwo sa maczeŕ a dźěczo a sa žwójbne žiwjenje, to je Snutskowne mišijonstwo hižo prjedy wukonjało, dalokož jeho žrědki k tomu dožahachu. Wustawy Snutskowneho mišijonstwa njejžu jako hajerne sa njehojomnych, ale hajerne strowosczе sa czěło a duschu. Sso wě, też nad njehojomnym człowjeku žo Snutskowne mišijonstwo žmili; schtó wě, hacž móże tajki schto sa žwoje hubjeństwo, a schtó wě, hacž ty žam njepschińdżesch ras do tajkeho hubjeństwa? Ale wschěch chze wono wobrocźicź k pastyrjej duschow, ke Khrystušej, kiž dokładnje pomha. A hdy by ty hewak strowy był, ale tutoho pastyrja duschow njesnał a jemu njepožłuchał, czi zyła twoja strowosczь njeby niczo pomhała, ty by to błudźaze jehnjo był, kotrež pschi połnej strowosczi czěła do hłubiny hrěcha sapadnje a žo rosraży. Wopacźni wjednizy wschak běchu naš lud do sahubjenja wjedli, tu njeběsche we wulkich kruhach žaneje wěry, žaneje luboscze, žaneje nadźije, žaneje pózczźiwosczе wjazy. A kelko žo błudźazych wowzow žo też dźenża hischcźe namaka mjes młodostnymi, kotsiž tam a žem žwoje sbožo pytaja we rospróschenjach žwěta abo w czělnych žadosczach, a jo tola njenamakaja: sabłudźene wowzy; tohodla wobrocźmy žo k pastyrjej a biskopej naschich duschow, so mohło snajmjeńscha też hischcźe rěkacź, kaž žwj. Pětr žwojim czitarjam pische: Wy běschcźe něhdy jako sabłudźene wowzy — nětko pak scźe žo wobrocźili k pastyrjej a biskopej waschich duschow!

2. Dale, jeli so žy ke Khrystušej žo namakał, žo praschej: žy ty wuhojeny psches Khrystuža wot schkodow hrěcha? Hrěchi sbija duschi rany. Ale kak spodźiwnje a rjenje je Khrystuž rany duschow wuhojił? Psches žwoje žamžne rany. Bóh czižny wschitke nasche hrěchi na njeho, so by wón sa nje czerpił a

te rany hrěchow pschětrał, so bychmy my měr měli a psches jeho rany ßmy my sahojeni. Hdyž tak cžisty a ßwjaty ßamowólnje sa druhich cžerpjesche, leži w jeho cžerpjenju ßwědomje a pokutu budźaza móz a wujednarska móz. Khrystuß tak stejesche psched Bohom jako hrěschnik a my jako wuspraw-njeni psches jeho njewinowane cžerpjenje. — Nětko pak masch pschißłuschnoscź, ßwoje žiwjenje ßwjecźicź, hrěchej wotemrěcź a prawdoscźi žiwy bycź. Tak Snutskowne mißijonstwo do hłubinow cžłowjeskeho hubjeństwa dele krocži a chze wußwjecźicź ſ mozu ßwjateho Ducha też najnjecžisčisčichich cžłowjekow, na najſanjerodźenischich a na najſhubjenschich. Sswět runje wulku cžesćź na wobkhadźe ſ tajkimi ludźimi njewidźi, ale Snutskowne mißijonstwo njepyta to ßwoje, ale chze druhim pomhacź. Džakna luboscź ke Khrystußej k tomu nucźi. Wótz Bodelschwingh stajnje na stronje bjesnadźitych stejesche. Hdźež žana nadźija wjazy njewobstejesche, tam wón khorhoj wěry hrabny a njewucžerpajomnje nadźiju budźesche. Tak je wón ßo horjebrał po nusy na padawu khoroscź cžerpjazych a jim domisnu w Bethelu natwarił; też we wokołocźahazych proscherjach wón sbudźi nadźiju na pschewinjenje lěnjoscže a njerodnoscže a jim dźełło wobstarasche w dźełacźerskich kolonijach. Proletariskemu starzej w ludu, kiž ßo sdasche wot wscheho polěpschenja a pokracžowanja wusamknjeny, wón wožiwi cžiłu nadźiju. Tak je duscham wocžerstwjenje a wuhojenje poskicźał.

3. Nětko pak ßo praschej: Stupasch ty do Khrystußowych stopjenjow. Ssnadź někotryžkuli njedźak ßwěta abo někajka njeprawda cźi móz k tomu lemi. A tola cže niczo njeßmě wotdźerżecź wot tak ważneho kschesćźijanskeho skutka, kotryž je kóždemu kschesćźijanej na wutrobu kładźeny. Wumožerski skutk to je, ſ hrěchom, ſ winu a ſ nusu bliżscheho ßo saběracź. Druhdy wschak też hižo trochu duchowneho polěpschowanja ßo pokasuje, hdyž je tłóczaza wobydleńska nusa w ludu wotstronjena. Sałožer Snutskowneho mißijonstwa Jan Hendrich Wichern wobkedźbowasche dźěcźazu nusu pschistawneho města Hamburga. W snatym jednorym domje wón dźěcźi bjes domisny pschija a do ßwójbow swjasa a tak tych, kiž nihdźe doma njeběchu, ßwójbne žiwjenje wucžesche. Wón też doprědka widźesche, so, jeli so wotwobrocźenje nascheho luda wot Boha dale pokracžuje, je ßo wo njón stało. W tym cžaßu ßo runje do dźełacžerstwa fabrikskich městow wotpad dźełacźerstwa wot zyrkwje, a też wot stata sta (marxismuß). Stöcker hłowneho winika w „bjeswěriwym Židowstwje“ widźesche, kotrež němskemu dźełacźerjej wo ßwoje prawa sjebanym wěru do Boha ſ wutroby torhasche. Fliedner sałoži pschikładne diakonißownje, a tak kschesćźijansku ßotru do ßłużby luboscže staji. — Tajka ßłużba ma we ßebi wjele ßłużenja, wjele cžerpjenja, ale cžerpicź dyrbisch ty jako kschesćźijan, dźełacź a woporу pschinjesćź. Hłowna wěz je, so ty też tak njewinowaty cžerpisch, kaž Khrystuß. A hlaj, pschinjeß też sa Snutskowne mißijonstwo ßwoje modlitwy a wopruj też sa njo se ßwojich materilenych ßrědkow. S nimi ßo Boże kraleństwo twari.

Jesuß pyta hrěschnikow.

O wěcžna luboscź, haj Ty bójska ßwěra,
Kiž hrěschnikow tak jara lubuje,
So Twoja dusicha prjedy nima měra,
Hacž wowzku, kiž ßo wotběžała je,
Wot cžernjow hrěcha sranjenu
Ty njenamkasch, a khwatasch k njej se pomozu.

Ja ßłaby hrěschnik njem'žu ßmilnoscź Twoju,
Mój Wumožniko, ženje srosumicź.
Kiž ty, ßam prawy, też sa winu moju
Bě swólniwy, hlaj, wschitko pschecźerpicź,
Schtož hewak dźěcźi hněwa my
Sa ßwoje hrěchi wěcžnje cžerpicź dyrbjachmy.

Ty, Knježe, wěsch, kak we mni snamjo Twoje,
Psches hrěch tak jara swohidźene bu.
Tuž proschu, chzył też hrěschne brudy moje,
O, Jesu, wotmycź ſ drohej ßwojej krwju.
Hlaj, wschak też sa mnje płacźesche,
Hdyž tam na kschižu rjekny: „Dokonjane je!“

Mój Sbóžniko, tak móžu nětk psches wěru
Cźi wumožersku ruku sapschimnycź?
Džak, khwalba Cźi, so chzesch Ty dale ßwěru
Po pucźach wschěch pschi ßwojim stadle bycź.
Hacž skóncžnje k wěcžnom' wjeżelu,
O Jesu, domoj njeżesch ßwoju wowcžicžku! H. B.

Snutskowne mißionstwo.

Wo durje ßo w tutych dnjach pola kóždeho něchtó kłapa: Snutskowne mißijonstwo. Stary a snaty to pschecźel. A stary a ßwěrny to dźełacźeŕ. Wón je wot dawna ßem hižo wschě te spomożerske dźěła dokonjał a wukonjał, do kotrychž je nětko nowy stat swołał zyły lud. Snutskowne mißijonstwo je jako zyłk ſ wjele jenotliwymi do skutka stajiło tón nadawk, kotryž je Jesuß Khrystuß kóždemu kschesćźijanej a kóždej kschesćźijanzy dał, tón nadawk, kotryž pak tak někotry kschesćźijan, tak někotra kschesćźijanka njejstaj wukonjałoj.

My dźemy tola runje nětkole ſ poßlednjeho cžaßa, wot Seleneho schwórtka. Ssmy wopominali a srosumili, schtož ma nam póstny cžaß prajicź? Wěmy, schto Jesuß Khrystuß chzysche, wucžomnikam nosy myjo? „Ja ßym“, wón rjekny, „wam exempl dał, so byschcże też wy cžinili, kaž ßym ja wam cžinił!“ „Hlaj, na tym kóždy spósnaje, so wy moji póßli scże, hdyž luboscź mjes ßobu macże.“

A Snutskowne mißijonstwo je było psched ßwětom a psched kschesćźijanami exempl, kak mamy a kak móżemy też dźenßnischi dźeń cžinicź po Knjesowym ßłowje. Sa to pak, so je tole Snutskowne mißijonstwo cžiniło, mamy jemu dźakowni bycź. A składnoscź, dźakowny bycź, je kóždemu dźenża data: Daj Snutskowemu mißijonstwu ßwój dar! A tuta sběrka Snutskowneho mißijonstwa je nimo toho sa tebje składnoscź, cžinicź po exemplu Jesußowym a ßo wopokasacź jako poßoł Jesußowy. To saßo rěka: Pschijimuj tych, kiž pschińdu sběracź, ſ luboscźu a daj jim dar luboscże sa Snutskowne mißijonstwo a ſ tym ja to wulke a wobschěrne a sdobom wulzy nusne dźěło, kotrež je wono hižo tak dołho dokonjało, dokonjało też, hacž runjeż je jo w sańdźenych lětach tak někotry spytał hacźicź, sniczicź, snjemóżnicź. Tak ßu na pśch. ßmilnym ßotram sakasali, ſ khorymi nutrnoscź měcź, haj ßamo se ßwojimi pomoznizami njeßmědźachu nutrnoscź měcź. A runje ſ tutoho shromadneho modlenja a rospominanja Božeho ßłowa cžerpaju runje wone a wschitzy, kiž ßo w tutym husto tak cžeżkim dźěle steja, móz a mudroscź, w nim wostacź a wobstacź.

A kak wulka je tola cžrjóda dźełacźerjow a dźełacźerkow Snutskowneho mißijonstwa! Wono ma w Němskej 75 000 woßebitych dźełacźerjow a dźełacźerkow a na 2 000 000 dobrowólnych pomoznikow a pomoznizow. Wono ßłuži ludej a krajej ſ 18 900 domami a wustawami. Sakska ma ſ tutych na 370 domow a we nich 20 000 městnow sa tych, kiž pomozy trje-

baju. Najwyschschu mjes ßwojimi ßkužbami mjenuje wono tu, so ßkuži ludej na swonkownym a snutskownym ſ mozami wěry, pomhanja, modlenja.

Tuž je też bjes dźiwa, so ſtat tutu ſběrku Snutskowneho mißijonſtwa podpjera a ſpěchuje. Tak je pruſki miniſter Ruſt poručił, so maja ſchule dźěło Snutskowneho mißijonſtwa rospominacź. Rańschopruſki wyſchſchi preſident je 8. haprleje w radiju wo nim rěčał. Němſki farař ſa młodźinu je młodźinu namołwjał, ſběrku podpjeracź. Też dźěčźi chzedźa we ßwojich Božich ßkužbach dźenßa ſa tuto dźěło kſcheſcźijanſkeje luboſcźe ſkładowacź.

Tuž njech ßu tute dny Snutskowneho mißijonſtwa dny dźakowanja a dny ßwědčenja, — ßwědčenja wo tym, ſo cźiniſch jako kſcheſcźijan po exemplu, kotryž je nam Jeſuß Khryſtuß dał.

S wjednikom.

Pod tutym napißmom woſjewichmy tydźenja něſchto, ſchtož bě wulzy jimaze, ſwjeßelaze, pohonjaze. Dźenßa dodamy něſchto, ſchtož bu ſ tamnym hromadźe woſjewjene.

Oberſalzberg je wucźek kanzlera Hitlera. Tam wón po napinazym dźěle pyta wokſchewjenje w kraßnej hórſke krajinje a w jeje cźiſchinje a w jeje ſtrowym powětſje. Wokoło ßwojeho doma chzyſche rad hórſku ſahrodu měcź. Prěni, kiž nadawk doſta, ju pſchiprawicź, njeſcźini wěz tak, ſo by ßo kanzlerej ſpodobała. Tuž poručichu jemu ſahrodniſkeho architektu ſ Bielefelda ſ měſta, kotreż je Bodelſchwinghowe měſto Bethel po zyłym ßwěcźe ſnate ſcźiniło. Tutón architekt bě bliſki pſchiwuſny daloko a ſchěroko ſnateho „generala poſawnow“. Tak rěka powſchitkownje farař Kuhlo, Bodelſchwinghowy pomoznik a wjednik poſawniſtow.

Farař Kuhlo wopyta nětko ras ßwojeho pſchiwuſneho. To bě ſa njeho cźim lóžo móžno, dokelž ſo ma Bethel w njedalokim Berchtesgadenje dom ſa wocźerſtwjenje ßotrow. Jako wón pſchi dźěle pſchihladowaſche, pſchińdźe kanzler Adolf Hitler, kiž bě na nětotre dny pſchijěł, ßebi dźěło wobhladacź. Farař Kuhlo mějeſche po ßwojim waſchnju ßwój rózk pſchi ßebi wißajo. Po ßwojim ſwucźenym miłym waſchnju woprascha ßo kanzler fararja, cźehodla ma ßwój rózk pſchi ßebi. Niczo njeprajiwſchi wſa farař Kuhlo rózk, ſaſtaji jón na hubje a pſches doł na hory ſaklincźachu najkraßniſcho najrjeńſche kěrluſche a ludowe ſpěwy.

Kanzler ſtłóczi hnuty „generalej poſawnow“ ruku, praji: „Wy ſcźe mi njewuměrnje wulku radoſcź pſchihotował!“

Rosmołwjeſchtaj ßo. Adolf Hitler wußłyſcha ßo dźiwajo, ſo je farař Kuhlo ſkoro 80 lět ſtary a ſo je hiſchcźe tak cźiły. Kuhlo rjekny: „Knjes němſki kanzlero, ja też njeißym ženje kurił!“

„Ja też niz!“ wotmołwi kanzler.

„Ja njeißym też ženje alkohol pił!“ praji Kuhlo ſnowa.

„Ja też niz!“ ſnapſchecźiwi ſaßo kanzler.

„Ja pak też ſkoro žaneho mjaßa njejěm!“ pokracźowaſche farař.

„To ja też njecźinju!“ bě kanzlerowa wotmołwa. —

To bě ſetkanje ſchědźiweho generala poſawnow ſ młodym kanzlerom Hitlerom tam w ſahrodźe jeho hórſkeho doma we Alpach. Něſchto cźaßa poſdźiſcho poda ßo to, ſchtož tydźenja ſapißachmy. Kanzler powita Bethelſke ßmilne ßotry, kotreż běchu jeho, kěrluſche ſpěwajo, ſwjeßeliłe. Wón wotmołwi pſchi tym na praſchenje: „Knjes kanzlero, hdźe ßem bjerjecźe ſmužitoſcź ſa wulke pſchetworjenja w zyłej Němſkej?“ „S Božeho ßłowa!“ Pſchi tym wucźeże Nowy ſakoń. Na tutym widźachu ßotry, ſo jón huſto trjebaſche.

Nowe póhanſtwo.

Nowe hibanje, „Nordiſch-germaniſche Glaubensbewegung“ nima niczo pſchecźiwo tomu, ſo jo póhanſtwo mjenuja a jenotliwych póhanow; ně to mjeno „Heide“, tak piſchu, dopomina jich na domjazu „Heide“ a jeje kuſlaŕſke mozy. Ale tak nowe tuto zyłe hibanje po wſchěm ſdaczu njeje, kaž to rěka. Po wobliczenjach tajkich, kiž ßu w tym wobhonjeni, je jich ſ tych 100 000, kotſiž kopjeno tutoho noweho hibanja cźitaja, ßnadź jenoż 20 000, kotſiž ßu ſ mužemi kaž Reventlow, Wirth a dr. k tutomu hibanju pſchiſtupili, ſbytkni ßu pſchiwißowarjo dr. Kramera, t. r. ßu bywſchi ßwobodnoſmyßleni — Freidenker —, kotſiž ßu w ſańdźenych lětach abo lětdźeßatkach jaßnje doſcź pokaſali, ſchtó ßu, ſchto chzeja a ſo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ſteja.

W jenej ßwojich knihow, kotreż je wokoło lěta 1920 a poſdźiſcho wudał, piſche dr. Kramer: „K ſpomoženju cźłowſkeho naroda dyrbi ßo tutón Bóh — Bibelgott, Chriſtengott — ſkónczńje ras dokładnje wotſtronicź a na jeho měſtno ſtajicź ideal nadobneho a rjaneho cźłowſtwa, na měſtno toho Boha, kiž dozyła njeje dobry, dobry cźłowjek, kiž dyrbi a może ſ mozu ßwojeho ducha, ſ roſumom k pſchezo wyſchej doſpołnoſcźi poſtupowacź. —

Tola wono je ßo hižo ſtało, ſchtož ßo dyrbjeſche ſtacź pſchi hromadźenju tak wſchelakich duchow do jeneho zyłka. W tutym wſchě móżne nowe hibanja wobßahazym hibanju: „Deutſche Glaubensbewegung“ ßu pſchi tym, ßo dźělicź a ſchcźěpicź. Te hibanja, kotreż ßo „cźiſte nordiſke“ — połnózne — mjenuja, chzeja ßamo ſa ßo bycź. Wone ßu ſ tak mjenowaneje „Arbeitsgemeinſchaft deutſche Glaubensbewegung“ wuſtupiłe a ßo wot jeje wjednika profeßora Hauera-Tübingſkeho dźěliłe. Sdobom wone woſjewjeja: „Pſchesjednoſcź połnózneje wěry ßo njedozpije ſ kompromißami se ßwobodnonabożnymi, ſ połkſcheſcźijanami, ſ evangelſkimi pſchecźelemi tutoho ſjednocźeńſtwa, ſ prapołnóznymi pſchipowjedarjemi ſboża (Wirth) a ſ theologiſko-hierarchiſkimi nazionalzyrkwinſkimi (Bergmann); ale jenoż ſ dobycźom jaßneho póhanſkoßwětonahladneho hibanja.

Tohorunja je dalſchi dźěl zyłeho wulkeho hibanja, kotryž ßo „Deutſchgläubige Gemeinſchaft“ mjenuje, na tym, ßo dźělił wot powſchitkowneho ſjednocźeńſtwa „Arbeitsgemeinſchaft Deutſche Glaubensbewegung.“ Tutym ßo njelubi, ſo ßo też ßwobodnonaboże ſjednocźeńſtwa „deutſchgläubig“ mjenuja.

So bychu rosdrjebjenju wucźekli a ßo ſnowa ſjednocźili a ſa ſhromadne ſaměry ſtali, prózuje ßo ſjednocźeńſtwo „Deutſcher Volksbund“ w Lipſku nowe wyſche ſjednocźeńſtwo a wjedniſtwo wutworicź. Tuto dyrbi „Deutſch-nordiſche Glaubensgemeinſchaft“ rěkacź. Tuto ma ſa ßebje a ßwoje ſtawy — też ſa wucźerjow a ſaſtojnikow te prawa dobycź, kotreż maja kſcheſcźijanſke zyrkwje.

Stare waſchnja.

Woſjewimy tu hdyß a hdyß něſchto pod tutym napißmom a bychmy dźakowni byli, — a doſcź druhi wěſcze ſ nami — bychmy-li tu prawje wjele pſchinoſchkow doſtali abo ßnadź też naſtawki wo tym. —

Sa nasch cžaß — sa kóždy cžaß.

Dr. Marcžin Luther je prajił: „My tola njejßmy cźi, kiž móhli zyrkej sdźerżecź. Naschi prjedownizy njejßu też tucźi byli; naschi potomnizy też njebudża tucźi. Ale tón je to byk, je to hischcże, budże to, kiž praji: „Ja ßym pola Waß wschitke dny hacž do skóncženja ßwěta!“

Kischescźijanska zyrkej je też wójsko, shromadźisna abo lěhwo! My ßmy wschitzy we wojowanju a we wójnje. Evangelijon je nascha khorhojcžka, Khrystuß je nasch wójwoda. Pod nim je nam dobre wojowacź, a my dobudźemy dobycże też s Bożim ßłowom!“

Tuž wěmy, cžehoż ßo pschimacź mamy, schto cžinicź mamy w naschim cžaßu, w kotrymž stare a nowe njepschecźelstwo pschecźiwo nam a naschej wěrje a tak pschecźiwo naschemu sbożu.

Zyrkej a stat.

Zyrkwinske sakońske kopjena wosjewjeja mnoho noweho. S tutym lětom ßo wjele snowa sarjaduje a wjele noweho pschiprawi. Dżenża tu jenoż na někotre ważne wězy pokasujemy:

Pacźeŕske roswucžowanje sapocžnje ßo hakle sapocžatk septembra. Pokasuje ßo na to, so w lěcźu prósdniny a pucźowanja a druheho wjele pschetorhnjenja sawinuje. Pacźeŕske dźěcźi maja ßwěru kemski khodźicź, snajmjeńscha kóždu druhu njedźelu. Schtóż ßo po tym nima, tomu móże ßo konfirmazija sapowědźicź.

Sa młodźinu maja ßo wschudźom „Boże ßkużby sa młodźinu“ sarjadowacź, kotreż ßo porjadnje psches zyke lěto wospjetuja. Wone sastupja sa rosrěcžowanja abo ßo s tutymi sjednocża. Sa nasche wożady, kotreż maja dwě Bożej ßkużbje dopołdnja, njebudże tak lohko, Boże ßkużby sa młodźinu saměstnicź. Dozyła ßo wukubłanje młodźiny dospołnje snowa sarjaduje, wożebje sa młodźinu hacž do 18 lět. Kóżda wożada ma tu sa ßwoju młodźinu stacź. Towarstwow sa tutu młodźinu hacž do 18 lět wjazy njebudże. Sa nju pak ma wożada porjadne shromadźisny wuhotowacź. Sdobom ma ßo na to dźiwacź, so wożada a Hitlerowa mużska a żónska młodźina w pschesjednoscźi skutkujetej.

Sadźěcźi maja ßo porjadnje „Boże ßkużby sa dźěcźi“ sarjadowacź. Po móżnoscźi maja ßo dwoje Boże ßkużby postajicź, tajke sa młódsche hacž do 10 lět a tajke sa starsche lětniki.

Tole je s wobschěrneho dźěła něschto. Nascha evangelska zyrkej chze s tym jenotliwemu ßkużicź każ zykemu ludej. So wona każ młodźinu a dźěcźi tak też starschich a starych woła do Božeho domu a k Božemu ßłowu, to drje ßo njetrjeba hakle prajicź. A so je kóżdy doroscźeny swołany do ßobudźeła a so ma bycź se ßłowom a se skutkom, s zykym sadźerżenjom żiwy pschikład wěrneho kschescźijanstwa psched druhimi, psched dźěcźimi, młodźinu a doroscźenymi, to drje ßo też njetrjeba hakle wożebje wusběhnycź. Cźim ßwěrnischo my w tutych nadawkach skutkujemy, cźim wuspěschnischo dźełamy my ßobu sa lěpschi, sa wěrnje sbożowny pschichod nascheho zykeho luda a tak sa dobry pschichod naschich dźěcźi. To wschitko budźemy chcycź dokonjecź, to wschitko samóżemy też, hdyż ßo mamy po tym, schtoż tydżenja tu cźitachmy wo kanzleru Hitleru, kiž je po pschikładże żelesneho kanzlera Bismarcka tu duzy s Biblischim pucźnikom a kiž ßylnoscź sa ßwoje hobrske dźełko bjerje s Božeho ßłowa, s Biblije. So bě Biblija wschědny grat a so wschědnje ßo modleŕskich pschimachu, tak to něhdy bě w naschich domach a wożadach. Tutón nowy cžaß chze saßo to stare. Wón samóże ßwoje nowe saměry jenoż s tutymi starymi ßrědkami dozpicź; wone dźe ßu stajnje nowe. Cźim ßwěrnischo ßo jich ty pschimasch, ßwojeje Biblije, ßwojich modleŕskich, ßwojich spěwaŕskich, cźim bóle ßy ty dźeń wote dnja nowy a cźim bliże wotyknjenemu kónzej, k wěrnemu sbożu, kotrehoż poßledni wotyknjeny kónz je wěcźna sbóżnoscź.

Mali schulerjo a male schulerki ßu do schule sastupili a ßu pak duzy do schule pak duzy se schule do Božeho domu kemschi schli. To bě to nowe a wusnamne pschi sapocžatku tutoho noweho schulskeho lěta. Macźerje, nanojo, wucźerjo, kmótsja, wożadni sastupjerjo a schulske dźěcźi ßu małych pschewodźeli. W Bożim mjenje ßu tak nastupile nasche móliczke ßwój schulski pucź a pod modlitwami starschich a zykeje wożady. — Chzemy ßo tola tajkeho sapocžatka wjeßelicź a chzemy nětko se ßłowom a skutkom a zykym sadźerżenjom sa to stacź, so bychu tute dźěcźi każ dozyła nasche dźěcźi schke ßwój pucź, schulski a domjazy, w Bożim mjenje, wědźo, so Bóh je s nimi a so wone s nim dyrbja a ßmědźa hicź ßwój pucź we wěrje a luboscźi. A sa lěto — da=li nam to luby Bóh — njech je tole, schtoż nam lětßa hischcże nowe běsche, něschto lube a domjaze, tak so dźemy s cźrjódami ßobu s naschimi móliczkimi do Božeho domu na tym dnju, kotryż je sa nje tak ważny a wożebity, a sa zyły starschiski dom niz mjenje, haj sa zyku wożadu niz mjenje.

Wschelake s bliska a daloka.

W měsce Athenje, w tutym starym, ßławnym hłownym měsce Grichiskeje, ßu Jutrowniczku němsku evangelsku zyrkej poßwjecźili, Khrystußowu zyrkej. Tam w tutym kraßnym, s pomnikami dawnych cžaßow wudebjenym měsce, w kotrymž Pawoł namaka woltaŕ, poßwjecźeny „tomu njeznatemu Bohu“, steji nětko tutón evangelski Boži dom a pschipowěda hižo se ßwojim twarom tutoho „njeznateho Boha“, kotryż w Jesußu Khrystußu mjes naß stupi, niz jeno, so by nasch Bóh byk, ně, so by nasch Wótz byk. — Němski biskop bě biskopa Heckela=Barlinskeho jako ßwojeho sastupjerja na tutu ßwjatocžnoscź póßłak. Presidentej Hindenburgej, kanzlerej Hitlerej a Gustav=Adolfskemu towarstwu póßłachu cźi tam w Athenje shromadźeni telegrammy.

Ruska pschezo hischcże kschescźijanska, haj lětßa bóle saßo hacž sańdźene lěto! Bóle, to rěka Rußojo ßebi lětßa — tak hody hižo, jutry nětko hischcże bóle — swěrichu, ßo s wulkimi zykami do Božich ßkużbow sjednocźicź. Haj ßamo hacž dotal sawrjene Boże domy ßo wotewrichu a běchu bórsy polne nutrnych. Rußojo ßo pod tak cźeżkimi wobstejnoscźemi k zyrkwi a k Božemu ßłowu a k Bohu wusnawaja, so Boże domy njedoßahaja. Njedyrbjeli to my w Němskej hischcże wjele bóle cźinicź, hdyż bu tola tutón cźeżki „ruski“ cžaß wot naß wotwobrocźeny, hdyż my tola wschitzy ßwobodnje a sjawnje ßměmy hicź do Božeho doma a tam ßo modlicź, tam Boże ßłowo ßkyschecź, tam ßwjate wotkasanje wużiwacź, tam Bohu ßkużicź? A cžehodla njecźinimy my to hischcże bóle?

W Japanskej bu prěni krócź dowolene, so radio kschescźijansku Bożu ßkużbu po zykym kraju rosnjeße. — Njeje tuta powěscź s druhimi dopokas wjazy, so pschi wschej bjesbóżnoscźi a pschi wschěm póhanstwje kschescźijanska wěra dobywa?

Samotwity redaktor farar Wurgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischeź a naklad „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pj.

Čisło 16

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyšchinje 22. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Jubilate.

1. Pětra 2, 17.

„Wopokažće čeścź kóždemu. Lubujće bratrow. Bojće so Boha. Čeśćće krala.“

Jubilate! Wyskajće Knjesej zyły swět! Dźenźnischa njedźela naš wo to prošny. Kak rad člowjek to čini. Nětko je nalětny čas, wschitko wonka w Božej stwórbje naš k tomu wabi, so sobu wyskamy s ptačkami. Swjata pschichłuschnosć je nam kschesćijanam, so Boha khwalimy sa jeho dobroty. Wjeselý dźak dyrbi s wutroby kaž płomjo k njebju sapacź. Wjele pschičiny mamy my wschitzy k tomu.

Snowa je so nam pschipowědała wjeselá powěsć, so žana smjercź njeje, ale jenož lute žiwjenje. Też po najcźěmnischej nozy pschińdźe kražne ranje. Kak dźakowni móžemy my naschemu Bohu tola sa tajku powěsć bycź, so je nam tehdy dał prěnje jutry, so smědźachmy nětko sašo jutry swjećicź a wjeselu powěsć horje wsacź.

Dźenża je njedźela posawnow, kotrychž synki budźa so měschecź mjes hłošny pobožnych kemscherjow, a to wschitko k čeśći Božej a k napominanju: Wyskajće Knjesej! Też ty dyrbisch wyskacź! Ale niz jenož dźenża, ně, pschezo a wschudźom spěwacź a wyskacź. Božich darow je tyšaz. Tak budźe potom zyłe žiwjenje wulke dźakowanje a wyskanje, a to s tym, so jo Bohu swjećimy a wschitko činimy jenož k jeho khwalbje.

W poslednim času smy husto jako prědowańske słowo měli słowa s Pětroweho lista. Tak chce wón nam tu dacź dobry kschesćijanski porjad, duchowny porjad, kiž nam pokasuje naschu winowatosć: Wopokažće čeścź kóždemu, lubujće bratrow, bójće so Boha, čeśćće krala.

Člowjeska pschichłuschnosć žada wot kóždeho, so člowjek swojeho sobučlowjeka čeśći. Kak wjele bóle mamy potom jako kschesćenjo tute napominanje horje wsacź, hdyž nasch Sbóžnik naš wucźi: Schtož sće wy činili najnižschemu mjes mojimi bratrami, to sće mi činili. Jesuš je schoł k tym, kiž běchu na swěcźe podtłóčeni a wot člowjekow sazpicźi; žadyn rosdźěl pola njeho njebě. Wón jenož hlada na snutskowne žiwjenje, na duschu.

Nasch nětčischi čas wucźi naš, so mjes stawami naschcho luda žadyn rosdźěl njeje, a s tym ma so tute nasche słowo dopjelnicź. Kražne žiwjenje, hdźež jedyn druheho čeśći! Tam je woprawdźe měr a lubosć.

Snamjo prěnjeho kschesćanstwa bě lubosć mjes sobu, a tohodla so dźiwachu pohanjo, hdyž tajke snutskowne swjatki widźachu. A tute snamjo ma so też dźenża hischće pokasacź. Sańdźeny tydźeń stejesche pod heškom snutskowneho mišijonstwa. Njeje kóždy wustaw snutskowneho mišijonstwa městno kschesćanskeje lubosće, hdźež so njewoprascha, schtó abo schto sy, ale hdźež jenož réka: Kak móžu tebi pomhacź, so so twoje cźerpjenje a hubjeństwo połóži a so twoja dusch so domoj namaka.

Schtóž chce potajkim tute Pětrowe napominanje dopjelnicź: lubujće bratrow, dyrbi měcź wutrobu połnu lubosće k swojemu bližschemu. Ty dyrbisch swojeho bližscheho lubowacź jako sam so, je nasch Knjes prajił. Na swěcźe je wjele lubosće, ale mało praweje lubosće. Nascha wutroba ma lohzy pschewjele lubosće k pjenjesam, kubłam, sachodnym wězam; tola lubosć k sobučlowjekam ma nascha prěnja najwjetscha lubosć bycź. Jej mamy wscho woprowacź! Tohodla je też nusne, so snajemy žórko, s kotrehož pschezo sašo nowu lubosć dostanjemy. Prawa lubosć ma so swjasacź s Bohom; hdyž smy my bohabojasni, potom mamy też prawu lubosć. Tohodla pische Pětr dale: Bójće so Boha. Dusch

pyta Boha, jej chze ßo picź po Boſy a Bóh ßam je jejne ſbožo. Cžlowjek ſteji w ſtajnym wojowanju, kak wjele mozow wojuje pſhecźiwo duſchi: cźělne lóſchty, njepękne ſadźerźenje, ſpjecźowanje pſhecźiwo wſchemu porjadej; Bohabojoſcź pak je ſakład kóždeho porjada, też ßwětneho. My njemóžemy ßo Bohu doſcź dźakowacź, ſo mamy ſaßo knježeŕſtwo, kiž derje wě, ſo jenož tam ßo wuſpěch dźěła namaka, hdźež Boże žohnowanje je. Tohodla maja też naſche dźěcźi w ſchuli nabožinſku wucźbu, ſo by horje roſtł bohabojaſny lud, kiž twjerdźe ſteji w prawej wěrje. Hacźrunje w naſchim kraju měr a jednota knježi, mamy pak w zyrkwinſkim, nabožinſkim žiwjenju wulki njemér. Sły njepſhecźel ſteji pſched wrotami zyrkwje a chze naſchemu ludej wſacź kſcheſcźijanſku wěru: nowe póhanſke hibanje, wo kotrymž ßmy hižom huſto w „Pomhaj Bóh“ cźitali. Tak je kóždy wot naß powołany na tym ßobu dźěłacź, ſo my ßami ſtejimy w bohabojoſcźi a ſo naſch lud namaka pucź k Bohu a woſtanje Boži lud.

A ſkónczńje pſchiwoła Pětr: cźeſcźcźe krala. Hdyž my nětko krala nimamy, tola tute napominanje dale płacźi. Mjeno k temu niczo njewucźini. Kral bě najwyſchſchi, wjednik naſcheho luda. My mamy ſa zyły lud ſaßo wjednika, cźeſcźcźe jeho. Huſto doſcź ßmy cźitali, kak wón k nowemu ſakonjej ſteji, kak wyßoko waži jako žórło nowych mozow. My wěmy, ſo wón ßo wě ſwjaſany k Bohu, ſ kotrehož hnady je dary k prawemu knježenju doſtał. Cźeſcźicź jeho chzemy a Boha proßyćź, ſo by jeho też w jeho nowym lěcźe žiwjenja poßylnił a žohnował k lěpſchemu naſcheho zyłeho luda, ſo by kſcheſcźanſki był, na ßwojeho wěcźneho krala Jeſußa hladał a w měrje k Bohu ßo modlicź móhł.

Kak kraßny tajki kſcheſcźanſki lud, ſjednocźeny we wěrje, w kotrymž je cźeſcź, luboſcź, bohabojoſcź a porjad! Pomhaj Bóh nam k temu!

Twoji ßmy; naß, Knježe Božo,
S kſchidłom ßwojim pſchikrywaj;
Bohate a miłe ſbožo
Naſchim próźowanjam daj,
Cźinicź wſcho po twojej woli,
Wſdacź ßo teho, ſchtož cźe boli;
Pſcheměń ſtaroh' cźłowjeka
Do noweho ſtrowjenja! Hamjeń.

Rańſchi kěrluſch.

Hłóß: Pſchińdź Knježe Jeſom Khryſchcźe ßam.

Sſo w ßwěcźe ſtajnje wotměnja
Kaž dźeń, tak nóz, tak ßwětło, cźma,
My lehnycź dźemy, ſtawamy,
A drěmamy a dźěłamy.

Na nowym ranju proſchu cźe:
„Budź, woſtań, Jeſu, pola mje;
Mje ſwjeßel Twoja pomoz tu.
Ja Twoju wolu cźinicź chzu!“

Na nowym ranju, Jeſu, Cźi
Dźak, cźeſcź dam Twojej ßwěrnoſcźi,
Ssy w nozy tu mje ſchkitował,
Mi měr a dobre ſpanje dał.

Też dźenßa, Knježe ſchkituj mje,
Sdal wote mnje wſcho njeſbože.
Cźi cźěło, duſchu powucźu
We žiwjenju a w wumrjecźu.

Też dźenß daj Sswoju hnadu mi,
Daj ſbožo w mojej ßłaboſcźi.
Njech k cźeſcźi Twojej dźěłam tu
Hacź k ſbožownemu ßwjatoku.

Budź Ty mój troſcht w wſchej ſrudnoſcźi,
Móz kraßna mi w wſchej wutloſcźi
Mje ſ nowej mozu wuhotuj,
Mi cźěło, duſchu wobarnuj.

Budź Twoje ßłowo ßwětło mi
So njejßnym tu we hrěſchnej cźmi.
Njech ja ßo po nim ſłožuju
Sa cźaß a wěcźnoſcź k wużitku.

Mój Knježe ßmil ßo nade mnu,
Cźi w poßłuſchnoſcźi ßłużicź chzu.
Mje khudoh' ženje njewopuſchcź,
Mój wulki dołh mi wſchitkón ſpuſchcź.

Mój Knježe Jeſu, wußłyſch mje,
Daj mi wſchěch hrěchow wodacźe,
Knjeź Ty we mojej wutrobje
So cźinju, ſchtož Cźi lube je.

Pój, Jeſu, ſo Cźe duſcha ma.
Mje wobdaŕ, Knježe, bohatſtwa.
Ssy kubło moje najwjetſche,
Mój Knjes, mój kral do wěcźnoſcźe! J. W.

Boże pucźe ßu huſto dźiwne pucźe, ale pſchezo dobre.

Scźěhowazu ſtawiſnu tu ſtajimy, ſo bychmy ſ njej wſchěch Sserbow dopomnili, ſo mamy tola tak rjane ßerbſke knihi, kotreź je dobre cźitacź. Tuto powědancźko je ſ kraßnych knihow „Kwětki“, kotreź buchu hakle 1921 wudate. Wone poſkicźeja wulku kopizu powědancźkow, naſtawkow, ſpěwow, hróncźkow. Tute ßu ſa młodych a ſtarych, ſa małych a wulkich. Chzecźe Wy, lubi Sserbjo, ſo tam wone po ſtach leża njepokupjene? Dźicźe ßebi po nje do ßerbſkeje knihaŕnje a kupujcźe je ſa dźěcźi a doroſcźenych. (Strona 42 a 43.)

S cźaßa ſa cźaß.

Něſchto ſda ßo nam w naſchim cźaßu njedobre ſnamjo bycź ſa — kſcheſcźijanow. Darniwoſcź — wo woporniwoſcźi njechamy hakle rěcźecź! — Darniwoſcź pocźina bóle a bóle bycź liwka, — darniwoſcź, kotraž Bohu daruje, kotraž daruje Jeſußej Khryſtußej a jeho kraleſtwu.

Njeprajmy hakle: na tym je wina khudoba abo dawki a pſchezo ßo wospjetowaze dawanje. S tym ani do cźorneho njetrjechimy ani korjeń tutoho woliwknjenja njewuryjemy. Sprawni budźmy!

Luboſcź k Bohu bywa dźeń a bóle liwka, ta luboſcź, kotraž wě, ſo je naß Bóh tak lubował a kotraž tohodla, dokelž luboſcź ſ tuteje luboſcźe je, hinak njemóže, hacź Boha ſaßo lubowacź. Wona jeho lubuje ale niz jenož w kěrluſchach abo ſe ßłowami, ně ſ zyłej wutrobu a tohodla ſe ſkutkami, ſe ſkutkami, do kotrychž też dar ßłuſcha, dar daty w luboſcźi ke Božej luboſcźi.

Njepiſchemy tole, dokelž je nětkle runje ſběrka ſa Knjeſowy ſkutk luboſcźe, kiž mjenujemy „Snutskowne mißijonſtwo“.

Nĕ, tuta pſchibĕraza liwkoſcź, darowacź Bohu, je ſnamjo zykeho poßlednjeho cžaßa. Traſchaze to ſnamjo!

Traſchaze, dokelž cžerpja tak ſkutki luboſcże. Traſchaze pak tohodla, dokelž ßo w tym jewi ſpadowaza luboſcź k Bohu a pſchibĕraza luboſcź k ſeńſkim kublam, pokhadźaza ſ bojoſcże wo ſeńſke a ſ hroſy pſched ſeńſkim; a to ſaßo ßwĕdcźi wo ſpadowazej bojoſcźi pſched wĕcźnym a wo ſpadowazej ſtaroſcźi wo wĕcźne.

A to ßu ſtraſchne ſnamjenja, hrožaze ſnamjenja, ſnamjenja njeſboża, ſnamjenja, ſo ßo ſhubjuje wĕrne ſbožo, kotrež duſcha naſcha w Boſy ma.

Schto ſechze ſ toho bycź? Nam ßo ſda, ſo ßmy ſkoro dokładnje doſcź naſhonili, ſo ßmy ſe wſchĕmi ſeńſkimi kublami a ſe wſchej luboſcźu k nim ſhubjeni, prjedy hacž ßo dohladamy, ſo pak woſtanjemy a ſo bohacźi woſtanjemy, hdyž ßmy bohacźi w Boſy. Tuž kedźbujmy na tute ſnamjenja cžaßa a na to, hacž je na ßebi a we ßebi mamy! A hladajmy ßo!

Lĕto 1934 — jubilejne lĕto.

400 lĕt ßem je to lĕtßa, ſo naſch reformator Luther dokónczi ßwoje wulke dźĕło, pſchekožicź zyłu Bibliju. Žane ſe poßlednich lĕtow njebĕ, kotrež naß njeby pohnuwało, ſpominacź na to, ſchtož bĕ pſched 400 lĕtami w rosßudnym cžaßu reformazije. Tuto lĕto 1934 cžini to tež a to rosßudnje. A wono ma tež pſchicžiny doſcź ſa to. Pſchekožk Biblije njeje tola jenož ſa evangelſku zyrkej a dozyła ſa kſcheſcźijanſtwo Němſkeje haj ſa zyłe kſcheſcźijanſtwo ſakožk, nĕ, wón je tež, kaž je to tež kanzler Adolf Hitler wobkrucźił, ſakožk ſa zyły nowy twar ſjednocźeneho němſkeho luda a ſtata.

Hižo w lĕcże 1521 ſapocža Marcźin Luther na hrodźe Wartburg Bibliju pſchekožowacź, a to Nowy Sakoń a pſalmy. Lĕto poſdźiſcho hižo mĕjeſche němſki lud knihi, kotrež „Septemberbibel" mjenuja. W njej bĕ pak jenož Nowy Sakoń pſchekożeny. 12 lĕt je potom hiſchcże trało, prjedy hacž bĕ pſchekožk zyłeje Biblije ſhotowjeny. Dźĕło bĕ tola pſchewulke a pſhecźežke, a nimo toho mĕjeſche Luther w tutych lĕtach druhich nadawkow doſcź a tež doſcź wojowanja a bĕdźenja. Luther ßam wuſnawa, ſo je wjele prózy a dźĕła mĕł, prjedy hacž bĕ hobrſki a ważny ſkutk dokonjany. Mjes druhim wón rjekny: „To ßmĕm ſ dobrym ßwĕdomnjom wuprajicź, ſo ßym ßwoju najwyſchſchu ßwĕru a pilnoſcź na to nałożił a ſo njejßym nihdy žanych njeprawnych myßlow mĕł. Pſchetož ja njejßym ani hellera ſa to wſak abo pytał abo ſ tym dobył. Tak njejßym ßwoju cžeſcź w tym pytał, to wĕ Bóh mój Knjes, ale ßym to cžinił, ßłužo lubym kſcheſcźijanam a hołdujo tomu Jenemu, kotryž tam horjeka knježi."

Ssu hiſchcże nětk Biblije ſ tuteho Lutheroweho wudawka lĕta 1934 wukhowane? Haj, ale jenož nĕkotre! Luther je ſe ßwojimi pomoznikami tež hižo 1539 ſnowa na tutej Bibliji dźĕłał, ſnowa pſchekożował a porjedźał. W lĕcże 1542 wuda wón druhi porjedźany wudawk zyłeje Biblije. A po tym a hacž do dźenża ßu milijony Biblijow a dźĕłow Biblije cžiſcźeli, a to niz jeno w němſkej rĕcźi, nĕ we wjaz hacž 800 rĕcźach a narĕcźach zyłeje ſemje.

Tuž drje njemóże dozyła hinak bycź hacž ſo lĕtßa evangelſzy kſcheſcźijenjo, njech bydla, hdźežkuli chzeja, wopominaja tutón hobrſki a wulzy ważny ſkutk reformatora Luthera. We Wittenbergu bu wón dokonjany, tuž ßo tež w lĕcźu we Wittenbergu woßebite jubilejne ßwjatocžnoſcże wuhotuja. Tam a druhdźe chzeja tež wſchelake wudawki Biblije wuſtajicź a tak wſchĕm ras ſkładnoſcź dacź, wohladacź žadne Biblije a wſcho, ſchtož hewak w pißmowſtwje ſ tutym Lutherowym pſchekożkom Biblije ſwißuje.

Wſchitke tajke wuhotowanja woſtanu pak něſchto njezyłe, haj ßnadnuſchke, hdyž němſki lud a hdyž evangelſzy kſcheſcźijenjo ſ tutym lĕtom ßo njedaja nakaſacź, Bibliju cžitacź a ßwoje dźĕcźi wucźicź, Bibliju cžitacź. Tohodla: P ſ c h i m a j m y ßo B i b l i j e ! C ž i t a j m y B i b l i j u ! P y t a j m y w B i b l i j i ſ e w ſ c h e j ßwĕru a ſ m o d l e n j o m a t o ßami a ſ d r u h i m i !

A pſchiſtajmy runje w tutym naſchim cžaßu hiſchcże ßłowcźko do tutych tſjoch ßadow: z y ł u B i b l i j u ! Niz jeno Nowy Sakoń! A hiſchcże mjenje jenož dźĕle Noweho Sakonja! Tak wſchak chzeja jich wjele. Luther to njeje chzył. A naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß tež niz!

Stare waſchnja a pſchiprawy.

Wo nich pißachmy, ſa nimi ßo praſchachmy. Pſchi rowach a kaſchcźach hižo wſchelkeho namakachmy.

Do rukow njebocžicźkeho położa, hdyž na marach ſteji — a tež hižo do toho — wocžinjene ſpĕwarſke. Tute woſtanu ſwjetſcha tež w kaſchcźu a pſchińdu ßobu do rowa. Cžehodla ßo to ſtawa?

Do kaſchcźa dawaja njebocžicźkemu tež doſcź druheho ßobu. Schto wſcho? By dobre a ſajimaze było, ras wſcho ſapißacź a rospominacź. Nam ßo ſda, ſo by ßo runje tu doſcź ſjewiło, ſchtož njeje kſcheſcźijanſke ale póhanſke. Tuž pomhajmy, ſo by ßo to ſtało.

We pſchißłowach.

Młode lĕta ßu rjane ßónczki.
Młode lĕta pokaſuja, kajke ſtare dny budźa.
Młodeho konja a młodeho hólza ſa krótku wuſdu.
Młodoſcź je njemdroſcź.
Młody ludźik njeſprawneho paſtyrja trjeba.
Młodźi dobru radu nimo wuſchi puſchcźa.
Młody chzeſch nětk hracź a picź; ſtary póńdźeſch klinki bicź.
Młody ludźik ma błudniczki ſa pĕkne wĕzki.
Mudry pachoł naſtaja wuſchi, ſabywſchi hubu.
Mudry wĕ, ſo njeje doſcź mudry.
Bóh cžiſtu wutrobu pſched pomjedźu ſakitaj!

Zyrkej a ſtat.

Wo młodźinu to pſchezo hiſchcże dźe. Nětk tež počžinaju wjednizy katolſkich ſjednocźeńſtwow a ßobuſtawy tutych wopuſchcźowacź ßwoje dotalne ſtejniſchcźo a pſcheſtupuja do rynka Hitleroweje młodźiny. Tak ßo bližimy bóle a bóle k wottyknjenemu kónzej, ſo ßo młodźina zyłeje Němſkeje ſjednocźi pod wjedniſtwom Hitleroweje mužſkeje a žónſkeje młodźiny. So tole wotyknjeny kónz, je ßo hižo wjazy krócź jaßnje doſcź wuprajiło.

Němſki biſkop je woßebite póßelſtwo woſjewił, ſ kotrymž chze ſnutſkownym njeměram w evangelſkej zyrkwi ſadźĕwacź a ſkónczńje ſměrowanje ſmóžnicź. Tohodla porucża, ſo ßo wſchĕ ſakrocženja pſhecźiwo duchownym ſaſtaja, khiba ſo ßu ſtatnopolitiſkeho raſa. Hacž to ßu, rosßudźi juriſta zyrkwineje wyſchnoſcże. — So bychmy ßo w zyrkwi wſcheje njejednoty wĕry dla ſminyli, tola pak wĕſte ſwonkowne ſrjadowanje dozpĕli, je němſki biſkop miniſterialneho direktora w pru-

ſkim miniſteriju do tutoho dźěła powołał. Tuž njech nětk ſkoro ßo wſcho dowujedna a doſrjaduje tak, kaž to zyłej zyrkwi dobre a ludej ſbožo!

Sa ſběrku Snutskowneho mißionſtwa ßu wſchelazy wuſnamni wjednizy ſjawnoſczi ßłowczko prajili. Tak też preſident ſ Hindenburg, a to ſczěhowaze: „Ludowemu dnjej Snutskowneho mißionſtwa Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje pſcheju ſ wutrobu dobry wuſpěch. Njech wón „Hłownemu wubjerkej“ wunjeßy bohate ßrědki, dodokonjecź ważne nadawki a njech wón ſnowa ßwědczi wo woporniwoſczi a wo duchu pſchesjednoſcze, kiž w naſchim ludu bydli. podp. Hindenburg.“ — Ssy ty cźinił po tym? Maſch ty ſnamjeſchko Snutskowneho Mißionſtwa, dokelž něſchto dari? Kelko ſnamjeſchkow ßy hižo měł a ßy hižo nahromadźił! Kak mohło mjes nimi pobrachowacź ſnamjeſchko Snutskowneho Mißionſtwa, hdyž tola tuto hižo lětdźeßatki wukonja ſpomožerſke ſkutki, ke kotrymž hakle je nowy ſtat nětk lud ſwołał? Też dźenßa je hiſchcze cźaß, daricź dar! A w běhu lěta niz mjenje!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Jubilate. Tuta njedźela je njedźela poßawnow kaž budźe pſchichodna njedźela njedźela ſpěwa. Tohodla je dźenßa też kolekta ſa mißionſtwo poſawnow. Tuto ma, kaž ßmy to w poßlednich lětach ſpóſnali, ßwoje woßebite a woßebne nadawki. Tuž chzemy jo podpjeracź. — Naſche ſakſke mißionſtwo poſawnow ma w tukhwilu 291 khórow a w nich 3027 dujerjow. S tutych mamy jich też rjanu a wuſtojnu cźrjódu w naſchich ßerbſko-němſkich woßadach. Też jich dźěło budźe nětk wobſchěrniſche, hdyž je nětk zyrkej tak mjenowane „ludowe mißionſtwo“ powſchitkownje poručźiło a woßebity nadawk ſcźiniła. W tutym dźěle maja poſawniſtojo ßobu ważny nadawk. Njech klincźa pſches naſche Boże domy a pſches naſche woßady poſawny a ſ jich ſynkami njech klincźa do wutrobow a ßwědomnjow kěrluſche, naß wołajo k Bohu. A ſa tydźeń potom njech ſanoſchuja w połnych Božich domach na njedźeli ſpěwa dźakni a wěrjazy kſcheſcźenjo ßwoje kěrluſche ſ ertom a ſ wutrobu.

Do **Budeſtez.** W Sserbſkim Domje wuhladachmy wulki wabjazy wobras: Budeſtecźanſki Boži dom, ſ kotrehož khorhoje ſmahuja. Tutón wobras chze pſcheproſchowacź na 600-lětny jubilej wobſtacźa, kotryž chzeja Budeſtezy wot 16. hacź do 20. junija ßwjecźicź. Naſchi cźitarjo ßmědźa drje ßo tola wěſcze nadźijecź, ſo ſ Budeſtez hiſchcze dróbniſcheho wo tym doſtanu. Tak někotry tam potom też rad dojědźe.

Nalěcźo ßo ſe wſchej mozu ſadobywa. Mějachmy tak cźopke, haj horze dny, kajkež lědy hdy. Se wſchej mozu ßo w pſchirodźe — mějachmy tola też hnadny, płódny deſchcź! — wudobywa wſchudźom nowe źiwjenje. Radoſcźiwi, ſhladujemy na to, ale pak też ſtaroſcźiwi; bojimy ßo, ſo mohło ßo wjedro pſcheměnicź a ſmjerſki ſeſchkodźicź. Tohodla ßwjecźimy dźenßa a kóždy dźeń ſnowa hižo „Rogate“, modlimy ßo, proßymy wo ſchkit a žohnowanje. Schtož tam wonkach ßo poczina ſelenicź w barbje nadźije, je tola naſcha nadźija ſa hoſpodarſke polěpſchenje. Chzemy dźakowni bycź, ſo tuta ſelena nadźija tam wonkach, kotraž je kóždy dźeń a hiſchcze bóle kóždu nóz tak wohroženа, njeje naſcha jeniczka a naſcha poßledna nadźija. Chzemy dźakowni bycź a połni nadźije, dokelž je ſa naß nadźija wſchěch nadźijow Bóh!

Se Snutskowneho Mißionſtwa, kotreż w tutych dnjach kóždeho do ßobuſkutkowanja wabi, proſcho wo dar luboſcze, kiž ßmy tola wſchitzy dali. Snutskowne Mißionſtwo w Němſkej ma: 412 domow ſa wuwucźenje, 328 khorhownjow ſe 36 667 łoźemi, 30 domow ſa wuhojenje ſ 3592 łoźemi, 20 domow ſa wuhojenje tuberkuloſnych ſ 3220 łoźemi, 118 domow ſa bědnych a hewak khiprych ſ 24686 łoźemi, 84 domow ſa małe dźěcźi — Krippen — ſ 2520 měſtnami, 28 domow ſ 3030 měſtnami, w kotrychž dźěcźi wob dźeń pſchebywaja, 2539 ſahrodow ſa dźěcźi ſ 165 035 měſtnami, 670 wukhowow — Horte — ſa hólzow a holzy ſ 27500 měſtnami; — Dozyła ma Snutskowne Mißionſtwo 200 000 dźěcźi ſaſtaracź —; dale: 454 domow ſa wukubłanje ſ 23 000 měſtnami, 135 domow ſa tajkich, kiž ßu ſe ſchule. S 10 154 měſtnami, 4 358 woßadnych ſtazijow ſ 6 781 ßotrami, 1000 domow ſa ſtarych a khiprych; — wſchědnje ma wono 30 000 ſtarych a khiprych ſaſtaracź; — dale: 87 pſchekhódnych domow ſ 292 łoźemi, 330 mißionſkich ſtazijow na dwórniſchcźach a 115 dalſchich ßłużbow na dwórniſchcźach, 37 domow ſ 700 łoźemi ſa mißionſtwo na dwórniſchcźach, 315 hoſpodow — Herberge zur Heimat — 42 kolonijow ſa dźěłacźerjow, 12 domow ſa namórnikow a kóźnikow na rěkach, 35 jſtwow ſa cźitanje w tukraju a we wukraju, 5 domow ſa pincźnikow. Dale maja w 591 domach 21345 cźłowjekow, kiž ßu we powołanju abo kiž wuknu, hoſpodu a pſchebytk. Wſcho do hromady ma Snutskowne Mißionſtwo na 20 000 domow a wuſtawow, 75 000 dźěłacźerjow a dźěłacźerkow a na 2 000 000 pomoznikow a pomoznizow. — Tole wſcho ßebi ras kuſk woblicź a rospominaj. Spóſnajeſch, kak hobrſke to ſkutki luboſcze. Schtó nochzył to ßobudźěłacź!?

Na pucź.

Kak rjany to pucźik a źiwjenje je,
Hdźež luboſcźi njewinoſcź po boku dźe!
Tam łožzy ßo khodźi
A wjeßele ßłodźi,
A jednota twari a žohnuje dom,
A rjeńſcho tam ſakcźěwa kwětka a dom.

Handrij Sejleŕ.

Liſtowanje: Sa Kantate: R. we W. — Sa Rogate (Boże ſtpicze) S. w K.

Poručamy našim čitarjam sćěnowace

nabožne knihi

M. Domaška:	Póstna harfa	0.25
O Mrózak:	Nasa najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
	Nyšpory za póstny čas	0.05
J. Křižan:	Ćichi pjatk	0.05
A. Sykora:	Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A. Sykora:	Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A. Sykora:	Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A. Sykora:	Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora:	Dr. Marćin Luther	0.05
	Tři kěrluše	0.10
	Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke	0.05
H. Imiš:	Tři prědowanja	0.05
H. Imiš:	Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Cźišło 17

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyšchinje 29. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Kantate.

Mat. 22, 32: Bóh njeje tych morwych Bóh, ale tych žiwych.

„Cantate“ rěka dźenžnišcha njedźela: „Spěwajcże Knjesej nowy kěrluſch, pſchetoż wón cźini dźiwy.“ Najwjetſchi dźiw pak wſchitkich cźažow je Khryſtuſowe horjeſtacźe ſ morwych. Na tutym ſakožku twari žo kſcheſcźijanſka nadźija na wěcźne žiwjenje. Hižo japoſchtoł Pawoł piſche w 1. liſcźe na Korintiſkich: „Njeje pak Khryſtuſ ſtanył, je waſcha wěra podarmo a też cźi, kiž žu w Khryſtuſu wuſnyli, žu ſhubjeni.“ Nětko pak je Khryſtuſ wot morwych ſtanył, tohodla Cantate! Spěwajcże Knjesej nowy kěrluſch, pſchetoż wón cźini dźiwy!

Hdyž žo naſch njebjeſki Wótcźež w ſtarym ſakonju mjenuje Bóh Abrahama, Iſaaka a Jakuba, kotſiž běchu hižo dawno wumrěli, chze wón ſ tym prajicź, ſo njejžu tuczi prawótzojo morwi, ale ſo žu žiwi, — też po jich wumrěcźu —, hewak njeby Bóh lětſtotki po jich žmjercźi prajił: Ja žym dźenža hiſchcźe jich Bóh. Wón tola njeje Bóh morwych, ale je Bóh žiwych!

Kajki je to tola žylny troſcht! Woželbje pſchi rowach, hdyž žarujeſch wo lubu žwěrnu duſchu, kotraž měješche w poſledních hodźinach cźežko cźerpicź, kotraž pak móžeſche wutracź hacž do poſledka, dokelž žo twjerdźe dźeržeſche Božeje luboſcźe a Khryſtuſoweje hnady a wješeleje nadźije na wěcźnoſcź; haj, tajku pſchewinjerſku nadźiju je Bóh do cźłowječkeje wutroby ſchcźěpił, ſo bychu woni na wěcźne jeho byli; haj, jemu žu naſchi morwi žiwi! Kajka je to hižo tu na žwěcźe ſpokojaza wěra, hdyž žo w dźěcźazym dowěrjenju we wótzowſkimaj rukomaj wukhowani wěmy; cźim wjetſche pak je to ſbožo, něſchto wěſte wědźecź wo tamnym žiwjenju, hdźež žana ſrudoba, žadyn hrěch wjazy njeje, ale hdźež je ſprózna cźłowječka duſcha w žiwym Boſy žwój měr a wěcźny pokoj namakała!

Nětko je Bóh naſchim ſemrětym wſcho we wſchěm. Schtož běſche ſeńſke nad nimi, to je wot nich wotpadnyło; woni žu we wyſchſchim, cźiſcźiſchim, njebjeſkim žiwjenju. Abo móžeſch myſlicź, ſo by Bóh, kiž je na nich w žiwjenju telko luboſcźe nałožił, žamlutki ſkónczńje jako jeniczki žiwy nad prochom a rowami wyſkacź chcył? Ně, wón njeje Bóh morwych, ale žiwych!

Chze-li tebi dwělowanje pſchińcź, potom pomyſl žebi, kak je tola naſch Knjes ſe žwojimi žkowami, ſe žwojim horjeſtacźom pokaſał na wěcźnoſcź, kak je wſchemu wuklinczecź dał: Twoje je kraleſtwo a móz a cźeſcź do wěcźnoſcźe! Mamy wěſte dowěrjenje naſchemu Bohu, ſo wón, kiž je žwět ſ niczeho ſtworił, ſamóže też cźłowjekej ſnowa žo narodźicź a ſ procha žo wobnowicź dacź. Wón njeje Bóh morwych, ale žiwych!

Ale, luby cźitarjo, žy nětko ſ tym ſpokojom? Njeby-li hiſchcźe rad wědźał: kajke to potom tam we wěcźnoſcźi budźe? Haj, to žu praſchenja, na kotrež bychmy radźi wotmołwjenje měli. Budźemy žo tamle ſažo widźicź? Seſnaje jedyn druheho ſažo? S tajkimi a druhimi praſchenjemi nochcemy žebi wutrobu wobcźežicź. To chcemy wſcho naſchemu Knjeſej pſchewoſtajicź. Wjele bóle dyrbi to naſcha nawjetſcha ſtaroſcź bycź, ſo ſzyła pucź do wěcźnoſcźe namakamy.

Naſch Knjes nam tu jenož mały kuſk njebjeſke wrota wocźini; ale nam ſjewi žo tola kraſna pruha, kotraž nam kraſnje ſmyſł žiwjenja a wumrěcźa, tuteje cźažnoſcźe a tamneje wěcźnoſcźe rosjaſni: „W horjeſtawanju njebudźa woni žo ani ženicź ani žo wudawacź, ale žu jako jandźeljo Boži w njebjeſach.“ Schto wſcho je tola w tutych žkowach ſa naž wuprajene! Njebudźemy dźěleni, ale budźemy hromadźe ſjednocźeni; budźemy jako jandźeljo! W 103. pſalmje rěka: „Khwalcźe toho Knjeſa, wy jeho jandźeljo wy žylni a mózni, kotſiž wy po jeho pſchikaſni cźinicźe, ſo bychmy žkyſcheli hłóž jeho žkowa. Khwalcźe toho Knjeſa, wſchitke jeho wój-

ſka, wy jeho ßłužobnizy, kotſiž po jeho woli cžinicże!“ To je potajkim ſkutkowanje jandżelow: Bożu wolu cžinicź, kaž tola też w 3. próſtwje rěka: „Twoja wola ßo ſtań kaž w njebjeßach tak też na ſemi.“ Jenoż ßo tam horjeka wſcho wo wjele cžiſcžiſcho a kraßniſcho ſtanje kaž tu na ßwěcże! Hlaj, ſ tym wěmy tola hižo doſcź: Bożu ßwjatu wolu dopjelnicź, to je ſbóžnoſcź w tamnym žiwjenju. Tak budże to potom tam něſchto zyle druhe hacž tu nětko: niczo ſeńſke, ale njebjeſke, niczo cžělne, ale duchowne, niczo cžaßne, ale wěcžne: budża jako jandżeljo Boži w njebjeßach! Tak wopißuje nam naſch Sbóžnik žiwjenje po ßmjerczi; njebudże potom jenoż lěnje wotpoczowanje, abo wobſtajne ſpěwanje a modlenje, niz też, kaž je Muhamed ßwojim wěrjazym paradiſowu ſahrodu wopißał! Bożu wolu wuwjeſcź, to budże doſpołna wjeßełoſcź ſbóžnych ſemrětych; haj woni budża jako Boži jandżeljo!

Ale to je tola też wěſte, ſo ßo to móże potom jenoż tomu lubicź, kiž je hižo tu na ßwěcże ßwoje wjeßele a ßwoju radoſcź w tym namakał a pytał, Bohu poßłuſchny bycź, na jeho ßłowa poßłuchacź a jeho wolu tak derje, kaž nam hrěſchnym cžłowjekam to móžno, dopjelnjecź. Schtóž chze horjekach jemu ßłužicź, dyrbi hižo tu jemu žiwy bycź, po jeho woli doſrawicź ſa wěcžnoſcź.

Bohu žiwy bycź, to rěka najprjedy: niz wjazy ßebi ßamemu žiwy bycź, ale ßebje ßameho ſapręcź, a ßobubratrow lubowacź. Dokelž pak njewěmy, kak dołho tu hiſchcże khwile mamy, tohodla chzemy ſkutkowacź a ßo prózowacź, tak dołho kaž je dżeń. Lubuj tych ßwojich, tak dołho, kaž jich tu hiſchcże maſch; pſchińdże ßnadź bórſy ſrudna hodżina, hdżež dyrbiſch pſchi jich rowje ſdychowacź: „Ach, ſo bych tola jich wjele bóle lubował!“ Ale potom je njemóžno, ſańdżeny cžaß wróczo ſwołacź!

Haj, my dyrbimy žiwi bycź w Boſy a pſched Božim wobliczom! Wón njeje Bóh morwych, ale žiwych! Hamjeń.

Spěwajcże a dżěkajcże!

Pod tutym heßłom ſteji tutón tydżeń. Dżenża woßebity dżeń ſpěwa, wutoru woßebity dżeń dżěka.

„Spěwajcże a dżěkajcże!“ Pißachmy ſ dobrej wolu tak a niz: „Spěwaj a dżěkaj!“ Cžehodla? My Serbja trjebamy „ſpěwacź“ w dwojim ſmyßle — móżeſch ßamo prajicź w ſwojim. Ale tutón tſeczi njech Serbej radſcho woſtanje ſ pucża!

„Spěwaj a dżěkaj!“ je ſnate heßło naſchich pobožnych ſtarych, a budże nětko ſaßo nadžijomnje heßło wſchitkich. Wěmy ßnadź, ſo jo po kacžonſkim wuprajimy: „Ora et labora!“ Tak ßym to jako mały hólz doma ſtajnje wyſche durjow najſtwy cžitał. Němz praji: „Bete und arbeite!“ Tu widżiſch, ſo my „ſpěwacź“ tu trjebamy ſa „ßo modlicź“. My dżě też rańſche a wjecžorne a blidowe modlitwy abo pacžerje „ſpěwamy“ — t. r. nadžijomnje! Abo po prawom dyrbjeli prajicź: „To ßo roſumi, to ßo wě!“ My ßmy tola kſcheſcźijenjo a ßmy wot wulkeju ſtarſcheju a ßmy wot ſtarſcheju nawukli, tute modlitwy „ſpěwacź“.

Dżenża je nětko „Cantate“. S 98. pſalma je tuto mjeno: „Spěwajcże tomu Knjeſej nowy kěrluſch, pſchetož wón cžini dźiwy!“ „Spěwajcże ſ hłoßom“, ſpěwajcże ſ wyſkazym hłoßom tomu Knjeſej nowy kěrluſch! A tohodla ßo dżenża we wſchěch Božich domach hromadźi bohata woßada, ſpěwacź tomu Knjeſej ſ radoſcźiwym hłoßom kěrluſche. Tohodla ſpěwa dżenża w Božim domje abo też pſchi woßebitych wuhotowanjach zyrkwiny khór abo woßadny khór kěrluſche, Boha toho Knjeſa cžeſcźicź, woßadnych ſwjeßelicź.

Tuto „cantate!“ pak je tohodla ſdobom „orate!“, t. r. tuto ſpěwanje kěrluſchow je ſdobom modlenje, dyrbi ſdobom modlenje bycź, jeli ſo chze bycź wěrne „cantate!“ woprawdźity ſpěw pſched Bohom, jeli ſo chze bycź Boża ßłužba.

„Cantate Domino!“ běſchtej prěnjej ßłowje, kotrejž we ſtarej zyrkwi, w kotrejž niz macžerna rěcź, ale łacžanſka rěcź knježeſche, woßada na tutej ſchtwórtej njedżeli po jutrach wußłyſcha ſ Božeho ßłowa: „Spěwajcże Knjeſej!“ A dokelž bě to kóždu ſchtwórtu njedżelu po jutrach tak, da woßada tutej njedżeli łacžanſke mjeno: „Cantate“. Runje tak je to cžiniła pſchi druhich njedżelach, kotrež maja łacžanſke mjeno, tak pſchi ſańdżenej njedżeli: Jubilate, a druhich, niz pak pſchi njedżelomaj Rogate a Palmarum; tutej mjeni naſtaſchtej hinak.

Pſalm 98, 2 je też dżenßniſchi dżeń hiſchcże ſchpruch tuteje ſchtwórteje njedżele po jutrach. Wón nam kóżde lěto ſnowa praji, komu mamy ßwoje kěrluſche ſpěwacź, jeli ſo chzemy woprawdże njedżelu ßwjecźicź, kiž je „Boži dżeń“, „Knjeſowy dżeń“. Hacž tón abo tamny też lětßa tutu njedżelu, runjeż je woßebje poruczene, ju ßwjecicź, ſaměni ſ dżěłowym dnjom? Hacž ta abo tamna lětßa dżěła na poli, w ſahrodże?

„Srudny kěrluſch“ ſańdżenych lět bě, ſo njedżelu, ſo Knjeſowy dżeń bóle a bóle kažachu ſ dżěłom. Srudniſchi to hiſchcże kěrluſch, hdyž ßo to też nětkole hiſchcże ſtawa, haj, ſda ßo nam ſkoro, ſo ßo to bóle a bóle ſtawa. A to je dwójzy ſrudny kěrluſch! Cžehodla dwójzy ſrudny? Dokelž ßu dwojazy na tym wina, ſo je to tak: Cźi, kiž dżěłaja, a cźi, kiž to widża a ßłyſcha, a nicžo njepraja, mjelcža. A tola by runje wjeß ſ wjeßnjanoſtu a by runje woßada ſ woßadnymi ſaſtupjerjemi tu najlóžo tajkemu měr a njedżelu kaženju mohła a dyrbjała ſadżěwacź, hdyž to ßamo wot ßo njedoßaha, ſo je njedżela dżeń Boži a ſo je njedżela nimo toho nětkole dżeń w cžaßu, w kotrymž ßu pſchezo hiſchcże milijony bjes dżěła.

Wſchě tute klinki a ſynki dżěła, kotrež pſchińdu ſe ſahrodow, ſ domow, ſ kowaŕnjow, ſ dżěłaŕnjow, ſ polow a ßo dźiwnje měſcheja do ſynkow ſwonow a do ſynkow kěrluſchow, ßu wulzy ſrudny kěrluſch, ßu bolоſtna disharmonija. Wone woſnamjenjeja, ſo hiſchcże dawno wſcho tak njeje mjes Bohom a cžłowjekami, kaž to dyrbjało bycź. To pak praji, ſo tu też njemóże pola cžłowjekow wěrne ſbožo bycź; wěrne ſbožo je pſchezo a je jenoż ſ Boha!

Tuž ßwjecźmy tola ßwoje Cantate ſpěwajo tomu Knjeſej. Cantate Domino rěka dżě mjeno a heßło tuteje njedżele: Spěwajcże tomu Knjeſej! Waſche cantate budź orate, waſche ſpěwanje budź modlenje!

Tak budże waſche dżěłanje też modlenje, też Boża ßłużba! Jenoż potom ßmy my tu na ſemi prawi ßłužobnizy a prawi ſaſtojnizy Boži, hdyž my to ßmy njedżelſki a wſchědny dżeń, pſchi ßwjecźenju a pſchi dżěłanju. Tohodla też njemóże a njeßmě bycź „dżeń dżěła“, dżeń 1. meje, bjes Božeje ßłużby. Hdyž hewak rěka: ora et labora! ſpěwaj a dżěkaj! ma to runje tutón woßebity dżeń tak bycź. Tohodla ßu też Boże ßłużby poſtajene, kotrež budża ſa tajki cžaß poſtajene, w kotrymž móżeja wſchitzy do Božeho domu k ſhromadnej Božej ßłużbje pſchińcź. Pſchede wſchěm budże drje to póndżelu wjecžor, ale pak drje też wutoru rano. Ora et labora! Njeſapomńmy tola: My mamy pſchicžinow doſcź, runje ſ tutym dnjom dżěła naſche orare, naſche modlenje ſjednocźicź: my mamy ßo dżakowacź, ſo dżěło mamy, a mamy proßycź, ſo by naſch lud a kraj doſcź dżěła měł, a mamy proßycź, ſo by Bóh naſche dżěło žohnował a ſchkitał. W tutym ſmyßle ßwjecźmy dżeń dżěła! —

Naſpomnichmy, ſo Serb hiſchcże w tſeczim ſmyßle trjeba ßłowo „ſpěwacź“. „Wón pak tam ſpěwa!“ praja ſ woßebi-

tym ſynkom, ſ woßebitym wuraſom woblicža, a měnja, wón tam ßwari, ſeli, ßakruje. Tu njebudź nam ßłowo ſpěwacź žadyn pohoń, žana pſchikaſnja, ně, tutón ſpěw njech wotmjelknje mjes nami! Wotmjelknył hiſchcże njeje! Bohužel niz! Ale njech wotmjelknje! Schtóž ſeli, ſpěwa cžertej kěrluſch. —

Ně, niz tak, ale tak:

„Nětk dźakny kěrluſch Bohu ſaſpěwajcże!
Wón hnadny, ßmilny, ſcžerpliwy je, prajcże!“

Kěrluſch 301.

Haj:

Jehova, Tebi chzu ja ſpěwacź!
O, hdźe je tajki wulki Bóh kaž Ty?!
Chzu na trunach Cźi kěrluſch dźěłacź.
Ach, budź mi ſ Duchom ßwojim pomozny,
So cžinju jo w mjenje Jeſuža,
Kaž to ßo Cźi pſches njeho ſpodoba. Kěrluſch 501.

A ſo by naſche Cantate było wěrne Cantate a ſo by był naſch njedźelſki dźeń a naſch wſchědny dźeń Bohu ſpodobna ßłužba, ſpěwajmy ſaßo:

„Ruzy ſtykuj k modlenju,
Woßada, dźerž wěru,
Sswjecź ßej kóždy wutrobu,
Bohu ßłužicź ßwěru!
Wſchědnje ty
Nutrny
Sdychuj, proſch a ſpěwaj,
Bohu k cžeſczi dźěłaj.“ Kěrluſch 505.

Tuž tohodla:

My dźemy a chzemy
Sso modlicź nětk Bohu!
Wón ßudźi naß ludźi
Wſchěch po prawdoſczi.
Sso dowěrmy jemu,
Wón wobara ſtemu!
Budź khwaleny naſch Knjes,
Naß njeſapomni! Kěrluſch 511.

Tež Kantate.

S Braunſchweigſkeje pißaja:

Jenu njedźelu kaž druhu cžehnje mała cžrjódka pomoznikow a pomoznizow na haßy ſtareho měſta. Tam ſanoſchuja na 4 abo 5 měſtnach někotre ſ naſchich kraßnych khoralow wjazyhłóßnje Bohu k cžeſczi. Ma-li farař někak khwile, dźe wón ßobu a rěcži na kóždym měſtnje krótke ßłowo, wabjo cžłowjekow k Bohu. Po jeho ßłowach ſanjeßu ſpěwarjo hiſchcże jedyn kěrluſch. Na to dźeja do domow a rosdźěluja njedźelſke łopjena. Tutym je pſchidate pſcheproſchenje ſa njedźelu wjecžor. Njedźelu wjecžor je wuhotowanje w „domje ſa młodźinu a ſpomožerſke dźěło“ ſa wſchitkich.

Haj, Cantate: Spěwajcże tomu Knjeſej nowy kěrluſch!

Boże pucże ßu huſto dźiwne pucże, ale pſchezo dobre.

Dźenża nětko podamy ſtawiſnu, kotruž tydźenja naſpomnichmy, pokaſujo na rjanu ßerbſku knihu ſa wulkich a małych, na „Kwětki“.

Ja leżo ſpach, tu ſjewi ßo mi jandźel wo ßnje a dźeſche: „Pój ſo mnu, ja chzu cźi pokaſacź, kotre pucże Bóh ſa cžłowjeſke dźěcźi wuſwola“; a ja podach ßo ſ nim na pucź. Mój pſchińdźechmoj do prěnjeje hoſpody; hoſpodař naju pſchecželniwje witaſche a powědaſche namaj, ſo je ßo wčžera ſe ßwojim njepſchecželom wujednał, a wot njeho ſłoty keluch jako ſawdawk noweho pſchecželſtwa doſtał. Hdyž ßo potom wotßalichmoj, wſa jandźel tamny keluch ßobu. Ja chzych jemu to ſa ſłó měcź, ale wón dźeſche: „Mjelcź a cžeſcź pucże, kotreż Bóh wuſwola!“ — Na to pſchińdźechmoj k bjesbóžnemu cžłowjekej, kiž naju njelubośnje witaſche a ludařſzy ſ namaj wobkhadźeſche. Hdyž woteńdźechmoj, dari jemu mój towařſch tón ſłoty keluch. Ja chzych jemu to porokowacź, ale wón dźeſche: „Mjelcź a cžeſcź pucże, kotreż Bóh wuſwola!“ — Potom ſaſtupichmoj do khěže, kotrejež wobßedźeř zyle ſrudny na ławzy ßedźeſche; zyke jeho wobßedźeńſtwo běſche pſchedołžne, naſajtra mějeſche khěžu wopuſchcźicź, dokelž njemóżeſche ſapłacźicź. Hdyž woteńdźechmoj, ſniczi jandźel khěžku ſ wohnjom. Ja chzych ßo rosſłobicź, ale jandźel dźeſche: „Mjelcź a cžeſcź pucże, kotreż Bóh wuſwola!“— Napoßledy pſchińdźechmoj k nanej, kotrehož wutrobne wjeßele běſche jeho jeniczki ßyn, a wón jeho lubowaſche kaž ßwoje žiwjenje. Jandźel cžinjeſche, kaž by pucź dale njewědźał, a tón nan póßła lubuſchka, ßwojeho ßynka, ßobu, ſo by namaj pucź pokaſał. Jako nětko duzy na někajki wulki moſczik pſchińdźechmy, ſtorczi jandźel hólza do wody, ſo ßo tam ponuri a ſatepi. Nětko njemóżach ßo dlěje ſdźerżecź, rosſłobjeny wuraſnych: „Ssy ty jandźel? ně, ſkerje cžert, kiž je ßo do jandźela ßwětła pſchewobrocźił!“ Ale hiſchcże rjeńſcho wobßwětleſche jeho nětko njebjeſka kraßnoſcź a wón dźeſche: „Bliſkowidźazy, njeporokuj, ale modl ßo pokornje. Tamny keluch běſche ſajědojcźeny, tohodla bu dobremu wſaty k jeho ſbožu a bjesbóžnemu daty k jeho njeſbožu. Pod popjełom ßwojeje khěžki namaka tamny khudy, ſrudny muž bohaty pokład, ſ kotrymž móże ſapłacźicź. Tón lubuſchk budźeſche na ſłóſczach pſchiběrał a poſdźiſcho jako ſtraſchny ſłóſtnik ßo na ßwojim nanje pſchepſchimnył; k wobeju ſbožu mějeſche ſahe wumrěcź.“ A hlej, pola jandźela ſjewi ßo ßyła njebjeſkich wójſkow, te ſpěwachu: „Moje myßle njejßu waſche myßle, a waſche pucże njejßu moje pucże, praji Bóh, naſch Knjes. Ale kaž wjele wyſchſche njebjeßa ßu, dyžli ſemja, tak ßu tež moje pucże wyſchſche dyžli waſche pucże, a moje myßle dyžli waſche myßle!“ A jako jandźeljo do njebjeß ſtupachu, modlach ßo pokornje a — — na to wotucźich.

Zyrkej a ſtat.

Rogate je ſa tydźeń. A Rogate je, ſnajmjeńſcha w Saſkej, njedźela Swonkowneho mißijonſtwa. Njedźela Rogate je ſ kollektu ſa tuto Mißijonſtwo mjes póhanami bóle hacž žadyn druhi dźeń a žana druha kollekta ſkładnoſcź, wobßwědcžicź, hacž luboſcź k Jeſußej maſch, kotraž jemu daruje, haj jemu — wopruje.

Kanzler Adolf Hitler je ßwjecźił ßwoje 45. narodniny bjes wſchěch ßwjatocžnoſczow. Bě duzy po pucźu ſ Barlina do Mnichowa a je też pſchijěł pſches Saſku. Pſchewodźake ßu pak jeho horze próſtwy a modlitwy wſchěch, kiž wědźa a wěrja, ſo je Bóh ſ nim pomozniſa naſchemu ludej póßłał, kiž móże jemu ſ Bożej pomozu ſ nuſy wupomhacź — a kiž jemu też wupomha, hdyž naſch lud we wěrje do Boha wſcho cžini, ſo by ßo Boża wola ſtała. — Wutoru nětko je „dźeń dźěła“. Tutón ma ßo runje na wopak ßwjecźicź, ſe ßwjatocžnoſczemi, ſ wuſtupami, ſ wuhotowanjemi. Sawoda pſchihot chzedźa Bože ßłužby bycź, kotreż ßo 30. haprleje wjecžor abo 1. meje rano ßwjecźa. Na wſchě druhe wuhotowanja ßu wſchitzy ſ wjele hłoßami wołani, do Božich ßłužbow pſchińdu wſchitzy

cźi, kiž wěrja a wědźa, so ßu, njech ſ wjele hłoßow woła abo njech žadyn njewoła, kóždy dźeń a tak runje też na tutym woßebitym dnju wołani pſched Boże wobliczo.

Němſki biſkop Müller je w poßlednim cźaßu ważne pſcheměnjenja w ſaſtojnſtwach němſkeje zyrkwinſkeje wyſchnoſcźe ſcźinił, powoławſchi miniſterialneho direktora Jägera do njeje. Sdobom je němſki biſkop ſ tutym ßwojim nowym ßobudźěłacźerjom wudał wulzy ważne a roßßudne wukaſy. S tutymi chze dozpicź, ſo by ßo njeměr, kotryž je do evangelſkeje zyrkwje ſacźahnył, ſhubił a měr a jednota knježiłej a ßo ſhromadne dźěło dokonjało Bohu cźeſcźi a zyłemu ludej k žohnowanju. Woßebje poczahuja ßo wukaſy na ſakrocźenja pſchecźiwo duchownym we wſchěch kónczinach Němſkeje, też w Sakſkej. Tute maja ßo ſaſtajicź a ſběhnycź, khiba ſo je tu woßebitych pſchicźinow. Bóh chzył dacź, ſo bychmy bórſy wſchitzy ſhromadnje twarili a tworili w nowym ſtacźe tu evangelſku zyrkej, kotraž je žohnowanje kaž ſa jenotliweho tak ſa zyły lud. Tohodla njepſcheſtawajmy, w nutrnej wěrje Bohu ßo modlicź, ſo by nam pomhał a dał ßo wſchemu derje radźicź, wobarajo wſchemu, ſchtož chze tutón ſkutk hacźicź, a wobarajo wſchěm, kiž chzedźa w tutym njeměrnym cźaßu evangelſkej zyrkwi ſchkodźecź a ßwoje lěpſche pytacź. Njepowalna wěrnoſcź je dźenža a woſtanje na pſchezo:

„Jeď'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam,
Bróń dobra, ßylna ſkała!
Wón ſe wſchej nuſy pomha nam,
Kiž naß je ſapſchijała!

Wo to dźe, hacź tu nětko my ßmy, hacź tu nětko lud je, kotryž wěri tu wěru, kotrejež dobyczérſki a wyſkazy kěrluſch je tutón mózny lutherſki khoral! To rěka: Ty, evangelſki kſcheſcźijano, Ty, evangelſka kſcheſcźijjanka, Wój ſtaj wołanaj, ſo byſchtaj wěrikoj wěru, kotruž wuſnawataj ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym ßwojim žiwjenjom, a ßo wopokaſałoj jako wěrnaj ßobuſtawaj pſchi twarje noweho twara zyrkwje a ſtata.

Stipendium ſa ßerbſkich bohoßłowzow je ſa tutón ſemeſter ſakſka evangelſka zyrkej wupißała. Próſtwy wo tutu pomoz maja ſtudowazy hacź do 1. junija w Drježdźanach ſapodacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Schtwórtk 3. meje** dopołdnja ½10 hodźin ſeńdźe ßo dla ważneho wuradźowanja **ßerbſka prědarſka konferenza** w Sserbſtim Domje w Budyſchinje. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym naležnje pſcheproſchuja.

S **Drježdźan.** Sserbſke towarſtwo „Cźornobóh" je ſaßo ßwěrnu ßobuſtawku ſhubiło. Seleny ſchtwórtk ſemrě w Biſkopizach knježna Hana Nowotnez, rodź. 24. meje 1864 we Wyßokej pola Rakez. Druhi dźeń jutrow ju khorhoj towarſtwa a wulka liczba ßobuſtawow na Biſkopſke nowe pohrjebniſchczo ßobu pſchewodźeſche. Wětr ſ Łužizy ßylnje dujeſche; khorhoj ſmahowaſche, ſo móżeſche kóždy na njej cźitacź: „Tracź dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtacź!" Sa khorhoju też dwě ßobuſtawzy we žarowanſkej narodnej draſcźe krocźeſchtej, dopjelnjejo ſ tym poßlednje cźiche žedźenje ſemrěteje. Kak khutna, haj woßebna naſcha žarowanſka draſta je, bu nam ſaßo pſched wocźi ſtajene: Ta cźiſta bělisna na cźornym, tón ſchtryntuſchk na cźole a kapa ſ florom. Macź bě ju něhdy noßyła, hdyž pſchi konfirmaziji dźěcźi ßobu k Božemu blidu dźěchu, my holcźki pak też w ſchtryntuſchku a ßněhbělej płachcźicźzy, tak kaž to wótcźinz farař Jakub-Njeßwacźidlſki rad widźeſche. Wjele cźaßa je ßo mjes tym minyło. Dźenža holcźka nětko w macźerńej kapje dźěſche; jej płachcźicźka cźaka w lódzy na ſaßowubudźenje. Biſkopſke dźěcźatka ſ wcźipnym wobliczom na draſtu hladachu, doroſcźeni pak ſ wěſtym poczeſcźowanjom. Tuž ważmy ßebi narodnu draſtu ſ tym, ſo ßo damy we njej widźecź, jeli ſo niz wſchědnje, dha tola pſchi ßwjedźenjach a druhich podeńdźenjach. Tebi pak, luba towarſchka, kiž Ty narodnu draſtu woßebej lubowaſche, budź wutrobny džak do rowa! Spi we měrje! — Ł. — S redaktorom je jich wěſcźe mnoho naſchej ßwěrnej dopißowarzy džakownych ſa tute rynczki a ſa to, ſo tak wopomina ßwěrnu Sserbowku, kotraž ſwonka Sserbow woſta ßwěrna ßerbſkemu narodej. A dwoje je nimo toho wuſnamne pſchi tutych rynczkach: So evangelſke Sserbowki ſwonka ſakſkeje Łužizy ßebi ßerbſku draſtu waża a ju cźeſcźuja a ßo ani njehańbuja ani njeboja, w njej pſchi woßebitych ſkładnoſcźach hicź, kaž tu pſchi khowanju. W naſchich ſakſkich ßerbſkich woßadach pak — pytaj, hdźe ßo to hiſchcźe ſtawa! Skoro nihdźe. A ſwjetſcha ßerbſku narodnu draſtu wjazy njeſnaja, ani tu ſa wjeßele ßwjatocźnoſcźe ani tu ſa žarowanje, a hiſchcźe mjenje wědźa, kak jenotliwe kruchi draſty rěkaja. To je to jene, a to tamne: Swonka ßerbſkich woßadow mamy tajkich a tajke, kotſiž nam ßwěru dopißuja a ßo ſa naſche łopjeńko a ſa naſchich cźitarjow ſtaraja. So ßo to ſ naſchich woßadow tak mało ſtawa, ſchto je na tym wina? Snadź, ſo ßo niczo njeſtawa, ßnadź ſo Sserbja a Sserbowki žaneho ſajima nimaja ſa to, ſchtož ßo ſtawa, ani ſa ßwoju woßadu abo wjeß ani ſa Sserbow a jich pißmowſtwo?

S **Dubow.** Dźenža tydźenja ßmy pokhowali ßwěrneho ſtareho pobožneho Sserba, Jana Bartka. Wón bě ßwěrny cźitař naſcheho njedźelſkeho łopjeńka. Sswojej ſtaroluthersſkej woßadźe je wón na 40 lět jako woßadny ſaſtupjeř ßłużił. Na jeje kěrchowje we Wukranczizach wotpocźuje nětko też jeho ſeńſke cźěło po njeſpróżniwym dźěle. Pſched 2 lětomaj ßmědźeſche ſe ßwojej mandźelſkej ſłoty kwaß ßwjecźicź; pſched 52 lětami pſchińdźe ſe Schpikałow pod Bycźinom k nam dele do hole; ßwojeho ſeńſkeho žiwjenja je dozpěł 83 lět. Bóh daj jeho njeßmjertnej duſchi ſbóżnje domoj pſchińcź.

S **Awſtriſkeje** pſchikhadźeja pſchezo ſnowa powěſcźe, ſo tam evangelſke hibanje naſtajnje pſchiběra. Sa krótke 5 njedźel, wot ßrjedź februara ßem, je we Winje 10 000 — dźeßacź tyßaz — do evangelſkeje zyrkwje ſaſtupiło. Evangelſka zyrkej bě tam hacź ßem, kaž wěmy, mała po liczbje. Tuž naſtawaja ſ tutym hibanjom zyrkwi wulke ale pak też rjane nadawki. Farſtwa, woßebje w pſchedměſtach hłowneho měſta Wina, ßu naſtajnje połne woßobow, kotrež chzedźa ßo ſa ſaſtup ſamołwicź. W pſchedměſtach maja tam nětkole 5 evangelſkich farſtwow.

Na pucź.

Wěſch, ſchto tu kóždu njedźelu prědku pſchi wobraſu ſteji? Cźitaſch tute ſchtyri ſchtucźki? Rospominaſch je? To je něſchto ſa Kantate kaž ſa „dźeń dźěła", haj něſchto ſa zyłe žiwjenje! A tuž też runje dźenža něſchto na pucź!

Liſtowanje: Sa Rogate (Boże ſtpicźe): S. w K. — Sa Exaudi: B. w B. — Sa Sswjatki: T. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźſetnje 108 pjenježkow.

Čžišło 18

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 6. meje 1934 Bautzen

Njedźela Rogate.

1. Tim. 2, 1.

Ja napominam, so by pschede wschěmi wězami žo stała prósstwa, modlitwa, dobroproschenje a džakowanje sa wschitkich cžlowjekow ...

Sady naš narodny žwjedžeń po naschim žyłym kraju. Psched nami nabožny žwjedžeń kschescijanskeje žyrkwje. Ssrjedź wobeju dźenžnischa njedźela, kotraž se žwojim mjenom Rogate, to je: proschcże abo modlcże žo, wótsje, schtož dyrbi žo jawěcże „pschede wschěmi wězami“ stacź.

Narodny žwjedžeń mějesche snowa hódnosćź a dostojnosćź wscheho sprawneho dźěła posběhowacź, totlež je Božeho wustajenja a jako tajke nuzne sa hromadźe smjasane sboże jednotliweho cžlowjeka a žyłeho luda. Ale pschiščłowo ma prawje, hdyž jene pornjo druhemu staja: „Spěwaj a dźěłaj“. Rjenje je něchtó prajił: Spěwaj, kaž by wscho dźěłanje podarmo było, a dźěłaj, kaž by wscho spěwanje cźi niczo pomhało. Modlitwje bjes dźěła rosumna strózbnosćź pobrachuje. Dźěło bjes modlitwy padnje pod žłowo: „Podarmo je, so wy rano stawacże a potom dołho žydacże a jěscże žwój khlěb se staroscźemi; pschetoż wón dawa jón žwojim pschecźelam we spanju.“ Tehodla je tale njedźela a jejne napominanje ke modlitwje kaž s njeparujomnym dosynkom k wyšokemu kěrluschej wo dźěle, kiž je sažo był žłyschecź w tychle dnjach.

Wěso tuteho napominanja njedyrbjało ani trjeba bycź. Njeje to hnada, žama wulka hnada, so žměmy prošycź a žo modlicź, so žměmy wo wschěch žwojich naležnoscźach nutrnje se žwojim Bohom poręczecź a jemu žwoju zyłu, ach tak husto cžežku wutrobu wušypacź? Kak to, so to s wulkej radoscźu a bjes pschestacza njecžinimy? My tola hewak lěni njejžmy prošycź, hdyž nam něschto jara naleži, a pschi tym wěmy, so je husto nadźija, hacź budźemy wušłyscheni, doscź njewěsta. Ale dołho druhdy traje, doniž žo někotryžkuli njedopomni, hdże prawy pomoznik bydli, kiž tak rady žo žmili na tych, kiž žo k njemu wołaju, kaž je to s kražnymi žlubjenjemi wobkrucźene a s mnohimi pschikładami dopołasane. Sa najmjeńschu žłužbu luboscże, kóždy pschistojny cžlowjek žo žwojemu bližschemu podźakuje. Cžehodla je mjes dźeżacźimi, kotrychž je Wschehomózny s nusy wumohł, žnadź jenoż jedyn, kiž by jemu s žyłej žwojej duschu džak a khwalbu spěwał? Ja měnju, žaneho rjeńscheho wjeżela, žaneho wjetscheho sboża njedyrbjało nam bycź, hacź žwojeho Wótza w njebjeżach prošycź a žo jemu džakowacź, jeho khwalicź a žo k njemu modlicź. My žmy jeho dźěcźi; njeje dźěcźo sbožowne, móże-li s nanom a se macźerju powjedacź, njech tež w tukhwilu wožebiteje nusy njesnaje, kotremuž měło jimaj wuskorzicź, abo njech žo wo wožebitu dobrotu njejedna, sa kotruž měło žo jimaj džakowne wopołasacź, dokelž wschak staj dozyła jeju najwjetschej dobroczelaj na wschěm schěrokim žwěcże! Wy dźěcźi žwojeho njebjeskeho Wótza, ... so by žo tola pschede wschěmi wězami stałe wascha prósstwa, modlitwa, a tež, schtož je króna wscheje modlitwy, wasche dobroproschenje a džakowanje sa druhich, prjódzy sa waschich lubych, ale tež sa wschitkich cžlowjekow; pschetoż to je najlěpsche, schtož móżecże jedyn sa druheho cžinicź, husto sdobom jeniczke, jeho do žwojeje modlitwy swobsamknycź!

Pschi tym njeje najwažnische, hdy žo k njemu modlicź — modl žo k njemu rano, wjecžor, hdyž žo s wěże pschebiwa, hdyž žo k blidu podacże; požohnowaze cžaży k modlitwje to žu, hewak pak je nam pschistup k jeho stołu a hłuchu stajnje a pschezo wotewrjeny. Ani to njeje najwažnische, hdżež žo k njemu modlicże. Dwě stej městnje psched druhimi pschihódnej: Twoja žwjatniza, kiž rěka dom modlitwy, a twoja komorka, wo kotrejž je Knjes žwědcził: Hdyž žo ty modlisch,

ſańdź do ßwojeje komorki; hewak pak móżeſch ßo k njemu bliżicź, hdźeżkuli ßy, wſcho jene, hacź ſtejiſch na wjerchu wyßokeje hory a cźi je, kaž by njebju bliże był, abo hacź khodźiſch we hłubokim cźěmnym dole, hacź ßy we wulkim měſcźe, hdźeź ßo ſ ludźimi mjerwi, abo ßam w ßwojej jſtwicźzy. Wjele ważniſche hacź wſcho druhe je, kak, na kajke waſchnje a ſ kajkim duchom ßo modlicźe!

A jow drje pſchipadne njebudźe, ſo je dźenża Boże ſtpicźe pſched durjemi. Hakle po Bożim ſtpicźu cźitamy, ſo běchu wſchitzy wucźobnizy ſtajnje ſhromadźeni w jenej myßli na modlitwje a próſtwje. Ale do ßwojeho wotßalhicźa je Knjes ßam jim prajił: Sa cźoż wy Wótza budźecźe proßyć w mojim mjenje, to budźe wón wam dać; Hacź dotal njejſcźe wy ſa nicźo proßyli w mojim mjenje. Wón dźěſche k ßwojemu Wótzej, kaž je jim wospjet rjekł; a poßledni ſkhodźeńk tuteho jeho pucźa bě jeho do njebjeß ſtpicźe. Wón tam dźěſche; pſchetoż tam bě jeho domiſna, hdźeź ßkuſchesche. Wón tam dźěſche; pſchetoż wón chzyſche ßwojim ſchcźežku wurubacź, po kotrejž by wón, naſcha hłowa, naß, ßwoje ſtawy, ſa ßobu cźahnył. Wón tam dźěſche; pſchetoż wón chzyſche hacź do teho cźaßa pola ßwojich wostacź, a pola ßwojich wostacź móże wſchitke dny na wſchitkich měſtnach jeno wón, na prawěru majeſtoſcźe we wyßokoſcźi powyſcheny. Schtoż wotßal duzy jim ſawoſtaji, bě jeho Boże wotkaſanje a ſo mózachu wot nětk proßycź w jeho mjenje. Jeſuſowe mjeno je kaž ſygl abo pjecźat, nam dowěrjeny. Kóždy wě, ſchto ma pjecźat na ßebi, hdyž ßo na žanej liſcźinje namaka; wón ju ſjawnje płacźiwu cźini. Ale tehodla ma też tón, kiž w ßwojim ſaſtojnſtwje pjecźat wjedźe, ſe wſchej ßwěru jón na kedźbu bracź, ſo ßo nihdy njeby njewużitnje wużiwał! Nam, kiž my do ßwojeho Sbóżnika wěrimy, je jeho mjeno dowěrjene. My ßměmy ſ nim mohł rjez ſaſyglowacź ßwoje modlitwy, kotreż chzemy do njebjeß wotpóßłacź. Ale my dyrbimy też ßwoje modlitwy ßwěru a khutnje pruhowacź, hacź też ßu tajke, ſo ßo ſa nje a na nje pſchihodźi wyßokokhwalene Jeſußowe mjeno.

Tuž precź ſ rospróſchenymi modlitwami! Wone dyrbja nutrne bycź a, kaž nutrne, tak ponižne, kajkeż bě Abrahamowe dobroproſchenje, pokutne, kajkeż bě złownikowe ſdychnjeńcźko, wěrjaze, kajkeż ßebi ßwj. Jakub žadaſche: Njech proßy we wěrje a njebudź njewěſty! wutrajne a wobſtajne, horliwe a wutrobite, pſchede wſchěm pak też poddate do Bożeje wole, ſo by na wſchěm kónzu wſcho naſche proſchenje wuklincźało do toho jeneho: Tola niz kaž ja chzu, ale kaž ty chzeſch! Na tajke waſchnje budźe podobne na knjeſa Jeſußowe proſchenje, a kak mohło ßo naſche proſchenje w jeho mjenje ſtacź, hdy njeby tajke było! Dale pak praju: Kak mohło ßo w jeho mjenje ſtacź, hdy njebych pſchi wſchěm ßwojim modlenju wopomnił a wjedźał: Wón je pſches cźerpjenje, wumrjecźe, ſ rowa ſtanjenje a do njebjes ſtpicźe k Wótzej ſchoł, a tutón pucź je ſchoł też mojich hrěchow dla, ſo byłe ſahubjene, a mojeje prawdoſcźe dla, ſo była moja pycha a draſta pſchiſtojna; na to ßo ſpuſchcźam ſe zyłej ßwojej duſchu w žiwjenju a wumrjecźu, a tuž ſpěwam ſ wulkej dowěru, wußłyſchenja wěſty:

Schtoż Duch twój ßam mje proßycź wucźi,
to wěſcźe wſcho po twojej woli dźe
a budźe wußłyſchane rucźe,
hdyž jeno w mjenje Jeſom Khryſta je;
pſches teho ßym ja pſchiſchoł k dźěcźatſtwu
a bjeru darmo hnadu ſa hnadu. (Spěw. 501, 6.)

Hamjeń.

Bóh wjele kraßniſchi.

Khodźach ſ nalěcźom po ſemi
Jeho pychu wohladacź,
Wukhwalach ju ſ kěrluſchemi,
Chzych ßo na njej radowacź;
Ale kraßniſchi ßy, Bożo! —
Běſche moje wuſnacźe,
Najwyſchſche ßy moje ſbożo,
Kěrluſch mój a wjeßele!

Cźopłych krajow wjetſchu kraßnoſcź
Duch mi ſtaji pſched wocźi,
Kajka hakle barbow jaßnoſcź
Je tam a ßwět ſaronſki:
Ale kraßniſchi hacź ſkutki
Je jich wulki ſtworicźel,
Wón wſmi khwalbu, wón ßamlutki,
Jemu duſcha wopor ſcźel.

Narodniſchcźa žórkow, rěkow —
Hory, doły pſchekrocźach,
Ssrěbach tam ßrjedź bukow, ſchmrěkow
Cźiſty dych a womkodźach:
Ale kraßniſcha je ruka,
Kotraž to wſcho natwari,
Je to wotſcźěń jeno błuka
Porno Bożej kraßnoſcźi.

Morjo ſchumicź ßłyſchach w duchu,
Hróſby ma a potajnſtwa;
Klakń ßo! klincźeſche mi w wuchu,
Kajka móz to wulkotna:
Ale kraßniſche je mjeno
Toho, kiž knjes morja je.
Maſch ſtrach pſched nim? poß'chaj jeno,
Luboſcź wón ßo mjenuje.

Pohladach na kraßne, mózne
Boże dźiwy ſ wjecźora,
Widźach hwěſdne njebjo nózne —
A hłóß we mni ſawoła:
Hiſchcźe kraßniſchi je teho
Trón, kiž knježi nad nimi —
Wacźka, procha podßłóncźneho!
Wón ma ſtoł też we tebi.

Kak tam budźa hakle kraßne
Bydła naſchej' ſbóżnoſcźe!
Ma ßwět rjeńſche něſchto cźaßne,
Kiž wón pſcheddom njebja je? —
Je pak prěni dom tak rjany,
K rjeńſchemu ßo narodźu —
K tamnym honam powołany
Rad ßo jednam ſe ßmjercźu!

H. Sejleŕ.

Rogate.

Woßebita njedźela to, njedźela ratarja pſchedewſchěm. Prěnja njedźela meje to hakle, ale kajka kraßna pycha hižo 1. meje wſchudźom: na ſemi a na ſchtomach! Pſchedewſchěm ßadowe ſchtomy! Njewuprajomna to rjanoſcź! Haj, Knjeże, kak ßu Twoje ſkutki tak wulke! Ale runje tohodla dyrbi niz jeno pſchichodna njedźela bycź Rogate, ně kóždy dźeń dyrbi

bycz lute Rogate. Pschetoż każ ſ naſcheje mozy njeje wſcho, ſchtoż tam wonkach kraßneho a wokſchewjazeho, tak tež ſ naſcheje mozy njeje, jo ſakhowacz a wukhowacz. Jeniczka nóz ſmjerſka, haj jeniczke mjeńſchiny njewjedrow — a ſniczene je wſcho. Tuż tohodla: rogate, proſchcze, modlcze ßo w Duchu a woprawdże.

Ach, Bożo, wulki, traſchny, mózny,
Schto zyły ßwět je pſched Tobu!
Ty naſcha ſkała a ſchkit wótzny,
Sjeń nad nami ßo ſ pomozu.

Praj, Knjeże, k naſchej próſtwje hamjeń,
My na Tebje ßo ſpuſchczamy,
Wſmi wot wutroby tyſchny kamjeń,
Wſchak Ty naſch Bóh a Wótczez ßy.

Spěwajcze tomu Knjeſej.

Martaŕ Arques bu na Sardiniji ſajaty. Romſzy pſcheſczěharjo pſchiwjedżechu jeho do hlowneho měſta Schpaniſkeje Madrid. Kral pak da evangelſkemu rjekej ſaßo ßwobodu. A Arques, ſchto wón? Wón je nam ſapißał, ſchto je czinił. „Ja ßym ßebi Bibliju kupił a ſpěwam ſ njeje pſalmy. — To bě 1557. W lěcze 1571 jeho w měſcze Toledo ſpalichu, dokelž pſchi ßwojej evangelſkej wěrje woſta.

Na wulkeho hudźbnika Bacha ßmy njedawno ſpominali po zyłym němſkim kraju a dale won daloko pſches mjeſy. Bach dari evangelſkim, a niz jenoż evangelſkim, k 200lětnemu jubilejej Augsburgſkeho wěruwuſnacza wyſkazu Cantatu. Wona je ſałożena na 65. pſalm: „Bożo, ty budżeſch khwaleny w cziſchinje na Zionje.“

Zyrkej a ſtat.

Sakſka zyrkej napomina w ßwojich wukaſach mjes druhim, ſo mamy na to kedźbowacz, ſo ßo ſ rowowych kamjenjow kſcheſczijanſke ſnamjenja njeſhubja. Tuto pominanje je nuſne, dokelž je w poßlednim czaßu doſcz rowowych kamjenjow na naſche pohrjebniſchcza pſchiſchło, kotrez nimaja ani najmjeńſcheho kſcheſczijanſkeho ſnamjenja. Sakſka wyſchnoſcz praji dale, ſo njeje niczo pſcheczíwo tomu prajicz, hdyż Khryſtußowy kſchiż a hokaty kſchiż ſhromadnje na kamjeń pſchiprawja, niz pak jedyn pódla druheho, ale wobaj w jenym zyłku, tak něhdże, każ to ſakſke zyrkwinſke ſakońſke kopjeno pokaſuje.

„Kſcheſczijanſka żónſka ßłużba“ ſa Sakſku ma ßwoje hłowne ſhromadźiſny 7. a 8. meje w Drjeźdźanach. Jednacz tam budźeja wo nadawkach, kotrez ma „Kſcheſczijanſka żónſka ßłużba“ w tutym nowym czaßu. **Do tuteje „Kſcheſczijanſkeje żónſkeje ßłużby“ ßłuſcha w kóždej woßadże kóżda kſcheſczijanſka żona.** Na tym żana niczo njepſcheměni, dokhoż je we woßadże; jenoż na tym wona něſchto pſcheměni, hacz wona w njej jenoż ſ mjenom abo hacz też ſe ſkutkom. — Dale budże farař Klein, kotrehoż němſki biſkop ſa wjednika zyłkeho żónſkeho dźěła w zyrkwi pomjenowa, rěczecz wo kſcheſczijanſtwje a żonje.

Evang.-lutherſke Swonkowne Mißionſtwo ſměje lětßa ßwój hłowny ſjěſd 22., 23., 24. a 25. meje w Lipſku. Pſchi tym budże też ßwjatoczńje wupóßłanje diakonißow do Afriki. Stej to diakoniſa Gertrud Dreſcher a diakoniſa Klara Müller. Mjes druhimi budźeja tam też rěczecz direktor miſſionſtwa D. dr. Ihmels a indiſki miſſionar Lehmann a afrikanſki miſſionar Fritza.

Guſtav Adolffſki ßwjedźeń we Wjeleczinje.

Na Boże ſtpicze ßu naſchi fararjo ſe ßwojimi woßadnymi do Wjeleczina pſcheproſcheni. Guſtav-Adolfſke Budyſke towaŕſtwo, kotremuż 18 woßadow pſchißłuſcheja, ſměja ßwój hłowny lětny ßwjedźeń. Dopołdnja ½9 hodź. budże ßerbſke kemſchenje ſ prědowanjom pſchedßydy pſchiboczneho towaŕſtwa knjeſa fararja Kaplerja Budyſkeho. Dopołdnja ½11 hodź. ſměja dźěczi a pop. w 3 hodź. němſka woßada ßwoju Bożu ßłużbu. Knjes faraŕ Wegener ſ Geiſinga budże prědowacz.

Wón je ßam ßwoje żiwe dny w Finſkej a w Ruſkej pſchebywał a ſnaje tamniſche wobſtejnoſcze derje. Po prědowanju poręczi po naſchim pſcheczu wo dobrych a ſłych czaßach evangelſkeje zyrkwje w rańſchich krajinach.

Czah ſ měſta pojědże rano ¼8 hodź., pop. ¼3 hodź. do Wjeleczina. Hladajmy, ſo bychmy ſe ßwojimi ſnatymi na ßwjedźeń pſchiſchli. Bóh chzył nam jón żohnowacz.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Do Wittenberga! Evangelſki Swjaſk ſa Lubij a wokolinu wuhotuje ſhromadnu jěſbu do Lutheroweho měſta Wittenberga. Loni bě wón ju wotſtorcził, dokelž ßo wuhotowanja kopjachu. Na Sswjatu Trojizu, 27. meje, chzeja tam ſe woßebitym czahom jěcz. Sa doroſczeneho płaczi to 11 hr., ſa dźěczi niże 10. lěta 7 hr. S tym je ſapłaczene: jěſba, wobjed, wjedźenja. Mjes druhim ßo we Wittenbergu poſkicźi: ßwjatoczńoſcz w měſchczańſkej zyrkwi; wěnz ßo położy pſchi Lutherowym pomniku; wopyt hrodowſkeje zyrkwje, Lutheroweho doma atd. —

W **Barlinje** je wulka wuſtajeńza: „Deutſches Volk — Deutſche Arbeit“. Na tutej je doſtała reformazija woßebite měſtno. Wjednik Wittenbergſkeho Lutheroweho doma Lic. Thulin, je wuſtajenje reformazije ſrjadował. Woßebje wuſběhnjena je Lutherowa Biblija. Sswjeczimy tola lětßa 400-lětny jubilej zyłeje Biblije. Pod ſchkleńzu ju tam widźiſch leżo na ſtarym ßławnym Lutherowym blidże ſ Lutheroweje Wittenbergſkeje jſtwy. Njerad drje ßu Wittenbergſzy tute drohotne wězy wudali, ale ſta tyßazy, kotrez pſchińdu ſ tukraja a ſ wukraja chzeja a dyrbja też ras ſ poczeſczowanjom pſched tutej Bibliju a pſched tutym blidom, ſa kotrymż je Luther dźěłał a ſpěwał ſa lud a człowjeſtwo, ſtacz.

Dźeń maczerje ßwjeczimy ſaßo dźeńß ſa tydźeń. Wón chze ſdobom bycz dźeń ßwójby. Kak móhli a ßměli to kſcheſczijenjo tutón dźeń hinak ßwjeczicz hacz ſo jón ßwjecza pſchede wſchěm ßobu w Bożim domje. Kóżdy kſcheſczijanſki dom ſteji tola pod ßlubjenjom: Ja a mój dom, my chzemy tomu Knjeſej ßłużicz!

S **Hodźija.** Wjele ßo tu w zyrkwinſkim a woßadnym żiwjenju pſcheměniło. 1. haprleje 1934 dźěſche k. faraŕ Gerhard Voigt na wotpoczink. Dozpiwſchi hižo w ſeptembru ſańdźeneho lěta 65 lět ßwojeje ſtaroby, bě na tym, 1. novembra 1933 hižo dźěło ſkłoźicz. Tola woſta po namołwjenju woßadneho ſaſtupjeŕſtwa hiſchcze hacz do jutrow tuteho lěta w ßłużbje, woßebje też ßwojich paczeŕſkich dźěczi dla. Jutrowniczku měješche w ßerbſkej a němſkej Bożej ßłużbje wot-

ßalne prědowanje a też wołtarnu Bożu ßłużbu. Zyrkwiny khór ſanjeßy dwaj kěrluſchej a poſawniſtojo dujachu motetu a pſchewodźachu kěrluſche woßady. Hłuboko hnuty pokaſa k. farař Voigt na to, kak cżeżko je, ßo dźělicź wot měſtna, na kotrymż je dlěhe hacż 3 lětdźeßatki dołho ſtał, a prědowacź poßledni krócź, — ſnajmjeńſcha jako farař tuteje woßady. Radoſcź je jemu, ſo je jemu ſa wotkhadne prědowanje runje epiſtola Jutrowniczki jako tekſt data — 1. Pětr. 1, 3—9 —, kiż hiſchcże ras wſchitko to wupraja, ſchtoż je měł telko lět. dołho woßadźe pſchipowjedacź. So je Jeſuß Khryſtuß ſtanył, je najwjetſchi podawk w ßwětnych ſtawiſnach a rukuje nam ſa żiwu nadźiju wěcżneho żiwjenja. Kóncżejo wupraji Bohu próſtwu, ſo by jeho wußyw we woßadźe pſchinjeßł płody ſa wěcżnoſcź. Jako bě zyrkwiny khór ſanjeßł motetu, dźakowaſche ßo k. farař Voigt hiſchcże ras ſa wſchu luboſcź, kotruż ßu jemu każ jeho njebocżiczkej mandźelſkej wopokaſali, dźakowaſche ßo wſchěm, kiż ßu jeho w ſaſtojnſkim dźěle ſe ßłowom a ſe ſkutkom podpjerali, proſcho, ſo bychu ſ luboſczu na njeho ſpominali. Woltař Božeho doma, na kotrymż mjes ßwěcżkami drohotne zyrkwinſke ßudobja ſtejachu, wobdawachu rjenje ſelene wawrjenzowe ſchtomy. Swjatocżny to napohlad tutoho naſcheho najſtarſcheho wjeßneho Božeho doma! — Kak ßebi k. fararja Voigta waźachu, bě ßo hižo w poßlednjej ſhromadźiſnje żonow ſjewiło. Darichu jemu ſa jeho dźěło wobras farſkeho doma. Woßebje pak to wobßwědcżi ßwójbny wjecżor, kotryż jeho cżeſcżujo, tjecżi dźeń jutrow wjecżor we wulkej ſali Eignerez hoſcżenza wuhotowachu. Lědma bě ruma ſa wſchěch. Zyrkwiny khór, poſawniſtojo a mużſke ſpěwne towaŕſtwo ſwjeßelichu jeho a pſchitomnych ſ rjanymi poſkicżenjemi, mjes kotrymiż wſchelazy rěcżachu; tak ryßowaſche k. farař Wjeſař bohate, ßwěrne ſkutkowanje wotkhadźazeho; najſtarſchi ſtaw woßadneho ſaſtupjeŕſtwa, k. ryczeŕkubleŕ Stärker-Wulkożicżanſki, kotryż bě pſched 32 lětami k. fararja Voigta ßobu wolił, wupraji, ſo je też ſa woßadu a fararjowych ßobudźěłacżerjow cżeżko, ßo dźělicź. S jeho prjedownikow njeje żadyn trjebał w tak cżeżkich cżaßach ſkutkowacź każ wón. Wón je był ßwěrny duſchepaſtyŕ, je jako roshladniwy wjednik woßadu wjedł pſches tak wſchelakore cżaßy. „Dodźakowacź ßo njemóżemy!“ wón rjekny a pſchepoda wotkhadźazemu fararjej cżeſtne wopißmo, wudebjene ſ wobraſom zyrkwje. Na nim je ſapißany dźak a wěnowanje Hodźijſkeje woßady. Saſtupjeŕ wubjerka ſa Adolf Hitlerowy Dol, k. Pfanne, pſchekhwapi k. fararja Voigta ſ woſjewjenjom, ſo je jeho wubjerk ſa ßwojeho prěnjeho cżeſtneho ßobuſtawa pomjenował, woſnamjenjejo ſ tym wuſke ſtyki mjes fararjom a politiſkej gmejnu. Wjeßnjanoſta k. Lebert pſchepoda wopißmo, kotreż to wobßwědcża, ßo ſdobom dźakujo ſa wſcho, ſchtoż je ſa politiſku gmejnu dokonjał. K. farař Voigt ßo hnuty dźakowaſche ſa tute wopokaſma luboſcże a cżeſcżowanja a poda něſchto ſe ßwojeho żiwjenja a ſkutkowanja. Wón pokhadźa ſ Klětneho. Bě kantorowy ßyn. Tam roswucżowaſche jeho a někotrych druhich wjeßnych hólzow k. ſ. Rjeńcż, poſdźiſcho we Wjeleczinje, we kacżanſczinje. Tutón dopomha jemu też na ſchulu w Bunzlawje. Tuta bě kruta a ßurowa. Po ßwojej konfirmaziji pſcheßydli ßo wón na Joachimsthalſki gymnaſium w Barlinje. Na tutym wobſta potom też ßwoje maturitetne pruhowanje a ſtudowaſche. Tute lěta běchu połne ſtaroſczow wo ßrědki ſa ſtudium a żiwjenje, dokelż běſche młody ſtudenta khudy. Tohodla wuži ßwoje próſdniny, ßebi něſchto ſaßłużicź. K tajkemu pſchipomoznemu ſaßłużenju běchu tu a tam ſtudowazy też hižo do wójny nuſowani. Student Voigt dawaſche hodźiny, woßebje w mathematizy a we grekſkej rěczi. Tola też druheje ſaßłużby pytaſche; tak wobdźěła khroniku ßwójby „Fritſche“. Po tajkich ſtaroſczow połnych lětach bě jemu ſpożczeny rjeńſchi cżaß kandidatnych lět. Wón bě ſ domjazym wucżerjom pola ßynow khěżorſkeho zeremoniſkeho miſchtra a komornika von Blumenthal na Jamnowſkim hrodźe. Tuto ſkutkowanje ſkóncżiwſchi ſaſtupi jako dobrowólny jenolětnik do pěſcheho regimenta cżo. 52 w Khocżebuſu. Jako ßo lěto poſdźiſcho uniformu wßlecże, mějeſche prawo, hacż k offizěrej poſtupowacź. W lěcże 1895 ſapſchimny naſch ßerbſki wótcżinz D. Immiſch do jeho żiwjenja. Pſcheproßy jeho do ßerbſkeho ſeminara do Hodźija. Kermuſchu 1895 mějeſche ßwoje prěnje ßerbſke prědowanje w Hodźijſkim Božim domje. W februaru lěta 1896 pſchińdźe do Lupoje jako vikar. Jako bě w Drjeźdźanach ßwoje druhe pruhowanje wobſtał, wußwjecżi jeho tjecżi dźeń hodow 1896 tajny zyrkw. rada Keller we Lupjanſkim Božim domje. We Lupoji woženi ßo też 1897; młoda mandźelſka bě prěnja farařka we Lupjanſkej woßadźe a farje. 1. oktobra 1898 bu wón diakonus abo kapłan w Ketlizach a 4 lěta poſdźiſcho, 18. dezembra 1902 w Hodźiju. Po ßmjercżi wótcżinza fararja Kſchiżana bu wón jeho naßlědnik. A w tutym wulkim dźěła połnym ſaſtojnſtwje je nětk był hacż k Jutram tutoho lěta. S tutym ßwjedźenjom bě wěſty wotnknjeny kónz żiwjenja a dźěła dozpił. — Shromadźiſna poßłuchaſche nutrna na wſchitko, ſchtoż jej k. farař ſdźěli; tak někotry hakle nětk ſhoni, kak je ßo wón też ſ nuſu a ſ cżeżemi bědźicź měł; ale dowěru je pſchezo k Bohu měł a Bóh jeho njeje wopuſchcźił. A też to, ſchtoż k. farař Voigt hiſchcże ſdźěli wo ßwojim prědowanju a ſkutkowanju, bě ſajimaze. Po ſpěwje mużſkeho ſpěwneho towaŕſtwa wupraji k. farař hiſchcże ras nutrny dźak ſa wſchu luboſcź pſchejo Hodźijſkej woßadźe Boże żohnowanje. „Haj, wſmi Ty ruzy mojej“, ſaklincża ſhromadny ſpěw a wjecżorna ßwjatocżnoſcź bě ſkóncżena. — S wopokaſmow cżeſcżowanja wuſběhnjemy hiſchcże liſt k. hamtſkeho hejtmana dra. Sievert, tutón wupraji jemu dźak ſa wſcho ßwěrne dźěło, kotreż je wón dokonjał, bywajo ſ wjednikom ſpomożeŕſkeho doma we Hodźiju. K. wyſchſchi zyrkw. rada dr. Thomas dźakowaſche ßo jemu jako ſaſtupjeŕ zyrkwje ſa wſcho dźěło w ßłużbje zyrkwje. Kak wobſchěrne je tuto było, woſnamitej dwě liczbje: Sa ßwój Ketliſki a Hodźijſki cżaß je k. farař Voigt něhdźe 3500 dźěcźi wukſchcźił a je pſchi něhdźe 2500 rowach ſtał. — Jako pſchebytk ſa wjecżor żiwjenja je ßebi ſtary ßławny Budyſchin wuſwolił. My pſchejemy jemu, ſo chżył Bóh tón Knjes jón jemu ſa wjele lět dacź a jón jemu żohnowacź!

Na pucź.

Skutk prawych požohnuje
Bóh Knjes a ſboże da
A khlěb jim pſchihotuje
A ſ nuſy wupomha!

Naß kryje ſ móznej ruku,
Hdyż bija njewjedra,
A macża bróſdu, łuku
A hory ſ wyßoka.

H. Sejleŕ.

Liſtowanje: Sa Exaudi: B. w B. — Sa Swjatki: T. w B. —

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědakſka konferenza w Budyſchinje. — Cżiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeźkow.

Cžišło 19

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróchny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 13. meje 1934 Bautzen

Njedźela Exaudi.

Eph. 2, 4—10.

W kajkej kraßnoscźi leži tola w tutych dnjach zyła stwórba psched nami. Sso dźiwajo steja ludźo psched kcźějazymi schtomami a łukami, a tola, sa kschescźijana njeje to to najwjetsche, so widźi skutki wschehomózneho stworicźela, ně, wón snaje hischcże wjetsche. Wón wocźini knihe wschěch knihow, ßwjate pißmo, a dha móże do najßwjecźischeho, do wutroby njebjeskeho Wótza nutshladacź. A schto tam widźi? Tekstne ßłowo kaž zyła biblija da na to wotmołwjenje: Boża wutroba je bohata na ßmilnoscźi, a dla tuteje ßmilnoscźe a ßwojeje wulkeje miłoscźe dla je naß najprjedy s hnady sbóžnych scźinik.

Kak husto pak cźłowjek naschich dnjow to „Boża wutroba je bohata na ßmilnoscźi“ wopacźnje rozumi. Tu widźu jeneho, kiž Boże ßwjate ßłowo sazpi. Hdyž swony jeho do Bożeho domu pscheproscheja, dźe Bohu s pucźa, wón njecha, so Bóh jemu něschto praji. Sa bibliju nima niczo wysche, wo duschu ßo njestara, k tomu ma po ßwojim měnjenju posdźischo khwile, ale rěcź s nim ras khutnje, a wón ßo troschtuje, Bóh je ßmilny, Bóh je luboscź a dha smeje też sa mnje něschto wysche! Srudna lohkomyßlnoscź, biblija tajki troscht njesnaje a Bóh njeda ßo sa ßměch měcź. Tam widźu druhich, kiž ßu ßo swadźili. Wutroba je połna hidy a żadyn njecha ßo wujednacź a wodacź. Tsecźi njewědźa, schto wěcźnoscź je. Stajnje leži jim kża na jasyku, a tak dźe dale, a praschesch ßo jich, schto budźe s waß jónu we wěcźnoscźi, dha spokojeni wotmołwja, my ßo spuschcźamy na ßmilneho Boha, wón budźe też naß s hnady pschiwsacź. Je tomu tak? Boże ßłowo praji: Njemylcźe ßo, Bóh njeda ßo sa ßměch měcź, schtoż cźłowjek ßyje, budźe też żnjecź. Boża ßmilnoscź njecha naß wěstych cźinicź w hrěchach, ale wona chze naß wot hrěchow wucźischcźicź, wona chze naß k pokucźe wjescź.

Boża ßmilnoscź bě, so je Bóh ßwojeho jenicźkeho narodźeneho ßyna pósłał, so bychu wschitzy, kiž do njeho wěrja, shubjeni njebyli, ale wěcźne żiwjenje měli. A pola tutoho Khrystuża a jenoż pola njeho dyrbi cźłowjek ßwoje wumożenje pytacź a namakacź. Wo cźo ßo jedna, so dyrbi do ßo hicź a we prawej pokucźe a we wěrje Khrystuża a w nim Bożu ßmilnoscź sapschimnycź. Ssy tak daloko? Hdyž ně, dha khwataj dźenża hischcże a wumóź ßwoju duschu, hižo jutsje móże pschepośdźe bycź. Hdyž haj, dha wjeßel ßo Bożeho ßmilenja, pschetoż wón chze s Khrystußom też tebje, kiž bě morwy w hrěchach, żiweho scźinicź.

Ssy wo tym něschto pytnył w twojim żiwjenju? Hladaj jenoż ras wrócźo na sańdźene dny, widźiśch tam, wulki rosdźěł mjes tym něhdy abo to bě a mjes tym nětko abo to je? Je wschitko pschi starym wostało? Bóh tón Knjes docźaka wot kóždeho dospołne wobnowjenje, prjedy morwy w hrěchach, nětko żiwy w Khrystußu. Hdźež Khrystuß do żiwjenja stupi, tam budźe wscho hinak, hinasche wschě myßle, wschitke ßłowa, wschě skutki. Cźłowjek jedna po praschenju, schto wocźaka Khrystuß wote mnje.

Morwy w hrěchach, wěsch, schto to prajicź chze? Kelko żarowanja, kelko cźežkeho, srudźazeho tola to jene ßłowo „morwy“ wupraji. Dopomnisch ßo pschi tym na ßmjertne běděnje twojeho lubeho, prjedy hacź ßo dusscha wot cźěła dźělesche, spomnisch na hodźiny, hdźež ßy wot lubeho nana abo macźerje abo mandźelskeho bożemje prajił, hdźež ßy pschi rowje stał atd. Ach, kak cźežko to wscho je, ale wjele cźežscho je to morwy w hrěchach. Hrěch dźěli cźłowjeka wot żórła wscheho żiwjenja, wot Boha, a to mjenujemy duchownu ßmjercź. — Schto to rěka, budźe nam jaßne, hdyž cźělnu a duchownu ßmjercź pschirunamy. Jako bě twój luby semrětv wot tebje schoł, dha wjazy njedychasche, a to ßame móżesch pola duchowneje ßmjercźe wobkedźbowacź. Duchownje morwy też wjazy

njedycha, pschetoż dychanje duschy je modlitwa, a tajki cžłowjek na žanu žiwu modlitwu wjazy njemyßli. Wón też kaž morwy niczo wjazy njeßkyschi; móżesch jeho napominacź kaž chżesch, ßwědomnje móżesch jeho warnowacź, wschitko je podarmo. Wón też kaž morwy niczo wjazy njewidźi, wón je ßlepy ša Bożu wschehomóz a mudroscź, ßlepy ša wschu Bożu luboscź a dobrotu, njech nam nětko na naschich polach tak kraßnje napschecźiwo stupi, njech ßo w kóżdeho žiwjenju sjewi. Morwy njemóże wjazy rěcźecź a tak mjelczi też huba duchownje morweho, wón njespěwa žadyn kěrlusch wjazy k Bożej cżeschći, wón njewuśnaje Boha psched druhimi ludźimi, we ßwójbje njepraji nam dźěcźom niczo, so je wysche nich njebjeski Wótcźez, kiž jich lubuje. Morwemu njecha ßo wjazy jěscź a picź, tak nimaja też duchownje morwi, a kelko jich mamy w naschich dnjach, žane žadanje po khlěbje žiwjenja, po Božim ßłowje abo Božim wotkasanju. Morwy njemóże wjazy dźěłacź, tak nima też duchownje morwy žane mozy wjazy ša twar Božeho kraleśtwa, wón njewojuje wjazy pschecźiwo skemu. To najhórsche pak je, duchownje morwy njewě kaž cźělnje khory, kak wo njeho steji, wón njewě, so morwy je, ale myßli pschezo hischcźe na žiwjenje, wón je spokojom, hdyž ma jěscź a picźe, hdyž móże ßo ßwěta a žiwjenja wjeßelicź.

Ja ßebi myßlu, kaž ßamo wot ßebje je nětko stykne praschenje w tebi wotucźilo, ßłuschaṁ dha ja ßnadź k morwym? Chzesch ßebi ßamemu na to prawe wotmołwjenje dacź, jedna ßo wo dwoje praschenje: Kajke je najprjedy twoje stejnischcźo k hrěcham a potom k Bohu w njebjeßach. Schto je tebi hrěch? Něschto, schtoż tebi cźežko na ßwědomje padnje, abo něschto, ſ kotrymž hrajkasch? Wojujesch wschědnje pschecźiwo hrěcham, też pschecźiwo hrěcham, kiž ßnadź woßebje lubo masch a wo kotrychž měnisch, so njemóżesch je pschewincź? Abo prajisch w lohkomyßlnoscźi, ach, wschitzy ludźo ßu hrěschnizy, a ja skóncźnje niczo ša to njemóżu, so je mje Bóh tak stworił? Tu rěka najprjedy ras ßebi zyle sprawnje wotmołwjenje dacź. A potom, kak stejisch k Bohu Knjesej? Cźehnje twoju wutrobu k njemu, je tebi modlitwa, to rěka rěcź ſ Bohom wjeßele, abo je cźi to wschitko wscho jene? Njeje tebi njedźela, hdźež njejßy mohł ke mischi hicź, žana njedźela, žadyn prawy ßwjaty dźeń, abo dźesch radscho Bohu ſ pucźa? Daj ßebi na to wotmołwjenje; njestorkaj jo wrócźo, jutsje ßnadź wjazy njemóżesch wotmołwicź, kaž pobożny ßyn nětko ras žarowasche, to najcźeżsche je mi, so njeje moja luba macź mi pschi kónzu žane ßłowczko wjazy prajicź mohła. Ssnadź njemóżesch też ty bórzy wjazy ßebi ßamemu rachnowanje dacź.

Tuž dźi tola dźenża snowa k twojemu sbóżnikej Jesußej Khyrstußej, wón njecha, so wostanjesch morwy w hrěchach, ně, wón chże tebje k žiwjenju wjescź. Wón chże. Wo to pak ßo jedna, so też ty chzesch, so chzesch je wschej khutnoscźu a ſ zykej wutrobu a so njeprajisch, njech tola wscho tak wostanje, kaž je bylo, ßym tola phistojny cźłowjek, też niczo skeho njecźinju, a schto bychu skóncźnje ludźo prajili, hdyž chzył zyle hinasche žiwjenje sapoczecź. To ßu pola tak někotreho hischcźe wulke sadźěwki, ale pschewin je, prjedy hacź rěka pscheposdźe, njespuschcź ßo w lohkmyßlnoscźi a morwy w hrěchach na Božu ßmilnoscź. Njech je wschěch próstwa też na njedźeli Exaudi: (161, 1): O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam, bydl we naß ſ twojej hnadu ßam, pój, błónzo rjane, jaßne ,a ßwěcź nam, ßwěza njebjeska, so twoja móz naß wohrěwa, nam k wjeßelu ßy kraßna jaßnoscź, kraßnoscź; ſ njebjeß sboże na naß složi, k tebi dźemy, ša to lubje proßycź chzemy. Haj, wo to chzemy wschitzy proßycź, wschitzy to trjebamy, nusnje trjebamy!

Hamjeń.

Sa macźeŕnu njedźelu.

Hlaj, w rjanym, kraßnym naléczu je njedźela
Macźerjam wschěm lubym naschim wěn'wana! —
Luba njedźela, dźak, luboscź njelutuj,
Macźerje wschě bohacźe mi swjeßeluj!

Sswěcź, lube ßłónczko, ranko sahe psches hórki,
Macźerjam a dźěcźom ßwěcź do komorki,
Koschej włósti jim a liczka cźeŕwjene!
Tak ßo wjeßle njedźela wschěm sapoczńje!

O dźěcźi, wicźe luboscźe wěnz macźeri,
Ssypajcźe też kwětki na nju, rózičzki!
Do kwěcźela rjanoh' ßobu swjasajcźe
Najrjeńsche jim ßłowa, pschecźa luboscźe!

Wschěm dźěcźom pak, kiž macźeŕ lubu sabuchu,
Shřej ty, lube ßłónczko symnu wutrobu!
Wubudź we nich po macźerźy žedźenja!
Tak ßo jaßni saßo luboscź sersawa! —

O Wótcźe, budź Ty ſ radźicźelom macźerjow,
So ßej wocźehnjeja khmanych cźłowjekow,
Kaž ßo k Twojom žiwom' bycźu wusnaja,
Po prawym tu pucźu ßu cźaß žiwjenja. L.

Macź.

Kral Korla XII. Schwedski, kiž 1697—1718 knjeżesche, lubowasche we ßwojich młodych lětach jara wino a ßo też druhdy wopi. Ras bě też psche wjele pił. Njewědźo, schto cźini, wurasy hrosne ßłowa pschecźiwo ßwojej macźeri, kotruž hewak jara cźeścźesche. Nasajtra scźini jeho pschecźel na to kedźbliweho. Karl sblědny, tak ßo stróži a hanibowasche. Žadasche ßebi keluch wina a dźěsche ſ tutym k ßwojej macźeri.

„Macźe!“ rjekny wón. „Ja ßym waß wcźera wohanił. Ja chzu to sapokucźicź!“

Wuprajiwschi to wupi kheluch a rjekny: „To bě poßlednje wino, kotreż ßym we ßwojim žiwjenju pił!“

A wón je pschi ßwojim ßłowje wostał.

Sswójba.

Snate je, so w Jendźelskej wjele ßwójbow ßwěru domjaże nutrnoscźe wotměwa, niz njedźelu, ně, wschědnje.

To cźinjesche też lordmajor sir Thomas Abney se ßwojej ßwójbu. Też nusne dźěła njesamóchu jeho w tym samylicź. Wón bu sa prěnjeho měschcźanostu hłowneho města Londona wuswoleny. Wuhotowachu jemu wulku hoscźinu. Ale też ſ tuteje woteńdźe wón, khwatasche k ßwojej ßwójbje a mějachu wjecźornu nutrnoscź. Po tutej wrócźi ßo saßo do ßwjedźeńskeje shromadźisny.

Sakska krajna Evangelisko-lutherska zyrkej — Němska evangelska zyrkej.

Pjatk 4. meje bě sa evangelsku Sakisku wulki, rosßudny dźeń: Sakska Evangelisko-lutherska zyrkej bu sjednoczena do Němskeje Evangelskeje Zyrkwje. Narodny kraj Lutheroweje reformazije je sastupił do wulkeho zykka, kotryž budże bórzy zykk wschěch dotalnych jenotliwych evangelskich zyrkwjow we Němskej. K tutomu wottyknjenemu kónzej bě tole ważna a wulka krocźel.

Tohodla bě tež němski biskop Ludwig Müller ßam do Drježdżan pschischoł a ſ nim prawisnik Němskeje Evangelskeje Zyrkwje, dr. Jäger. Sswjatoczność ßo sta w poßlednim poßedżenju sakskeje krajneje synody. Pschitomnaj běschtaj tež ministerpresident von Killinger a stabowy wjednik Harbauer jako sastupjeŕ naměstnika Mutschmanna.

Krajny biskop Coch rosłoži ważnosćz tutoho podawka a jeho saměr, pokasujo na to, so je tutón postup sdobom pokraczowanje a dodokonjenje reformazije. Saložene je tole wscho na sakoń: „Kirchengesetz über die Übertragung der Befugnisse der Evang.-lutherischen Landeskirche des Freistaates Sachsen auf die Deutsche Evangelische Kirche.“ Tutón wón pschedpołoži.

Jako bě wón se ßłowami kanzlera Adolfa Hitlera, kotrež bě tutón ßobu we ßwojej wulkej rěczi 1. meje wuprajił, skóncził, bě wulki pschikleſk. Synoda pschiwsa jenohłóßnje sakoń. S tym bu nětko tež sakski biskop stajeny pod wjedniſtwo němskeho biskopa.

Dr. Jäger porěcza k shromadżenym, pokasujo na to, kak je ſ tym wulka krocżel dale sczinjena, so tu je j e d y n lud.

Pod pschikleſkom jimasche ßo na to němski biskop Müller ßłowa. Wón pokasa na to, so ma to, schtoż wěrne kscheſczijanſtwo je w zyrkwi, bycz pohon k nowemu żiwjenju a k nowemu hibanju na sałożku wěry.

Lutherowy kěrluſch saklincza a tuta rosßudna ßwjatoczność bě skónczena. —

Wo njej nam wěscze nasch ßerbski synodala, k. farař Wiczeżk-Wóßlinczanski, drobnischeho napische. Dżenża tu sapischemy tutón podawk jako tajki.

Wschitzy chzemy pak nutrnje Boha proßycz, so chzył ßam pomhacz twaricz naschu evangelsku zyrkej, so by w njej jeho czesćz a nasche sbożo bydliło.

Budyschink poßwjeczi wobnowjenu zyrkej.

Njedżela Cantate bě sa naschu wożadu njedżela dżakneho a wjeßeleho spěwa. Wobnowjenje nascheho Bożeho doma bu skónczene. Dlěje hacz dwaj měßazaj je dżěło trało. Nětko ßmědżachmy wobnowjeny Boży dom poßwjeczicz.

Czaß a wschelake schkódne mozy běchu w běhu lětdżeßatkow na ſnutskownym a ſwonkownym nascheho Bożeho doma wschelake schkody naczinike. Njedyrbjesche-li nasch Boži dom na pschezo schkodowacz, bě nusne, jón dokładnje wobnowicz. To je ßo nětko tež stało.

Njedżelu Cantate ßo zyła wożada sa ßwjatoczność pschihotowa a wupyschi pschede wschěm Boži dom ßam. S wěże smahowachu khorhoje a nalětna selena pycha pyscheſche woltarnischczo: najrjeńscho pak bě ſa tutón ßwjedżeń pschirodu wupyschił tón, kiż wschitko stwori a dżerży, nasch Bóh a Knjes. S naschej wożadu sjednoczi ßo mnoho wożadnych ſe ßußodnych wożadow, ßobu ßwjeczicz tuto nasche woßebite Cantate.

Sswjedżeńſki czah ßo sestupa a czehnjesche do pěknje wupyscheneho Bożeho doma po ſnowapoßypanych puczikach: Zyrkwine pschedstejiczerſtwo, wojeŕske towarſtwo ſ khorhoju a wohnjowa wobora. A tam ßwjeczachmy radoscziwi Cantate, poßwjeczujo wobnowjeny Boži dom. Dżakne a khwalbne kěrluſche saklinczachu, tež rjane halleluja jako solo. Zyrkwiny khór, kotryż k. kantor Iſelt-Porschiſki wjedżesche, sanjeße Beethovenowu hymnu. Sswjedżeńſke prědowanje bě k. superintendent Berg ßam pschewsał. Sałoži je na 26. psalm: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a to městno, hdżež twoja czesćz bydli.“ Hnydom pschi spoczatku naſpomni, so je pschi wschej radosczi tu tola trochu wobżarowanja: Budyschink nima ßam ßwojeho fararja. To pokhadża ſ toho, so duchowni woßebje pak ßerbſzy duchowni pobrachuja. Tola je nadżija. Sa něhdże tſi lěta smějemy saßo wjazy młodych ßerbſkich duchownych. Se ßłowow prědarja klinczesche ſrosumjenje ſa to, so Sserbja lubuja ßwojich wótzow rěcz a waschnje. Wón ßo ſdobom tež Porschiſkemu k. fararjej Handrikej dżakowasche ſa wscho ßwěrne ſastaranje Budyschinkſkeje wożady, kotrejż ßo woporniwje wěnuje, hacżrunjeż ßo jemu tak hižo dżěło kopi. Dwě pscheczi mějesche ſa pschichod — a wożada wěscze ſ nim: So bychu na klětzy Bożeho doma pschezo stali prědarjo, kiż ßwěru a njemylnje pschipowědaja czisćze evangelium, a so by ßo pod klětku a pſched woltarjom hromadżiła pschezo bohata wożada, hotowa ßłyschecz a czinicz Boże ßłowo.

Wukładujo tekſt pokasa na pschirodu, kotraż drje je każ wulke, kraßne knihi Boże, ale tola je wona jenoż ſwonkowny płaschcz Boži. Hdyż w nusy ßmy, njemóże nam pschiroda a byrnjeż kraßnischa była, pomhacz. Tohodla da Bóh nam hischcze druhe knihu: Bibliju. A ſ njej póßelſtwo hnady. Tute knihi ßu nam nusne, hdyż ßo jedna wo najwyschſche a najſnutskownische praschenja wutroby. S póßelſtwom wo Jeſußu Khyrſtußu, kschižowanym a stanjenym, dawa Biblija nam móz a ßylnosćz. My dawamy ſa to Bohu czesćz a khwalimy jeho na tutym městnje. Bohu czesćz dawacz rěka: ßo stupicz pod jeho wolu a jeho ßłowo, rěka ßo wusnawacz ßłowam ſ Gethſemane: „Twoja, niz moja wola ßo stań!“ Niz zyrkej wopytowaŕ, ně „Bohapytaŕ“ dyrbisch bycz. Tajzy człowjekojo ßu ſdobom czi, kotſiż ßu czi nowi człowjekojo w nowej Němskej, człowjekojo, kotſiż ßo czuja ſ Bohom ſwjaſani. Hacz dotal mamy jenoż to ſwonkowne, mamy jenoż „formy“ w Němskej, ale tež najlěpſche formy rospadnu, njepjelni-li je prawy duch. Pschichod Němskeje njewotwißuje na wschěm poßledku wot formy ſtata, wot wustawy a hospodaŕſkich ſarjadowanjow, ale wot toho, hacż ßu tu człowjekojo w kraju a ludu, kotſiż ßo daja ſwjaſacz k Bożej woli a Bohu czesćz dawaja. Tohodla njeßemy pſched nascheho Boha tu próſtwu: Njech pschińdże ſ tutoho wobnowjeneho Bożeho doma tež duchowne wobnowjenje a wobnowjenje wschěch dobrych poczinkow k lěpſchemu a k żohnowanju wożady a zyłeho němſkeho wótzneho kraja. —

Se ßerbſkej rěczu postrowi k. farař Handrik ßwjedżeńſku wożadu, rosłożujo jej ważnosćz tutoho woßebiteho dnja. Sserbſki kěrluſch ſanjeße k. wucżeŕ Jenka-Porschiſki.

Skónczaze ßłowo mějesche tohorunja k. farař Handrik. Wón ßo k. ſuperintendentej a k. wyſchſchemu zyrkw. radże drej. Thomasej, kiż bě tohorunja pschitomny, dżakowasche, so ſtaj wonaj ſa to ſkutkowałoj, so bu wobnowjenje ſmóżnjene, so wożada 5000 hr pomozy dosta. Tohorunja wupraji dżak wschěm, kiż běchu ßobu ſkutkowali a kiż běchu pomhali nam tutón ßwjedżeń wuhotowacz, tak Porschiſkemu zyrkwinemu khórej a khórej posawniſtow, spěwaŕzy a spěwarjej, wożadnym ſastupjerjam, wożadnym a druhim, woßebje k. architektej Mörbitzej. Skónczńje pschejesche, so by Boži dom pschezo wjele luboscze namakał a naſhonił.

„Njech Bohu dżakuje ßo wutroba wschěch ludżi!“ saklincza. Knjes ſup. Berg wukonja tež kónczazu Bożu ßłużbu. Sswjedżeńſka sběrka bě ſa twarſku pokładnju postajena.

Pſched Bożim domom hischcze posastanczko. Wopominachmy naschich ſemrětnych a padnjenych. —

Nowa drasta Bożeho doma je kraßna. Woßebitosćz a woßebnosćz nascheho Bożeho doma dże ßu wumělſke rěsbaŕſke

dźěła. Tute jewja žo w nowej pyšche. Tež kula bu wobnowjena a poslóczena. W njej běchu pišma ſ lětow 1818, 1844 a 1864. Nasche kopjeńko pschinjeße tež tuto naschim čžitarjam, dokelž žu sajimawe.

Tak je žo scho stało, so by nam nasch Boži dom był sdžerżany na dołhe, dołhe lěta. Ssmy spytali čžerwjej a mrokocże sadźěwacź. Tohodla bu drjewo, kotremuż čžerwiv hrożesche, do woßebiteho dźěła date, tohodla buchu pod tšěchu wulijawy pschičžinjene a murje ſ woßebitej naprawu wuhotowane, so njeby žo mokrota pschedobywała. Ssmy čžinili, schtoż bě nam pschi wobstejnosczach a wobmjesowanych žrědkach móżno, njesabywschi na pischčžele, kotrymž saßo dachmy, schtoż bě jim wójna wsaka. Nětko chzył Bóh tón Knjes schkitacź a žohnowacź naschu žwjatnizu. My pak chzemy ju jemu pschezo saßo snowa žwjecžicź, jemu w njej žłużo w duchu a w prawdźe!

Zyrkej a stat.

Sakski biskop Coch pschińdże do Budyschina, a to jutsje, póndželu, 14. meje. Popołdnju w 4 hodź. rěczi w Keheleŕni psched łużiskimi duchownymi. Dźiwajo na to, schtoż žo 4. meje sta, budże to ważne seńdźenje.

Nowe němske spěwarske ſa Sakſku njepschińdu nětkole, jenoż pschidawk žo wuda. Tole je sakski biskop na napraschowanja sdźělił.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

Póndželu 7. meje wjecžor je senior žerbskich duchownych farař em. lic. theol. Mrósak w Budyschinku 88 lět stary wumrěł.

S **Hodźija.** Sapokasanje noweho fararja. Jutrowniczku bě knjes farař Voigt žwoje wotßalne prědowanje měł. Druhi dźeń Jutrow sapokasa k. sup. Berg dotalneho druheho fararja k. fararja Wjesarja jako prěnjeho fararja Hodźijskeje woßady. Pschi tutej žwjatocžnosczi skutkowachu žobu kk. wyschschi zyrkw. rada dr. Thomas, wyschschi farař Sarjeńk a farař Voigt. Boži dom bě saßo kaž hižo dźeń prjedy, kraßnje wupyscheny. Posawnistojo pschewodžachu kěrluſche woßady a zyrkwinski khór wudebi Božu žłużbu, kotraž bě sa němskich a žerbskich woßadnych shromadna, se žwojimi spěwami. Boži dom běchu hacź na poßlednje městno wobßydnyli nutrni kemscherjo. Sswjatocžny to wokomik, jako wulka woßada postaže a pod swonjenjom swonow duchowni do Božeho domu sastupichu a sa nimi woßadni sastupjerjo. Krocžachu na wołtarnischczo. K. sup. dźakowasche žo we žwojej rěczi najprjedy wotkhadźazemu fararjej Voigtej w mjenje zyrkwineje wyschnosczе sa wscho žwěrne dźěło, ſ kotrymž je tak dołho — w Hodźiju žamo hižo 32 lět! — zyrkwi žłużił. Nowemu prěnjemu fararjej pschiwoła na to žłowo stanjeneho Sbóžnika: „Paß moje jehnjata!“ — Jan. 21, 15. — Wón jemu pschejesche, so by jemu spožczene było, žobupschinjesczi pastyŕskeho smyßlenja Schimanoweho, niz žo podwolicź požadanju, kotreż žwoju czesczi pyta, a pschipowědacź evangelij w rěczi, kotruż nasch czaß rosumi, a kitacź tych, kiž maja czežko wojowacź, psched tym, so žo shubja do njewěry a do sdalenosczе wot Boha. Bóh pak chzył jeho skutkowanje žohnowacź.

Na to k. wyschschi farař Sarjeńk na wołtař stupi, so by w žerbskej rěczi k woßadże poręczał. Wón na sałožku toho žłowa: „Měr budź ſ wami“ (Jana 20, 19) woßadu postrowi jako žerbsku, kotraž drje tola njemóże sańcź njemęcź njesapomniteho wótza Jmischowe sawostajeństwo, jako jutrownu, kotraž se žwjateho pósta a wot czicheho pjatka pschischedschi stanjenemu wumożnikej žwoje radostne, dobyczeŕske kěrluſche sanoschuje, a jako we woßebitej myßli žwjedźeńsku, dokelž dźě dźenża wita žwojeho noweho 1. fararja, niz zuseho, ale na wschě 10 lět hižo jej snateho a lubeho, pśches dobre a czežke dny ſ njej duschowpastyŕšzy swjaſaneho; schto na nim, žwojim nowym duchownym wjednikom směje, wona wě. Hdyž bě rěczнik spominał na wjelesaßłużbne, dołholětne skutkowanje dotalneho 1. fararja G. Voigta, kiž žo w tychle dnjach, niz ſ lohkej wutrobu, se žwojej Hodźijskej woßadu rosžohnuje, kotrehož dźěło pak we njej wěscże w dźakownym wopomnjeczu sawostanje, wón woßadu napominasche, jeho naßlědnika se starej a wschak nowej luboscżu a dowěru pschijecź; pschetož też we žwojim nowym sastojnstwje njebudże hinak žwojeje žłużby hladacź ani móz ani chzycź hacź w duchu a po myßli stanjeneho Knjesa a jeho postrowjenja: Měr budź ſ wami! Duchownskeho sastojnstwa žro a jadro je dźě: Měr pschipowědacź, měr proßycź ſ wyßokosczе, měr wuczicź a k njemu wabicź, a to tajki měr, kiž žwět ani nima ani njedawa. S požohnowazym, na sapokasujomneho wobroczenymi žłowami žo žerbska narěcź skónczi.

Knjes wyschschi zyrkw. rada dr. Thomas wupraji nětko hischcże ras k. fararjej Voigtej dźak zyrkwineje wyschnosczе a pschejesche k. fararjej Wjesarjej, so chzył Bóh jemu móz žwojeho Ducha dacź, dopjelnicź tak wschelakore a woßebite nadawki, kajkež ma dźenßnischidźeń farař. Kónczejo pschepoda jemu wopißmo wo postajenju do prěnjeho farskeho městna staroßławneje Hodźijskeje woßady. K. sup. Berg sapokasa nětko ſ „haj“ a se sawdaczom ruki noweho fararja, kotryž kleczo sbožopschecża žwojich sastojnskich bratrow dosta. — We žwojim prědowanju sałoži žo k. farař Wjesař na jutrownu epistolu ſ Jap. sk. 10, rosłożujo, kak my dostawamy, wěrjo do stanjeneho Sbóžnika, jutrowne žohnowanje. Po prědowanju rosłoži Sserbam w žerbskej rěczi, kajki porjad Boże žłużby w pschichodże směja. Woßadne sastupjerstwo je wobsamkło, so hacź na dalsche druhe farske městno wuprósdnjene wostanje, dokelž tukhwilu žadyn žerbski duchowny njeje. kiž by něhdże woteńdźenja měł. Městno ma žo saßo wobßadźicź, hdyž směja žerbszy bohoßłowzojo, kotsiž nětkole studuja, prawo, sastawacź farsku žłużbu. Tohodla ma žerbska Boża žłużba wupadnycź na tymaj njedźelomaj měßaza a na druhim žwjatym dnju wulkich žwjedźenjow, — potajkim na dnjach, na kotrychž bě wona druha a, žnadnje wopytana, dokelž Sserbja njepschihódneho czaża dla radscho do němskeje Bożeje žłużby du. S tym žo smóżni, so też hdyž a hdyž němski duchowny sastupuje. Na wschěch druhich njedźelach a žwjatych dnjach, na kotrychž bě hacź žem žerbska Boża žłużba prěnja, wostanje to też dale tak. — Tak njech je Boże žohnowanje ſ Hodźijskej woßadu a ſ jeje nowym prěnim fararjom a ſ jeho zylym domom.

Na pucź.

Czesczź nana a macźeŕ!

Listowanje. Knjeni L. w D.: Najwutrobnischi dźak; bě mi jara witane. Redaktor. — Sa Sswjatki: T. w B. — Sa Sswj. Trojizu: R..a w B. — Sa 1. po žwj. Tro.: K. w B.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Czischczź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa tóždu žobotu a płaczi schtwórczłětnje 108 pjenjezkow.

Čžišło 20

Bohhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 20. meje 1934 Bautzen

Sswjatki.

Ef. 2, 19—22.

Jeniczkosćz prěnich kscheseźijanskich ßwjatkow, kotrymž ßo žadyn druhi cžaß zyrkwinskich stawisnow njemóże runacź, tež w tym leži, so je ßo tehdy ßwjate pißmo pißało. To ßo njemóże ženje wjazy stacź, khiba so Bóh nowe sjewjenje sćźele, schtož ßnadno dyrbi wobsamknycź, hdyž wotpad wot Khrystuża tak dale dźe. Potom móhli a tež dyrbjeli ßwědzy tehole sjewjenja saßo pjero do ruki wsacź, so bychu napißali, schtož ßu ßłyscheli a widźeli.

Na prěnich ßwjatkach mějachu japoschtołow, wot Jesuża ßameho shladanych muži. Czi a jich wucžomnizy pißachu ßwjate pißmo. Na nich a jich pósnacże wo Khrystużu móżesche ßo Knjesowa zyrkej natwaricź tehdy a my móżemy twaricź na japoschtołske pißma, na evangelije, na knihi wo japoschtołskich skutkach, na listy ßwjatych japoschtołow, w kotrychž nimamy jeno dobru wucžbu, ale sdobom stawisny woprawdźe ßwjatkowneho hibanja a skutkowanja.

W liscże ßwjateho Pawoła na Esesiskich stej woßebje prěnjej dwaj stawaj połnej tajkeho ßwjatkowneho ducha a hibanja, haj wjazy, tu je woßada Knjesowa hotowa zyle krucże sałożena.

To njeje khwalenja dla, kotreż chzył ßwjaty Pawoł woßadźe w Esesużu spožczicź, ale to je wěry dla prajene, so ßu kscheseźijenjo „na grunt japoschtołow a profetow natwarjeni, hdżeż Jesuß Khrystuß rózkny kamjeń je.“

Tajke japoschtołske pschirunanje wo zyrkwi naß na Jesußowe pschirunanja wo Božim kraleschwje dopomina. S Jesußowych pschirunanjow ßu japoschtoljo krutu, jaßnu wucžbu měli, kak ma ßo zyrkej twaricź a kak niz. Sswjaty Pawoł wschelakore pschirunanja wo zyrkwi nałożuje, zyle hinasche hacž Jesuß, ale po duchu psches jene s nim. Jeno jene ßnadź je nadpadne, mjenujzy so w Pawołowych pschirunanjach hischcże rasnischo Jesuß ßam nam psched woczi stupi hacž we pschirunanjach nascheho Sbóżnika ßameho. Spominamy na shubjeneho ßyna, kotryž bjes Sbóżnika domoj pschińdże a wodacże dostanje! To je potajnstwo Božeho kraleschwa, kotreż chze Jesuß wotkrycź.

Japoschtoljo wo potajnstwach niczo prajicź njemóża, schtož bychu po ßwojej mudrosćzi wucžicź chzyli. Wucża wo woprawdżitej widomnej Knjesowej zyrkwi, kajkaż je, niz wo potajnstwach.

Potajkim ßwjatkowna woßada w Esesużu běsche na grunt japoschtołow a profetow natwarjena, hdżeż Jesuß Khrystuß rózkny kamjeń je. Pawoł widźi we woßadźe, kotraż do Khrystuża wěri, „kiž wschitko we wschitkich napjelnja“ jako hłowa na cźěle, wulke derje natwarjene twarjenje, w kotrymž, so by krucże stacź móhło, rózkny kamjeń wschitke kamjenje a zyle murje dźerži a njeße, tak so móże ßo bjes kónza dale a wyschsche twaricź, dokelž rózkny kamjeń je wulki a ßylny doscź.

Pschi pschirunanju wo twarjenju duchapołnemu japoschtołej tež wobydlerjo psched woczomaj steja. To je bohatstwo myßle w pschirunanju a njeßmě ßo sa měschenje wobrasow wobhladacź. Pawoł je wot wobydlerjow wuschoł, so by potom jich wobhladał jako natwarjenych na grunt japoschtołskeje wěry.

Jednoscź twarjenja na jenym rózknym kamjenju, jednoscź ßwjateho templa w Knjesu, jednoscź Božeho wobydlenja w Duchu je to, schtož chze Pawoł se wschej mozu wusběhowacź a skrucźicź. Tak wón tež wot teho wothlada, so tola kóżde twarjenje schtyri rózknych kamjenjow abo snajmjeńscha tsi trjeba. Jaßnoscź jeho wucžby s tym njeczerpi.

Tale jednosćź zyrkwje je ßwjatkowny dźiw. To je nješchto mjes Židami a pohanami njesaßłyschane, nowe: Hrekßzy a Židźa w jednosćźi, dźělenaj ludaj sjednocźenaj!

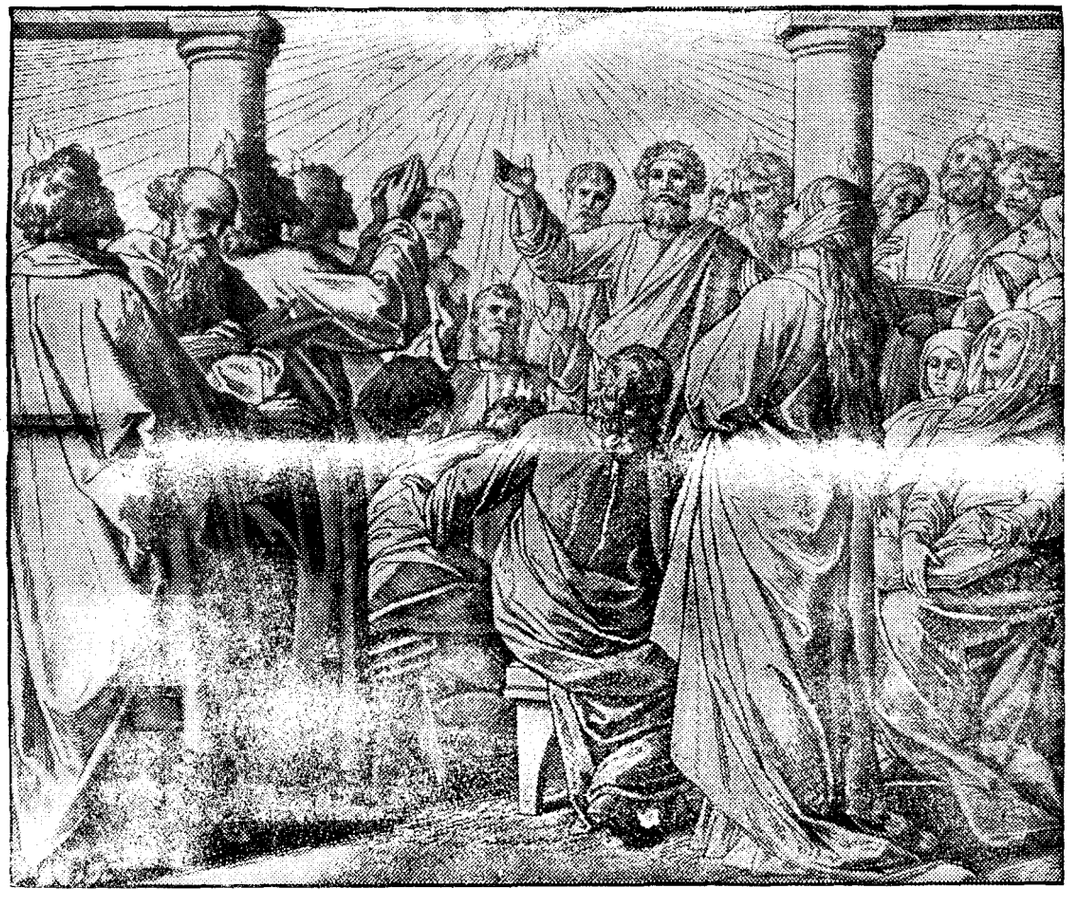
Prjedy běchu Hrekßzy jeno „proselitojo“, to rěka ludźo, kotsiž ßmědźachu pschistupicź, hdyž běchu israelskej wěrje pschikhileni. Běchu pornjo hosćźam a podružnikam, kaž Pawoł praji, so by po wobstejnosćźach a prawach w hrekskich městach to Hrekskim srosumliwe sćźinił. Wokolo hrekskich městow mózachu ßo zuiy saßydlicź, ale měschćźanske prawo mějachu jeno dźěćźi starych měschćźanskich ßwójbow.

Židźa ßebi njemózachu myßlicź, s Hrekskimi w jednosćźi stacź a Hrekßzy njebychu ßebi tajke prawo žadali, też na žane waschnja njerodźili. Hida, sazpiwanje, njerodźenje běsche na woběmaj stronomaj žałostne. Wo tym ßebi njemóżemy žaneje měry myßlicź, khiba na hidże saßałkych kommunistow pschećźiwo měschćźanam a kschesćźijanam.

Tule hidu pschewinycź a jednosćź na jeje městno stajicź, to Knjesowa zyrkej dokonja. Natwarjenje wschitkich na jenickźi sałožk, to je zyrkej. Na cźo je hewak na ßwěcźe schto natwarjene? Na móz, na prawa, dla kotrychž móznje wojuja, abo na nicźo, haj woprawdźe na nicźo je to a tamne natwarjene kaž na pěsk abo niz na pěsk.

Zyrkej twari na wěcźnu wěrnosćź, na sjewjenje Boże w Khrystußu, tak mamy w njej templ Boži, ßmy Boži domjazy, mamy sałožk pod nohomaj, a zyrkej lutherska, kotraž je jeno na tutón sałožk natwarjena, wěsćźe nowym wulkim ßwjatkam napschećźiwo dźe, hdyž nascha młodźina ßo hotuje, saßo na pobožnosćź dźiwacź a poßłuchacź na ßłowo Knjesoweho evangelija kaž w cźaßach wěry, kotreż ßu pschezo lěpsche byłe też we wschěch jenskich należnosćźach, dokelž jednosćź jeno s wěry pschińdźe, a jednosćź je hłowny sałožk wscheho porjada a sboża, jednosćź psched Bohom. Tu nam daj Bóh!

Hamjeń.

Sswjatki.

Sswjatki, ßwjedźeń narodny
Zyrkwje Khrystußoweje,
Dźenßa saßo ßwjećźimy!
Kelko hnady Bóžeje!

Nowy cźaß nam saßwita!
Nowu wěru žada ßej!
Ma tak wulkoh' nadawka!
Dopjelnicź bjes wěry njej!

Ty, kiž hnadnoh' cźaßa masch,
Sswjećź dźeń zyrkwje narod-
So jej mozy wěry dasch, [ny
Wěrny kschesćźan ßwjatkow- [ny!
Sswjećź tuž ßwjatki s Khrystu- [ßom,
Swjasaj s nim ßo w duchu!
Tak ßy ßam a sa ßwój dom
Nad cźaßom rjek tu w Khry- [stußu!

Dźeń dźěła.

Hobrske bě wobdźělenje luda pschi wuhotowanjach, kotreż ßo 1. meje wschudźom wuhotowachu. To je sacźischcź, kotryž mějesche. Tak rěkaja też wschě powěsćźe. Ale njedyrbjało wobdźělenje hischcźe wjetsche bycź? Wono by było, hdy bychu wschitzy sapschijeli, so shromadna myßl, so pschesjednosćź, so jena wola a jedyn saměr dyrbi wschěch wobknježicź a sjednocźicź, jeli so dyrbi nasch lud k tomu wottyknjenemu kónzej dóńcź, pschi kotrymž wěrne sboźo bydli!

Hobrske wobdźělenje! Bě tajke pschi Božich ßłužbach? Wscho jene, hacź běchu póndźelu wjecźor abo wutoru rano! Běchu tam wschitzy cźi, kotsiž ßu pschezo hižo toho kschesćźijanskeho pscheßwědcźenja byli, so ßo jenoź s Božej pomozu wschitko radźi k žohnowanju a k sboźu luda a kraja? Běchu tam wschitzy cźi, kiž wědźa a wusnawaja, so k dźěłu a k pocźeścźowanju ßłuscha modlenje a spěwanje, hdyž dyrbi ßo wschitko derje radźicź a tón wunoschk měcź, kotryž je najlěpschi? Běchu tam wschitzy cźi, kiž wědźa, so wulka pschikasnja Jesußowa na kónzu Matejoweho evangelija njeje ßłowo ani jenoź sa swonkowne mißijonstwo ani jenoź sa starscheju małeho dźěcźatstwa, ale runje tak sa kóždeho jenotliweho a sa kóždy cźaß a tak runje sa tutón tak wulki a rosßudny cźaß? W tutym maja kschesćźijenjo pschede wschěm se ßwojim žiwjenjom, sadźerženjom, cźinjenjom ßwědcźicź wo tej wulkej ßwjatej kschesćźijanskej wěrje, kotraž niz jenoź njedźelu, ale runje tak dźěławy dźeń, niz jenoź ßwjedźenje, ale runje tak dźěło staja do Božeje ßłužby, haj kotrejž dyrbi wscho Boża ßłužba bycź. A

hdyž žadyn dźeń, je „dźeń dźěła“ ſkładnoſć, wožebita ſkładnoſć!

A čzi, kiž njeběchu pſchi Božich ßłužbach — hačrunjež jim něſchto ważniſche njeſadźěwa — ßu ſkładnoſć ſkomdźili, — ßu ſchkodźili nowemu twarjenju a wutwarjenju noweho žiwjenja a noweho čžaßa.

Spěwaj a dźěkaj! Hdy dha hewak hdyž niz na „dnju dźěła“ chzeſch tole doraſniſcho a ſjawniſcho wobßwědčzicz a kak bycz wojowaŕ k dźěłu w Božim mjenje a čzinjeŕ Knjeſoweho ßłowa. Tutón čzinjeŕ dyrbiſch ty bycz, kiž ty wěſch, ſo je jo Jeſuß Khrystuß prajił, a ſchto je ſ tym prajił. A ty prajiſch, ſo ty to wěſch! Tutón čzinjeŕ dyrbiſch ty bycz — niz wón, wo kotrymž ßnadź ßebi myßliſch, ſo dyrbi hakle ßo „kſcheſczijan“ ſczinicz.

Hobrſke wobdźělenje! — Haj hobrſke dyrbi bycz wobdźělenje wěrjazych kſcheſczijanow pſchi wſchěm dźěle a prózowanju a wojowanju wo nowy pſchichod, nowe ſbožo, wěrne ſbožo luda a kraja! S wutrobu a myßlu, ſ ertom a ſ ruku, ſ zyłym ßwojim kſcheſczijanſkim byczom a žiwjenjom maſch ßobu bycz woßrjedźa nutſka wſcheho! K tomu bu 1. meje ſnowa a doraſnje ſwołany!

Pſalm: Na horach.

Čzeſcz Božu hory powědaju,
Lěß khwali ju we ſchumjenju,
A mróczelow, hdyž ſahrimaju,
Bóh ſ nimi rěczi na njebju:
Tuž wone klinczа, poſkoczа;
To je jich hłóß — haleluja!

Naſch Knjes we deſchczu ſtupa dele
A ſawutlene woživja,
Wón laczným horam włóhu ſczele,
Jich žórka ſaßo napjelnja:
Tuž kurja ßo a wopruja
Swój dźak a czeſcz — haleluja!

Wy drjewa, keŕczki, ſela, trawy
Wjeŕſchk horow a we žłobinach,
Schtoż wobydla tu horde ſkały,
Schtoż ſlětuje po hałoſach:
To wyſkaj ſ nami khwalenja,
Daj Bohu czeſcz — haleluja!

Zyrkej a ſtat.

Sserbſka hłowna prědarſka konferenza je ßwoju ßwjatkownu ſhromadźiznu hižo wotměła. Nadawki czaßa ßebi žadachu, ſo ßo duchowni ſhromadźichu, ßebi wuradźicz wo tym, ſchtoż nuſne a ſpomožne ſa ßerbſke woßady. Po ſawodnej modlitwje rosprawjeſche pſchedßyda, k. wyſchſchi farař Sarjeńk, wo dotalnym dźěle, woßebje wo nowym ſarjadowanju naſcheho njedźelſkeho łopjeńka „Pomhaj Bóh“. Jeho nakład je pſchewſała Sserbſka prědarſka konferenza, kotraž jón hacz dotal też hižo wudawaſche. Wona je też ſnowa ſarjadowała wěz tak mjenowaneho „dara luboſcze“. Sa to je doſtała a ſ dźakom pſchijała pomoz ſakſkeje zyrkwje. Wobſchěrniſcho jednachmy też wo dźěle ſa młodźinu a ſ młodźinu; też tuto ma ßo zyle ſnowa ſałožicz a wutworicz. Do „kſcheſczijanſkeje ßłužby młodźiny“ ßłuſcha zyła młodźina woßady, mužſka a žónſka, njech je do Hitleroweje młodźiny ſarjadowana abo njech niz, njech je była w kſcheſczijanſkich towaŕſtwach młodźiny abo njech niz, njech je domjaza abo njech ßłužomna. Tu je pſchedewſchěm nuſne, ſo ßo te njedźele poſtaja, kotreż ma Hitlerowa młodźina a kotreż niz, a tohorunja te dny we tydźenju; tak budże hakle mózno, zyłu młodźinu woßady ſwołacz ſa nabožne dźěło. Tole poſtajicz je runje tak nuſne ſa ſchulſke dźěczi, ſo bychu wſchitke mohłe do Božich ßłužbow ſa dźěczi pſchińcz. „Boże ßłužby ſa młodźinu“ je tohorunja wěz, kotraž woßebiteho ſarjadowanja trjeba woßebje w naſchich dwojorěczných woßadach, kotreż maja kóždu njedźelu dwě Božej ßłužbje. Tute „Boże ßłužby ſa młodźinu“ ßu ſdobom ſtupiłe na měſtno dotalnych „rosrěczowanjow ſ konfirměrowanej młodźinu“; wone ßu pak ſa zyłu młodźinu woßady, niz jeno ſa prěnje tſi poſchulſke lětniki.

— Sserbſke ßwjedźenje bě dalſchi dypk wuradźowanja; tola njebě dołheho trjeba. Rakeczanſka woßada wuhotuje mißionſki ßwjedźeń. Dalſcheho wo tym ßo woſjewi.

Vizekanzler von Papen je w ßwojej rěczi 25. haprleje w měſcze Dortmund warnował pſched woßebitym brachom, pſched njedowěru a je prajił: „Je to nuſne, ſo biſkopow, kotſiž czinjo po pſchiſłuſchnoſczi ßwojeho ſaſtojnſtwa, hibanje „Deutſche Glaubensbewegung“, wotpokaſuja, ßo ſkožujo na ßwoje wěruwuſnacze, mjetaja ßobu do hornza politiſkich reaktionarow? ... Je to nuſne, ſo biſkopam wumjetuja, ſo czinja politiku zentruma, hdyž po pſchiſłuſchnoſczi ßwojeho paſtyŕſkeho hamta ſchkitaja ſałožki wěrywuſnacza ſe ſjawnymi namołwjenjemi? Ja měnju: tón wulki czaß, w kotrymž ßmy žiwi, žada ßebi wot naß wſchěch, kiž ßmy my w ſjawnym žiwjenju, ſo mamy też wjetſchi pſchehlad duchownych rosßadźowanjow, pſchehlad, kotryž ſtawej němſkeho luda tu „bona fides“, — ſprawnu wolu, ſprawne ſmyßlenje — khutneho nazionalneho wojowanja a khutneje nazionalneje wole njewotrjeknje“. — A dale je vizekanzler von Papen tam też mjes druhim na něſchto druhe hiſchcze pokaſał, na czoż je nuſne pokaſacz. Wón něhdże tole wupraji: „Wulkeho rosdźěła je, hacz pſchiſłuſchnoſcze a winowatoſcze pſchijimaſch, wjedźo ßo Bohu ſamołwity, abo hacz je pſchijimaſch, hladajo jenoż na razionalny wužitk. Hdyž człowjek czuje, ſo je wón ſtworjenje we wulkim ſarjadowanju a wjedźenju ſtworiczela, do kotrehoż bu narodźeny, w kotrymž ma wojowacz, pſches kotrehoż ſakonje njemóże a ſ kotrymž ßo wujedna ſ luboſczu transzendentalneje mozy, — t. r. mozy, kotraž niz ſ tuteho ßwěta, — kotraž ßo na wſchitkich ßmila, njeſpyta człowjek, ſwjaſki, kiž ßu po Božej woli, rostorhnycz a ßo pſchecziwo ſtworjenju ſtajicz a tak bycz wěczny ſniczeŕ ... We wſchitkim dyrbiſch hicz hacz k pramozam duſche; jenicžzy tute ſamóža ßwobodne ſwjaſki, winowatoſcze, kotreż ßam chzeſch, ſtworicz. To ßu nimo kubłow tradizije, raßy, krwě, ſtawiſnow pſchede wſchěm nabožne ſałožki kóždeho ludſtwoweho ſjednoczenſtwa. Schtóž ßo ſroſumi na pukotanje wutroby, tón wě, ſo nětkle w němſkich krajach runje wo to horzo wojuja. To je ſjewjenje, kotreż njemóżeſch dźělicz wot wobwróta tutoho czaßa. A to je derje tak. Pſchetoż ženje njeißu człowjekojo tute najſnutskniſche nabožne ſałožki ßylniſcho ſaczuwali hacz w czaßu wojowanja.“

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

We Wjeleczinje ßwjeczachmy na Boże ſtpicze rjany Gustav-Adolfſki ßwjedźeń. Wo nim pſchinjeße naſche łopjeńko hiſchcze dróbniſchu rosprawu.

„Towaŕstwo pomozy ſa ſtudowazych Serbow“ ſměje ſwoju hłownu ſhromadźiſnu ſrjedu po ſwjatkach, 23. meje, w Serbſkim Domje, a to popłdnju w 2 hodź. Njech je tu pſchiſpomnjene, ſo tuto towaŕſtwo naſtajnje rad nowych ſobuſtawow wita a ſo kóždy cźaſ rad dary ſa podpjeranje ſtudowazych Serbow pſchijimuje. A tajkich darow trjeba wjele, dokelž naſchi ſerbſzy ſtudowazy nimaja doſcź ſrědkow ſa ſwoje ſtudije. Serbſkich ſtudowazych trjebamy nuſnje. Budyſchink a Łupoj na pſch. ſtej bjes duchowneho, Hodźij ma jenoź jeneho. A pola wucźerjow niz hinak. Serbſkim ſwójbam pak pobrachuja ſrědki, zyłe ſtudium ſame ſapłacźicź. Tohodla je ſerbſki lud na pomoz wołany.

S **Hrodźiſchcźa.** Pſchi wulkej licźbje ſběrkow w poſledńich měſazach je wunoſchk domjazeje ſběrki w naſchej woſadźe ſa ſnutsokwne miſijonſtwo, kotraž je ſo wot 14. hacź do 20. jutrowníka t. l. pſches knjeſow zyrkwinych pſchedſtejicźerjow wotměła, ſwjeſelazy. W zyłej woſadźe je ſo nawdako 212,— hriwnow, a to w Hroźdiſchcźu 39,65 hr., w Njechornju 29,85 hr., w Droźdźiju 29,— hr., w Běłej Horje 26,— hr., w Rakojdach 23,60 hr., we Wujeźku 14,— hr., we Worzynje 13,70 hr., w Kortnizach 12,10 hr., w Skanezach 10,60 hr., we Wichowach 9,— hr. a w Brěſezach 4,50 hr. Wſchitkim daricźelam kaž też njeſprózniwym ſběrarjam wutrobny dźak!

S **Komorowa** pola Rakez. Njedźela 29. haprleje mějeſche ſa naſchu wjeſ woſzebiteho wuſnama, bě ſzebi tola Rakeczanſke ſerbſke towaŕſtwo „Lipa“ wotmyſlilo tu wotdźerźecź ſwoju měſacźnu ſhromadźiſnu a pſchednoſchkowy wjecźor. Popołdnju w 6 hodź. wotewri pſchedſzyda k. Jurij Schewczik ſhromadźiſnu, hdźež jednaſche ſo dla woſzwjecźenja 1. meje, wulět na Cźornobóh a druhe naležnoſcźe. We 8 hodź. ſapocźa ſo pſchednoſchkowy dźěl a na tutón běchu też ſe wſchitkich wokolnych wſzow wobdźělnizy pſchikhwatali, tak ſo běſche rumna Schimanez źurla hacź do poſledńjeho měſtna wupjelnjena. Knjes Schewczik witaſche wſchitkich wutrobnje, woſzebje pak pſchednoſcherja k. fararja Röſzlera ſ Minakała a pſchedńjeſze baſeń wot naſcheho nam tak ſahe ſemrěteho prózowarja P. Wicźaſa a pſchepoda ſzłowo potom k. fararjej Röſzlerej, kotryž nam potom rěcźeſche wo waźnoſcźi ſerbſkeje rěcźe. Knjes faraŕ je ſnaty jako dobry rěcźnik a ſamóźe pſchipoſzłucharjow tak putacź, ſo běſche ſzama cźiſchina, hdyž nam roskładźe, ſchto potom Serb je, hdyž ſzoju narodnoſcź ſanjecha, dale roſeſtaja nam, kajku bohatoſcź w naſchej rěcźi mamy, kak hłubokomyſlene pſchiſzłowa atd. Pokaſa nam, kak je ſerbſki lud naboźnje ſmyſleny, pſchetoź hižo we ſzojim ſtrowjenju pokaźe ſo tu woſzebity ras, dale nam roſeſtaja, ſo naſch wjednik a kanzler Adolf Hitler wſchě dźěła ſpěchuje a ſzebi źada, ſo by ſo kóźda ludnoſcź a to też ſerbſka w naſchim wótznym kraju ſdźerźała a ſo hajiła. Pſchipoſzłucharjo jeho pſchednoſchkej, kiž dlěje hacź hodźinu trajeſche, nutrnje pſchipoſzłuchachu a po ſkónczenju jeho pſchednoſchka ſzylnje kleſkachu. Knjes Schewczik k. fararjej ſa jeho ſajimawy pſchednoſchk w mjenje tow. „Lipy“ ſzwój najwutrobniſchi dźak wupraji, dźakowaſche ſo też ſzobuſtawam zyrkw. poſawnoweho khóra, kiž běchu wjecźor ſe ſerbſkimi melodijemi bjes ſapłacźenja porjeńſchili. Rěcźachu hiſchcźe kk. Łapſtich ſe Stróže, Wirth ſ Rakez a J. Schewczik, dale hiſchcźe k. faraŕ Röſzleŕ wo nałożkach a waſchnjach w Błótach w Delnjej Łużizy, kotrež ſu huſto doſcź źortneho raſu a potom ſo ſhromadźiſna ſkónczi ſ tſikrócźnej ſławu na naſchich wjednikow a zyły němſki lud.

S **Drježdźan.** Prěni ſhromadny kulturny wjecźor ſerbſkich towaŕſtwow w Drježdźanach wotmě ſo 13. meje we „Tanzinſtitut Koenecke“ na Zahnsgaſſe. Wopyt bě dobry a ſwědczi wo ſajimje naſchich ſerbſkich krajanow a krajankow ſ Łużizy, kiž běchu naſz ſe ſzwojim wopytom poczeſcźili. Hacź na někotrych ſerbſkich ſaſpanzow běchu tam wſchitzy cźi, kiž ſo ſzwěrnje k ſzwojemu ludſtwu dźerźa. Źurla ſzama bě rjenje ſ kwětkami wupyſchena a woſzrjedź źurle ſtejeſche wulka cźerſtwa brěſa, kotraž ſe ſzwojimi napowěſchenymi pišanymi wokoloſchijazymi rubiſchkami a bantami dobroſzerbſki ſacźiſchcź cźinjeſche. Porjad wjecźora bě pěkny. Knjes referendar Zyž rěcźeſche w ſmyſle naſcheho wjednika kanzlera Hitlera a ſkónczi ſ tſikrócźnej ſławu na naſcheho preſidenta a kanzlera, kaž też na naſch lud. Dale pſchednjeſze knjes wumělſki moleŕ Kowaŕ pokaſki ſ naſcheje poeſije. Wjele wjeſela wubudźi źortniwe poſkicźenja dra. Wjazſławka. Pſchedſtajichu ſo też źiwe wobraſy, podobnje kaž tehdy w Budyſchinje, tola ſkutkowachu pſchi tym też katolſke Serbowki ſobu. Něſchto rjane bě ſpěwne pſchednoſchenje mjes nami derje ſnateje němſkeje konzertneje ſpěwaŕki Kriſty Burgaſoweje. Dokelž bě źurla k ſpěwanju jara pſchihódna, klincźachu naſche ſpěwy, kiž běchu wot naſcheho miſchtra Krawza komponowane, pſchejara rjenje. Komponiſta ſpěwaŕku też ſam na klaverje pſchewodźeſche. Sſerbſka rejka wokolo meje, mejumjetanje a ſhromadne ſpěwy porjeńſchichu wjecźor. Se ſzerbſkej poloneſu, pſchi cźimž kóźdy ſ zyłeje ſchije ſobu ſpěwaſche, pſcheńdźe ſo k powſchitkownym rejam. So běſche wjecźor pěkny a ſpokojazy, njehodźi ſo prěcź. F. Th. H.

S **Lipſka.** Tu je powěſcź dóſchła, ſo je ſenior Lipſcźanſkeho miſijonſtwa miſijonar Fuchs, w Rańſchej Afrizy wumrěł. Wón bě wot łěta 1897 w miſijonſkej ſłużbje. Lipſcźanſk miſijonſtwo we nim wjele ſhubi, niz jenoź ſwěrneho dźěłacźerja, ale też ſamołwiteho wjednika zyłeho miſijonſkeho dźěła w Rańſchej Afrizy.

Se **Schwizy.** Tam maja pucźowazu wuſtajenzu, kotraž chce rosjaſnjenje rosſchěrjecź wo bjesbóžnej propagandźe w Ruſkej a w druhich krajach. Tutu wuſtajeńzu je ſarjadowało ſjednocźenſtwo „Pro Deo“. „Pro Deo“, t. r. „ſa Boha“. S Ruſkeje ſłyſchimy wo „wójnje pſchecźiwo Bohu“, tu mamy wójnu ſa Boha. Schto měniſch, komu dobycźe ſawoſtanje?

Na pucź.

Sswjatki — narodny dźeń kſcheſcźijanſkeje zyrkwje! A nětk łětźa wulki nowy ſapocźatk w evangelſkej zyrkwi naſcheho luda. Schto dariſch Ty jej na tutym wulzy waźnym narodnym dnju?

Liſtowanje: Sa Sswj. Troj. R. w B. Sa 1. po Tr. K. w B. — Sa 2. po Tr. S. w K.

Serbske ſpěwaŕske

su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědaŕſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźłetnje 108 pjenjeźkow.

Čišło 21

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 27. meje 1934 Bautzen

Sswjata Trojiza.

List na Romskich 11, 36: Wot njeho a pšches njeho a we nim ßu wschitke wězy. Jemubu dź čześćź do wěčznoścze. Hamjeń.

S tutymi khwalobnymi ßłowami ßwjaty japoschtoł ßwój list na Romskich skónczi. Schtoż po tym hischcze sćěhuje, to ßu napominanja ke kschesćźijanskim poczinkam; schtoż je wo wustajenju sboża a hnady wěčneho Boha jim pschipowědacź měł, s tym je tu na kónzu. Wróczo hladajo na wschitke hłubokoścze a wyßokoścze bójskich myßlow, na wumożeńsku hnadu Bożu, w kotrejź je ßwojeho jenicźkeho ßyna podał, ßo k Bohu modło na mudrosćź a wědomosćź Bożu spomina. W duchu tsi króćź ßwjateho widźi, kak nad ßwětom trónuje, a ludy a narody pschikhadźeja a dźeja psched jeho wobliczom, cźłowjekojo ßo narodźeja a mrěja, wjeßele a srudoba ßo wotměni, a wschitko w jeho ßylnej a hnadnej ruzy leži, wschitko je wot njeho stworjene, srjadowane, sdźerźane, wschitko psches njeho wobsteji a wot njeho ßo wodźi, wschitko k jeho cźesćźi a k jeho khwalbje ßłuži a tohodla skónczi s khwalenjom: jemu budź cźesćź do wěčnoścze.

A dźenża je ßwjata Trojiza, wobsamknjenje ßwjedźeńskeje połojzy zyrkwineho lěta, ßwjedźeń trojenicźkeho Boha, toho Boha, ke kotremuż ßo zyłe kschesćźijanstwo na semi modli. To je też, kaž bychmy na wyßokosćź hory dostupili a wróczo hladali na pschekroczeny pucź. Tam zyle w dalokosćźi ßo hischcze wotbłyschcź wulkeho ßwětła Bethlehemskeho ßwěćźi, jako je ßo nam wěczna lubosćź njebjeskeho Wótza sjewiła, kotrehoż jenicźki ßyn w žłobje ßo namaka; tam kschiž s Golgathy krutny a khótny k njebju ßaha, na kotrymž je cźerpił, krwawił a wumrěł, psches kotrehoż ßmy ßo s Bohom wujednali, a hischcze njejßu ßwjatkowne kěrluschе wuklinczałe a schumjenje je hischcze ßłyschecź, kotreż je ßwjateho Ducha pschipowědało, kiž je hischcze w ßwěcze, so by se ßłowom bjesbóžnych wobrocźił, srudnych troschtował, do wyscheje wěrnoscze k Bohu wjedł. Kak ßmy wěczne myßle sboża ßwojeho Boha wot adventskeho cźaßa ßem spósnali! Kak je ßo pschezo snowa wulka rada lubosćze Boha Wótza, pschi kotrejź njeje nichtó jeho radźicźel był, we ßwojej kraßnosćźi pokasała. Njedyrbimy, kaž ßwjaty japoschtoł, khwalobne halleluja spěwacź? Haj, hdźe je tajki Bóh, kaž tón, kiž ßo w Khrystußu nam sjewi, nasch trojenicźki knjes? Wot njeho je wschitko: wón je wschitko cźinił a wón wschitko sdźerźi, schtoż žiwe je, wot njeho wschitka hnada a wscho sbožo pschikhadźa. A psches njeho je wschitko: dawno by hrěch ßwět snicził, dawno by na naß saßkłużene khłostanje pschischło, hdy njeby naß psches ßwojeho lubeho ßyna wumohł. Psches njeho: schtoż ßwět sdźerźi, to je Jesußowa lubosćź a Jesußowe ßłowo. Tohodla Bóh scźerpliwosćź s nami ma. Jeho móz je, kotraž je mózna w naschej ßłabosćźi; schto bychmy bjes njeho byli. A k njemu je wschitko: ßwjaty duch Boži k ßynej cźehnje a psches ßyna k Wótzej a wón skutkuje we wutrobach wěrjazych a na wutrobach njewěrjazych; a wotpohlad je, so je Bóh wschitko we wschitkim a so by zyły ßwět jeho cźesćze połny był.

Schto mamy k tomu prajicź? My khwalimy Božu kraßnosćź a móz a ßo k njemu modlimy. Nichtó njeje nihdy Boha widźał, nichtó njeje jeho potajne hłubokoścze spósnał: ale schtoż je wón nam sjewił, to naschu khudu duschu se ßwjatej bojosćźu a s dźakownej ponižnosćźu napjelni — cźesćź budź jemu do wěčnoscze!

Ale s tajkim khwalenjom doscź cźinjene njeje. Bóh tón Knjes tajke khwalenje njetjreba; ßwjecźischi, wjetschi spěw njebjeskich wójskow klinczi. Wón njerodźi žanych ßłowow, wón chze skutki měcź: Boże kraleństwo njesteji na ßłowach, ale na mozy (1. Kor. 4, 20). Se ßwojim žiwjenjom dyrbimy khwalicź: Cźesćź budź Bohu do wěčnoscze! Wot njeho je wschitko

— tuž wſmimy wſchitko ſ jeho ruki. Sswój wſchědny khlěb niz jenož, ſo bychmy žo jemu dźakowali, ſbožo a njeſbožo woboje, kaž nam pſchipadnje; wot njeho pſchikhadźa: niz jenož wjeſele dny, też ſrudoba; Boże žłóncžko niz jenož, ale też njewjedro. Wukúmy, wſchitko wobhladacź jako jeho dar, jako jeho dobru a hnadnu wolu, a dajmy jemu cžeſcź ſa wſchitko.

A pſches njeho je wſchitko. Tuž budźmy žiwi w nim, ſo by jeho móz w naš mózna była a w naš ſkutkowała. Jeho žłowo budź zyroba naſchich duſchow, kotraž naš wokſchewi a poſylni, a jaſna hwězda, hdyž w cžémnym dole khodźimy,, jeho krej budź nadźija naſchich wutrobow, ſo naš prawych a cžiſtych cžini pſched Bohom, jeho luboſcź budź potajna móz naſcheho žiwjenja.

A k njemu je wſchitko — też my žami žmy k njemu! Wobroczmy žwoje wocži horje k domiſnje, ke kotrejž žmy powołani a dajmy žebi Jeruſalemej, kotrež je horjekach, we wutrobje bycź; tuž pytajmy, ſchtož horjekach je!

Sswjata Trojiza! Trojeniczki Bóh ſakožk a dokonjenje naſcheho ſboža! O ty potajny Božo, kotrehož žmy we wobliczu wěcžneho žyna ſpóſnali, ty wſchitkeje žmilnoſcże a hnady žórło a morjo, do tebje žo ponurjamy! Wot tebje žmy, pſches tebje žiwi žmy: pſchinješ naš k tebi, ſo też wot naſchich pſchekraženjenych hubow jónu klinczi: tebi budź cžeſcź do wěcžnoſcże! Hamjeń.

Farař lic. theol. Mrósak †.

Naſche kopjeńko je hižo naſpomniło, ſo je farař Mrósak 7. meje w Budyſchinku ſemrěł. Hdyž też žmy wo jeho woženbje a pohrjebu hižo w Sserbſkich Nowinach nadrobnje pišali, mamy tola ſa naſchu pſchiſłuſchnoſcź, też w Pomhaj Bóh na njeho ſpominacź.

Narodźił je žo farař Mrósak we Wulkich Sdźarach, hdźež bě jeho nan ſ wucžerjom a ſ kantorom. Wješ bě tehdy zyle žerbſka. Tak drje je žo hižo tehdy w jeho dźěcźatſtwje ſakład k jeho dobrej žerbſchcźinje położił. Hižo jako dźěcźo rad wſchelake nižſche zyrkwinſke žłużby wukonjeſche. Tſinacże lět ſtary pſchińdże na Budyſki gymnaſij. Potom je w Barlinje bohoſłowſtwo ſtudował. Prěnje farſke městno doſta 1872 w Khołmje pola Niſkeje. 1874 pſchińdże ſa farařa do Maleſchez a 1877 do Hrodźiſchcźa. 1902 je tu w ponowjenej zyrkwi žwój žłěborny woſadny jubilej woſwjecźił. Po tym, ſo bě 52 a poł lěta w ſaſtojnſtwje ſkutkował, poda žo na wotpocžink a pſcheſydli žo na faru w Budyſchinku. Tola žwój derje ſaſłużeny wotpocžink też tu njewužiwaſche. Dokelž w Budyſchinku žaneho farařa njemějachu, wukonjeſche wón tu něhdże 2 lěcże wſchě ſaſtojnſke dźěła. Potom nahle ſkhori a ſhubi rěcź a pomjatk. Tola bórſy pocža žo ſ nim poležpſchowacź. Poby potom hiſchcże něſchto njedźel na wocžerſtwjenju w Iiſerſkich horach a bě žo doſpołnje ſaſo wuhojił. Też po žwojim wotkhorjenju je hiſchcże dale wołtarnu žłużbu wukonjał a ſpowědź wotměł. Jenož něhdże pożlednje ſwe lěto njemóžeſche wjazy wſcho wukonjecź, dokelž trochu cžežzy žłyſcheſche a dokelž njemóžeſche też wjazy, woženbje pożlednje lěto, derje běhacź. Tola pišne ſaſtojnſke dźěła je nimale hacž napoſledk wukonjał. Póndźelu 7. meje ¾11 hodźin wjecžor je wón 88 a poł lěta ſtary wumrěł.

Pokhowany je ſemrěty pjatk tydźenja na rjanym cžopłym nalětnim dnju. W farſkim domje w kruhu ſawoſtajenych wotmě krótku nutrnoſcź jeho žyn knjes farař Waltař Mrósak. Pod ſwonjenjom a ſpěwanjom bu kaſchcź do zyrkwje donježeny. Tu poręcża žerbſki a němſki knjes farař Handrik-Porſchiſki. Wón na to pokaſa, kak je njebohi hiſchcże we wyžokej ſtarobje Budyſchinkſkej a druhdy też Porſchiſkej woſadźe, a kak woženbje też Sserbam, žłużił. Pod ſwonjenjom a ſpěwanjom jeho hiſchcże kónz pucźa pſchewodźachmy. Semrěte cźěło bu nětko do Hrodźiſchcźa dowjeſene.

W Hrodźiſchcźu bě najprjedy nutrnoſcź w zyrkwi, do kotrejež běchu kaſchcź ſtajili. Tu knjes ſuperintendent Berg jeho žiwjenje a ſkutkowanje pohódnoſcźi. Potom pokaſa k. wyſchſchi farař aSrjeńk na to, ſchto je njebohi žerbſkemu ludej był a wuſběhny woženbje jeho ſaſłużby wo žerbſku prědarſku konferenzu a wukubłanje žerbſkeho prědarſkeho doroſta. Knjes farař Mikela poręcża ſa Maleſchanſku woſadu a knjes farař Groże ſa Budyſku prědarſku konferenzu. Knjes farař Krawz-Hrodźiſchcźanſki pſchecźita jeho žiwjenjoběh, kiž bě njebohi žam ſpiſał a kiž žmy hižo ſkrótka naſpomnnili. Zenjeny je wón dwójzy był. Jeho prěnja žonja bě dźowka farařa ſ wokoliny Wittenberga a druha žotra k. farařa Rjedy w Budyſchinje.

Napoſledk ſemrěteho k rowej pſchewodźachmy. Mjes pſchewodźerjemi bě wokoło 25 duchownych. Wobrjady pſchi rowje wukonja jeho wnuk k. farař Ssykora. Pſchi rowje poręcżachu hiſchcże knjes farař Tiſcher ſa towarſtwo Ssorabia, patron Hrodźiſchcźanſkeje zyrkwje, k. farař Krawz ſa Hrodźiſchcźanſku woſadu a ſaſtupjeŕ wojeŕſkeho towarſtwa. Zyrkwinſki khór a trubarjo pod nawjedowanjom k. kantora Pětrika žwjatocžnoſcź porjeńſchichu.

Farař Mrósak bě muž, kiž móže we wſchelakim naſtupanju druhim ſ dobrym pſchikładom bycź. Też jeho duchowna wyſchnoſcź to wědźeſche. Je jemu titul licentiata ſpožczika. Też ſynodże je wjazy lět pſchiſłuſchał.

So bě njebohi tak ſtrowy a ſo je tajku wyſoku ſtarobu dozpił, ma žo nimo Božeje mikoſcże žwojemu porjadnemu žiwjenju dźakowacź. Wjele je wón we žwojim žiwjenju běhał. Zadyn dźeń njeſkomdźi, ſo pſchi pilnym dźěle też wěſty cžaš žo wukhodźowaſche. Běſche hroſne wjedro a jara błócźany pucź, tak něhdże poł hodźiny wokoło naſcheje Budyſchinkſkeje zyrkwicźki khodźeſche. Też cžělne dźěło jeho ſtrowoſcźi howjeſche. Na kerchowje huſto ſ pucźikow njerodź wukopowaſche.

Njeboh farař Mrósak bě woženbje jara pilny, žwědomicźiwy a porjadny. Wopišma a wušwědczenja měješe wón cžaſto wjazy njedźel do poſtajeneho cžaža hotowe. Zyrkwinſke ſliczbowanje, kiž tu poſlednje lěta inflazije žo naſtajnje ſpadowazeje hódnoty pjenjes dla njeběchu ſeſtajake, wón pſchiſchedſchi do Budyſchinka ſ wulkej prózu ſeſtaja. Ssamo žwój žiwjenjoběh je wón ſa pohrjeb nadrobnje napiſał a jón ſe žłowami ſkóncźił: „W Budyſchinku je wón wušnył.“

Farař Mrósak měješe jara rjane duchowne dary. Derje wědźeſche dźěcźi a młodźinu roswucžowacź. To je mi też wjazy wucžerjow wobžwědcziło. Woženbje pak bě wón dobry prědar. Kózde prědowanje bě kaž miſchtrſki kuš. Wobdźiwanja hódne bě, kak wón prědowanje pod wěſte heško a dźěle ſtajicź wědźeſche. Runjež žym žam dźěcźom huſto bibliſke ſtawiſny a Boże žłowo wukładował, dyrbjach žebi cžaſto po jeho prědowanjach prajicź: „S tuteje ſtrony žebi wěz hiſchcże wobhladał njeiby, a tutu abo tamnu woſobu tola hiſchcże dokładnje doſcź pohódnoſcźił njeiby. S Mrósakowych prědowanjow pſchezo ſaſo hiſchcże něſchto nawuknjeſch.“ Wón njeprědowaſche ſ wucženymi žłowami, ale jeho rěcź bě jednora a kóždemu ſrozumliwa. A tola bě jeho žerbſchcźina bjes poroka. Sserbam, kiž ſchpatnje žerbſki rěcźachu, rad jich ſmylki porjedźowaſche. Też dobre hudźbne žłyſchenje měješe njebohi a bě dobry ſpěwař.

Sa Sserbſtwo je njebohi też ſkutkował. Je Sserbow pſched zyrkwinſkej wyſchnoſczu ſaſtupował. Wjele lět je też pomhał Mißionſki poßoł wudawacź. Też wjazy jeho prědowanjow ßu wocźiſchczane. Schkoda, ſo jich hiſchcze wjazy czíſchczanych njeje! Hodźa ßo derje ſa czitanſke Boże ßłużby. Wot 1896—1922 je ßerbſki prědarſki ſeminar nawjedował. Je ßebi ſ tym wulku ſaßłużbu wo ßerbſke wukubłanje ßerbſkich ſtudentow bohoßłowſtwa dobył.

Pſchi ſabawach dopokaſowaſche, ſo kſcheſczan njetrjeba pſchezo khutne mjeswocźo czinicź, ale ſo ßmě ßo też wjeßelicź a radowacź.

Njewuſchnych a worakawych ludźi ßo farař Mrózak njeſtróźi, ale wědźeſche jim dobru wotmoł wudacź. Druhdy jim też na prědowanju wotmołwi. Sso wě, ſo pſchi tym żanych mjenow njemjenowaſche. Tak bě hiſchcze pſched někotrymi létami w jenej ßerbſkej wßy jedyn wucźeř, kiž bě po zyłych Sserbach, runjeż bě ßam ßerbſkeho pokhoda, jako ßurowy a njeßmilny němzowař ſnaty. Jenemu duſchnemu a dobremu ßerbſkemu fararjej a ßerbſkim wucźerjam, kiž běchu ßerbſzy prózowarjo, na wſchě boki a waſchnje klubu czinjeſche. Se ßwojim fararjom ßo ſapowě ßerbſki rěczecź, dokelž je, kaž prajeſche, němcźina „Amtsſprache“. Też khěbětarja poßwari, jako bě jeho ras ſ fararjom ßerbſki rěczecź ßłyſchał. Ras wjazy lět do wójny mějachu wucźerjo konferenzu we wßy W. Też farař Mrózak, ſchulſki dohladowař a naſch němzowař tam běchu. Rěczeſche ßo mjes druhim też wo ßerbſkej nabożnej wucźbje. Snaty němzowař wſchak bě měnjenja, ſo ßerbſke wuwucźowanje trěbne njeje. Tu poſtaże naſch Mrózak a prajeſche něhdźe tole: „Běch pſched něſchto cźaßom wokoło Noweje Wßy pola Krjebje po pucźu. Małe dźěcźi dźěchu ſe ſchule, ßo ßerbſki rozmołwjejo. Dach ßo ſ nimi do rěcźow. Dokelž bě do hód, praſchach ßo je ſa Joſeſom, Mariju a narodom Božeho dźěſcźa. Dźěcźi nicźo wo tym njewědźachu. Sso ſpodźiwajo ßo jich praſchach, ſchto ßu w ſchuli w bibliſkich ſtawiſnach wukłe. Tuż mi ßerbſke dźěcźi zyłu ſtawiſnu wo Jeſußowym narodźe němſki powědachu, kaž běchu ju w ſchuli jenoż němſki ßłyſchałe. Tajka wucźba pak, moji knjeża, nicźo druhe njeje hacź hotowy verbalismuß.“ (To rěka, ſo ßu ßebi ßerbſke dźěcźi jenoż zuſe němſke ßłowa ſpomajtkowałe, pod kotrymiž pak ßebi nicźo myßlicź a pſchedſtajicź njemóźachu.) Schulſki dohladowař ſpyta wſchak cźeſcź němzowarja wukhowacź, tola njeporadźi ßo to jemu tak prawje. Na jenej ſhromadźiſnje pſched wjazy hacź dwazyczi létami wucźerjo wo tym wuradźowachu, hacź ma ßo dźěcźom biblija abo bibliſka cźitanka do rukow dacź. Sserbſzy wucźerjo měnjachu, ſo potom, jeli ßo bibliſka cźitanka ſawjeźe, tutu też w ßerbſkej rěcźi trjebamy. Naſpomnjeny němzowař wſchak praješche, ſo ßerbſkeje njetrjebamy a ſo ſa dwazecźi lět nichtó wjazy w bibliji cźitacź njebudźe. Farař Mrózak bě to ſhonił a da naſchemu němzowarjej na jenym zyrkwinſkim ßwjedźenju w Khwacźizach, hdźež bě ßwjedźeńſki ßerbſki prědař, dobru wotmołwu. Němzowař to ſhoniwſchi bě na to khětro njemdry. Wón derje wědźeſche, koho bě Mrózak měnił.

Ras bě jena żona k njemu pſchiſchła ſ tutej próſtwu: „Knjeże, tele rjane prědowanja, prajcźe mi tola, ſ kotreje knihi te bjerjecźe; dyrbju ßebi ju też kupicź!“ Tutu żonu wón k jeje ſpodźiwanju rjenje powucźi, ſo wſchak duchowny to tak lohko nima, kaž ßebi wona to myßli, ale ſo prědowanja ßam wudźěła a ſo ma je poměram a cźaßej pſchiměricź.

Bych hiſchcze někotre tajke podawki ſ jeho źiwjenja podacź mohł. Tola njech je doſcź! Njemóhli nam ßnano woßoby, kiž ßu ſe ſemrětym wuże ſtyki měli dyßli ja, podawki ſ jeho źiwjenja a ſkutkowanja podacź? Tajke krótke podawki cźaſto powahu jeneje woßoby lěpje ryßuja hacź dołhe rozprawy a cźinja ſdobom naſche łopjeńko ſajimawe.

Naſch krajan a prózowař pak njech w měrje wotpocźuje! Kiž ßu jeho ſnali, budźa hiſchcze dołho na njeho ſpominacź.

=l=

Guſtav Adolffki ßwjedźeń we Wjeleczinje.

Dwójzy běchu Sserbja ſwołani w tydźenju Božeho ſtpicźa, pſchińcź a ßo wobdźělicź na woßebitym, — abo po prawom trójzy, hdyż do toho ßobuliczimy ſlět ßerbſkich towařſtwow na Cźornoboſy. Boże ſtpicźe ßwjecźeſche Budyſke Guſtav-Adolffke towařſtwo ßwój ßwjedźeń we Wjeleczinje a dźeń poſdźiſcho pſchewodźachmy ſeniora ßerbſkich a ſakſkich duchownych fararja Mrózaka-Hrodźiſchczańſkeho k rowu. Wo tym piſche naſchemu łopjeńkej něchtó druhi, wo Wjeleczańſkim ßwjedźenju podamy pak ßami něſchto drobniſcheho, njech też njebě móżno, ßobußwjecźicź dopołdniſchi dźěl ßwjedźenja, ßerbſku ßwjedźeńſku Bożu ßłużbu a Bożu ßłużbu ſa dźěcźi.

Prědował je na ßerbſkej Bożej ßłużbje k. farař Kapleř-Budyſki, kotryż je ßam był jako młody duchowny w ßłużbje mjes evangelſkimi wěrybratrami we wukraju, a to w Schtyrſkej. Wjeleczański rjany nowy Boži dom bě pěknje ſ mejemi a kwětkami wupyſcheny. Rjana ßyła Sserbow ſ woßady a ſe ßußodnych a też dalſchich woßadow, tak też ſ Budyſchina, bě pſchiſchła, ßobußwjecźicź Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń. Sswjedźeńſki prědař załoži ßo ſe ßwojim prědowanjom na 1. Theſſ. 2, 19. 20., ßo praſchejo: „Wy ſcźe naſcha cźeſcź a radoſcź, ſcźe Wy też naſcha nadźija?“ Pſchi tym pokaſa mjes druhim na woßady ſ Galiziſkeje a Schytrſkeje, kak ßo w rospróſchenju wěrna wěra a ßwěra w kſcheſcźijanſkich woßadach hori a ſchto woßada ſ tajkimi mozami ſamóże. —

½11 hodźin cźehnjeſche dołhi cźah dźěcźi a młodźiny ſ farſkeho dwora do Božeho doma k Božej ßłużbje. Pychu woltarja wobohacźichu khorhoje a khorhojcźki wſchelakich wotdźělenjow młodźiny. Němſki ßwjedźeńſki prědař, k probſt Wegener, roſkłoži na załožku Mat. 15, 21 ſcź., ſchto wěrna ßwěra wěry je a ſamóże. Roſeſtaja, ſchto ſaměr a dźěło Guſtav-Adolfſkeho towařſtwa. Tuto ma nětkole pſchede wſchěm ßwój nadawk, ßo ſtaracź wo wěrybratrow, kiž tam k ranju wjele ſhubichu a poczerpichu. Tam dyrbi pomhacź a troſchtowacź a poßylnjowacź. Kak tam je a kak tam ßo bědźa a kak tam tola ßwěrni woſtawaja, pokaſa na wſchelakich pſchikładach.

Bórſy po połodnju bě ſaßo wulki hibot po zyłej wßy. Wſchudźom khwatachu, ßo ßobu ſeſtupacź do ßwjedźeńſkeho cźaha. S autom a ſe żeleſnizu a ſ kołami pſchikhadźachu też duchowni ſ daloka a ſ bliſka, ſo bychu ſe ßwojimi pſchißłuſchnymi ſnajmjeńſcha w němſkej Bożej ßłużbje ßwjedźeń ßobu doßwjecźili. Na 25 fararjow drje ßo na ßwjedźenju wobdźělli, mjes nimi też kk. ſuperintendent Berg a wyſchi farař Sarjeńk. Jako ßo Boża ßłużba ſapocźa, bě Boži dom połny nutrnych. Pſched woltarniſchcźom ſtejachu wſchelake khorhoje, wobßwědcźejo, ſo ßo wſchelake ſjednocźeńſtwa ſhromadnje wobdźěleja. Sswjedźeńſki prědař, k. probſt Wegener, ſtaji ſe Jap. ſk. 1, 8 to ßłowo: „Wy budźecźe moji ßwědkojo!“ pſched naß, pokaſujo na to, ſo je w tutym ßłowje tón nadawk a ta pſchikaſnja: „Wy dyrbicźe moji ßwědkojo bycź!“ A tutu pſchikaſnju dopjelni luboſcź. Wona ßłyſchi, kak wěrybratſja na pomoz wołaja. Nuſa, kotraż pomoz żada, je woßebje też we krajinach, kotreż je Němſka dyrbjała wotſtupicź. Prědař poda wobraſy a pſchikłady ſ tutych krajinow a ſ druhich, tak ſ Finſkeje a

Ruskeje. Naß tudy pohnuwa to, so ßo dźakujemy Bohu, so pola naß je to hinak a lěpje a lóžo, a so ßwoju dźakownosćź wopokażemy se skutkom pomozy a luboscźe. Cźujachmy, so tu něchtó rěcźesche, kiž bě ßam tutu nusu widźał a sacźuł. Probšt Wegener je dołhe lěta ßwojeho žiwjenja mjes wěrybratrami we wukraju skutkował, tak 18 lět w Finskej. Tam je też cźerwjenu bolschewikisku revoluziju ßobu pschětrał.

Boże ßłużby porjeńschichu s rjanymi poskicźenjemi zyrkwiny khór, mužske spěwanske towarstwo a posawnistojo; tucźi też kěrlusche wožady pschewodźachu.

Do němskeje Božeje ßłużby bě hnydom sapleczena hłowna shromadźisna Budyskeho Gustav-Adolfskeho towarstwa. Jeho pschedßyda, k. farař Kapleŕ-Budyski, rosprawjesche wo dźěle sańdźeneho lěta a wupraji dźak Wjeleczanskej wožadźe a wschitkim, kiž běchu pomhali, ßwjedźeń pschihotowacź. Podpjerało je towarstwo wschelake wožady we wukraju a je jim pomhało nusu pschewinycź a cźeże snjesćź. Kóždy je proscheny, skutk Gustav-Adolfskeho towarstwa podpjeracź a tak pomhacź wěrybratram tam, hdźež ßu w nusy. Tuta próstwa njeje podarmo była: wscho hromadźe je ßo we Wjeleczinje nadało 287 hriwnow. To je jara rjany dar sa tuto evangelske dźěło, kotreż je tak jara nusne a tak jara wulke runje w tutym cźaßu.

Kak wulke a nusne, to roskoži nam hischcźe w krótkim pschednoschku k. probšt Wegener. Wón dźě tola wobstejnoscźe w połnóznych a rańschich krajach Europy snaje. Něschto s toho, chtoż wón nam sajimaweho poda, pschinjeßemy hischcźe naschim cźitarjam. Wono je tajke, so hinak njemóżemy, hacź połni dźaka sa wobarnowanje a žohnowanje cźim bóle lubowacź nascheho Sbóžnika Jesuša Khrystuša, Knjesa nascheje zyrkwje, a tutu luboscź wopokasacź se skutkami wěry tu doma w ßwójbje a wožadźe, we ßwojim domje a w Božim domje a w žiwjenju hewak a se skutkom pomozy, kotruž pschinjeßemy wěrybratram a ßotram we wukraju a w rosprószchenju.

To a tamne ßłowo ßebi po Božej ßłużbje hischcźe doprajichmy w hospodliwym farskim domje. Też na rjanym wulkim pohrjebnischcźu pobychmy. Tam s radoscźu shladowachmy na naschu kraßnu kužisku domisnu.

Zyrkej a stat.

Sakski biskop Coch bě póndźelu do ßwjatkow w Budyschinje a s nim druhi sastupjerjo zyrkwineje wyschnoscźe, mjes nimi k. farař Kubiza, ßyn njeboh Bukecźanskeho fararja Kubizy. Popołdnju rěcźeschе biskop — a po nim dwaj sastupjerjej zyrkwineje wyschnoscźe — psched duchownymi zyłeje Łužizy. Tuta shromadźisna, kotruž k. superintendent Berg wjedźeschе, bě sakładna a ważna runje w tutym rosßudnym cźaßu luda a zyrkwje. Se shromadnymi mozami chcźemy a dyrbimy stacź sa ßwoju evangelsku zyrkej, njech ßmy duchowni njech niz; tak dokonjamy sdobom najlěpschi skutk sa ßwój lud! — Wjecźor rěcźeschе biskop psched Budyskej wožadu, s kotrejž bě ßo wjele s druhich wožadow sjednocźiło. Dźiwaschе na zyłe roswicźe a położenje poßlednjeho cźaßa a žadaschе, stacź s wěru a se ßwěru k evangelijej a k zyrkwi; tak łużimy nanajlěpje zyłemu ludej a wótznemu krajej. — S tak někotrym ßebi biskop Coch po shromadźisnje ruku sawda. Tak sawdajmy ßebi też ruku na to! Nusne nam to je, ßmjercź nusne!

Sswjatki, narodniny kscheścźijanskeje zyrkwje, běchu lětßa **też narodniny nowopóhanskeje napscheczźiwnoscźe.** W Ssmolinach (Harz) běchu shromadźene wschelake sjednocźeństwa hibanja „Deutsche Glaubensbewegung“. Tute chzedźa nowu němsku wěru, kiž pschede wschěm na krej a raßu dźiwa a we tutymaj pyta załožki noweje wěry. Jeje prěnja saßada, kotraž bu s dalschimaj tam pschijata, rěka: „Die deutsche Glaubensgemeinschaft will die religiöse Erneuerung des Volkes aus dem Erbgrunde der deutschen Art.“ Wschě tam pschitomne sjednocźeństwa ßo sjednocźichu do jeneho: Deutsche Glaubensbewegung. Sa wjednika powołachu naschim cźitarjam też hižo snateho Tübingskeho profeßora Hauera. Ssobustawy maja mjes druhim też wuměnjenje dopjelnicź, so žanej zyrkwi, dozyła žanemu nabožnemu sjednocźeństwu, njepschißłuscheja. — To rěka sa naß: Do boja sa Khrystuša! Pschetoż to je pschisjewjenje wojowanja pschecźiwo Khrystußej a evangelijej. Wot prěnich ßwjatkow hacź do tutych ßo njeje niczo pscheměniło. Pschi ßwojim narodźe bě zyrkej wojowaza zyrkej, wona to dźenßa runje tak je. Schtóž ßnadź to wjazy njewědźeschе, tam bu to s nowa doprajene. —

Wschelake s bliska a daloka.

S cźaßa sa cźaß. Schtóž někak scźěhuje podawki nascheho cźaßa, s nastróženjom pytnje, so ßo wěste podawki saßo ras kopja a so drje w žanej nowinje njecźitasch wo jenicźkim, ale snajmjeńscha wo dwejoch. Ssu wschelake, jene pak ßu najbóle nadpadne: wohnje. Pali ßo na wschěch kónczinach Němskeje, Europy, semje! Ssmy tu ras na to pokasali, kak žadyn podawk njeje bjes druheho, kiž by podobny ßo druhdźe stał. Tukhwilu mamy kopjenje podobnych podawkow. — Wohnje njeje to jenicźke, mohł też rosbuchnjenja mjenowacź a snjesboženja w podkopkach. — Cźehodla runje nětkole wschudźom tajke wohnje? Schto je na tym wina? Kajke mozy skutkuja tu ßobu? Se ßłowom „pschipad“ padnjesch zyle wěscźe nimo praweho do někajkeje njesnateje hłubiny bjesdna. Abo schto je „pschipad“ dozyła? Myßlicź, rospominacź, pytacź to rěka, do hłubinow hicź a niz swjercha wscheho slětowacź a swjerschny bycź, bjes myßlow a bjes khutnoscźe. Pschińdźesch sa tym, so ßu to snamjenja, kotreż wjele sjewjeja a wjele wosnamjenjeja.

Na pucź.

Duzy wot ßwjatkow ßmy! Ssmy duzy do pschichoda jako ßwjatkowni? Na tuto praschenje wotmołwja lěpje a sprawnischo hacź hubje twoje zyłe žiwjenje a cźinjenje a sadźerżenje we ßwójbje, wožadźe, ludu.

Listowanje. K. k. H.: S wutrobnym dźakom dostachmy a wossjewjamy. — Sa 1. po Tr.: K. w B. — Sa 2 po Tr.: S. w K. — Sa 3. po Tr.: W. we W.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samokwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenjeźkow.

Čžišło 22

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 3. junija 1934 Bautzen

1. njedźela po Sswjatej Trojizy.

1. list ßwjateho Jana 4, 16—21.

Pschede wschěmi druhimi wuczomnikami lubujesche nasch Knjes Jeßuß Jana, a Jan lubowasche też ßwojeho Knjesa ſ zykej ßwojej duschu. Ssamßna luboscź klinczi ſe ßłowow teho, kiž ſe ßwojim listom k nam rěczi. K tajkej luboscźi by rad wschitke wutroby wjedł.

Najprjedy nam pokasa, kajke žórło nascha luboscź k Bohu ma. „Bóh je luboscź“; sbóžnische ßłowo drje njemóże ßo cźłowjeſkej wutrobje prajicź. Wjeßoły ſhladujesch a radscho dale dźěłasch a ſ wulkej dowěru ßměsch pucźe krocźicź, kotrež masch hicź. Wschudźom cźe Boża luboscź wobdawa. Hladaj won do pschirody! Njebjo w ßwojej módrej pysche, Bože ßłónczko ſ wohrěwazymi pruhami, ſemja ſelena wodźeta, płódny kraj nascheje domisny, wschitko powjeda: Bóh je luboscź! Pohladaj do ßwojeho žiwjenja. Wichory chzychu ſe Knjesom bycź a cźe ſatschascź, a ſdobom ty saßłyſcha: Cźehodla ßy tak małowěrny? Bóh je luboscź! —

Najwyschscha luboscź ßo jewi w raju hnady. S krwju ßwojeho lubeho ßyna je nas ſ ruki teho sleho wukupił a ßam sa ruku wsał. Abo njewěsch, so cźe Boża luboscź dźerži hdźeż Boži ßud by ſniczicź dyrbjał. Pschecźitaj ßebi kěrluſch Gellertowy: Kak Bóh je jara dobrocźiwy! a pomyßl ßebi na ßwojeju starscheju. Sa nimaj ſtejesche Bóh ſe ßwojej wulkej luboscźu. Praj ßebi to kóždy dźeń: Bóh ženje ſapomnił mje njeje, też jeho nochzu ſapomnicź.

Ssamo wot ßo pschińdźe k temu, so ſbóžnoscź luboscźe Božeje cźim dlěje ſacźujemy. Wo tym Sswjaty Jan rěcźi: Schtóž w luboscźi wostanje, tón wostanje w Bosy a Bóh we nim. Boża ßwěrnoscź naschu ßwěrnoscź płodźi a ſa ßwěrnych ſměje krónu wěcźneho žiwjenja. Tale ßwěrna Boża luboscź pschewinje ſ mozu wschu bojoscź a dawa tajku wjeßełoscź do wutroby, ſo też ßudny dźeń ßwoju traschnoscź ſhubi.

To je něschto zyle ſpodźiwne. Móżesch dźě temu do wocźow hladacź, kiž cźe ſtwori a móżesche połnu poßłuſchnoscź wocźakowacź. Spalicź dyrbjałoj cźe Božej wócźzy, ale wonej cźe pytatej, doniž njepschińdźesch na ſtajne domoj. Je tebi něchtó wo tymaj wocźomaj hižo powjedał? Ssnano něchtó, kiž by też mohł ſły bycź na tebje a kiž je cźi wschitko wodał. Kajke kraßne naßhonjenje je to tola! Tu masch połny troſcht a pokoj. A w ßebi ſacźuwasch dźaknu luboscź, w kotrejž žana bojoscź njeje.

Hdźeż lud ßo ßam namaka, naſtawa nowa žiwa nadźija. Na tym ſpósnawasch cźiſtoscź a ſpuſchcźomnoscź ßwojeje nadźije, hacź ßy Boże wodacźe dostał abo niz. Njeje temu tak, ſo twoja luboscź ſ Bożeje luboscźe wukhadźa, pschińdźe tebi ſnowa bojoscź. Też nasch lud na to cźaka, hacź ma nascha zyrkej a jeje ßłużobnizy tajku krutu a tola wuhojazu luboscź dźenßa pschipowjedacź. Pod tajkej Sbóžnikowej ſkutkowazej luboscźu, na kotruž ßmy pokasani, by luboscź k Bohu a k wjednikam luda a zyrkwje a k wschitkim ſ dowěru rostła. Husto temu tak njeje. Sswjaty japoschtoł powjeda: Hdyž schtó rjeknje: Ja lubuju Boha, a hidźi ßwojeho bratra, tón je łhaŕ. Mnosy ßu ſ tym doſpołnje ſaßudźeni. My to ſa prawe ſpósnawamy. Ssnano bě runje wutroba wot Bożeje luboscźe ſapschimnjena, a nadobo ſetkasch ßwojeho ßußoda, kiž je tebi klubu cźinił a ty ßo hněwasch a cźakasch hižo na to, ſo by też jemu prajicź mohł, schto ßo cźi njeſpodoba. Sazpěcźe a ſaßudźenje a ſatamanje nima žane prawo pod wodacźom Božim. Poßłuchać Bożeho ßłowa dyrbi cźinjeŕ bycź. Masch tola w ßwojim domje někak kſcheſcźanſke waſchnja. Dźerżiſch ßo tychle waſchnjow? a ſa nuſu khudych niczo wyſche nimasch? My mamy hiſchcźe wjele podpjery hódnych: W domach pschi khoroſcźach, w rospróſchenju pschi bratrach a ßotrach nascheje

wěry, w ßwjatym mißionſtwje pſchi hłódnych a lacźnych po prawdoſczi.

Tuž pokaž ßwoju luboſcź wſchudźom, najbóle tam, hdźež cźi twoja wutroba praji: Boža luboſcź je cźi to do pucźa ſtajiła, ſo nimo njemóżeſch. Pokaž, ſo je cźi wo to cźinicź, ſe ſprawnoſczu teho lubowacź, kiž je cźe prjedy lubował.

Hamjeń.

Naležo 1934.

Cźaß cźeßny pſchikhadźa.
A tyſchnje ſdychuja
Wſchě froſtliny.
Trawnik ſkhnje a trada,
Roßa wotbjera,
Nowej' włóhi hlada
Korjeń, hałoſa,
Symowate dychi du;
Nózne mróſy ſkaża
Nežne wubitki,
Hdyž ßo żane ſiważa
Dychacź we ßwětii.
Ssamo wowza tſihana

Tocźi ßo a dyrkota
Na ßmaſy a na brjózku;
Bóh chzył ßo ßmilicź
S deſchcźikom a cźopłotu!

S wěru a ſe ſcźerpliiwoſczu
Kłapaj tyſchna wutroba,
Wopruj próſtivy ſ pokorno-
ſcźu,
Dha Bóh njebjo wotamka,

Troſcht a pomoz póſcźele,
Dokelž wěcźny miły je!

S wežineje kule Budyſchinkſkeho Božeho doma.

Njedawno rosprawjachmy wo poßwjecźenju wobnowjeneho Božeho doma w Budyſchinku. Dźenża móżemy tu nětk něſchto ſ teho, ſchtož we wežinej kuli namakachu, woſjewicź. Myßlimy ßebi, ſo to wſchitzy jara rad witaja a cźitaja. Woſtajimy tež wſchitko tak ſeſtajane a cźiſchcźane, kaž bě pißane. Myßlimy ßebi, ſo budźa nam woßadni Budyſchinkſkeje woßady pſchedewſchěm dźakowni. Tuž tu cźitajcźe a rospominajcźe!:

„We Božim Mejni!

We 1844. ljecźi po Kryſtußowym hnarodźe, we woßmym ljecźi naſcheho krala Friedricha (Bjedricha) Auguſty II., we tſinatym ljecźi po nutswedźenju teje konſtituzije, we 1666tym ljecźi po pſchetwarejnju naſcheje zyrkwje, we tym ljecźi, jako zyrkwinej knejſtwi tudy bjeſchtaj knjes Jan Kryſtian Heinrich Kind, knjes we Małym Budyſchinku, a knjes Gottlob Heinrich Minkwitzki, pola Sakſkeho krala najwyſchi radźicźel a dwórnik, kaž tež knjes we Pſchiwcźizach a Skanezach; — dale Guſta Herman Kröhna, duchowny, a Jan Kryſtian Babik, wucźeŕ a kantor, — a khejbjetarjaj pak Jan Mjet, ſarodnik a ſtarſchi muž we Budyſchinku, a Jan Petſchka, mały ſarodnik a ſtarſchi muž we Pſchiwcźizach, tym ßamym ljecźi je po poručźnoſcźi kralowſkeje wyſchnoſcźe wot 10. prażnika teho ljeta 1840 wjeża naſcheho Božeho doma tudy po żeleſnej żercźu pſche newjedro wobarnowazej a ſ Božej pomozu jeho werch ßobu wuporjedźany.

Kotreż dźjeło by ſapoczate teho 12. naſymnika ſ tym, ſo dźjełacźerjo ryble ſtajachu a róſchte pſchihotowachu; na to je 14. naſymnika miſchtyr Adolf Söhnel ſ Maleſchez wjeſchowy werſchk dele wzał, 19. a 20. pak tu żeleſnu żerdź ſcźinił a pſchibiwał, tak ſo k wecźoru po wjeże dele dźe hacź do ſemje; na poßledku 3. dźeń hodownika je wón tež wſchitko, ſchtož na wjeżu ßłuſcha: jako ſpillu, khorej, wjesdu a kulu horje ſeſtajał, dźeſch prjedy ſtejake bjechu, jenož ſo bje wſchitko cźiſtje wobnowjene a ſnowa wobarbjene, mjenujzy ſchpilla a khoroj ſelenej, wjesda a kula pak ſnowa poſtoczenej. Pſchi tutej ſkhwadnoſcźi je tejž tole pißmo ſ tymi zyrkwinymi powjeſzemi teho ljeta 1818, kiž ßo hižom prjedy we kuli namakałe bjechu, ßobu do neju nuts powożene.

Pſchi tajkim cźeſchkim dźele ſtaj Handrij Mros, cźeßła ſ Maleſchez, a Jan Petſchka, khejbjetař ſ Pſchiwcźiz, miſchterej Söhnelej pomóznaj a ßłużomnaj byłaj a je tak pſches Božu woßobnu nadu to zyłe dźeło be wſcheho njesboża a ſchkode dokonjane, a ßo k ſpodobanju a wjeßelu zyrkwinych knejſtwow a naſcheje woßady jara derje poradźiło.

Bydź khwalba Bohu ßamemu a dźak ſa jeho hnadu!

Schtož ßo pak ſa tajke nydom wopißane dźeło wudawacź a ſapłacźicź mjejeſche, to nebje mało.

Po tym, ſchtož my ſ miſchterom Söhnelom prjedy pſchesjene pſchiſchli bjechmy, je wón ſa ßwoje dźjeło, mjenujze, ſo tu żeleſnu żerdź je wudźewał a pſchibił, ſchpillu a khorej ſ tym blachom, kiž pod kule je, wobarbił a wjesdu poſłocźił, a ſa wſchitku ßwoju prózu, wſcho do wſcheho 17 tolerjow doſtał, kotreż jemu ſ zyrkwinſkeje khoßy wupłacźene ßu. Sa poſłocźenje teje kule ßmy jemu hiſchcźe 4 tolerje 8 npl. a 8 peneſchkow pſchidali, kotreż penjeſe naſcha woßada pſches wopor teje luboſzje ſhromadźiła je we Sswjatnizy teho knjeſa, dźeż 1. nejdźelu adventa abo 1. dźeń hodownika ßwoje dary na woltař teho knjeſa połoži.

Schtož ßo pak wyſche teho ſa ſchelake druhe nuſne dźjeło, kaž ſa wuporjedźenje wjeżoweho khrywa, hiſchcźe dale wudawane budźe, to ßo njetkle njehodźi wobrachnowacź.

K ſpomnjenju pak hiſchcźe je, ſo we tym ßamym cźaßu Budyſchinſke knejſtwo wobſamkny, naſch zyrkwiny cźaßnik ſa ßwoje penjeſy dacź wuporedźicź, ſchtož nimale 16 abo 18 toleŕ wucźinicź budźe.

Tejž tute dźjeło miſchterej Söhnelej dowjerene, kiž teho dla 12. dźeń naſymnika tón wjeſchene cźaßnik dele wſa, ſo by jón w domach wuporjedźał. Bórſe po tym, 29. a 30. naſymnika, wón tón cźaßnik ßadźi ſaßo do jeho ſtareho kydła, dźeż pak hiſchcźe njekotre dny na nim dźjełacź ſmyja, ſo by ßwoje dźjeło docźinił.

Bóh daj, ſo by ßo derje radźiło k wužitku naſcheje woßade a żohnuj teho, kiž tajku nadobnu wjez je wobſamknył.

Ljeto 1844.

Ljetuſche Ljeto, kotreż ßo hižom jako k wecźoru pſchibliżuje, je we wſchelakim naſtupanju jara dźiwne ljetko było. — Mjes tym, ſo we njekotrych zuſnych krajach, kiž daloko wot nas ßu, krawna wójna ßo hori, dha po zyłej Europiſkej a tak we naſchim kraju po ſwonkownym lute mjer kneži. Tola pak ßo ſda, ſo ßo wo wele cźłowjekow wutrobach myßle teho nemjera hibaju, ſchtož ßo hižom tam a ßem ſjawnje pokaże. — Wo ßwjetnych a duchownych wjezach podjanſka, griechiſka a evangelſka zyrkej pſches jene njejßu, a nepſchecźelſtwo bjesnimi je njetk ſkoro wjecźe, dyžli nide było neje. Tamna zyrkej chze rady na wſchjem knejżicź a dźjeła ſ mozu na tym, — naſcha zyrkej ſpocźina pak ſpóſnacź ßwoje prawiſne, ßwoju doſtojnoſcź, ßwoju ßylnoſcź. We pißmach a we ryczach ßo Evangeliſzy pſchezo móznjſcho wabja k wachomnoſzi a k bliżenu bratrowſtwu bjes ßobu. K temu woßebje pomha tamne ſjednocźenſtwo, kotreż Guſtav Adolfſkeje ßo mjenuja a ßo po wſchjech ſtronach roſſchjeri. K jeho ljepſchemu je ljetſa tejž naſcha woßada dary luboſzje hromadźiła.

Tajke poſtorki, kajkeż ßo ſ blakami hibaja, ßu hiſchcźe dotal daloko wot nas, kiž my joł, dźeſch naſchi wótzojo ßo żiwili ßu, we ſpokojnoſzi ßwoju rolu dźjewamy, ßo Boha bojimy, krala cźeſcźimy a to druhe wſchitko knjeſej porutſchi-

my. Wono pak tola tež nam pschezo bliže psched wocži stupi, tak žwjet na mudroscži dżeń wote dnja dale bóle pschibyła. Pschetož njedaloko nascheje wšy sakoża żelesnizu, kiž nasche mjesto a kralowske mjesto k jenemu mjestu swjasacź a hacž do Solerza dożahacź budże. Njekotremu te menje bohate dary Boże domach wjazy nješkodża, a wostajiwschi schitko czenja wón tam, dżejsch žo wjeczeje sdy nadżija.

We naschej wožadże žo žane wulke pschemenenje stało njeje. Tola je spomnicź, so sa te tši pošlene ljeta we Budyschinku wóžom nowych twarejnjow a w Pschiwczizach pak dwje natwarili žu. Wobydlerjow njeje wjazy ani mejnje, hacž jich prjedy było je. Narodżiło žo ljetsa je 11 dżjeczi; pschipowjedanych je było 11 nawożejnjow a newestow; 7 wožadnych je wumrjelo. Khorosże žo husto a czasto pokasowachu, wožebje kaschel a syma. Nastupawschi njemski a žerbski lud we naschej wožadżi, da žo jow jenož 12 aby 14 njemskich namaka, wokoło 450 pak je Serbow, kiž žwoju rycž sakhowaju, haj, so by tažama sdżeržana była a pschezo renscho sakczjewała ljetsa tež wucženi Serbja žwjeru prózowachu. We žerbskej rycži njetk tež tydżeńske nowiny mamy a tež mišijonske powjesce.

Dale je wopomnenja hódne, s kajkimi dżiwnymi skutkami žo ljetusche ljeto Bóh tón knjes na semi, na wjetrach a mróczelach sjewił je.

Hacžrunje naljeczo s wulkej mokrotu k nam pschistupi, hda bje tola potom sažo jara žucho; khjetro suchje bjesche tejž ljeczo; nasyma hakle mokre czažy pschiwedże. Sa zyke ljeto žane bliske rimanje neje žkyschecź było. Tejž neje ženje prawje czopko było, kiba so w ljeczi druhdy pocża czoplischo bycź. Na wele blakach žu ludžo na mróczelach jako wulke wohenjowe kule widżili. Ssylne wjetry dujachu bjes pschestacża a žu tam a žem schkodu czinili. Psches jich žurowoscź by jenej lipi psched zyrkwinymi rotami zyły werschk rejnje wotwjertnjeny.

Pschi tym wschjem tute ljeto tola njepkódne nebjesche. Nasymny žył dawasche (hischcże) ljepsche žnje, dyžli naljetny; najrensche žnje pak bjechu wot bjernow. Ssadu nebje mało; tola nebjesche žo na sarodach wschitko derje radżiło. Ssyna nebje pschemjeru wele, wotawy pak jara mało.

Hlaj, to bjechu Boże pucże. Psched wodowej a wohenjowej nusu je wón naschu wožadu sakhował a chzył nas dale sakhowacź.

16. nasymnika 1844 žu žita w Budyschini płaczike:
rožka: 2 tol. 22½ nž., tež 2 tol. 20 nž.;
pschenża: 4 tol. 7½ nž., tež 3 tol. 27½ nž.;
jecžmeń: 2 tol. 10 nž., tež 2 tol. 5 nž.;
wowš: 1 tol. 17½ nž., tež 1 tol. 12½ nž.;
róch: 3 tol., tež 2 tol. 25 nž.;
jahły: 7 tol. 4 nž., tež 6 tol.;
bjerny: 25 nž., tež 20 nž.;
hejduschka: 6 tol. 10 nž., tež 6 tol. 4½ nž.

Bóh žohnuj.
krala a nasch wótzny kraj
zyrkej a tesch schulu
knejžich a zyłu gmejnu
wucžerjow a pošlucharjow
dżeczi a starschich
psches Jesom Krysta, žwojeho žyna. Hamen!

W małym Budyschinku, 1. a 2. hodownika 1844.

August Hermann Kröhna, duchowny."

Dha wschak tola!

Njedawno pišachmy, so běchu w Ssowjetruskej Boże domy Jutry polne nutrnych, polnische hacž lěta prjedy. Dyrbjachmy pak tež wo tym pišacź, so je Ssowjetruska wobsamkła, zyrkej a kschescźijanstwo wutupicź, tak so njeby sa mjenje hacž 3 lěta ani Božeho doma ani kschescźijana wjazy było. A schto czitamy nětk?

S Moskwy žłyschimy, so žu w někotrych krajinach Ruskeje tak wulke prozeščijony wuhotowali kaž wot revoluzije žem niz. „Swjask bjesbóžnych" dyrbi žam, njech tež doscź roskobjeny, wobžwědczicź, so žu wobrasy žwjatych psched czahom njeżli a so žu sa tutymi wobrasami tež kommunistojo žobu czahnyli. Ssowjetruska wyschnoscź je tohodla poruczika, so maja wschě wyschnoscże, wožebje pak njelubje snata GPU, swjask bjesbóžnych podpjeracź, kotryž je nowe wojowanje pschecźiwo naboźinje a zyrkwi sapoczał.

S někotrych kónczin hobrskeho ruskeho kraja pschikhadżeja powjesce, kotrež naš jara na prěnje czažy kschescźijanskeje zyrkwje dopominaja. Tam maja s městnami Boże žkužby w „katakombach", t. r. pod semju, dokelž buchu jim Boże domy sawrjene. W pinzach shromadżuja žo tam wěrjazy, so bychu žo shromadnje modlili a Bohu žkużili. Wjednik ruskeje zyrkwje, metropolit Sergius, pucżuje po kraju a rěczi k wěrjazym. So bjesbóžni jeho bórsy tyknu, je drje wěste.

Ale wono płaczi: Dha wschak wostanu ja pschezo pschi tebi! A runje tak płaczi: Bóh žwojich njewopuschczi!

Zyrkej a stat.

Kanzler Hitler žam je poruczik, so ma žo to cziško tydżenika „Der Stürmer" sebracź, kiž bě w meji tuteho lěta wo Božim wotkasanju pišało a to w swisku se židowskimi ritualnymi mordarstwami. Zyke evangelske duchownstwo města Nürnberg bě s wosjewjenjemi psched wožadu a w nowinach pschecźiwo tutomu spišej protestowało: „Psched Bohom a psched naschimi wožadami skoržimy a wobskoržujemy my s tutym sjawnje tutón žałostny nadpad na sakrament woltarja nascheje zyrkwje. Pschetož tu je Knjes Khrystuž, haj Bóh žam hanjeny. My napominamy wožadu, wschudżom smužicże wustupowacź pschecźiwo tajkemu wonjeczeščenju najsnutsknischeho žwjateho nascheje zyrkwje". Dale pokasuja w tutym wosjewjenju na Matth. 10, 32, 33. Tuto czišło měješche 130 000 nakłada a nowy czischcź žo pschihotowasche. Po direktnej pschikasni kanzlera Hitlera bu wono nětk sebrane, a je sakasane, jo pschedawacź.

W **Pruskej** bu towarstwo „Deutschgottgläubige Jugend" rospuschczene a sakasane. Tuto bě w myžli sakasaneho swjaska „Tannenbergbund" skutkowało.

Luboscź pomha. Kschescźijanske skutki luboscże a s nimi wschitzy, kiž sa nje daruja a wopruja, žu wot dawna žem sa to skutkowake, tam pomhacź, hdżež je nusa, hdżež pomozy trjebaja. A wone to dżenża runje tak czinja. To njeżmě sabyte bycź nětkle, hdyž žo telko wo woporach a darach pische a rěczi. Tak je hłowny wubjerk Snutskowneho Mišionstwa Němskeje sa sawostajenych w Buggingenje 3000 hr. pschepokasak. Kak czežko buchu tam hórnizy potrjecheni, wo tym žmy tola nastróženi czitali. — Nimo toho dari jim Badenske Snutskowne Mišionstwo 1500 hr. — Kaž žłyschimy, je sběrka, kotruž psched krótkim Snutskowne Mišionstwo kaž pola naš tak po zyłej Němskej sběrasche, wulki wunoschk, wjetschi hacž žu wočakowali, měła.

Manđelstwo. Wrótšławski krajny šud je rosšudźił, so manđelstwo jeneho bywšeho wojaka, kiž chce do sastojnstwa, wjazy njewobsteji. Tutón bě šo 1927 woženił, njewjedźo, so je njewěsta židowskeho pokhoda. Pšchi tym šud wupraji, so je po nětčišchim nahladže to, s kajkeje raše pokhadźesch, wošobinska wošebitosć, kiž ma rosrišazeje ważnosće. Kajki kharakter, kajke waschnje, kajke šwětanahlady masch, to swišuje s wulkeho dźěla s krwju a s raše. To herbuja też potomnizy. Hdyž šo arijska a njearijska krej měscha, pokhadźeja s toho potomnizy, kotsiž šu měscheńza nižeje hódnoty.

Pomorska šwjeczi lětša 400lětny jubilej šwojeje evangelskeje zyrkwje, a to 24. junija. To je narodny dźeń pomorskeho reformatora Bugenhagena.

Mussolini je wschitkim schulskim wjednikam w Italskej pišał a jim poručił, wužiwacź Nowy Sakoń. Wschitzy profešorojo a wučerjo maja Nowy Sakoń čitacź, tutu bójsku knihu dźěčźom wukładowacź a na to kedźbowacź, so najrjeńsche městna s hłowy nawuknu. Tute knihi nješmědźa we žanej schulskej knihowni pobrachowacź, pschetoż wone šu psche wschě lětstotki pschezo nowe. Nowy Sakoń šu najwjetsche wschěch knihow, najnusnische wschěch knihow, dokelž je bójski. Nazionalna wyschnosć chce s nim dźěčźi a s dźěčźimi duschu italskeho luda saše dobycź sa to, so by namakał wěsty pucź, po kotrymž wótzny kraj dóńdźe najwjetschej a najwěrnischej nadobnosći.

Połnózna Amerika. So je w Sjednoczenych Statach Połnózneje Ameriki wjele a wschelakore mózne, šmy husto hižo šłyscheli a čitali. Też hdyž na zyrkej hladasch, płacźi to. Pschi tym wschak nješměsch sabycź, so je kraj wulki a rosležany a so tam měscheńza wschěch móznych ludow a rašow a barbow bydli. S teho też pokhadźa, so tam też tajzy šu, kotsiž drje maja někajku kschesćźijansku wěru, ale šo njejšu žanej zyrkwi pschisamkli. Protestantiske zyrkwje šu tam we sańdźenym lěće nimale 1 milijon stawow pschidobyłe, mjenujzy 929 550. Wscho dohromady tam 50 037 209 protestantow do wschelakich evangelskich zyrkwjow šłuscha. Tutych je tam 191! Połojza s tutych zyrkwjow šu jenož małe sjednoczeństwa, kotrež maja mjenje hacž 10 000 stawow. W tukhwilu je tak, so wjetsche zyrkwje pschidobywaja, mjensche shubjuja. — My w Němskej šmy runje pschi tym, wopuschčicź dotalne roskuskowanje evangelskeje zyrkwje do wjele krajnych zyrkwjow a wschitke sjednoczicź do jeneje wulkeje a šylneje evangelskeje zyrkwje Němskeje. To je nusne a dobre sa zyrkej a sa lud. Bóh chyl dacź, so wschudźom prawe pucźe do tutoho sjednoczenja namakamy.

Wschelake s bliska a daloka.

Sa mišionstwo. Spadnje w naschim čašu luboscź ke Knjesowemu mišionstwu a wopornosć sa njo? Na wscho a na wschitkich hladajo prajimy ně. Hacž pola tebje, na to wotmołwi twoje sadźerženje pschečiwo mišionstwu lěpje hacž twoje šłowo. — W Rańschej Afriziy ma mišionar König daloke stazije a wobcźežne pucźe; ma 25 podstazijow a 50 předarskich městnow. Duzy po kraju k wschitkim pschińcź, je jara wobcźežne. Po Njaša-Jězoru jěcź móz, by dźěło jara wołožiło. Ale schtó kupi łódźiczku? — Mišionszy pschečeljo wokrježa Ostpriegnitz składowachu a woprowachu a to telko, so mózachu worzlowu łódźiczku abo čołm kupicź. Barlinske mišionske towarstwo wuhotowa w Köpeniku wulki mišionski šwjedźeń. Pschi tutym pošwječichu tutu mišionsku łódź. Mišionski direktor D. Knak da jej pschi tym mjeno „Gwandumi", to je: noscherka póšelstwa". — S parnej łódźu pschewjesu nowu łódźiczku do Afriki. Kelko luboscźe pojěde s njej šobu! A kelko luboscźe, Božeje a cłowjeskeje budźe tuta łódźiczka tam w Afriziy roskłožowacź móz! — Starajmy šo tola wo to, so by łódźiczka naschego žiwjenja była też łódźiczka luboscźe, dokhož tu hischcźe jěde po morju žiwjenja, so by, hdyž jěsba te konzej, pschistajicź šměła pschi brjohach, hdyž luboscź, wěczna luboscź.

Syma! Syma w naleczu! To sacźuchmy w sańdźenych dnjach. A toho šo nabojachmy naschich polow a sahrodow dla. A bojoscź njeje była podarmo. Tu a tam šmjersny něschto. A rostliny, wošebje trawa, wostachu šedźo a šyna njebu wjazy, — to też šuchoty dla, kotraž naš nimo symy tyscheše. A do tuteje symy tak cźopło, haj kak horzo! Pscheměnjeny šwět! praja ludźo. A praja to, dokelž hewak njewjedźa niczo prajicź. — Jedyn jenož je, kiž wichor, wětry wodźi a wschitke mróczele!" Nasch Bóh! „Wón wschitko we šwojej ruzy ma!" A tuta ruka je wschehomózna, je pak też wschehomiła. Jenu kaž druhu pak mózesch sapschimnycź. Se wěru to cźinisch, s wěru, kiž šo modli, — s modlitwu, kiž wěri! Tajka wěra a modlitwa praji cźi: Pucź, po kotrymž šo khodźi też pšches šuche a symne cźašy, tym šwojim sjewicź wě — nasch Bóh! Schtóž šo na wjedro, kajkež nětkle je, wusteji — jako kschesćźijan, — tón praji: to wscho, so by cźim bóle rostła — nascha wěra a dowěra a nadźija k Bohu!

W Hirschbergu w Schlesyskej wutworichu wyšoku schulu sa wukublanje wučerjow. Pschi šwjatočnosćźi sa sapočatk jeje dźěła běschtaj mjes druhimi pschitomnaj sastupjeł kultoweho ministra, a Wrótšławski biskop D. Zänker. Wyschschi president Helmut Brückner rěčeše k pschitomnym a rjekny: My trjebamy rysy młodźinu. So je wona khróbła, šylna a wěrjaza, to wěmy, so je pak wona cźeseźiwa — ehrfürchtig —, to hischcźe njewěmy. Hdyž dźenšnischa młodźina to pruhowanje wobsteji, kotrež je młodźina lěta 1914 wobstała, njesahinje Němska; wona pak sahinje, hdyž młodźina tajka, so cźeseźownosće — Ehrfurcht — njesnaje."

W Oberammergawje šu saše wulke šwjatočne pašionske hry. A to lětša jubilejne. 300 lět to šem, so šo tute hry w tamnej krašnej hórskej krajinje sapočachu. S wošebitej prózu šu pschihoty cźinili, tute jubilejne hry nanajlěpje pschedstajicź. Schtó by mohł tam też ras pašionu Khrystušowu wohladacź!

Na pucź.

„Schtóž chce šłyschecź Khrystuša rěčeceź, dyrbi wuknycź, šam bycź s Khrystušom. Tak bě to so mnu! Moju wučbu a moje prědowanje njejšym mohł namakacź w žanych s tych wschitkich knihow, doniž njebuch wotdźělany wot cźrjódy a Khrystuša šameho nješkyschach. Jako ja to cźinjach a jenož jeho šłyschach a šo s Marju k jeho nohomaj šydnych, nawuknych, schtó Khrystuš je!" Luther.

Listowanje: Sa 2. po Tr. S. w K. — Sa 3. po Tr. W. we W.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nosslitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu šobotu a płacźi schtworcźletnje 108 pjenjeźkow.

Čisło 23

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje | 10. junija 1934 | Bautzen

2. njedźela po Sswjatej Trojizy.

1. Jana 3, 13—18.

Sswoje durje jesamkane měcź, je druhdy dobre, haj nusne. Rosumny hospodaŕ samknje dom, so njebychu ßo paduschi a drusy skóstnizy do njeho sadobyli. Knjes Jesuß praji: „Hdyž ßo ty modlisch, sańdź do ßwojeje komorki a samkń ßwoje durje a modl ßo k ßwojemu Wótzu w potajnym . . .“ Njech ma sto krócź napominanje ßwoje prawo: Wocźiń wocźi! abo wocźiń hubu! — Se ßamßnym prawom khěrluscheŕ spěwa: „Njedaj wocźomaj ty hladacź tu na ßwětnu knicźomnosćź“, a psalmista rjeknje: „Ja chzu mjelczećź a nochzu ßwój rót wotewricź; ty budźesch wschitko derje cźinicź.“

Ale ženje ani nihdźe drje samknjena wutroba žaneje khwalby nima. Pschetoż samknjena wutroba, to drje budźe tajka, so chze jenoż we ßebi bycź a sa ßebje měcź; a wjele njeje trjeba, so tajka wutroba budźe stwjerdźena w ßamßnej lubosćźi. Tohodla wsmimy ßebi se ßłowow ßwjateho Jana ßwěrnu radu, kotraž rěka: „Njesamkaj ßwoju wutrobu psched ßwojim bratrom!“

Njesamkaj ju psched nim boźedla. Bóh je lubosćź. S tyßaz pruhami ßo nam ßwěcźi ßłónzo lubosćźe. Hdźežkuli kschesćźijan shladuje, wopokasma tuteje lubosćźe widźi. Wschěch wopokasmow króna pak je, so je Wótz ßam ßwojeho Ssyna njepschepuschćźił, ale jeho sa naß wschitkich podał, so bychmy psches njeho prawi, žiwi a sbóžni byli. Sa naß wschitkich! Sa twojeho bližscheho runje tak derje, kaž sa tebje. Je to nětko wjele žadane, so mamy toho lubowacź, kiž je naß prjedy lubował, dokelž Wótz praji: Daj mi, mój ßyno, moja dźowka, twoju wutrobu! a Ssyn ßo tebje a kóždeho we ßwědomje prasscha kaž něhdy Pětra: Schimanje, lubujesch mje? Schtó mohł ßo sarjez? Schtó nochzył wotmowicź: „Haj, Knježe, tu ßym, twoje dźěcźo, tebi ßłuscha moja wutroba a dźakna, wěcźna luboscź“? Chzesch-li pak jeho lubowacź, njesapomń, so dyrbisch jeho lubowacź we ßwojich bratrach. Woni ßu jeho dźěcźi kaž ty. A wón ßwojim dźěcźom ßwoje schćedriwe dary a dobroty wudźěluje najradscho psches jich bratrow, kaž wón dozyła ßwoje najrjeńsche dźiwy cźini psches cźlowjske graty. Tu je twój nan a twoja macź, twój ßyn a twoja dźowka, twój mandźelski, twoja mandźelska, twój pscheczel a twój ßußod, twój ßobucźlowjek a ßobupodružnik! Wotewŕ jim ßwoju wutrobu! Hacź ßu cźi dalozy abo bližschi, snacźi abo zusy, witani abo njepschijomni — na tym nicźo njesaleži, hacź runjeź maju najbližschi teź prěnje prawo na twoju lubosćź, prěnje prawo, haj, ale niz jenicźke prawo. Schěroko wotewrjena ma wutroba bycź boźedla.

Njesamkaj wutrobu psched twojim bratrom teź jeho dla. Wón potrjeba twoju lubosćź, hdyž je w nusy, we wulkej abo w małej, w cźělnej abo w duchownej. Chzesch ty ßo jemu wotwlakowacź prajizy: Ja mam ßam se ßobu dosć cźinicź? Dha by ßo runał měschnikej a levicźe, kotrajź ßo wboheho wot rubježnikow wußlěkaneho a straschnje sranjeneho pominjeschtaj. Ty by se ßwojej njeßmilnosću ßwojeho bratra cźěßnosćź ßamo pschisporjał; pschetoż wón by derje pytnył, so by jemu pomhacź mohł, ale so jemu pomhacź njechasch, a tole hórke pósnacźe dyrbjało jeho ßnadź hischcźe bóle bolecź hacź jeho nusa ßama na ßebi. Wón potrjeba twoju lubosćź teź, hdyž w žanej widomnej nusy njeje. Hdy bychmy pschezo wědźeli, kak někotražkuli dusscha woprawdźe jachli po schkriczźy lubosćźe, my bychmy ßo strózili. Njemohł, nochzył ty tón bycź, kiž by ßo na tajkej wopuschczenej duschi ßmilił a jej, kotraž kaž pó cźmje khodźi, kusk ßwětka pschinjeßł do jeje cźěmnosćźe? A hdy by twój bratr, wscho jene hacź je cźi snajomny abo niz, niczeho njepotrjebał, jene s wěstosću potrjeba, runjeź ßnadź njewjedźizy, mjenujzy twoje dobroproschenje psched Bohom

w twojich modlitwach, a to je druhdy też jenicžke, schtož móżesch sa njeho cžinicź. Schto chzesch hewak cžinicź sa njepschecžela, kiž żo ſ tobu njecha wujednacź? Jenicžke cži twoje dobroproſchenje ſa njeho ſbywa, ale tole jenicžke je najlěpſche, najſkerje prawy klucz k jeho ſawrjenej wutrobje. — Też tu żana wurěcž njepłaczi, ani ta: Wón toho hódny njeje, ſo wo njeho rodźu. Hdy by naſch Bóh ſ nami chzył ſakhadźecź, każ żmy żebi ſaßłużili, hdże bychmy my woſtali? Hacž hódny abo niz, hacž budże cži ſa to żo dźakowacź abo niz, budź na měſcże dobry twojemu bratrej, ſo njeby ſ twojej winu hiſchcże bóle ſchkodował, ſo by wjele bóle ſ twojej luboſcźu był polěpſcheny.

Njeſamkaj żwoju wutrobu pſched nim napoßledku żam żwojedła. Krucże, ale zyle po myßli a wucżbje żwojeho Knjeſa a miſchtra japoſchtoł żudźi: „Schtóż żwojeho bratra hidźi, tón je mordař, a wy wěſcże, ſo mordař nima wěczne żiwjenje, tak ſo by pſchi nim woſtało.“ Wěſo, hdyż ſchtó żwoju wutrobu ſamknje pſched żwojim bratrom, ſ tym hiſchcże prajene njeje, ſo by jeho hidźił. Ale japoſchtoł też praji: „Schtóż bratra njelubuje, tón woſtanje w żmjercźi.“ „Njelubuje“ — to łahodniſcho klinczi, „w żmjercźi woſtacź“ lědy łahodniſcho. Schtóż pak żwojeho bratra lubuje, tón ſměje żam ſa żebje ſ toho żłódki troſcht wobżwědcżenja, ſo je żo k żiwjenju pſchecźiſchcźak. Niz każ mohł żebi na tajke waſchnje żam pſchipiſacź ſbožo a ſbóżnoſcź. Naſcha ſbóżnoſcź, nětcźiſcha a pſchichodna, je a woſtanje njenarjekniwy dar Božeje hnady w Jeſuſu Khryſtuſu. A naſcha ruka, kotrejż żo tutón dar doſtanje, je naſcha wěra do Sbóżnika. Naſcha bratrowſka luboſcź pak je hódnŷ a żiwy płód tajkeje wěry! Na jejnym płodże dyrbiſch żwoju wěru pósnacź. Schtóż wutrobu ſamknje pſched żwojim bratrom, tón njepraj, ſo ſteji we wěrje, tón nima ſnutskownego wobżwědcżenja, ſo je ſ wěrnoſcźu żiwy, tón ſměje wěſcże żam najwjetſchu ſchkodu, wjetſchu hiſchcże hacž jeho bratr. Wěſch dha, kak dołho budźeſch ſ nim hiſchcże po pucźu? Schto potom, hdyż cże jónu twój bratr wobſkorži pola twojeho Knjeſa, a hdy by twój Knjes, na njeho pokaſujo, cże ſacźiżnył: Schtož ty jemu njejży cžinił, to mi njejży cžinił! Nimam prawje, hdyż praju: Njeſamkaj żwoju wutrobu haj bożedła a żwojeho bratra dła, tak też żam żwoje dła!

Budźe-li wutroba wotewrjena, budże ruka wotewrjena w żmilnoſcźi, a runje tak wóczko a wucho a ert a wſcho. Pſchetoż kajkaż je wutroba, tajki je zyły cžłowjek. Dźenża je dźeń Cžeŕwjeneho kſchiża. Też Cžeŕwjeny kſchiż żłuſcha do ſkutkow bratrowſkeje luboſcże. Njech żu wone wſchě naſchej wutrobje poruczene! Pod kſchižom, tutym ſnamjenjom bójſkeje wumożeŕſkeje luboſcże, ſawdawajmy żebi pſchezo ſażo ruzy a proſchmy żwojeho Jeſuża:

O ſahoŕ we naż płomjo jażne,
ſo bychmy bratram żłużili.
S naż wſchitkich towaŕſtwo ſcżiń kraßne,
ſo żana móz naż njedźěli. (Spěw. 330, 3.)

Hamjeń.

Pſchi hacże.

Sso pyſchnej' ſtwórby wjeżelo
Pſchi hacże tudy żedźu na trawzy.
Kak Bóh Knjes dźiwnje wodźi wſcho,
To hiba mi żo w myßliczzy.

We wodże nězżnje hibaja
Sso potacże a wſchelke trawicźki,
A żiwjenja żo wjeżela
Tu muſchki, waczki, rybicźki.

A hlaj, tam w hata żrjedźiſnje
Ssněhběłe kraßne róże kcźějeja!
Dźiw doſpołneje rjanoſcże
Na żołmicźkach żo koleba!

Scże wy, wy róże wodowe,
We běłych koſchulkach żnadź jandźelki,
Tu ſ njebjeż dele pósłane,
Nam pŕěd'wacź Boha na wodach?

Wam draſcźicźka je njewina!
Wam wutroba je żłónczka ſkhadźenje!
Ha, hdże je waſcha domiſna?
Mi prajcże, róże kcźějaze!

Ně, ſ njebjeż njejżmy pſchiſchli my!
Wſchu rjanoſcź nam, żłyſch, żłónzo, woda da!
A ſ cžémnoh' hata wuńdźechmy,
Ssmy roſtłe każ wſcha trawina.

Wſcho pak, ſo cžiſchi żwědkojo
Tu byli Bożej' wſchehomozy my!
Hdyż dźěło to żo ſkónczíło,
My do wody żo wrócźimy. — Ł.

Njedźelſke myßliczki.

Njedźelu popołdnju. Sskónczny deſchcźik pada a ſemja pije. Trada wuhorjena po tajkim wokſchewjenju. A my cžłowjekojo ſ njej.

Njedźelſki deſchcźik to! „Faraŕ je na kłětzy proßył, nětko bórſy deſchcźik pſchińdże!“ praja ludźo. A maja huſto prawje. Dźenża też. Ale poprawom je to wuſnacże khudoby a njedoſtatka. Cžehodła jenoż faraŕ? Cžehodła njepraja: My żmy żo ſ fararjom modlili? Njejżu żo ſ farajom żobu modlili? Cžehodła njeſhromadźi żo prjedy hižo zyła żwójba, zyły dom, ſo by ſhromadnje żo modlił a ſhromadnje proßył wo deſchcźik? A cžehodła njeſhromadźi żo w zyłej wßy kóżda żwójba doma, ſo by tak proßyła? Njedoßahaſche wěra? Hanibuja żo, to cžinicź? Abo cžehodła po prawom żo njemodła ſhromadnje we żwójbje, njeproſcha wo deſchcźik a ſchkit, wo płódne wjedro, dobre żně? Cžehodła nimaja dozyła domjaze nutrnoſcże? —

Faraŕ na kłětzy proßy wo deſchcźik. Haj, ale zyła woßada ſpěwa tola ſ nim żobu! Dobroproſchenja a próſtwy na kłětzy chzedźa tola bycź a dyrbja tola bycź modlitwy zyłeje woßady! Ssu wone to? Tón, kotryż żo żobu njemodli, kotryż żobu do żwojeje modlitwy njewoſmje toho, ſa kotrehoż żo proßy, abo to, wo cžoż żo proßy, je dźěł Božeje żłużby ſkomdźił a ſanjechał. —

Tute modlitwy a dobroproſchenja żu dozyła woßebita należnoſcź — niz mjenje modlitwy a dobroproſchenja powſchitkownje! Hdyż dozyła chzeſch dobroproſchenje cžinicź ſa někoho, dyrbiſch — zyle każ hdyż k Bożemu wotkaſanju dźeſch — ſ nim wujednany bycź, njeżměſch niczo pſchecźiwo njemu měcź. Pſchetoż kak dha by mohł wěrne dobroproſchenje ſa toho cžinicź, na kotrehoż maſch hidu, ſawiſcź, hněw, wo kotrymż żnadź hižo na kemſchazej ſchcźeżzy tak a hinak rěcźiſch, a hdyż niz tam, tak pſchi płocże, pſched durjemi abo na kachlowej ławzy? Ty tola njemóżeſch a njeżměſch tajki pſched Boha pſchińcź! Abo hdyż ty měniſch, ſo móżeſch a żměſch, njepſchińdu tola twoje modlitwy hacž k Bohu — dokelż żane wěrne modlitwy njejżu. Naſcha modlitwa je tola rěcź wěrjazeje

kscheszćijanskeje wutroby ſ Bohom. To rěka kscheszćijanska modlitwa je to. —

A runje tak a podobnje masch rospominacź spowědź a Boże wotkasanje. Pschi tym njeßměsch sabycź, ßo dopomnicź na to, schtoż Jesuß Khrystuß żada wot toho, kiž dże woprowacź a ßo duzy dopomni, so ſ někim na czistym njeje. Wón dyrbi hicź a ßo wujednacź. A njespěwasch dha: „. . . jako my wodawamy ßwojim winikam“? Ale kajzy dźeja to kscheszćijenjo k spowědźi a k Bożemu blidu!! Běda! Kak móże tajki khód żohnowany bycź, a żohnowanje pschinjesćź? So jich telko po wuźiwanju ßwjateje wjeczerje niz sbożownych, niz radostnych — ale njespokojnych, njesbożownych a w starych kolijach a hubjeńschich, je na tym wina, so tuczi duzy k spowědźi njeběchu tajzy, kajkichž chze Jesuß ßwojich hosczi měcź. Woni njeßu ßwoje stare brěmjo saßo ßobu dom a pschipołożichu hischcże walczk winow. —

Njedźelu popołdnju! Haj, tajke a hinasche myßliczki czi to pschińdu. Wożebje też, hdyż dźenża deschcźik proch tak kusk pokrjepi, hdyż jenoż naidala ßo hrimasche, hdyż nětko hižo saßo módre njebjo, hdyż hižo saßo wětsik duje, kiž wscho rosczěri. Ssu fararja ßameho wostajili w modlenju? Ssu jenoż kedźbowali, schto praji a kak ßo modli? Abo ßnadź ßamo to niz? Njestykujetej ßo w domach wßy a wożady żanej ruzy a njemodli ßo tam żana wutroba w duchu a woprawdże? Abo — haj abo ma tuta ßuchota — każ prjedy syma a smjerschi — bycź khłostanje — khłostanje a niz jenoż powuczenje, pruhowanje, spominanje? —

Myßliczki njedźelu popołdnju! Haj ßu dha tu dozyła tajke myßliczki njedźelu popołdnju? To rěka: masch dozyła khwile sa to? A potom też: Ssy dopołdnja khwile měl, ke mschi hicź abo tola domjazu nutrnoscź měcź? A ßy też wolu měl? Ssy dozyła chzył hicź kemschi?

A khodźisch dozyła kemschi, ßłużisch Bohu w jeho ßwjatnizy? A ßwjeczisch njedźelu a ßwjaty dźeń? Tole je saßo hižo wěz ßama sa ßo — a to srudna!

A schto je wina na wschěm tajkim a podobnym srudnym pola naß? Pola kscheszćijanow? To, so njemyßla na to abo nochzedźa myßlicź na to, schto to je: kscheszćijan bycź! To, so njewědźa abo nochzedźa wědźecź, schto to rěka a schto to je: Ja wěrju do Boha! To, so ßo khowaja psched Jesußowym ßłowom: „Schtóż so mnu njeje, tón je pschecźiwo mi!“ To rěka: Pak ßy ty kscheszćijan — pak ty njejßy kscheszćijan! Haj, pak ty njejßy kscheszćijan, byrnjeż też kscheszćijan rěkał. Kscheszćijan wusnawa ßwoju kscheszćijansku wěru ſ ertom a ſ wutrobu, ſ ruku a ſ zyłym ßwojim żiwjenjom a sadźerżenjom a to njedźelski a wschědny dźeń, ſ kemschikhodźenjom a ſ dźěłanjom, w dobrych a w czeżkich czaßach. Kscheszćijan je pschezo kscheszćijan, a je tohodla runje nětkole kscheszćijan, — haj runje nětkole kscheszćijan! —

Tola doszź tajkeho myßlenja sa dźenża! Schtoż tu, je doszź, so móżesch zyły tydźeń myßlicź a też potom njebudźesch hischcże hotowy. A hdyż ßy ßebi schto myßlił, schtoż by rad dale podał sa rosmyßlowanje, to pószel ßem sa nasche łopjeńko, kotreż chze tak prawje bycź też łopjeńko sa njedźelske popołdnjo.

S Budyschinka wo Budyschinku.

Njedźelu Sswjateje Trojizy seńdźe ßo w naschej wobnowjenej zykrwi młodźina Maleschanskeje, Porschiskeje a Budyschinskeje wożady, so by tu krótku nutrnoscź wotměła a ßebi zyrkej wobhladała. Runjeż mějachu tutu njedźelu też někotre druhe sjednoczeństwa ßwoje ßwjedźenje, bě ßo tola hischcże nahladna liczba młodych hólzow a holzow seschła. Też někotsi doroscźeni tu běchu.

Po wuspěwanju tsjoch kěrluschowych schtuczkow ßo najprjedy knjes farař Mikela ßłowa jimasche a rosłoži młodźinje wschelake wobrasy w naschej zyrkwi a to wożebje te, kiž ßu nad woltarjom, na wobłożenju pschi skhodże na klětku a na łoži abo łubi Pschiwczanskeho ryczeŕkubła. Potom saßo jedyn kěrlusch wuspěwachmy.

Nětko powědasche nam knjes farař Handrik-Porschiski něschto se stawisnow Budyschinkskeje zyrkwje. Chzemy ſ nich też naschim czitarjam a czitarkam něschto podacź. Se starych czaßow Budyschinka wschak nam niczo nadrobne snate njeje. Mjeno Budyschink na to pokasuje, so drje je wjeß jene ßydlischczo města Budyschina było. W Budyschinku je drje najprjedy jenoż kapałka stała, w kotrejż ßu duchowni ſ Budyschina Bożu ßłużbu wotměwale. Pschi puczu ſ Budyschinka do Krakez, tam, hdźeż nimo jeneje Krakeczanskeje hórki wjedźe, steji kamjeńtny kschiż, na kotrymż je mjecź wurubany. Powěda ßo, so ßu tu něhdy Krakeczenjo jeneho kapłana sabili, kiž bě duzy po puczu ſ Budyschinka do Budyschina, hdźeż bě Bożu mschu czitał. Hacź je tomu tak było, njehodźi pak ßo dopokasacź. Wokoło lěta schěßnacże stow ßu tu potom jednoru zyrkwiczku postajali. Leżownoscże je wěsty von Rechenberg darił, też ßo ſa saplacźenje fararja postaral. Do zyrkwinskich knihow je drje ßo też wot tutoho czaßa ßem sapißowało. Bohużel ßu ßo w ßydomlětnej wójnje sniczike.

Dokelż je drje jednora zyrkwiczka dodźerżana była, ßu potom wokoło lěta schěßnacże stow a wóßomdźeßacź nětczischu zyrkwiczku natwarili. Wożebitu saßłużbu wo twar nascheje zyrkwje ma Korla Hendrich ſ Nostitz. Jeho kamjeńtna postawa, każ też ta jeho żony, je w naschej zyrkwi widźecź. Klětka je tehdy tam była, hdźeż je nětko wuheń. Nětko je klětka wysche woltarja. Na jeje městnje bě prjedy wobras. Posledni wobras, kiž je tam był, pokhadźa drje něhdże ſ lěta wóßomnacże stow. Wón wißa nětko na sczěnje.

Mnosy tych, kiž maja wo na chu zyrkej saßłużby, wotpoczuja w rowach pod zyrkwju. Też pod wěżu běchu rowy. Sakhoda do wěże prjedy żaneho njebě. Schtóż chzysche na wěżu, dyrbjesche psches zyrkej. Posdźi cho ßu rowowe kamjenje wotstronili a je do sczěnow zyrkwje saßadźili, hdźeż móżesch ßebi je dźenża hischcże wobhladacź a pißma na nich czitacź.

Korla Hendrich ſ Nostitz je naschej zyrkwi też knihownju darił. Nascha knihownja je też drohotny pokład měła, mjenujzy wot Gutenberga czischczanu bibliju. Tutu drohotnu knihu bohużel wjazy nimamy. W sańdźenym lětstotku ßu ju jako pjenjesy trjebachu, sa 8500 hriwnow pschedali. Tón, kiž je ju kupił, je ju potom sa wjazy hacź 40 000 hriwnow pschedał. Dźenża bychmy hobrski pjenjes sa nju dostali.

Dale wobhladachmy ßebi hischcże wschelake wopony a dupu, każ też schklu sa kschczeńsku wodu. Sajimawy je też pěskowy czaßnik na klětzy, kiž pokasuje, hdy je ßo schtwórcź, poł, tsi schtwórcź a hodźiny a zyła hodźina minyła. Wschě wopony a ornamenty (wupyschenja) na łożach, dupje a wysche woltarja ßu wustojnje ſ drjewa wurěsane a se wschelakimi barbami wobarbjene. Tute wězy a też drjewjane dźěle pischczelow je czerw khětro pchetocził. Tohodla ßu nětko drjewo ſ mokschisnu napojili, kiž czerwja mori.

Napoßledk sczini farař Handrik młodźinu na nowe wumołowanja na wobłożenju khóra kedźbnu. Widźimy tam

kschiž, wutrobu, kótwizu a grjekskej pißmikaj. To wosnamjenja wěru, luboscź, nadźiju a mjeno Christos (Khrystuß).

Po wuspěwanju jeneje schtuczki ßebi potom kerchow wobhladachmy. Tón woßebje kedźbnoscź wulka pyramida sbudźi. Na njej czitamy mjeni von Ziegler und Klipphausen. Postajena je we wóßomnatym letstotku. Schtóż chze hischcże nješchto wjazy se starych czaßow Buydschinka a wokoliny wědźecź, njech ßebi nastawkaj w schulskej czitanzy „Kwětki" pschecźita, kiž stejitaj pod napißmom: Korla Hendrich s Nostitz wo tsiecźilětnej wójnje a Srudne nashonjenja w ßydomlětnej wójnje.

Tajki wulět młodźiny se ßußodneju woßadow k nam bě sdobom natwarjazy a powuczazy =l=

Czehodla niz tež pola naß?

Zyrkwiny wokrjeß Mühlhausen wotmě woßebite Boże ßłużby sa dobroproschenje wo schkit sa ßywy a hona.

Tajke modleńske Boże ßłużby wuhotowacź, bu wjednistwu zyrkwineho wokrjeßa s wolrjeßa namjetowane. Wjednistwo czinjesche po tym a ratarjo ßo tam do tsjoch wulkich pólnych Božich ßłużbow sjednoczichu.

Njeje nusa we Łużizy tež wulka? Njewuhorja horzota a ßuchota a wětr nastajnje semju bóle a bóle? Njeißu smjerśki tu žaneje schkody naczinile? Njeißmy kóždy dźeń pod strachom, so njewjedra a sliwki snicza krajiny?

A dozyła: Mamy dha hakle potom ßo modlicź a dobroproschenje czinicź, hdyž je tu nusa a strach? Ně, my mamy nastajnje bycź w moldenju a dobroproschenju! Chzemy dha my mjes tymi bycź, kotrychž hakle nusa wucźi ßo modlicź?

Tak dyrbi to tola bycź, so my ßmy czi, kotsiž hinak njemóża hacź ßo wschědnje modlicź, wschědnje ßwoje naležnoscże w modlenju wupowědacź Bohu, a to tohodla, dokelž je nasicha wutroba polna wěry, kotraž je luta dźěczaza dowěra k Bohu, kotryž je luby Wótz a wschehomózny Bóh!

Tak dyrbi to bycź! Haj! Ale je to tak w kóždym kschescźijanskim domje, w kóždej kschescźijanskej ßwójbje? Spěwa wona ranśche a wjecźorne modlitwy, czinjo dobroproschenje sa wscho, schtoż jej někak naleži? Spěwa wona blidowe pacźerje — scźicha abo s hłoßom —, ale pak tola blidowe pacźerje?

Njemylmy ßo tola a njenarěcźmy ßej ßami hewak nješchto! We ßwójbje a pola kschescźijana njeje nješchto prawe w kschescźijanstwje, hdyž tam kóždy dźeń njerěcźa s Bohom. Kaž dźěczo hinak njemóże a njecha, hacź so kóždy dźeń s nanom rěcźi — hdyž jeho hischcże ma a hdyž prawe dźěczo je, — tak tež kschescźijan hinak njemóże a njecha, hacź kóždy dźeń s njebjeskim Wótzom rěcźecź, kotryž tu pschezo je, a k njemu ßo modlicź, hdyž kschescźijan prawy kschescźijan je. Prawy kschescźijan je pak dźěczo Boże. A dźěczo rěcźi s nanom!

Hdyž dźěczo ras s nanom njerěcźi, klaza to něhdźe, njeje to po prawym. Tak husto hacź kschescźijan ßo wostaji wschědneho modlenja a dobroproschenja, klaza to něhdźe, njeje to po prawym!

So bychmy tola skoro sa tym pschischli: Pak — pak! Pak ja ßym kschescźijan a ßo po kschescźijansku mam — a schto to rěka, praji nam Nowy Sakoń! — pak ja njejßym kschescźijan! Na tym nicžo njepschemeni to, so mjeno kschescźijan mam.

My ßmy hacź ßem psches czaßy pschischli, kotrež běchu tajke, so bychu nam to dyrbjake doprajicź! Hdyž my pschezo hischcże tajzy ßmy, kotrymž ßo tole, schtoż ßo po prawom ßam rosumi, dyrbi hischcże doprajicź, je to srudnje doscź!

Kak dołho hischcże?! Wono móże ras psche posdźe bycź! Hdy? — to my njewěmy nichtó! Tohodla dyrbimy dźeńża bycź, schtoż rěkamy: kschescźijenjo snutskownje a swonkownje, kschescźijenjo woprawdźe, kschescźijenjo, kiž ßwoju wěru wusnawaja s wutrobu a s ertom, s ruku a se skutkom, s zyłym žiwjenjom a sadźerženjom njedźelski dźeń a wschědny dźeń, w dobrych a w njedobrych czaßach!

Tucźi kschescźijeno pak ßo modla kóždy dźeń! Wěrjaza kschescźijanska wutroba njemóże hinak hacź kóždy dźeń rěcźecź s njebjeskim Wótzom!

Zyrkej a stat.

Zyła jakska Łużiza twori se ßwojej evangelskej młodźinu woßebity wokrjeß. Tutón je dźělený do 4 podkrjeßow. Wjednik sa zyły wokrjeß je knjes Uthoff, kiž tukhwilu tež hischcże Budyski podkrjeß ßam wjedźe. Wón je pschi tym, zyke dźěło snowa sarjadowacź.

Wschelake s bliska a daloka.

Ssuchota. Syma, pißachmy njedawno; wjele je snicžiła, woßebje běrny. Ssuchota, dyrbimy dźenża pißacź. Ssuchota je hižo snicžiła wjele a nicži hischcże, njech tež tu a tam njewjedra deschcźik pschicźěrichu. Ssnadny troscht je, so ßłyschimy, so je ßuchota tež druhdźe, haj po zyłej semi cźlowjekow tyschi, tak w Amerizy, hdźež je wjele hórje hacź pola naß, tak w Indiskej, hdźež je hischcże hórje. Njemózni stejimy tu pod tutym sjewjenjom, njemózne zyke cźlowjeństwo! Niz mjenje, hdyž pschińdu njewjedra a sliwki, kajkež je nascha Łużiza snaje s poßlednich lět, kajkež ßu, kaž runje cźitamy, njedźelu Franzowsku domapytake. A niz mjenje njemózni ßu cźlowjekoju a nastróżeni, hdyž semja rži a wichory ßo wjercźa, kaž runje s města Kalkutta ßłyschimy. Schtó je nětko s knjesom na wschěm? Pschipad? kaž někotsi praja. Nichtó? kaž druzy mudruja. Kak wbohuschzy woni, hdyž ßo pod tajkim knjeźstwom wědźa! Niz tak a nihdy tak! Ně:

A porucź Bohu ßwěru
ßwój pucź a srudobu
a wopomń s prawej wěru:
Bóh knježi na njebju!
Wón wichor, wětry wodźi,
tež wschitke mróczele,
pucź, po kotrymž ßo khodźi,
wón ßwojim sjewicź wě.

Na pucź.

Kschescźijan rěkam, kschescźijanka rěkam! Ssym ja to?

Listowanje. K. K. H.: Najwutrobnischi dźak sa wschu prózu a pomoz. — Knj. L.: Runje dostach. Dźakuju ßo jara.
Redaktor.

Sa 3. po Tr.: W. we W. — Sa 4. po Tr.: R. w M. — Sa 7. a 8. po Tr. postaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schtwórcźlětnje 108 pjenjezkow.

Cźišło 24

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swérnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoč ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. junija 1934 Bautzen

3. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 15, 1—10.

Žadne doscź ßu w naschim žiwjenju te hodźiny, w kotrychž ßebi khwile wosnjemy, ras na dźěło nascheho Boha na naschej duschi kedźbowacź. Jemu ßo dźe, kaž ßo nanej a macźeri husto dźe: dźěcźi maja jeju luboscź kóždy dźeń a tehodla lědom na nju kedźbuja. Hdyž Jesuß w ßwojich kraßnych pschirunanjach wo pytanju a napominanju, njeßenju a wyskanju tuteje Božeje luboscźe k hrěschnikam powěda, to potajkim tohodla cźini, so by nam wocźi wocźinił sa Boże dźiwy, kiž ßo w potajnoscźi cźłowjeskeje dusche stanu. Schtóž na nje kedźbuje, ma lute spodobanje na nich. Tohodla: Wocźin wocźi sa wumóžeńske dźěło ßwojeho Boha!

„Hdyž wón jenu wot nich schubi ...“ ſ tym ßo tele dźěło sapocźnje. Njeje to spodźiwne? Kak móże ßo žiwemu Bohu cźłowjeska dusscha schubicź? A tola Jesuß Judascha pschi wschěm ßwěrnym dźěle tři lěta dołho schubi! S Božeju rukow, ale niz ſ Božeju wocźow — to je Bohužel snamjo wjele ludźi, kiž běchu junu w jeho bliskoscźi. Hacź na lohkomyßlnoscź ßwojeje wutroby poßłuchachu, abo hacź pytachu kwětki, kiž pschi pucźu kcźějachu, hacź ßo kaž prěnjej cźłowjekaj w paradisu ßwjateho Boha bojachu, hacź chzychu ßami ſ knjesom bycź a njechachu ßo dale dacź wot Božeho ducha wocźahnycź, hacź se Laodizejskej woßadu dźachu: Ja ßym bohaty a mam do wole doscź a njepotrjebam niczoho! — schtó chże to wjedźecź? Doscź — ruzy Božeje hnady, kotrejž jich pschezo saßo dźerżeschtej a schěhaschtej, dyrbjeschtej jich jeneho dnja srudnje hnutej puschcźicź. A schtož Božej ruzy puschcźitej, to pschezo hłubje pada, dokelž steji pod ßamßnym sakonjom kaž kamjeń, kiž móz nascheje semje na ßo cźehnje, hdyž jón puschcźisch. Jenož schtož ßo ſ wyßoka dźerži, tule seńsku móz pschewinje. Cźłowjeska wina, so Božu hnadu sazpiwaju a schubja, je, ſ kotrejž ßo Boże dźěło sapocźnje.

Tež dźenża hischcźe tón ßamßny napohlad! S kelko luboscźu dyrbi tola nasch Bóh do ßwěta pohladacź, so njeje pschezo hischcźe wosprózdnył! Jeho ßwjatej woli napscheczo steja zyłe ludy, zyłe cźaßy. Kak tola cźłowjeństwo njewumě-rjenu luboscź ßwojeho Knjesa pschecźini! Dźi do wustawow snutskowneho mißionstwa, tam póznajesch, schto móże Bóh tón Knjes cźinicź, hdyž ßo jeho luboscźi wutroby wotewrjeja. Ale njeskorźmy! Hdyž ßu wody nětkle tak spadnyłe, ßnano je to kaž pschi morju snamjo, so saßo pschibywaja.

„So by wón tež dźewjecź a dźewjecźdźeßacź njewostajił w puscźinje“. Saßo jene praschenje. Móże da tón Knjes poboţnych na khwilu na bok stajicź, schubjenych hrěschnikow dla tak mohł rjez, so by wschitku ßwoju móz na tule nusu stajił? Ale to njecha nasche ßłowo prajicź. To ßu cźłowjeske myßle. Nasch tekst chze jenoż wusběhnycź: Tam, hdźež móz hrěcha knježi, je Boże dźěło praschenje žiwjenja. Hdyž njeby ßłónzo jeho hnady do tejleje cźmy ßwěcźiło, dyrbjało wschitko žiwjenje mrěcź. Tohodla wón hrěschnikow žanu hodźinu ßamych njewostaji, ale sa nimi dźe, hdyž po ßwojich ßamßnych pucźach khodźa. Hižom sady bliščeje skały bychu ſ mjesow Božeho ßłónza byli a žane stwjelcźko njemóhło wjazy w jich wutrobach narosć. Potajkim: Bóh cźi njeda ani jenu krocźałku po ßamßnych pucźach do cźěmnoscźe hicź — wón sa tobu dźe. Wětr wěcźnoscźe tebi kaž ſ domisny wokoło cźoła duje, so njeby Boha sabył.

„A njeschoł sa tej schubjenej tak dołho hacź by ju namakał“. To je najcźežschi kruch wumóžeńskeho dźěła twojeho Knjesa. W kajkich wobstejnoscźach móże wón ju jenoż saßo namakacź? Tola jenoż sranjenu, wohórcźenu, skórźby we wutrobje mějo. Jemu njeje cźežke, so wón dyrbi hicź po tyßaz sapleczenych pucźach na tymle ßwěcźe, so by to schubjene

ſaßo namakał, kotreż tola jeho ßwjate ſnamjo na ßebi njeße. Jemu je jenoż to tak cżeżke, ſo ßwoje ſnamjo w tajkej wohidnoſcżi nadeńdże a dyrbi telko hidy ſa luboſcż, telko khudoby ſa bohatſtwo namakacż. Hiſchcże je tak, ſo Boha toho Knjeſa pſche wſchu měru bola te rany, kotreż cżłowjekojo ßwojej ßamßnej duſchi ſbija. W jenej jeniczkej hodźinje woni, huſto hižom w młodych lětach, wſchitke Boże dźěła na ßwojej duſchi wuhaßnu. Stawiſna wo cżerpjenju a wumrjeczu naſcheho Sbóżnika w bibliji, njeje nam każ boloſtne ſdychnjenje żiweho Boha, ſo dyrbjeſche ßwojeho jeniczkeho ßyna na kſchiż nabicż, ſo bychu cżłowjekojo jene měſtno měli, hdźež duſchowne boloſcże ßwojeho Boha ßłyſcha? Haj, pſches wſchitku haru a wſchitke mrěcże naſcheho ßwěta ſ wyßoka kěrluſch ſaklinczi, kiż naſchu duſchu w jejnych hłubinach pyta: „Hacż by ju namakał ...“

„... hdyż dom pſchińdże ...“ Maſch hodźiny w njebjeßach, hdźež ſwony po wſchitkich njebjeßach ſaſwonja a wſchitzy ßwjeczi a ſbóżni ßo ſhromadźuja. To ßu te hodźiny, hdyż Bóh tón Knjes ßo wot ßwojich ſtaroſcżow wo cżłowjeka dom wróczi. Ale też to je hiſchcże dźěło! Pſchetoż wón namakanu wowczku ßam na ßwojimaj ramjenjomaj ſ wjeßełoſcżu dom njeße. Ale na tym njeje, ſo by wowczka ßwojemu wumożerjej lohko cżiniła, ßo ſwjeßelicż. Nowy ßwět, do kotrehoż ßo njeße, je rjany a ßwóncżny, ale ſtary ßwět, w kotrymż běſche żiwa, ma móz, kajkuż njebychmy ſa móżnu měli. Kak też potom hiſchcże naſche cżěło napſcheczo dźěła, hdyż je też duch ſwólniwy, po Boſy żiwy bycż! Japoſchtoł Pawoł je tola woprawdźe ßwoje wobliczo ſtajił na to, ſchtoż je horjekach. A tola w liſcże na Romſkich w 7. ſtawje nam wo tym powěda, ſo dyrbi wojowacż mjes dobrym a ſłym. Ně, tak to njeje, ſo ßmy duzy na dompucżu hižom w njebjeßach. Bóh tón Knjes ma njeſcż, też na wumoženych cżłowſkich duſchach, doniż njeje jich woprawdźe dom donjeßł.

„... a ſawoła ßwojich pſchecżelow a ßußodow a rjeknje k nim: Wjeßelcże ßo ſo mnu!“ Kajke to ſkóncżnje! Boże wumożerſke dźěło ßo ſkónczi ſ Bożej wjeßełoſcżu. To je potom njedźela tych ſbóżnych! Tehodla wěrju, ſo ſmějemy też w njebjeßach hiſchcże wjele ßwjateho a rjaneho cżinicż. Bóh tón Knjes naß ſwoła, ſo ßo ſ nim ßobu wjeßelimy! Ssnano móżeſch ty hižom tudy ßwojemu Sbóżnikej pomhacż, ſo ßo na duſchach wjeßeli. Njewěſch nikoho, kotremuż mohł pokaſacż, ſaßo na prawy pucż pſchińcż? W twojim ßußodſtwje? Na żadyn pad njeßměſch ſe żiwjenja wuńcż bjes toho, ſo ßwěcżazej wocżi twojeho Knjeſa nad twojim ßamßnym żiwjenju widźiſch a jeho ſawjeßeliſch, ſo wjeßołych cżłowjekow dom njeße.

Kóżde wumożene żiwjenje je kruch wěcżneje njebjeſkeje wjeßołoſcże. Kajka potom Boża cżicha, ßwjata, wucżiſcżaza a wukhowaza luboſcż w naſchim żiwjenju pſched nami ſteji! Wſchědnje dyrbjeli ßwoje kolena we wutrobnej dźakownoſcżi ſhibowacż. Njeje nuſne, na tamne powědancżko wo krónje bjes drohich kamjenjow ſpominacż, kotruż młoda holza we njebjeßach dóſta, dokelż njeběſche ßo ženje na ſemi na hnadże ßwojeho Boha na hrěſchnikach ſwjeßeliła, ale běſche jenoż pſchezo na ßwoju ßamßnu duſchu myßliła? Wjazy wjeßełoſcże ſ Božimi jandźelami w kſcheſcżijanſtwje! Hamjeń.

Wucż mje cżinicż, Knjeże, po twojej woli.

Wucż mje, Knjeże, po Twoj' woli
Sso tu ſtajnje ſłożowacż.
Tych dla naſchej winy ſwoli,
Cżěło, krej tu na ßo wſacż,
Kak hrěſchny mój dok je Cże ſ boloſcżu ſtużił,
Tuż pomhaj, ſo Tebi bych ßwěrniſcho ßłużił.
Spożcż, Jeſu, ſo wyſche wſcho, lubuju Cże.
Njech żana móż wot Tebje njedźěli mje!

Chżył naß wucżicż, kiż ßmy brali
S wulkej Twojej hnady tu,
So ßo bychmy lubowali
Jako bratſja mjes ßobu
A hladali ſawiſcże, ſwady ßo wſcheje,
Schtoż pſchiſtojne k prawemu kſcheſcżanſtwu njeje.
Naß, Knjeże, we bědźenju podpjeraj tu,
Hdyż njepſchecżel leſcż a móz nakoži wſchu.

Dyrbimy-li po Twoj' woli
Nuts do wſchelkej' żałoſcże,
Daj Ty móz, ſo bychmy móhli
Kſchiż ßwój noßycż ſcżerpliwje.
Twój duch ßam chżył po prawym pucżu naß wodźicż,
Nam cżichoſcż a radoſcż do wutroby płodźicż
A wěru, o Jeſu, kiż wě, ſo wſchak Ty
Tu ſtajnje naſch paſtyŕ a Wumóżnik ßy. J. B.

Do pſchirody — ſ pſchirody.

Do pſchirody du naſche myßle nětkle. Lacżne ßuche hona wabja je won k ßebi. A naſche myßle ßu połne ſtaroſcżow, połne bojoſcżow.

A niczo wjazy njeje w naſchich myßlach a w naß? Niz też modlitwy, próſtwy?

Pójmy tola won do pſchirody zyle! Podnurmy ßo do pſchirody, do roſtlinow, do wſcheho, ſchtoż naß tam wobdawa! Sacżuwajmy ßobu lacżnoſcż pſchirody, żedźenje pſchirody, powokſchewjenju a to ſ zykej wutrobu, ſ zykej duſchu! Pak my pſchi tym ſacżujemy, kak też w naß ßucho, kak też w naß wupraſchene wſcho, pak ſacżujemy, ſo my tola w ßebi wokſchewjenje mamy, ſo je naſcha duſcha, ſo ßmy my wokſchewjeni w naſchej wěrje. Hdyż to prěnje pola tebje, pſchi ſwonkownej ßuchocże też ſnutſkowna ßuchota, pſchińdże naſtróżenje, kiż tebje, hdyż njeje hižo pſchepoſdże, dowjedże, na pucż, po kotrymż pſchińdżeſch ßam k wokſchewjenju, po kotrymż potom też dźeſch po wokſchewjenje ſa pſchirodu. To je pucż wěry. Po tutym pucżu wěry duzy ßy pak hižo, hdyż ßo wěſch pſchi wſchej horzocże a ßuchocże wokſchewjeny ſ mozu wěry. Ssy ßylny doſcż, hicż dalſchi pucż, pucż modlitwow a próſtwow. Ty woßrjedź lacżnych honow, ty doma, ty w Božim domje dźeſch k Bohu a ßo modliſch a proßyſch wo deſchcż, wo wokſchewjenje ſa hona, łuki, pola, ſahrody a ſchtomy — a ſa cżłowjekow.

Do pſchirody dźemy my ratarjo, my wjeßnjenjo kóżdy dźeń ſnowa. Dźemy my kóżdy dźeń ſnowa też pucż do modlitwow? S pſchirody pſchikhadźamy kóżdy dźeń lacżni dom? Pijemy tu wodu, po kotrejż ßo nam nochże wjazy picż? Hdyż wodu ſe ſem keje ſtudnje pijemy, woſtanjemy tola lacżni.

Schto je něſchto woßebite w tutym ßuchim cżaßu? To, ſo dyß a dyß, ßamo huſto, pſchicżehnje mróczakka, kotraż deſchcżik póſcżele. Po njej pak pali ſaßo ßłónzo, ßuſchi wětſik. Schto to rěka? To rěka: Boża ruka ßo ſkicża nam cżłowjekam, Boża wſchehomózna, wſchehomiła ruka, a cżaka, hacż ju njeſapſchimnjemy. My ju ſapſchimnjemy, hdyż ſ woběmaj rukomaj ßwojeje wěry ßo modlo jeje pſchimamy. Cżinimy my to? Ssmy my to cżinili? Kſcheſcżijenjo rěkamy. Ssmy my kſcheſcżijenjo? My ßmy jenoż kſcheſcżijenjo, hdyż rěcżimy

tu rěcź, kiž je rěcź wěrjazeje wutroby ſ Bohom Wótzom we njebjeßach. Kak mohło dźěćźo lube dźěćźo nana bycź, hdyž njerěćźi ſ nim? Kak móże cźlowjek kſcheſcźijan bycź, hdyž ßo njemodli.

S kajkim wocźakowanjom ßy njedźelu ke mſchi ſchoł? Se kajkim pſchińdźeſch dźenßa? Myßlu ßebi tola, ſo ſ tym, ſo we Bożim domje kóżdy dom ſaſtupjeny ſ modlerjemi, ſ modleŕkami. A to woboje: Njech dale hiſchcźe ßuchota — dźenßa wutoru ßuſchi ßłónczźko po miłym wobkrjepjenym ſaßo ſnowa a dale — abo njech mjes tym pſchińdźe deſchcźik miły, bohaty! Woboje wabi, nuſnje, cźěri kſcheſcźijana, kſcheſcźijanku do ſhromadneho ßłużenja a modlenja pſched Bohom. A hdyž je kſcheſcźijan ſdobom ratař a wjeßnjan, wabi jeho wſcho dwójzy khutnje k tomu. Kſcheſcźijanſki ratař a wjeßnjan ſaczźuwa dwójzy khutnje ſ pſchirodu a ſ roſtlinu. Pak budźe to njedźelu hiſchcźe khutniſche, hiſchcźe horzyſche modlenje a proſchenje wo wokſchewjenje pſchirody a ſdobom wo wobarnowanje pak budźe to wulke wyſkaze khwalenje a dźakowanje. To dźakowanje pak tež pſchi wſchěm horzym proſchenju njepobrachuj. Dźakujmy ßo, ſo ßo ßměmy modlicź, — ſo wěmy, ſo ßo ßměmy modlicź. A pſchi wſchěm dźakowanju ſa deſchcź njepobrachuje tež proſchenje wo ſchkit a dalſche žohnowanje.

Tak je. Nětk budźe dźenßa kóżda ßwójba pokaſacź — abo je hižo pokaſała — hacź je wona tam pobrachowała, hdźež jeje měſtno, měſtno kóżdeho kſcheſcźijana, kóżdeje kſcheſcźijanki.

Biblija.

Biblija, prěnja zyła Biblija, němſka po Lutherowym pſchełożku, ßwjeczi lětßa w ſeptembru ßwój 400lětny jubilej. Mjenuja tutu prěnju němſku Bibliju tež Septemberbibliju.

Je tohodla na cźaßu, ßo lětßa ſ Bibliju woßebje ſaběracź. Niz jenož, ſo ju cźitaſch, ně tež rospominacź, ſchto po prawom Biblija je a chze, ſchto je dokonjała, ſchto chze dokonjecź.

So ju cźitaſch, ßo tola ßamo roſumi. Ty ßy tola evangelſki kſcheſcźijan. Ty tola nochzeſch jenož mjeno kſcheſcźijan měcź a pſchi tym niz bycź, ſchtoż rěkaſch. Kajke by mi to tež było!

Sajimaze tehodla, ßebi ras prajicź dacź, ſchtoż je tón abo tamny wo Bibliji rěcźał a pißał. Tak tole, ſchtoż tu ſcźěhuje:

„Biblija je najſtraſchniſchi nadpad na cźlowjeka. Wono ßo njejedna wjazy wo jenotliwe wobmyßlenja a praſchenja. Ně, ja ßym praſchany: Chzeſch Ty cźinicź moju wolu a mje jako ßwojeho knjeſa pſchipóſnacź abo niz? Chzeſch Ty ßłyſchecź, ſchto ßym ja cźinił, ſo bych Tebi pomhał? Tamne jenotliwe praſchenja njejßu ſ tym wotſtronjene, ně, wone ßu pſchi praſchenju, kotreż moju eksiſtenzu naſtupa, do ſady ßunjene; haj wone bywaju wot tam ſnowa wobßwětlene a namakaja nowe wotmolwjenje... Schtóż Bibliju wocźini a ßo tam praſcha a tu praſcha, je nadobo ßam praſchany. To je jeje waſchnje: Wona njediſputuje, wona kommanduje. Biblija jako wopißmo Bożeho ſjewjenja jedna wo wojowanju ſ hrěchom. To je wojowanje wo ßwjatoſcź Boha, wo njewobmjeſowanu placźiwoſcź jeho pſchikaſnjow: „Njemylcźe ßo! Bóh ßo njeda ſa ßměch měcź! Schtoż cźlowjek ßyje, to dyrbi tež žnjecź!“ To ſteji, ſo to pſchipódla prajimy, w Nowym Sakonju, niz w Starym! Schtóż niczo wo tutym wojowanju njewě, t. r. ſchtóż ßo ſa tutym ßudnikom njepraſcha, ale ßo praſcha, hdyž ßo do zyła praſcha, ſa poliziju a ſa paragraſami kłoſtaze;e ſakońſkeje knihi abo ſa tym, ſchtoż ßnadź bychu ludźo prajili, tón njerěcź hakle wo Boſy. Je něſchto na tym, na tutym prawje aſyla, na tutym prawje wukhowa, kotreż nam Bibliju jewi, je něſchto na tym, na tutym wjedźenju wo měſtnje, na kotreż ßměmy ſe wſchěm, ſchtoż naß ßudźi a ſchtoż naß ſahubje pſchewoſtaja wucźeknycź... To je wucźeł a dom: „Dobry wukhow“....

Sa wſchitkich.

Wjednik wulkeho ſjednocźeńſtwa ſaſtojnikow wuda njedawno wukas. W tutym ſteji tež něſchto, ſchtoż ſa wſchitkich płacźi, njech ßu ſaſtojnizy njech niz, ſchtoż płacźi ſa mużſkich a ſa žónſke:

„Ja proſchu dale, widomnu pſchesjednoſcź krucźicź ſe wſchědnje wobnowjenym rosßudźenjom, ſo tež wobkhadźejo ſ druhimi ßwojeho ſtanta, pſchesjednoſcź hajimy. Sawiſcź a hidu, tukanje a ludanje dyrbimy wſchitzy pſchezo bóle ſa to měcź, ſchtoż tu mjenujzy kažerjo pſchesjednoſcźe a tak najhórſchi njepſchecźeljo noweho ſtata. Hdyž ſchtó něſchto pſchecźiwo druhemu ma, njech cźini, ſchtoż ma ryſy muż cźinicź: Wón wupraj ßo ſjawnje a ſprawnje pſched tamnym. To cźiſcźi a jednocźi!“

Hdyž je to tu powſchitkownje prajene, kak wjele bóle dyrbimy my kſcheſcźijenjo ßo po tym měcź a tajzy bycź! Kak pak je we wſchědnym žiwjenju? A Ty, dokonjeſch Ty to a maſch ßo Ty po tym tohodla, dokelž ßy kſcheſcźijan?

Rospominaj.

Dźiwajo na wojowanja wo nabożinu, wěru, ßwětanahlad piſche D. Traub: —

„My wſchak ßmy na wſchěm poßledku toho pſcheßwědcźenja, ſo je wſcho tajke wuwicźe a roswicźe wěry w rukomaj wyſchſcheho a ſo Bóh njebudźe wotßadźeny ſe žanym wuwicźom cźlowjeſtwa a ſo ßo niczo, ſchtoż cźlowjekojo nětkaſ praja, ani jeho njedótka. Na wſchěm poßledku njewojujemy my wo cźeſcź Boha teho Knjeſa — tuta ſteji krucźe ſałożena a njeſranjena we wěcźnoſcźi — ale wo ßwoje dobre ßwědomnjo.

„Bóh ma ßo ſa tſi lěta wotſtronicź.“

Pißaſch tutón rynczźk abo niz? ßo praſchach. Pißach. Bu dźě hižo pißany. Steji w jenym ſ najnowſchich wukaſow ruſkeho wjednika Stalina. Stalin a druſy móznarjo ßu mjenujzy wukas podpißali a wudali, w kotrymž ßo praji, „ſo ma ßo Bóh w běhu tſjoch lět ſ Ruſkeje wotſtronicź“.

Dale tam rěka: „1. meje 1937 njeßmě w kraju Ssowjetrepubliki žaneho Bożeho doma wjazy bycź. Ssebi Boha pſchedſtajecź, je něſchto ſe ßrjedźneho wěka a ßłużeſche potłóczowanju dźěłacźerjow; to ma ßo ſ ruſkich mjeſow wupokaſacź.“

Tuto dźěło pſchecźiwo Bohu je na tſi lěta rosdźělene. W prěnim lěcźe tuteje „wójny pſchecźiwo Bohu“ maja ßo wotſtronicź wſchě nabożne wucźerńje a ma ßo wſchěm ßłużobnikam nabożnych ſjednocźenſtwow wſcha zyroba ſebracź, kotruž maja prawo doſtacź. W druhim lěcźe ma ßo ſakrocźicź pſchecźiwo nabożnemu ſałożkej ßwójby; ludej ma ßo roſomne pohanſtwo ſaſchěcźpicź. Tſecźe lěto dyrbi dodokonjecź, ſchtoż hiſchcźe njebudźe dokonjane.

Danſka nowina, kotraž wo tym rosprawja, pſchiſtaji: „Ssowjetruſka njeſměje we wojowanju pſchecźiwo Jeſußej

Khrystußej wjazy wuspěcha hacž póhanske romske kěžorstwo ras měješche. Doskónczne dobyczе smėje tola wěrnoscz a prawdoscz!“ —

Tak w Ruskej! Tola tuta pschispomnjeńka praji hischcze něschto, tež něschto wo wobstejnoscżach w Němskej: „Póhanske, mjenje abo bóle póhanske hibanje pschecżiwo Jesußej Khrystußej njesměje w Němskej wjazy wuspěcha hacž tamne póhanske hibanje w romskim kěžorstwje!“ —

Zyrkej Khrystußowa.

Hłóß: Nam twjerdy hród je.

Kaž dołho Khrystuß Khrystuß je,
Ma Jeho zyrkej wostacz!
Wschěch njepschecżelow leßnoscże
Ju njesamóża dostacz!
Wschak Ssyn je k pomozy
Tam k Bożej prawizy!
Tón wostanje jej móz!
Wscha straschna helska nóz
Psched Jeho ßłowom cżěka.

Cżesczˊ budź Cżi, kralo najlubschi!
Ty krónujesch naß s hnadu;
Hdyž zyrkej w Twojej lubosczi,
Je wucżekła wschom padu.
Dżak budź Cżi, Sbóżniko,
So na njej ßmilesch ßo,
Jej ßwěcżisch s prawdoscżu
A s lutej dobrotu!
Ach wostań pschi naß, Knjeże!

Se Sswojim ßłowom, Sswojej krwju
Ssy zyrkej stajnje sbożik.
Ssy dom jej we wschěm wichoru
Na podłożk skalny złożik,
Ssy wuswolik ßej ju,
Chzesch we njej bydlicz tu.
Tuž tež ju sakitasch,
Jej jako herbstwo dasch
Wschě kraßne, wěczne kubła.

Tak wostań pschez jej se schkitom,
Don'ž traja spytowanja.
Njech prěduje ßo pod kschižom
To ßłowo żohnowanja!
Sdżerż k ßwojej cżesczi tu
Tež naschu ßwjatnizu.
Jej' ßwěczник wostaj nam,
Ty pak budź ßwěza ßam,
Don'ž ßwět wschón njesahinje.

Jurij Bróßk.

Zyrkej a stat.

Němska Evangelska Nationalsynoda seńdże ßo, kaž pißaju, w julliju a to pak w Lutherowym měsczе Wittenberg abo w Barlinje. Jeje najwjetschi nadawk je, wo naczisku noweje zyrkwineje wustawy jednacz. Wustawa, kotraž bu 11. julija 1933 pschijata, njedożaha wjazy. Wobstejnoscże ßu ßo pscheměniłe a roswikе. Wożebje je położenje tehodla cżisczе druhe, dokelž je wjele dotalnych krajnych zyrkwjow ßo zyle s Němskej Evangelskej zyrkwju sjednoczіło, mjenujzy 11 s nětkodże 32 000 000 duschow. Dalsche krajne zyrkwje mjenujzy 17 s 8 000 000 duschow, njejßu tuto sjednoczenje hischcze wuprajiłe. Wubjerk Nationalsynody drje ßo bórsy seńdże, sa synodu tuto rosßudne dżełko pschihotowacz.

Kanzlerowy wobras na woltarju. Tam a ßem bě ßo stało, so běchu pschi Bożich ßłużbach kanzlerowy wobras na woltař stajili. Tole běchu, ßo wobcżeżujo, kanzlerej Adolfej Hitlerej wosjewili. Tutón je wotmołwicz dał: Němski kanzler je najdorasnischo pschecżiwo tajkemu cżinjenju a je poruczik, tajke něschto sa pschichod snjemóżnicz.

Württembergska budże 8. julija 400lětny jubilej reformazije we Württembergskej ßwjecżicz. K tomu buchu runje knihi stawizny reformazije we Württembergskej hotowe a wudate.

Bibliju do Ruskej pschedacz a póßłacz, je w tukhwilu njemóżno. Tak wupraji ßo Britiske Biblиske Towarstwo. Do wulkeje wójny sczelesche wono kóżde lěto poł milijona Biblijow do Ruskeje. Wono je ßwoje skutkowanje na to wobmjesowacz dyrbjało, ruske Biblije w baltiskich krajach rosschěrjecz.

Pschecżiwo Ssowjetruskej. Genßka evangelska zyrkej je dorasnje protestowała pschecżiwo tomu, so Ssowjetruska sastupi do swjasta ludow. To by było, tak praji, wohanjenje kschesczijanstwa, wohroženje swjasta a strach sa zły kraj.

Pschecżiwo wěrje a zyrkwi. Njedawno pißachmy, kak bě někajki tydżenik wuhanił kschesczijansku wěru, wożebje ßwjate wotkasanje a kak je na protest duchownych a wożadow kanzler Hitler ßam satrocził. Podobnych nadpadow ßu tež druhdże cżinili, tak krótko do ßwjatkow w Bajerskej. Tu ma kóżdy ßobu kedżbowacz a, hdyž ßo wěra hani, protestowacz a sakroczicz, niz pak mjelczecz. Protestantojo tola rěkamy. Protestantojo dyrbimy bycz pschede wschěm pschecżiwo bjesbóżnoscżi a njewěrje. Najlěpschi protestantismuß pak je tón, kiž pschezo, niz jenoż pschi nadpadach, ßwoju evangelsku wěru wusnawa kaž s wutrobu a myßlu, tak se ßłowom, skutkom, żiwjenjom.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hornjeje Schlesynskeje.** Stare waschnje hórnikow ßu tu saßo wobnowili. Hórnizy hromadża ßo prjedy hacž do podkopkow jědu k nutrnoscżi. Tak shromadżichu ßo hórnizy — bě jich 300 — w domje jamy Kralowa Luisa psched woltarjom. Modleŕ spěwasche někotre stare modlitwy hórnikow. Duchowny rěcżeschе wo cżeżkim a strachapołnym dżěle hórnikow. — Tute nutrnoscże maja tam nětk saßo kóżdy dżeń.

Na pucz.

Nasch wschědny khlěb daj nam dżenża.

Listowanje:

Sa 4. po Tr. R. w M. — Sa 5. po Tr. K. w N. — Sa 6. po Tr. W. w H. — Sa 7. a 8. po Tr. postaji wyschschi s. S. — K. W. we W.: Prědowanje dóńdże pschepossże. Proschu ßwojich ßobubratrow wo pschipóßłanje prědowanja najposdżischo do ßrjedy dopołdnja kóżdeho tydżenja.

K. H. w D.: Wutrobny dżak. Bě wscho hižo pschihotowane. Tohodla dżenża. — Kni. J. B.: S dżakom pschijimach bohatu poßyłku.

Redaktor.

Samołwity redaktor farar Wyrgacz w Nożaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cżischcz „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacżi schtwórczelětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 25

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 24. junija 1934 Bautzen

4. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 6, 36—42.

Cžłowjek je po podobnosczi Bożej ſtworjeny. Japoſchtoł Pawoł kſcheſczijanow w Epheſu napomina: „Cžińcże tohodla po Boſy, jako lube dźěczi.“ Hižo w ſtarym ſakonju Bóh k iſraelſkemu ludej praji: „Wy dyrbicże ßwjeczi bycz, pſchetoż ja ßym ßwjaty.“ A w nowym ſakonju ßo pſchezo ſaßo tuto ßłowo ſa naß kſcheſczanow woſpjetuje. Haj, tón Knjes k nam w prědowanju na horje praji: „Tohodla dyrbicże wy dokonjeni bycz, runje jako tež waſch Wótz w njebjeßach dokonjany je.“ Wottyknjeny kónz je jow jara cżežko dozpicz. To tón Knjes wě, hdyż naß k tomu napomina a jara khutne ßłowa rěczi. Schtoż wón ßebi tu żada, njeje niczo wurjadneho, bjes kotrehoż móhli my tola hiſchcże zyle dobri kſcheſczenjo bycz; tole wón praji, ſo kſcheſczańſke żiwjenje hinak bycz njemóże a njedyrbi. Tajke dyrbi potajkim twoje a moje żiwjenje bycz, jeli niz, potom tón Knjes praji: „Ja waß njeſnaju.“ Haj, wón tu zyle jaßnje praji: Bóh budże ſ nami cžinicz, każ ßmy ßami w tym wſchěm cžinili. „Runje ſ tej měru, ſ kotrejż wy měricże, budże wam ſaßo měrnjene.“

Sswjate pißmo ma waſchnje, ſo pak to jene, pak to druhe woßebje wubjera a naß napomina, ſo bychmy to rospominali a ßo pruhowali. Dźenża tón Knjes ßwoje napominanje ſe ßłowom ſapocżnje: „Budźcże ßmilni, jako tež naſch Wótcżez ßmilny je.“

Budźcże ßmilni. Hdyż njeby naſch Sbóżnik niczo dale rěcżał, potom bychmy rucże ſ tym hotowi byli a bychmy rucże ßo ſpokojili. Pſchetoż ſchtó ma ßo ßam ſa njeßmilneho? Ale naſch Sbóżnik praji hiſchcże: Jako tež waſch Wótcżez ßmilny je! S tym nam pſchedſnamjo pokaże, kotremuż dyrbimy ßo podobnicz. Kajka pak je Boża ßmilnoſcz, kotruż wón nam wopokaſa? Boża ßmilnoſcz chże duſcham cžłowjekow w nuſy pomhacz. Dźěczi ſkaženja bychmy byli, hdyż njebychmy Boha měli, kotryż wodawa hrěchi a w nuſy pomha. Jeho ßmilnoſcz je ßmilnoſcz jeho wutroby a ruki, ſmyßlenja a ſkutkowanja. Jeho naß je tomu huſto hinak. Tam je ßmilnoſcz ſ ertom, niż pak ſe ſkutkom; dobroty, ale żana pſchecżelna, ßmilna wutroba. Wjele je, ſchtoż cžłowjekow dla cžinimy. Kelko jow hiſchcże pola toho Knjeſa wuknycz mózemy.

W prěnim artiklu wot Bożeje ßmilnoſcże wuſnajemy, ſo Bóh ju nam bjeſe wſcheje naſcheje ſaßłużby a doſtojnoſcże wopokaſuje. Cžłowjek ßebi rad myßli, ſo je Bóh jemu hnadny dla jeho ſaßłużby a wulkeje doſtojnoſcże; pſchetoż hdyż nad druhimi ßmilnoſcz cžinicz dyrbi, wón ßo na měſcże praſcha: Je tamny tež doſtojny a hódny? Schtóż pak je Bożu ßmilnoſcz ßam ſhonił, tón wě, ſo naſch Bóh, njekedźbujo na naſchu winu, tež na naſche hubjeńſtwo hlada. Kak móżeſch ßwojeho bliżſcheho rudźicz, hdźeż Bóh wodawa? Huſto doſcz cžinimy, każ bychmy wſchitko lěpje wědźeli hacz naſch Bóh. Ssudźicz jenoż tam dyrbimy, hdźeż je Bóh ßam nam to pſchikaſał, a hdźeż cžłowjek to cžini, njech je jako ßudnik, nan, macz, — tam ſe ſacżuwanjom wulkeho ſamołwjenja to cžinicz dyrbimy, w bojoſczi Boha a ſ wědźenjom, ſo jenoż widźimy, ſchtoż pſched woczomaj je, Bóh ßam pak do wutroby hlada. Pſchi wſchej ßwěrnoſczi a ſpróżniwoſczi naſche ßudźenje pſchezo ſaßo ras ßo myli, pſchetoż ſchtoż wěmy, je njezyłe. Ale kak huſto ßudźimy, hdźeż njeje Bóh nam to pſchikaſał, a cžinimy, hacz móhli do wutrobow hladacz! Kak něktory ßebi myßli, wědźecz a wo tym ßudźicz móz, ſchtoż druhi chże a cżuje; kak huſto kſcheſczenjo tajki hrěch kóżdy dźeń cžinja! Woni ßo na ßudny ſtoł Boha ßydaja a nad ſbóżnoſczu a ſatamanſtwom ßwojich ßobucżłowjekow roſßudźuja, każ njeby ßłowo Sbóżnika ſa nich było: njeßudźcże, njeſatamajcże! Schtó je waß ſa ßudnikow poſtajił nad waſchimi bratrami? Schtóż ßwojeho bliżſcheho tak ßudźi, w toho wutrobje luboſcz ruma nima. A ßmy my lěpſchi hacz

druſy, kotrychž ſaßudźujemy? Móże też ßlepy ßlepemu pucź pokaſacź? Ssmy ßlepi mjes ßlepymi, hrěſchnizy mjes hrěſchnikami. Tohodla wucźehń prjedy tu hrjadu ſe ßwojeho woka a dohladaj ßo potom, ſo by tu tſchěſku ſe ßwojeho bratra woka wucźahnył. Hdyž ras ßwěru ßami na ßebi dźěłamy, potom budźemy ponižni, njebudźemy ßudźicź a ſatamacź.

Ale hacž mjelcźecź dyrbimy, hdyž widźimy, ſo bratr hrěch cźini? Ně, to njedyrbimy! Ale njedyrbimy jeho ſaßudźicź — S tym niczo pomhane njeje! — Dyrbimy jeho k póſnaczu wjeſcź, ſo bychmy jemu pomhali. Pytacź dyrbimy jeho, hacž ßmy jeho namakali, kaž Khryſtuß nam to pokaże w pſchirunanju wo ſhubjenej wowzy a ſhubjenym kroſchu. Njeßudźcźe, dha też wy njebudźecźe ßudźeni; njeſatamajcźe, dha też wy njebudźcźe ſatamani, ale wodajcźe, dha wam budźe wodate.

So bychmy tola chzyli tak rad wodawacź, kaž ßudźimy! Wodajcźe, niz pak jenož, hdyž twój bliſchi k tebi pſchińdźe a tebje wo to proßy. Budź ßmilny a praj jemu: Haj, chzu tebi wodacź. Ssnano, ſo hiſchcźe prajiſch: ſapomnicź pak tak bórſy njemóžu! Ně, cźiń kaž Wótz w njebjeßach, kotryž wotewri hrěſchnikej ßwoju wutrobu, prjedy hacž ßam pſchińdźe; pſchewiń ſłobu we ßwojej wutrobje a wodaj! Khryſtuß ßam je nam dobry pſchikład dał: „Wón ſaßo njeßwarjeſche, hdyž ßwarjeny bu, a njehrożeſche, hdyž cźerpjeſche, ale wón to poruczi tomu, kotryž prawje ßudźi.“ Njeje wón nam pſchikaſał: „Lubujcźe waſchich njepſchecźelow, žohnujcźe tych, kiž waß pokliwaja, cźińcźe dobrotu tym, kiž waß hidźa, proſchcźe ſa tych, kiž wam ſchkodźa a pſcheſcźěhaju waß!“ Tajka luboſcź je jara cźežka, njej pak pſche cźežka, hdyž na Khryſtußa hladamy a w kóždym cźłowjeku ßwojeho bliſcheho póſnajemy. A wyſche toho chze tón Knjes nam k tomu pomhacź: wodajcźe, dha wam budźe wodate.

Budźcźe ßmilni, jako też waſch Wótcźez w njebjeßach ßmilny je. To rěka: njedyrbimy bjes luboſcźe ßudźicź, njedyrbimy bliſcheho ſaßudźicź, ale dyrbimy jemu wodacź a dacź. Dawajcźe, dha wam budźe date.

Tuta kaſnja ßo nam lóſcha ſda, hacž druha. Wotewrjenu ruku chze tu naſch Knjes měcź ſa bliſcheho. Jow widźimy, ſo njeßměmy tu po ßwojej woli cźinicź, ale to je Boża wola a pſchikaſnja, druhemu pomhacź. Bóh ma też prawo k tomu, nam to pſchikaſacź. Hacž ßmy ſzyła ſaßłużili, ſo ßo móżemy hi chcźe kraßneho Božeho ßłónczka wjeßelicź? Jenož jeho dobrocźe mamy to ßo dźakowacź. A twój bliſchi pſched Bohom runje tak wjele płacźi, hacž ty ßam. Hdyž jemu njepomhaſch, kak ßo dźiwacź móżeſch, hdyž tebi njepomhaja? Ale kajki rosdźěl je hiſchcźe pſchi tym, kak cźłowjekojo dawaja? Jedyn tak dawa, ſo druhi ßam jaßnje ſacžuje, ſo njeje dara doſtojny, a ſo dyrbi ßo ſa to dźakowacź, hdyž ſzyła nęſchto doſtanje. Schtóž na tajke waſchnje dawa, njeje wot Boha wuknył. Jenoż wjeßeleho dawarja lubuje Bóh.

Dyrbimy pak pſchezo dawacź? Na žane waſchnje njeje tón Knjes ſ tym prajił, ſo też dyrbimy lěnjoſcź podpjeracź. Dźěło je a kóždeho kſcheſcźana pſchißłuſchnoſcź: ſo by dawacź měł potrěbnemu. Ale potrěbnemu, też tomu, kiž je bjes winy do nuſy pſchiſchoł, dyrbimy dawacź. Pſchetoż kak lohzy móżemy ßami do nuſy pſchińcź, a potom bychmy ſhonili, kak bolośnje je, pomoz namakacź. Njewinowaty bjes dźěła bycź, je nuſa, a ſ nuſy pomhacź dyrbimy. Sa nękotreho lóžo je, hdyž niczo njecźini, hacž hdyž ßwěru dźěła. Tajki ßwojemu bliſchemu ſchkodźi, druhich ſdobudźe, njecźini ani kſcheſcźanſzy, ani ſozialnje.

Naſch Knjes nam tu zyle jaßnje pokaże, kajke wulke žohnowanje ſ toho mamy, hdyž Boże kaſnje dźerżimy: runje ſ tej měru, ſ kotrejž wy měricźe, budźe wam ſaßo měrjene. Na druhej ſtronje, kajka žałoſtna myßl, ſo dyrbjał Bóh cźłowjekej ras prajicź: ſ twojej ßamej měru nětko tebje měrju. Kiž wodawanje a ßmilenje njeſnaje, to też namakacź njebudźe. Tohodla: wodajcźe, dha wam budźe wodate; dawajcźe, dha wam budźe date. Tón Knjes hiſchcźe praji, ſo ßmilny Bóh w njebjeßach, hdyž wón žohnuje a dobrotu cźini, pſchezo dobru, natłóczenu, natſchaßenu a kopatu měru dawa. Schtóž je jako Boże dźěcźo po Božej woli ßmilny, ſ Božeje ruki pſchezo wjazy doſtanje, hacž jeho cźinjenje płacźi. Wo tym nękotry dobry kſcheſcźan ſ wulkej ponižnoſcźu prajicź wě. Pſchezo hiſchcźe płacźi, ſo je wſcho, ſchtož mamy bratram wodacź, jenož tamne ſto kroſchow, ale brěmjo wot dźeßacź tyßaz puntow Bóh wot naß precź bjerje. Kak hnadny a ßmilny je tola naſch Bóh!

Ale jenož tajki cźłowjek je pokorny a dźakowny a móże ßwojeho bliſcheho prawje lubowacź, w kotrehož wutrobje wěra ma do Boha a jeho kraßneho evangelija trajaze měſto. We wěrje do Boha cźłowjek ßo ßam namaka. Potom tuto žiwjenje ſa mnje njeje, ale žiwjenje ſa bratrow. Njejßym żiwy ſa mnje, ale ſa waß, praji japoſchtoł Pawoł.

Hacž by ſzyła cźłowjek był, kotryž nochzył ſnajmjeńſcha nęſchto ſa druheho bycź a cźinicź? Kóždy cźłowjek by ßo ſtróżił, hdy by ßebi prajił, ſo jeho žiwjenje ſa druhich żaneje ważnoſcźe nima. Haj, hroſu pſched myßlemi mamy, ſo njeby ßmjercź, hdyž naß wot ſemje wotwoła, żanu jenicźku ſchcźerbu ſcźiniła. Na tym pak wuknycź chzemy, we wrěje do Boha budźe żiwjenje k żiwjenju ſa druhich. We wěrje do Boha! Spomń na ßmilnoſcź ßwojeho Boha, kotruž ſhoniſch ßam wſchědnje a bohacźe, a potom dźi a cźiń, kaž je wón tebi cźinił. Hamjeń.

Pójcźe, wſchitko je hotowe!

Knjes nad ßwětom, njebjeßami,
Hlajcźe, Bóh wot wěcźnoſcźe,
W Ssynu ßmili ßo nad nami,
Kiž ßo ſa naß wopruje!
Jeho póßły po wſchěm kraju
Kóždemu nětk pſchiwołaju:
Pójcźe, nětk je ſkładny cźaß,
Wſcho je hotowe ſa waß!

Bóh po ßwojej ſbóžnej radźe
Pokutnoh' chze hrěſchnika
Jako dźěcźo pſchiwſacź w hnadźe!
Kak dha, ſo ßo ſazpiwa
Tajka luboſcź naſchoh' Boha,
Kiž nam pomha ſ hrěchow doła?
Njej' też niczo wjeßelſche,
Hacž bycź ſ Bohom w towaŕſtwje!

Kóždy k Bohu pſcheproſcheny
Na wſchelake waſchnje je;
Nichtó njeje wuſamknjeny
Tu wot Božej ßmilnoſcźe.
Sa kóždoh' je Boża hnada,
Kiž po wumoženju żada.
W ſtadle dobroh' paſtyrja
Duſcha pokoj namaka.

Ssměmy jako dźěcźi Boże
Pſchikhadźecź k njom' ſ modlenjom,
Kóždu ſtaroſcź, kajke ſboże,

Mózemy prjódk pschinjeścź jom'!
W radoscźi kaž tež we srudźbje
Poßłuschnoscź, hlaj, k jeho wucźbje
Móże Swjaty Duch nam dacź,
Kiž naß chze tež troschtowacź.

Knjeże, pomhaj, so nětk radnje
Mjes ßobu ßo wabimy,
Cźahnycź tam, hdźež Ty nam hnadnje
Sbóżnoscź pschihotował ßy.
Twoje ßwětło ßwěcź nam jaßnje,
Hdyž tež ßłónzo sboża haßnje,
A tež, hdyž dźe k skónczenju,
Psches doł ßmjercźe k żiwjenju. H. B.

So ßo niczo njeskasy!

Hdźe steji tuto ßłowo? Jesuß Khrystuß jo praji Jana 6, 12, naßyczźiwschi 5000 hłódnych: „Sběrajcźe te sbytkne kruschki, so ßo niczo njeskasy!"

Cźehodla tuto ßłowo runje nětkle a tu? Njedawno namakach w jenej s Budyskich nowinow nastawk, kiž měješe wschelakeho, schtoż je sajimawe a khutne. Wón rosprawješe a jednasche wo tych wschelakich nusach, kotreż nětkle psches zyłu semju du, wożebje tež wo ßuchocźe, kiž wscho wuhorja. Mjes druhim staji, napißawschi něschto wo tym, kak tež połnóznoamerikanska Kanada, kiž do żitnych komorow semje a cźłowjestwa ßkuscha, jara cźerpi pod horzotu, to praschenje, kotreż něhdźe takle rěkasche: „Njebě to runje Kanada, hdźež loni telko pscheńzy spalichu, so njebychu pscheńcźne płaczisny na wikach ßwěta spadnyke?"

Njepraschesch ßo tu, tuto praschenje wucźitawschi, hnydom dale: „A njebě to loni, so telko stow zentnarjow kosseja do morja seßypachu abo spalichu?" Cźehodla? So njebychu na pjenjesach schkodowali! So njeby kosej na wikach tuńschi był!

Ale cźehodla jenož dale hicź? Teź tu pola naß ßy ßłyschał prajicź něhdźe: „Lěto 1933 je ßwojimi bohatymi żnjemi je naß sawjedło, ßebi něschtožkuli, schto narosćze a sesrawi, mało ważicź. To a tamne wsa kónza." Abo: „Poßlednje lěta ßu tajke byke, so njejßmy wscheho, schtoż nam narosćze, tak hladali, kaž to dyrbjeli. Ssmy bjechtowali! Ssmy sahinycź dali!"

A schto nimo tajkich wuprajenjow? Na pucźach a schcźeżkach abo druhdźe namakasch pschezo saßo seßuschene pomalki Bożeho khlěba. A na honach abo w sahrodach abo w domach a dworach widźisch to a tamne hinycź. A na blidźe a spody blida, kak je to se ßrjódkami Bożeho khlěba? A kak je to sa blidom pschi jědźi, hdyž njeje wscho wschěm na hubu? A kak je to pschi kupowanju? Kajke sanjechanje a sazpiwanje toho, schtoż nam narosćze na polach, sahrodach a tež w hródźach sa seżiwjenje!

Njej wascha macź wam prajiła, schtoż nascha macź nam dźěcźom prajesche, hdyž nam něschto, schtoż na blido pschińdźe, tak prawje njeßłodźesche? „Wy budźcźe chycź ras tole rad jěscź a jo ani njesmějecźe!" A my, kiž běchmy do wulkeje wójny tu, sacźuwamy dźenßa hischcze, kak styskinje ßo tuto abo podobne prajenje dopjelni. Njemějachmy tola druhdy ani krjenczki Bożeho khlěba na blidźe! A mjaßo, hdźe bě?

Boże żita a schtoż wonkach, wscho cźerpi s wuhorjazej ßuchotu. A niz jenož ßuchota. Saßo ßu tu powěscźe, so běrny smjersnychu a druhe też. Palaza horzota wo dnjo — a w nozy smjerski! Schto chzemy k tomu prajicź? Praschenje, kotreż „Budyski dźenik" staji, dyrbimy tu cźim bóle stajicź: „Je to khłostanje? Khłostanje sa to, so ßebi njejßmy płody a żita ważili jako Boże dary?"

Boże dary! Schto ßu naß nan a macź, dźěd a wowka wucźili? So ßu to Boże dary, so je to Boże żito, Boži khlěb, Boži deschcźik! A kak ßu naß napominali, żaneje ßrjódki shubicź abo rosteptacź, wschě ßrjódki, wschě sbytkne kruschki hromadźicź, so ßo njeby niczo skasyko!

Haj, Jesuß Khrystuß je prajił: „Sběrajcźe sbytkne kruschki, so ßo niczo njeskasy!"

Kak my ßebi ważimy płody a rostliny, kak my wużiwamy żně, o wscho je wusnacźe, wusnacźe nascheje wěry! Jebać jebarjow je jenož mohł cźłowjekow narěcźecź, so ßwoju wěru do Boha jenož wusnawaja s tsjomi artiklami abo s kěrluschom wěry, hewak pak niz. Niz tak! Se wschěm, s zyłym ßwojim żiwjenjom a cźinjenjom a sadźerżenjom njedźelski a wschědny dźeń, we ßwojim domje a Božim domje, pschi dźěle a pschi wotpocźowanju, też pschi jědźi a pschi wużiwanju żnjow a płodow wusnawasch ßwoju wěru — ßwoju wěru. Hacź je tuta wěra, kotruż se wschěm wusnawasch, nětk kscheseźijanska, to je druha wěz. Kscheseźijanska wěra wusnawa: So Bóh midawa jědźa picźe. Kscheseźijan praji tohodla: Boži khlěb, Boże żito, Boži deschcźik, Boże ßłónczko! Abo schtoż hischcze wjazy je, kscheseźijan ma a trjeba a wużiwa wscho tak, so spósnajesch: Wón mato wschojako Boże dary.

Masch ty ßo po tym? Měješe ßo ty po tym?

Schto chze nam nětko tutón dźiwny cźaß wuhorjazeje horzoty a niczatych smjerskow prajicź?

„So Bóh tón Knjes cźłowjekow domapyta!"

S cźim? S khłostanjom? S pruhowanjom? S dobrotu? — Schto wotmołwisch?

Bóh tón Knjes pyta doma! Dołhoż wón to cźini, njeje naß sabył. Stara ßo wo naß.

Tuż njeje tutón cźaß żadyn cźaß sadwělowanja, też niz morkotanja! Ale wón je cźaß staranja, najkhutnischeho staranja: Starajmy ßo wo to, so ßo Bóh sa naß stara! Starajmy ßo wo naß, so tajzy ßmy psched Bohom, so ßo sa naß stara! Tajzy ßmy my, hdyž my spósnajemy a wusnajemy pokorni kaž ßwoje winy tak ßwoju ßłaboscź a njemóz„ hdy my jemu pokażemy s zyłym ßwojim sadźerżenjom ßwoju dźěcźazu dowěru, hdyž my kaž dźěcźo s nanom rěcźimy, hdyž my ßo modlimy, a to wschědnje, kaž dźěcźo też wschědnje, pschezo saßo s nanom rěcźi.

Jesuß Khrystuß je tola runje wschědny khlěb a tu próstwu wo njón sa to wużił, pokasacź a prajicź, kak wuske swjaski, kak njepschestawaze swiski dyrbja mjes kscheseźijanami a Bohom bycź. Jesuß Khrystuß tola njeda nam tu próstwu: „Daj mi khlěb!" Ně: „Nasch wschědny khlěb daj nam dźenßa."

Schto wscho njeje s tutej próstwu wuprajene! Dźenßa! rěka w njej! Dźenßa je dźenßa, też tutón dźeń polny ßuchoty a horzoty! Tuż dźenßa cźišń wschu ßwoju staroscź na njeho! Wón tola wschitko we ßwojej ruzy ma! A niz jeno to. Wón ßo też sa wschitko stara, — też tehdy, hdyž khłostajo domapyta. Haj wscho domapytanje Boże ma na wschěm poßledku tón saměr, nam dobreho sdźělicź. A wono nam dobre sdźěli, hdyž my s wutrobu a s duschu, s ertom, s rutu, s nohu, hdyž my s zyłym żiwjenjom a sadźerżenjom, cźinjenjom a njecźinjenjom wusnawamy wschudźom a stajnje:

„Twoja wola ßo stań kaž na njebju tak też na semi!"

Sa cžaß.

Ssuche lěta ßu ſke, a mokre ßu hórſche.
Ssuchich mróczelow wjele wjazy cžaha hacž mokrych.
Ssucha meja — dójki mało deja.
Hdyž ßo w meji deſchczik dże, ßypaja ßo tolerje.
Hdyž cžlowſke ruki krótke ßu, je Boža ruka ſ pomozu.
Hdyž Bóh njewobradža, wſcho ßo ſchpatnje radža.
Hdyž jeno Božu wolu mam, ßo dale njeſtaram.

Zyrkej a ſtat.

Sakſki biſkop Coch je nowy wukas wo pacžeríſkej wucžbje wudał. Tutón dźělo ſ pacžeríſkimi dźěcžimi ſnowa rjaduje. Dźěl tutoho dźěła je ßo hižo ſapocžał, druhi dźěl a tak doſpołna pacžeríſka wucžba, ſapocžnje ßo po wulkich próſdninach. Přenju njedźelu ſeptembra budźeja Boże ßłużby pacžeríſkim dźěcžom a jich ſtarſchim kaž dozyła pacžeríſkej wucžbje wěnowane.

W **Braunſchweigſkej** ßu 2. njedźelu po Sswj. Trojizy ſtary nałožk wobnowili. Někotre wjeßne woßady ßwjecžachu modleríſke ßwjedźenje wo žně. Prjedy ßu tam „krupowe ßwjedźenje“ ßwjecžili, kotrež pak běchu ßo po cžaßu ſhubiłe.

Schulſke lěto ma ßo ſnowa a hinak ſrjadowacž a rosdźělicž. To jewi nowy wukas. Wulke próſdniny w lěcžu budźeja něhdże 4 njedźele dlěſche. Sbytkne próſdniny budźeja krótſche. S tym chzedža cžaß dobycž a wucžerjam ſmóžnicž, ßo w ſhromadnych lěhwach we wědomoſcžach wudoſpołnicž, ßo wokſchewicž a w nazionalſozialiſtiſkich nahladach ſkrucžicž. Lětßa pak ßo hiſchcže niczo njepſcheměni.

Ssowjetruſka njemóže ßo pſchezo hiſchcže směrowacž, ſo je hiſchcže telko pobožnych w ludu, woßebje w burſkim. Tohodla pſchezo ſaßo ſa pucžemi pyta, po kotrychž duzy by ſniczíła wěru a dozpiła, ſchtož ßebi ſa ſaměr ſtaji: wutupicž ſa mjenje hacž 3 lěta zyłe kſcheſcžijanſtwo w ludu a kraju. — Ssnadź je tu ſa mjenje hacž 3 lěta kónz zyłeho ßowjetruſkeho knjeżerſtwa! — Ale to je pola Boha! Wſchitko je pola Boha!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Budeſtezach** ßu ßwjecžili 600lětny jubilej. Nadźijamy ßo, ſo Budeſcženjo něſchto wo nim nětko, hdyž je po nim, napiſchu, — hdyž tu do toho njeßmědźachmy niczo ſhonicž.

Do Braſilſkeje wupucžowa ſ Hamburga 7 Wittenbergſkich ßotrow. Wone pſchewoſmu we hłownym měſcže Braſilſkeje, w měſcže Rio de Janeiro, ßwoje dźěło w nowej němſkej kho-rowni, kotruž 12. auguſta tam poßwjecža.

S zyłeho ßwěta pſchikhadźeja powěſcže wo ßuchocže a druhich cžeżkich domapytanjach. Tu w bliſkoſcži naſtróża tak hižo naſtróżanych ratarjow a ſahrodnikow ſmjerſk, kiž běrny, ſaſole, kórki a druhe ſniczi, ſ městnami drje też pſcheńzu, kiž runje kcžějeſche. Tak bě to wokoło Bunzlawy, tak pſchi rězy Wódrje, tak druhdże w Delnjej Schleſyſkej. — Powodźenja ßu wjele ſchkody nacžiniłe pſchi wulkich rěkach, tak pſchi Rheinje, pſchi Lobju, pſchi Wódrje. Ssmy dopomnjeni na lěto 1536. Tehdy běchu po zyłej Europje powodźenja. — Woßebje ſtyſkno je pak w Aſiſkej, w Chinje. Na 100 000 wßow je pod wodu. Jich žně ßu ſniczene. Ssmjercž žada ßebi wjele woporow. Hacžrunjež je China kraj kataſtrofow, kraj powodźenjow, žadachu ßebi tute tola porědko telko woporow kaž lětßa. Žałoſtne bě lěto 1887. Žołta rěka powodži daloke krajiny Chiny a pózrě 1000 wßow. Dwě lěcže poſdźiſcho, 1889, wuſtupi tuta rěka ſnowa a to tak wyßoko, ſo woda krajiny 5 metrow wyßoko pſchikry. Kelko cžłowjekow tehdy ßmjercž namaka, njeje ßo ženje ſwěſcžiło. — Powodźenja pytaja Chinu kóžde lěto wokoło žnjow doma. Ale wone njepſchińdu ßame. Niz jeno ſo žně ſkaža a ſnicža, ſo pola ſanjerodža, ně, ſ nimi pſchińdu khoroſcže a hłód. Pſchi lěhwach, do kotrychž cžěkazych wobydlerjow khowaja, ryja huſto doſcž hobrſke rowy, ſo bychu tam hrjebali tych, kiž woda, khoroſcže, hłód morichu. Lěto hakle je, ſo rěka Hoang-Ho wuſtupi a tſi měſta a wjele wßow powodži. Wjazy hacž 4000 cžłowjekow namaka we wulkej wodże ßmjercž. — A ßußodna Japanſka tam w dalokim ranju cžerpi pod ßuchotu. Sdźěla je tam ßuchota žně hižo ſniczíła. Wyſchnoſcž je ßo rosßudźiła, woßebity pjenjes ſaſtajicž a tradazych ratarjow podpjeracž. — A ſe ßuchotu pſchińdu druhe ſtrachi: Wohnjowe. Trjebaſch jenož do nowinow pohladacž. Runje dźenża — wutoru — dźěſche powěſcž wo dwejoch wulkich wohnjach po ſemi, jedyn bě hižo ſnicził 80 domow, druhi 180. A ſo je wſchudźom ſtrach, ſo woheń wudyri, to wěmy też we Lużizy. A kurowe mróczele cžehnjechu też w ſańdźenych dnjach po Lużizy. Paleſche ßo. — Haj, ſ zyłeho ßwěta powěſcže! A powěſcž, kotraž ſ nim dże, je ta: Wy cžłowjekojo zyłeje ſemje, ſchto ſcže wy tola po prawom? Bojcže ßo tola Boha a modlcže ßo k njemu! Tón Knjes je Bóh a žadyn wjazy!

Sserbſki lud ßo ſkhadźuje!
Domowinſki ſlět w Radworju!

Kaž ſcže wěſcže wſchitzy hižo ſhonili, wotměwa ßo njedźelu, 15. julija w Radworju wulki ſjěſd zyłeho ßerbſkeho luda, ſarjadowany wot Domowiny. Njeje to jenož naležnoſcž ßerbſkich towaríſtwow, ale zyłeho naſcheho naroda. Smějecže tam wulki ßwjedźeńſki cžah ſ wobraſami ſe ßerbſkeho ludoweho žiwjenja, ſe ßerbſkich waſchnjow, bajkow, ſ wſchědneho dźěła kaž też wulkich ßwjedźenjow. Tajke něſchto wěſcže njejſcže hiſchcže doživili! Po ßwjedźeńſkim cžahu budže ßwjatocžnoſcž na ßwjedźeńſkej łuzy, pſchi kotrejž też ſaſtupjerjo němſkich wyſchnoſczow porěcža. A potom ludowy ßwjedźeń. Kajka budže to mjeŕwjeńza! Horni a Delni Sserbja ßo tam ſetkaja, polenjo a holenjo, evangelſzy a katolſzy, młodźi a ſtari, haj zyły ßerbſki lud. By ßo Wam to chzyło doma ßedźecž? Ně, wſchitzy tam pójdźemy!

Wonka ßo hižo pilnje ßwjedźeńſke ſnamjeſchka pſchedawaju, kiž hižo do cžaßa kóždy Sserb noßy, kiž ßo k ßwojemu ludſtwu wuſnawa. Snamjeſchko płacži jenož 30 pj. Wobſtarajcže ßebi je hnydom, w Radworju je ſa tak tunje pjenjeſy njedoſtanjecže. A tuž Sserbja, to je naſche heßło:

Ty a ja
pójdźemoj do Radworja!

Na pucž.

Wótcže naſch, kiž ßy we njebjeßach . . . naſch wſchědny chlěb daj nam dźenża . . . pſchetož Twoje je to kraleſtwo a ta móz a ta cžeſcž hacž do wěcžnoſcže. Hamjeń.

Liſtowanje. Sa 5. po Tr.: K. w N. — Sa 6. po Tr.: W . . . s w H. — Sa 7. a 8. po Tr. poſtaji k. w. f. S.

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacž w Noßacžizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu ßobotu a płacža ſchtwórcžlětnje 108 pjenježkow.

Čisło 26

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 1. julija 1934 Bautzen

5. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Sćenje Lukaschowe 5, 1—11.

Nasche sćenje je nam se schule snate pod napißmom: Pětra rybłojenje. Ale na tajke waschnje je Pětr a jeho rybłojenje najważnischa wěz, mjez tym so hewak w nowym sakonju ßo Jesuß a jeho skutkowanje do ßwětła stajitej. Hdyž pak na sapoczatk a zwisk pohladamy, potom stej Pětrowe rybłojenje a powołanje wójmidli a kónz rjeczaja Knjesowych dźełow na Pětrje, a potom mohła nascha stawisna lěpje ßo mjenowacź: Jesußowe rybłojenje.

I. Jesuß chze ludźi łojicź.

Nasche sćenje nam pokaże, kak ßo to jemu pola Pětra poradźi. Jesuß a Pětr njejstaj wjazy jedyn druhemu njesnaty. Do nascheje stawisny sćenje nam powjeda, so tón Knjes do Schimanoweho doma pschińdże, hdźež Pětrowa pschichodna macź na symnizu khora leżesche, a ju wuhoji. A tola Pětra dźenża saßo w jeho starym wschědnym sastojnstwje nadeńdźemy. Pětr hischcże njewě, schto tón Knjes wot njeho chze. Wón hischcże po ßwojich ßamßnych puczach khodźi, a Jesuß jemu da cźinicź. Lud ßo k temu Knjesej cźischczi, Pětr pak cźini, jako by Jesuß jeho niczo njestarał, ale ßwoje ßycże płokasche. Jako pak tón Knjes potom s jeho łódże prěduje, dyrbi Pětr ßwoje dźěło słożicź a nětk tehorunja poßłucha.

Ale kak dźiwnje, hdyž potom ßo saßo powjeda: „A hdyž wón běsche pschestał rěczecź, dźesche wón k Schimanej: Dowjeß ßo na hłubinu a wupschestrěj ßwoje ßycże k łójenju.“ Runje je tón Knjes tak mózniwje k wutrobam łapał, so dyrbjeli myßlicź: Nětk budże żeleso kowacź, kaž dołho je cźopłe. Město teho myßli na tajke wschědne wono. Ale Jesuß njecha niczo pschekhwatacź, tehodla wón Pětra psches pschikasnju pruhuje, kiž je wschemu nashonjenju napscheczo: „Dowjeß ßo na hłubinu, — nětkle rano, hdyž jaßne ßłónczko ßwěcźi a ryby wscho widźa — a pschestrěj ßwoje ßycże k łójenju!“ Pětr njepoßłucha na ßwój rosum, ale na Knjesowe ßłowo, a woni wobsamknu wulku ßyku rybow tak, so ßycź ßo torha. To Pětr njebě doczakał, tež njebě saßłużił. Pohnuty wot tajkeje Jesußoweje Bójskeje mozy ke Knjesowymaj kolenomaj padnje a rjeknje: „Knjeże, dźi wote mnje won, pschetoż ja ßym hrěschny cźłowjek!“ Kaž dołho je ßo s druhimi pschirunał, wón ßo njesdasche hórschi bycź kaž drusy. Jesußej a jeho Bójskej połnomozy napschecźiwo ßwój hrěch póznaje. Tam chzyschce tón Knjes jeho měcź. Nětk móże na njeho połnoscź ßwojeho żohnowanja wußypacź. Nětk Pětr wě, schto tón Knjes wot njeho chze. Dyrbi temu Knjesej ßo dowěricź a zyłe ßwoje żiwjenje do Knjesoweje ßłużby stajicź. „A woni wjedźechu tej łódźi k brjohej a wopuschczichu wschitko a dźěchu sa nim.“ Pětr a jeho towarschojo nałójichu wulku ßyku rybow a buchu pschi tym ßami popadnjeni.

Jesuß njecha jenoż Pětra łójicź, ale wschitkich ludźi. Tež naß je k ßebi cźahnył s luteje dobrocźiwosćże wot prěnjeho dnja nascheho żiwjenja. Nichtón njeje to tak rjenje rosestajił kaž nasch Luther we wukładowanjach tsjoch artikelow nascheje wěry. Tež nam njeje tón Knjes żadyn zusy. Kak husto je naß na pucźu nascheho żiwjenja setkał a je pschecźelnje s nami rěcźał. Ssmy jeho hłóß ßłyscheli? Abo njemějachmy sa njeho hłucho, dokelž ßo se wschěm mózným saběrachmy, jenoż niz s tym, schtoż naschu duschu nastupa? Ssnano ßmy jenoż na nasche semske powołanje, nasch wużitk, nasche starosćże a nusy spominali. Jesuß k nam pschistupiwschi je pschezo saßo naß proßył: Wotwjeß ßwoju łódź trochu wot brjoha, wostaj ßo khwilku wscheho a poßłuchaj na mnje! Po jeho puczach, njech dźeja psches starosćże abo żohnowanje, k tomu pschińdźemy, so my ßo ßami sesnajemy. Potom jeho troscht tež nam płaczi: „Njeboj ßo, pschetoż ja ßym cźe wu-

mohł, ja ßym cże ſ twojim mjenom wołał, ty ßy mój!“ Hdyž ßmy wot njeho popadnjeni, wón naß wjazy njewopuſchczi, ale naß k ßwojim towarſcham ſczini a naß kiwa, ſo bychmy jemu pomhali cżahnyć ſa wulkej ßyczu, kotruž je do morja cżłowjeſtwa puſchcził, ſo by wulku ßyku wobſamknył ſa njebjeſke kraleſtwo.

Jeſuß chze ludźi łójicź; chze pak jich łójicź pſches ludźi. Komu tu praſchenje njepſchińdże: Kak mohł ja tu ßobupomhacź? Mam we ßwojim powołanju telko dźeła, ſo njemóżu wyſchſche teho hiſchcże nješchto druhe na ßo wſacź. Wſchak też njewěm, kak měł ßo dźeła pſchimacź. To drje je duchowneho wěz. Haj wſchak, to je jeho ſaſtojnſtwo, tola jenoż jeho njeje, ale je wěz kóżdeho praweho Knjeſoweho wucżomnika. To kóżde ſeńſke powołanje wulke a ważne ſczini, ſo my evangelſzy wěmy, ſo ßmy wot Boha do njeho poſtajeni. Powołanje pak njeje nam jenoż k temu date, ſo bychmy ſ nim ßebi ßwój wſchědny khlěb ſaßłużili. Kóżdy ßo wot Boha ſtaji do mjeńſcheho abo wjetſcheho wokrjeża ludźi a dóſtawa ſ iym nadawki ſa nich. Cżeledź dyrbi pſches ßwěrnu ßłużbu a cżeſtne khodźenje pokaſacź, ſo je wot Khryſtuża ſapſchijata, łaż ßo w kěrluſchu ſpěwa: O ſbóżny dom, hdźeż ßłużomni też wjedźa, ſo Boże woko na nich kedźbuje, a wſchědnje radźi próżowacź ßo chzedźa, ſo wſchitko tu po twojej woli dźe; kiž tebi, Knjeże, ßłużicź w myßlach maja w ſprawnej ponižnoſcźi, ſ luboſczu a ſ wjeßelom wſcho dźěło wobſtaraja, we małych wězach ſtajnje ßwěrni ßu. Hoſpodaŕ ma w ßwojim domje ſ měſchnikom bycź a ßo ſamolwity ſacżuwacź ſa cżělne a ſa duchowne derjehicże ßwojich domjazych. Wón Jeſußej pomha ßobu ßycź cżahnycź, hdyž ſ nimi po wjecżeri krótku nutrnoſcź wotměwa, hdyž jich pſchezo ſaßo napomina, njedźelu kemſchi khodźicź a ßo też ßwěru k Božemu blidu dźerżecź, też hewak cżeſtne żiwjenje wjeſcź. Kmótſja pſchi kſchcżenizy ßlubja, ſo chzedźa ßo ßobu ſa to ſtaracź, ſo ßo kſchcżeny wocżehnje w bojoſcźi a we napominanju k temu Knjeſej, ſo bychu cżłowjekojo Boži byli, k wſchemu dobremu ſkutku hotowi. My ſtarſchi njechamy ſabycź Knjeſowe ßłowo: „Dajcże dźěcżatkam ke mni pſchińcź a njewobarajcże jim, pſchetoż tajkich je kraleſtwo Boże!“ Wucżerjo maja ſtražowacź nad duſchami ßwojich ſchulſkich dźěcźi jako cźi, kiž maju ſlicżbowanje dawacź ſa te ßame. Zyrkwinſzy pſchedſtejicżerjo nimaja jenoż nadawk, na zyrkwinſke pjenjeſy hladacź, ſo njeby ßo tych pſchewjele pſchetrjebało, ale wjele bóle maja ßwojemu duchownemu pomhacź w zyrkwinſkim dźěle, ſo by ßo bohabojoſcź a cżeſtne a dobre waſchnje we woßadże hladało. Kóżdy kſcheſcżan, njech je muż abo żona, ſtary abo młody, nima ßo jenoż njedźelu, ale też pſchi wſchědnym dźěle w chudźom jako kſcheſcżan, to je jako Knjeſowy wucżomnik wopokaſacź. Kajka ßyła ſkładnoſcżow, naſchemu Knjeſej jako jeho towarſchoju pomhacź, ßycź cżahnycź, kotruž je pſcheſtrěł, ſo by ludźi łójił! Tu ma kóżdy woßadny ßwoje měſtno, a cżim mjeńſche to je, cżim ßwěrniſcho jo może wupjelnicź k żohnowanju zyłeje woßady. Póſnajemy ſamolwitoſcź nadawka nam poſtajeneho. Proßmy jeho wo jeho pomoz. A potom podajmy ßo do dźěła, Bohu cżeſcźi, naſchemu ludu k żohnowanju! Hamjeń.

Dźakujmy ßo!

Dźakowali ßmy ßo tola hižo. Kak mohło to hinak bycź! Njewjedra pſchicżeżechu a pſchinjeßechu deſchcźik, hnadny deſchcźik, ta dołho wocżakowany deſchcźik, tak nutrnje wuproſcheny deſchcźik!

To dyrbjachmy ßo dźakowacź, to dźakowachmy ßo ßami wot ßo, dokelž hinak njemóżachmy. Deſchcźik njebě tola jenoż hona a roſtliny wokſchewił, ale też naß cżłowjekow.

Hrimanje a błyſk běſche drje wyſchſche naß. Ale wyſchſche wſcheho běſche hnada, luta Boża hnada!

„Wjetſcha dyžli Bóh Knjes nuſa njebudże!“ ßmy ſpěwali prjedy, ßmy nětk ſnowa każ tak huſto naſhonili. To wotewrja ßo wutroba, to wocżinja ßo ert, a my ßo dźakujemy Bohu, „kiž wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele“. A my ßo jemu dowěrjamy ſnowa ſ cżełom a ſ duſchu, ſ zyłym żiwjenjom, a tak też ſe żnjemi na honach. My ßo modlimy. A naſcha modlitwa je dźak a próſtwa a dobroproſchenje.

Biblija — ludowa kniha.

We Wittenbergu wuhotuja lětża, ſa lěto 400lětneho jubileja zyłeje Lutheroweje Biblije, ßwjedźeńſku wuſtajeńzu. Tuta chze pokaſacź, kak je Luther ſrosumił, ſcżinicź Bibliju tak prawje knihu němſkeho luda. Wuſtajeńza budże w ſnatym domje: Lutherhalle.

Tuta wuſtajeńza Biblije je wěſcże hódne wukhwalenje Luthera a jeho ſkutkowanja ſa zyły lud a kraj, haj dozyła ſa cżłowjekow. Dokelž Luther němſkemu ludej Bibliju w maczeŕnej rěcźi da, ma też naſch ßerbſki lud, maja cżłowjekojo dozyła Bibliju w maczeŕnej rěcźi. Ale — a nětk pſchińdże wulke, rosßudne praſchenje: Je Biblija tak kniha němſkeho luda a runje tak ßerbſkeho luda, każ je Luther to chzył a każ to mjeno „ludowa kniha“ praji? Wobmjeſuj tuto praſchenje, a wono rěka: Je Biblija — twoja kniha? Twoja kniha — niż jeno tohodla, dokelž ßy ju ſa tuni pjenjes kupicź mohł, niż jeno tohodla, dokelž ani pjenjeżka njetrjebaſche na nju ważicź, ale ju dóſta jako dar abo ju namrě, ně, tohodla, dokelž ju lubujeſch, ßebi ju ważiſch, dokelž ju cźitaſch, dokelž we njej pytaſch tak, każ Jeſuß Khryſtuß to chzyſche.

Biblija — haj, je wona tak ludowa kniha, je wona twoja kniha?

Kak je? Hdyž ja ßame nješchto mam, wo cźimž ßo powſchitkownje wjele rěcźi, ſaběram ßo ja woßebje ſ tym. Nětkle pak ßo wo Bibliji, wo tej Bibliji, kotruž ty też maſch, telko rěcźi a piſche a jedna! Saběraſch ßo Ty ſe ßwojej Bibliju? Woni telko wo njej, pſchecźiwo njej a ſa nju rěcża, a piſchu, wobhonjeſch ßo ty runje tohodla ßwěru w njej, we ßwojej „zyłej“ Bibliji? Pſchetoż Biblija je jenoż tak dołho Biblija, dołhoż je zyła, t. r. dołhoż je cźi w njej Stary a Nowy Teſtament ſjednocżeny do zyłka. Tutón zyłk je Biblija — kniha wſchěch knihow.

Do zyła! Hdy ßy ty ßwoju Bibliju poßledni krócź wocżinił? Hdy ßy w njej nješchto pytał? Hdy ßy w njej nješchto wobſchěrniſche a w ſwiſku cźitał?

Biblija — ludowa kniha. Haj, ale prjedy hacź wona to je, dyrbi wona twoja a moja kniha bycź!

Evangelſzy w zyłej Němſkej.

Evangelſka zyrkej Staropruſkeje uniony ma jich 19620011 duſchow, Sakſka Lutherſka zyrkej 4 465 880, Hannoverſka 2 414 232, Naſſau-Heſſenſka 1 680 608, Durinkſka 1 477 494, Schleswig-Holſteinſka 1 420 777, Hamburgſka 1 006 206, Braunſchweigſka 464 175 a Oldenburgſka 321 124. Tute evangelſke zyrkwje ßu hižo w tym wuſkim ſwiſku, kotryž

„Němsku Evangelsku zyrkej“ mjenujemy. Swonka tutoho swjaſka ſteja krajne zyrkwje kaž Württembergſka ſ 1 722 295 duſchemi, Bayerſka na prawizy rěki Ryna ſ 1 598 112 duſchemi, Badenſka ſ 895 609, Heſſen-Kaſſelſka ſ 860 282 duſchemi a druhe mjeńſche.

To je liczeny po duſchach, po tych, kiž žu po ſapiſku evangelſzy kſcheſczijenjo.

Zyrkwinſke ſmyßlenje pak njewotwißuje wot tutych liczbow, ale wot druheho. Jo ſpósnajeſch woßebje na tym, kak k ſpowjedźi khodźa; pſchi tym pak pſchidamy, ſo też tole hiſchcze poßlednje rosßudźenje njeje wo tym, hacž žu ſ zyłej wutrobu evangelſki abo niz. Sajimaze je, něſchto ſhonicź, kak nětk w jenotliwych krajnych zyrkwjach k ſpowjedźi a k Boženu blidu khodźa.

W Staropruſkej Unionje ſe 100 duſchow 21,40, w Sakſkej 21,89, w Hannoverſkej 40,47, w Naſſauſkej 32,63, we Heſſenſkej 41,23, w Frankfurcze 15,58, — poßlednjej dwě tworitej Naſſau-Heſſenſku zyrkej — w Durinkſkej 18,68, we Schleswig-Holſteinſkej 11,03, w Hamburgſkej 5,9, w Braunſchweigſkej 16,42 a w Oldenburgſkej 9,01, — we Württembergſkej 35,38, w Bayerſkej na pr. R. 58,08, w Badenſkej 37,52 a w Heſſen-Kaßelſkej 52,41.

Tajke pſchirunowanja móżeja nam wjele prajicź. Pſchi tym maſch wjele rospominacź woßebje w cžaßu kaž naſch. A komdźicź a dlhicź žo njeßměſch, ale wſchitko cžinicź, ſo by byk evangelſki kſcheſczijan, kiž je evangelſki niz tehodla, dokelž je ſtaw evangelſkeje woßady, a też niz tehodla, dokelž w evangelſkej woßadze k ſpowjedźi khodźi, ale tohodla, dokelž je ſ duſchu a ſ wutrobu w evangelſkej wěrje ſ Bohom ſawjaſany tak ſo hinak njemóże hacž bycź evangelſki kſcheſczijan, ſ Bohom w evangelſkej wěrje, dowěrje a žwěrje ſ Bohom ſawjaſany.

Dodawajo pſchiſtajimy tu hiſchcze liczby evangelſkich krajnych zyrkwjow Němſkeje:

Mecklenburgſka 731 031 duſchow, Pfalzſka 544 991, Anhaltſka 319 129, Bremenſka 290 446, Evang.-reformirtka Hannoverſka 228 775, Lippiſka 154 050, Lübeckſka 121 093, Waldeck a Pyrmontſka 61 877, Schaumburg-Lippiſka 47 001, Lübeckſka w Oldenburgſkej 45 895, Birkenfeldſka 43 721. Ke tutym pſchidźelſchtej žo hiſchcze Bratrowſka zyrkej ſ 9 640 duſchemi a ſwjaſk žwobodnych reformirtſkich woßadow ſe 33 000 duſchemi.

Dozyła žmy měli prjedy w Němſkej 28 jenotliwych evangelſkich zyrkwjow. Mjes tym pak žu žo někotre mjes žobu hižo do wjetſchich zyłkow ſjednocźiłe kaž na pſch. Heſſenſka, Naſſauſka a Frankfurtſka.

Tak ma kóždy ſdobom pſchehlad wo evangelſkim wobydleŕſtwje jenotliwych krajow kaž dozyła Němſkeje.

Diakonija.

Neudettelsau. Tuto mjeno cžitaſch pſchezo ſaßo ras. Tam je wulki wuſtaw diakonißow, a lětża je 80 lět, ſo bu tutón wulki ſkutk k cheſczijanſkeje luboſcze ſałożeny. Hłowna ſhromadźiſna tuteho zyłeho ſkutka a wuſtawa bě tohodla woßebje žwjatocžna. Biſkop D. Meiſer prědowaſche, a to wo Eph. 4, 11, 12. Mjes druhim wón rjekny: Diakonija je wuſkutkowanje zyrkwineho žiwjenja. Diakonija dyrbi tohodla krucze ſałożena bycź na wuſnacze. Saměr diakonije je, hubjeńſtwo ſcžinicź troſchtowane hubjeńſtwo.

Tutón zyły wulki ſkutk Neuendettelsauſkich diakonißow je naſtajnje pſchiběrał. Też tuta hłowna ſhromadźiſna móżeſche ſaßo wo powjetſchenjach wuradźowacź. Natwarja nowy wulki dom; połojzu tutoho nowotwara chzeja ſa žotry wužicź, ſo bychu tam po dołhim, žwěrnym ſkutkowanju cžichi wjecžor žiwjenja namakałe a wužiwałe; w druhej połojzy chzeja khore a khipre žónſke ſaměſtnicź.

So bychmy pſchezo bóle kedźbu měli dźěło diakonißow! W nim je žo tola runje w poßlednich lětdźeßatkach wotpada a njepſchecźelſtwa, cžeźkeho wojowanja a wulkeho pruhowanja jewiła žiwa móz kſcheſcźijanſkeje wěry a kſcheſcźijanſkeje luboſcze. —

W tutym ſwiſku budź na to pokaſane, ſo 1. meje wuſtaw diakonißow Henſoltshöhe žwój 25lětny jubilej žwjecźeſche. Na 8000 hoſcźi žwjecźeſche jón žobu. So žo tutón wuſtaw ſałoži, je ſaßłużba fabrikſkeho direktora Mehla. Snaty duchowny Moderſohn měješche žwjedźeńſke prědowanje. Wón w nim wupraji: diakonija je dźak ſa wopor na Golgatha. Luboſcź, kotruž diakonija w tſecźej Němſkej wußywa, chze cžěmnu ſemju jaßniſchu ſcžinicź. Naſch cžaß nima žaneho reſpekta pſched pobożnymi žłowami; wón chze ſkutki widźecź. Diakonija chze žobu pomhacź, pokaſacź, ſo je Khryſtuß žiwy.

Tutón dom diakonißow ma, hacž runje hakle 25 lět wobſteji, 900 žotrow w dźěle. Doſta tohodla na žwojim jubileju też wjele dźaka a pſchipósnacźa, tak też wot zyrkwineje wyſchnoſcze.

Schtóž do Drježdźan pſchińdże a w Nowym Měſcze po Budyſchſkej dróſy dźe, pſchińdże też nimo Drježdźanſkeho maczerneho doma diakonißow, kotryž ma tam a dale hacž k Lobju žwoje domy, też žwoju nowu modernu zyrkej. S tuteho doma wukhadźa wjele luboſcze a woporniwoſcze do kraja a do luda. We wulkej khorowni ſtaj tak někotry khory, tak někotra khora — też ſ Łużizy — pomoz pytałoj a ju też ſ Božej pomozu namakałoj — a nimo toho wjele luboſcze.

Tuž wopokażmy luboſcź tutej luboſcźi a cžeſcźujmy žebi diakoniju a diakonißy!

Farař a miniſterpreſident.

To rěka: farař bě miniſterpreſident, niz, ſo byſchtaj žo něhdźe farař a miniſterpreſident ſetkałoj.

Bě to w njeměrnych a ſaczěmnjenych lětach po wójnje tam pſchi rańſchich mjeſach. Farař Hegemann we woßadźe Schwenten boješche žo wo žwoju woßadu a tuž tam wuwoła republiku, jako Polazy a wojowanje ſ nimi bóle a bóle hrożachu. Farař žam bu miniſterpreſident tuteje republiki. Tak bu woßada žamoſtatny ſtat a móżeſche žamoſtatnje wo žebi rosßudźicź.

A wona rosßudźi žo wěſo ſa Němſku. Tak bu tamna krajina Němſkej ſdźerżana.

Pſched krótkim dźěleſche žo farař Hegemann wot žwojeje woßady. Wuhotowachu jemu žwjatocžnoſcź, na kotrejž też na tute jeho politiſke ſaßłużby ſpominachu, kotrež žebi jako miniſterpreſident republiki Schwenten ſa tutu kaž ſa Němſku doby.

Zyrkej a ſtat.

Wěrowanje. Hamburgſki biſkop je ſakaſał, wěrowacź dźěći, kotſiž žu tak mjenowane wußwjecźenje młodźiny doſali. Tucźi maja, prjedy hacž žmědźa žo dacź wěrowacź, do

nabožneho roswucžowanja khodžicź a žebi to wobžwědčicź dacź. Chzeja tam wožebite roswucžowanja sa tajkich pschiprawicź.

Wróczo do zyrkwje. W někotrych krajinach sakskeje provinzy bě liczba tych, kiž chzeja wróczo do zyrkwje, tak wulka, so žu wožady nawrót do zyrkwje hacž na dalsche sawrěcź dyrbjeli. Tak je na pschikład wožada Schkeuditz wobsamkła, 1. julija tajke sawrjecźe hacž na dalsche wuprajicź.

W **Pólskej** chzeja protestantojo evangelske arzybiskopstwo sałožicź. Evangelska zyrkej schkoduje w Pólskej, wožebje we bywschej Pósnanskej s tym jara, so je tam jara rosležana a rospróschena a so tam swjasći a swiski pobrachuja.

Młodžina. Schlesynski wjednik nationalsozialistiskeje partaje dopomina na to, schtož je mjes němskim biskopom a wjednikom młodžiny wucžinjene. Wón praji: so maja žo wscheho wostajicź, schtož evangelsku młodžinu mjersa. Tak ma žo evangelskej młodžinje pschewostajicź kaž wucžinjene, kóžda 2. a 4. njedźela měžaza a póndźela a pjatk kóždeho tydženja. My njesćelemy naschu młodžinu do dźěła evangelskeje młodžiny, ale kóždemu dyrbi mózno bycź, žo na wuhotowanjach evangelskeje młodžiny wobdźělicź, hdyž to chze. — W tym a dozyła w rosdźělenju cžaža drje žo nětk to a tamne pscheměni. Bu tola 23. junija snowa na to pokasane, so ma njedźela žluschecź žwójbje, t. r. so ma tu młodžina njedźelu sa žwójbu a we žwójbje bycź. To pak rěka sa kschesćijansku žwójbu, so dźeja też hromadźe kemschi. A też s kemschikhodom žo něschto pscheměni. Statna młodžina, tak mjenuja mužsku a žónsku młodžinu nazionalsozialistiskeje strony, njekhodźi wjazy po pschikasni kemschi; kóždemu jenotliwemu je pschewostajene, hacž kemschi dźe abo niz. Tak móže też nětk kschesćijanski młody hólz, kschesćijanska młoda holza pokasacź po žwojej woli, hacž kschesćijansku wěru hajitaj abo niz. S tym pak ma nětk snowa kschesćijanski starschiski dom zyły a połny nadawk, wukubłacź wěrjazu kschesćijansku młodžinu a žo sa to staracź, so dźěcźi, a niz jeno dźěcźi, so wschě stawy khodźa też do Božich žłužbow, wožebje też, so khodźa k spowjedźi a k Božemu blidu, so žo maja do kschesćijanskeho domjazeho a wožadneho žiwjenja. S tym so ma bycź nětk njedźela bjes wuhotowanjow a žłužby swižuje, so budźe žobota młodžinje sa to data a so schula wobkhowa sa žwoje nadawki sbytkne 5 dnjow, tute pak zyłe. Tuto srjadowanje namaka wěscźe pschihłožowanje wschěch žwójbow; jemu pschihłožowachu też, jako němski minister Rust tole w Mnichowje wosjewi, tam we wulkej shromadźisnje pschitomni wucžerjo.

We **Wittenbergu** běchu žo 14. junija wjednizy evangelskeje zyrkwje seschli, so bychu dźěkali sa dobre a lěpsche zyrkwje. Na radnizy běchu shromadźeni a němski biskop Müller wjedźesche shromadźisny. Wón też rosprawjesche a nimo njeho wožebje też prawisnik zyrkwineje wyschnoscźe, dr. Jäger.

Wschelake s bliska a daloka.

W **měscźe Aachen** buschtaj dwojo wobskorženaj, so staj na dnju Božeho cźěła Boże žłužby kasykoj a woltař powalikoj. Jeju sažudźichu k jastwu na schěscź měžazow.

Swony. Najwjetschi s tsjoch swonow evangelskeje zyrkwje we wožadźe Kainscht w namjesnej krajinje ma pod wulkim hokatym kschižom napižmo: „Im neuen Reich der alte Gott möge uns helfen aus aller Not!“

S **Wina.** Evangelska wožada hłowneho awstriskeho města Wina wosjewi, so jich w prěnim schtwórcź lěcźe 1934 we Winje 10 000 k evangelskej zyrkwi pschistupi. W lěcźe 1933 dozyła bě jich to 2200. Politiske wobstejnoscźe žu žobu na tym wina, so žo jich tam telko wot katolskeje zyrkwje dźěli. K tomu pschińdu druhe pschicžiny: cžinja wscho mózne, so bychu wustupy snjemóznili, to pak sažo roshorja a wustupy pschiběraja: tak wostajichu samolwjenja sa wustup měžazy dołho ležo; tak chzychu žamo tych, kiž chzychu wustupicź, pschepytowacź, hacž njejžu duchakhori. — Naspomnjene liczby płacźa jenož sa evangelsku zyrkej Augsburgskeho wusnacźa. Nimo tuteje ma Awstriska też hischcźe evangelsku zyrkej helvetiskeho wusnacźa, t. r. reformirtsku zyrkej. Tuta měješche tam 14 000 duschow. Też wona je w naspomnjenym cžažu wjele pschidobyła.

S **Budestez.** To bě wožebity rjany dźeń sa Budesćanšku wožadu, hdyž móžesche njedźelu tydženja žwój 600lětny jubilej žwjecźicź. W Božim domje žo sapočžesche žwjedźeń a prěnja žwjedźeńska Boža žłužba bě wopytana wot něhdźe 1000 wožobow. Wožada měješche wožebite wjeżele na rjanym starym woltarje, kiž bě rjenje wobžwětleny a kaž we žłónzu psched wožadu stejesche. Woltař je s lěta 1688 a je wuhotowany wot Hendricha Kauderbacha. Farař Budesćanskeje wožady bě tehdy, jako žo nowy woltař natwarjesche nasch njesapomnity Michał Frenzel, kiž w lěcźe 1706 w Budestezach wumrje a kotrehož row dźenža hischcźe pódla zyrkwje žo namaka. W žwjedźeńskej Božej žłužbje stejachu też na woltarju stare žwěcžniki s lěta 1655 a žwjate žudobje s lěta 1687. Božej žłužbje žo pschisamknje nutrnoscź pschi pomniku na pohrjebnischcźu. A nětko pschibjera kóždu hodźinu pschezo bóle a bóle žiwjenje na wschěch dróhach wžy, pschezo wjazy ludźi pschinjeżechu automobile a želesniza do Budestez. Kelko cźłowjekow tu bě, móżesch s teho spósnacź, so žu žo 5000 žwjedźeńskich snamjeschkow pschedałe, a kelko jich žane hischcźe njemějesche! Wschitzy cźakachu na žwjedźeński cźah, kiž wjele rjaneho poskicźesche. Dha widźesche na jenym wosu Michała Frenzela, kak wón bibliju do žerbskeje rěcźe pschełożesche a kak bibliju nutrnej wožadźe, kiž na wosu w žerbskich drastach žedźesche, wukładowasche. Na druhim wosu žedźachu žerbske pschedlizy, kiž pilnje dźěłachu a pschi tym naschе rjane žerbske spěwy spěwachu. Psched nimi jěchachu žerbšzy kralojo, tam sažo cźehnjesche žerbski łwaž nimo, družki we Sslepjanskich drastach, kiž wožebje žo lubjachu. Kiž njeje to widźał, je wjele skomdźił. — Budesćanska zyrkej je jena s tych prěnich była, hdźež je žo po reformaziji w Lutherowym duchu Boże žłowo a žwj. sakrament poskicźał. Njech s njeje na wjeż, kiž na 600 lět wróczo hlada, hischcźe wjele žohnowanja wuńdźe!

Na pucź.

Wscho, schtož žo stanje, ma nam něschto prajicź. Praschenje je, hacž žebi ty dasch schto prajicź. Dasch žebi ty schto prajicź?

Listowanje: Sa 6. po Tr. W...s w H. — Sa 7. a 8. po Tr. je postarane.

Samotwórity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna předarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtwórcźletnje 108 pjenjezkow.

Čjišło 27

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćeje F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 8. julija 1934 Bautzen

6. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 5, 20—26.

Njebudźe=li wascha prawdoscź lěpscha abo połnischa, dyžli pißmawucźenych a farisejskich, njepschińdźecźe do njebjeskeho kraleßtwa. Ssmy ßwucźeni, dokelž mějesche nasch Knjes ßo tu na semi runje ſ nimi pschezo saßo bědźicź, ſ hordoscźu na farisejskich dele hladacź. Ale hladajo na jich wjele ſ naschich dnjow, běchu woni lěpschi hacź někotry to ßebi myßli. Wopomńmy: ſ nich běchu ludźo kaž Nikodemus, Josef ſ Arimathije, Saul! Wopomńmy cźaß rospadnjenja, njewěry, dwělowanja, hdźež ßu ßo jako sastupjerjo sakonja ßwjateho pißma krucźe dźerželi a ßwonkownje bjes poroka pola luda byli! Sa nich mějesche Boże ßłowo hischcźe ważnoscź, a woni wobhonjachu ßo wschědnje w pißmje. Woni ßo pilnje modlachu, ßu rad sa Boże kraleßtwo woprowali, ßu ßo poscźili, ßu rad do Božeho doma khodźili! Prawdoscź jich wjele ſ naschich dnjow je hórscha hacź prawdoscź farisejskich a zyle wěscźe do njebjeß njewjedźe. Ale też prawdoscź farisejskich niz, hacź runjeż ßebi myßlachu, so mějachu jako prěni prawo na wěcźnoscź.

Jesuß jim na jenej kasni pokaże, kak ſ jich prawdoscźu je, na pjatej kasni, kotruż je najwjazy ludźi po jich měnjenju dopjelniło. Bóh pak njeje kasnju jenoż sa ruku dał, ale sa wutrobu. A tu je rosdźěl mjes prawdoscźu farisejskich a tym, schtoż Khrystuß chze.

Psched ßwětom a ßudnistwom je cźlowjek prawy, kiž njecźini pschecźiwo sakonjam; „myßle nichtó njekóji“ drje pola ßwěta płacźi, niz pak pola Boha, kotryž hlada do wutroby. Ske skutki ßu hrěch, ale też ske myßle, kotreż ßu prjedy skutkowanja. Hdyž lóscht je podjał, porodźi hrěch; hrěch pak, hdyž je dokonjany porodźi ßmjercź. Jena kasń: Ty njedyrbisch požadacź! wschitku naschu njeprawu prawdoscź k niczomu cźini.

Tohodla: „Cźiń prawdu, a nimasch ßo nikoho bojecź!“ to je jara witane ßłowo. Ale Bóh hlada na wutrobu a wě, kak měnisch. S wutroby prawi bycź możemy jenoż, hdyž ßmy ſmyßleni, kaž Jesuß Khrystuß běsche. To nasch Knjes ßam wot naß žada. Prawdoscź ßwěta by njebjeßa, hdy by Bóh naß ſ njej do njebjeß puschcźił, helu scźiniła, kaž je hrěch hižo tutu rjanu semju dołk žałoscźe scźinił. Njebudźe=li wascha prawdoscź lěpscha abo połnischa dyžli farisejskich, njepschińdźecźe do njebjeskeho kraleßtwa. A pschi tym je nascha prawdoscź hischcźe hórscha hacź tamnych prawdoscź. Kak możemy prawdoscź dostacź, kotraż płacźi pola Boha?

Jeneho ſnajemy, japoschtoła Pawoła, kotryž běsche se wschej pilnoscźu a se wschěm sahorjenjom spytał ſ tamnej prawdoscźu farisejskich. Ale wschak lacźnoscź dusche po měrje ſ Bohom njeje ßo stajiła. Jeho duschu je pak potom tón dobył, kiž wucźi naß lěpschu prawdoscź a ju też poskicźi, Khrystuß ßam. Nětko běsche jeho wutroba cźicha w Bosy, so możesche jako pokorny wucźomnik ſ wjeßełoscźu prajicź: „Lóß je mi padnył na wjeßełe město, mi je ßo rjane herbstwo dostało!“ Wo tym jeho zyłe dalsche žiwjenje ßwědcźi. Pola njeho nimamy jenoż ſ wucźbami kscheseźanskeje naboźiny cźinicź, ale pschezo ſ mužom w Khrystußu, kotremuż możemy do wutroby hladacź, kotrehoż wěru możemy pósnacź we wschitkich listach a rěcźach. Wón je ßwědcźenje sa to, so bjes Boha žana prawdoscź njeje.

So możemy tajku prawdoscź dostacź, je wěste, hewak njebudźiśche Jesuß ßebi wot naß žadał, so dyrbi nascha prawdoscź lěpscha bycź dyžli farisejskich. Smyßleni dyrbimy bycź kaž Khrystuß! To możemy jenoż pola njeho wuknycź, hdyž k njemu pschińdźemy. A hdyž k njemu pschińdźesch, też pósnajesch, so njeje twoja prawdoscź ta, kotraż tebi njebjeßa wocźini. Boże ßłowo, Boże dźeßacź kasnje tebi pokasuja, so njemóżesch se ßwojej ßamej prawdoscźu do njebjeß pschińcź. Wuknycź dyrbisch ſ psalmistom ßo modlicź: „Njekhodź do ßuda se ßwojim wo=

trocžkom, pschetož žadym žiwy njeje prawy psched tobu", a ſ Danielom prajicź: „My leżimy psched tobu ſ naſchej modlitwu, ſpuſchczamy žo niz na žwoju prawdoſcź, ale na twoju wulku žmilnoſcź." Tajka modlitwa je ſpočatk praweje prawdoſcže. Dyrbimy žo žwojeje mozy wſdacź a wuknycź, pſched Bohom niczo bycź hacź jeho dźěcźi. Potom budže naſcha wutroba žo pſchezo bóle ſ tym w pokornej wěrje ſjednocźicź, kiž je prawy a je nam prawdoſcź warbował, kotraž pola Boha płacźi.

S prawdoſcže wěry też prawdoſcź žiwjenja wuńdže. Pschetož luboſcź, kotruž žy žam ſhonił, cźini, ſo też žwojeho bratra lubujeſch. Hnada, kotruž žy pola Boha namakał, cźini, ſo też ſ bratrom žo wujednaſch. Tak naſch Knjes wſchitko ſažudźi, ſchtož ſ luboſcže žo njeſtanje, dokelž towarſtwo njemóže bycź mjes Bohom a tym, kiž luboſcže nima.

Bóh chze a budže to žwoje cźinicź, ſo prawu prawdoſcź namakamy, ale žami njedyrbimy ruzy ſkožicź. To je luboſcź k Bohu, ſo jeho kaſnje dźeržimy. A kajki troſcht je, pſchi tym na toho hladacź žměcź, kiž je žwět wonkach ſ jeho ſpytowanjom a žwět nutſkach w njeměrnej wutrobje pſchewinył. Khryſtuž kotrehož móz a bliſkoſcź je Pawoł ſhonił, je tón žamy wcźera a dźenža hacź do wěcźnoſcže. Tohodla je wježeloſcź a měr Pawoła też ſa naž, hdyž žmy we žwojich wutrobach ſhonili: Bóh je žo nad nami žmilił. Hamjeń.

Žnjeńzy, kožu klepajcže!

Žně žu žo ſapočžałe! Cźežke a ſprózne to dźěło. Tola kóžde lěto dže ratał ſnowa do njeho połny nadźije a wježeleje wole. Tak też lětža.

A lětža chze jemu wježelu wolu kaſnycź tu a tam wuhorjene polo. Ssuchota bě pſche wulka! Ale kſcheſcźijanſki ratał njeda žebi ſ tym też ſpalicź polo žwojeje wěry a njeda na nim wuſkhnycź nadźiju. Ně, haji tam žiwu nadźiju, kotraž hłubje korjeni, kotraž w Boſy korjeni. Tak wón też lětža duzy na polo ſtroſchtny ſhladuje na žita a k njebježam, k Bohu, wědźo, ſo nichtó a niczo, ale jenož Bóh wichor, wětry wodźi, też wſchitke mróczele, a ſo tutón Bóh też lětža wě ſjewicź pucź, po kotrymž žo khodźi, — po kotrymž žo tak khodźi, ſo tola ſkóncžnje derje dóńdźeſch k wottyknjenemu kónzej.

A tak ſažynkuje kſcheſcźijanſki ratał też lětža. A tón, kiž njetrjeba ſdychowacź na wupary a wótre blaki, tón ſažynkuje ſdobom ſ dwójzy nutrnym dźakowanjom, žlubjo, ſo žłowu doda dźakny dar a wopor.

Dźak a wopor Bohu — to ſda žo nam něchto bycź, ſchtož njeje hakle horzota tutoho lěta wuhorika, wupalika, woškabika. To je něſchto, ſchtož je jich doſcź kſcheſcźanow w poſlednich lětach ſhubiło. Bohužel! Ale woni njejžu ſ tym jenož žwoju dźakownoſcź a wopornowoſcź pſched Bohom ſhubili, kotraž žo jewjeſche też ſ darami a ſ woporami Bohu a jeho zyrkwi a jeho ſkutkam luboſcže wěnowanym, ale też žwoju dźaknu a wopornjwu wutrobu. A ſ tym žu ſdobom ſhubili tu móz, žo wěrnje a wutrobnje dźakowacź a radowacź. A ſ tym žu ſhubili wěrnu, wosbožazu radoſcź žwojeho žiwjenja a njemóžeja wjazy wěrnje ſbožowni bycź. A žu njeſpokojeni, njeſpokojni, njeſbožowni.

Kak mohło to też hinak bycź. Pola kohož dale njedožaha hacź ſo Bohu dźak ſ hubor[illegible]dawa, pola toho njedožaha — wěra.

Wono je na cźažu, ſo j[illegible]iele ſažo pſchińdže k tej wěrje, kotraž je wěrna a ſprawna [illegible]traž žebi praji: Schtož mam, wot Boha mam. Tuž jemu wot toho, ſchtož mam, też ſažo dam —njech jako dar zyrkwi a Božemu domej, njech miżijonſtwu, ſnutskownemu a ſwonkownemu, njech hewak něhdźe tam, hdźež Bóh mi pokaže nuſu!

Žnjowy cźaž. So bychmy w nim žnjeli też dźakownoſcź wutroby, dźakownoſcź pſhecźiwo Bohu, dźakownoſcź, kiž žo jewi w myżli, žłowje, ſkutku, daru, woporu. Tak, tak žnějemy ſbožo!

Drježdźanki w Budeſtezach.

600 lět Budeſtezy! Žadny žwjedźeń! Koho to njeby cźahnyło? Też nam Sserbowkam žo tak dźěſche. Běchmy ſchtyri. Rano ſahe ſ cźahom wotjědźechmy ſe žławneho ſakſkeho hłowneho měſta. Sskóncźko hižo žmaleſche. S cźaha widźachmy, kak khuduſchke žu ſahony, kak žo ſtwórba lacźna ſa deſchcźom žedźi. Tola nochzemy morkotacź a mudrowacź! Boże pucźe to žu.

Dojědźechmy do Budeſtez. Pſcheżłapjene běchmy nad lubowanej, bohacźe wupyſchenej wjeſzy. Wſchudźe ſtejachu ſchměrcźki a brěſyczki. Khorhoje a banty ſmahowachu, a cźeſtne wrota witachu. S zyrkwje žo ſwonjeſche k žerbſkej Božej žłužbje.

„Pójdźemy ke mſchi. Khwatajmy, ſo měſtno doſtanjemy! Dźenža budže zyrkej pſchepjelnjena. Naſche koferki hnydom žobu woſmjemy, ſtajimy je cźicho pod ławku!" Takle žebi prajachmy.

Do zyrkwje ſaſtupiwſchi ſkoro nochzychmy wocźam wěricź: tu a tam jenož žerbſka duſcha žedźeſche! Kaž khude ſahony, bě tu khudy wopyt! Toho žo ſawěrnje njeběchmy nadźałe!

Lube Sserbowki nam žwoje ſpěwarſke požcźichu, a tak bě nam móžno, žobu ſpěwacź. Knjes farał Bójz też małej cźrjódzy ſa dźeń pſchihódny pſalm rjenje wukožowaſche, ſolo ſpěwarka ſpěwaſche a poſawny wótſje pſches próſdne měſtna klinczachu. Knjeſaj fararjej naž lubje witaſchtaj. Naſche koferki donjeżechmy k Förſterezom. Knjeni Förſterowa nam ſ koſejom a tykanzom hołdowaſche. Jej hiſchcźe jónkrócź wutrobny dźak!

¼3 hodźin žo wubjernje hromadźe ſeſtajeny cźah ſ łuki do wžy hibaſche. Wuſnamne ſ njeho bě: Fararja Frenzlowy wós. Farał žam, ſ dołhimi běłymi włožami, Sserbowkam ſ nětk žerbſkeje Biblije cźitaſche. To bě pěkny napohlad! Dale: Kral w ſtarym kralowſkim woſu, pſchi nim farał. Pſched woſom jěchachu wſchelazy ryczerjo a kralowi dwórnizy; ſa woſom cźrjódka ludźi pěſchi. Jedyn ſe žerbſkich jěcharjow pſhecźelnje woſnam tutoho woſa wukoži: Cźěſki kral Milan je něhdy też do Budeſtez na faru pſchiſchoł. Farał jemu wubjernje hołdowaſche. Pſchi wotjěſbje žo kral praſcha: „Schto žym Cźi nětko winojty?" „Niczo", wotmołwi farał. „Tuž wuproſch žebi něſchto wote mnje! Wſcho Cźi dowolu, wo cźož prožyſch!" „Tuž žebi ſwěrju prožycź: Dowol, ſo žmě naſcha zyrkwiczka evangelſka woſtacź!" „To dowolu!" rjekny kral Milan. Tak dźěſche wjeżela evangelſka cźrjódźiczka pěſchi ſa woſom.

Po krótkej pſcheſtawzy pſchińdže wulka khorhoj ſ zykej Lutherowej poſtawu. Myżlu, to woſnamjeni, ſo je zyrkej evangelſka woſtała.

Dale: Sserbſke pſchedlcže, žedźo na woſu, cźeńku nitku pſchedźechu. Sažo dale wjedźeſche žerbſki braſchka też žerbſki kwažny cźah. My a jena knjeni ſ Budyſchina žo jemu pſchiſamknychmy.

To a wjele druheho wjeßekeho da ßo widźecź. Wschelake narěčze běchu na kuzy. Tam mějach teź ſkładnoſcź, kaczańſku Bibliju ſe 16. lětſtotka do rukow wſacź. To bě dźiwne ſaczucze. Bohate knihi, ſchto ſcże wy wſcho naſhoniłe! So byſchcże mohłe ſo mnu rěčzecź!

Knjeni mandźelſka fararja Rößlerja=Minakałſkeho (Domaſchkez Hanka) bě naß k maczeŕzy na kofej pſcheproßyła. Pobychmy na pohrjebniſchczu pſchi rowje njeſapomniteho wyſch. fararja Domaſchki. Wot tam dóńdźechmy do jeho něhduſcheho doma. Knjeni ſwud. Domaſchzyna naß lubje a pſcheczelnje witaſche; holdowaſche nam ſ dobrym kofejom a tykanzom. S wobraſa lube ſnate wobliczo na naß hladaſche, drje měnjo: „Dajcże ßej derje ßkodźecź!“ Wukhodźowachmy ßo we kłódnej ſahrodźe. Mjes tym bě knjes farař Rößleŕ dójſchoł. Nawjeczerjachmy ßo hiſchcże do ßyteje wole. Haj tu bě derje bycź!

Boże ßkónczko bě ßo nakhiliło. Tuż ßo na dompucź hotowachmy. Zyła fararjez ßwójba naß na dwórniſchczo pſchewodźeſche. S bohatymi ſaczucźemi naß cźah domoj wjeſeſche. Knjeni fararźy ſ tutoho měſtna hiſchcże ras najwutrobniſchi dźak! Pſchejemy jej wſchitko najlěpſche. Měr a pokoj jeje domoj a zyłej ßwójbje! L.

Kelko rěczow je na ſemi?

Snadź ßy ßebi tuto praſchenje hižo ras ſtajił, ßnadź runje pſchi ſtawiſnje wo wěži w Babelu. Ale wotmołwy drje njejßy namakał. Dokładneje a wěſteje wotmołwy drje tukhwilu hiſchcże nichtó dacź njemóże, hižo tohodla niz, dokelž drje hiſchcże wſchě ludy abo ludki ſemje ſnate njejßu.

Franzowſka wědomoſtna akademija je ßo nětko woßebje ſ tutym praſchenjom ſaběraka. Wona praji, ſo ßo nětkle hiſchcże 2796 rěczow na ſemi rěczi. Wjele rěczow je pak wotemrěło. Wſchěch rěczow hromadźe by było 6760 — t. r. tych, kiž ßo hodźa někak ſwěſczicź!

Wuwoſtajiſch=li aſiatiſke rěcze, je jendźelſka rěcź ta, kiž ßo najbóle wužiwa a rěczi. Ju ſcźěhuje němſka, tutu ſaßo ruſka. Potom pſchińdu ſchpaniſka, franzowſka a italſka.

Njech je wſchěch rěczow telko tyßaz kaž chze, w jenym ßu wone pſches jene, Jedyn je, kiž je wſchě móże a roſumi: Hdźeżkuli ßo ſchtó k Bohu modli, njech je w kajkejżkuli rěczi, Bóh jeho ßłyſchi a wußłyſchi, jenoż ſo je modlitwa wěrna a ſprawna. Sa modlitwu prěnja rěcź je pak twoja maczeŕna rěcź. Abo njeje tak, ſo ty w tej rěczi najwutrobniſcho ſ njebjeſkim Wótzom rěcziſch, w kotrejż je ßo twoja macź ſ Tobu k Bohu modliła?

Biblija.

Lěto 1934 je lěto 400lětneho jubileja Lutheroweje biblije, kaž ßmy tu pißali. Kaž we Wittenbergu tak ßu teź druhdźe woßebite jubilejne wuſtajeńzy wuhotowali, tak we Stuttgarcźe we Württembergſkej. Na tutych wuſtajeńzach móżeſch Biblije wſchěch móżnych wuhotowanjow wohladacź.

We Wittenbergu pokaſuja jako woßebitu drohotnoſcź 400lětnu Bibliju ſ lěta 1534. Kaž daloko je ſnate, je jich tu ſ tutoho wudawka lěta 1534 dozyła hiſchcże jenoż 29 Biblijow wukhowanych. 25 ſ nich je w Němſkej, 4 ßu we wukraju, a to po jenej w Newyorku, w Baſelu, w Straßburgu a we Winje.

W Suttgarcźe pokaſuja cźi mjes druhimi Bibliju, kotraż ma woßebitu ſtawiſnu a kotraż je tohodla drohotna. To je „krwawna Biblija“ — Blutbibel —. Na njej je widźecź krej jeje wobßedźerja. To bě farař Wölfflin ſ Owena. Jako ßo po bitwje pola Nördlingena, w kotrejż kěžorſzy 1634 Schwedow ſbichu, kěžorſke wójſka do Württembergſkeje walichu, bu farař Wölfflin w Bożim domje, Bibliju w rukomaj, ſakłóty.

A tak něktora Biblija hiſchcże powěda cźi tam na wuſtajeńzach woßebitu ſtawiſnu. A tak něktora Biblija, kotraż njeje na wuſtajeńzy, ale doma, powěda tohorunja ſtawiſnu, a we njej powěda wo ßwěrnym cźitanju a pytanju, wo horzym modlenju, wo ſtyſknym płakanju, wo wutrobnym radowanju. Ale nimo tutych Biblijow je w domach teź druhich Biblijow. Tute leża ſrudne něhdźe w kucźiku. Nichtó ßo wo nje njeſtara, nichtón je nima lubo.

Mjes wſchěmi Biblijemi ßwěta je cźi pak jena zyle woßebita. Wěſch, kotra? Twoja! Tuta je Tebi zyle woßebita a woßebna.

Je wona radoſcże połna — abo je wona ſrudna?

Evangelijowós.

Hižo něſchto ras ßmy wo tutym wosu pißali. S nim jěſdźi evangeliſta abo muż ſa ludowe mißijonſtwo po kraju a pſchipowěda evangelijon.

W Sakſkej mějachmy hacź dotal jedyn tajki wós. Lětßa ßo jemu dwaj nowaj pſchidružiſchtej. Dwaj ßłuſchatej Snutskownemu mißijonſtwu, tſeczi ſakſkej krajnej zyrkwi; tola teź tutón je zyle Snutskownemu mißijonſtwu ſa tutón ſkutk evangeliſazije pſchewoſtajeny.

Tute tſi wosy ßu duzy po pucźu a to teź jedyn tu we Łużizy, mjenujzy w Żitawſkim wokrjeßu. Kóżdy wós woſtanje ſnajmjeńſcha jedyn tydźeń na jenym měſtnje. To je nuſne, dokelž hakle je potom ſkutkowanje ſmóżnjene, kotreż ma wuſpěcha.

Wós, kotryż w Żitawſkim wokrjeßu jěſdźi, je jedyn ſ noweju. Na Sswjatu Trojizu ßu jón w Bertsdorfje poßwjeczili. Dźeń poſdźiſcho poßwjeczichu druhi nowy wós w Radebergu.

Tak cźehnje nětko evangelij po kraju a pyta, kotſtž bychu jo pſchijimali.

Wjeßna woßada Blankenberg w Ruppinſkim wokrjeßu naſhoni něſchto, ſchtoż je mjenje abo bóle teź tak něktora druha woßada podobnje naſhoniła. Nichtó njechaſche wjazy ſwonicź, teź ſa pſchihódny pjenjes niz.

Schto cźinicź? Woßadne ſaſtupjeŕſtwo wobſamkny, ſo kóżdy ſtaw ſaſtupjeŕſtwa na 1 měßaz ſwonjenje pſchewoſmje.

Sa młodźinu a ßwójbu.

Němſki miniſter Ruſt je měł njedawno w Mnichowje wulku rěcź. W njej wón pſched wulkej ſhromadźiſnu wucźerjow mjes druhim wupraji:

„Scheſty dźeń tydźenja dach ja němſkej młodźinje.“

„Schula ma doſtacź, ſchtoż ſchuli ßłuſcha!“

„Ssedmy dźeń tydźenja němſkej ßwójbje!“

To chze prajicź: Pjecź dnjow wob tydźeń ma młodźina noweje Němſkeje do ſchule khodźicź a tam wuknycź a dźełacź. Scheſty dźeń, ßobota, ma ßo nałożicź na to, ſchtoż ßebi ſtat hewak wot młodźiny żada, potajkim na wſcho to, ſchtoż je ßebi Hitlerowa młodźina jako nadawk ſcźiniła. A ßedmy dźeń, njedźela, ßłuſcha ßwójbje.

Schtóż je tutu rěcź w radiju ßłyſchał, tón wě, kak móznje po tutej 3. ßadźe pſchikleſk hacź k njemu hrimotaſche. A kóżdy ßo ßobu na tym wjeßeli.

Tute ſaßadne wuprajenja ßo bórſy wuſkutkuja.

Hdyž schto, žłuscha tola žwójbne žiwjenje do noweho czaża noweje Němskeje. Czim wótsischo my prajimy, so Ssowjetruska žwójbne žiwjenje kasy a niczi a tak žwoje žiwjenje a žwój pschichod, czim žwěrnischo mamy my, stat, lud. žwójba, jenotliwz, žwójbu a žwójbne žiwjenje hajicz a spěchowacz. To pak je jenoz mózno, hdyž žwójba tež žwójba je, hdyž žwójba wschě stawy hromadźi — a hdyž žo žwójba doma a w Božim domje psched Bohom hromadźi.

Tuž wježelmy žo toho, na czoz žmy tola dołho hižo czakali, so je njedźela saža dźeń žwójby! Tuž pak czińmy tež wscho, so by naš njedźela namakała kschescźijansku žwójbu kschescźijanow!

Zyrkej a stat.

Nowy czaš. W Königsbergu jaždźi žud mandźelskeho, kotryž bě mandźelstwo łamał, a pokhłosta jeho s jastwom na 1 měsaz. Holza dosta dwě njedźeli. Mandźelska — mandźelstwo bu dźělene — bě nježdwěrneho dla łamanja mandźelstwa wobskoržiła. To je nowy czaš. Niz dołho hischcze, so tajkich s najnižschim khłostanjom khołstachu; to je 1 dźeń jastwa.

Stat. Nasch stat, nasch zyły lud a kraj je snowa schoł psches czežke rosžudne hodźiny. Njebył-li kanzler Hitler wczera tydźenja tak rosžudny, schtó mohł prajicz, kajku bychmy dźenża njedźelu žwieczili a schto by žo stało mjes dźenża a 30. junijom! So by tola czistosć a sprawnosć bydliła a knježiła w ludu a kraju a žwěra a se žwěru wěra, wěrna kschescźijanska wěra, s kotrejž pschezo s wěczneje mozy czerpamy sa žiwjenje s wěczneje studnje, kotraž njesprahnje, mozy, kotrež naš žylnja, czisći wostacz na duschi a na czěle, a dobywacz na wschěm, schtoż pschecźiwo nam, schtoż pschecźiwo dobremu! Tohodla, schtóž se kschescźijanskeje wěry je, stykuj wschědnje ruzy a modl žo k Bohu, so by nam hnadny był a naš a nasch lud a kraj wjedł pucże hnady, pucże měra, pucże Božeho žohnowanja!

Hessen-Nassau. Wyschschi president je porucził, so nježdźa młodźi hólzy, kiž hischcze 17 lět njejžu, a so nježdźa młode holzy, kiž hischcze 16 lět njejžu, na sjawnych rejach bycz, tež niz w rumnosczach, hdźež czi kiž njerejwaja, pschebywaja, khiba so staj w tutch rumnosczach starschej s nimi žobu. Czi, kiž reje wuhotuja, maja žo wo to staracz, so žo po tutym wukasu czini a so młodźi ludźo njerejuja. Wuhotowanja pak, na kotrychž jenoz němske ludowe reje rejuja, njejžu pod tutym sakasom.

Ruska ma žo po žwojim wotpohladże, wěru wutupicz. Wschu nabožnu myšl chze s ruskeho luda wutupicz. Ssowjetruska drje pische, so ma 10 000 000 bjesbóžnych. Sdobom pak pschidawa, so je jich wjele mjes nimi njespuschczomnych, so hischcze nabožnu myšl haji. Ssamo wo „bjesbóžnych kommisžijach", kotrež žu wschudźom postajili, dyrbja pisacz, so doscz a prawje njedźełaja a so wjele „zyrkwinskeje maskerady" wostajeja. Tuž ma žo powschitkownje wótrischo sakroczicz. — Schtoż je wusbytk tajkeho bjesbóžneho skutkowanja, spósnajesch na scźěhowazym podawku. Běschtaj macz a žyn. Macz kradny sa 13lětneho žyna s kollektiwkubła žito. Ssyn wobskorži macz, prajizy: „Ty žy schkódniza! S Tobu njemóžu ja žiwy bycz!" — A Ssowjetwyschnosć je žynej sa tutu pscheradu maczerje wustajene myto w pjenjesach wupłaczíła. Tajke paduschstwo khłostaja pak nětkle w Ruskej se žmjerczu.

Wschitzy na Domowinski slět

na wulki žerbski žwjedźeń w Radworju!

Dźenża sa tydźeń wón je! 15. julija! Pschihoty žo dawno hižo czinja! Wjele jich sa njón dźěła a skutkuje! Wschudźom žo hotuja, so bychu žobu we wulkim žwjedźeńskim czahu czahnyli abo so bychu jón wohladali a žwjedźeń žobu žwjeczili!

Sapoczecz chzedźa se žwjedźeńskim wuhotom w 11 hodźinach. Witaja žerbske towarstwa a hosczi. W 1 hodź. je žwjedźeński nyschpor w Radwořskej zyrkwi. ½3 hodźin czehnje wulki žwjedźeński czah. Směje schtyri wožebite a wožebne wotdźěle: I. Sserbske waschnja w běhu lěta, na pich. Delnjołužiska pschasa; Pschipołdniza. — II. Se wschědneho žiwjenja: na pich. len žo łama; Rybazy a wódni mužojo. — III. Sswjedźenje se žwójbneho žiwjenja, na pich. Kwažny czah se Sslepoho. Katolski kwažny czah. — Kónz: Tu žo czi pschedstaja: Krabat a August Ssylny; Sserbšzy kralojo na Lubinje. — Na žwjedźeńskej łuzy scźěhuje žwjatoczność. Pschi tutej budże spěwane a rěczane a saždo spěwane. Tomu pschisamknje žo žerbski ludowy žwjedźeń: Pschedstajenje Kokota, ludowe spěwy a ludowe reje, žiwe wobrasy.

Wulkotny to programm! Tuž njeskomdźmy tutón žerbski žwjedźeń, dokelž Sserbja žmy a žwój narod lubujemy!

Hdyž žo Delnja Lužiza wschudźom hotuje na tutón žwjedźeń a ma daloki pucz hacz žem, nježdźmě tola Hornja Lužiza doma wostacz, hdyž je tola žwjedźeń w jeje žrjedźisnje. A kaž žo w Pruskej hotuja, tak hotujmy žo w Sakskej! Kaž žo wokoło Budyschina wjeżela na žwjedźeń, tak njech žo wjeżela tež w Lubijskich stronach a wschudźom druhdże — a njech khwataja na žwjedźeń.

Bóh tón Knjes chzył dacz žo wschemu derje radźicz, so by tež s tutoho, schtoż s telko luboscźu a prózu žo pschihotuje, wurostło žohnowanje sa žerbski lud, haj sa zyły lud, sa zyłu domisnu.

Na pucz.

Žně. — Žnějemy. — Schto?

Listowanje. Kni. L. w D.: Wulki dźak. Redaktor.

Samolwity redaktor farař Wyrgacz w Nožaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna předarska konferenza w Budyschinje. — Czischcz „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wulhadźa tóždu žobotu a płaczi schtworczletnje 108 pjenjezkow.

Poručamy našim čitarjam sćěhowace

nabožne knihi

M. Domaška:	Postna harfa	0.25
O Mrózak:	Na a najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
Nyšpory za póstny čas		0.05
J Křižan:	Čichi pjatk	0.05
A Sykora:	Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A Sykora:	Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A Sykora:	Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A Sykora:	Tŕoje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora:	Dr. Marćin Luther	0.05
Tŕi kěrluše		0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke		0.05
H. Imiš:	Tŕi prědowanja	0.05
H. Imiš:	Dopomnjeńki ze swjedźenja znutŕkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Cžišło 28

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 15. julija 1934 Bautzen

7. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Tim. 1, 18. 19.

Kaž nan ßwojemu ßynej, kiž pschebywa w zušbje, tak ßo Pawoł tu we tutym lischče wobroczi na ßwojeho lubeho wučžomnika a pomozniķa Timotheja, kotrehož też ßwojeho lubeho ßyna we wěrje mjenuje a wo kotrymž ßwědczi: „ja nimam žaneho, kiž by tak po mojej myßli runy był — runje jako ßyn nanej je wón so mnu ßłužił evangeliju“ (Fil. 2, 20. 22). A tutemu lubemu ßynej dawa japoschtoł w jemu pißanymaj listomaj ważne wučby sa skutkowanje jako wučžomnik Jesußowy, ale też sa jeho kschesčžijanske žiwjenje, wučby, kiž też dźenża kóždemu ßłužomnikej a wučžomnikej Khrystußowemu płacza. Dobre wojowarstwo wojowacź, kaž tu cžitamy, je wschitkim kschesčžijanam poručene bjes wuwjacza. Hacž ty tute łopjeńko na khorym łožu abo jako strowy cžłowjek cžitasch, wscho jene, też tebi chże něschto sa twoje žiwjenje s jeho wojowanjom a bědźenjom dacź.

Hdyž japoschtoł ßwojeho pschecźela Timotheja na prěńsche profetiske ßłowo dopomina, kiž je ßo na nim wuprajiło, hdyž jemu pschikasuje, po tutym ßłowje dobre wojerstwo wojowacź, ma to też sa naß wschitkich ważnosčź; pschetož my snajemy ßłowa a ßlubjenja Boże w ßwjatej kschcźenizy a pschi druhich składnosčžach, nad nomi prajene. „Schtóž wěri a kschcźeny budże, tón budże sbóžny. Ja ßym cże s twojim mjenom wołał, ty ßy mój“. Hdyž pak ßmy jeho powołani, ßmy też powołani kóždy jako prawy „Timotheus“, — to réka serbsky „Bohabój“ —, w bohabojosčži a k Bożej cžesčži cžinicź, so bychmy sbóžni byli s bojosču a se rženjom, běžecź psches wobstajnu sczerpliwosčź wo to bědźenje, kotreż je nam próbkstajene, niz wustacź w bědźenju pschecźiwo hrěchej, skrótka: dobre wojowarstwo wojowacź.

Wojujmy dobre wojerstwo w mozy wěry a s dobrym ßwědomnjom!

Dobry wojak, kiž do wójny cžehnje, dyrbi wjedźecź, schtó je jeho njepschecźel. Tak dyrbimy też my, hdyž wo wojerstwje rěcžimy, snacź njepschecźelow, pschecźiwo kotrymž mamy wojowacź. Pawoł tu njeměni tute nam tak derje snate bědźenje wo žiwjenje, wo bycże, pschi kotrymž nam nusa, starosčź, khorosčź, srudoba jako njepschecźelske mozy napschecžo stupja. Wjele bóle hlada wón na snutskowne kubła a chże nam praicź, so ßo tudy wo sbóžnosčź naschcje dusche jedna. Schtó ßu njepschecźeljo naschcje sbóžnosčże? Biblija, katechismus, nasche nashonjenja naß wucža a nam je pokasaja: ßwět a jeho pytowanja, nasche cžełko.

Dobre wojerstwo móže jenož tajke bycź, kotreż niz k podleženju, ale k dobrycźu wjedże. Tohodla ßo njedźiwamy, so japoschtoł pschikasni, dobre wojerstwo wojowacź, pschistaji, „a měł wěru“. Pschetož niz se swonkownymi ßrědkami, niz s brónjemi wědomosčże, niz s pjenjesami a kublami, sžyła niz s naschej mozu móže dobrycże, wěcžna sbóžnosčź, ßo dobrycź, dokelž brónje nascheje wójny njejßu cžělne, ale duchowne a s Boha mózne. Nascha wěra je to dobrycże, kotraž ßwět je pschewinyła. Bjes wěry móžno njeje, Bohu ßo spodobacź. Tohodla réka: we wěrje do nascheho Knjesa Jesom Khrysta dobre wojerstwo wojowacź.

Njebój ßo, wěř jenož! ma też nasche heßło bycź. A tak stejisch ty tu potom schkitany wot njeho, a žadyn njepschecźel njedyrbi tebje s jeho ruki wutorhnycź. „Tehodla wsmicże na ßo zyku bróń Bożu, so byschcże wy, hdyž ta sła schtunda pschińdże, móhli napschecźiwo stacź, wschitko derje dokonjecź a wobstacź. Nade wschitko sapschimńcże schkit teje wěry, s kotrymž sahaßnycź móżecże wschitke žehliwe schipy słeho njepschecźela“, (Ef. 6, 13. 16.).

Ale k wěrje Pawoł hischcże pschistaji „a dobre ßwědomnje“. Woboje, wěra a dobre ßwědomnje, wusko hromadu ßłuschetej, tak so cźi, kiž dobre ßwědomnje w ßebi njewobarnuja, ale niſko waża abo wot ßo ſtorcża, ſo cźi ſchkoduja na wěrje, kaž Pawoł w ſchtuczźy po naſchim tekſcże na ſrudnych pſchikładach nam k warnowanju dopokaſuje.

Hdyž je naſcha wěra prawa, niz jenož ſkutk hłowy a hubow, niz morwa ßama na ßebi, ale ma žiwjenje a móz, dyrbi wona naß też ßwědomliwych cźinicź we wſchitkim naſchim khodźenju. Sswědomliwoſcź, ßwěrnoſcź w makym a najmjeńſchim móże jenož tam roſcź, hdźež je wěra. Cźim bóle knjeſa pſched wocźomaj a we wutrobje mamy, cźim pilniſcho na Jeſuſa, kiž je ſapoczatk a kónz naſcheje wěry, hladamy, cźim kraßniſcha je naſcha wěra, cźim jaßniſcha je nam naſcha winowatoſcź pſchecźiwo naſchemu njebjeſkemu Wótzej, cźim bóle ßebi ſaßłužimy mjeno kſcheſcźana a dźěczo Boże.

Tohodla wojujmy dobre woje'ſtwo pſchecźiwo ſpytowanjam a ßwětej, ſo bychmy twjerdźe ſtali a ſo njeby naß niczo wot praweho pucźa wotwabiło. Wot Boha tu ßem ſtajeni, wot njeho pak też poßylnjeni mamy my tu ßo bědźicź a wojowacź. Bóh daj, ſo tuto bědźenje a wojowanje „dobre“ budźe!

O, Knjeże ſ twojej ßylnoſcźu
Nam poßylń ßłabu wutrobu,
So bychmy móznje bědźili,
Sso pſches ßmjercź k tebi cźiſchcźeli! Hamjeń.

Lubujmy Boha, dokelž wón naß prjedy je lubował!

So je Bóh, o to nam praja
Na ßwěcźe wſchě ſtworjenja,
Wobydlerjo wodow, haja,
Schtož ßo wjeß'li žiwjenja!
Hwězdy, mróczele też ſdala
Mudroſcź ſtworicźela khwala,
Lěcźo, ſyma, dźeń a nóz
Wobkrucźa joh' wſchehomóz.

Bóh naſch je pak luboſcź ßama,
Runjež ßwjaty, prawy je.
Hrěſchnikow dźě njeſatama,
Ale je dał ſ luboſcźe
Ssyna, kiž ßo woprowaſche
Tu ſa pſcheſtupjenja naſche,
Tak naß ſ wulkoh' ſkaženja
Wumóh luboſcź njebjeſka!

Nětk, pſches Khryſta wumóženi,
Wucźeknjemy ſkaženju.
Pſches njeho też poſběhnjeni
Ssmy my k Božom' dźěcźatſtwu.
Naſch Wótz, kiž tak wo naß rodźi,
Hdyž też dźiwne pucźe wodźi,
Ssam wě, ſchto nam ſpomožne
Je ſa wěcźne žiwjenje.

Hdyž my takle wobhnadźeni,
Njedyrbjeli potom ſaß'
Wot luboſcźe p'chemóženi,
Bohu ßłužicź kóždy cźaß? —
To pak ſ tym my dokonjamy,
Hdyž też luboſcź k bratram mamy,
Jim tu ßwěru pomhajo
Duzy tu pſches žiwjenje. B.

Ssuchota.

„We wſchelakich kónczźinach Němſkeje ßu burjo modleńſke hodźiny ſa wobarnowanje honow pſchiprawili“, tak rěka powjeſcź, kotruž cźitachmy. A dale tam rěka: „S tym, ſo ßo burjo ſhromadźuja do pólnych Božich ßłužbow, kotreż njeißu bjes ſacźiſchcźa, pſchińdźe ſaßo ſtare waſchnje k ßwojej cźeſcźi, runje kaž tam, hdźež ßo hórnizy ſaßo k ßwojim nutrnoſcźam ſhromadźuja, prjedy hacź ßo do hłubiny wjeſu“.

W tutych rynczźkach ſteji też to, ſchtož je rosßudne pſchi tym: „ßu burjo modleńſke hodźiny pſchiprawili“. Tak bě to też pſched 20 lětami. Woßadni pſchińdźechu a chżychu modleńſke hodźiny měcź. Tajke něſchto je potom najlěpſche, hdyž njeje ani pſchikaſane, ani „cźinjene“. Ně, to dyrbi ſe žadanja a žedźenja wutroby a duſche pſchińcź. Też tu płacźi Auguſtinowe ßłowo: „Moja duſcha je njepokojna we mni, doniž, mój Božo, njewotpocźuje we Tebi!“

Žedźenje wutroby a duſche po Božej ßmilnoſcźi a pomozy a dowěra kſcheſcźijana jewi pak ßo tola — a woßebje we cźaßach kaž naſche — w tym, ßo kſcheſcźijenjo k Bohu khwataja doma a w Božim domje, ſo ßo modla, ſo proſcha doma a ſ woßadu, ſo w Božim ßłowje pytaja w domjazej nutrnoſcźi a w Božich ßłužbach a to kóždy dźeń a kóždu njedźelu.

Je nuſa naſcheho cźaßa, — niz jeno tuteje ßuchoty, — tak wulka, ſo to cźinja, a hdyž niz wſchitzy, ſnajmjeńſcha wſchitzy ratarjo? A je wěra a dowěra do Boha tak wulka, ſo to cźinja, a hdyž niz wſchitzy, ſnajmjeńſcha wſchitzy ratarjo? —

Ssuchota! Hdyž tu ſkorża a morkotaja, ſabudu huſto něſchto: tuto domapytanje dźe po zyłej ſemi. Wſchitkim cźłowjekam a tak też nam ma tutón cźaß něſchto prajicź. Hdyž pak cźaß — ma nam tón něſchto prajicź, w kotrehoż rukomaj cźaß je, kiž ſ cźaßom k nam rěcźi: A to je Bóh, wſchehomózny ſtworicźel ßwěta a cźłowjeka. A ſchtož ma wón prajicź, to też tón wě, kotryž njeje ßłyſchał tekſtaj poßlednjeju njedźel, khiba ſo je ßo ſe ſamyßłom ſawrěł ſa ſroſumnjenje tajkeje rěcźe. Sa 6. njedźelu po Sswj. Trojizy rěkaſche na kónzu tekſta, Rom. 6, 3—11, w 11. ſchtuczźy: „Tak też wy, mějcźe ßo ßami ſa tych, ſo ſcźe hrěchu morwi, ale žiwi Bohu we Khryſtußu Jeſußu, naſchim Knjeſu“. A tydźeń prjedy ſteje-ſche woßrjedź tekſta, 1. Pětra 3, 8—15, w 11. ſchtuczźy: „Njech wón ßo wobrocźi wot ſłeho a njech dobre cźini; njech wón měra hlada a ſa nim honi!“ To rěka: Bóh tón Knjes prěduje nam pokutu. Pokutny je tutón cźaß. A ſchtóž jón jako tajki njewužiwa, wužiwa jón njewužitknje.

Cźińcźe pokutu, t. r. kaž hižo prjedy w tekſcźe ſtejeſche: wotwobrocź ßo ſ zyłej wutrobu a duſchu wot ſłeho, wot wſcheho, ſchtož pſchecźiwo Bohu a bjes Boha, a pſchiwobrocź ßo ke dobremu, k Bohu ßamemu a budź ſ nim! — Pſchecźiwo tomu, ſchtož tu runje prajachmy, ßnadź proteſtujeſch a ßnadź prajiſch: „Bjes Boha, ja tola njeißym w Ssowjetruſkej!“ — Njemol ßo, bjes Boha móżeſch runje tak we Łužizy bycź a ßy też, hdyž — a tu wſmimy runje ßuchoty dla tutón pſchikład! — ſamóżeſch tu nětkle dźeń dołho bjes modlitwy bycź, — hdyž ſamóżeſch tu nětkle ßwój wſchědny khlěb jěſcź bjes próſtwy a dźakowanja!

A něschto njesapomńmy, schtož je nětkle najstraschnische ſa kſcheſczijanow — haj ſa kſcheſczijanow, kiž chzeja tež kſcheſczijenjo bycz! To je mjenujzy to, schtož cžini, ſo kſcheſczijenjo njerosumja, schto tutón tajki cžaß wot nich chze, ſo njepytnu, ſo wón tež k nim rěcži, ſo njeſacžuja, ſo to wo wjaz hacž jewe žně, wo wjaz hacž cžaßne kubła dże. To je liwkoſcz, ta žałoſtna liwkoſcz, kotraž je ßo wulała a roſlała tež runje do naſchich wjeßnych woßadow. Na jeje žołmach ßo tak něktory kſcheſczijan tak łahodnje a rjenje koleba w „ßwojim kſcheſczijanſtwje“ a měni, ſo jemu njemóże niczo „paßěrowacz“, ſo je tola dobry kſcheſczijan a ſo tola dyrbi ßo ßuchota hnucz. A wón njewidži, kak w tutych žołmach liwkoſcze něchtón klamu roſdaja, ſo by jeho ſ jeho kſcheſczijanſtwom póžrěł. Wot tuteje žadławeje liwkoſcze ßo wotwobroczcze! to woła ßuchota a zyła nuſa cžaßa, to woła žiwjenje, ßmjercz, wěcznoſcz. Njewěſch dha, kak wohidny naſchemu Sbóžnikej liwki je? Njeſnajeſch dha ſo praji: „Ja wěm twoje ſkutki, ſo ani ſymny ani cžopły njejßy! O, hdy by ſymny abo cžopły był! Dokelž pak liwki ßy a ani ſymny ani cžopły, wupluwuja tebje ſe ßwojeho erta“ — Sj. J. 3, 15, 16.

Tola doſcz dženża! Ssuchota je — a niz jeno na polach. Tež w kſcheſczijanach. Tam wonkach tu ßuchotu ſacžěri Boži deſchczik. Tu ßuchotu w kſcheſczijanach ſacžerja ßylſy roskacza a pokuty. Haj ßylſy — a ßylſy pſchińdu, pſchińdu, a hdyž niz ßylſy roskacza, budża to ßylſy pod kſchudom toho jeneho cžežkeho ßłowa a toho, ſchtož wono praji: „pſche poſdże!“

Saarſki kraj.

Njech ßo nětkle ſtawa tajkeho abo hinajſcheho, wo „Saarſkim kraju“, wo „Saarſkim praſchenju“ ßo tola pſchezo ſaßo rěcži. W naſchim łopjeńku ſajimuje naß pſchi tym pſchedewſchěm też to praſchenje, hacž ßu tam też evangelſzy a kelko.

Po liczenju lěta 1929 ßydli w Saarſkim kraju 211 472 Evangelſkich; to je wjaz hacž ſchtwórty dźěl zyłeho Saarſkeho wobydleŕſtwa. Evangelſka zyrkej korjeni tam wot reformazije ßem w ludu. Reformazija njebu tam też wot horjeka pſchikaſana. W ludu korjenjeſche hižo evangelſka wěra, jako naſſawſke knježeŕſtwo tam zyrkwinſke wobſtejnoſcze ſrjadowa. Też cžežki cžaß franzowſkeho krala Ludwiga XIV. njeje na tym niczo mohł pſcheměnicz, hacž runje tehdy franzowſzy Katolikojo ſpytachu, Evangelſkich ſa ßwoju zyrkej ſaßo dobycz. Kaž k evangelſkej wěrje wuſnachu ßo Saarſzy Evangelſzy też ßwěrni k ßwojemu němſkemu ludſtwu. Hinak to też njebě, jako w cžaßu franzowſkeje revoluzije bjesbóžnoſcz tuteje ſpyta, ßebi Evangelſkich podcžißnycz. Woni woſtachu ßwěrni.

Jako bu 1875 tuta krajina ſ Pruſkej ſjednocžena, pſchińdzechu lěpſche cžaßy ſa jeje evangelſke woßady. Pruſka bě dźě tola ſ wulkeho dźěła też evangelſkeho wuſnacža. Evangelſke woßady pſchidobywachu a roſcžechu. Kaž ſ roswicžom powſchitkowneho žiwjenja, woßebje dźěła we wuhlowych jamach, wobydleŕſtwo pſchibywaſche, tak pſchibywaſche też liczba Evangelſkich. S tym ſaßo bu liczba evangelſkich woßadow, farow, Božich domow, kapałow wjetſcha a wjetſcha, hacžrunje běchu Evangelſzy mjeńſchina wobydleŕſtwa.

W lěcze 1919 ſpyta franzowſke ſarjadniſtwo, roſtorhnycz ſwiſki, kotrež Evangelſkich Saarſkeje krajiny jednocžeja ſ evangelſkej zyrkwju Pruſkeje a Pfalzy. To bě podarmo. Evangelſzy wobſtachu a woſtachu.

1. měrza tutoho lěta bě w měſcze Saarbrücken Wulki ſjěſd „Němſkich kſcheſczijanow“ Saarſkeho kraja. Na tutym móżeſche ſakſki biſkop Coch ßwědczicz wo ßwěrje evangelſkeho wobydleŕſtwa Saarſkeje krajiny k evangelſkej wěrje a k němſkemu krajej.

Wſcho to nam praji, kak budże pſchi roſßudnym wothłoßowanju ſapoczatk lěta 1935 evangelſke wobydleŕſtwo tutoho tak cžežko domapytaneho kraja hłoßowacz.

Sekty.

Sakſka wyſchnoſcz bě ſa Sakſku ſakaſała ſjednocženſtwo: „Ernſte Bibelforſcher“ a wſcho dźěło ſa njo. Toho pak ßo njeběchu něktoſi woſtajicz móhli. Tuž buchu wobſkorženi a ſaßudżeni.

Pſched Drježdżanſkim ßudom ſtejeſche 11 woßobow, mjes nimi něktore žónſke. Běchu wobſkorženi, ſo ßu pſchecžiwo naſpomnjenej ſakaſni cžinili. Jich prawiſnik chzyſche dopokaſacz, ſo tuta ſakaſnja po prawym njeje, a tak jich wuwinowanje dozpicz. Tola to bě podarmo. Ssud wobſkorženych ſaßudži. Kóždy doſta 4 měßazy jaſtwa.

To je ſdobom jara powucžaze — a też porażaze — ſa wſchěch woßadnych, kotſiž ßo dachu a ßo daja narěcžecz, tajkim wokołoběharjam ſektow ßwoje kroſchki dawacz. —

Kaž pſchezo w njeměrnych cžaßach nabożneho žiwjenja a dozyła w njeměrnych cžaßach, tak ßo też nětkle wſchelke ſekty hibaja, też w Sakſkej. Tak na pſch. njeje w poßlednich lětach w Sakſkej wotebjerała ſekta: „Chriſtliche Wiſſenſchaft“, ale pſchiběrała. Dokelž je ſ zuſby k nam pſchiſchła kaž nimale wſchě ſekty, rěka też ſ zuſym mjenom „Chriſtian Szienze“. Je mjenujzy amerikanſka. Amerika je Europu ſ zyłej kopizu ſektow „wobſbożiła“. Wona ma zyle dźiwnu wucžbu wo tym, ſchtož my materiju, widomny ßwět, mjenujemy. Wo njej praja, ſo tu wona dozyła njeje, ale jenož we myßlach cžłowjekow wobſteji. Jenož Bóh je, a Bóh je duch. Tohodla tu niczo druhe dozyła njeje hacž duch a duchowne. Hrěch, khoroſcz, ßmjercz je nětk něſchto, ſchtož Bóh njeje, a tuž tu dozyła njeje. Tohodla móżeſch ßebi khoroſcz na pſch. „precžmyßlicz“, a to ſ pomozu modlitwy, a tak ßo wot khoroſcze wuhojicz. Tohodla wotpokaſuja lěkarjow a lěkaŕſtwo a wſcho hojenje po naſchim waſchnju. Tohodla maja też we ßwojej wěrje wjele hinaſcheho; ſacžiſkaja ſakramentaj w myßli naſcheje wěry, njech też kſchcženizu maja a Božu wjecžeŕ. Tutu ßwjecža junu wob lěto, ale bjes khlěba a wina. Kſchcženiza a Boża wjecžeŕ je jim zyle něſchto druhe hacž nam.

Njech tole krótke doßaha, nam pokaſacz, ſo njemóżemy ſe nimi niczo měcz.

Zyrkej a ſtat.

Schula a evangelſko-kſcheſczańſke žiwjenje: Krajna wyſchnoſcz w Erfurcze je poruczíła: Do nadawka nabożneho roswucžowanja w ſchuli ßłuſcha też, ſo ßo dźěcži wokſahu ſa evangelſko-kſcheſczańſke žiwjenje we woßadże. W tutym ſmyßle namołwjam wucžerjow ſa nabožinu, ſo bychu na pſchihodne waſchnje na konfirmandow ſkutkowali, ſo dopjelnja ßwoje zyrkwinſke pſchißłuſchnoſcze.“

Mandżelſtwo. Němſki ſakoń, żeńtwy ſpěchowacz, njeje bjes wuſpěcha woſtał. Wjaz hacž 200 000 podpjerow ſa młode mandżelſtwa je ßo płaczíło. To rěka: Wjaz hacž 400 000

młodych ludźi je ßo, dźiwajo na tutu podpjeru, mohło woženicź.

Kschćeniza. W Jaworu w Schl. ßu postajili, so ßu tam kóždu prěnju njedźelu měßaza kschćenja a to na kónzu hłowneje Bożeje ßłużby. S tym chzeja kschćenizu saßo sćinicź dźěl woßadneje Bożeje ßłużby. Poßledni cźaß je kschćenizu zyle wot woßadneje Bożeje ßłużby wotdźělił a ju sćinił ßwójbnu należnosćź.

Wschelake s bliska a daloka.

Charbin je nětkle husto mjenowane město w dalokej Asiskej Mandźurskej. Wono ßo nětkle saßo mjenuje, ale w zyle druhim swisku hacź w někajkim politiskim, wójnskim kaź hewak. S tuteho města je duchowny Kastler wupóßłał namołwjenje na wschitkich Lutherskich zyleho ßwěta, so bychu dary składowali sa twar „Lutheroweho doma" w tutym mandźurskim měsćze Charbin. Němska Evangelska Zyrkej wupósćele tam ßama evangelskeho duchowneho, so by zyłu wěz pruhował a sastaranje Evangelskich srjadował a swěsćił. Po tym ßadaja ßebi tam bydlazy Evangelszy hižo dawno. S tutym sarjadowanjom rosßudźi ßo potom też dalscheho wo twarje tajkeho „Lutheroweho doma".

Wóhnje. Se ßuchotu pschińdu też wschelake druhe strachi ßobu na cźłowjekow, tak pschedewschěm wóhnje. Tute hrożu pschi wuhorjazej ßuchocźe polam, łukam, lěßam a statokam. Tołste, wulke mróczele kura sjewichu ßobotu a njedźelu, 7. a 8. julija, zyłej Łużizy a dale won, so bu też Łużiza domapytana a to hnydom na 2 městnomaj. Wjazy hacź 1000 jutrow hole bu sniczenej, kaź je ßłyschecź. A schkoda by hischcźe wjetscha była, njebychu-li wulke ßyły hascherjow tak pilnje a ßwěru hascheli. Wo hobrskim lěßnym wohnju ßłyschimy też s Mecklenburgskeje a s druhich kónczin Němskeje. To wscho je krute namolwjenje na wschěch, ßo hladacź, so njebychu woheń sawinowali ani w lěßu ani na polu ani na łuzy ani něhdźe w statokach. W tutym smyßle warnuja też wyschnosćze wschitkich. Tohodla też hospodarjo wscho kurjenje pschi dźěle sakasuja. My schkodujemy se ßuchotu jara. Tuż mamy wscho cźinicź a saßo ßo wscheho widacź, so njebychmy ßebi ßami hischcźe wjazy schkody nacźinili. S tym je sdobom też wschěm dorosćźenym snowa napołożene, na dźěcźi kedźbowacź, niz jeno hakle nětkle a na cźaß ßuchoty, ale dozyła, so njebychu ani s wohnjom hrajkale ani dozyła niczo tajke do rukow dostałe. — Bóh chzył pak nam hnadny bycź a naß a schtoż nasche je, psched wohnjom schkitacź.

Do ßerbskich woßadow. Wschelake nowiny pißaja wo tym, so ßo Boże domy wobnowjeja, so ßo to a tamne porjedźa a twari w naschich woßadach. Nasche łopjeńko drje tola też pryedy a posdźischo s kóždeje woßady něschto nadrobnischeho shoni? Runje woßada nascheho njedźelnika ßłuscha tola do tych, kotsiž ßo sa tajke a podobne należnosćze woßebje sajimuja. A nimo toho chze tola nasche łopjeńko woßadnik bycź a budźe to też dale po 1. oktobra. S oktobrom sawjedźe nascha sakska zyrkej we wschěch woßadach woßadne łopjeno, kotrež kóždej dwě njedźeli pschikhadźa, a to do kóždeje ßwójby. Drobnischeho wo tym shonimy hischcźe. Nasche „Pomhaj Bóh" pak dale wukhadźa a pschikhadźa a proßy, so by ßo jemu hischcźe wjazy domow wotewriło.

Evangelske hibanje a žiwjenje bu w Ssedmohórskej sbudźene. Tam wuhotuje evangelska zyrkej evangelisaziske pschednoschki. Rěcźa tam fararjo, profeßorojo bohoßłowstwa a też wěrjazy woßadni. W měsćze Klausenburg=Hidelrje je woßada wotnajała rjanu sahrodu; jej rěkaju „palmowa sahroda". Do tuteje pschicźahuja kóždu njedźelu tyßazy, so bychu prědowanje a pschednoschk ßłyscheli. Tak běchu tam ras njedźelu 4000, a woni ßu tam měli njesapomnite hodźiny, kaź wusnawaja. Tajkeho wěrjazeho hibanja a žiwjenja tam było njeje, tak pißaja, wot reformaziskeho cźaßa ßem.

Sserbski dźeń dźenßa!

Tuż khwatajmy, jón ßobu ßwjecźicź! Wot 11 hodź. ßem wocźakuje Radwoŕ ßwojich hosćźi. ½3 hodź. poda ßo wulki ßerbski ßwjedźeński cźah na pucź. Tajkeho hischcźe Sserbjo měli njejßu. Žiwjenje a dźěło a ßwjecźenje a stawišny a baje Sserbow ßo nam w nim sjewja. Woßebita ßwjedźeńska ßwjatocźnosćź ßo pschisamknje a wulki ludowy ßwjedźeń sćźehuje a wobsamknje.

Sserbja wschěch kónczin ßo tam skhadźuja. Sserbska drasta s zyłeje Delnjeje a Hornjeje Łużizy budźe najrjeńscha pycha zyłeho ßwjedźenja. Bjes dźiwa, so ßo tam też wjele němskich hosćźi se wschěch worschtow a kónczin wobdźěli. Chzemy tola sdobom ßwjecźicź też dźeń nascheje shromadneje łużiskeje domisny.

So by ßo wschitko derje radźiło a s toho nam wschěm dobreho a spěchowazeho nastało!

Na pucź.

Wscha Boża ßłużba wobsteji w tym, so pschipósnawasch Boha jako jenicźke źórło wscheho dobreho, wscheje prawdosćź= pschesjednosćze, mudrosćze, wěrnosćze, mozy, dobroty a hnady, wscheho sboża a žiwjenja a so jemu sa wscho dobre cźesćź dawasch a so pola njeho jenicźzy wscho pytasch a tohodla we wschej nusy k njemu wocźi posběhnjesch. To je prawe ßwjecźenje jeho mjena, kotrež wón pschedewschěm wot naß żada.

Calvin.

Listowanje: Sa 9. po Tr.: K. w N. — sa 10. po Tr.: K. w Hr.

Samolwitny redaktor farar Wyrgacz w Nošacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wuchadźa kóždu ßobotu a płacźi schtworcźelnje 108 njenjeźkow.

Poručamy našim čitarjam sćěnowace

nabožne knihi

M. Domaška:	Postna harfa	0.25
O Mrózak:	Na a najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
Nyšpory za póstny čas		0.05
J. Křižan:	Cichi pjatk	0.05
A Sykora:	Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A Sykora:	Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A Sykora:	Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A Sykora:	Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora:	Dr. Marćin Luther	0.05
Tři kěrluše		0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke		0.05
H. Imiš:	Tři prědowanja	0.05
H. Imiš:	Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza farara abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čisło 29

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 22. julija 1934 Bautzen

8. niedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Mojš. 1, 26—27.

Hdyž dźenża wróczo hladamy na lěta, pšches kotrež měješche nasch lud hicź po wójnje, spóšnajemy, so je to było cžaß wojowanja a bědźenja wo to, kak by nasch lud wuwjedźeny był se wscheje nusy a se wscheho hubjeństwa, kiž na nim leżeše. Pšchezo saßo ßu ßo cžiniłe ßlubjenja ludej, kotrež ßo potom njejßu dopjelniłe, a skóncžnje bu nusa pšchezo wjetscha a hubjeństwo pšchezo srudnische. Hdyž ßo dźenża praschamy, cžehodla je to tak było, a cžehodla je ßo nětk w nowym hibanju tuteho poßlednjeho cžaßa tola hižom tak někotra ważna krocžel do prědka cžiniła, drje namakamy, so leži ważny dźěł dobycźa noweho cžaßa w tym, so nowy cžaß ßo wobrocźa na jenotliweho cžłowjeka, so ßo wot kóždeho wocžakuje, so je ßej wědomny ßwojeje samołwitosće, kotruż ma we wulkim zyłku luda, a so ßo żada wot kóždeho, so wón ßobu skutkuje na tutym wulkim nadawku. — S tym ßmy pokasani na praschenje, kak daloko kóżdy ßwój nadawk dopjelnimy, a to niz jenoż jeko stawy ßwojeho luda, ale woßebje też jako cźi, kiž ßmy wot Boha stworjeni jemu k podobnosćźi, każ to nam prajesche nasch tekst. Tutón tekst chże nam něschto prajicź wo naß ßamych, hdyž pomyßlimy, so je

cžłowjek stworjeny k podobnosćźi na Boha.

Njemóże nam tu wo to hicź, so měli ßo rosprajicź s tymi, kiž, każ pschi stworjenju nascheje semje a zyłeho ßwěta, tak też pschi stworjenju cžłowjeka chzedźa wusamknycź wscho ßobuskutkowanje Boha, kiž rěcża wo nastacźu wscheho, schtoż je, jenoż po naturskich sakonjach bjes teho, so by tón tu był, kiž je tajke sakonje dał. Wěmy, so steja dźenża też pschirodospytnizy saßo na tym stejischcźu, so wscho żiwjenje wukhadża wot mozy, kotraż steji swonkach nascheje semje, a kotruż my se ßwojimi myßlemi njemóżemy wopschijecź a rozymicź. My jako kschescźijenjo stajimy ßo zyle jednorje pod ßłowo tam na prěnim łopjenu ßwjateho pißma, hdźež Bóh praji: Stwormy cžłowjeka snamjo k naschej podobnosćźi. Kajka rada to Boża. Hižom ßo ßwěcźi ßwětło. Wody schumja. Hižom ßo pina njebjo se ßłóncžkom, měßacžkom a hwězdami, rostliny ßo selenja a swěrina ßo wschudźom hiba — ale hischcźe pobrachuje tón, sa kotrehoż je to wscho stworjene, pobrachuje tón, kotremuż dyrbi to wscho ßłużicź a kiž dyrbi ßwědk bycź teho, kiž je wscho stworił. Prjedy hacź ßo schesty dźeń dokonja, dyrbi tón tu bycź, a tehodla: „Stwořmy cžłowjeka!“ A njech je też cžłowjek cžinjeny s prócha teje semje, to, schtoż jeho staja wyschsche wscheho druheho, je tola to, so Bóh jemu da ßwojeho bójskeho Ducha: „A tak bu cžłowjek żiwa duscha.“

Njech też we wschěm druhim, schtoż je na ßwěcźe, póšnajemy Boże mózne skutkowanje, rěka tola jenoż wo cžłowjeku: „Bóh stwori cžłowjeka ßebi k podobnosćźi, k podobnosćźi na Boha stwori wón jeho.“ Na naß je nětk, so ßo tuta podobnosćź na Boha też na naß sjewi. W cžim ßo wona pokasa? Wěscźe niz w tym, każ někotsi praja, so cžłowjek ma móz a prawo, ßej semju poddanu cžinicź. Kak ßłaba je skóncžnje tuta nascha móz! Njech je cžłowjek też wjele dokonjał se ßwojim rosomom, njech ßo też cžinja pschezo rjeńsche a wjetsche wunamakanja, kak husto dyrbimy tola nastróżeni spóšnacź, so ßmy pschecźiwo naturskim mozam ßłabi a bjesmózni, a so tak husto rěka: Hacź dotal a niz dale! To wucża naß pschezo saßo te katastrofy, w kotrychż jich wjele cžłowjekow namaka ßmjercź. Ně, niz tuto wobmjesowane knjeżstwo nad semju, niz nasch rosom je to, schtoż naschu podobnosćź na Boha wucżini, ale so my cžinimy tu wolu ßwojeho Boha w njebjeßach.

To je podobnosćź na Boha, so ßo prózujemy, kak bychmy ßwoje żiwjenje wjedli w tej luboscźi, kotraż ßo sakożuje na

Boha ßameho. A hdyž nětk pschirunamy ßebje wobraſej, kotryž měješche prěni cžlowjek po ſtworjenju, dyrbimy ſe wulkej ſrudobu pschidacź, ſo ßu cžlowjekojo ßwoju podobnoſcź na Boha ſ wulkeho dźěla ſhubili. Wěſcže, my wěmy dźenßa wjele, ſchtož prěni cžlowjek njewědźeſche. Cžlowiſki duch a cžlowiſki roſom ßwjecźitaj pschezo wjetſche triumfy. Ale pschi wſchěm tutym doprědka krocženju ßu tež roſtłe ſłóſcže, je pschiběrał hrěch, ßu ßo cžlowjekojo pschezo bóle ſdalowali wot Boha. Trjebamy jenož pokaſacź na wopiłza, na kurwarja, na hłarja, a my wěmy, kak je ßo w tajkich cžlowjekach podobnoſcź na Boha womaſała. Hdyž knježi ßebicźnoſcź, hordoſcź, njedźak, njeſnjeßliwoſcź, tam pytamy podarmo podobnoſcź na Boha. Wucženy móže měcź najwyſchſche ſnajomſtwo wſchěch wězow, fěrſchta móže měcź najwjetſchu móz, pſchekupz móže jara bohaty bycź, ale we wſchěm tym njeje hiſchcže we ßebi wobnowił wobras Boži. Najſrudniſche pak je, ſo namakamy tak wjele cžlowjekow, kiž ßu ſ tym, kajzyž ßu, zyle ſpokojom a njecžuja, kak wjele ßu ſhubili, hdyž njeßu wjazy Boże dźěcźi.

Ale Bóh naß tola njeje tak wulkotnje wuhotował, ſo bychmy nětk ſhubjeni byli ſa to, ſchtož je wón nam pſchihotował a k cžemuž je naß ſtworił. A hdyž ßłyſchimy ßłowo naſcheho tekſta, dyrbi to naß najnaležniſcho wabicź, ſo bychmy ßo najprjedy ßami pruhowali ſe wſchej ßwěru, kak ſ nami ſteji. Njewotſtorcžmy tajke pruhowanje! Jow je naſcha najprěńſcha a najkhutniſcha ſamołwitoſcź, ſo ßo wo ßwoju duſchu ſtaramy. Schtóž tu ßwój jemu daty cžaß ſkomdźi, tón ſměje ßam ſ teho najwjetſchu ſchkodu do wſcheje wěcžnoſcże. A ßmy=li namakali, ſo pola naß njeje tak, kaž dyrbjało bycź, potom tež njecžakajmy, ale ſapocžmy ſe wſchej ßwěru, kak bychmy wotſtronili to, ſchtož njeje bójſke, ſo by ruma było w naſchich wutrobach ſa to, ſchtož naſch Bóh wot naß żada.

My wěmy, kak ma ßo to ſtacź, a mamy teho praweho wjedniķa, kiž chze nam tu pomhacź. To je Jeſuß Khryſtuß, kotrehož je Wótz nam póßłał wěſcže ſ tym jenym wulkim nadawkom, ſo by naß wujednał ſ Wótzom a nam pucź hotował k žiwjenju, a to tola ſaßo jenož tym, kiž chzedźa ßo ſtajecź pod jeho ßłowo a wjedniſtwo. — Wy ſcže njechali, tak praji ſrudnje tutón knjes wo ßwojim Israeliſkim ludu, dokelž tutón lud njeběſche ßłyſchał na jeho wabjaze ßłowo. So by wón runje tak njedyrbjał prajicź tež wo naß, ſa kotrychž tola płacźi jeho ßłowo: Pójcže ßem ke mni!

Hdyž je nam woprawdźe cžinicź wo naſchu duſchu, jow pola Khryſtußa namakamy tu móz, kotraž nam pomha, pſchewinycź wſcho to, ſchtož nam bjerje podobnoſcź na Boha. W Khryſtußu dyrbi ßo nam radźecź, ſo bychmy wotpołožili tu hordoſcź, w kotrejž ßo runamy tamnemu fariſejiſkemu we templu; w Khryſtußu móžemy roſłamacź wſchu ßebicźnoſcź a ſapocžecź te nowe žiwjenje w luboſcźi. Khryſtus pomha bjesbóžnemu k pobožnoſcźi, hłarjej k wěrnoſcźi, paduchej ke ſprawnoſcźi; Khryſtuß cžini naß cžlowjekow, kiž lubuja ſe zyłej wutrobu Boha a ßwojeho bliżſchego, jako ßam ßebje. Budźmy tež my pſchezo bóle hotowi w tajkej luboſcźi! Tak budźe tež w naß ſaßo pſchezo rjeńſcha a dokonjaniſcha ta podobnoſcź na Boha, jemu k ſpodobanju a nam ßamym k wjeßelu a k žohnowanju. Hamjeń.

Duzy pſches Łužizu.

Duzy pſches Łužizu bě njedźelu, 15. julija, tak někotry, — haj zyłe wulke ßyły. Radwoŕ bě wotyknjeny kónz. Cžim bliže k Radworjej, cžim wjazy luda duzy po pucźu. Chzychu wohladacź zyłu ßerbſku Łužizu a ßobu ßwjecźicź ßerbſki ſjěźd. A ßu jón ßobu ßwjecźili. A rjenje je było! A ſchtóž tam njeje był, je něſchto ſkomdźił!

Ale wo tym pißacź, njeje naſch wotpohlad. Wo tym napiſche zyłej wulkej woßadźe naſcheho njedźelnika něchtó druhi, kiž je jón tež ßobu ßwjecźił ſ zyłej ßwojej ßwójbu a jón mohł dlěje ßobu ßwjecźicź a doßwjecźicź.

Duzy pſches Łužizu wohlada wſchudźom na polach žně. Próſdne ſchcžerniſchcža powědachu nam wo žnjach, runje tak ßnopy a „pópy“, niz mjenje hiſchcže ſtejazy pſcheńzy a wowßy. Běłe wſcho w żołcže a brune! Žně!

Duzy pſches Łužizu wohlada rjane žita a ßrěnje žita a khuduſchke žita. Scźěhwki tuteho lěta ßuchoty. — Ale niz jeno. Tež lěpſche lěta pokaſuja cźi dobre a ßrěnje a khuduſchke žita — ale ſ druhich pſchicžin a niz w tajkim rosměrje ßrěnje a khuduſchke kaž tuto lěto 1934, kotreż budźe dołho hiſchcže mjenowane pola ratarja, po kotrymž budźa dołho hiſchcže měricź ratarjo ßuche lěta, kotreż tež w pſchichodźe njewuwoſtanu. A niz jeno to. Lěto 1934 je ſa zyłu ſemju ßuche lěto a njebudźe ſapomnjene, — tež tohodła niz, dokelž je dozyła lěto kataſtrofow ſa zyłu ſemju a jeje cžlowjekow.

Duzy pſches Łužizu ſpominaſch na Łužizu a pytaſch ſpóſnacź, kak wona to nětk žiwa je w tutym lěcźe, kak wona njeßy tuto lěto ßuchoty, ſchto ſ tutym lětom cžini, kak jo wužiwa. Sa tym pſchińcź, je pſchihódny tajki wulki ſjěźd, na kotrymž ßo tak rjez zyła Łužiza ſkhadźowaſche wot Łubijſkich hór hacž dele do Błótow, na kotrymž ßo na wjaz hacž 10 000 ludźi ſhromadźi; ſa tym pſchińcź je pſchihódne, hicź wſchědny dźeń pſches Łužizu a jeje hona a ſtatoki, hdyž Łužiza dźěła, — wona wſchak tež njedźelu dźěłaſche, t. r. niz wona, niz Łužiza ßama a zyła, ale tola tu a tam ßwójba; to budź Bohu ſkorżene hewak a lětßa, hdyž tola ani pſchewjele dźěła, ani pobrachowazy dźěłacźerjo, ani mokrota tomu njehoni; a ſkónczńje, ſa tym, kak Łužiza wužiwa tuto ßuche lěto, pſchińdźeſch, hdyž njedźelu dopołdnja pſches Łužizu dźeſch a ſaſtupiſch do jeje Božich domow.

Mohł dozyła do żaneho Božeho doma na wßach nětkle w tajkim cžaßu ſaſtupicź ſ druhim wocžakowanjom hacž ſe tym, ſo w nim namakaſch zyłu woßadu? Njemohł! Cžehodła niz? Tohodła, dokelž ſo cžujeſch a wěſch, ſo je nětkle duzy po Łužizy Bóh tón Knjes ßam.

Haj, Bóh tón Knjes nětkle duzy po Łužizy njedźelu a wſchědny dźeń! Wón krocži po Łužizy, dźe pſches jeje hona, pſchińdźe do kóždeje wjeſki. Wón ſtupi do kóždeho doma, hižo rano do dźěła, ſo by wußłyſchał modleŕſke rańſche ſdychnjeńcźka. Sſłyſchi je wón abo jenož ſchcžerkot dźěła — a hubow, kotreż maja rano hižo nuſne. Bóh tón Knjes ſteji wokoło wobjeda w kóždym domje. Wón dźě je tola w kóždym domje pſchikryw blido. Njedyrbjał wón to ßměcź wocžakowacź, ſo jeho k blidu pſcheproſcha, ſo ßo jemu ſnajmjeńſcha dźakuja?! A wón ſteji wjecžor ſaßo w domach pſchi blidźe abo w komorzy, cžakajo, hacž njebychu jemu niczo prajicź měli — ſ modlitwu.

Bóh tón Knjes dźe do Božich domow. Jich mjeno tola hižo praji, ſo to jeho domy ßu. A namaka tam wón wſchě ßwójby woßady, — ſaſtupjene ſnajmjeńſcha ſ jenej duſchu? Namakacź by wón to tak dyrbjał. Pſchetož wſchě ßwójby woßady mjenuja ßo tola kſcheſcźijanſke po Khryſtußu. Kóždy jenotliwy je tola pſches Khryſtußa dźěcźo Boże. Dźěcźo ßłuſcha pak tola do doma nana — hewak a woßebje hdyž hroſy nuſa a ſchkoda. A woßebje, prawe dźěcźo pſchińdźe k nanej, dokelž prawe, wěrne dźěcźo je, — dokelž jeho lubuje a tohodła dozyła hinak njemóže.

Bóh tón Knjes dźe psches Łužizu. Psches Łužizu dźe drje tež ßuchota a jeje nuſa, psches Łužizu a po Łužizy waleja pak ßo tež żołmy — wulke żołmy, torhaze żołmy. Njedźiwaj ßo tutoho ßłowa! Njewidźiſch dha a njecźujeſch żołmy — liwkoſcźe? Bóh tón Knjes je pſchiſchoł hladacź, kelko wěry a dowěry, kelko modlitwow ßu wone wotpławiłe ſ wutrobow, kelko modlerjow ſ domjazych nutrnoſcźow a ſ Božich domow, kelko kſcheſcźijanow a kſcheſcźijankow to ſe żołmami liwkoſcźe ßobu płuha abo ßo na żołmach tak ßobu koleba pſches žiwjenje a njeſteji krucźe a twjerdźe na krutym ſałożku wěry.

Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu. Schto widźi a ßłyſchi wón? Sſłyſchi a widźi wón, ſo je ta nuſa tak wulka, kaž ſdychnjo praja mjes ßobu, a ſo tohodla wſchu ßwoju nuſu ſpowědaja jemu, Bohu w modlitwje domjazej a w modlitwje ſhromadnej? Abo ßłyſchi a widźi wón, ſo jich wěra njeje tak wulka, ſo njedoßaha ſa to, ſo bychu k Bohu w dowěrje pſchiſchli a ßo modlili? Dwoje je tola jenoż móżno: P a k n j e j e t a n u ſ a t a k w u l k a , p a k n j e j e t a w ě r a t a k w u l k a !

Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu. W njej bydliſch a ßydliſch tež ty! Hdźe namaka Bóh tebje? Kajkeho wohlada tebje? Schto wußłyſcha wot tebje?

Abo njeměniſch ty, ſo Bóh dźe pſches Łužizu? Měniſch, ſo je bajka, ſo Bóh dźe nětkole pſches Łužizu? Njewidźiſch, njeßłyſchiſch dha, njecźujeſch dha: Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu!?

K wyſchinam.

— W Aſiſkej cźinja nětkle ſ nowa někotſi němzy poſpyt, dóńcź hacź na wjerſchk najwyſchſcheje hory ſemje. Hacź ke 7500 m wyßokoſcźe hižo dozpěchu. Ale najcźeżſchi nadběh cźaka hiſchcźe na nich. Hacź ßem ßu jón horiſka pſchezo ſaßo wotraſyke. Schtó woſtanje tón ras ſ dobycźerjom, cźłowjekojo abo ſaßo hory tuteje hobrſkeje twjerdźiſny, kotruż pod mjenom Himalaja ſnajemy a wo kotrejż ſe ſchulſkich lět wěmy, ſo ßu w njej najwyſchſche wyſchiny ſemje? Poradźi-li ßo tutón nowy nadběh cźłowjekow, ßu cźłowjekojo ſnowa widomnu krocźel dale, ßebi poddanu ſcźinicź zyku ſemju.

So pak je tuta zyła rěcź wo ſemi, cźłowjekej poddanej jara jenoſtronſka, to ſacźuwamy runje nětkle boloſtnje: Ssuchota, powodźenja, haj ßamo wulke wohnje wonkach w lěßach a mórach rěcźa druhu rěcź, rěcźa wo njemozy, wo ßłaboſcźi cźłowjeka. Njech cźłowjek tež dozpije wjele a wyßokeho, wón to wſchitko jenoż dozpije pod wſchehomóznej ruku teho jeneho, kotryż wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele. A cźłowjek ſměje żohnowanje ſe ßwojich dobycźow jenoż, hdyż ßo duzy po ßwojim pucźu poſtupow pokorja pod Božu wſchehomóz.

Tutu mudroſcź wucźi zyła ſemja, a wucźi ju runje ſe tym, ſchtoż maja cźłowjekojo dźenßniſcheho cźaßa na njej ßobu ſa najdźiwniſche: tak namakanki hobrſkich twarjeńſkow a hacź dotal njeſnatnych měſtow, tak powoſtanki kultury cźłowſkeho žiwjenja a ſkutkowanja, kotreż je jara wyßoke było, ßnadź we wſchelakim wyſche hacź wone nětkole w naſchim cźaßu je.

Cźehodla je ßo to wſcho ſhubiło, ſabyło?? Cźehodla ßu cźłowjekojo pſchezo ſaßo ſnowa ſapocźecź dyrbjeli? Tajke praſchenja pſchińdu ßame wot ßo. Wotmołwa, kotraż cźi to wujaßni a kotraż je doſpołna, je ta, kotruż tež hižo na prěnich ſtronach biblije namakaſch: Babelſka wěża: Cźłowjekojo, ſabywſchi Boha abo ſacźißnywſchi Boha ßo hordźachu — a buchu ſacźißnjeni.

A to drje njeje jónkrócź a jenoż na jenym měſtnje ſemje tak było, ale ſaßo a ſaßo po zyłej ſemi. A cźim dale wucźeni ßłědźa a pſchińdu, cźim bóle ſpóſnawaja, ſo dyrbja ſ kóždym lětom tak rjez ßwoje nahlady a měnjenja revidowacź a reformowacź. A ſkóncźnje budźe wſchitko tola hiſchcźe hinak hacź ßebi to nětkle myßla. „Wſchón naſch roſom ſ mudroſcźu je cźma!“ to je wſcheje mudroſcźe a wſcheho ſpóſnacźa najwjetſcha mudroſcź. —

Tute ryncźki běchu hižo ſa cźiſchcźeńnju pſchihotowane. Nadobo pſchińdźe powěſcź naſtróżaza: Wichory a ßněhowe mjecźele a ſyma ßu khrobłych mužow tam w aſiſkich horiſkach do ßmjertneho ſtracha ſtorcźiłe; někotſi ſ noſcherjow ßu hižo morwi, druſy khori, a ſchto ſ němſkimi wjednikami zyłeje ekſpedizije je, je jara njewěſte; tola je nadźija, ſo ſe ßmjertnych ſtrachow hiſchcźe wupucźa namakaja.

To bě nadobo poražaza powěſcź, hdyż běchu nowiny tola runje hiſchcźe tak ſpokojazeho woſjewjake! Hdyż tute ryncźki cźitacźe, wěſcźe ßnadź ſ nowin hižo dalſcheho a drobniſcheho.

Njemyßl ßebi, ſo ty nimaſch mißionſkeho nadawka.

Haj, to ßebi njemyßl, pſchetoż ty maſch mißionarſkeho nadawka, a to ſe ſnutskowneho kaž ſe ſwonkowneho mißijonſtwa. To ſwěſcźi tebi ſcźěhowazy podawk.

Něhdźe w někajkim měſcźe to bě. Tam mějachu wob tydźeń junkrócź modleŕſku hodźinu, a to kóždu ßrjedu. Tuta pak bu wokprajena, dokelž bě ſyma a dokelž ſkoro nichtó wjazy njekhodźeſche, — to bě ſnutskowna ſyma. Starej, pobożnej żónſzy bě pak tole wotſtronjenje zyle pſchecźiwo wutrobje a woli. Wona pſchi ßebi wobſamkny, tež dale do tuteje modleŕſkeje hodźiny khodźicź.

Saßo bě ßrjeda. Macźerka dźěſche do Božeho doma. Boži dom bě próſdny. To ju njemyſleſche. Wona ſpěwaſche a ßo modleſche. Duzy dom ju ſetka ßußod a ßo ju woprašcha, hdźe je była.

„W modleŕſkej hodźinje!“ wotmołwi ſtaruſchka.

„W modleŕſkej hodźinje?“ ßo ßußod dźiwaſche. „Ale ja ßebi myßlach, ſo je tuta wotſtronjena! Schtó dha tam bě?“

„Ow!“ ſnapſchecźiwi żónka, „Bóh tam bě, a ja tam tež běch! To bě rjana a prawa modleŕſka hodźina! A ſa tydźeń budźe ſaßo modleŕſka hodźina!“ —

Tole ßo po měſcźe rosnjeßy. Woßadni ßo hanibowachu. — Jako bě ſaßo ßrjeda a ſtara modleŕka do Božeho domu pſchińdźe, namaka wona jón połny nutrnych modlerjow a modleŕkow. Woni běchu pſchiſchli, proßycź wo wulecźe Sswjateho Ducha.

Cźaß.

Něhdy mějeſche barliński generalſuperintendent Hoffmann pſchi generalviſitaziji tež rosrěcźowanje ſ hoſpodarjemi woßady. Pſchi tym ßo nahladneho woßadneho wopraſcha, hacź je ßwojej woßadźe ſ dobrym pſchikładom w tym, ſo ma domjaze nutrnoſcźe. Jako chzyſche ßo tutón ſamołwicź, prajizy, ſo je jemu żel, ale jemu pobrachuje cźaß ſa to, Hoffmann rjekny jara khutnje: „Cźaßa byſchcźe drje měł, ale niz wěcźnoſcźe“.

My mamy nětkle też tak rjez generalvisitaziju. Tuta ßuchota a zyły cźeźki cźaß to je. To praschenje pak je ßamßne: „Masch ty domjazu nutrnoscź, ty nano, ty macźeŕ, ty hospodarjo, ty hosposa?“

A hischcźe jene praschenje ßłyschu: „Spěwacźe wy też blidowe pacźerje?“

Schto je wotmołwa? A hdyž wotmołwa njeje haj, cźehodla niz?

Zyrkej a stat.

400lětny jubilej Biblije. Wyschnoscź Němskeje Evangelskeje zyrkwje dźěła sa to, so by ßo tutón jubilej Lutheroweje němskeje biblije na reformaziskim ßwjedźenju hódnje ßobu poßwjecźił. Wona chze wschitko sa to pschihotowacź.

Němski minister sa znutskowne je s woßebitym wukasom sakasał, w nowinach a shromadźisnach a dozyła w sjawnoscźi wojowanje, kotreż je w evangelskej zyrkwi mjes evangelskimi wudyriło, dalewjescź. Też lětaki ßo njeßmědźa wjazy ßłacź.

Lutherska zyrkej Ssowjetruskeje je s pscheseźěhanjom tak cźerpiła, so je jara schkodowana. Do tuteje zyrkwje ßłuscha też najwjazy ruskich stacźanow, kiž ßu němskeho pokhoda, mjenujzy 1,4 mil. Tak ßu n. pscha. 5 se 6 zyrkwinskich prjódksteje-rjow Moskawskeje lutherskeje zyrkwje Sswj. Pětra a Sswj. Pawoła w potajnym poßedźenju po paragrafu wo spionaži saßudźili; schesty a sbytny cźaka na ßwoje saßudźenje. Też kantora teje zyrkwje ßu sajeli, dra. Gruebera. 35 lutherszy duchowni, němskeho pokhoda a runje telko katolskich měschnikow, němskeho pokhoda — ßu w jastwje abo we wuhnanstwje. Moskawski lutherski biskop Meyer bě psched 2 měßazomaj wumrěł. Naßlědnik njeje hischcźe postajeny.

20 lět budźe, so wulka wójna wudyri. Němski kanzler je porucził, so maja wschudźom tam, hdźež ßu wojazy, 2. augusta, pólne Boże ßłužby bycź.

Sběrki. Psched krótkim wuńdźe wukas, kotryž na dalschi cźaß wschě sběrki sakasa. Mjes tym je pak ßo hižo to a tamne dowoliło, tak sběrka „rózoweho dnja“. Nětk ßo też woßebje wusběhuje, so ßu wschě kollekty po Božich ßłužbach dowolene. Běchmy do zyła teho měnjenja, so ßo to ßamo rosumi.

Nowy Boži dom. Pola Barlina je ßydlischcźo Haselhorst. Tam bydla woßebje dźěłacźerjo a sastojnizy firmy Siemens. Hacź dotal tam njemějachu evangelskeho Božeho doma. Nětk ßu tam położili salożny kamjeń sa nowy Boži dom a sdobom też sa woßadny dom. Němski biskop bě też na tutu ßwjatocźnoscź pschischoł.

Se **Schleskeje.** Zyrkwina wyschnoscź je sakasała, pschi Božich ßłužbach a pschi druhim farskim skutkowanju w Božich domach fotografowacź. — Tuž je ßo tole stawało a po wschěm sdacźu husto!

Sa evangelskich Serbow sajimaze je, schtoż cźaßopiß „Kulturwehr“ w ßwojim woßebitym cźißle sa junij-julij pische, wo „ludstwje a evangelskej zyrkwi“. Evangelske zyrkwje Němskeje tworja bóle a bóle zyłk w Němskej evangelskej zyrkwi. To ßo stawa zyrkwje a ludstwa dla. Tuto hibanje do zyłka ßo ßamo wot ßo rosumi. Schtoż sa wulki zyłk płacźi, płacźi też sa mały, tak też sa evangelskich Serbow wobeju Łužizow. Se Serbow je něhdźe 10 prozentow katolskich a 90 prozentow evangelskich. Ale tucźi evangelszy Serbjo ßu w tu khwilu rosdźěleni na tsi wschelake krajne zyrkwje: saksku, schlesysku, braniborsku. Tu měła ßo ludowa zyrkej wutworicź, kotraž wschěch evangelskich Serbow do zyłka sjednocźi. S tym by zyrkej na myßl ludstwa, kaž ju national-sozialismus haji, dźiwała. — Podobneho by płacźiło też sa druhich, tak sa něhdźe 300 000 duschow ßylnych evangelskich Polakow abo Masurow.

Wschelake s bliska a daloka.

W Brasiliskej w Južnej Amerizy je probst Erwin Hübbe s autom ßmjertnje snjesbožik. Wyschnoscź Němskeje evangelskeje zyrkwje bě jeho s woßebitym nadawkom do Južneje Ameriki póßłała, so by tam němske evangelske woßady wopytał. 5. julija ßo jeho jězba psches tamne krajiny njejabzy skónczi. — Kaž je znate, je jich w Južnej Amerizy wjele němskich ßydlischcźow. Jich woßady ßu pschezo hižo w swisku s evangelskej zyrkwju w domisnje byłe. Młodźi duchowni dźěchu pschezo saßo na wjaz lět do Južneje Ameriki, so bychu tam tele evangelske woßady sastarowali. Tak też to nětkle je. Wulki dźěł tutych woßadow bě ßo też evangelskej zyrkwi Němskeje pschisamknył.

Gustav Adolfske towarstwo je ßebi mjes druhim też nadało, ßo staracź sa evangelskich bohoßłowzow, kotsiž s wukraja pschińdu w Němskej studowacź. W tutym połlěcźe bě jich to 164. Najwjazy s nich, mjenujzy 32, studowasche w Lipsku. S tutych 164 bě jich 69 s Pólskeje, 26 s Rumunskeje, 15 se Awstriskeje, 15 se Wuherskeje, 12 s Cźěskoßłowakskeje, 11 se Južnoßłowakskeje, 5 s Brasiliskeje, 3 s Memelskeho kraja, 2 s Lettiskeje, 2 s Estniskeje a po 1 s Danziga, s Portugalskeje, s Holandskeje a s Južneje Afriki. — Tu widźiśch, kak wobschěrne a dalokoßahaze dźěło Gustav Adolfske towarstwo a kak nusne je, so jo podpjerasch.

W Indiskej je jara wjele a rjanych póhanskich templow. W jenym s nich bě psched krótkim ßwjatocźnoscź. K tutej ßłuschesche, so palaze kule mjetachu. Pschi tym nasta woheń, kotrych templ snicźi. 30 woßobow ßo ßobu spali, wjele bu jich cźeźko sranjenych.

Ssowjetruska. W Londonje je mała knižka wuschła, kotraž rosprawja wo němskich Mennonitach w Ssowjetruskej, kotsiž ßu w połnóznych kónczinach Ruskeje w lěßach sa wuhnatych. Jena nowina wukrajnych Rußow mjenuje tutu knižku: „Kschik s hele“. — Ale tucźi wuhnacźi njejßu jenoż Mennonitojo. Dóntej tutych runa ßo też dónt wschěch druhich wuhnatych, też lutherskich, katolskich a druhich kschescźijanskich.

S **Italskej.** Bamž, kiž měješche ßo hacź ßem sa jateho, psched krótkim prěni krócź saßo Vatikanske město — tak mjenuja mały stat bamża — wopuschcźił a ßo na ßwoje woßeßdźenstwo w Albanskich horach podał. To je něhdźe 25 km wot Roma. Tam chze sa cźaß ßwojeho „dowola“ pschebywacź. — Kaž je znate, běchu jednanja Vatikana a italskeje wyschnoscźe teho wuspěcha měte, so ßo woßebje stronje dojednaschtej. S tym ßo też stary pohórschk bamżow, so ßu jecźi, shubi.

Na pucź.

Schto chze ßuchota? — Schto chze Bóh se ßuchotu? — Schto chze Bóh se ßuchotu wot tebje?

Listowanje: Sa 9. po Tr. K. w N. — Sa 10. po Tr. K. w Hr.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Serbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźłětnje 108 pjenjeźkow.

Cžišło 30

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 29. julija 1934 Bautzen

9. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 21, 28—32.

„Schto ß owam sda? Muž měješche dweju ßynow. A wón pschistupi k prěnjemu a dźeschе: Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy. Tón pak wotmolwi a dźeschе: Ja nochzu. Ale potom wón ßo kajeschе a woteńdźe tam. A nan dźěschе k temu druhemu a dźeschе runje tak. Tón pak wotmolwi a dźeschе: „Knježe, haj, ja chzu; a njeje schoł. Kotry mjes tymaj dwěmaj je teho nana wolu činił? Woni dźachu: Tón prěni. Dźeschе Jesuß k nim: Sawěrnje, ja wam praju: Złonizy a kurwy móža drje skerje do Božeho kraleństwa pschińcź dyžli wy. Pschetoż Jan pschińdźe k wam a wucżeschе waß prawy pucź; ale wy jemu njewěrjeschcże. Złonizy pak a kurwy jemu wěrjachu. A hacž wy to runje widźischcże, dha wy wschak pokutu po tym njeczinjeschcże, so byschcże jemu tež wěrili.“

Dołho, luby czitarjo, njepschihladasch, hdyž ßwojemu wotroczkej pschikasasch, wonkach rolu worasch, wón tež haj praji, ßo pak wonkach pod schtom lehnje a spi. A hdyž móżesch mjes dwěmaj rjemjeślnikomaj wubjeracź, a jedyn czi praji: Hacž do njedźele je dźěło zyle wěscże hotowe! Ale ßobotu wjeczor ſ nim njeje hischcże sapoczał, druhi pak: Mi je njemóżna wěz, to hacž do njedźele dokonjecź, ßobotu wjeczor pak czi hižom wobleczenje abo schkórnje pschinjeße — potom wěsch, ke kotremuž w pschichodźe póńdźesch.

To ßo wschitko ßamo wot ßo rosumi. Spodźiwnje je jenoż, so ßu wschitke tele saßady sabyte, hdyž ßo ludźo na polo podadźa, kiž naboźina rěka. Tam jich wjele ßo ſ prósdnymi ßłowami spokoji. To drje na tym ßobu leži, so je Bóh tón Knjes njewidomny. Ale tehodla nasch Knjes Jesuß tež pschirunanja ſ wschědneho žiwjenja powjeda, so by nam to njebjeske rosestajił. Tak chze nam nasch evangelij na njerunymaj bratromaj rosestajicź, so je w kschescźijanstwje hłowna wěz to czinjenje.

„Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy.“ Pola naß by pschikasał: Dźěłaj dźenßa na poli. Dźěło pak we winizy je jenoż wobras. Sa czo, to tón Knjes w ßwojim wukładowanju praji: „Jan pschińdźe k wam a wucżeschе waß prawy pucź.“ Jan pak wucżeschе: Czińcże pokutu, pscheměńcże ßwoje smyßlenje! Schtóż ma dwě ßukni, tón daj temu, kiž žaneje nima, a schtóż ma jědź, czin teho runje! Njeczińcże nikomu žaneje kschiwdy ani njeprawdy! Njebjerćcże wjazy hdyžli wam je postajene! Dajcże ßebi doscź bycź! Dajcże ßo wot Khrystußa se ßwjatym duchom wukschczicź! Czaß je khutny. Waschе rěcże, so macże pobożnych wótzow, na pschikład Abrahama, njebudźa na ßudnym dnju niczo płaczicź. Schtom, kiž dobre płody njepschinjeße, ßo poruba a do wohnja czißnje. Tak je Jan wucżił a wukschcził kóždeho, kiž ßo ßwojich hrěchow wusna. Schto je potajkim winiza, polo, na kotrymž ma kschescźijan dźěłacź? Njetrjebasch na wożebite skutki sa teho Knjesa myßlicź, na prědowanje abo wulke woporу abo martrarsku ßmjercź. Ně, polo je czi zyle blisko. Je to wutroba, kiž w ßebi masch, a ßu wobstejnoscże, w kotrychž ßy žiwy. Polo dyrbisch ßwěru pschihotowacź a wot njerjada wucżiscźicź. Pschi tym masch dźěłacź, czežzy dźěłacź. Hdyž rěczisch, njerjad ßo njeshubi, ale wjeßele dale roscże. Twoja wutroba ßo roli runa. Tam sdźěla sjawnje, sdźěla potajnje, wjele njerjada roscże: Ssebicźnoscź, kża, skuposcź a sawiscź, cześcźelakomnoscź a jebańsтwo, njecziste požadoscże a njepózciwe myßle. Tehodla Boži hłóß na tebje: Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy. Dyrbisch wschě njecziste hibanja a požadoscże wupłěcź. To je dźěło, kiž twoje žiwe dny traje, czežke dźěło. Pschetoż ske roscże kaž pur.

Winiza pak doßaha dale. K njej ßkuscha ßwójba a dom, w kotrymž bydlisch. Ach, kak twjerda je tam semja psches

njeluboſcź a ßurowoſcź, ßarliwoſcź, ßwadu a njepoßkuſchnoſcź. Tehodla Boži hłóß na tebje: Mój ßyno, dźi ty, dźełaj dźenß w mojej winizy! Luboſcź dyrbiſch měcź, ſcźerpnu, wutrajnu. Domſki měr dyrbiſch pytacź, bohabojoſcź ſbudźicź a hladacź. To je dźełko, cźežke dźełko, woßebje, hdyž twoji domjazy cźe njeſrosumja a cźi pſchezo ſaßo napſchecźo ſtupja.

Hdyž dale dźeſch po ßwojej winizy, pſchińdźeſch k ßwojim ßußodam a towarſcham, k ßwojemu ludu. Ow, tam leži hiſchcźe wjele kamjenjow: Sawiſcź, kleſkanje, pſchißłodźenje, jebanje, njewěrnoſcź, njepſchecźelſtwo. Tehodla praji Bóh tón Knjes: Mój ßyno, dźełaj dźenßa w mojej winizy! Dyrbiſch ſe wſchěmi ßwojimi mozami ßobu pomhacź, ſo to, ſchtož je naſchich wótzow wulkich a móznych ſcźiniło: wěra a ßwěra prawdoſcź a luboſcź, ſo to w naſchim ludu roſcźe. To je dźełko, cźežke ale nuſne dźełko.

Boža winiza je hiſchcźe wjetſcha. Zyły ßwět dyrbi Boži bycź. Tuž maſch, wjeleź je nad tobu, pomhacź, ſo móže też mißionſtwo ßwoje dźełko wobſtaracź.

Dokelž je dźełacź cźežka wěz, tehodla wobaj ßynaj njechataj we winizy dźełacź. Prěni rjekńje: „Ja nochzu! S prěnim ßynom tón Knjes ßo na złonikow a kurwy měri. Złonizy běchu dawki wot romſkeho knježeŕſtwa ßej wotnajeli a jebachu nětk ludźi, wjeleź ſamójachu. Złonikow w tajkim ſaſtojnſtwje wjazy nimamy, ale ludźi ſ tajkim ſmyßlenjom złonika kaž kurwy, hiſchcźe dźenßa doſcź. Njejßy hiſchcźe ßłyſchał: Naſche cźělne žadanje dyrbimy wobrěſacź? K cźemu dha je mamy? Wſmi pjenjeſy, hdźež je namakaſch. Zyle jene, na kajke waſchnje k nim pſchińdźeſch. W Božej winizy dyrbimy dźełacź? My chzemy žiwjenje wužiwacź. K cźemu dha ßmy młodźi? K cźemu wino a piło a paleńz a ſwjeßelenja tu ßu? Snajeſch wěſcźe tajkich, kiž cźežko ſaßłużene pjenjeſy a ſtrowotu a roſum pſchecźinja.

„Po tym wón ßo kajeſche a woteńdźe tam". Někotryžkuli ßo dohlada, hdyž je do błóta ſajěł, a wupſcheſtrěwa ßwojej ruzy: Knježe, ja ßo podnurju, wumoź mje! Ja chzu nowe žiwjenje ſapocźecź! A Bóh tón Knjes jemu nowu móz podawa, ſtare waſchnje a žadanja potłóczicź, a ſ wjeßelom we Božej winizy dźełacź.

Też druhi ßyn lóſcht do dźełа nima. Wón pak njecha to ſjawnje prajicź, tehodla: Knježe, haj, ja chzu; a njeje ſchoł. S tutym druhim ßynom tón Knjes ßo měri na pißmawucźenych a fariſejſkich. We ludowymaj wocźomaj płacźachu ſa najpoboźniſchich a najßwjecźiſchich ludźi. Najhórſche pak bě, ſo běchu ßami wo ßwojej prawdoſcźi a poboźnoſcźi pſcheßwědcźeni. Tehodla też njeběchu Janowy hłóß: Cźińcźe pokutu! na ßo pocźahowali, ale na złonikow a kurwy. Dokelž běchu fariſejſzy do wocźow tak ßwjecźi, hiſchcźe dźenßa tajkich ludźi ſ tym mjenom mjenujemy. Něchtóžkuli pilnje ke mſchi khodźi a rěcźi ſe žałbowanymi ßłowami, ale domach dyrbja žona a dźěcźi huſto pſched nim tſchepotacź. Něchtóžkuli je w tychle njedźelach ſpěwał na lemſchach: Wótcźe, ßy ty ſ deſchcźnej wodu ſabył ſemju wokhrjepicź? Twoja Boža dobrota, kiž ßo jewi bjes kónza, chzyła nad nami ßo ßmilicź, cźichi deſchcź nam hnadnje ſdźělicź, a hdyž běſche ſ durjemi Božeho doma won, je ßakrował kaž pohan. „Knježe, haj; a njeje ſchoł.

My ßmy wſchitzy na dnju ßwojeje konfirmazije ßlubili, ſa Knjeſom khodźicź. Ssmy to cźinili? Hacź ſzyła hiſchcźe na to ſpominamy? „Knježe, haj, a njeje ſchoł."

Wój pſched woltarjom ſtejeſchtaj a ßebi luboſcź a ßwěru w dobrych a ſłych cźaßach hacź do ßmjercźe ßlubiſchtaj. Staj to dźerżałoj? Abo powjedaja ßyſły we wocźomaj druheho: „Knježe, haj, a njeje ſchoł?"

Njewjedro na njebju ſtejeſche, cźorne, žałoſtne. To ßu krupy! ty rjekny, Knježe, wobarnuj moje žně. Ja chzu też ßmilny bycź! Njewjedro ßo ſhubi, a ty woſta njeßmilny kaž prjedy. „Knježe, haj, a njeje ſchoł."

Sa dźěcźi ſ měſta pytachu měſtno na wßach, ſo móhłe ßo cźerſtweho powětra naßrěbacź. Ty pſchi ßebi dźeſche: Po tajkim dźěſcźu mohł ßo poprawom też horjebracź. Ale jako ßuchota pſchińdźe, ßy myßlił: Ně, nětk niz wjazy! „Knježe, haj; a njeje ſchoł."

My tſchepotachmy wo žiwjenje jeneho naſchich lubych. My wołachmy: Knježe, wuſtrow jeho, my chzemy ßo nětk też jenoż luwbowacź a ženje ſaßo mjes ßobu rudźicź! Khory wotkhori, a ßo lubowacź, wo tym žana rěcź wjazy njebě. „Knježe, haj; a njeje ſchoł."

My ßami cźežzy khori leżachmy a ſtonachmy: Knježe, njedaj mi wumrjecź, ja chzu też jenoż po twojej woli hiſchcźe žiwy bycź." Buchmy ſtrowi a běchmy na naſche ßlubjenje ſabyli. „Knježe, haj, a njeje ſchoł."

A to najſtraſchniſche je pſchi tym, ſo měnimy, ſo ßmy ſ tajkim „Knježe-Knježe-prajenjom Božu wolu dopjelnili. Tehodla też jich wjele ſe ſazpiwanjom na hrěſchnikow pohladuje. A hdyž wo wobrocźenju a polépſchenju tajkeho cźłowjeka ßłyſcha, ſtajnje wo tym rěcźa, ſchto je w ſańdźenych cźaßach pakoſcźał, měſto teho, ſo ßami ßo ßwěru pruhuja, kaž Jeſuß praji: „A hacź wy to runje widźiſchcźe, mjenujzy, ſo złonizy a kurwy na jeho prědowanje pokutu cźinjachu, dha wy wſchak pokutu njecźinjeſchcźe, ſo byſchcźe jemu, to je Janej, też wěrili." Mamy pak wot naſcheho Knjeſa jara khutne ßłowo: „Njebudźa wſchitzy, kiž ke mni „Knježe, Knježe" praja, do njebjeſkeho kraleſtwa pſchińcź, ale kiž wolu cźinja mojeho Wótza w njebjeßach."

Kotry mjes woběmaj je nanowu wolu cźinił? Woni dźachu: Tón prěni." Ale doſpołnje wón też njeje ju dopjelnił. By dyrbjał hnydom a ſe wſchej wjeßeloſcźu do winizy woteńcź. Tak doſpołnje je jenoż jedyn Božu wolu dopjelnił: Jeſuß. My budźemy pſchezo jenoż prěnjemu abo druhemu ßynej runi. Ssmy pak wjele hižom dobyli, hdyž to wěmy. Tehodla chze naſch evangelijon naß pohnuwacź, ſo pſchezo ſaßo ßo praſchamy a pruhujemy: Kotremu ßym podobny, prěnjemu ßynej abo druhemu?

Schto ßo wam ſda? Hamjeń.

Modlitwa we wulkej ßuchocźe!

Tute ſchtucźki ßu ſpěwane w ßuchim, ſtyſknym cźaßu. My je doſtachmy, jako Boži deſchcźik mile macźeſche wuhorjene hona. Wone njepſchińdu pak tehodla pſcheposłdźe dźenßa. Hdyž ſchtó pſcheposłdźe pſchińdźe, je to tón, kotryž ßo też dźenßa hiſchcźe njeje nakaſacź dał.

Luby Božo, nam ßo nětko
Styſchcźe, w tajkej ßuchocźe.
Wuhorjene ſteji wſchitko,
Stwórba ſ nami ſdychuje,
O kak khutny tutón cźaß!
Twoja mózna ruka naß
Dla wſchej winy ponižuje,
Kaž drje nětko kóždy cźuje!

Knježe, nochzeſch ßo k nam ſkhilicź
S hnadnej Sswojej pomozu!
O Ty chzył ßo bórſy ßmilicź!
Nam też ſ tutej nuſu wſchu

Daj, so kóždy pósnaje,
Schto ßam cžlowjek samóże.
Niczo, hlaj, hdyž żohnowanje
Twoje pschi tym wuwostanje.

Wótcže, Twoja njeje wola,
Naß we hněwje sastorczicź.
Chzesch naß, kaž ja wěrju, tola
Jako dźěczi powuczicź,
Kak je wschitko sachodne,
Na czoż cžlowjek powěßny
Wutrobu a myßl' ßwoju,
Sazpiwajo wolu Twoju.

Bożo, my ßmy w Twojej ruzy.
Tuž wschě ßwoje staroscże,
Kiž naß wobczeżuja duzy,
Ssměmy cžißnycź na Tebje.
Ssy nasch Wótz a wostacź chzesch!
Hdyž tež khłostasch, lubujesch!
To budź nasche dowěrjenje,
So naß njewopuschczisch żenje.

Tak Cże proschu w Khryста mjenje:
Wótcže, ßmil ßo nad nami.
Pschinjeß ſ deschczom wokschewjenje,
So ßo saßo seleni,
Schtoż tu hrosy sahinycź.
Haj, Ty chzył nam hnadny bycź.
Potom ſ nusy wumóżeni
Khwalimy Cże ſwjeßeleni. J. B.

Sjěſd Domowiny w Radworju.

Pjatnaty dźeń julija bě ſa Sserbſtwo wusnamny dźeń. Swjaſk ßerbſkich towarſtwow Domowina wotmě tutón dźeń wulki ßwjedźeń w Radworju. Hižo tydźenje dołho pschepro-ſchowasche a pschihotowasche wjedniſtwo Domowiny ludźi we němſkich a ßerbſkich nowinach na ſjěſd w Radworju. We městach a na wßach wabjachu pak wulke a rjane plakaty we němſkej a ßerbſkej rěczi Němzow a Sserbow na Radworſki ſjěſd. Na plakatach widźimy Sserbowku w pyſchnej ßerbſkej drascże a ßerbſkeho herza ſ herczim kóſkom, kiž k rejam piſka. Kraßny plakat je ſhotowił nasch wumělz Měrczin Nowak-Njechorński. Tež naczińſk k ßwjedźeńſkim ſnamjeſchkam wot njeho pokhadźesche.

Po tajkim wabjenju móżachmy dobry wopyt wočakowacź. Tola wón bě hiſchcże wjetſchi, hacź bě ßebi wjedniſtwo Domowiny myßliło. Nawal luda bě hobrſki. Měnja, ſo je tam na dźeßacź tyßaz wopytowarjow było.

Hižo ſ cžaßom pſchipołdnju pſchikhadźachu hoſczo a towarſtwa. Nawßy jich herzy ſ wjeßołej hudźbu witachu.

W 1 hodź. bě ſa wopytowarjow w rjanej Radworſkej zyrkwi ßwjedźeńſki nyſchpor. Zyrkej bě połna kemſcherjow a kemſcherkow. Sswjedźeńſki prědar bě farar Wjeńka-Khróſczanſki. Sswoje prědowanje ſałoži na ßłowa biblije, kiž wo tym rěcža, kak je Jeſuß nad městom Jeruſalemom płakał. Jeho płacz ßwědczi wo jeho wulkej luboſczi k ßwojemu ludej. Jeſuß a tež druhe bibliſke woßoby kaž Mójſaß, Jeremijaß, Eſther a Makkabejſzy móżeja nam ſ pſchikładom bycź, kak dyrbimy tež my ßwój lud lubowacź, ßo ſtajnje k njemu wuſnawacź a jón wſchudże ſaſtupowacź. Nochzemy żaneho pſchewjateho narodneho ſmyßlenja. Dajmy Bohu, ſchtoż je Boże, Sserbſtwu, ſchtoż Sserbſtwu ßłuſcha a wyſchnoſczi, ſchtoż wyſchnoſczi ßłuſcha. Prědowanje je drje na wſchěch dobry ſaczińſchcź činiło. Też wſchěm zuſym je ßo wěſcże rjana zyrkej lubiła, woßebje pak kraßny woltař ſe ßwojimi wjele milinowymi żehlawkami. Po nyſchporje wobjěchachu kſchiżerjo na ßwojich pyſchnych konjach zyrkej. Bě to woprawdże kraßny napohlad. (Pokracžowanje ſcžěhuje.)

Do Radworja.

Na ßerbſki ßwjedźeń ßo hižo do cžaßa wjeßelach tu we Drježdźanach. Wjeßelach ßo na bratra, na ßotry, na pſchecželow a ſnatych. Wjeßelach ßo na ßußodnu wjeß mojeje domiſny. Wjeßelach ßo też woßebje, ſo budu móz prěni krócź pohladacź do woblicża knjeſej redaktorej tuteho łopjeńka a wſchelakim druhim, kiž jenoż w pißmje ſnajach; a to je ßo mi też połnje dostało.

Do Radworja khodźach jako dźěczo po Boži khlěb. Mi, 7lětnej pjekarka 6 puntow cžežku kulojtu pokrutu w rubiſchku na khribjet wjaſaſche; dwaj różkaj dźerżeſchtaj khlěb, druhej dwaj dóſtach jedyn pſches ramjo, druhi pod pażu, na wutrobnje twjerdże hromadże ſwjaſanej, a tak njeżech lohko tu ßłódnu cžežu poł hodźiny dołho domoj. Haj, tehdy ßebi Boži khlěb hiſchcże bóle ważachmy dyžli dżenß. Tykanzy jenoż wulke ßwjate dny pjecżechmy. We wójnje ßmy nawukli, ßebi wſchědny khlěb waźicź; ßmy drje pak to pſcherucże ſaßo ſapomnili. Bóh je nam ſaßo budźaka pósłał: Tu ßuchotu! Wón ſechże naß ſ njej dopomnicź: „Wſmicże ſ dźakom waſch wſchědny khlěb!“ My wſchědny khlěb tak huſto jako něſchto ßnadne, haj, něſchto wſchědne k ßebi bjerjemy; pſchirunamy jón ßnano ſe wſchědnej draſtu. A tola je wón něſchto zyle druhe a ßobu to najważniſche, ſchtoż ſeżiwjenju trjebamy.

Haj, ßuchota je ßurowa. Běchmy w Radworju kaž ſ popjełom naßypani. A tola bě tam rjenje. Woßebje ſwjeßelaze bě pak, ſo běchmy evangelſzy a katolſzy Sserbja tak rjenje ſjenocżeni. Židźane nitki pſchedźechu ßo wot wutroby k wutrobje. Spomnich na ßłowa, kiž junu we wukładnym woknje cžitach:

„Hdyž junu, ſ rowa ſtanjeny, ja budu k ßudu ſtacź.
Hdźež wulki, ßwětow ßudnik ſnaje zyłe moje żiwjenje,
Budże wſchitke moje ſkutki ßurowje wón pruhowacź.“

Kajkej wěrje pſchißłuſchach, ßo wón ani praſchecź njebudże, ale ....

Se wſchěch ſtron běchu Sserbjo pſchikhwatali, też Drježdźanſzy Sserbja a katolſzy a evangelſzy duchowni, kiž njeběchu ßłużby dla ſadźěwani. Wſchitzy tam běchu jako ßwědkojo wobßwědczicź: „My Sserbja tu hiſchcże ßmy, ßwjeczimy naſche ßerbſke ßwjedźenje, lubujemy a cžeſczimy naſchu domiſnu a macżerńnu rěcź domach a w zuſbje. Hlejcże, kak kraßne mamy khorhoje, draſty a banty!“

Dołhi cžah ßo tu hibaſche; bohata knjeżna krocżeſche pſchi khudej, ßłużomna holcżka pſchi farařjowej dźowczicżzy. A kak pyſchne wone wſchě běchu! Bychu-li wone pſched njebjeſkimi wrotami khwapali, Bohu Knjeſej njeby móżno było, jim ſaſtup ſapowjedźicź. Ja wobkedźbowach, kak ßo knjes hudźbny dir. Bj. Krawz ſ hłubokoſcże wutroby wudoby: Ně, tele kraßne draſty ßo ſhubicź njeßmědża!“ Móżno njeje, wſcho to wopißacź. Wam, lubi cžitarjo, je drje to hižo ſnate, ſcże to ſhonili wot pſchiwuſnych a pſchecželow, jeli-ſo tam ßami pobyli njejſcże. Laczni běchmy wſchitzy kaž hewak hdy. Knjeni wucżeŕ Nawkowa mje khoſejej pſcheproßby a tak bě ſdobom wſcheje laczноſcże kónz. Jej ſapłacź Bóh. A pola njej bě jich hiſchcże doſcź ſ hoſczom. A runje tak pola dru-

hich Radworczanow. K wjeczeri pschińdźech na spodźiwne waschnje: Wjeczor dźěch ke Nawkezom po mój kofferk, woni bydla w starej schuli w prěnim poskhodźe; na prawu stronu hižom na puczu žkyschach spěwanje s jich bydlenja; poposkach na skhodźe; też s bydlenja na lěwo knjesojo s jaßnymi rjanymi hłoßami spěwachu: „S dychom žwjatoh' Jana." Klavěr pschewodźesche. Skradźu chzych psches wotewrjene durje kuknycź, schtó tu tak rjenje spěwa, a hlej, cžrjódka młodych studentow žo tu spěwajo sabawjesche. Mějach pak njesboże, buch hnydom lepjena. Jedyn s tych knjesow mje do jstwy hnuczesche a sczeže a tak stejach mi zyle njesnatej katolskej knjeni napscheczíwo; myßlach: tu dostanjesch wotliczenje sa twoju njehódnu wczipnosczí! A ja ju też dóstach, ale s tym, so žo wschitzy jara wjeßelachu, so žym pschischla; žmědźach žobu spěwacź, žobu wjeczerjeczź; knjeni pokasa mi też wschelake kraßne wězy. Skónczńje dyrbjach woteńczź. S dźakom žo rosžohnowach.

A s bohatymi sacžuczjemi wjeczor do Drježdźan domoj jědźechmy. L.

Zyrkej a stat.

S **Leningrada** pißaja, so tam też hinak njeje hacž we Mоskwje, s kotrehož města njedawno pißachmy wo srudźazych wobstejnosczach evangelskich kschesczijanow. Žiwjenje lutherskeje woßady, do kotrejež swjetscha ruskoněmszy žkuscheja, je skoro sniczene. Pische žo, so buchu 29 woßadni sajeczi a ke wuhnaństwu saßudźeni. Kak dołho hischcże? žmy žo prascheli nětkle we wuhorjazej žuchocze. Kak dołho hischcże? praschamy žo też pschi saniczazym zychnowanju Ssowjetruskeje.

S zyrkwinskeho žiwjenja města Barlina. Statistika abo wobliczenje zyrkwinskeho žiwjenja hłowneho města Barlina sa lěto 1933 je hotowa. W njej namakasch wjele sajimazeho, też wjele, schtož nusuje, pschirunowacź. Kschczenjow bě na pschikład nimale wo połojzu wjaz hacž lěto prjedy. 1931 bě jich 28 452 kschczenjow, 1932 26 232 a 1933 38 382; mjes tutymi bě jich 14 290 saposdźenych kschczenizow; žamo 449 doroscźenych žo da wukschczicź; lěto prjedy 33. — Pola wěrowanjow je rosdźěl hischcże wjetschi: 1931: 10 457, 1932: 9854 a 1933: 21 692; mjes tutymi bě 1572 evangelskich wěrowanjow měschanych mandźelstwow a jenož 4978 wěrowanjow, kotrež běchu dlěhe hacž měßaz saposdźene. — Khowanjow, pschi kotrymiž duchowny žobuskutkowasche, bě jich 1931: 27 700, 1932: 24 114 a 1933: 28 877. — Ke konfirmaziji pschińdźe jich 1931: 19 544, 1932: 21 409 a 1933: 22 516. — Spowjednych bě 1931: 256 518, 1932: 259 735 a 1933: 301 975 a to 97 564 mužskich a 204 411 žónskich. — S evangelskeje zyrkwje wustupi jich 1931: 163, 1932: 48 419 a 1933: 7800; do evangelskeje zyrkwje sastupi abo pschestupi jich 1931: 3272, 1932: 4272 a 1933: 63 815. — Jena liczba, a to je też sajimaze, je mjeńscha hacž prjedy, mjenujzy liczba dźěczi, kotrež do Božich žłužbow sa dźěczi khodźa: 1931: 31 058, 1932: 29 151 a 1933: 27 743! — Sa kóždu woßadu a sa kóždeho woßadneho je sajimaze, s tutymi liczbami žo sesnacź a žo sesnacź s liczbami žwojimi a s tym, schto je nětk kóždy woßadny a kóžda žwójba cžiniła, so bychu wschě tute liczby — pschi tym njebudź sabyta liczba kemscherjow! — byłe tajke, so žwědcza wo strowym, dobrym kschesczijanskim žiwjenju — abo schto nětk njeje kóždy woßadny abo kóžda woßadna žwójba cžiniła, schto je skomdźiła, w cžim hischcże klaza. Wěso, jenož w tym tu mjenowanym pruhowacź, by njezyłe byłe. Ale pucź pokasowaze a wo wjele rosßudźaze też tole hižo je.

Wschelake s bliska a daloka.

Deschczik! Deschczik! bě to dźakne sdychnjeńczko, kotrež žo nam w sańdźenych dnjach s hłubokeje wutroby wudoby, jako deschczik pschińdźe a saßo deschczik. A njech też žobotu tydźenja s wichorom pschińdźe a s njewjedrom, wón tola hnadnje pschińdźe, a pschińdźe saßo a macžesche žuche hona a wokschewjesche rostliny, skót, cžłowjekow. Nasche je lute dźakowanje, a w tutym dźakowanju žo podnurja też tu a tam wußkyschane — po prawom njemóžne wuprajenja: „Nětk mohło też hischcże něschto dnjow dlěhe rjenje — t. r. wuhorjaze! — bycź, so bychmy dom dokhowali!" Nasche je lute dźakowanje a je nutrne, wutrobne, hdyž tola też žłyschimy, kak to druhdźe w naschim kraju, w Europje, po zyłej semi, kak tam njewjedra, sliwki, wulke wody, kak tam wuhorjaza žuchota wulki, niczazy strach sa hona, skót, cžłowjekow. Bohu budź dźak, nutrny dźak! Bohu budź dźak wutroby, erta, rukow, skutka, zyłeho žiwjenja! Bohu budź dźak w domcžku wutroby, w naschim domje, w Božim domje! A Bohu budź modlenje, proschenje, dobroproschenje! Bóh, kiž wichor, wětry wodźi a wschitke mróczele, wón wě tón prawy pucź, po kotrymž masch ty khodźicź, po kotrymž ma nasch lud khodźicź, po kotrymž ma zyłe cžłowjestwo khodźicź. Wón je hnadny był a pomhał, wón budźe dale nam hnadny a budźe s nami a nam pomha a naž powjedźe, — hdyž my, my budźemy cźi, kiž žo jemu dowěrja, kiž k njemu žo modla we wschěm cžaßu. Tuž: modl žo a dźi po Božej schczežy!

Se **Sslepoho.** Nasch knjes duchowny je žo strowoscźe dla rosßudźił, 1. novembra tuteho lěta žwoje sastojnstwo złożicź a žo na wumjeńk podacź. Wón je nasymu tuteho lěta 42 lět dołho tu wobschěrnu woßadu wobstarał a běsche wot lěta 1810 tsecźi duchowny, kiž je Sslepjanske farstwo wobžedźał. Farske městno budźe žo tehodla wot patrona woßady, knjesa hrabje Arnima-Mužakowskeho k nowemu wobßadźenju wupißacź. Nascha woßada ma 4000 duschow, s kotrychž žo jena schtwórczina k němskej a tsi schtwórczziny k žerbskej rěczi dźerža. Kóždu njedźelu je žerbska a němska Boża žłužba po wěstym rjedźe. Tehodla je nusne, so žo farske městno s tajkim duchownym wobßadźi, kotryž wobej rěczi wobknježi. — Tutu powjescź žłyscha Sserbjo nastróżeni, niz so njebychu wjelesaßłużbnemu knjesej fararjej Handrikej po tak dołhim žwěrnym dźěle w tak wulkej woßadźe derje saßłużeny wotpocžink popscheli, ně, ale saßo wulka žerbska fara wuprósdnjena. Wschěch najnutrnische pschecźe je, so saßo žwěrneho žerbskeho fararja namaka.

Na pucź.

Tak jara bě Luther wo kraßnosczi Biblije, wo njepschewinjomnej mozy jeje bójskich myßlow pscheßwědczeny, so wón wěrjesche, so zyrkej dobudźe, hdyž jeno je Boże žłowo w njej žiwe.

Adolf Stöcker.

Listowanje: Knjenjomaj L. w D. a J. B. w B.: Nutrny dźak a wjele dobreho. Redaktor. — Sa 10. po Tr. Kr. we Hr. — Sa 11. po Trojizy H. w P. — Sa 12. po Trojizy R . . . cź w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßaczizach (Noßitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna předarska konferenza w Budyschinje. — Czischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaczi schtwórczźemje 108 pjenjezkow.

Cžišło 31

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 5. auguſta 1934 Bautzen

10. niedźela po ßwjatej Trojizy.

1. knihi kralow 8, 12. Tón Knjes je prajił, ſo chze we cžěmnoſczi bydlicź.

Wot ſtareho cžaßa ßem je ßo 10. niedźelu po ßwj. Trojizy na wutupjenje Jeruſalema ſpominało, na tutón ßud Boži, kiž je ßo na Iſraelu dopjelnił. To běſche khłostanje, na kotreż Iſrael njewěrjeſche, a tola lud do wſchěch wětrow rospróſchi. Tón, kotryż podeńdźenja ſ wokom wěry wobhladuje, w tutym žałoßnym podawku Božu ruku widźi. Bóh chze we cžěmnoſczi bydlicź. Hdyž dźenßa też tu kataſtrofu we wocžomaj wobkhowamy, dha nam něſchto druhe tola bliže leži: Wudyrjenje wójny pſched 20 lětami. My ſtarſchi ßo derje na tamne dny dopominamy, na ſahorjenje, ale też ſdychowanje naſcheho luda. Wot někotrych ßwójbow ßo hižo w ſapoczatku wjele żadaſche. Mnoſy dyrbjachu ßwój ſtatok a ßwoje dźěło wopuſchczicź, a běſche żnjowy cžaß. A bórſy ßo hiſchcże wjele wjazy żadaſche: Woporу a ſaßo woporу. Bóh chze we cžěmnoſczi bydlicź A ſo je tomu tak, ſpósnachmy tónz wójny. Woporу běchu podarmo pſchinjeßene. Wójſko ßo dom wlecžeſche. Běchu měr ſcžinili ſa kóždu płacžiſnu. A Bóh běſche to dopuſchcził. A tola niz podarmo. Pſchetoż wotucźenje naſcheho luda njeby móżno było, hdyž by ßo jemu něſchto wot ßamoſtatnoſcże woſtajiło. Boże pucże ßu dźiwne, ale kóždy cžaß dobre. Wón chze w cžěmnoſczi bydlicź. My jeho njeſpósnajemy a njeroſumimy. Naſch roſum je ßnadny. Móżemy jenoż ſa Bohom hladacź każ Mójſaß a ſa jeho pucźemi hicź. Wot wobliczа jeho njemóżemy wohladacź. Wón bydli w ßwětle, kotremuż nichtón żadyn pſchiſtup nima. Ale rjekńmy każ Mójſaß: Tón Knjes, tych Hebrejſkich Bóh, je ßo nam ſjewił. Rjekńmy każ Mójſaß: Knjeże, Knjeże Bożo, ßmilny a hnadny a ſcžerpliwy a wot wulkeje dobroty a prawdy. Njecžińmy ßwoju pokornoſcź wotwißnu wot ßwojeho ſnajomſtwa, pſchetoż ſ nim daloko njepſchińdźemy. Bóh chze w cžěmnoſczi bydlicź. Eliaß Boha njeſpósna ani we wichorje, ani we wohnju, ani w ſemjerżenju, ale w cžichim ſchumjenju. Jako to Eliaß ßkyſchеſche, pſchikry ßwoje wobliczo ſe ßwojim mantlom. Cžakajmy na Boże ſjewjenje a njeßudźmy każ dźěcźi. We ßwojich młodych lětach ßmy dobrych a ſkych cžłowjekow rosdźěleli. Ssu cžłowjekojo, kotſiž ßu jenoż dobri a druſy, kotſiž ßu jenoż ſli? Njeje to ſměſchane, dobrota a ſtóſcź? Njehrěſcha dobri cžłowjekojo też, hdyž ſkładnoſcź je? Prěni cžłowjek běſche dobry, a tola, wot cžerta ſawjedźeny, ſhrěſchi. A nětko je nawopak, cžłowjek je wot naroda ſły a ma ßo wo dobrotu prózowacź. Dobrota a ſtóſcź, ßwětko a cžěmnoſcź bydlitej bliſko hromadźe. Bóh chze w cžěmnoſczi bydlicź. To nam praji

1. naſche pſchemyßlenje a
2. naſche ſadźerżenje.

1. Ssu ſke mozy, kotreż w Bożej ßłużbje ſteja. Njeběſche to tak ſ hadom, kiž prěnjeju cžłowjekow ſawjedźe? Ssmy drje yewak ſwucżeni prajicź, ſo je to ſke wot wonkach pſchiſchło. Tak wot Boha wſcho ſke wotwobroczimy. Ale w knihach Hiobowych rěka: Poda pak ßo jedyn dźeń, hdyž Boże dźěcźi pſchińdźechu a pſched toho Knjeſa ſtupichu, dha pſchińdźe też ſatan mjes nimi a dźeſche: Ja ßym tón kraj kołowokoło khodźo pſchecžahnył. Tón Knjes dźeſche k ſatanej: Wſchitko, ſchtoż Hiob ma, budź w twojej ruży. Cžert ßmědźiſche Hioba ſpytowacź. Jako Jeſuß ſ hory pſchekraßnjenja dele krocžeſche, rosrěcžowachu ßo a cžinjachu ßebi ßwoje myßle, ale nan naměßacžneho hólza dźeſche: Ja wěrju, mój Knjeże, pomhaj mojej njewěrje. Diſputěrowanje cžłowjekej wjele njepomha. Wěra je nuſna. Tomu, kiž wěri, ßu wſchitke wězy móżne. Theologojo drje ßu wjele wußlědźili, mějachu a maja wulke póſnacże, a tola njeſu pſchezo po ßwojim póſnacźu żiwi. Bóh bydli w cžěmnoſczi. To najßwjecźiſche templa běſche próſdne, to rěka to měſtno, hdźež Bóh bydleſche, ale my ßmy do ßwěta ſtajeni, ſo bychmy

ßo jako prawi, wěrni kſcheſcźijenjo wopokaſali. Wědomoſcź a mudroſcź ßamej nam twjerde wěſte ſtejiſchcźo njepodatej, ale we wěrje twjerdźe ſakoženа wutroba. Spißacźel liſta na Hebrejſkich, drje też thologa, ale woßebje w poboßnym žiwjenju wobkrucźeny muž, piša: Njejßmy wot tych, kotſiž wuſtupja a ſatamani budźa, ale wot tych, kotſiž wěrja a duſchu wumóža. Jeſuß wumrě na kſchižu. Schto to hewak rěka, hacź ſo Bóh w cźěmnoſcźi bydli. Schtož je ßo jenož porědko cźłowjekam ſtako, to je ßo Boßemu jenicźkemu narodźenemu ßynej ſtako. To njeje cźłowiſke, ale podcźłowiſke. To njeje ßwětło, ale cźěmnoſcź, to njeje kraßnoſcź a jaßnoſcź, ale haniba a poniženje. Haj, ſo je Bóh ßwojeho ßyna do ßmjercźe podał, ſ tym je nanajjaßniſcho dopokaſał, ſo chze w cźěmnoſcźi bydlicź. Stejimy pſched potajnſtwom. Cźłowjekojo ßu ßebi to wułožicź ſpytali, kak móžeſche to Boža wola bycź, ſo bu Jeſuß kſchižowany. Ale kónzej njejßu pſchiſchli, khiba ſo tutón wulki ſkutk wotpokaſachu. Bóh je wulki a potajny. My jeho wohladamy we wobliczu jeho lubeho ßyna. Ale też ßyn je nam hódańczko. Jenož jene je nam jaßne, ſo chze naß wot wyſchnoſcźe cźěmnoſcźe wußwobodźicź. Dźěcźi chze naß ſcźinicź naſcheho Wótza w njebjeßach. K ſbožu chze naß dowjeſcź. Ke ßwojej jaßnoſcźi chze naß poſběhnycź. Ale tomu nam roſum a móz njepomhatej, ale ßwjaty Duch. Bóh chze w cźěmnoſcźi bydlicź. To nam naſche ſadźerženje praji.

2. Ssmy na wójnu dopomnili. Njeje to wupkód cźłowiſkeho hrěcha, cźłowiſkeje ßebicźiwoſcźe a nahrabnoſcźe? To je tón ſtary ſky njepſcheceźel. Kóždy chze dobycź. Prawje wjele chze kóždy měcź, wjazy hacź trjeba. A hdyž je dobył, potom ßo też wulzy cźini. To tak w cźłowiſkim waſchnju leži. Tak ßo jemu ſpodoba. Sswój ſmykł a ßwoju ßłaboſcź pſchidacź, ßo cźłowjekej njecha. Tak dołho hacź wón kuſk mozy ma, ßo wobara. A je wón ßam abo jeho ßwójba něſchto ſawinowała, a njemóže to prěcź, dha tola na druhim něſchto pyta, ſchtož mohł jemu porokowacź. Kóždy wot waß, kotſiž to cźitacźe, móže to wobkrucźicź. Ale jene pſchi tajkim tórnym ſadźerženju wuwoſtanje, mjenujzy polěpſchowanje. Cźłowjek ßo ßam wo žohnowanje pſchinjeße. Hordoſcź je cźłowjekam ſakaſała, do ßo hicź. Kónz toho njemóže niczo druhe bycź hacź wójna w małym kaž we wulkim. A ſcźěhwk wójny ſaßo je ſkaženje. Bóh chze w cźěmnoſcźi porjad aenſi ſenſi ſenſi ſenſi ſenſi Bóh chze w cźěmnoſcźi bydlicź. Njeběſche tak w ſańdźenych njedźelach pola naß? Wótzny kraj a lud běſchtej w ſtraſche. Cźehodła? Dokelž někotſi we ßwojej cźeſcźelakomnoſcźi porjad powalicź ſpytachu. Njechachu ßo podcźińnycź. Njechachu wyſchnoſcźi poßłuſchni bycź, kotraž ma móz nad nami. Njech je to dźenża někotremužkuli hiſchcźe cźežko poßłuchacź, ale to je wuměnjenje ſa derjehicźe luda. Japoſchtoł je naß k tomu napominał. A Jeſuß rjeknje: Dajcźe kěžorej ſchtož je kěžorowe, a Bohu, ſchtož je Boże. Dopjelnimy tutu dwoju pſchißłuſchnoſcź. Saßo ßmy njeſbožu wucźekli. Móžemy jenož pytnycź, pſched kajkim ſłym je naß Bóh ſwarnował. A tola je nam tutón zły podawk bołosny a pokaſa nam, ſo pſchezo w cźěmnym dole khodźimy, a Bóh w cźěmnoſcźi bydli.

Hamjeń.

S wójny po wójnje.

20 lět, ſo wulka wójna wudyri. Spominamy na tamne dny lěta 1914, na tamne lěta wójny, na wojowarjow, na wojowarki wulkeje wójny, na zły cźaß wulkeje wójny. A wopominamy ſ dźakom tych, kiž wumrěchu ſa wótzny kraj. A ſo bychu cźi, kiž tehdy hiſchcźe tu njeběchu, ſo bychmy ßo wſchitzy prawje podnurili do wulkeho wójnſkeho cźaßa, ſtajimy tu rynczki, kotreż buchu woßrjedź wulkeje wójny wo wulkej wójnje pißane. S nimi dźimy wróczo do wulkeje wójny a potom dźimy ſaßo nuts do naſcheho cźaßa a pſchichoda:

„Dźeń 2. auguſta.

Pſched tſjomi lětami! Wójna bu! Po tſjoch lětach! Wójna je, pſchezo hiſchcźe je! Pſched tſjomi lětami! Wójna! Schto to bě, wójna? Wojowanje ſa wótzny kraj a domiſnu!? So bych to lěpje ſrozymił a ßebi pſchemyßlił, wucźeknych na hórku pſched wßu. Pſchede mnu wjeſka luboſna; tam Boži dom, ſtražujo nad njej ſe ßwojej móznej wěžu; dokoło wokoło hona žohnowane bohacźe ſ płodami, a ßußodne wjeſki; wyſchſche wſcheho wyßoke módre njebjo! To je domiſna! Tajki je wótzny kraj! Tutón ſchkitacź ſ brónju želeſnej cźahnu do wójny ßynojo, nanojo, mandźelſzy, bratſja, cźi, kotſiž ßu nam najluboſchi! A ſ nimi cźehnje runje tak kaž domach woſtawa luboſcź k wótznemu krajej, ſahorjenoſcź, ſmužitoſcź, khróbłoſcź, ßwěra, dowěrjenje na dobycźe a wěſtoſcź ßwojeho prawa.

Bě to wójna? Bě jenož to wójna? Ow ně! Do domiſny do wjeſki, do domow, do wutrobow pſchicźahnu druſy, tam, hdźež cźi lubi wucźahnu, a tam też, hdźež nichtó hiſchcźe do pola njetrjeba. A ſchtó ßu cźi ſtruchli hoſcźo, kiž ſtruchłoſcź pſchinoſcheja? Naſtróženje tón prěni, a ſ nim tſchepotanje, a potom bojoſcź, ſtyſknoſcź, a njeſtroſchtnoſcź ſe ſadwělowanjom. A mjes tutymi ſtruchłymi hoſcźemi druſy, jich pſchewodźejo małowěra, pſchiwěra, njewěra. A hdźe jow pſchicźahnu tucźi njeproſcheni hoſcźo? Njewidźach jich na pucźach, běchu tu woßrjedźa domiſny, woßrjedź wjeſki a běchu tu też hižo w domach a we wutrobach! Mi bě tak, kaž ſo njebychu to zuſi byli, ale domjazy! — A domjazy też ſaßo niz, hewak njebychu hiſchcźe druſy, kotſiž do domow, do wutrobow pſchiſtup pytachu a namakachu, ßo wo to prózowali a ſtarali, tutym ſtruchłym hoſcźam ruma a měſtna ſpowědźicź a njepſchewoſtajicź. A ſchto to běchu, cźile druſy? To bě wěra, luboſcź, nadźija, dowěra; a jim kaž k podpjerje a k pomozy Biblija, modlitwa, kěrluſch, ßłowo Boże, rěcźane a pißane. A ſdobom: tucźi poßledni kaž tamni, woni woſtachu tu domach a cźehnjechu też ßobu won ſ wojowarjemi.

Bě to nětko wójna? Abo ſchto bě wójna? Ta jena myßl napjelni mje: Niz jeno wo tutu domiſnu tak luboſnu, niz jeno wo wótzny kraj nam tak drohi, budźe a dyrbi ßo bicź tuta wójna; wo wjazy hiſchcźe dźe: też wo tón raj wěcźny Boži, niz tak, ſo by wón pſches naß a naſche wójſka wukhowany był, ně, tak, hacź bychmy my a naſch lud ſa njón, ſa tón raj wěcźny Boži wukhowani byli!

*

Pſched tſjomi lětami! Wójna bu! Po ſtjoch lětach wójna je, pſchezo hiſchcźe wójna je. Saßo ſteju na hórzy pſchede wßu. Schto je wójna? Schto je tuta wójna ſa naß? Schto dyrbi wona bycź? Dobycźe a wyſkanje je wona była, runje tak pak žarowanje a ſrudoba! Wojowanje, hobrſke wojowanje a prózowanje, horze pórzowanje bywa wona! Sa tymi prěnimi ßu wucźahnyli druſy, mnoſy! S tych prěnich, ſ tych druhich ßo wrócźi jich wjele, ale ſranjeni, braſchni, a ſ tych prěnich, ſ tych druhich ßo njewrócźi wjazy mnoho; tam w Božim domje te wěnzy powědaju nam wo tych, kotſiž dowojowachu tu wójnu. Sa nich, dokelž ßwěrni běchu hacź do poßlednjeho, bu tuta wójna dobycźe a ſa nich po wſchěm bědźenju a wojowanju bu měr, tón wěcźny měr w Božim wěcźnym raju, a tak woprawdźe bu ta wójna ſkónczena a dobyta. Tola ſchto je tuta wójna ſa naß, ſa naſch zły lud?

Žně ꝛu! Se žnjeńskeho dźěła wucźežechu woni pśhed tśjomi lětami a wśho dźěło domach kaž wonkach bu wójnske dźěło, wojowanje, pśhetož njepśheczel wojowaśche a wojuje ſ bróńju kaž ſe wśhědnym khlěbom pśheczíwo nam. A hdyž bě lěto ꝛo minyło, ꝛuche lěto bu nowy ſtrach, wójnſki ſtrach nam hroźeśche. A hdyž ſaꝛo lěto ꝛo miny, mokro bu, jara mokro a ſa mokrotu pśhińdźe ſyma, ſtraſchna dołha ſyma, tak ſo nuſa, wójnſka nuſa wulka bu. A ſaꝛo ꝛu žně, po tśjoch lětach, a wulka, wulka ꝛuchota! Hladaj na pola na łuki, na ſchtomy! Hladaj do bróžnjow, pinzow, komorow, haj na wuhlowe hromady! Schto je wójna? Nuſa, wulka nuſa! A kaž tu nutskach ta nuſa, tak tam wonkach pśhiběraśche a pśhiběraśche tych njepśheczelow ꝛyła! — 25 ludow wojuje wśhak nětko pśheczíwo nam a naſchim ſwjaſkarjam! — A tych bitwow wulka licžba bywa wjetśha. A pśhiběrała je a pśhiběra tu nutskach kaž tam wonkach tych ſtruchłych hoſczi licžba a ꝛyła, haj, niz jeno to, ſ tych ſtruchłych hoſczi bywa jich wjazy a wjazy nam ſe ſtraſchnym njepśheczelom: bojoſcź, ſtyſknoſcź, njeſtróſchtnoſcź a ſadwělowanje; a to wśho tohodla, dokelž jich pśhewodźerki nabychu mozy nad nami a naſchim ludom: małowěra, pśhiwěra, njewěra; a pod jich ſpěchowanjom też druſy njeproſcheni, njewitani hoſczo ꝛo ſaꝛydluja bóle a bóle: ꝛebicźnoſcź, njeczeꝛnoſcź. Hdźe pak woſtawaju te tamne mozy, kaž luboſcź k wótznemu krajej, ſahorjenoſcź, ſmužitoſcź, khrobłoſcź, ꝛwěra, dowěrjenje na dobycźe a wěſtoſcź ꝛwojeho prawa? Wone ꝛu tu hiſchcźe, a ſdźěła mózanje tu poſtupuja, tola ſ tak někotreje wutroby, ſ tak někotreho domu ta jena abo ta druha tu wuſtorkana je! Njeje to ſrudno a dźiwno? Srudno to je, jara ſrudno, tola dźiwne niz! Dźiwno niz tohodla, dokelž niczo tu na ſemi njewobſteji, khiba to, ſchtož je twjerdźe ſałożene we wěrje na Boha toho Knjeſa a toho, kotrehož je póſłał, na Jeſuſa Khryſtuſa. A tak też luboſcź k wótznemu krajej, kotraž je jeno na ꝛebje ſałożena, njewobſteji, ale jenož luboſcź k wótznemu krajej, kotraž je ſałożena pśhes wěru na Boha toho Knjeſa a kotraž we wěrje na nim ſteji. A tajkeje wěry, kelko tu je? Pśhi ſpočźatku wójny wjele, jara wjele ꝛo nam ſdaſche! Dźenꝛa po tśjoch lětach, mało, Bohu budź ſkorženo, jara mało tajkeje wěry tu je! A tuž bjes dźiwa, ſo luboſcź, nadźija a dowěra bu bóle a bóle podtłóczena a wuputana a ſaduſchena; pśhetož wěra jim tola njepśhikhadźeśche na pomoz ſ Bibliju, ſ modlitwu, ſ kěrluſchom, ſ rěczanym a pišanym Božim ꝛłowom. To jene je ꝛo ſabyło bóle a bóle, ſo tuta wójna ꝛo njebije jenož wo tutón naſch ſeńſki wótzny kraj, ale ſo tuta wójna dźe na wſchěm poꝛledku też wo to najdróžſche, najwjetſche, wo tón raj wěczny Boži, niz tak ſo by wón pśhes naꝛ a naſche wójſka wukhowany był, ně, tak ſo bychmy my a naſch lud ſa njón wukhowani byli.

To je wulka wójna dźenꝛa po tśjoch lětach, to bě wona pśhed tśjomi lětami! A tón lud na wſchěm poꝛledku to poꝛlednje dobycźe a tón woprawdźe žohnowanja połny měr ꝛebi dobudźe, kotryž w tutej wójnje ꝛo pśhedobudźe k tej jenej wěſtoſczi a wěrje: „Boži lud dyrbju bycź a Bohu ꝛłužicź tu na tutym ꝛwěcźe we wójnje kaž w měrje; potom śměju ꝛwój wótzny raj we wěcznoſczi; potom Bóh tón Knjes mi też da a ſdźerži mój wótzny kraj tu na ſemi!“ So bychmy my tola tón lud byli!

S tajkeho ſtejniſchcźa hladajo do wójny a na wójnu a tak ſroꝛymjo tutu wulku wójnu, budźemy ꝛebi wědomi toho, ſchtož wójna je, budźemy my też ſroſumicź, cźehodla nimo tych njeliczomnych njepśheczelow dokoła wokoło naꝛ też hiſchcźe telko wójnſkeje nuſy nutskach w kraju, cźehodla ꝛuchota, mokrota, ſyma a ſaꝛo ꝛuchota, ſtraſchna ꝛuchota a ſ nje khutna hoſpodarſka nuſa. Tohodla mjenujzy, ſo by naſch lud k tajkej wulkej a wobſbožazej wěſtoſczi a wěrje ꝛo pśhedobył a pśheczíſchczał a w tutej wěrje a wěſtoſczi tutu wójnu wjedł.

Tuž po tśjoch lětach, dajmy ſaczahnyczź a bydlicź w naſchich wutrobach tu domach kaž tam wonkach tej wěrje, kotraž je luboſcź k Bohu, nadźija a dowěra na Boha! Dajmy ruma w naſchim žiwjenju, wojowanju, dźěle, w naſchich wutrobach, domach, ꝛwójbach, w naſchim ludu a wójſku, w naſchej domiſnje tak luboſnej, w naſchim drohim wótznym kraju dajmy ruma Bibliji, modlitwje, kěrluſchej, ꝛłowu Božemu, njech je rěczane abo pišane! Potom budźemy ꝛebi wěſczi, haj, potom budźemy naſhonicź a tuž wuſnacź a wyſkacź:

„Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ꝛam,
Bróń dobra, ꝛylna ſkała!
Wón ſe wſchej nuſy pomha nam,
Kiž je naꝛ ſapſchijała.“ “ —

A nětko ras, kiž ſcźe 20 lět po ſapočźatku wulkeje wójny, komu dacźe ſaczahnyczź wy do wutrobow, do domow?

Sjěſd Domowiny w Radworju.

(Pokracźowanje.)

Krótko do 3 hodź. pſchicźeże potom ꝛwjedźeńſki cźah ſe ꝛwjedźeńſkej łuki. Wón bě ſ wulkej wuſtojnoſczu hromadźe ſeſtajany. Bě widźecź, ſo běchu tu ludźo dźěłali a wſcho pſchiprawili, kiž woprawdźe ꝛerbſki lud, jeho waſchnja a nałožki ſnaja. Zyły cźah wopſchijeſche pjecźatſizyczi ſkupinow. Pśhed kóždej njeꝛechu cźišło, tak ſo móžachu też cźi, kiž ꝛerbſki lud a jeho nałožki njeſnaja, ſ cźiſchcźaneho ꝛwjedźeńſkeho programa widźecź, ſchto jednotliwe cźišła pśhedſtajeja. Cźiſchcźany program běſche ſ dwěmaj wobraſomaj Měrczina Nowaka rjenje wupyſcheny. By pśhewobſchěrne było, chzy-li tu wſchě ſkupiny ꝛwjedźeńſkeho cźaha naſpomnicź. Widźachmy w cźahu wſchě družiny ꝛerbſkich draſtow Hornjeje a Delnjeje Łužizy, wſchelake ꝛerbſke waſchnja, ꝛerbſke ꝛwójbne ꝛwjedźenje, wſchelake rjemjeꝛła a pśhemyꝛła w Sserbach a też mnoho bytoſczow ſe ſtarych ꝛerbſkich bajow. Na pśhědnim kónzu cźaha kroczeſche wotdźěl SA-muži, hudźbna kapała a ſaſtupjerjo wſchelakich towaŕſtwow ſe ꝛwojimi khorhojemi.

Sa nimale hodźinu wróczi ꝛo ꝛwjedźeńſki cźah ſaꝛo na ꝛwjedźeńſku łuku. Tu ꝛo dalſchi ꝛwjedźeńſki porjad wotmě. Łuka bě też ſa nawal telko luda wulka doſcź. Na jenej ſtronje bě jewiſchczo natwarjene. Pśhi nim ſmahowachu ꝛo němſkoſtatnej a ꝛerbſka khorhoj. Knjes Neumeiſter ſ Budyſchina bě dwaj wótſjerěczakaj na dwěmaj měſtnomaj na łuzy pśhiprawił. Wonaj derje ſkutkowaſchtaj, tak ſo móżeſche drje kóždy rěcźe a ſpěwy ꝛłyſchecź.

Porjad na łuzy ſahaji ꝛo ſe ſpěwom „Rjana Łužiza“. Na to ſwjaſk ꝛerbſkich ſpěwnych towaŕſtwow jara derje ſpěwaj „Hory módre“ a „Wowzki ꝛo tam paꝛechu“ pod nawjedowanjom knjeſa wucźerja Nawki ſaſpěwa. Potom ꝛo knjes wucźeŕ Nejdo-Rakojdźanſki ꝛłowa jimaſche. W ꝛerbſkej rěcźi witaſche woꝛebje Delnjołużiczanow a Delnjołużiczanki a ꝛebi też jich do ꝛerbſkeho zyłka pśhejeſche. Dale witaſche knjes Nejdo naſchich krajanow ſe Sslepjanſkich a Wojerowſkich ſtron a ꝛerbſki lud ſ wieczornych a rańſchich ſtron Łužizy. Saměr ſjěſda je, we wſchěch wolu k Sserbſtwu ſbudźicź a zyły ꝛerbſki lud do zyłka ſjednocźicź. Rěcźnik ꝛebi pśheje, ſo bychu ꝛo ꝛłowa naſcheho baꝛnika Cźiſchinſkeho dopjelnike, kiž

takle proßy: „Bożo budź miły, ſdźerź ſtrowy a cźiły do ſkónczenja cźaßow mój ßerbſki lud!“ Potom porěcźa knjes Nejdo hiſchcźe němſki. Wón prajeſche, ſo chze Domowina něſchto wot bohatſtwa ßerbſkeho ludſtwa pokaſacź. Dale wita wón ſaſtupjerjow němſkich wyſchnoſczow. Napoßledk porěcźa wón wo tym, kak je ßerbſke ludſtwo ſe ßerbſkej pódu (ſemju) ſwjaſane a tehorunja je też ſwjaſany dóńt ßerbſkeho luda ſ dóńtom němſkeho ſtata. Rěcźnik ſkónczi ſe ßławu na němſkeho preſidenta a kanzlera. Potom ſhromadźeni němſku hymnu wuſpěwachu.

Nětko Radwańſki wießnjanoſta knjes Brankacźk ßerbſki a němſki porěcźa. Wón woßebje młodźinu namołwjeſche, ſo by ßerbſka woſtała a ſo chzemy też dalſchim kruham pokaſacź, kak chzemy my Serbja hromadu dźerżecź.

Knjes baron ſ Welck w ßwojej rěcźi na to pokaſa, ſo ma mjes Serbami a Němzami dobry poměr bycź a wón pſcheje ßebi też tajki ſa pſchichod.

Potom rěcźeſche hamtſki hejtman knjes dr. Sievert. Wón bě wot ſakſkeho knjeżerſtwa nadawk dóſtał, ßerbſki lud na ſjěſdźe wot njeho ſtrowicź. Wón dźakowaſche ßo ſa pſcheproſchenje na ſjěſd a powitańſke ßłowa knjeſa Nejdona. Nadrobniſcho porěcźa knjes dr. Sievert wo poměrje mjes knjeżerſtwom a ßerbſkim ludom a pokaſa na woſjewjenje ſ 20. ſeptembra lońſcheho lěta.

Po rěcźi hamtſkeho hejtmana ſaſpěwa hižo mjenowany khór ſaßo wuſtojnje ſpěwaj „Sa Kamjeńzom ſa horami“ a „Dobry wjecźor macźerka“. (Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Němſki preſident ſ Hindenburg †.

Sańdźeny ſchtwórtk dopołdnja je ſe ſtruchłoſcźu wocźakowana ſrudźaza powěſcź dóſchła, ſo je němſki preſident, generalny pólny marſchall na ßwojim kuble w Neudecku rano w 9 hodźinach cźicho wuſnył.

S Hindenburgom je němſki lud jeneho ſe ßwojich najwjetſchich wójſkowych wjednikow ſhubił. Wot lěta 1914, hdyż wón w Rańſchej Pruſkej Němſku wot nawala ruſkeho wójſka wuſwobodźi, jeho němſki lud ſa ßwojeho wumożnika ßławi. 11 lět poſdźiſcho, jako 78lětny ſchědźiwz, wón ſnowa do dóńta němſkeho luda ſapſchimny. So by móz marxiſtiſkich ſtronow ſlemił, ßo wón pſchi wólbje do němſkeho preſidentſtwa njedźiwajzy ßwojeje wyßokeje ſtaroby jako kandidat poſtajicź da. Němſki lud ßebi jeho, ke kotremuż mějeſche najwjetſche dowěrjenje, ſa ßwojeho wjednika wuſwoli. Skoro lětdźeßatki je wón na cźole Němſkeje ſtał. Mjes tym je ßo w politizy wjele pſcheměniło. Wſchelake politiſke ſtrony ßo w knjeżerſtwje wotměnjachu, miniſtrojo pſchińdźechu a woteńdźechu, k měrej pak Němſka njepſchińdźe. Hoſpodarſka nuſa mjes ludom pſchezo bóle pſchiběraſche a kommuniſtiſka ſtrona ßebi dźeń a wjazy pſchiwißowarjow dobywaſche. Hindenburg w tychle lětach ſtraſchneho politiſkeho roswicźa jako kruta ſkała ſtejeſche, wo kotruż ßo nawalne żołmy politiſkich běďżeńzow wotražachu. Wón ßo żanej politiſkej ſtronje njeſapißa, ale cźinjeſche, ſchtoż mějeſche jeniczzy ſa prawo. W lěcźe 1932, hdyż kommuniſtiſki ſtrach hrożeſche Němſku ſahubicź, ßo wón roſßudźi, parlamentarſke knjeżerſtwo roſpuſchcźicź a mużow ßwojeho dowěrjenja ſa miniſtrow poſtajicź. Lěto poſdźiſcho potom politiſke knjeżerſtwo na nazionalſozialiſtiſku ſtronu pſcheńdźe. Hindenburg ßo njeje komdźił, wjednikej tuteje ſtrony, Adolfej Hitlerej, němſke kanzlerſtwo dowěrił. S tym bě wón Němſku druhi krócź ſe ſtracha ſahubjenja wumohł.

W němſkich ſtawiſnach budźe ßo jeho mjeno ſt ajnje jako mjeno wumożerja Němſkeje błyſchcźicź a ßławicź.

Zyrkej a ſtat.

Njedźela a ſakoń. Njedźela je dźeń Knjeſowy a dźeń bjes dźěła. Tak poſtaja też ſakoń, lětßa w měrzu wudaty, ſo ma njedźela bjes dźěła bycź. Ale je wona to, abo lěpje: woſtaja ju cźlowjekojo bjes dźěła? Po wſchěm ſdaczu njeje powſchitkownje ſnate, ani ſo tamny ſakoń porucźa, ſo ma ßo kóżdy hnydom woſjewicź a wobſkorżicź, kotryż njedźelu dźěła, ani, ſo maja cźi a tamni nadawk, na to hladacź, ſo ßo po ſakonju cźini a ſakroczi, hdyż ßo po nim njeczini, ani ſo kſcheſcźijan njedźelu dozyła bjes dźěła woſtaji. A lětßa běchu žně a wjedro po tym, ſo bě to lóżko!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W Portugiſiſkej bě hacź dotal waſchnje, ſchtoż ſ Biblije ſnajeſch: „Żarowańſke płakańki“, kotrež tam, hdźež bě něchtó wumrěł, żałoſcźachu, wſcho jene hacź jeho ſnajachu abo niz. Sakońſke poſtajenja ßu nětko tuto njekſcheſcźijańſke waſchnje wotſtroniłe.

We Wittenbergu ſapocźnu ßo 18. auguſta ßwjedźeńſke Lutherowe hry. S nimi chzedźa ßobu poßwjecźicź 400lětny jubilej Lutheroweho pſchełożka zyłeje Biblije. Na hiſtoriſkim měſtnje tutoho hiſtoriſkeho měſta, na dworje hroda, je tam wohladaſch.

Na pucź.

„ . . . Ssym ßo wjeßelił Twojeho khrobłeho liſta! Kak ßy Ty narośtł! Wulka a ßylna bu Twoja duſcha. Nětk njech pſchińdźe, ſchtoż chze! Wſcha běda, wſcha nuſa njeſamóże Tebje pſchewinycź, ſtulicź, wuputacź. Sswobodny a ſmużity ſtupaſch napſcheczo wſchěm ſtracham, haj ßamo ßmjercźi. Kak raduju ßo tuteje ßylnoſcźe Twojej duſche! Tak na wſcho hotowy bycź, ſpóſnawajo a cźerpjo we wſchěm Bożu wolu, a kóżdy nowy dźeń wſacź jako Bożi dar — tutu hnadu ſpożcź Tebi Bóh kóżdy dźeń ſnowa. Ja ßym pſchezo wědźałł Dołhoż ßy ßwoje żiwjenje w ſjednocźeńſtwje ſ Bohom ſakótwił, je naſtało we Twojej duſchi cźiche kraleſtwo. W tutym kraluj nětk też pſchi wſchěm ſwonkownym kſchiżu a njepokoju prawje a waż ßebi jo jara! Pſchetoż to je ſtudźeń, ſ kotrejež ſamóżeſch pſchezo ſaßo nowe mozy cźerpacź, nowu radoſcź bracź. Też macź mi njedawno piſaſche, ſo je wona pſchi wſchěm boloſtnym ßobuſacżuwanjom cźeżkeho żiwjenja, kotrež ßy Ty pſchi froncźe żiwy, tola měrna Twoje dła, dokelż wě, ſo ßy ßo Ty ßam dobył a ſo ßy Ty we ßwojej wěrje do Bożeje wěcźneje wótzowſkeje ßmilnoſcźe ßwět a wſchu jeho nuſu pſchewinył . . . “

Tutón liſt namakachu pſchi padnjenym rjeku wulkeje wójny.

Liſtowanje. K. k. H.: Wutrobny dźak ſa dopiß a wſcho dźěło! Budźe też tak wěſcźe wſcho prawe a dobre. Redaktor. — Sa 11. po Tr.: Kr. w Hr. — Sa 12. po Tr.: R=cź w B. — Sa 13. po Tr. T. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſlitz b. Weißenberg). Nakład Serbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ſobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeżkow.

Cžišło 32

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 12. auguſta 1934 Bautzen

11. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Liſt na Romſk. 1, 16—20.

„So ja wam pſchezo jene piſchu, mje njemjerſy, waß pak to wěſčźiſchich čźini“, tak piſche japoſchtoł w ßwojim liſčźe na Filippiſkich; haj pſchezo ſaßo piſche wón wo žiwjenju, kotreż wěčźne je a wo puczu k tutemu žiwjenju a wo prawdoſčźi, kotraż pſched Bohom płaczi. Tak ßo pſchezo a pſchezo ſaßo prěduje wo hrěchach, kotreż ßu čźłowjekow ſkaženje, a wo Khryſtußu, w kotrymž je naſche ſboże a naſcha ſbóžnoſčź wobſamknjena, a wo wěrje, kotraż ſbóžnych čźini. A też žaneho prědarja to njeßmě mjerſacź, pſchezo a pſchezo ſaßo wo tym ßwědčźicź, a žaneho poßłucharja, to ſaßo a ſaßo ßłyſchecź; kaž wſchědnje trjebamy khlěb, tak trjebamy wſchědnje to pominanje, ſo bychmy krucźe ſtali na ſałožku wot Boha nam datym. Wſcho prědowanje ma čźłowjeka dowjeſcź ke kſchižej naſcheho Sbóžnika, ſo bychmy pſched nim ſtejo prajili kaž tamny ſtóſtnik: Knježe, ſpomń na mnje! Hdźež mamy ſjednoczeńſtwo ſ Bohom pſches tuteho Sbóžnika, tam ßmy Boże dźěczi a junu herbojo wěčźneje kraßnoſčźe.

K temu chze nam dopomhacź też naſch tekſt. Wón nam praji, kak pſched Bohom prawi budźemy, a ſo tohodła teho evangelija ßo njeßměmy hańbowacź. A tehodła ßo 4 praſchenja w tekſčźe na naß ſtajeja:

1. Mamy ßami prawdoſčźe pſched Bohom?
2. Mamy něka̍jke ſamolwjenje, hdyž prawdoſcź nimamy?
3. Kak chzemy pſched Bohom prawi bycź?
4. Schto je nam evangelij?

1. My ſtejimy wſchitzy pod Bohom; žadyn njeje bjes tuteho ßwojeho Knjeſa. Tak pak potom njemóže nam wſcho jene bycź, ſchto čźinimy a čźehož ßo woſtajimy. Bohu ßmy my ſamolwiczi, jemu mamy radowanje čźinicź wſchitzy wot najwyſchſcheho hacž k najniżſchemu, też ty a ja. Bóh pak je prawy a prawdoſcź wón pyta, Bóh je ßwjaty a jenoż na čźiſtym a ßwjatym žiwjenju ma wón ſpodobanje. Njeßwjeczi ſměja ßwój dźěl wonkach; „Boži hněw ſ njebjes budźe ſjewjeny na wſchu bjesbóžnoſcź a njeprawdoſcź tych ludźi, kotſiž tu prawdu w njeprawdoſczi ſadźerža“, praji Pawoł w naſchim tekſčźe.

A ßy ty prawy? maſch tajku doſpołnu a čźiſtu prawdoſcź? Je twoje zyłe žiwjenje kaž płat, w kotrymž žane njeprawe nicźe ßo njenamakaju? žana ſtóſcź, žane wjeßele, hdyž maja druſy ſchkodu? Žane wopačźne ßłowo, žana ła̍ža, žana njeduſchna myßl? A njepobrachuje tebi niczo? Žana luboſcź a poniżnoſcź a ſcźerpliwoſcź, žana wěrnoſcź a čźiſtoſcź a pózcźiwoſcź, njepobrachuje na bojoſczi pſched Bohom, na modlitwje? Stej ruzy wukonjałej ſkutki prawdoſcźe? Stej noſy ſchłej po puczach prawdoſcźe? Je ert rěczał ßłowa prawdoſcźe? Ssu we wutrobje byłe ſtajnje myßle prawdoſcźe? — My njedyrbjeli bycź cźěło wot cźěła — tu njeje žadyn prawy, ani jedyn!

Nam wſchěm pobrachuje khwalba.

2. Ale měniſch, ſo móżeſch ßo ſamolwicź? Cźłowjek wě a namaka pſchezo něſchto, ſ czimž by ßo ſamolwił. Wón praji na pſchikład: Ja ſnaju druhich, kiž ßu wjele hórſcheho čźinili hacž ja, ja ßym pſchezo hiſchcźe měru dźerżał; a kaž fariſejſki w pſchirunanju ßo pſchiruna ſ rubježnikami, ſ njeprawymi, ſe złownikami, tak pſchiruna ßo cźłowjek ſ druhimi, ſo by ßwoju khwalbu měł. Cźłowjek praji drje też: ja ßebi niczeho njeißym wědomy a nichtó njemóże niczo na mnje prajicź. Ale njeje Boża prawdoſcź wyſchſcha hacž wſchitka cźłowjeſka? „Ty dyrbiſch Boha ßwojeho Knjeſa lubowacź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej duſchu a ſe wſchej ßwojej myßlu a ßwojeho bliżſcheho jako ßam ßo“: to je Boża prawdoſcź. „Lubujcźe waſchich njepſchecźelow, žohnujcźe tych, kiž waß pokliwaja, cźińcźe dobrotu tym, kiž waß hidźa, proſchcźe ſa tych,

kiž wam schkodža a pschescžěhaju waß“: to je Boža prawdoscž, tak budžemy Boże džěcži. A ty chzyš žo samolwicž s tym, so žu druhy žnano žłabschi dyžli ty žam abo so žu byłe wobstejnoscže sa tebje njepschihódne? — Ně, psched Bohom, kiž wscho wě a wscho pschewidži, žo njemóžeš samołwicž. Ani, kaž japoschtoł praji, czi póhanjo nimaju žaneho samolwjenja, kiž tola njejžu roswuczowani kaž ty wot małoscže žem, dokelž se stwórby móža spósnacž, so steja pod Bohom, stwórba je Boži žwědk, a wot žwojeho žwědomnja shonja, so je Bóh žwjaty a je prawy žudnik a jemu niczo njeje potajene. S czim chzeš žo ty samołwicž? Nichtón žo njech njemyli, psched Bohom njemóžemy wobstacž — ty niz a ja niz!

3. Chzeš ty nětk woczakacž, schto Boži hněw s njebjež pschinjeży? — Bóh je kaž woheń, kiž wscho póżerje; žałostne je, do ruki żiweho Boha padnycž! S wotkel chzeš prawdoscže nabracž, so by psched Bohom mohł wobstacž? Chzeš žo spytacž polěpschecž? Ale s tym njemóžeš wutupicž žwoje prjedawsche hrěchi; na žanym dnju njemóžeš wjazy prawdoscže dobycž hacž žy winojty. Haj kóždy dżeń budże tebje wobskorżecž, dokelž njejžy czinił w nim, schtož je Bóh pola tebje pytał. Hdże chzeš žo wukhowacž?

Woprawdże, Bóh žam dyrbi nam dacž prawdoscž, kotraž psched nim płaczi! A wón ju nam dawa. Wón ma radu a ma pucž, so móhł njeprawy prawy bycž. Prawy budże psches wěru żiwy, praji žwjate pižmo, to rěka: psches wěru smějemy prawdoscž a żiwjenje. Bóh je žo nad nami žmilił, wón póżła nam žwojeho Ssyna, teho praweho, so by dopjelnił wschitku prawdoscž połnje, a wón da žwoje żiwjenje k wumóženju sa jich wjele. Dżiwna rada Boża: druhemu dawa wón czerpicž sa naž, druhemu nam prawdoscž dobycž. — A tola kajka sbóżna a hnadna rada Boża! Bóh nima spodobanje na žmjerczi bjesbóżneho, wón chze, so by wón żiwy był — tuto żiwjenje žo nam dostawa psches prawdoscž naschego Sbóżnika. W žebi namakamy hrěchi a winu a njeprawdu a žmjercž, ale w Khrystużu wodacże a prawdoscž a żiwjenje a sbóżnoscž. W žamżnym liscże na Romskich praji Pawoł we 8. stawje: „Tehodla nětk niczo njeje, so by satamało tych, kotsiž w Khrystużu Jesużu žu a po czěle njekhodża, ale po duchu.“ Schtóž w Khrystużu namakany budże, budże prawy psches njeho; schtóž do njeho wěri, s nim sjednoczeny je, ma żiwjenje, je Boże džěczo. Ale hdże shonimy to, so psches wěru prawi budżemy? — Psches evangelij! Wón je dobra powěscž wo tym, kak móże njeprawy bycž prawy, hrěschnik bycž sbóżny psches Khrystuża.

4. Schto je tebi tutón evangelij? — Wón je móz Boża, kotraž sbóżnych czini wschitkich, kotsiž na to wěrja. Tak někotreho, kiž je był bjes rady a pomozy, je evangelij wo Ssynu Bożim, kiž je naž lubował a žo žam sa naž dał, se sahuby wuczahnył a s Bohom sjednocził. Evangelij, prjedy człowjekej žnadż něschto pódlanke, haj něschto, na czimž je žo storcził, je tomu, kiž je do njeho wěricz sapoczał, nětk najważnischo kubło, tak so s japoschtołom wusnawa: „Ja žo njehańbuju teho evangelijona wot Khrysta, dokelž w tym žamym žo sjewi prawdoscž, kotraž psched Bohom płaczi.“

A ty? Tak někotry žo njehańbuje njeprawdoscže, njepózczíwoscže, žebiczność, ale wón žo hanibuje prawdoscže, Božeho žłowa, modlitwy. Kak někotry je žo hižo teho evangelijona hanibował! Nasche žwědomnje drje naž warnuje: Czińcże, so byschcże sbóżni byli, ale žwět žo wużmewa tajkim wożebnoscżam — a my žmy evangelijona žo hanibowali.

Ale Jesuż žo njeje hanibował, k nam hrěschnikam pschikhadżecz, naž žwojich bratrow mjenowacz, a ty chzyš jeho žo hanibowacz? A tola hischcże jeho sa Sbóżnika měcz? Běda tym, kiž žo jeho hanibuja, najlěpscheho pschecżela. Tych wón snacz njebudże. Ale tych žwojich wón snaje, kiž žo jeho njehańbuja, ale wjeżela. Hamjeń.

Ssuchota w lěcże 1934.

„... Njepóscżelu je pschepoldże“, — tak rěka w pschipołożenym liscże kěrluscherja — „kaž scże Wy w poždlednim czižle nascheho nabożneho łopjeńka pižak. Scžěhwki lětuscheje żałostneje žuchoty nětkle hischcże wschě nimamy; te hakle pschińdu. So jenoż jene naspomnju: Wschelaka nusa psches tule žuchotu budże žo dlicz, to je wěste; s czim dyrbi žo tak wjele wschelakeho skotu w pschichodnej symje a k lětu, — schtóż to doczaka — żiwicz, hdyž hižo dawno wjele skotu dla mało pizy, haj móże tež bycz, dla mało wody trada. Ssym widżił, so won wuhnaty skót na pastwischczach wonka skoro żanej zyrobu nima, dokelž je wscho wuhorjene. Żałostnje to! — Wjele skotu dla pschemało zyroby na wużitku wotebjera. Lětusche rjenje domkhowane žyno žo hižo dlěhe trjeba; prjedy hacž syma k nam saczehnje, je žnano pschetrjebane, schto potom?

Hłóż: Mój kscheszżijano sa mnu dżi.

Bóh wěczny Knjes psches semju dże,
Prut žuchoty ma w ruzy. —
Naž boli Boże khłostanje.
Schtó czerpicz njeměł duzy,
Hdżež studnje wody nimaju?
Kak dha ju ludżo dostanu? —

Žně lětusche žu wschelake,
Na žuchich polach khude;
W dnjach žłónczných żito wjadnysche.
To podawki žu srudne!
Po rjanym, kražnym nalěczu
Ssmy měli wulku žuchotu!

Nam běda, hdyž Bóh khłosta naž
We hněwje žwjatym žwojim
A póscżele tež sły nam czaž
Tak žłabym, khudym wbohim.
Kak bolostne je khłostanje
Tež s ruki žwěrnej wótzneje! —

Schtóż hischcże zyle žlepy njej' —
Tón widżi, so Bóh scżele.
O wopomńmy to khutnje žej,
So mamy winy wjele!
To czinja nasche hrěchi wschě,
So pschińdże Boże khłostanje.

Kraj płódny mało pschinjeże
Dla wobydlerjow jeho;
Tych czinjenje je bjesbóżne,
Hdyž maja Ducha sleho.
Do Boha Knjesa njewěrja,
Joh' wolu czinicz nochzedża.

My žmy wschak wschitzy hrěschnizy. —
Schto do hubjenych ludżi! —
Do satamaństwa pschińdżemy,
Hdyž Bóh po prawdże žudżi! —
We žwěcże żadyn prawy njej',
Hrěch dowjedże naž k žudnikej.

Schto pschinjeße nam Boži prut?
Schto mamy wočakowacź?
Bóh cłowjestwo wjedźe psched žwój žud!
Hdźe móhli žo my skhowacź
Psched Bohom wschehowědomnym,
Kiž pschecźiwny je bjesbóžnym?

Ty wjedźesch naš psches cźěmny doł,
Sso, Božo, žmil nad nami.
O, so by Twój hněw nimo schoł.
Cźiń wschitko derje s nami,
Daj nam wschěch hrěchow wodacźe,
Twój troscht, měr, hnadu, živjenje.

Wsmi, Božo, wot naš žuchotu,
Daj miły deschcź nam sašy.
Cźiń Ty nam žmilnoscź, dobrotu
A daj nam płódne cźašy.
Daj hnadnje nam wschu potrjebu,
Naš swjeßel s Twojej pomozu.

Nam, žmilny Božo, pomhaj saš'
Tu s tajkej wulkej nuzy.
Daj wschědny khlěb nam kóždy cźaš,
Pój, njecźiń nam žo zuzy.
To sprawnje Tebje proßymy:
Nam Wótcźez žwěrny wostań Ty.

Na žwoju žmilnoscź, Knježe, spomń,
Cźiń dobrotu nam snowa;
Słóscź naschu wjazy njewopomń;
Daj troscht nam s twojoh' žłowa.
Wschak Ty žy nascha nadźija,
Ty dźeržiš žwoje žlubjenja! J. W.

Hindenburg †.

Runje žu doklincźake wutsěle, k nam s Tannenberga se radijom pschenjeßene, runje žu doswonike swony: Němski president a pólny marschal von Hindenburg je s tym, schtož sachodne je, žwój poßledni wotpocźink namakał w rańschim nationalnym pomniku Němskeje, tam, hdźež je se žwojim rjekowskim wójskom bił a dobył psched 20 lětami wulku bitwu a wußwobodźił wótzny kraj wot njepschecźelow, kotsiž běchu žo psches mjesy walili a sahubu wójny do kraja pschinjeßli. Nětk cźahnu tam tyßazy nimo kaschcźa k poßlednjemu rasej strowicź njebocźicźkeho rjeka a wjednika a jemu poßlednje wboženje prajicź, kaž je jeho tam jako prěni tak strowił, žo sdobom wot njeho dźělo, wjednik a kanzler Adolf Hitler. My s tutymi tyßazami w duchu žobu sastupimy do wěže hobrskeho pomnika, kotraž je jeho cźěku poßledni seńsku khow a strowimy jeho a žo jemu dźakujemy. Wón je nam wschitkim wjele dał a wjele był, wón, kiž bě žwěrny hacž do žmjercźe!

„Budź žwěrny hacź do žmjercźe, dha chzu ja tebi krónu živjenja dacź". Tuto žłowo, pod kotrymž też my jeho — to njewjedźo — 5. augusta wopominachmy, bě žebi njebocźicźki sa žłowo poßlednjeje nutrnoscźe wuswolił. A to je žłowo kaž žane sa njeho a jeho wopominanje. Wón je dopjelnił tutu pschikasnju: „Budź žwěrny hacź do žmjercźe!" Tak je jemu też Bóh, kotremuž žwěrny bě hacź do žmjercźe, dopjelnił žwoje žlubjenje, a to hižo tu na semi a nětk we wěcźnoscźi, w žwojim njebjeskim kraleństwje.

Wopominanje tuteho wulkeho njeje nětk skónczene. Dźeń wote dnja mamy jeho wopominacź! To cźinimy, hdyž wulzy žmy we žwěrje w zyłym žwojim živjenju. A my samóžemy žwěrni bycź, hdyž wulzy žmy we wěrje, w kschescźijanskej wěrje, kaž Hindenburg, kotryž bě žwěrny evangelski kschescźijan a žwoju žwěru też stajnje s tym wobžwědcźi, so bě też žwěrny wožadny a jako tajki žwěrny žwojemu Božemu domej, njech tutón stejesche we wulkim měscźe njech něhdźe we małym městaczku abo na wšy.

Pschikład chzyssche wón bycź, kaž je žam prajił, so by žo něchtóžkuli, wožebje młody, dopomnił a žo shrabał a też žwěrny był. Tuž wsimy kóždy jeho sa pschikład a budźmy žwěrni, žwěrni Bohu a jeho kraleństwu, kotreż žo nam jewi we Knjesowej zyrkwi, a wožadźe, w Božim žłowje a domje! My samóžemy tak žwěrni bycź we wschěm, też w najcźežšim. Pschetož potom stajimy k wschemu dźěku žwoju modlitwu. Tak je wón to cźinił. Jemu je žo wscho tak radźiło. Nam žo też wscho tak radźi, a wěrne sbožo je nasche a wěcźna sbóžnoscź.

Do teho wscheho žłuscha, so žmy ponižni kaž wón, tón wulki. Haj wón runje tehodla tón wulki a tak wulki, dokelž tak ponižny! **„Ja njejßym"**, praji wón tola, **„nicžo druheho cźinił, dyžli dary nałožował, kotreż je mi Bóh dał, a to bě moja pschißłuschnoscź. Khwalicź a cźesczicź mamy jenicžzy Božu hnadu".** Kajke to žłowo — kajki to muž! „Schtóž žo sam ponižuje, budźe powyschcheny!" Tuto žłowo je žo jemu dopjelniło pschi živjenju a po žmjercźi, na semi a w njebjeßach.

Luž kłonmy žo psched tutym wulkim a dźakujmy žo jemu se slutkom, s zyłym živjenjom. To žo nam radźi, hdyž žłyschimy a cźinimy druhe žłowo, kotreż je wón wuprajił, s ko-

Němski president a pólny marschall s Hindenburg †

trymž je wón sdobom pscheradźił, schto móz jeho žiwjenja a jeho dobywanja. von Hindenburg je prajił: **„Hacz k mojemu poslednjemu sdychnjenju budże snowanarodźenje Němskeje moja jenička próza, moja modlitwa a moja staroscz!“** Moja modlitwa! Haj, to je to potajnstwo a ta móz! Schtož tutón wjednik we wójnje zykemu ludej pschiwoła, to woła wón nětk, njech s němym jenskim ertom drje, tola cžim wótsischo: **„My możemy jenoż dobywacz, hdyž w domisnje wožaka modlerjow a modlerkow mamy!“** Tuž: spěwaj a dźěłaj! A hdyž dyrbi bycz: spěwaj a wojuj! Haj: Modl žo a dźi po Božej schczežzy!“

Wón je to cžinił. A s Božeho pisma najlubsche žłowo je jemu była prěnja schtuczła 62. psalma, kotryž bě pschedewschěm jeho psalm: **„Moja dusicha je cžicha k Bohu, kotryž mi pomha.“** Krażne to žłowo. Schtóž žo do njeho a do zykeho psalma podnuri, saczuwa žwjatu móz. Tu mamy wujażnjenje sa to, so Hindenburg tak wulki. Tuta dowěra do Boha sczini jeho tak wulkeho. Steji tola w tutym psalmje tež: **„Bóh je moja skała, moja pomoz, mój schuz, so mje žadyn pad njepobije, tak wulki hacz wón je.“** Tuta dowěra Bohu, tak polna ponižnosczе a wěstosczе, to je to, schtož my wschitzy, zyły lud a kóždy jenotliwy trjebamy. Potom klinczi, kaž dźenża pschi jeho kaschczu, potom nashonimy pschezo jaže snowa, schtož druhi wulki je nashonił a spěwał:

„Jedn twjerdy hród je nasch Bóh žam,
Bróń dobra, žylna skała!
Wón je wschej' nusy pomha nam,
Kiž naž je sapschijała.“

Haj, so bychmy też my tak ponižnje kaž wón wusnacz žměli a móhli: **„Pschedewschěm žym ja Božu hnadu a žmilnosczž žam na žebi nashonił. Jemu budź cžesczž do wěcžnosczе!“** —

Bohu budź cžesczž a dźak, so je wón naschemu wótznemu krajej tuteho wěrnje wulkeho dał! A jemu, tutomu wulkemu, budź dźak do wěcžnosczе, so wón tak we žwěrje a wěrje je sa naž stał!

Kotsiž sa wótzny kraj krwawjachu, žu nětk pschi Bosy.

W Braunschweigu steji kapała, poświęczena Schillej, rjekej Napoleonowych wójnow. W tutej kapale wiży swóń. Na nim steji žłowo, kotrež tu na tute rynczki stajichmy: „Kotsiž sa wótzny kraj krwawjachu, žu nětk pschi Bosy.“

Tutón swón pak njeswoni w cžażach kaž druhe swony. Wón swoni jenoż k dopomnjeczu na rjekow, kiž sa žwobodu Němskeje wojowachu a wumrěchu, kaž Schill, Andreas Hofer a drusy. Hacz psched krótkim saswoni tutón swón jenoż 7 krócz sa lěto. Wot lěta 1934 swoni wón nětk 8 krócz. Albert Leo Schlageter je wožmy w rynku tych, kotrychž wón wopomina.

Schtož swjeżela.

Ratař J. w Mockrowje w Pólskej bu wschelako s njesbožom potrjecheny. Tohodla njebě jemu mózno, wschě nusne a trěbne dźěła, kotrež žebi žně žadachu, cžinicz.

Schto žo sta? Něhdże 40 Němskich tamneje krajiny žo tam nawjeczor seńdże, pomhacz tutomu wbohemu, kiž bjes winy tak schkodowasche. Bjes wscheho wono njepožyczechu woni w dobrym towarstwje mjes žobu jenoż 25 jutrow rožki, ně swjasachu a sestajachu też wscho. Woni njeběchu žo dołheho pucza na tuto dźěło bojeli, a nětk, hdyž bě dokonjany tutón „nózny skutk“ nastajichu žo po połnozy saže na dompucz wjeżołeje wutroby, wjedżo, so žu dobry skutk dokonjeli, skutk wěrneho ludstwoweho sjednoczenstwa a skutk wěrneho, skutkowazeho kschescžijanstwa.

Zyrkej a stat.

Němski biskop je pschi žmjerczi němskeho presidenty s Hindenburga wożebite žłowo wosjewił. W tutym wón mjes druhim praji: „Němska žaruje! — Wschě khorhoje žu na poł schczežora sczehnjene! — Powjesczž, so je němski president hłowny pólny marschal von Hindenburg domoj schoł, je wutrobu kóždeho němskeho cžłowjeka s hłubokim želenjom napjelniło: Muž je wot naž schoł, kiž bě se žwojej wożobu němske bycze žam. Wón budże pschezo do wulkich žłuschecz, wo kotrychž němske stawisny powjedaja ... Ziwjenje němskeho presidenty hłowneho pólneho marschala von Hindenburg, ke kotremuž je zyły lud s njewobmjesowanej dowěru shladował, bě założene na hłuboku pobožnosczž wutroby. Wón bě žwěrny staw evangelskeje zyrkwje. Jeho poślednje žłowo k podpisanemu němskemu biskopej rěkasche: „Starajcze žo sa to, so budże Khrystuž w Němskej pschipowjedany!“ Tuto pominanje budże Němska Evangelska Zyrkej jako žwjate sawostajenstwo wulkeho njeboczicžkeho khowacz. Pod tutym heślom roswije žo němske waschnje a bycze dospołnje. — W rukomaj nascheho wjednika Adolfa Hitlera leži nětk historiske sawostajenstwo, kotrež rěka: Němska. Hromadże s nim twarimy my tsiczu Němsku.“

Wschelake s bliska a daloka.

Deschczik. To bě tak dołho stysknе sdychowanje! Nětk je to wutrobne dźakowanje! A kak miły deschczik bě! A kak bohacze žo nańdże! Wón wokschewi hona, łuki, pola, sahrody a schtomy a kerki a niz mjenje skót a swěrinu — a naž cžłowjekow: Deschczik haj — ale deschczik njeje ani žam se žo a njepschińdże žam wot žo. Jedyn je, kiž jón sczini a kiž jón póżła! Bóh, nasch Bóh! Jeho bě ta miłosczž a hnada! Jemu tuž žo dźakujmy s zykej wutrobu, s ertom, se skutkom a žiwjenjom!

Na pucz.

„... Ja žym žebi myślił, so mam tu stacz. Hladajcze, telko jich woteńdże. Ja žym stary muž; hdyž młodzi widża, so tajki stary karla žwoju pschiżłuschnosczž cžini, žnadź žo tola někotryž kuli dopomni. Ja žym žmjercz mucžny, ale ja budu stacz, doniž njepadnu, dołhoż je tuto stare cžełko hischcze k něczemu trěbne, sa pschikład!“ von Hindenburg.

Listowanje: Kni. L. w D.: Dostach a žo dźakuju. — K. J. W.: Dźak sa wscho, schtož póżłaschcze. Redaktor. — Sa 12. po Tr.: R..cž w B. — Sa 13. po Tr.: T: w B:

Samolwity redaktor farař Wyrgacz w Nożaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Serbskа hłowna předarska konferenza w Budyschinje. — Cžischcz „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóždu žobotu a płacza schtwórczletnje 108 pjenjezkow.

Cžišło 33

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 19. auguſta 1934 Bautzen

12. njedźela po ßwjatej Trojizy.

2. Mójſ. 20, 2: „Ja ßym tón Knjes, twój Bóh.“

My wſchitzy ſtejimy hiſchćże pod ſacźiſchćźom ßmjercźe wulkeho preſidenty. We najwyſchſchej ſtarobje je ßwojemu ludej ßłużił, a Bóh je jemu hnadu dał, w ſtrowoſcźi a we mozy ducha wſchitko dokonjecź, a to hiſchćże w najcźěmniſchim a najcźežſchim cźaßu naſcheho luda. Nětk je wón wot naß ſchoł a pſchichodne ſplahi budźa wo nim w ſtawiſnach naſcheho luda ſhonicź. Tak je běh zyłeho cźłowjeſtwa, ſo cźłowjekojo pſchińdu a dźěłaja, ſo knjeża a wodźa, a hdyž jich cźaß je wotběžany, dyrbja wſcho wotedacź a wróćźo woſtacź, a druſy ſtupja na jich měſtna. Kak wjele knjeſow bě hižo na ßwěcźe jich móz a knjejſtwo wjazy njeje, ßnadź jich mjena ßu hiſchćże ſnate, — jenož jedyn woſtanje ſ knjeſom, kiž je wot wěcźnoſcźe do wěcźnoſcźe a kiž móže jenož wo ßebi prajicź: „Ja ßym tón Knjes, twój Bóh.“

Wón jeniczki je wſchehomózny, dokelž je wſchitko ſtworił a niczo ßo njeſtanje bjes jeho ßwjateje wole. W liſcźe na Hebrejſkich cźitamy: „Pſches wěru pósnajemy, ſo ßwět pſches Bože ßłowo je dokonjany, a ſo wſchitko, ſchtož widźimy, ſ niczeho je ſcźinjene.“ W naſchim japoſchtolſkim wěruwuſnacźu wobkruczamy to ßamßne, hdyž prajimy: „Ja wěrju do Boha Wótza, wſchehomózneho ſtworicźela njebjeßow a ſemje.“ Pſches Boha je wſchitko, tuto pſcheßwědczenje wucźini dźěł naſcheje wěry. Kak waźne je tohodla, ſo my pſchezo ſaßo ſ noweho ßłyſchimy: Wot Boha k Bohu je wſcho na ſemi.

Tak njeje žana móz na ſemi, kotraž by wjetſcha była kaž Boža, wſchitko je wot njeho wotwißne. Kajke by było cźłowſke žiwjenje, by-li hiſchćże mjes nami knjeżiła wucźba, kotruž wěſta ſekta ſtareje zyrkwje mějeſche kiž prajeſche, ſo tutón ßwět njeje ſtworjeny wot Boha, ale wot něſkajkeje cźěmneje mozy, kiž ſteji pſchecźiwo Bohu! Njebychmy potom žiwi byli kaž w jaſtwje, jecźi wot zuſych cźěmnych mozow? Derje ſo wěmy, ſo tomu tak njeje, ſo widźimy w Božej ſtwórbje wſchudźom hnadne wodźenje a ſaſtaranje Boże, ſo mamy wěru do Boha jako ſtworicźela wſchehomózneho njebjeßow a ſemje.

Hdyž we wſchědnym žiwjenju cźłowjek khory je, potom pyta lěkarſku radu, a lěkař da jemu lěkarſtwo abo porucźi jemu něſchto, ſchtož dyrbi k wuſtrowjenju pomhacź. Cźłowjekej je potom wſcho jene, hacź je lěkarſtwo hórke abo ßłódke, wón jo wužiwa, dokelž wě, ſo je k jeho lěpſchemu a lěkař jenož derje ſ nim měni.

A tak płacźi też wo ßwěcźe we wulkim, wo naſchim žiwjenju. Ssmy my toho pſcheßwědczeni, ſo je Bóh ßwět ſtworił a ſ tym też cźłowjekej žiwjenje dał, potom też wěmy, ſo budźe wodźicź wſchitko k jeho lěpſchemu a tak jenotliwemu cźłowjekej pomhacź, ſo je ſtrowy. Wot Boha mamy my wſchitko a wón jenoż też wě, ſchto k naſchemu lěpſchemu ßłuži. Tak je jeho lěkarſtwo ſa naß druhdy jara hórke, my njeſroſumimy jeho pucźe, ale derje nam, hdyž mamy dowěrjenje k njemu, dokelž wón ßam je ſ knjeſom. „Wjetſcha dyžli Bóh Knjes nuſa njebudźe.“ Tak mamy tohodla wuſnacź:

Ach, porucź Bohu ßwěru
Sswój pucź a ſrudobu
A wopomń ſ prawej wěru:
Bóh knježi na njebju,
Wón wichor, wětry wodźi,
Też wſchitke mróczele,
Pucź, po kotrymž ßo khodźi,
Wón ßwojim ſjewicź wě.

Bóh da nam potajkim wſchudźom k wědźenju: „Ja ßym tón Knjes“. Wonkach w Božej ſtwórbje wſchitko nam předuje, žiwjenje zyłeho cźłowjeſtwa wot ſpocźatka hacź do dźenßniſcheho wobßwědczi wěrnoſcź tutoho ßłowa a tak dyrbiſch też ty

tuto ßłowo Boże horje wsacź jako ßłowo troschta a poßłnjenja.

Kak husto masch cźeźke hodźiny, w kotrychž ty sapocźnjesch dwělowacź, ty sacźujesch ßwoju bjesmóz, ßo bojisch pschichodneho cźaßa, dokelž widźisch jenož cźeźkoty a srudobu. Hlaj, schtóž s Bohom dźe, je móznischi hacź wschě mozy semje, dokelž pschi wschěm wojowanju dostanje tola to dobycźe — jeho dusscha je pschesjena s Bohom, wón wostanje Boże dźěcźo.

Tohodla stajmy ßo do Božeje ßłužby a cźińmy jeho wolu. Jedyn je prjedy naß schoł a pokasa nam prawy pucź: Jesuß Khrystuß. Hladajmy na njeho a wukńmy wot njeho. Nasche žiwjenje w tutym cźaßu hubjeństwa je tak husto kaž prósdne, my njewidźimy nihdźe wěsty saměr, my pytamy a bychmy tak rad měli twjerdy sakkad. Swět a cźlowjekojo njemóża nam niczo dacź, dokelž seńske wobstejnosćze ßo pschezo pscheměnja, ale jedyn wostanje, kiž je wot wěcźnosćze hacź do wěcźnosćze. Pytasch=li jeho a dyrbi=li wón sa tebje bycź najkraßnische kubło, potom masch wscho, schtož trjebasch sa žiwjenje a wumrěcźe. Swět sańdźe se ßwojimi žadosćźemi, schtóž pak Božu wolu cźini tón wostanje wěcźnje.

„Jedyn je s kralom, njech wschitko tu leži,
jedyn je žiwy, njech wschitko tež mrěje."
Hamjeń.

Sjěsd Domowiny w Radworju.

Pschispomnjenje: Wschelakich winow dla njebu rosprawa wo kraßnym Radworśkim słěcźe hischcźe skónczena. My tu dźenßa s njej pokracźujemy. Wona njepschińdźe wschak ženje pschepósdźe. Pschetož tutón rjany dźeń dyrbi nam na pschezo w pomajtku wostacź jako rjana dopomnjeńka. Ale niž jeno to. Tuta dopomnjeńka dyrbi nam stajny pohoń bycź, ßebi ważicź a hajicź drohe k'ulo nascheho luda a nascheje domisny. — Sdobom móżemy tu dźenßa dodacź pěßeń, kotraž chze, wěnowana woßebje ßerbskim holicźam, bycź tohorunja dopominanje a napominanje. — Naspomnicź chzemy tež tu, so w „Serbskich Nowinach" dostanjecźe rjane wobrasy tutoho wulkotneho a rjaneho słěta, na kotrymž ßo telko Němzow a Sserbow s nascheho kraja wobdźěli.

*

Na kónzu ßwjatocźnosćze dźakowasche ßo knjes Nejdo wschěm, kiž ßu pomhali ßwjedźeń wuhotowacź, woßebje tež Delnjołużicźanam a Delnjołużicźankam, wschěm rěcźnikam, knjesej najeńkej Achlingej sa pschewostajenje łuki, wotdźělej SA, Žitawskej poliziji sa dobre pschewjedźenje porjada, knjesej Neumeisterej s Budyschina sa pschiprawjenje wótsjerěcźakow a wschěm wopytarjam sjěsda. Na to wuspěwachmy schtucźku „Cźaßo pschichodny." Nětko scźěhowasche ludowy ßwjedźeń. Ssobustawy ßerbskeho towarstwa „Cźornobóh" we Drjeźdźanach pschedstajichu pod nawjedowanjom k. molerja Kowarja derje a wustojnje mnoho kraßnych žiwych wobrasow se ßerbskeho žiwjenja. Knjes farar Kschižan=Klukschanski dźakowasche ßo nětko woßebje tym woßobam, kiž ßu Domowinski sjěsd sarjadowale a organisowale. Jeho dźak płacźesche woßebje kk. wucźerjej Nejdonej, molerjej Měrcźinej Nowakej, wucźerjej Nawzy, pißmikarjej Krjecźmarjej, brascźzy Rjecźžy a molerjej Kowarjej.

Nětko wustupichu Delnjołużicźenjo a Delnjołużicźanki we ßwojej pyschnej drascźe pod nawjedowanjom k. wucźerja Jordana s Hußokeje a pokasachu nam ßwoje narodne reje. Tute reje w tak rjanej drascźe běchu woprawdźe wokschewjenje sa wocźi.

Něschto rjaneho a hnujazeho bě wustup cźrjódki holzow s Hucźinjanskej schule pod nawjedowanjom k. wucźerja Jenki. Tute ßerbske holzy pschedwjedźechu nam dwě ßerbskej reji, ke kotrymajź tež spěwachu. Potom sanjeßechu nam hischcźe tśi spěwy a to „Ha widźu=li ptacźata cźahnycź", „Hanka budź wjeßela" a „Lubka lilija". To bě saßo wokschewjenje sa wuschi. Spěw dźěcźi ßwědcźeschе wo dobrym wuwucźowanju we spěwje. Do hnujazych spěwow dźěcźi měschesche ßo lubosny a zuni hłóß k. Jenki. Hucźanjansku schulu mějachmy sa nimale pscheněmcźenu. Tu ßo saßo pokasa, schto ßo wscho dokonjecź hodźi, hdźež maja dobreho ßerbskeho wucźerja. Nadźijomnje budźe knjesej Jenzy móżno, ßwoju spěwnu kupku dale na tutej wyßokosćźi sdźerżecź, runjež by nětko wjazy w Hucźinje s wucźerjom njebył.

Nětko ßo nam saßo něschto s Delnjeje Łużizy poskicźi. Sskyschachmy spěwaj „Lubka lilija" a „Schwórcźo, bórcźo, schcźebotajo" w delnjoßerbskej rěcźi pod nawjedowanjom k. wcużerja Kokoschki s Mosta. Potom nam jeho Delnjołużicźanki hischcźe dwě žortnej ßerbskej hrě pokasachu. Holzy dyrbjachu swjerćha na ruzy stejo njescź a pschi tym zyky kónz w skoku běžecź. Jejo njeßmědźischе ßo dele kulicź. Pschi druhej hrě dyrbjachu ßo holzy ßwoje stupnje wusucź a je do hromady smjetacź. Stupnje potom směschachu a kóżda holza dyrbjesche ßo prózowacź, so by prawje rucźe ßwojej stupjenaj namakała.

Napoßledk poskicźi ßo nam saßo něschto rysy ßerbskeho. Sslepjenjo a Sslepjanki wustupichu we ßwojej narodnej drascźe a pokasachu nam ßwoje rjane reje. K rejam hudźeschtaj ßerbskaj herzaj a to jedyn na ßerbskich hußlach a druhi na měchawje. Bě hižo ¾7 hodźin, jako bě ßwjedźeń ke kónzej. Jara wjele wopytowarjow bě hacź do kónza wostało. Bě to snamjo sa to, so je ßo jim lubiło. Wschelazy, kiž chzychu ßo hischcźe na rejach sabawjecź abo je snatymi pobjeßadowacź, podachu ßo nětko do wjeßnych korcźmow. Wjedro bě rjane. Njebjo bě swjetscha pomrócźene, tak so bě horzota trochu snjeßliwa.

Tak je Domowinski sjěsd nimo. Je ßo derej poradźił. Sa praweho Sserba a prawu Sserbowku njej pak sjěsd tajki podobny ßwjedźeń, kajkichž smy w sańdźenym cźaßu doscź ßwjecźili. Sjěsd dyrbi naß najprjódzy s dźakownosćźu napjelnicź k tym ludźom, kiž ßu sjěsd pschihotowali a sarjadowali. Dźak ßłuscha na prěnim městnje k. Nejdonej, dale k. Měrcźinej Nowakej a tež wschelakim druhim pomoznikam. Schtóž je hižo ras ßwjedźeń jeneho towarstwa wuhotowacź pomhał, wě, kelko dźěła a hary cźlowjek pschi tym ma. Tajki budźe tež trochu hobrste, haj skoro morjaze dźěło pohódnosćźicź wědźecź, liž je k sarjadowanju tajkeho sjěsda trěbne było. Jara mało pschihladowarjow a pschihladowarkow je drje wopomniło, kelko prózy, pißanja, wobstaranja, wokoło jěsdźenja, proschenja, hněwanja a mjersanja je wjednik Domowiny měł. Tola ßerbszy prózowarjo njedźěłaja dźiwajo na něktajki swonkowny dźak. Woni ßu spokojeni, hdyž ßu saßo něktrych sa Sserbstwo dobycź a sahoricź móhli.

Tutón sjěsd pak je tež Němzam a njewědomnym Sserbam něschto wot bohatstwa ßerbskeje kultury pokasał a jim dopokasał, so maja Sserbja tola tež ßwojorasnu kulturu a so je hódno ju sdźerżecź. Sskyschach ras jeneho, kiž bě s Němzow do Łużizy pschicźahnył, so chzył wón jenož wědźecź, schto je tu w Sserbach hinasche hacź w němskich dźělach nascheho kraja. Wón ßebi myßlesche kaž hischcźe wschelazy, so ßu Sserbja dospołnje Němzy, kiž jenož hinak rěcźa. Kiž tak měnja, ßu ßo w Radworju pschеßwědcźicź móhli, so tomu tak njeje.

K Domowinskemu sjězdej je tež mała knižka w němskej rěczi wuschła. Spisali žu ju schtyrjo žerbšzy prózowarjo a ma napiš: „Wir Lausitzer Sorben“. Nastwaki žu jara derje a wěznje spisane a móžemy knižku Němzam a tež njewědomnym Serbam poručecź; pschetož schtož žu drusy w němskej rěczi wo nami pisali, je husto njedospołne a wopacžne; druhdy je žamo w nam njepschecźelnym smyšle pisane. Je wobžarowacź, so nam njejšu dowolili, knižku na sjězdže pschedawacź.

Pschišłuschnoscź pak kóždeho Serba a kóždeje Serbowki je, so žo prózuje, nasche ludstwo dale sdžeržecź. To žo stanje, hdyž se žwojimi dźěcźimi žerbski rěcźiš, jim w schuli dasch žerbski wuknycź, do žerbskeho towarstwa a sdobom do Domowiny sastupiš abo hdźež žerbskeho towarstwa njeje, žo wo załoženje tajkeho prózuješ, hdyž žerbske cźažopisy wotběraš a cźitaš a liwkich Serbow k Serbstwu napominaš a pohonuješ.

A naschi němszy krajenjo žu sažo ras móhli spósnacź, w kotrym žměru žerbszy wjednizy dźěłaja. Cźasto s němskeje strony žłyschimy: Chzemy, so by žo žerbske ludstwo a žerbska kultura sdžerżała a lubja žo nam wasche spěwy a narodne drasty, ale njerodźimy tych radikalnych, žłowjanszy smyšlenych a krajnopscheradnych Serbow. Ale hdyž bychmy tutych Serbow njeměli, njebychmy tež měli žerbskich sjězdow, spěwnych žwjedźenjow, žerbskich knihow, cźažopisow, spěwnikow atd. Radikalni woni hischcźe njejšu, tež niz s pscheradnikami a so wědźa, so žu Sslowjenjo, to žo žamo rosumi. Woni žu woprawdźe njestraschni ludźo. A jeli chzedźa nam Němzy pomhacź — a dokelž žmy mały a khudy ludźik tež pomozy potrjebamy —, njech nam žobu pomhaja, so bychmy w žerbskej Łužizy na wschěch schulach měli doscź wucźerjow, kiž maja žerbske wědomje, wobknježa žerbsku rěcź a znaja dokładnje žerbske ludstwo a so po możnoscźi wschě dźěcźi žerbskich starschich w schuli nimo němcźiny tež derje žerbski rěcźecź, pisacź, cźitacź a spěwacź nawuknu.

Njech je Domowinski sjězd jenož był žwjedźeń sawježelenja a sabawy, ale njech tež dobre płody nježe sa žerbski lud a sa dorosumjenje mjes Serbami a Němzami! To je pschecźe wschěch sprawnych Serbow a Serbowkow. =l=

(Kónz.)

Dodawk k slětej w Radworju.

Ha, bě tam holicźka
Kaž běła lilija!
Wócźzy jej lubej žo nastajnje błyschcźitej,
Pornjo žo dejmantej drohemu jaržnitej.
Kaž do Łobja do njeju pohladasch
A módre tam njebježa wohladasch.

Runa je sroscźena
Kaž běła brěsyczka!
Pschecźelna, wjeżeła nam wona znata je,
Cźiłoscź a nježnoscź tež wot Boha žnějesche.
Kak slóschtna a wjeżeła hiba žo!
Kaž we lěžu žorny tam młodźatko. —

Włósk jej cźežachmy,
Schcźeschcźicźku runachmy.
Włósk te sločźane, hładke a židźane
Do króny na hłowje žu jej wschě splecźene.
Kak běła jej kapa a kschidłata
Tak khrobłemu wětsikej wobara!

Sserbska ty holicźka,
Pyschna a bantata!
Nježny twój žmějk nam wschěm wutroby sajał je.
Parlicźki běłe, kaž we symje nowy žněh
Cźi s huby žo Twojeje sybola.
Ty nihdy nam njebudźesch sabyta!

Budź pschezo ponižna,
Bohu wscha podana!
Sskužiš-li hordoscźi, swjerschnoscźi na semi tu,
Wosmje Cźi Bóh Knjes tu nježnoscź a rjanoscź wschu. —
Njech, hdyž žo tu w žiwjenju widźimoj,
Sso pschezo we njewinje setkamoj! — Ł.

19. auguſta!

Dyrbjał woprawdźe mjes nami schtó bycź, kiž njeby wědźał, so žebi tutón dźeń wot njeho něschto wožebiteho žada, schtož žo po prawym sažo žamo rosumi, mjenujzy, so wón dźenža dźe a žwoje „haj“ praji wjednikej a kanzlerej Hitlerej? S tym dale wjedźemy a dale twarimy, schtož staj Hindenburg a Hitler hromadźe sapoczałoj, schtož ma nětko Hitler dokonjecź.

Tuž měj kóždy na kedźbu cźaž, kiž je postajeny, a tež papjerku a městno na njej, na kotrež ma kschižik sczinicź! A sdobom wimimy wjednika a wótzny kraj do žwojeje modlitwy!

S dawnych cźažow.

W Romje pschetwarjeja na Lateranje pschi zyrkwi Sswj. Jana. Pschi tym namakachu staru murju. Bamžowi starožitnoscźerjo měnja, so žu to powostanki prěnjeje kscheścźijanskeje zyrkwje, kotruž žu w Romje twarili. —

Pschi Morwym morju kaž dozyła w Palestinje žu pschezo sažo a sažo wurywarjo pschi dźěle. Tak tež njedaloko Jordana k połnozy Morweho morja. S tutymi chzedźa pschede wschěm swěscźicź, kajkeje nabožiny a wěry žu tam něhdy žydlaze ludy měli. Ghassulskich jich mjenuja a Ghassul je, kaž rěka, jene s tych 5 městow, wo kotrychž tež 1. knihi Mójsažowe rěcźa; schtyri s nich sniczi woheń. —

Tež po zyłej Němskej a dale wokoło pytaja a žłědźa, jo bychu dalscheho a drobnischeho swěscźili wo tym, schtož a schtó něhdy tu bě, a tež tu wožebje, kajka jich wěra bě.

Sserbske studentstwo — należnoscź zyłeho žerbskeho luda.

Dźenža seńdu žo žerbszy studencza k hłownej skhadźowanzy w Haßlowje. Pschi tutej składnoscźi dowolam žebi, žerbskej sjawnoscźi ras něschto wo naschich studentskich poměrach naspomnicź a wulki wusnam tutych praschenjow wusběhnycź.

Lud, kiž nima studowazych, to rěka, lud, kiž nima młodostneho sdźěłaneho doroszta, je k žmjercźi sażudźeny. Pschetož student ma bycź posdźischo noscheŕ nascheje kultury, płodźeŕ noweje kulutry, a student dostudowawschi je powołany, namrěwstwo naschich wótzow, zyłeho nascheho luda, žwěru hajicź, spěchowacź a dalschim splaham do wutrobow saschczěpicź. — Mamy w Sserbach hischcźe studentstwo, Bohudźak! — hacźrunjež dawno niz w doßahajej liczbje —, a mjes studentami wjele dobrych, žwěrnych, nadźije połnych

pachołow. Naschi ſtudencza wſchak nimaja, njech je to ras ſjawnje wuprajene, w rańſchich ſtronach naſcheje Łužizy wulkeje nahladnoſcze. Tam ſmy w doſcź cźežkich narodnych poměrach woſebje huſto doživili, kak ſo horliwi ſtudencza pſcheměnja do liwkich Sserbow, haj ſamo do renegatow a wotrodźeńzow. Na druhej ſtronje: nichtó nima prawo kritiſowacź, kiž ſam njeje pomhal tomu ſadźěwacź. **Pſchetoż naſche ſtudentſtwo njeje nihdy jenoż należnoſcź jednotliweho nana, macźerje, ani niz ſwójby, ně, ſerbſke ſtudentſtwo je należnoſcź zyłeho ſerbſkeho luda.**

Naſche ſtudentſtwo je we wulkej nuſy. Strach nam hroſy, ſo po někotrych lětach njeſmějemy dozyła žanych ſtudentow wjazy. Komu je w njeſměrnych hoſpodarſkich bědach hiſchcźe mózno, ſwojeho ſyna na ſchulu dacź a dołhe lěta hobrſke pjenjeſy ſwjeſcź?

A na pobrachowaze ſerbſke ſwědomje ſkorźimy, na bjeſſamołwitoſcź ſo hórſchimy! Wě też kóždy ſ naſ, ſchto ma ſerbſki ſtudent dźenſa wſchitko wuknycź, hdźe ma wſchudźom bycź? A ſchtó ma jemu ſerbſke ſwědomjo ſaſchcźěpicź, hdźe je k tomu ſkładnoſcź, hdźe? Njeje to naſcha winowatoſcź, woſebje ſaſo ſerbſkeje inteligenzy?

Kajka je to hobrſka ſaſkłužba ſerbſkeho nana, kajka cźeſcź, hdyž ſa ſwojeho ſyna telko wopruje — a ſam ſ toho niczo nima. **Pſchetoż dobry ſtudent ſłuži poſdźiſcho zyłemu ludej,** niz jenej ſwójbje. Njeje to wſchitko k naſchemu lěpſchemu, a nimamy my wſchitzy ſwjatu winowatoſcź, też ſwój mały wopor ſkładowacź a ſerbſkim nanam wulke cźeže pomhacź njeſcź?

Wukubłanje k ſerbſkoſcźi njemóže kóždy wonka wuknjecź, dokelž nima doſcź ſwiſtow ſe ſtudentami. Njech pak je wſchitkim, kotſiž ſo w tutym naſtupanju boja, tole ſaruczene: Domowina ſo tukhwilu ſe wſchej mozu do tutoho nadawka wali a jón pſchewjedźe; to je naſcha kruta wola. A ſaſtupjerjo Domowiny pſchińdu w bliźſchim cźaſu k Wam, też k Tebi a proſcha wo mały wopor ſa naſchich ſtudowazych. Njeſacźińcźe pſched nimi durje, njeſamkńcźe Waſche wutroby, ale dajcźe jim, ſchtož macźe, njech je mało, njech je wjele, a pomyślcźe na to: Schtož Wy woprujecźe, ſmědźa Waſche dźěcźi wuźiwacź, ſchtož Wy dawacźe, ſłuži zyłemu ludej! Njech ſo nichtó njeſapréje! Wſcho, ſchtož dźěłamy, cźinimy ſa naſch ſerbſki pſchichod. Tuž dopěrdka!

Skrucźmy ſo: Sserbſtwo ma tracź!

Pawoł Nejdo.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej je doſtała nowe ſakładne ſakonje, kotreż ſnutſkowne a ſwonkowne w njej rjaduja. Nationalſynoda bě 9. auguſta ſhromadźena a je hromadźe ſ duchownym miniſterijom wobſamknyła ważne ſakonje, mjenujzy: ſakoń wo wjedniſtwje Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje a krajnych zyrkwjow; — ſakoń, kotryž ſa wobſtacźe reformirrſkeho wěrywuſnacźa rukuje; — ſakoń wo pſchiſłuſnych duchownych a ſaſtojnikow; — ſakoń, kotryž wupraja, ſo ſu ſakońſke a ſarjadniſke pſchiprawy po prawu; — ſakoń, kiž ſnowa rjaduje, kak a kajke khorhoje maja Boże domy a dozyła zyrkwine domy pſchi woſebitych ſkładnoſcźach pokaſowacź. — W nationlſynodźe měješche prawiſnik Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje dr. Jäger, rěcź, w kotrejž wón ſakładne ſaſady noweho dźěła a žiwjenja evangelſkeje zyrkwje roſłoži. Drobniſcheho a woſebiteho ſ toho woſjewimy pſchi ſkładnoſcźi.

Žnjowy džakny ſwjedźeń ſwjecźa lětſa nětko wſchě woſady ſe ſwojim Božim domom prěnju njedźelu oktobra. Po ſtarym waſchnju by lětſa też we Łužizy mózno było, žnjowy džakny ſwjedźeń hižo poſledniu njedźelu julija ſwjecźicź tam, hdźež hacź ſam hnydom po domkhowanju žnjow tutón ſwjedźeń ſwjecźachu. So ſu hdy tak ſahe žnjowy džakny ſwjedźeń ſwjecźili, drje lědy ſchtó pomni.

Měſchane mandźelſtwa ſu ſtajnje w Němſkej pſchiběrale. W lěcźe 1905 wucźinjachu wone 9,12 prozentow, w lěcźe 1931 pak 16,11 prozentow. Potajkim je kóžde 6. mandźelſtwo we Němſkej měſchane. Najwjazy měſchanych mandźelſtwow ma Hornja Schleſyſka; tam je ſe 100 mandźelſtwow 62 měſchanych; mjes tutymi je ſaſo 61 evangelſko-katolſkich.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Dwójzy! Dopomnicźe ſo toho, ſchtož ſmy tu piſali, ſo tu na ſemi podeńdźenje ženje ſamolutke njeje, ale ſo je tu pſchezo dwójzy. Powſchitkownje na to njekedźbujemy, ale hdyž powěſcźe pſchińdu wo ſtruchłych podawkach a wo ſnjeſbożenjach, ſo tola naſtróžimy. A ſchto cźitaſche póndźelu 13. auguſta w nowinach? S Němkeje a Franzowſkeje dwě powěſcźi wo wulkim ſnjeſboženju na żeleſnizy; to jene kaž to druhe ſo ſta njedźelu 12. auguſta rano. W měſcźe Halle bě jich 160 ſranjenych, mjes tutymi 17 cźežko a dwaj morjenaj. Pola města Avignon w Franzowſkej bě jich 55 ſranjenych, mjes tutymi 30 cźežko, a 8 morjenych. — To wſcho je naſtróžaze doſcź; ſdobom wabi pak to też, ſo podnuricź do myſlenja a niz ſ lohka nimo hicź. — Dozyła pak běchu póndźelſke nowiny też hewak połne powěſcźow wo ſnjeſbożenjach, woſebje takich ſe żeleſnizu a autom. S nich wucźitamy ſebi pak wſchitzy też tu pſchiſłuſchnoſcź, ſo mamy na żeleſnizy, ſo mamy hdźežkuli a kažkuli ſmy duzy po pucźu, kedźbowacź ſami na ſo a na druhich, pſchede wſchěm na dźěcźi, ſo bychmy ſo ſchkody ſminyli.

Wobydlerſtwo Němſkeje. W lěcźe 1925 bydleſche w Němſkej — ſe Saarſkej krajinu — 63 179 099 wobydlerjow. Po poſlednim ludliczenju bydli tu nětko 66 048 461. To je jich 2 869 362 wjazy. Mužſkich je wjazy 1 516 989; to je 5 prozentow; žónſkich je 4,1 prozent wjazy. Mjes tutymi 66 048 461 wobydlerjemi je 32 101 312 mužſkich.

Na pucź.

Moja duſcha je cźicha k Bohu, kotryž mi pomha. — Pſ. 62, 2. — Tuto ſłowo Biblije lubowaſche pſchede wſchěm němſki preſident ſ Hindenburg.

Liſtowanje. Sa 13. po Tr.: T. w B. — Sa 15. po Tr. B. w B. — Sa 15. po Tr. H. w P.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenježkow.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čisło 34

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 26. auguſta 1934 Bautzen

13. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jak. 2, 13—17.

„My ſa to mamy, ſo cžlowjek prawy budźe bjes toho ſakonja ſkutkow, jeno pſches wěru.“ Tak wucži doraſnje we ßwojimaj liſtomaj na Romſkich a na Galatiſkich japoſchtoł Pawoł. Ale runje tak doraſnje piſa japoſchtoł Jakub tu we ßwojim liſcže: „Schto pomha, lubi bratſja, jeli ſo by ſchtó rjeknył, ſo ma wěru, ſkutki pak by njeměł? Móže jeho też tajka wěra ſbóžneho ſcžinicź?“ Njerěcžitaj pak tu wobaj japoſchtołaj ßebi napſchecžo? To ßo woprawdźe tak ſda a někotry je toho měnjenja. Ale ně, to je njemóžno, potom jedyn ſ njeju njeby Boże ßłowo wucžił. Tu ſda ßo nam jenož napſchecžiwnoſcź bycź. Wěra a ſkutki ßu kaž dwaj bokaj pjenjeſa. Pawoł wucži na ſprědkny bok, Jakub na ſpódnju ſtronu kedźbowacź. Ale ſprědkny a ſpódni bok njemóżeſch jedyn wot druheho dźělicź a jedyn bok pſchecžiwo druhemu wudacź. Runje tak njemóżeſch wěru wot ſkutkow a ſkutki niz wot wěry torhnycź a dźělicź. A też Jakub njecha wěru a ſkutki, ale chze morwu a žiwu wěru pſchecžiwo ßebi ſtajicź. Jenož žiwa wěra ma płacžiwoſcź a hódnotu. So bychmy Jakuba prawje ſroſumili, praſchejmy ßo jeho: Schto je žiwa wěra? a w cžim leži jeje płacžiwoſcź a hódnota?

Schto je žiwa wěra? Móže dozyła druha hacž žiwa wěra bycź? Wěra je najnutskniſchi ſwiſk a ſwjaſk ſ Bohom, ſe žórłom wſcheho žiwjenja, wěra je njekhabłata dowěra na Božu dobrotu a hnadu. W nuſach žiwjenja, w ſtyſknoſcžach ßwědomja ßo pſchi Božej Wótznej wutrobje wukhowacź, ßebi wěſty, ſo njebudu ſaſtorcženy Khryſtuſa dla: to je wěra. Tajka wěra cžini naß, też w tyſchnoſcžach, ſtroſchtnych a wjeßełych a dawa nam dowěru a nadźiju też ſa wulki dźeń ßudźenja. — A tola, tak měni Jakub, móže to morwa wěra bycź. Žiwa wěra njeje jenož wotpocžowanje w Boſy, ale ſkutkowanje, niz jenož doſtawanje, ale ßobudźělenje. Wěra, kiž je woprawdźe žiwa, njemóże bjes wotßudźeneje a pohnuwajeje mozy a wliwa na naſche žiwjenje woſtacź. Ty chzeſch Boże dźěcžo bycź. Móżeſch jako tajke hrěcha ßłużomnik woſtacź chzycź? Hdyž twoja wěra tebi hrěchow wodacže ſwěſcži a tola tebi njeda mozy, ſprawny, ſpokojny, wěrny, měrny, ſnjeßliwy, pózcžiwy a cžeſtny bycź: hacž potom twoje njeprawe a njepózcžiwe žiwjenje ſaßo njeſaniczi troſcht wěry? Wěra bjes ßwjeczenja žiwjenja njeje niczo hódna. „Wěra, hdyž nima ſkutkow, je wona ßama w ßebi morwa.“ Kołwokoło tebje ßu twoji bratſja a ßotry. Woni ßu Boże dźěcži kaž ty. Móżeſch pſchecžiwo nim ßwoju wutrobu ſtwjerdźicź? Hdyž twoja wěra tebje ſ Bohom ſwjaſa a niz też ſ tymi, kiž jemu pſchißłuſcheja, hacž potom twój ſwiß ſ Bohom njebudźe ſaßo woßłabicź, njebudźe napoßledk roswjaſany? Wěra bjes bratrowſkeje luboſcže nima žaneje hódnoty, njeje k niczomu. Wěra, hdyž nima ſkutkow, je wona ßama w ßebi morwa. A na ſkutki luboſcže Jakub dźenża woßebje pokaſuje. „Hdyž by bratr abo ßotra nahaj bytaj a nuſu měłoj na wſchědnej žiwnoſczi a něchtó mjes wami by k nimaj rjeknył: Dźitaj ſ měrom, wohrěwajtaj ßo a najěſtaj ßo, wy pak jimaj niczo njebyſchcže dali, ſchtož cžełu trjeba je; ſchto by jimaj to pomhało?“ Mjes mordarjow padnjeny na dróſy, khudy Lazarus pſched durjemi bohateho, tón kiž ma ßo w ßwojim hoſpodarſtwje ſ nuſu běd̄zicź, kiž pſches njeſbožowne wobſtejnoſcže je wokhudźił, pſches woheń wo wſcho pſchiſchoł, kiž hłodu a ſymu mrěje: ſchto ßu tebi cži a ſchto ßy ty jim? W nich tebi Knjes Khryſtuß napſchecžiwo ſtupi, kiž praji: „Schtož wy cžinili ſcže jenemu mjes tymi mojimi najmjeńſchimi bratrami, to ſcže wy mi cžinili.“ Pſches nich njewidomny Bóh do tebje ſakłapa, ſo by dźak, kiž ßy jemu ſa wulzy wjele dobrotow winojty, na nich wotpłacźił pſches ſkutki ßmilnoſcže. Wſchitzy tucži ſprózni a wobcžeżeni maju ßo na Boha ſpuſchcžecź, ſo budźe ßo na nich

ßmilicź. Kak pak Bóh jim pomha? Ty dyrbiſch jeho grat bycź. Spodźiwnu pomoz, kotruž ſcźele, chze jenoż pſches tebje póßłacź. W tebi chze k nim pſchiſtupicź jako wumóżeŕ ſ wſcheje nuſy. Chżył ty tehdy jich wotbycź ſe ßłowami, ſ pobożnymi a maſnymi rěcźemi? Te njejßu niczo hódne. Skicź jim jěſcź, draſtu, hoſpodu! „Schto pomha, lubi bratſja, jeli ſo ſchtó by rjekŋył, ſo ma wěru, ſkutki pak by njeměł.“ Mjenuj ßebje też najwěriwiſcheho! Njecźiniſch=li miłoſcź na tych, kiž Bóh tebi połoži pſched durje, nichtó na twoje ßłowo wjele njeßadźi. Schtož je we wutrobje żiwe, dyrbi w żiwjenju ßo ſjewicź. Wěra, kotraž ßwoje korjenja ſanuri do Boha, dyrbi ſa wupłód měcź ſkutki ßmilnoſcźe. Hewak je morwa, hewak wěra njeje. Jenoż żiwa wěra ma płacźiwoſcź a hódnotu.

W cźim leży płacźiwoſcź a ſchto cźini ju hódnu? Wona wobcźeżenym pomha a dawa rad, hdźež je nuſa, wědźo: ſchtóż khudym da, požcźi Bohu a Bóh płacźi ſ bohatej danju wrócźo; Bóh pjelni temu, kiž ßo ßmili, pſchezo ſaß ruzy ſnowa, ſo móże pſchezo ſaß ßmilnoſcź cźinicź. Żiwa wěra pſchinjeße pomoz pſches ſkutk. Wěſcźe je wjele ßebicźiwoſcźe w ßwěcźe. Ale runje w nětcźiſchim cźaßu ma po wole naſcheho kanzlera wſchěmwużitnoſcź prjedy ßebicźiwoſcźe hicź. A wěra, kotraž je pſches luboſcź dźěława, njeje hiſchcźe wuwumrěła, cźini mjelcźo wjele dobroty a hdźež ßwoje dary wudźěli, tam njepſchikŋyje jenoż nahotu, njeſpokoji jenoż hłód, njewobali jenoż ranu a njeſetŕeje jenoż ßylſu, tam troſchtuje wutrobu, ſo je wjeßeła a ßo podda Bożej woli. Njech cźeźkoſpytani jenoż najprjedy luboſcź pola cźłowjekow namakaju, tuž budźa też ſaß do Božeje dobroty wěricź. Skutki luboſcźe ſkutkuja dale hacź něktorŋ myßli: pokażu wutrobam pucź a twarja Boże kraleſtwo na ſemi. Żiwa wěra pomha wobcźeżenym na cźěle a na duſchi. A ßama ma ſ teho bohate żohnowanje. Kóżdy dobry ſkutk ma ßwoju miſdu w ßebi. Wutrobu ſcźini wjeßełu a poßŋlni wědomoſcź, ſo je pola Boha w hnadźe. Ta je tebje pohnuła a nucźiła k ſkutkam jeho cźeſcźe a to tebje w twojej wutrobje ſwjeßeli, też na dźeń ßudźenja. Dźeń ſapłacźenja pſchińdźe. A po cźim ſapłacźi tebi Bóh? Jakub praji: „Njeßmilny ßud na teho póńdźe, kiž ßmilnoſcźe njeje cźinił, ale ßmilnoſcź ßo khwali pſchecźiwo ßudu.“ A Jeſuß ßam praji: „Sbóżni ßu cźi ßmilni, pſchetoż woni budźa ßmilnoſcź doſtacź.“ A kak budźe prajicź na ßudnym dnju k tym na ßwojej lěwizy: „Ja ßym hłódny był, a wy njejſcźe mi jěſcź dali. Mi je ßo picź chżyło, a wy njejſcźe mi picź dali. Ja ßym nahi był, a wy njejſcźe mje wodźewali. Dźicźe prjecź wote mnje, wy ſaklecźi, do wěcźneho wohnja.“ Běſche=li pak twoje żiwjenje ſe ſkutkami ßmilnoſcźe wupjelnjene, móżeſch ſtroſchtnje Boži ßud wocźakowacź. „Ssmilnoſcź khwali ßo pſhecźiwo ßudu.“ Też Pawoł praji: „Bóh budźe kóżdemu dacź po jeho ſkutkach.“ — Tuž njewuſtawaj w ſkutkach ßmilnoſcźe. Hladaj ßo jenoż ßebicźiwych myßlow na miſdu we wěcźnoſcźi. W Augsburgſkim wěruwuſnacźu w 20. ſtawje je wuprajene: „Dale ßo wucźi, ſo dyrbja ßo dobre ſkutki ſtacź, niz ſo bychmy ßo na nje ſpuſchcźeli, ſo chżyli ßebi hnadu ſ nimi ſaßkużicź, ale Boże dla a Bohu ke khwalbje. Kóżdy cźaß jeno wěra hnadu a wodacźe hrěchow ſapſchimuje. A dokelž ßo pſches wěru ßwjaty Duch dawa, je ſ tym też wutroba pſchihotowana, dobre ſkutki cźinicź.“ Tuž dźerżmy ßo we wěrje Jeſom Khryſta, Božeho a cźłowſkeho Ssyna, jenicźkeho wumożerja, kotryž nam je ſcźinjeny wot Boha, ſo bychmy ßo hnadneje powěſcźe evangelijona wo naſchim wumóżenju pſches njeho a wo měrje w jeho kſchiżu troſchtowacź móhli, bjes kotrehož wſchitka khutnoſcź ſakonja, wſchitka próza ßwjecźenja, wſcha ſaßkużbnoſcź w ßwěcźe, wſchitko woporniwe ſkutkowanje luboſcźe naß tola nihdy njemóże pſched Bohom prawych ſcźinicź a nam měr dacź, kotryž wukonja jenicźzy ſjednanje w Khryſtußu w naſchich wutrobach. Ale hdyž ßo troſchtujemy hnady Bożeje we evangeliju, prawychcźinjenja hrěſchnikow pſched Bohom jenoż ſ hnady pſches wěru do Khryſtuſa, hladajmy ßo tola też, ſo pſchi tom njeſabudźemy khutnoſcźe ſakonja. Żane ſpuſchcźenje hrěchow nam njeſpuſchcźi poßkużnoſcź ſakonjej. Khryſtuß njeje k temu wumrěł, ſo hrěſchimy na jeho kſchiż a hnadu, ale, kaž Pawoł a Pětr wucźitaj, ſo bychmy hrěcham wotemrjeli a prawdoſcźi żiwi byli. To je ta wěra, kotraž ma ſkutki, kaž Jakub praji. To je żiwa wěra. K njej dopomhaj nam Bóh pſches ßwojeho ßwjateho Ducha dale bóle. Hamjeń.

Wěra płodźi nadźiju!

Hłóß: Jeſuß moja nadźija.

Ssylna ruka Knjeſowa
Samoże mje k ßebi cźahnycź;
Wſcho je na mnje ważiła,
Tuž mi njeda nihdy padnycź.
Sbóżnik mój mje ſakhowa,
To je moja nadźija!

Widźu w ßwojej njewěrje,
So mohł w ſtraſchnej bitwje woſtacź,
Jeſuß podpjeruje mje;
Wot njoh' móżu pomoz doſtacź,
Dobycźe mi wobradźa,
To je moja nadźija!

Wobſkorża=li ſkórżbnik mje,
Sbóżnik mój mje ſaſtupuje;
Hdyž mje ſły duch traſchicź chze,
Mój Knjes próſtwy wußłyſchuje,
Je mi ruka pomozna.
To je moja nadźija!

Hdy by ſacźmiło ßo tu,
So bych w ſtyſknoſcźi ßo rudźił,
S njewěſtej ja krocźelu,
Wukhod pytajo, ßo błudźił:
Jeſuß mój kij, ßwětło ma,
To je moja nadźija!

Njech ßo ßwětej ſaſtyſchcźe,
W njeſbożu njech ſkiwli, ſtona;
Sswětej ſboże khabłaze
Sbudźuje jom' tuźne hrona,
Knjes je ſkała njehnuta,
To je moja nadźija!

Knjes chze ſ móznej ruku mje
Stworicź k ßwojej podomnoſcźi.
Tuž chżu ja też poniżnje
Jemu mjelcźecź w poßłuſchnoſcźi.
Tak ßym w ßudźe bjes ſtracha,
To je moja nadźija!

Jeho ruka dźerży mje!
Schtó dha tutón troſcht mi rubi?
To mje wjeß'li wutrobnje,
Schtož mój Sbóżnik ßwojim lubi!
Jeſuß wěcźnje wukhowa!
To je moja nadźija!

Jurij Bróſk.

Sswěrny.

Bě naležo lěta 1883. Pola wšy Weitra w Awstriskej hrajkaschtaj dwaj bratraj, jedyn 8 lět, druhi 4 lět stary, njedaloko torhazeje rěžki. Tuž so sta, so młódschi do rěžki padže. Starschi bratr chzyschе jeho wukhowacz. Tola tež jeho storhny woda sobu a njeseschе wobeju dale a precz.

A hdže jeju njeseschе. Njedaloko a niže městna, na kotrymž snjesbožischtaj, bě młyn. K tutemu bliže a bliže njesechu wody hólzow a bliže a bliže tež wulkemu młynskemu kołej — a tak bliže a bliže k smjerći. Pschetoz tuto hobrske koło njepuschći nikoho žiweho nimo. A tola so wjercźachu a wjercźachu. W młynje dźěkasche pilnje swěrny młynski.

Ale nadobo sasta koło so wjercźecz a młyn klepotacz. Cžicho bě. Psches cžischinu klinczeschе stysknе wołanje hólzow. Bližeschtaj so runje kołej. Młynski wušłyscha kschiki, wuběža won a wucźahny hólzow žiweju.

Cžehodla bě młyn sastał. Bě 12 hodźin. W 12 hodź. sasta młynski stajnje na wokomik s dźěłom a sastaji stajnje tež młyn. Wón spěwasche pacźerje, ke kotrymž tola w 12 hodź. swón na wěži pschebiwa.

Pobožny młynski bě swěrny w dźěle, bě pak pschedewschěm swěrny w Božej słužbje. Tohodla wuswoli sebi jeho Bóh sa grat wumóz hólzow, hacžrunje wón nicžo wo tym njewjedźeschе.

Njedyrbimy my to pišacz: Sswěrny? Dyrbimy. Dyrbimy wošebje tež tehodla, dokelž s tutej swěru klaza w naschich dnjach, s tutej swěru, dozyła so modlicz a wošebje so modlicz pschi pschebiwanju.

Cžehodla to klaza? Njemyšla na to. Potom pak tež njemyšla na Boha a njemyšla na to, so rěkaja kschesćijan.

Cžehodla to klaza? Nimaja cžasa. Ale Bóh je jim tola cžasa dał, samo wošrjedź žnjoweho cžasa. Abo je wón cžłowjekam tutoho cžasa na žnjach dał tehodla, dokelž so njemějachu sa njeho cžasa ani powschitkownje ani pschi pschebiwanju wošebje?

Masch ty nětk cžasa? Ssy ty cžasa měł? Ssy ty swěrny Bohu? Njewěsch dha, so potom, hdyž swěrny Bohu sy, sy tež swěrny we wschěm, schto nadawk cźi a pschišłuschnosćz? Haj njepraji dha tekst 12. njedźele po Sswj. Trojizy: „Niczo so pak wjazy njepyta na sastojnikach hacž jeno, so swěrni namakani budźa“?

So smy my wschitzy sastojnizy, to tola wěsch. Hdyž hewak měnisch, so niz, w tym jenym pak tola sy: ty rěkasch kschesćijan, kschesćijanka, a kschesćijan — kaž kschesćijanka je sastojnik Boži tu na semi.

Biblija.

400lětny jubilej zyłeje wot Luthera pschełoženeje Biblije swjećimy lětša. Tohodla je Lutherowe město Wittenberg wuhotowało swjedźeńske hry. Tute budźeja 25., 26. a 29. auguśta a 1. a 2. septembra. Hracz tam budźeja: „Die Nachtigal von Wittenberg“ a to w dworje hrodu. Wjecźor po hrě budźe kóždy dźeń ludowy swjedźeń na torhoschczu. Na nim pschedstajeja so hry Hansa Sachsa; tohorunja budźeja spěwacz a wschelakeho se žiwjenja Lutheroweho cžasa pokasowacz. Na njedźelomaj, 26. auguśta a 2. septembra, budźeja swjedźeńske Boże słužby w měschczańskej zyrkwi. 26. auguśta wuhotuje so nimo toho wošebita jubilejna swjatocznosćz.

Sa cžasz zyłeho jubilejneho swjedźenja ma kóždy składnosćz, so wot wězywustojnych wjesćz dacz psches wustajeńzu, kotraž Bibliju a stawisny Biblije pokasuje, a runje tak psches wschě wusnamne městna tutoho swławneho Lutherowego města.

25lětny jubilej.

Schtó jón swjecźi? Wustaw: „Deutsches Institut für ärztliche Mission“ w měscze Tübingen. A to je ważny institut, kotrehoż skutkowanje njeje wobmjesowane na polo swonkowneho mišionstwa. So tomu tak, to spósnawa jich wjaz a wjaz. A sa njón wustupuje jich wjaz a wjaz, tak tež profesor D. dr. Albert Schweitzer, kotrehoż tež „doktora praléža“ mjenuja.

So by so jubilej tutoho skutka kschesćijanskeje luboscze hódnje poswjecźił, su mišionske konferenzy zyłeje Němskeje swój slět, kotryž dyrbjesche so tu we Łužizy w Herrnhucze jako „Herrnhutski tydźeń“ wuhotowacz, do Tübingena pschepołożiłe. Jubilej budźe 19.—23. oktobra.

Saz a saz smy słyšeli a cžitali, s kajkim wuspěchom a žohnowanjom runje lěkarjo a smilne sotry skutkuja na snutskowne a swonkowne dobre a lěpsche tych, mjes kotrymiž dźěłaja. Pschi składnosćzi tuteho jubileja wušłyschimy wěsćze drobnischeho s tuteho cźežkeho, ale pak tež sajimazeho dźěła. Tež nasche łopjeńko chze wo tym potom to a tamne powědacz.

S Ruskeje.

Wo Ruskej so nětkle wschelakeho pische, — tež wo evangelskich fararjach. Něhdy skutkowasche tam wjaz hacž 200 fararjow. S tutych dźěła tam hischcze jenoz 15. Ale tuczi njejsu cźi jenicžzy, kiž tam sa evangelsku wěru dźěłaja — a wojuja a wopruja. Nimo nich steji w tutym dźěle něhdze 30 młodych fararjow. Tuczi su swjetscha wucžomzy prědarskeho seminara w Leningradze. Tutón seminar wjedźe biskop Malmgren wot lěta 1926 sem a Gustav Adolfske Towarstwo pschedewschěm jón podpjera. — S tohole spósnajesch, kak móżesch tež ty wěrybratram w Ssowjetruskej na pomoz pschińcz. podpjeraj Gustav-Adolfske Towarstwo! —

Evangelske zyrkwinske žiwjenje w Ssowjetruskej spěchuje pak pschedewschěm skutk luboscze, kiž so mjenuje „Amtsbrüderliche Nothilfe“. To je mjeno sa pjenježnu sběrku, do kotrejež evangelscy duchowni po zyłej Němskej porjadnje kóždy měsaz składuja, so bychu pomhali wěrybratram w Ruskej a sdźerżeli tam evangelske zyrkwinske žiwjenje.

Wjetschi dźěl tutych pjenjes dostanje Gustav-Adolfske Towarstwo, so by s nimi podpjerało fararjow w Ruskej. Pjenjesy scźelu so w tak mjenowanych „Torgsinrublach“ a Ssowjetruska tomu hacž sem njewobarasche. To je wošebita pschiprawa sa wobkhad s tymi, kiž w Ruskej nusu tradaja. Nimo toho wužiwa Gustav-Adolfske Towarstwo pjenjesy sa to, so by fararjam a jich pschiwusnym, kotsiž w jastwach, lěhwach a we wuhnaństwje pschebywaja, žiwjenje s něczim połóżiło. Tole dozpiwa wono s tym, so póssłańki s zyrobu scźele. We tutym skutkowanju dostawa Gustav-Adolfske Towarstwo podpjeru tež wot dalscheho towarstwa, kotrež „Brüder in Not“ rěka. Tuto je sazo podźěł wulkeho pomozneho skutka Němskich sa hłodu tradazych Němzow w Ruskej, kotryž pod wjednistwom „Czerwjeneho kschiża“ steji.

My widźimy, so njejsu wosy wěrybratsja w Ruskej sabyczi a wopuschczeni. Sa nich skutkuje jich wjele w Němskej, pschedewschěm te runje mjenowane towarstwa a sjednoczeństwa. Schtóż chze s nimi sobu dźěłacz, wobrocz so na nje, abo wobrocz so na swojeho fararja, kotrež dalsche rad wobstara.

Wopominacź a rospominacź.

Němski preſident generalny pólny marſchall je nam ſawoſtajił wulke, khutne žkowa, kotrež jenotliwemu kaž zykemu ludej pucź pokaſuja. W 32. cźišle tutoho łopjeńka žmy žebi tajke naſpomnili. Jene tu dźenža dodamy: **„Mojej ſtarſchej žo prózowaſchtaj, nam to najlěpſche poſkiczicź, ſchtož ſtarſchej ſamóžetaj: Dowěry poknu wěru do Boha a njewobmjeſowanu luboſcź k wótznemu krajej.“**

Schtó chzył prajicź, ſo to niz žkowo, hódne, ſ nim wopominacź toho, kotrehož cźeſcźujemy ſ mjenom: „Wótz wótzneho kraja“ a hódne, ſo jo najnutrniſcho rospominamy a wſchitko, ſchtož nam wſchitkim, młodym a ſtarym prajicź ma?

Ale ſchtóž ſ lohkej myžlu myžli, ſo je hakle pólny marſchall a němſki preſident ſ Hindenburg tak we wěrje ſtał, tón žo ſjebje — runje kaž žo ſjebje tón, kiž myžli, ſo wěra a modlitwa ſtaj něſchto ſa ſtare a najſtarſche lěta — abo ſa dźěcźaze. Cźitajmy, ſchtož młody leutnant ſ Hindenburg 1866 piſche; ſchtóž zyle ſažakły njeje, budźe druheje myžle niz jenož ale tež hotowy, žwoje žiwjenje hinak ſakładźicź tak, kaž bě je hižo młody Hindenburg ſakładźił.

Po bitwje pola Königgrätza piſaſche tehdy leutnant ſ Hindenburg, niz hiſchcźe 19 lět ſtary, žwojimaj ſtarſchimaj:

„Sswój ſaměr na wójnſkim polu žym dozpił, t. r. žym pólver wucźuł, žłyſchał kulki wſchelakich družin hwiſdacź, buch lohko ſranjeny; žym potajkim intereżantna wožoba, žym pjecź kanonow dobył atd. **Pſchede wſchěm pak žym ja Božu hnadu a žmilnoſcź žam na žebi naſhonił; jemu budź cźeſcź do wěcźnoſcźe. Hamjeń.**“

Runje tole wědźecź, ſo je młody Hindenburg tak ponižnje a tak roſžudnje žo k Bohu w kſcheſcźijanſkej wěrje wuſnawał, je roſžudne a pucź pokaſowaze nětkle pſchi nowych ſapoczatkach a ſakładźkach němſkeho luda.

Tuž wopominajmy jeho, tutoho wulkeho we wěrje a tohodla w žiwjenju a rospominajmy ſchto to nam chze a cźińmy po tym!

Zyrkej a ſtat.

— **Sserbſka hłowna prědarſka konferenza.** Pſchichodny ſchtwórtk 30. auguſta dop. ½10 hodź. žo žerbſka hłowna prědarſka konferenza ſeńdźe a to kaž hewak w Sserbſkim Domje w Budyſchinje. Wſchitke žobuſtawy žo naležnje ſ tym pſcheproſchuja.

— **Sserbſki ſeminar ſa ſtudentow bohoſłowſtwa** ſměje žwoje lětuſche ſwucźowanje wot póńdźele 3. ſeptembra hacž do žoboty 29. ſeptembra. Hižo doprědka wſchitkich wobdźělnikow žerbſkeho ſeminara do Khwacźiz witamy, kaž dotalnych tak tež tych, kotrychž prěni krócź lětża wocźakujemy.

Kſchcźeniza bu w něktorych wožadach bóle a bóle domjaza kſchcźeniza. A tola žłuſcha kſchcźeniza do Božeho doma. Tohodla je žo poſtajiło, ſo ma tež tam ſažo kſchcźeniza w Božim domje bycź. So žo w domje kſchcźije, dyrbi wuwſacźe bycź.

Palenje cźełow je 1. julija nowy ſakoń ſnowa ſrjadował. Sažadnje matej nětk pohrjebanje a palenje jenajkeho prawa.

Evangelſki farſki dom. Kak wulzy ważny je evangelſki farſki dom ſa zyły lud a kraj, pokaže ſcźěhowaze ſeſtajenje: Hacž do lěta 1900 je ſ njeho wuſchło 30 prozentow wſchěch žławnych lěkarjow, 40 prozentow juriſtow, 59 prozentow filologow — to žu pſchedewſchěm wucžerjo na wyſchſchich ſchulach — 44 prozentow pſchirodoſpytnikow, 52 prozentow wſchěch druhich žławnych cźłowjekow. Wumjelzy njeižu tu hiſchcźe žobu liczeni.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Eiſenachu** ſměje w ſeptembru ſwjaſk: „Martin-Luther-Bund“ žwój ſlět. Tutón chze pſchedewſchěm bycź wuſtup ſa ruſko-němſku zyrkej martrarjow. Ruſzy fararjo budźa tam pſchednoſchowacź wo martraŕſtwje Němſkich w Ruſkej. Tutón ſwjaſk prózuje žo ſ druhimi ſwjaſkami wo połóženje cźežkeje nuſy wěrybratrow w Ruſkej. Pſchirunaj k tomu tež, ſchtož w druhim naſtawku wo pomoznym ſkutkowanju ſa wobohich nuſutradazych w Ssowjetruſkej piſachmy.

Sakaſane je we wſchelakich kónczinach Němſkeje: wěſchcźicź a pſchedawacź ſpiža, kotrež wo kładźenju kartow, wo ſtajenju horoſkopa a wo wukładowanju ſnamjenjow a žonow jednaja. Dowolene je tam jenož hiſchcźe, ſ rukow cźitacź, je-li ſo ma to wědomoſtneho raſa.

Evangelſzy Němzy w južnowjeczornej Afrizy. W tutej něhduſchej němſkej koloniji žydli dźenža hiſchcźe něhdźe 10 000 Němſkich. Něſchto mjenje hacž 7000 ſ nich je evangelſkeje wěry. Woni žu roſdźěleni do 13 woſadow. Najwjetſcha ſ nich je Windhuk; wona ma wjaz hacž 2000 duſchow. Najmjeńſcha je Walfiſchbucht; wona ma jenož 175 duſchow. Tute woſady tworja wot lěta 1926 žem Němſku Evangelſku Synodu Južnowjeczorneje Afriki. Tuta prózuje žo wo krute ſwiſki ſ zyrkwju domiſny.

S **Ruſkeje.** Kaž jena ſ italſkich nowin piſche, je Ssowjetruſka wyſchnoſcź najſtarſchu zyrkej měſta Kiew, žławnu baſiliku St. Sophia, ſawrěła. Tutón Boži dom je ſnaty dla žwojich drohotnych moſaikow. W poſledním cźaſu mějachu w tutej zyrkwi we wukrajinſkej a ſtaroſłowjanſkej rěcźi Boże žłužby. A ſchto budźe nětk? Tutón najſtarſchi Boži dom zyłeho měſta je nětk ſarjadniſki dom ſa někajki rataŕſki wokrjeż.

Finiſka ma dobre 3½ milijona wobydlerjow. S tutych je 97 prozentow evangelſkeho wuſnacźa, mjenujzy 3 580 027. Evangelſka zyrkej ma tam arzybiſkopa a 5 biſkopow; zyły kraj je do 5 biſkopſtwow roſdźěleny a ma 598 woſadow a 565 fararjow. Romſko-katolſkich bydli jenož 1391 w kraju. Grichiſko-katolſkich je jich tam něſchto mjenje hacž 70 000.

W **Paleſtinje** žu ſažo ras Židźa a Arabojo do žo ſraſyli. Bliſko měſta Jaffa w žydliſchcźu Hedera naſta mjes Židami a Arabami krwawne wojowanje. Jedyn Araba bu morjeny. Polizija wobara dalſchim ſraženjam. — Njedawno piſachu nowiny wo wjetſchim krwawnym wojowanju pſchecźiwo Židam we wjetſchim měſcźe połnózneje Afriki.

W **Jeruſalemje** wudyri w němſko-evangelſkej farje woheń. Wón drje je pſchi wuporjedźenju tſěchi naſtał. Schkoda, kotraž ſ tym twarjenju a nadobje naſta, naruna ſawěſcźenje.

Na pucź.

Schtož cźłowjek žyje, to cźłowjek žněje.

Liſtowanje: Sa 14. po Tr. B . . . r w B. — Sa 15. po Tr. H. w P.

Samoſkity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaczi ſchtwórcź lětnje 108 pjenježkow.

Čišło 35

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 2. septembra 1934 Bautzen

14. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Phil. 3, 12—16.

My kſcheſcźijenjo mamy ßo dwejow ſtrachow hladacź, ſo bychmy prawy pucź k ſbóžnoſcźi namakali. Prěni ſtrach je, ſo lěni ruzy do klina położimy a měnimy: Bóh wſchak wſchitko we mni dokonja, tuž njetrjebam ja ßo prózowacź ani wo wußwjeczenje ßwojeho žiwjenja wojowacź. Druhi ſtrach pak je tón, ſo na ßamßnu móz pſchewjele dawamy a ßo błudnemu měnjenju podawamy, jako móhli my ßami ſe ßobu to dozpěcź, ſchtož Bóh ßebi wot naß žada, ßwoju dokonjanoſcź, hdźež tola płaczi: „Móz naſcha dobycź njemóže.“ Wot ßwjateho japoſchtoła Pawoła mózemy woboje wuknycź, prawu ponižnoſcź, kiž ßo jenož na Božu móz ſpuſchcza, a prawu pilnoſcź, kotraž ßamßne mozy napina. K tomu Pawoł nam dźenża pſchiwoła: S kſcheſcźijanom bycź to rěka:

Niz wobßedźecź, ale ſapſchijecź,
niz wotpočowacź, ale wojowacź,
niz wróczo, ale doprědka hladacź.

„Niz jako bych to ßame hižo ſapſchijał abo hižo dokonjany był“, to ßu ßłowa ſ erta najwjetſcheho wſchitkich ßwjatych japoſchtołow. Wón, kotremuž běchu Boże potajnſtwa woßebje ſjewjene, wón, pſches kotrehož ert ßu ſtotyßazy k wěrje pſchiſchli, wón, kiž w nutrnym towaŕſtwje wěry ſe ßwojim Sbóžnikom ſtejeſche, tutón praji, ſo njeje ani Khryſtuża ani kſcheſcźijanſku dokonjanoſcź doſpołnje ſapſchijał. Sbožo w Khryſtużu jemu žane wobßedźeńſtwo njeje, ale něſchto, ſchtož dyrbi ßebi wſchědnje ſnowa dobycź. Kak dźiwni ßu tola někotſi kſcheſcźijenjo. Woni njejßu ſkoro niczo ſa Khryſtuża cźinili, ßu ſdaleni wot kſcheſcźijanſkeje dokonjanoſcze, a tola tak cźinja, jako bychu wſcho měli, ſchtož k ſbóžnoſcźi trjebaju. W tutej ſtraſchnej ßłepoſcźi tež my k wulkemu dźělej khodźimy. So ßmy kſcheſcźijenjo, to ßo ſa naß ßamo wot ßo roſumi. Ale, ßmy my ßo hižo ras ſ khutnoſcźu praſcheli, hacž naſche kſcheſcźijanſtwo pſched Bohom doßahnje? Sbóžnik nam pſchiwoła: „Sbóžni ßu cźi, kiž hłódni a lacźni ßu po prawdoſcźi“, my pak ßmy tak ßycźi, tak ſpokojni ſe ßwojim kſcheſcźijanſtwom.

Wěrne kſcheſcźijanſtwo žane wobßedźeńſtwo njeje, kotrehož mózemy ßo w dobrym měrje wjeßelicź, ale wottyknjeny kónz, ſa kotrymž mamy njewuſtawajzy ſtacź. Cźim bóle towaŕſtwo ſ Khryſtußom dozpějemy, cźim bóle ſpóſnajemy, kak daloko ßmy hiſchcze wot njeho ſdaleni. Tohodla praji ßwjaty Pawoł: „Ja honju pak ſa tym, hacž bych jo ſapſchijał, jako tež ja wot Khryſtuża Jeſuża ſapſchijaty ßym.“ W tamnej hodźinje pſched Damaſkom bě wſchak Knjes Pawoła ſapſchijał a jeho w ruzy dźerżeſche.

Tež po naß je njebjeſki Knjes ßwoju ruku wupſcheſtrěł. To je wón cźinił hižo pſchi naſchim wukſchcźenju, hdźež nam pſchiwoła: „Njeboj ßo, ja ßym cźe wumohł, ty ßy mój!“ W pobożnym ſtarſchiſkim domje, w ſchuli, w paczeŕſkej wucźbje, pſchezo je wón twoju duſchu ſapſchijał. A potom ſpomń na tamny ßwjaty wokomik, hdźež ty pſched Božim woltarjom poklakny a ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowi. Njejßy tehdy ſacźuwał, kak Sbóžnik pſched twoju duſchu ſtupi, ſo by cźe ſa ßebje žadał a tebi pſchiwołał: „Daj mi, mój ßyno, ßwoju wutrobu a njech ßo moje pucźe twojimaj wocźomaj derje ſpodobaju.“ A tež na druhe wſchelakore waſchnje je twój Sbóžnik ßwoju ruku po tebi wupſcheſtrěł, we wjeßelu a tyſchnoſcźi, na khorołożu a pſchi wotewrjenych rowach.

Haj, wón je naß wſchitkich ſapſchijał ſe ßwojej hnadnej ruku. Ale nětko njeßměmy ßo ſ tym ſpokojicź, ně, nětko dyrbimy my jeho ſapſchijecź, jeho wſchědnje nuts wſacź do ßwojeho žiwjenja, tak ſo budźe jeho wola naſcha wola, jeho móz naſcha móz, jeho žiwjenje naſche žiwjenje, doniž jeho jónu horka zyle njeſapſchimnjemy a wěcźnje njewobßedźimy.

Tu na ſemi pak nima kſcheſcźijan ženje wotpoczowacź, ale ſtajnje wojowacź

Schtóž měni, jako by hotowy kſcheſcźijan był, tón wſchak žanu pſchiczinu njewidźi, žo napinacź ani wojowacź. Wón žo ſ tym ſpokoji, ſchtož ma a je. Tajki chze žebi ſe žwojim kſcheſcźijanſtwom jenož žwoje žiwjenje porjeńſchicź a žwoje žwědomje ſpokojicź. Khryſtuß pak njeje k tomu pſchiſchoł, ſo by nam ſpodobne žiwjenje pſchinjeßł, ale ſo by naſche žiwjenje ſe žwjatym wojowanjom napjelnił. Wón praji: „Njepomyßlcźe žebi, jako bych pſchiſchoł, měr na ſemju póßłacź. Ja njejžym pſchiſchoł, měr póßłacź, ale mjecź.“ S tym měni wón to wojowanje, kiž wſchudźom tam naſtanje, hdźež žo ſchtó ſ zyłej wutrobu ſa njeho wuſnawa. Kſcheſcźijan ma wſchak žwoje pſcheßwědczenje pſchecźiſchcźecź pſchecźiwo wſchitkim ſadźěwkam bjesbóžneho žwěta. Tuto wojowanje ma žo pak pſchede wſchěm wjeſcź w naſchej wutrobje. Tam wſchak dwě mozy wo knježſtwo wojujetaj, móz Khryſtußoweje wěry a móz cźertowſkeje bjesbóžnoſcźe, móz žwětła a móz cźěmnoſcźe. My wſchak žami wěmy, kajka wójna je druhdy w naſchej wutrobje, kak huſto to dobre chzemy a tola to ſle cźinimy. Běda kóždemu, kiž wojowanju we žwojim žiwjenju ſ pucźa dźe, kiž pſched khutnymi rosßudźenjemi žiwjenja zoſa, kotremuž měr a wotpoczink lubſchi je dyžli ſbožo duſche.

Njebědźimy=li žo žwěru,
Ssmy=li lěni w bitwje,
Njepſchińdźemy nihdy k měru,
Zyle žmy bjes nadźije.
Jenož ſchtóž žo prózuje,
Njepſchecźela pſchewinje;
Schtóž chze kraßnu krónu dobycź,
Dyrbi w wótrej bitwje pobycź.

Tajke wojowanje njemóžemy ſ naſchej mozu wjeſcź, ale ſ tej mozu, kotruž Knjes nam ſpožcži, hdyž jeho proßymy:

Brónje podaj ſa wójnu,
Dopomhaj nam k dobycźu.

S kſcheſcźijanom bycź, to njeręka wrócźo, ale doprědka hladacź.

Swjaty Pawoł praji: „Ja ſapomnju, ſchtož ſ poßleda je a ſteju žwěru ſa tym, ſchtož ſprjódka je. Ja honju k tomu wottyknjenemu kónzej, ſa tym darom, kotryž pokaže to njebjeſke powołanje Boże w Khryſtußu Jeſußu.“

Wrócźo pohladacź na žwoje žiwjenje, to móže nam druhdy dobre bycź. Dopomnjecźe ſańdźenych hrěchow móže nam pomhacź, tute hrěchi pſchewinycź. Wrócźo pohladacź, to móže nam pak też ſchkódne bycź, mjenujzy hdyž na tym, ſchtož bě, wißajo woſtanjemy. Sswjaty Pawoł bě wot tych wuknył, kiž pſchi wulkich olympiſkich hrach napſchemo běhachu. Tucźi pſchi běhanju wrócźo njepohladachu, ale žwojej wocźi krucźe na pucź doprědka a na wottyknjeny kónz ſłożichu. Też my mamy běhacź a wojowacź a honicź, ſo bychmy wěcźnu krónu doſtali. Pſchi tym njeßmě nicźo ſańdźeneho a nicźo pódlanſkeho naſche myßle wotwobrocźicź wot wottyknjeneho kónza, wo kotryž dźe. Wjele hiſchcźe pſched nami leži, wjele mamy hiſchcźe žami na žebi dźěłacź, ſo bychmy wottyknjenemu kónzej, kſcheſcźijanſkej dokonjanoſcźi bliže pſchiſchli. Tudy na tutej ſemi ženje hotowi njebudźemy, tudy woſtanjemy khudźi, wojowazy, hrěſchazy cźłowjekojo. Ale to wěmy: jeli ſo žmy žo prawje bědźili a wojowali, potom budźe Boža hnada nam jónu daricź, ſa cźimž žmy honili: dokonjanoſcź, měr a wěcźne wjeßele pola Boha. Hamjeń.

Wěra do Jeſuża.

Hłóß: Wojuj prawje, hdyž ta hnada.

Jedyn Knjes a jena wěra,
Jedyn Sbóžnik wobſboża!
Jeho luboſcź, móz a žwěra
Wjedźe naß do žiwjenja.

Jedyn Knjes a jena wěra,
Jena žwjata kſchcźeniza
Wjedźe naž do ſbóžnoh' měra,
Do noweho naroda.

Jedyn paſtyŕ, ſtadko jene
Žiwe wěcźnje woſtanje,
S wěcźnej' žmjercźe wumożene,
Wěcźnu ſbóžnoſcź doſtanje!

Wěra w ſkutkach dar je Boži,
W bitwje wjedźe k dobycźu!
Kotrychž tón Duch Boži wodźi,
Boże dźěcźi, herbja žu!

Wumożene Boże dźěcźi
Pola Boha wěcźnje žu,
W njebjeßach we wěcźnym žwětle
Božu khwalbu ſpěwaju!

Herbja Boži, Khryſtußowi,
Maja kraßne bohatſtwo!
W hnadźe Božej žiwi, ſtrowi,
W njebjeßach žu měſchcźenjo!

Schtóž do Jeſom Khryſta wěri,
Tón ma wěcźne žiwjenje!
S Jeſußom na prawej cźěri
Domojkhód naſch ſbóžny je!

Jeſuß Khryſtuß, naſcha hłowa,
Sswój ſtaw cźehnje ſa žobu,
Wón naß lubje k žebi woła;
Sbóžni žu, kiž ſa nim du!

J. W.

Wartburg.

Luther žedźi cźiſche,
Tam na Wartburgu;
Wjele žedźo piſche.
Schto ma pſched žobu?
Knihi jara žwjate,
We rěcźi grichiſkej
Jemu pſchepodate,
K rěcźi macźeŕnej
Tam wón pſchełożuje
Sswjatu Bibliju.

Dale ani žłowcźka njewěm! Tu je mój pomjatk njeßmilnje ſapowědźił! To pak jemu nimam ſa ſło. Bě runje pſched 40 lětami a wot zyrkwje bu wudata mała knižka. Njepomnju wjazy jeje mjeno ani jeje ſpißacźela, jenož tute hróncźko wěm hiſchcźe, też wſchelake wobraſy: Luther ſ mandźelſkej, měſtacźko Eiſenach, woßebje pak hród Wartburg mam hiſchcźe twjerdźe w pomjatku. W ſchuli wo Lutheru rěcźachmy, tu wědźach, ſo je Wartburg daloko wot naß ſdaleny. Bych=li tehdy wědźała, ſo jón raz wohladam, bych drje njemohła cźaßa docźakacź. To je žo mi nětko doſtało!

Wot ſwjaſka towaŕſtwow „Ludſtwo a domiſna“ dóńdźe na Drježdźanſki „Cžornobóh“ pſcheproſchenje wot „Towaŕſtwa Sakſkich w Saarbrückenje“ w Saarſkej krajinje, na poßwjeczenje jich khorhoje. Franzowſojo ßu tam hiſchcże w krajinje. Tohodla bu to poßwjeczenje do Lutheroweho měſtaczka Eiſenach pſchepołożene. Ssobotu 5. żnjeńza dopołdnja ½10 hodźin dojědźechmy do Lipſka; wot tudy cžerjeſche dołhi ſpěſchnik je wſchěmi ſwjaſkowymi towaŕſtwami bjes pſchestacża hacž do Erfurta pſches rjanu krajinu nimo rjanych wjeſkow, kraßnych zyrkwinych wěžow ,hrodowych rospadankow. Rěka Saale wijeſche ßo ras k prawizy ras k lěwizy. Po moſcże wjazy króź pſches nju jědźechmy. Po pjecźich pſchijědźechmy do Eiſenacha a doſtachmy tam khmane bydlenje w hotelu „Karteuſerhof“.

Tu troſchku wodychnychmy, powjecžerjachmy. Po wjecžeri bě w hotelu „Fürſtenhof“ cžiche ſeńdźenje a powitanje. Swjaſkowy pſchedßyda knjes Pilz naß lubje witaſche, ſpomni na jemrěteho němſkeho preſidenta ſ Hindenburga, kotryż runje na marach leżeſche. Semrětemu wěnowachmy cžichu mjeńſchinu. Se wſchěch ſtron Němſkeje rěcžachu wotpóßłanzy towaŕſtwo.s. Domoj dźěſche drje kóżdy ſ tutej myßlicžku: „Bożo, wobradź nam jutſje rjane wjedro!“ A hlej, rano ßo módre njebjo pokaſa. 51 towaŕſtwowych khorhojow ſtajeſche ßo ½8 hodźin do cžaha pſched Lutherowy pomnik na Adolf Hitlerowym naměſcże. Jenoż my Sserbowki w draſcże běchmy ßobu w ßrjedźiſnje cžaha, jón do dweju dźělow dźělo.

Tu Boże ßłónczko cžopłe ſaßwěcži. Cžehnjechmy pſches měſtaczko na lěßne jewiſchczo; khorhoje ſtejachu tu w połwobłuku; my woſtachmy w ßrjedźiſnje. Tu bě nětko ßwjatoczna Boża ßłużba. Knjes direktor prědaŕſkeho ſeminara D. Hohlwein ſapocża ſ tutymi ßłowami „Lubi bratſja, hdyż ßmy tu do jeneje wożady ſhromadźeni w Khryſtußu, pſched wobliczom żiweho Boha, hiba naſchu wutrobu dźak a ſrudoba dla toho muża, kotrehoż je Bóh k ßebi ſawołał. My, kiż ßmy jeho pſcheżiwili, wěmy, ſchto ma to mjeno Hindenburg na ßebi. Wón je nam pokoſał, ſo mamy naſchu domiſnu cžeſcżicź jako něſchto wot wótzow namrěte.“

Prědarjowy hłóß klinczeſche jaßnje a mjehko. Rad bych jeho ſpěwacź ßłyſchała. Wón pak ſpěwał njeje. Poſawny piſkachu a wożada ſpěwaſche: „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam.“ Eswjata běſche cžiſchina pſchi ſpěwanju Knjeſoweje modlitwy. Sdobom pak ßo liſcżiczka wſchě hibotachu; miły wětſik pſchiſchumi, ſchumjeſche ſaßo precź, ßnano do Łużizy, powědacź, kak ßu Sserbja daloko precź wot domiſny, nutrni. 10 knjeżnjow pſchinjeße khorhoj na jědleńkowych hałožkach. Khorhoj bu roswita, wot prědarja poßwjeczena a to ſ tymi ßłowami: „Prěni poſtrow, kiż ty ſmahujeſch, ßłuſcha naſchemu rjekej Hindenburgej! Tute ßłowa żiwjenja pak cżi ßobu dam: Wir rühmen, daß Gott uns hilft und in ſeinem Namen werfen wir Panier aus. Das walte Gott, der helfen kann!“

Pſchedßyda Saarbrückenſkich ßo wutrobnje dźakowaſche; wupraji, kajke cżeże maja pod Farnzowſkej knucże wuſtacź a kak żedźiwje dźeń wólby wocżakuja, ßo nadźijejo, ſo potom ſaßo zyle k wótznemu krajej ßłuſcheja. 162 dnjow, potom je tón dźeń tu, hdźež móża ßwoje měnjenje ßwětej pokaſacź.

Khorhoji darichu ſapóßłanzy towaŕſtwow khorhojowe hoſdźe a banty. S tych 51 khorhojow doſta kóżda wot měſtaczka Eiſenacha běły bant ſ módrym wobrubom, w ßrjedźiſnje kſchiż k dopomnjenju na wopyt. Skónczńje pſchepoda pſchedßyda Saarbrückenſkich prědarjej rjanu knihu wo krajinje Saar a ſ tym běſche ßwjatoczńoſcź skónczena.

Dokelż běchmy tu na połpuczu na Wartburg, ßo tute ſta ludźi na horu hibachu. Tuż myßlach, tu je nuſne khwatacź, ſo do cžiſchcżeńzy njepſchińdu, tuż jenoż doprědka! Shubich mojich Sserbow. Sa druhimi dobywach ßo pſches keŕczinu. Tu bě ſkónczńje kałaty grot ſcżehnjeny. Dwaj zuſej knjeſaj mi pomhaſchtaj pſchelěſcź, ſo ßebi draſtu njerosdrěch. Cżopło mi bě, hdyż běch dóſchła. Stejach tu pſched twjerdźiſnu na horje, měſtaczko Eiſenach k nohomaj. Boże ßłónczko na nju ßwěcżeſche, ſo ßo wſcho ſyboleſche. Tola tu njebě khwile myßlicź a hladacź. Tamne cżrjódy ßo hiżo bliżachu. Dóńdźech po ſaſtupnu khartku a khwatach k wrotam. Na dworje hiżo cżrjódka ludźi cżakaſche na wjednika; k nim ßo pſchiſamknych; tu mózach wodychnycź. Wobhladach ßebi te twarjenja, kotreż dwór kołowokoło wobrubja. K prawizy bě twarjenje, hdźež Luther wot 4. meje 1521 hacž 1. měrza 1522 jaty jako „Junker Jörg“ pſchebywaſche, a Nowy teſtament do macżerneje rěcże pſcheložowaſche. Tudy je ßwjata Hilżbjeta po dworje khodźiła, je khodźiła dele do měſta k tym najkhudſchim, khorym a bědnym. Ssnano ſa 10 mjeńſchinow wjednik pſchińdże a mje ſ mojeho ßona wubudźi. Wjele ludźi bě dóſchło, tola mojich Sserbow njewidźach. Schto ßym wulkotne a kraßne, ale też ſchtoż ßym njerjaneho tu wohladała, to Wam, lubi cżitarjo, w pſchichodnym cżißle powědam. (Pſchichodnje dale.)

Zyrkej a ſtat.

Żnjowy **dźakny ßwjedźeń abo ßwjedźeń bura** ßwjecżimy lětża hiżo 30. ſeptembra, potajkim poßlednju njedźelu měßaza ſeptembra a dźeń do 1. oktobra. Jón ßwjecża wſchě wożady zyleje Němſkeje ßobu. Dowolene pak je, ſo ßo tam, hdźež ßu ſ dotalnym żnjowym ßwjedźenjom woßebite ſtare waſchnja, każ wokołocżahanje abo jědźenje ſ poßlednim żitom a druhe, ſjednocżene, wożadny woßebity żnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźi. Ale też tute wożady maja powſchitkowny ßwjedźeń 30. ſeptembra ßobu ßwjecżicź.

Muſſolini je na wſchěch ſchulſkich direktorow a rektorow wokolnik póßłał, w kotrymż doraſnje żada, ſo bychu w ſchulſkich hodźinach ſ dźěcżimi Nowy ſakoń cżitali a jón też pſchi roswucżowanju wużiwali.

Duchowni pobrachuja. Pruſka zyrkwina wyſchnoſcź je pſchehlad ſeſtajała wo wuprózdnjenych a niz ſaßo wobßadźenych farach. Tutych je hiſchcże pſchezo wjele, najwjazy w ſakſkej provinzy. 31. dezembra běchu tam ſ 1654 farow 532 bjes fararja. To je tſecżina! Braniborſka ma 237 wuprózdnjenych farow, Schleſyſka 130, Rańſchopruſka 105 a druhe provinzy mjenje. Mjes tutymi farami budźe też bórſy ßerbſka fara naſcheje wulkeje ßerbſkeje wożady Sslepo. So njeby trjebała dołho abo dożyła niz bjes ßerbſkeho fararja bycź!

Khorhoje na Božich domach. Mjes ſakonjemi, kotreż poßledńja nationalſynoda wobſamknu, je też ſakoń, kotryż poſtaja, kajke khorhoje maja ßo na Božich domach a tohorunja na druhich zyrkwinſkich twarjenjach wupowěßnycź. To ßu khorhoje Němſkeje a pódla njeju hiſchcże jako tſecża: krajna khorhoj. Druhe khorhoje, tak rěka w ſakonju, njeßmědźa ßo we pſchichodźe wjazy wupowěſchecź, potajkim też niz wjazy běła khorhoj ſ kſchiżom.

Swjaſk: „Bund deutſcher Heiden“ běchu w Badenſkej ſakożili. Po ßwojich wuſtawkach wotpokaſuje tutón ſwjaſk, kſcheſcżijanſtwo a zyrkwje. Badenſka wyſchnoſcź je nětko tutón ſwjaſk ſakaſała, dokelż pſchecżiwo kſcheſcżijanſkim zyrkwjam ſteji. —

Wschelake ſ bliſka a daloka.

Kedźbujcże! Pſchezo ſaźo je ſtyſchecź, tak nětkle ſaźo ſe wozow wokoło Budyſchina, ſo pſchińdu muźźy — móźa teź źónſke bycź — a nadběhuja tych, kiž ſu doma, ſo bychu knihi abo něſchto druhe kupili abo ſkaſali. Pſchi tym praja, ſo maja poručnoſcź wot hewak někoho. Budźcże wobhladniwi a njedajcże ſo ſatraſchicź. Macże myſl kupicź, wobhońcże ſo prjedy, jeli njewěſcże, ſchto cźinicź. Duchownych nadběhuja tajzy huſto ſe žadanjom, někajke poruczenje napiſacź a podpiſacź. Do toho je nětko teź zyrkwina wyſchnoſcź ſ wukaſom ſapſchimnyła. Wě dźe tola duchownym ſe ſadźerźenjom tajkich wokołoběharjow huſto njelubosnoſcże doſcź naſtało.

Najſtarſcha źona Němſkeje je źobotu 25. auguſta wumrěła: Marija Schrepperle w Lenzkirchu w Badenſkej. Wona narodźi ſo 6. junija 1828; bu potajkim 106 lět 2 měźazaj a 19 dnjow ſtara. Tſi dźěcźi ſu hiſchcże pſchi źiwjenju. Ssu 77, 74 a 72 lět ſtare. — Wyſoke to lěta. Wone pak nicźo na tym njepſcheměnja, ſo ſebi dźeń wote dnja rospominaſch: Schtó wě mój kónz, wón ſnadź je bliſko.

Wukrajina. W měſcże Lwowje ſb katolikojo wukrajinſki pſcheloźk Biblije wudali. Sapočatk tutoho lětſtotka wuda Britiſke Bibliſke Towaŕſtwo wukrajinſku bibliju, kotraź bu woźebje mjes wukrajinſkim wobydleŕſtwom Galiziſkeje a Wolhyniſkeje rosſchěrjena. Tutón wudawk je ſkoro rospſchedaty. Tohodla ſo nowy wudawk wukrajinſkeje Biblije pſchihotuje. Tutón chzedźa do orthodoxnych kaž do lutherſkich a reformirtſkich woźadow rosſchěricź. — To je runje tak prawe dźěło ſa tuto jubilejne lěto Biblije.

Ruſka. Jendźelſki arzybiſkop rěcźeſche w ſejmje wo hłodźe w Ruſkej. Wón měni, ſo je jich w Ruſkej na 6 milijonow ludźi hłodu wumrělo. W jenym ſ městow, kotreź mějeſche 240 000 wobydlerjow, je po jeho wuprajenju 40 000 ſ hłodom ſahinyło. W druhim měſcże, kotreź mějeſche 40 000 wobydlerjow, wumrě jich 40 prozentow, to ſu 16 000. Cźi, kiž ſu tam hiſchcże źiwi, jědźa woźebje pźy a kócźki; howjaſe mjaźo je tam žadny wobjed. — Nětko k tomu pſchińdźe, ſo je źo Ruſka pſchecźiwo pomoznym ſkutkam wuprajiła, kotreź ſ wukraja pſchikhadźachu; tak njeje wjazy wěſte, ſo tradazy dary doſtanu.

„Pomhaj Bóh“.

Saſſka krajna zyrkej je poſtajiła, ſo ma źo wot 1. oktobra tutoho lěta měźacźnje dwójzy „woźadne kopjeno“, kotreź wona wudawa, we wſchěch woźadach powſchitkownje rosſchěrjecź. Wſchě druhe woźadne kopjena, kotreź hižo mějachmy, tak na pſchikład w zylej Lubijſkej eſoriji, maja źo ſ tutym powſchitkownym woźadnym kopjenom ſjednocźicź. Jeniczźy naſche ſerbſke kopjeno „Pomhaj Bóh“ woſtanje, ſchtoź je było a kajkeź je było, dokelź je jeho ſtejniſchcźo a jeho dźěło, kotreź nětko hižo 44. lěto cźini, woźebite. Wono pak źo tutomu powſchitkownemu woźadnemu kopjenej pſchidruźi ſ runym prawom a wukhadźa dale kóždu źobotu pod wyſchſchim dohladom a ſarjadniſtwom krajneje zyrkwje. Dotalny redaktor naſcheho kopjena je źobu mjes redaktorami, kotrychź je krajna zyrkej ſa tuto nowe wobſchěrne dźěło ſa Saſſku poſtajiła a wobkrucźiła, kaž bě to teź w ſakońſkim kopjenu woſjewjene.

Tole dyrbjało nětko naš Serbow ſwołacź, ſo ſebi naſche kopjeńko do hiſchcże wjazy domow ſkaſamy, ſo źo wo jeho rosſchěrjenje prózujemy, ſo jo cźitamy. A runje tak dyrbi to nětko naš Serbow nawabicź, ſo ſa tuto kopjeńko dźěkamy a piſamy, ſo jo dale a bóle ſcźinimy woźadne kopjeno, woźadnika, jemu dopiſujo ſ woźadow. My Serbja chzemy dźakowni bycź, ſo mamy a ſo wobkhowamy źwoje kopjeńko. A knjeźa duchowni, kiž ſměja nětko měźacźnje ſa němſke kopjeno woźadne powěſcże podawacź, budźa teź ſ woźady powěſcże podawacź naſchemu ſerbſkemu kopjeńkej. Ale nimo toho je kóždy woźadny a kóžda woźadna, ſu wſchitzy Serbja, njech bydla hdźeź chzedźa, wutrobnje proſcheni, ſobu dźěłacź, a ſu ſtajnje wutrobnje witani ſobudźěłacźerjo a wutrobnje witane ſobudźěłacźerki — haj teź ſobudźěłacźerki! Runje mjes tymi — jich liczba njebě hacź ſem wulka — kiž redaktora najpilniſcho a najſwěrniſcho ſ pſchinoſchkami podpieraja, ſtej dwě ſobudźěłacźerźy. Dźak a ſława jimaj a wſchěm, kiž hacź ſem ſa naſche kopjeńko dźěłachu a piſachu Serbam k lěpſchemu a Bohu k cźeſcźi!

S tym wſchěm njech ſo njedadźa naſchi Serbja w Pruſkej ſamylicź. Naſcha krajna zyrkej wě, ſo naſche kopjeno „Pomhaj Bóh“ teź Wam, lubi Serbja w Pruſkej, ſłuži. Wono chce a budźe Wam dale ſłužicź, a wono proſy, powjetſchcże jemu polo a rum ſa jeho ſłužbu ſ tym, ſo Wy jemu wjazy a wjazy domow wotewricże, ſo jich wjaz a wjaz naſche kopjeno ſkaſa a cźita. Kóždy, kiž jo hižo ma, namołwjej druhich, ſo jo ſkaſaja, a prózuj ſo hewak ſa njo! A hiſchcże něſchto! Wy Serbja w Pruſkej, poſtarajcże ſo ſa to, ſo móże naſche kopjeńko teź Wam něſchto ſ Waſchich woźadow rosprawjecź a piſacź. W poſledniem cźaſu je to ſ tajkim dopiſowanjom ſ Pruſkeje [illegible]. Njech je kónz ſ tym a njech je teź tu nowy ſapočatk noweho dźěła ſa naſch ſerbſki lud, ſa naſchu evangelſku wěru a zyrkej a ſ tym ſdobom ſa naſch zyły lud a zyły wótzny kraj!

Jednore rosprawy móźeja źo, hdyž jara khwataja, we „Sserbſkich Nowinach“ wotedacź, hewak pak njech źo wſcho ſcźele do Noźacźiz.

Tak: Pomhaj Bóh Wam!

Wyrgacź, ſarař, ſamołwity redaktor.
Noźacźizy — Noſtitz, Poſt Weißenberg.

Na pucź.

„Jenoź Sswjate Piźmo je źwojim hłubokim ſpósnacźom ma bójſku móź, ale niz ſwjerćha, ně, w jeho hłubinach je to źiwjenje. Tohodla pytajcże w Piźmje. Wono je wucźaza kniha hłubokeho ſpósnacźa a kniha źiwjenja wſchěch cźaźow a ludow. Stara, ſprawna, wěrna Biblija je tu a ſteji tu pſchezo ſaźo na bitwiſchcźu a woſtawa dobycźerka. Wona je, kiž wo Jeſuźu źwědcźi: to cźini, ſo je njepſchewinjomna. S Piźma ſeſthadźa źłónzo, ſpósnacże Jeſuźa Khryſtuźa; a lud reformazije bě lud Biblije. My dyrbimy to teź woſtacź; hdyž to wjazy njejźmy, dyrbimy źo ſaźo lud Biblije ſcźinicź.“

Adolf Stoecker.

Cźitaſch Ty źwoju Bibliju wſchědnje abo tola ſnajmjeńſcha jónu ſa tydźeń?

Liſtowanje. K. J. W.: Doſtach a źo dźakuju. — Kni. L. w D.: Runje dóńdźe a póńdźe hnydom dale. Jara wulki dźak a niz mjeńſchu próſtwu wo dalſchu pomoz! Redaktor.

Sa 15. po Tr.: H. w P.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noźacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna předarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płacźi ſchtworcźłětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 36

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyšchinje 9. septembra 1934 Bautzen

15. njedźela po swjatej Trojizy.

List na Galat. 5, 25—6, 5.

„Njestarajcje so“, tak napomina naš sćenje dźenšnišcheje njedźele. Bóh dawa kóždemu wšědny khlěb, wón da swojemu šlónzu so swěcźicź na šlych a njeprawych a dawa deschcź na prawych a njeprawych. Njewuměrjomna je jeho smilnosćź; wschitzy su do jeho lubosćje wobšamknjeni! Njedyrbjeli tohodla wocźakowacź, so wschitzy bóle a bóle swojeho Boha pytaju a w jeho lubosćźi so khowaju? Wschak Bóh chce, so by wschitkim pomhane było!

Ale japoschtoł Jan pische tak rjasnje, so so namakaju tu Boże dźěćźi — to su cźi, kiž su so wot Boha narodźili —, a tam dźěćźi cźerta, kiž po Božej woli njecźinja a wo njeho so njestaraju. A japoschtoł Pawoł nam to se swojeho shonjenja wobkrucźa. Nichtó njemóže srjedźa stacź, kóždy ma so rossudźicź, na kotru stronu chce stupicź, a też nasch Sbóžnik to tak jasnje wupraji se słowom: „Schtóž njeje samnje, tón je pschecźiwo mi“. A jónu budźemy po tym sudźeni, hacź smy pšches Khrystuša prawdosćź Božich dźěćźi namakali abo niz.

W naschim tekscje nam Pawoł praji, so mamy we wschědnym žiwjenju so jako Boże dźěćźi wupokasacź. A kak to, nam wón pokasuje w tym, kak so Boże dźěćźi pornjo dźěćźom swěta sadźerža, to je:

1. hacź su próšdneje cźesćje lakomne,
2. hacź tomu pomhaju stanycź, kiž je wot něka jkeho pada pschekhwatany,
3. hacź spytaju kóždy swój skutk.

1. „Njebudźmy próšdneje cźesćje lakomni!“ tak so sapocźnje nasch tekst, „hdźež jeno jedyn druheho wabimy a sebi mjes sobu sawidźimy“. To so woprawdźe rědko njestanje, so dla próšdneje cźesćje, kotruž jedyn pyta a kotruž druhi jemu njepopscheje, so mjes sobu rossłobja, so hidźa, wobškorźuja, so pschešćěhaju. A niczo njeje tak njeduschne, haj tak cźertowske, so cźłowjekojo njebychu też w tym swoju cźesćź pytali. Tu so jedyn s tym khwali, so ani kemschi njekhodźi ani k spowědźi, tam jedyn, kak je cźłowjekow sjebał a so na njeprawe abo leżne waschnje wobohacźił; tsecźi sašo se swojim njepózcźiwym a njeporjadnym žiwjenjom. Druhy widźa swoju cźesćź w tym, so ludźo jich wobdźiwaju jich drasty dla, jich swonkowneje pyschnosćje dla, jim na tym leži, so njebychu druhy s nimi w tym nastupanju sobu mohli.

Skónczńje pak je jich też tajkich, kiž maja porjad w swojich wězach, kiž swěru swoje wobstaraju, su pschecźelni we wobkhadźe s druhimi — a schtó njeby to sa něschto dobre a khwalbyhódne měł! Tola, hdyž so w tajkim Boža wola njepyta, ale hdyž je to jenož cźesćźelakomnosćź, schto je to potom hódne?

Sso wě, tajka cźesćźelakomnosćź tcźi cźłowjekej hłuboko we wutrobje a schtóž chce ju pschewinycź, dyrbi so s Boha narodźicź. Boże dźěćźi njepytaju tajku cźesćź pšched cźłowjekami, wone chcedźa so swojemu Sbóžnikej spodobacź. Woni so njepraschcja: schto praja cźłowjekojo? ale: schto praji Bóh Knjes? Dźěćźi swěta maja swoju mjdu prjecź, hdyž so jim dostanje, schtož swonkowneho pytaju, a hdyž maja potom shonicź, so je było wscho sachodne, pyschne, próšdne. Njebudźmy próšdneje cźesćje lakomni! Jesuš je prajił: „Ja njepytam swoju cźesćź“, a tohodla je wón směrom snjeżł, hdyž su wo nim prajili: „Wón sakasuje, kěžorej dań dawacź, wón je złownik a towaršch hrěschnikow, wón je žracźk a winowy wopiłz, wón je samaritiski a ma cźerta, wón je Boha hanił“. Wón je też to njeżł, so su jeho kaž słóstnika kschižowali hromadźe s dwěmaj słóstnikomaj na drjewje hańby. Cźi, kiž su cźesćźelakomni, wjecźa so, hdźež je jim to móžno; woni njemóža sabycź a wodacź a su pschecźiwo něka jkemu

dobremu, hdyž pschi tym njemóža žwoju cžesću dobycź. Cžesćelakomnosć a hordosć je cžerta skutk, niz pak Khrystuža, nascheho Sbóžnika. Ssmy pak w duchu tuteho nascheho Sbóžnika žiwi, budźmy też duchownje smyšleni a khodźmy też w duchu!

2. Kak sadźerža žo dale Boże dźěcźi a dźěcźi žwěta, hdyž je něhdźe cžłowjek wot někajkeho pada pschekhwatany? Je móžno dozyła, so móža cžłowjekojo žo wješelicź, hdyž cžłowjek do hrěchow sapadnje? Bohužel je tomu tak! Wono žo husto dosć stanje, so tajkemu popscheja, hdyž je padnył, haj to rady hischće rosnoschuja. Myšla žebi, so žmědža na tajkim žudźicź kaž farisejski: „Ja žo cźi, Božo, džakuju, so njejšym kaž druzy, kaž tamny złownik“ — a tak žebi myšla, so žu tola wjele lěpschi dyžli tajki, haj so s kscheseźijanami tola niczo njeje, so žu jenoż hejchlerjo.

Druzy sašo maja sa tajkeho padnjeneho někajki cžłowóski trosćht a praja: ty njejšy prěni, kotremuž je žo to stało a njebudźesch też pošledni; woni njecźuja, so je to trosćht, s kotrymž cžert troschtuje, kiž chze, so by žo cžłowjek na to swucźił: hrěschicź, a so by žwědomnje cžłowjeka spało.

Schto budźe Jesuš k tajkemu žudźenju a k tajkej stej radźe prajicź? Wón, kiž je pschischoł do žwěta, so by pytał a sbóžne cžinił, schtoż je shubjene? Wón budźe žo naš praschecź, hacž žmy po radźe Pawoła cžinili, hacž žmy tajkemu padnjenemu s cźichim duchom pomhali, sašo stanycź a prawy pucź hicź. S tym žo Boże dźěcźi na to pokasuja, schto jim pschisteji. Jim je žel, hdyž bratr padnje; jim je njesnješliwe, so žo tajki wot Boha dźěli. Wone wědźa, so poroki njepomhaju, wone pytaju wjele bóle, jeho k pokucźe dowjescź a k lěkarjej duschow, so by spósnał a shonił žmilenje a žwěru žwojeho Sbóžnika. Boże dźěcźi to móža, dokelž žu duchowne a maja dosć cźicheje myšle; wone žebi na to myšla, kak lohzy móže też na nich tajke spytowanje pschińcź, wone wědźa, kak žłaba jich móz je a so móže też tón padnycź, kiž žo sda najžylnischi bycź. Tohodla njech nježe jedyn druheho wobcźežnosć! To je sakoń Khrystušowy. Dobry lěkař nježe žobu khoreho wobcźežnosć; wón pyta korjeń khorosćze, dóniž jón njeje namakał, so by khoremu pomhał. Starschej nježetaj dźěsćza wobcźežnosć; wonaj je njesastorcźitaj hdyž je njepošluschne, ale jo wocźehnjetaj, też hdyž jimaj prózy nacźini. Cźežke je husto žonje, wobcźežnosćze muža njesć a nawopak, husto też žušodej, njepschecźelstwo žušoda njesć a sle s dobrym pschewinycź. Boże dźěcźi hladaja na teho, kiž je jich wobcźežnosć nježł a kiž ju wschědnje nježe. Tak budźmy sćerpliwi, kaž je Jesuš sćerpliwy. Njesacźižń nikoho, też njedźakowneho niz! Boże dźěcźi cźinja, kaž Jesuš cźini, kiž nježe nasche khorosćze a nałoži žebi nasche bolosćze.

3. Kak sadźerža žo skóncźnje Boże dźěcźi a dźěcźi žwěta w tym, so ma kóždy pytacź žwój skutk? „Jeli so žo pak někomu sda, so wón něschto je, kiž wón wschak niczo njeje, tajki sjeba žo žam w žwojich myšlach; kóždy pak njech spyta žwój skutk, a tehdy budźe wón khwalbu měcź žam na žebi a niz na druhich.“ Kiž duchownje smyšleni njejšu, žu bórzy hotowi se žamopruhowanjom. My žmy wschitzy hrěschnizy — kak husto móžesch to žłyschecź, druzy maja hischće wjazy hrěchow — a w tym je jich žamopósnacźe wobsamknjene, kotreż wschak niczo njeje hacž žamosjebanje. Boże dźěcźi pak žłyscha: „Kóždy žwoje brěmjo ponježe“. Hdyž też maja druzy hrěchi, njewotbudu tola ja s tym žwoje hrěchi a njejšu tola moje hrěchi s tym mjeńsche! A tajkeho hordeho smyšlenja Boże dźěcźi ženje bycź njemóža, jako bychu hrěchi druhich wjetsche byłe; wscha hordosć je kaž schlewjeŕ, kiž nam njeda do snutskowneho nascheje dusche pohladacź. Khory njeje strowy s tym, so žu druzy też khori; wjele bóle Boże dźěcźi wschědnje pokutu cźinja a prosćha, so by jim Knjes Jesuš wotewsak wschě hrěchi, jim snate kaž jim njesnate, a podadźa žo zyle jemu, dokelž je wscho sbožo wobsamknjene w nim.

Tak njeje próždne praschenje, hacž žy dźěcźo Boże abo dźěcźo žwěta abo cžerta. Cźi, kiž Jesuša pschijimaju, tym dawa wón móz, so bychu Boże dźěcźi byli, kiž do jeho mjena wěrja, so bychu psches njeho też wěcźne herbstwo dostałe.

Hamjeń.

Wartburg.

(L. s D. pokracźuje.)

Cźicho, polni wocźakowanja dźěchmy po skhodźe sa wjednikom. Psches wuske, niske durje pschińdźechmy do hrodu žameho. Wysche durjow wiža, w 13. lětstotku s kamjenja wubity rycźeŕ: „Drachenritter St. Georg, der Schutzpatron der Burg“. Psches mały rumcźk stupichmy nuts do ruma, kiž mjenuja: „Elisabethen-Galerie“. To je wuska dołha rumnosć a wjedźe do hrodoweje kapałki. Na rańschej scźěnje žu widźecź wobrasy „Se žiwjenja žwjateje Hilžbjety“.

Hilžbjeta bě wuheŕska kralowska džowka. 21lětna wona jako młoda mandźelska krajneho hrabje Ludwiga Pobožneho žem na hród pschińdźe. To bě w lěcźe 1211. Rjana na postawje a wobliczu, wobdata s najwjetschim bohatstwom pychi a kražnosćzow bě wona pobožna. Wobdarowasche bohacźe khudych, hladasche khorych a cźinjesche wjele dobro'y. W lěcźe 1226 da wona „Hospital sa khudych“ pod hrodom twaricź. Tehdomny kanzler hnucźesche Ludwiga, jej tole cźinjenje sakasacź, dokelž jeje bohatstwo woteběrasche. Ludwig to njesakasa; ju jenoż napominasche, so njeby psche žwoju móz schła.

Rjany wěnczk powědańczkow a legendow žo wokoło njeje plecźe. Ras bě kěžor Bjedrich II. w žušodnym hrodźe na wopycźe. Też Hilžbjeta s mandźelskim bě proschena, njemóžesche pak tam dóńcź. Wschu drastu bě rosdariła. Samyšlena wona pschi wocźinjenym woknje stejesche. Tu pschińdźeschtaj dwaj jandźelaj s najrjeńschej žwjedźeńskej drastu sa nju. Tak stupi wona najrjeńscha psched kěžora.

Tola nětko k wobrasam, to běchu scźěhowaze: „Einzug Elisabeths in die Burg“, „Die Hungrigen speisen“, „Die Durstigen tränken“, „Das letzte Gastmahl“, — mjenujzy prjedy hacž Ludwig do kschižneje wójny cźehnjesche, — „Ludwigs Abschied zur Kreuzfahrt“, „Elisabeths Flucht“, Elisabeths Tod“, „Die Beisetzung in Marburg“. Najrjeńschi wobras pak je „Das Rosenwunder“.

Wo nim žo powěda: Hilžbjeta dźěsche psched wrota, nježelesche w schórzuchu rjane dary sa khudych; se žwojim płachcźom je trochu kryjesche. To njebě hischće ženje cźiniła. Pschijěcha jeje mandźelski jej napscheciwo. Trochu hněwny tuteho pschikrycźa dla žo wón ju wótsje wopraschа: „Schto njeżesch?“

Wona sastróżena wotmołwi: „Knježe, róže to žu!“

„Pokaž!“ rjekny Ludwig.

A hlaj, jako płaschcź wotwodźi, běchu tam najkražnische róże!

Wulkotny to wobras! Ludwig na konju žo k rózam kloni, jeho lěwiza žo schórzucha dótka, jeho wobliczo je s boka widźecź; Hilžbjeta hlada horje mandźelskemu do wobliczа s wócźkomaj, so njewěm, kak jej mjenowacź. Sda žo, so wona hischće njewě, so to róże žu. Na prawo Hilžbjety druha

žónska ponižna steji. Pschekhłapjena styknje ruzy. — Wobrasy je Moritz von Schwind w lěcze 1855 molował.

Stupichmy do kapałki. Wona bu natwarjena w 14. lětstotku. Tu widźimy mały woltař; na nim steji stara Boża Martra. Widźimy pischczele, też stary wobras se 14. lětstotka. Klětka je s lěta 1625; dwaj switej stołpaj ju dźerżitaj. Tu leži czernjowa króna s Palästiny a mjecz Gustav Adolfa. Poslednju žobotu w měšazu je tu Boža žłužba; sastupne kartki žo k tomu wudawaju. Wokna maja pišanu schkleńzu; jene pokasuje: „Człowjek mjes hadami a lawami". Dźěchmy wróczo do wjetscheje rumnoscze, kiž mjenuja: „Sängersaal". Wóczzy sahladatej žo hnydom na wulki wobras: „Der Sängerkrieg". Moritz v. Schwind je jón molował. Spěwajo staj žo tu měrikoj Heinrich von Ofterdingen a Wolfram von Eschenbach; poslednі bě dobyczeŕ. Wucžinjene bě, so budże tón, kotryž pschěhraje, na schibjeńzu powěšnjeny. Na wobrasu widźimy: Kad chze podležaneho pschimnyczś, so by jeho powješnył; tutón pada krajnemu hrabji Hermanej a jeho mandźelskej Sophiji k nohomaj na koleni. Sophija je postanyła a je jeho wobhnadźiła s tym wuměnjenjom, so žo tuto wubědźowanje sa lěto wospjetuje. To pak žo stało njeje. Pschiczina njeje snata. Dale žu widźecź na wobrasu wobšedźerjo hrodu s 19. lětstotka a pódla Wagner, Schiller, Goethe, List, Wilhelm v. Kaulbach poslednі je tam Luther jako scholar. 1925 bu tutón wobras ponowjeny.

(Pokracžowanje scźěhuje.)

Zyrkwinske waschnje.

Kak žo žlubjenaj pschi pschipowědanju mataj, je we wschelakich krajinach jara wschelako. Swjetscha bě waschnjo, — wono je žo bóle a bóle zhubiło, a to je schkoda! — so žlubjenaj pschi prěnim pschipowědanju kemschi pschińdźetaj. Derje a pschikładne by było, by-li žo tuto dobre waschnje sažo sakorjeniło a nz jeno to, ale so byschtaj tu też druhi krócź byłoj! Sslubjenaj staj tola tak najbóle wobdataj wot dobroproschenjow wožady a pod wuproschenym žohnowanjom Božim w Božim domje!

Se Ssmólnych hór pišaja, so je tam w jenym s zyrkwinych wokrjeżow waschnje, so žlubjenaj pschi pschipowědanju hromadźe wožrjedź wožady žedźitaj, hačzrunje tam hewak mužojo žami sa žo a žony žame sa žo žydaja. Schtó chzył prajicź, so tole njeje dobre a pěkne waschnje?

Kaž druhdźe njech też w naschich wožadach nasche prózowanje na to dźe, dobroproschenja sažo bóle sczinicź wožadny skutk a tych, sa kotrychž dobroproschenje czinimy, s wožadu sjednoczicź, — wěso dalokož to mózno. Sslubjenaj pak a tohorunja na pschi. njedźelniza po kemschikhodźe a nan pschi wosjewjenju naroda, czi wschitzy mózeja tehdy w Božim domje bycź, hdyž žo dźakowanje a dobroproschenje czini.

Snamjo sa to, so žo kschescźijenjo we wjele, schtož jich wěry je, wot najhłubscheho a najkhutnischeho wotžaleja, je też to, so maja tute dobroproschenja pschezo bóle a bóle sa formalnu wěz, kotraž dyrbi bycź, sa wosjewjenje jenož, a so bóle a bóle sabywaja, so je to dobroproschenje, to dźakowanje, so je ta modlitwa to hłowne a to wosjewjenje to mjenje ważne. Kschescźijenjo sanjechaja jara modlitwu a dobroproschenje, a to sažo, dokelž žo jich wjele wjele njemóże wjazy woprawdźe a w duchu modlicź, njemóże wjazy rěczeć s njebjeskim Wótzom w dźěczazej dowěrje, w kotrejž tu na semi rěczi lube dźěczo s lubym nanom. W tym pak tczi korjeń powschitkowneho njesbožowneho žiwjenja kschescźijanow. Jich dusha njenamaka wjazy w horzej, wěrjazej modlitwje měr a pokoj w Bosy a tak niz tu wobsbožazu, žylnjazu, troschtowazu móz, kotraž hakle smóžni, so tu na semi žu wěrnje sbožowni.

So bychmy my kschescźijenjo žo sažo k tajkemu wěrnemu modlenju pschedobyli! Tak by pomhane było jenotliwemu, haj zyłkej, ludej! Tak njebychmy wjazy, kaž na pschi. nětkole husto žlubjenaj cžinitaj, cźěkali se žrjedźisny tych, kiž žo sa naš modla, ale do njeje khwatali.

Modlitwa žama pak njeje waschnje, ně, tajka modlitwa je kruch nascheho žiwjenja a bycża. Bjes njeje tu niczo zyke, njeje nascha wěra niczo zyke!

Prósstwa k Jesußej.

Njech twoja luboscź hori
Sso w mojej wutrobje,
Njech ju też tajku stwori,
Kaž Marja měješche;
So by Cźe lubowała
A žo Cźi spodobała
Nětk a do wěczność cźe.

Wěř! jeno wěř!

Nałoż derje Boże dary!
Staroscź njeże cźe na mary.
Wěra je žrědk jeniczki.
Khoreho Knjes wustrowi!
Pój, prosch a žo dowěř Jemu,
Pschi nim czeknjesch wschemu skemu.

Zyrkej a stat.

Sakska krajna zyrkej wosjewja w žwojim sakońskim łopjenu, so wot nětka w tutym žwojim sakońskim łopjenu wjazy zyrkwinske sakonje njewosjewja, kotrež němski biskop w sakońskim łopjenu sa Němsku Evangelsku Zyrkej wosjewja. Do wobě łopjeni móże kóždy wožadny pola žwojeho fararja pohladacź.

Wschelake s bliska a daloka.

S Bukez. Njedźelu, 26. žnjeńza, nasch posawniski khor žwoje 10lětne wobstacże woswjeczi. K tomu běsche žebi žuždne khory pscheproszył, a dujerjo běchu pschischli s Hodźija, s Hrodźischcza, s Porschiz, s Khwacźiz, s Budyskeje Michalskeje wožady a s mišionskeho dujeŕskeho khora s Budyschina, tak so bě jich na 80 shromadźenych. Ssobotu popołdnju w Božim domje shromadnu pruhu wotměwschi wjecžornu hudźbu pschi zyrkwi poskicźichu. Njedźelu rano žo jich dźěło sahe sapocża, a to najprjedy s hudźbu w delnjej wšy; w 9 hodź. běchu w kražnje wupyschenym Božim domje žwjedźeńske kemsche, pschi kotrychž žylny khór wulkotnje nutrnoscź posběhowasche, a to wožadźine kěrlusche pschewodźejo kaž też wožebitu hudźbu poskicźejo, shromadnje a nasch khór žam. Farař Mjerwa rjanu a ważnu žłužbu dujerjow pod žłowo 1. Kor. 4, 1 a 2 staji, žo pschi tym dujerjam sa jich dźěło lubje dźakujo, jich do dalscheje žwěrneje žłužby wabjo a wožadu wo sdobne podpjeranje khora prosscho. Sswjedźeńske kemsche wěscze žwoje

žohnowanje pschinjeßu. Po tym dujerjo psched zyrkwju dalschu rjanu hudźbu poskiczichu. Pschi shromadnym wobjedźe žo mnohe lube žłowczko porěcza, a woßebje žo nasch khor pschekwapi a jwjeßeli, jo Hrodźischczanszy dujerjo jemu wulkotny wobras k dopomnjeczu na tutón žwjedźeński dźeń darichu. Popołdnju w 3 hodźinach běsche dujerska shromadźisna na turnarskim swuczowanischczu s mnohimi hudźbnymi darami kaž też s narěczu woßadneho fararja. Tak běsche dźeń sa dujerjow khětro napinazy, ale wěmy, jo woni radźi dźěłaja; a sa woßadu běsche dźeń s nowym dopokasom sa to, so móże žo wona wjeßelicź, so na tak rjanej wyschinje stejazy khor ma, a s njej wěso wschitke woßady, w kotrychž dujerjo runje tak žwěru dźěłaja njeßebiczńje, ale Bohu k czeszći a woßadnym k spomoženju. Njech žo naschemu dujerskemu khorej sakhowa jeho luboscź k nadobnemu a widźomnje žohnowanemu dźěłu! Dźak woßady je jemu wěsty.

Do Rakez žu sa pschichodnu njedźelu, 16. septembra, wschitzy pscheproscheni na žwjedźeń Swonkowneho Mißionstwa. Serbska žwjedźeńska Boża žłużba budźe w 2 hodź. Prědowacź budźe nam k. farař Handrik-Porschiski. Po žerbskej Bożej žłużbje pschisamknje žo němska žwjedźeńska Boża žłużba. Tuž, schtóž někak móże, dóńcź abo doječź do Rakez, žobußwjeczicź tutón žwjedźeń. Swonkowne Mißionstwo je tola było pschezo woßebita naležnoscź Serbow.

Hłowna žerbska prědarska konferenza bě schtwórtk, 30. auguśta, do Serbskeho Doma swołana. Hacžrunje wjedro hubjene, dóńdźe jich tola stóncžnje rjana cźrjódka. Praschenjow wschak ma nětkole kóždy wjazy hacž by móżno było je dojednacź. Po jawodnej modlitwje, w kotrejž na nasch cźaž a jeho woßebite praschenja a nadawki dźiwasche, rosprawjesche pschedžyda, k. wyschschi farař Sarjeńk, s krótka wo tym, schtoż bě po poßlednim poßedźenju ważneho było abo schtoż hewak nam měješe prajicź, jo bychmy cźim dokładnischo wo najnuśnischim porěczecź mohli. Mjes druhim sdźěli, kaž też hižo w naschim łopjeńku wosjewi, so žo nětko žerbski seminar sapoczńje a so do njeho 12 studentow abo hischcźe wjazy pschińdźe. Pscheproßy naß też na mißioniki žwjedźeń do Rakez, žwjecźimy jón njedźelu 16. septembra, kaž je też tu na druhim městnje wosjewjene. Nadrobnischeje rosmołwy pschinjeßechu nam praschenja noweho sarjadowanja we woßadach a w krajnej zyrkwi a tohorunja poruczene sarjadowanje woßadneho łopjena sa wschě woßady sakskeje krajneje zyrkwje. Tu měješe redaktor naschcho łopjeńka nadrobnischu rosprawu podacź. Nasch njedźelnik wobkhowa wschě dotalne prawa a ma žo bóle a bóle sczinicź woßadnik sa dwojorěczne woßady, wukhadźejo pod dohladom a po poruczności krajneje zyrkwje; redaktor žam je žobu mjes redaktorami, kotrychž je krajna zyrkej sa tuto nowe dźěło pomjenowała. — Pschirunaj też, schtoż tu 2. sept. nadrobnischeho wo tym wosjewichmy a cźitaj jo hischcźe ras. — Tuto sarjadowanje je sa naß Serbow swjeßelaze a pohonjaze; honi naß do pilnischeho a wobschěrnischeho skutkowanja sa nasche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ a do pilnischeho a wobschěrnischeho podpjeranja naschcho njedźelnika, kotryž ma žo bóle a bóle sczinicź woßadnik sa nasche woßady. A tuto podpjeranje, to rěka: So by jich wjaz a wjaz Serbow nětko nasche łopjeńko skasało a cźitało a so bychu naschi dotalni pschecźeljo a cźitarjo žo žobu wo to starali, so by žo dale a bóle rosschěriło, a to niz jenoż w Sakskej ale też wPruskej. S tutym nowym sarjadowanjom w Sakskej njepschemêni žo niczo sa naschich Serbow w Pruskej. Jim chze nasche łopjeńko dale a bóle a lěpje žłużicź. Woni pak, naschi Serbja w Pruskej, chzyli žo wo wužschе swiski s łopjeńkom s tym postaracź, so też tam jich wjaz a wjaz cźitarjow pschidobudu, a s tym niz mjenje, so łopjeńkej dopißuja a rosprawy podawaja; tak by nasche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ też jim mohłe bycź „woßadnik“. — „Mißionski Poßoł“ je njedawno do wjele domow pschischoł, do kotrychž hewak njepschikhadźesche. Cźischczećnja bě žebi tón wopor napołożiła k lěpschemu Serbow a mißionskeho skutka, „Mißionski Poßoł“ darmo do prawje wjele domow poskicźicź a s tym Serbow namołwicź, žebi tutón měßacžnik skasacź, kiž tola jenoż 10 pjenježkow na měßaz płacźi. My pokasujemy s tutym hischcźe ras woßebje na tutón pschecźelny skutk nascheje cźischczećnje. Wono by jaßo něschto pschecźelne było, bychu-li cźi, kiž „Mißioniki Poßoł“ hischcźe njecźitaja, žebi jón nětko skasali. — Wo „Bibliskim Pucźniku“ jednachmy nadrobnischo. Sda žo nam, so njeje wjazy wjele pschikhilnoscźe a luboscźe k tutej knižzy mjes Serbami. Je to tomu tak? A je to tomu tak, dokelž je mjes Serbami też luboscź k Bibliji woßłabnyła? Cźitaj tola kóždy, schtoż dźenża kóždemu žobu „na pucź“ dachmy! — To a tamne woßebite a mjenje woßebite hischcźe bě, tola njech je to s tutym doscź!

„Sslepjanska woßada“ — tak cźitamy w Serbskich Nowinach — „pyta k 1. novembra tuteho lěta žerbskeho fararja.“ Ssmy tu pißali, jo wjelesaßkłużbny duchowny Sslepjanskeje woßady, k. farař Handrik, po dołholětnym skutkowanju na wotpocźink póńdźe. S naspomnjeneho wosjewjenja shonimy dale: „Sswěrna žerbska, jara zyrkwinszy smyßlena woßada s 4000 duschemi w 7 wßach. Jena zyrkej, rjana fara s wulkej sahrodu. Sslepo je żeleśnika stazija mjes Hródkom a Běłej Wodu, hdźež žu wyschsche schule. Duchowni, kiž žerbsku rěcź dospołnje wobknježa, njech žo hacž do 30. septembra tuteho lěta samołwja pola patrona Hermann Graf von Arnim auf Schloß Muskau O.-L.“ — Pschejemy Sslepjanskej woßadźe, jo by bórsy noweho žerbskeho duchowneho dostała. Wuhlady wschak njejžu w tu khwilu wulke. Mało lět posdźisscho budźe sa wuprósdnjene žerbske fary wjazy wuhlada, noweho duchowneho namakacź, dokelž mamy w tu khwilu mnoho žerbskich bohoßłowzow na universitach. Sslyschimy tola, so žo lětża na žerbskim seminaru w Khwacźizach 12, haj žnadź žamo 14 wobdźěła. To je swjeßelaze sa pschichod; w tu khwilu pak mamy nusu, žerbske woßady sastaracź. Wupucź je, so žo woßady hacž na dalsche spokoja s vikarom. Ale wěso je to jenoż wupucź, žane doskóncźne srjadowanje, kaž žebi je kóżda woßada pscheje.

Pomnik sa mißijonara. Snatemu žławnemu jendźelskemu mißijonarej Livingstone žu w Južnej Afriźy pomnik stajili. Wón bě prěni Europjan, kotryž tam te tak mjenowane Victoria-spady wohlada. Pschi tutych wodach steji nětko jeho pomnik.

Na pucź.

„Do Biblije! Kóżdy dźeń popschej žebi hodźinku pschi Bibliji a modlitwje! To je tón pucź k sbożu, k sbóżnoscźi! To je tón pucź, kotryž měli cźłowjekojo nětkole hicź a wono by lěpje było!“ p. L.

— **Listowanje.** Sa 16. p. Tr. T. w B. — Sa 17. po Tr. W. we W.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Serbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischczź „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu žobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čžišło 37

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyšchinje 16. septembra 1934 Bautzen

16. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Eſeſ. 3, 14—21.

Hdyž w nowej Němſkej dźakowano Bohu wyſchnoſcź mamy, kotraž njeje jenož ſa zyrkej, ale je też wſcho njepſchecźelſtwo pſchecźiwo wěrje krucźe ſakaſako, je nowemu žiwjenju we woßadach pucź wotewrjeny. Ale je wulki lud, zyrkwi a njedźelſkemu natawrjenju wotzuſbnjeny, na tutón pucź też ſtupił? Dyrbimy bohužel na to wotmołwicź: Ně! Nichtó wyſchnoſcźe dla kemſchi njekhodźi; kemſcheŕ lubuje Boże ßkowo, ma Khryſtußa ſa Knjeſa, a zyrkej je jemu najlěpſche měſtno, hdźež je ſe ßwojim ludom ſjednocźeny, a kemſcheŕ je nětko jara ſrudny, ſo ßo zyrkwinſke žiwjenje njeje pſchiſporjało.

Kemſcheŕ chze ßwoje kolena pſched Bohom ſhibowacź jako jeho dźěcźo, chze ßo na ſnutskownym cźłowjeku poßylnicź pſches wěru do ßwojeho Sbóžnika, ma korjeń a ſakožk w luboſcźi ke Khryſtußej, kotraž jemu wjazy waži hacź mudroſcź ßwěta, a dawa Bohu ßamemu cźeſcź a khwalbu. Tak ßebi ſ dźenßniſcheje epiſtole wotcźitamy, ſchto kemſcheŕ je a ſchto ma. Dyrbimy pak ßebi pſchi tym też na tajkich myßlicź, kiž jako ßwěrni cźitarjo Božeho ßkowa a „Pomhaj Bóha“ to też maja, woßebje ſtari ludźo, kiž wjazy kemſchi hicź njemóža. Ale ſchtó ßebi ßwjate pißmo cźita? Cźini to njekemſcheŕ? Ně, poßłucharjo ßu też cźitarjo, ale też jenož někotſi. Swjetſcha kemſcherjo ßebi wot prědarja wułożowane ßkowo ßwjateho pißma bóle waja, hacź jenož doma cźitane. W domach też njeje prawa nutrnoſcź, njeje cźichoſcźe doſcź. Naſch cźaß je cźaß njeměra a ſwjeŕſchnoſcźe. K tomu pſchińdźe, ſo mnohoſcź ludźi wot zyrkwje a Božich ßłužbow to druhe žada, ſchtož je ſkoro na to podobne, ſo ßo wotpad wot wěry jako ßrědk wobhlada, ſ kotrymž by ludej a też zyrkwi pomhane było.

Tomu napſchecźiwo chzemy ßo ras krucźe praſchecź: Schto móže zyrkwi Knjeſowej a ſ tym też zyłemu ludej pomhacź? Kóždy kſcheſcźijan wě, ſchto to je. Pſchi tym pak je w ludowym žiwjenju ſkoro hiſchcźe waßniſcho, ſo ßo praſchamy: Schtó móže a ſchtó dyrbi zyrkwi a ludej pomhacź? Pſchi tym nam wjele njepomha, hdyž prajimy, ſo Bóh pomha ßwojej zyrkwi a ßwojemu ludej. Pſchetož tule pomoz je woßada knjeſowa we wſchěch cźaßach měła, też w najhórſchich. Schtó mjes cźłowjekami zyrkwi pomha, to je naſche krute praſchenje! Kemſcherjo to ßu, a duchownych ßamych do nich liczimy.

Kak ßo to ma w ludowym žiwjenju, hdyž na njedźelu hladamy? Njeje tak, ſo kemſcherjo ſ tym, ſo Boże domy wopytaja, druhich wabja, też hicź, a ſo tajzy, kiž kemſchi njekhodźa, ßobu ſawinuja, ſo tamni też njekhodźa? Tuž ßo dyrbimy najprjedy na tych wobroczicź, kiž mało abo jara mało kemſchi khodźa. Cźi dyrbja w tutym nowym cźaßu ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcź měcź, huſcźiſcho a ßwěrniſcho w ßwojej lubej woßadźe ßobu ſpěwacź, ßobu ßo natwaricź. Paczeŕſke dźěcźi widźa pak próſdne měſtna w ßwjatnizy — a ßu wottraſchene, pak lěpſchi wopyt abo połny Boži dom — a ßu ſa zyrkej dobyte! Schto wſcho wot kemſchenja wotdźeržuje! Ludźo ßu krucźe hotowi prajicź: ja khwile nimam. To tola rěka, ſo khwile nimaja ſa ßwój lud. Sa naſch lud, ſa naſch lud dyrbimy žiwi bycź, Boże dla to dyrbimy.

Dyrbimy ſchtož na naß je, ßwojemu ludej dopomhacź, ſo nawuknje ſaßo pſched Bohom ßwoje kolena ſhibowacź, ſo w ßwěrnej woßadźe ßo ßobu natwari na ſnutskownym cźłowjeku, ſo ßo w luboſcźi ſakorjeni a ſałoži, ſo Khryſtußa bóle lubuje, dyžli mudroſcź ßwěta a Bohu cźeſcź a khwalbu dawa. Schtóž to ßam na ßebi ſacźuwa, je bohaty a połny radoſcźe a žiwjenja ſ tym, tón ma ſtajnu boloſcź a ſrudobu, hdyž widźi ßwój lud w duchownej khudobje a ßmjercźi. Tuž wot tajkeje

bolosćze jeho nicžo njemóže takle wuhojicź, kaž ßwěrne prózowanje wo polěpschowanje a wobnowjenje zyrkwinskeho žiwjenja.

Nasch lud je nětk wschón nowy w politiskim duchu, abo tola je pod nowu dobru wuczbu stajeny, też ßamo pod wuczbu, kotraž nabožinu waži. To ßo nam jara lubi, a wožebje na młodžinu s wulkej nadžiju hladamy. Bóh na naß hlada a na ßwoje woßady wschě. Budźmy kemscherjo a modlerjo, kiž maja jeho kraleſtwo a s tym ßwój lud na modleńskej wutrobje! Shibujmy kaž ßwjaty Pawoł ßwoje kolena k Wótzu naſcheho knjeſa Jeſom Khryſta! Tón je prawy Wótczez nade wſchitkimi. Tón dawa nam po bohatſtwje ßwojeje kraßnoſcze, ſo bychmy ßo pſches jeho Ducha poßylnili, ſo by Khryſtuß pſches wěru bydlił w naſchich wutrobach. Tak móže ſapſchijecź, kaž Pawoł praji, ſchěrokoſcź, dołhoſcź, wyßokoſcź, hłubokoſcź. Schto je ſchěrokoſcź? Daloko a ſchěroko hroſy ſkaženje, a lud je na Boha a wot njeho do ßwěta pósßaneho ſbóžnika pokaſany. Schto je dołhoſcź ßwěta a cžaßa? Nimamy tudy wobſtajneho měſta. Schto je wyßokoſcź? Khryſtußa lubowacź. Schto je hłubokoſcź? To je Boža njeſkóncžna luboſcź. Kemſcherjo, kajki bohaty ßy!

Hamjeń.

Žiwjenje s Bohom!

We wěrje s Bohom ſjednocźeni
Bycź žiwi, je to wjeßele!
Kak ßmy my tola wobſboženi,
Hdyž Bóh naß takle lubuje,
So ſwěcžnej' luboſcze wón dele
K nam ßwojoh' luboh' Ssyna ſcźele,
Kiž naſchu winu na ßo wſa!
O, ſchto je Jeſuß pſchětrał ſa naß,
Krej, žiwjenje tu ważił ſa naß!
Tak s Wótzom cźłowěſtwo wujedna.

Nětk wſchitkim cźłowjekam na ßwěcze
Bóh ßwoju hnadu poſkicźa.
Tych pſchiwoſmje ſa ßwoje dźěcźi,
Kiž jeho hłoßa kedźbuja.
Bóh ßam — naſch Wótz! Schto kubła cźaßne?
Pſchi nim ßu njeſachodne, kraßne,
Kiž dźěcźi ßwěta njeſnaja!
Schtóž ßwojom Knjeſej ſteji ßwěru,
Wě prajicź też wo ſbóžnym měru
We cźaßu połnym njeměra.

Kak kraßnje je, tu wotpocžowacź,
Kiž ſamóže ßam wobarnowacź
Wſchěch ßwojich w kóždej ſtrachocźe.
Jich podpjera we wojowanju,
We cźerpjenju a ſpytowanju
Da ſcźerpliwoſcź a nowu móz.
Hdyž też ßo ßłónzo druhdy ſkhowa,
Jim jaßne ßwětło Božoh' ßłowa
Wſchak ſacžěri wſchěch dwělow nóz.

Haj, Jeſuß duſchny nawoženja
Je wſchěm, kiž jeho lubuja,
Też lěkaŕ, kiž doſcź wokſchewjenja
Sa wußłych, khorych, ſpróznych ma.
Schtóž s nim we modlitwje ßo ſwježe,
Też troſchtnje ßwojich hrěchow cźeže
Do jeho ranow połoži.
Tak duſcha s Bohom ſjednocźena
Je tam — hdyž s cźěła wuwjedźena —
S nim žiwa w ſbóžnej wěcžnoſcźi. H. B.

Wartburg.

(Pokracžowanje.)

Po někotrych ſkhodźeńkach ſtupichmy horje do dalſcheho ruma: „Landgrafenſaal“. Tu ßu ſaßo wobraſy wot ſnateho wumělza. To ßu podeńdźenja, kotreż ßu ßo wokoło hroda a w hrodže ſtake. Prěni wobras pokaſuje, kak je hród naſtał. Ludwig der Salier bě ßobu na hońtwje a bě ßo wot druhich trochu wotßalił; pſchińdźe na rjanu horu; tam bě rjany wuhlad do kraja. Tuž ßebi wón praji: „Cžakaj hora, ty budźeſch mój hród!“ Tak je hród „Wartburg“ naſtał. Druhi wobras: „Der Schmied von Ruhle“ je ſe ſchule ſnaty. Młody krajny hrabja bě ßo w lěßu ſabłudźił a bě wjeßeły, jako wjecžor kowańnju nadeńdźe. Kowaŕ hacž do pok nozy na želeſo bijeſche, pſchi tym powědajo: „Landgraf, Landgraf, werde hart, ſiehſt Du nicht, wie Deine Edelleute das Volk plagen!“ Njewědźeſche pak, ſo zuſny hóſcź jeho ſcźicha wobkedźbuje. Tutón ßo da ſkóncžnje ſeſnacź a ſhoni, kak wulzy w kraju s ludom ſakhadźeja. Domoj pſchiſchedſchi ſwoła tutych cźwilowarjow k ßebi, ſapſcheže 4 s raſom do płuha a da jim wſchěm jenu bróſdu woracź. Tak je 3. wobras naſtał, kiž rěka: „Der Edelacker“. Tuto mjeno je tam hiſchcźe dźenßniſchi dźeń. Schtwórty wobras: „Der Taufritt“ je też ſe ſchule ßem ſnaty po pěßni s wulkeje cźitanki. 5 wobras je: „Ludwig und der Löwe“. Law bě ßo s klětki wudobył; wſcho cźěkaſche do hrodu. Ludwig, mandźelſki Hilźbjety, jemu napſchecźiwo ſtupi a jeho s błyſchcźatymaj wocžomaj do klětki wórcźo ſehna. Lud je wo nim powědał: Wón s lawom wokoło khodźi, jako by s nim hrał. 6. wobras mjenuja: „Ludwig und der Eſel.“ Tón ßamy Ludwig bě khudemu wikowarjej w Eiſenachu woßoła darił. Würzburgſzy paduſchi wikowarjej woßoła a wſcho, ſchtož mějeſche, kradnychu. Wikowaŕ wuſkorži Ludwigej ßwoju nuſu. Tutón cźehnjeſche s někotrymi wojakami pſched město Würzburg. Saſtróżeni pſchińdźechu radni knježa a měſchcźanoſta pſched wrota, ßo praſchejo, ſchto tu tola chże. „Mojeho woßoła!“ bě wotmołwa. Paduchaj buſchtaj namakanej. Wikowaŕ doſta ßwojeho woßoła, Ludwig pak paduchow. Kak je jeju khłoſtał, njewěm. 7. wobras ma mjeno: „Margarethens Flucht.“ Margaretha bě mandźelſka Albrechta, kiž ma pſchimjeno „Der Entartete“. Wón knjeżeſche w lětach 1265—1308 Margaretha bu bjes winy ſaſtorcźena. Wotrocźk doſta pſchikaſnju, ju moricź. Tutón pak ju w nozy na hród Kraynburg dowjedźe. Pucźik, po kotrymž wonaj dźěſchtaj, ßo dźenßa hiſchcźe „Margarethengang“ mjenuje. Na wobraſu widźimy, kak ßo wona ſe ßwojimi tſjomi ßynami roszohnuje. Połna hórkej boloſcze wona najſtarſcheho ßyna Heinricha do licźka kußnje; wón ma w ſtawiſnach tohodła to mjeno „Heinrich der Gebiſſene“. Albrecht, njepózcźiwy, ßurowy cźłowjek bjeſe wſcheho ßwědomja, woženi ßo druhi raz s Kunigundu von Eiſenberg. Sa prěnich tſjoch ßynow ſapocźa ßo ßurowy cźaß. Heinrich, prěni narodźeny a herba hrodu, bu něhdže w hrodže twjerdže dźerżany a jeho pſchirodny bratr Apitz doſta herbſtwo. Tſecźi krócź ßo Albrecht woženi s Hilźbjetu von Arnshaupt. Tuta pſchinjeße doroſcźenu dźowku ßobu do mandźelſtwa. Albrecht woženi tutu ſe ßwojim ßynom Bjedrichom s prěnjeho mandźelſtwa. Bjedrich bě pobožny,

ſprawny cžłowjek, kiž wo ßwoje prawe herbſtwo wojowaſche pſchecžiwo pſchirodnym bratram. Wón bě hiſchcže jeniczki ſbytkny ſ Margarecžinych dźěcži. Heinrich, jeho ſtarſchi bratr bě w jaſtwje wumrěł, a młódſchi bratr bu morjeny. Bjedrich bu tež mjenowany: „Friedrich der Freidige.„ To je tež tón, kiž je na wobraſu: „Der Taufritt“.

Woßebite wumělſtwo je tež tak mjenowana „Landgrafenſäule“. Schtyri worjoły a ſchtyri lawy ju debja. Wot tudy dźěchmy to rumnoſcže: „Feſt- oder Banketſal“. To je w lětach 1850—1867 kumſchtnje a kraßnje ponowjena wulka rumnoſcž. Widžachmy tu wſchelake poſtawy prjedownikow pódla Sswj. Hilžbjety. Na wjerſche wißaja najrjeńſche khorhoje ſe ßwětoweje wójny, niz Originale, ale podoby.

Dale dźěchmy w prěnim poſkhodže do ruma, kiž rěka: „Eliſabeth Kemenate“. Tu ßo wſcho błyſchcži a frinkoli Kěžor Wilhelm II. je tutu zyłu rumnoſcž dał ſe ſchkleńczanym moſaikom wuſtajecž. Schtyri lěta je tuto dźěło trało; 25 000 hriwnow je płacžiło. Stara kſchinja, ſtare blido a ſtoły tu ſteja. Moſaikowe wobraſy tu widžimy, tak „Die Brautwerbung“, duringſzy wotpóßłanzy proſcha na wuhorſkim kralowſkim dworje wo Hilžbjetu. Dale tam wuhladaſch: „Narod Hilžbjety“ a wſchelake druhe kraßnoſcže. Njeje móžno, ßebi to wſcho ſpomjatkowacž.

Nětk wopuſchcžimy hród a podamy ßo do twarjenja „Vogtei“ do Lutheroweje jſtwy. Tu Luther 10 měßazow pſchebywaſche, jaty a tež niz. Bjedrich Mudry jeho tu khowaſche pſched bamžom a kěžorom. Luther wadźeſche ßo ßam ſe ßobu; by najradſcho cžeknył. Tu położi jemu Bóh Knjes knihu wſchěch knihow do ruki. Wón pſchełoži tu Nowy Teſtament do macžerneje rěcže. Je to mały rumcžk. Widžimy tu tež hiſchcže ſtare rjady na wjerſche. Wulke łožo ſ měſta Rudolſtadt tu ſteji a blido ſ Möhry; wot molerja Cranacha ſtaj tu dwaj wobraſaj: Lutherowej ſtarſchej; dale ſtara kſchinka, Lutherowe liſty na Melanchthona w njej, a Lutherowy khamor. Widžimy tu tež dźěru, hdźež je był tintowy blak. Powěda ßo, ſo je ßo tu Lutherej ſły ßam na ſcžěnje ſjewił. Luther je bleſchu tinty ſa nim cžißnył. Wopytarjo ßu wot ſcžěny dypali a kuſki jako relikwiju ßobu brali. Steji tu tež hiſchcže ławka a tež dwaj ſtołaj a wobras „Luthera“ ßu tu powěßnyli mjes wobraſomaj ſtarſcheju. Pódla wißaja wſchelake druhe małe wobraſki. Pſches wokni hladamy na Duringſke a Heſſenſke hory. Pſched jſtwicžku, kotruž wopuſchcžimy, je na ſcžěnje tole hrónczko:

„Ein Chriſtenherz auf Roſen geht,
Wenns mitten unterm Kreuze ſteht“.

Dale dźěchmy do komory, kotruž mjenuja „Rüſtkammer“. Wona je pod Lutherowej jſtwu. W njej ßo khowaja ſtare brónje ſa konje a ludźi; běchu tam tež khorhoje ſe 30-lětneje wójny. Te durje, kiž do tuteho ruma dźeja ßo mi ſpodobachu, dale niczo.

Tola wſcho wohladach w twarjenjach. Twarjenja njejßmy wſchě pſcheſchli, jenož ſchtož bě ważne a hiſtoriſke.

(Pokracžowanje ſcžěhuje.)

Snamjenja cžaßa.

Republika Chile je wobſamkła, poł milijona wowzow ſniczicž, dokelž nochze nichtó ani mjaßo ani wokmu měcž.

W Hollandſkej bě pſchedawanje Janſkich jahodow. Dokelž nichtó njekupowaſche, ſniczichu tam 80 000 puntow.

A w Ruſkej mrěja ſta tyßazy hłodu.

Biblija!

Katolſka nowina „Augsburger Poſtzeitung“ kritiſuje ſapiß knihow, kotrež ßu ſa katolſki dom trěbne, kotryž bě něka jki katolſki mißijonſki cžaßopiß ſeſtajał. W nim mjenujzy Biblija pobrachowaſche. Wona namjet pſchiſtaji, ſwěrowanymaj kóžby ras Bibliju pſchepodacž.

Nowina mjenuje tutón namjet zyle nowy pucž ſa rosſchěrjenje „Božeho Pißma“. Njedyrbjało tole nam Evangelſkim pohoń bycž, bóle a ßwěrniſcho na tutón „pucž ſa rosſchěrjenje Biblije“ kedźbowacž, kiž je tola ſa naß Evangelſkich „ſtary pucž“?

A potom: Njeje tole khutne namołwjenje ſa wſchěch Evangelſkich, woßebje tež ſa mandźelſkich, ßwoju Bibliju ßebi ważicž a ju wſchědnje trjebacž?

Matth. 6, 26.

Luther praji tutomu ßłowu Jeſußowemu tajkeho, ſo hinak njemóžeſch, hacž jo ſaß a ſaß rospominacž w tutym tajkim naſchim cžaßu. Tohodła tu tute Lutherowe ßłowa po ßerbſku ſtajimy:

„Tu lětaja ptacžatka pſched naſchimaj wocžomaj, a to nam k małej cžeſcži, tak ſo bychmy chzyli ßwój kłobuk pſched nimi ſcžahnycž a prajicž: Mój luby knjes doktoro, ja dyrbju wuſnacž, ſo ßo ja na to wumělſtwo, na kotrež ßo ty wuſteji ſch, njewuſtaju. Ty ſpiſch w nozy w ßwojim nězdźe bjes wſcheje ſtaroſcže; rano ſtanjeſch a ßy wjeßoły a dobreje myßle, ßydnjeſch ßo na ſchtom a ſpěwaſch a khwaliſch Boha; po tym pytaſch ßwoju zyrobu a ju namakaſch. Ach, ſchto ßym ja ſtary nora nawuknył, ſo ja tež tole njecžinju, mějo tola telko pſchicžiny? Móže tola ptacžatko ßo ßwojich ſtaroſcžow wſdacž a je w tutym padźe kaž žiwy ßwjaty, njemějo tola ani pola ani bróžnje, ani korbika, ani pinzy; wono ſpěwa, khwali Boha, je wjeßołe a dobreje myßle, pſchetož wono wě, ſo jeneho ma, kotryž ßo ſa nje ſtara; tutón rěka naſch Wótz w njebjeßach. Cžehodła dha my tole njecžinimy, kiž my móžemy dźěłacž, rolu pſchihotowacž, płody žnjecž, domoj khowacž a je ſa cžaß nuſy kopicž a tola ßo njemóžemy wohidneje ſtaroſcže woſtajicž!“

A ſchtó chze prajicž, ſo ma tón njeprawo, kiž k tutym Lutherowym ßłowam pſchiſpomni:

„Tutón muž Boži ma prawo! My ßo ſtaramy „kaž póhanojo“! Jako njeby žadyn Bóh wyſchſche naß był! Jako bychmy my ßami ßwój „bóh“ bycž dyrbjeli, ßami ßwoje „Boże prjedywidźenje“! Jako bychmy tu ßami byli, a jako by jenož płacžiło: Pomhaj ßam ßebi! Kaž póhanojo! Jako by Bóh był morwy pſchibóh, bjes mozy a luboſcže! Jako wón njeby naſch Wótz był! Jako wón njeby wjedźał, ſo my to wſchitko trjebamy. — O kſcheſcžijano, ty njejßy póhan! Njeſtaraj ßo tuž tola tež kaž póhan!“ —

Haj, prawo maſch, dyrbiſch ty prajicž.

Zuſe pſchißłowa.

Pſchemyßl ßebi trójzy, prjedy hacž jónkrócž rěcžiſch! — Hdyž ludźom wěrnoſcž prajiſch, pſchimaja cže ſa ſchiju. — Sſkowa twarja, ßłowa torhaja. — Hdyž rěcžiſch, ſchtož ßo lubi, khwali cže zyły ßwět. — Někotryžkuli chze ſkakacž prjedy hacž móže poſkakowacž, a někotryžkuli rěcži, prjedy hacž myßli.

To ßu pokaſki ſ indiſkich pſchißłowow. Tebi drje ßo tola njeſda, ſo jenož ſa Indiſku płacža!

Ważna maliczkosćz.

Bjedrich Rietzscha, kiž nětko pódla žwojeho nana w Rökenje pola Weißenfelsa pschi zyrkwi spi, hdźež jeho nan ſ duchownym běsche a 4½lětnemu žynkej wumrě, wěsćze njeje muž, na kotrehož poßłuchamy, ale dobre wuczby ſ jeho pjera maja też ja naß płaczíwosćze. Tajka je tale:

O ſo byschćze wospróznyli prajicź, ſo je ſkutk dobry, to cžini, ſo je njeżebiczny. Ach moji lubi, ſo wy żami w żwojim ſkutku ſćze kaž macź w dźeſćzu, to budź mi wasche żłowo wo poczinkach! podał T. w B.

Zyrkej a ſtat.

Saksła zyrkej wosjewja, ſo je mała knižka ſ kěrluſchemi, kotraž chze pschidawk k ſpěwarſkim bycź, wuschła. W njej żu kěrluſche wot cžiżła 717 dale licżene; mjes tutymi kěrluſchemi namakasch też te, kotreż żu hacź żem na jenotliwych papjerkach ſ notami wuſchłe. Superintendentury wobſtaraja tutu knižku. Tuž chzył kóždy wosjewjenje żwojeho fararja wo tutej knižzy wocżakacź.

Němſka evangelſka zyrkej wosjewja, ſo ſtej nětk też bajerſka a württembergſka zyrkej do wulkeho zyłka Němſkeje evangelſkeje zyrkwje ſrjadowanej. Tak tworja nětk wſchě evangelſke krajne zyrkwje tutón jedyn wulki zyłk, kotrehož wjednik je němſki biſkop Müller.

Schule maja po poruczność němſkeho miniſtra Ruſta ſ evangelſkimi ſchulerjemi a ſchulerkami 400lětny jubilej 31. oktobra abo tola w tutym cżażu żobu pożwjeczicź.

Ssowjetruſka chze do ſwjaſka ludow ſaſtupicź. Swjaſkarjo jednaja wo tym; njejżu pſches jene; wożebje je Schwiza pſhecźiwo tomu. Wo tutej wězy jednaſche też ſjednocźeńſtwo „Weltbund für Freundſchaftsarbeit der Kirchen“ na żwojim ſjeſdźe. Wono wupraji to naležne pſchecże, ſo ma żo, jeli ſo żo Ssowjetruſka do ſwjaſka ludow pſchiwoſmje, doraſnje wuprajicź, ſo prawo, żobuſtaw ſwjaſka ludow bycź, tu pſchiżłuſchnosćz wopſchija, wěrnu żwobodu żwědomnja a Bohu żłuženja hajicź. S tutym wobſamknjenjom a pſchecźom ſjednocźi ſjednocźeńſtwo naležne napominanje, ſo by ſwjaſk ludow ſe żwojim wulkim wliwom na to ſkutkował, ſo by Ssowjetruſku wſchěm ſtawam nabožnych ſjednocźeńſtwow dowoliła, ſ wěrybratrami ſ nutſka a ſ wonka Ssowjetruſkeje wobkhada a ſwiſka měcź. — S podobnych pſchicźinow a wobmyżlenjow je Schwiza pſhecźiwo ſaſtupej Ssowjetruſkeje. Něchtón druhi pſchiſpomni tomu, ſo żo Ssowjetruſka njemóże do ſwjaſka ludow pſchijecź, dokelž tola njeje tomu ſadźěwała, ſo tam 3 000 000 wobydlerjow hłoda wumrě. — A wono je tola tak, ſo żo dyrbiſch praſchecź: Na cžo dźiwaja te ſtaty, kiž chzeja Ssowjetſku do ſwjaſka pſchijecź, po prawom? Na kſcheſcźijanſtwo niz! Haj do zyła niz na nabożinu! A tola żu to pſchedewſchěm wyſchnoſcże tych ludow, kotreż żo kſcheſcźanſke mjenuja! W tajkim ſadźerżenju ſtatow a wyſchnoſcźow njemóże wſcho po prawom bycź. Snajmjeńſcha to wſchědny cžłowjek, kiž ma pak ſtrowy roſom, njedoroſumi, cžim mjenje tehdy, hdyž je też hiſchcże nabožny a pobožny.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Rakezach** żwjecża dźenża żwjedźeń Swonkowneho Mißijonſtwa, kaž hižo woſjewichmy. Programm je ſcźěhowazy: Dopołdnja w 9 hodź. je Boża żłużba ſa dźěcźi; tutu ſměje knježna Georgi ſ Hłowneho Mißijonſkeho Towarſtwa w Drježdźanach. Popołdnju w 2 hodź. ſapocżnje żo żerbſka żwjedźeńſka Boża żłużba; żwjedźeńſki prědar je knjes farař Handrik-Porſchiſki; ¼4 hodź. pſchiſamknje żo němſka żwjedźeńſka Boża żłużba; na tutej prěduje knjes farař Paul-Budyſki. — Rakecżanſka wożada pſcheproſchuje wſchěch na tutón żwjedźeń. Njedajmy ju podarmo pſcheproſchowacź.

S **Klukſcha.** Njedźelu 16. 9. pop. w 3 hodź. wuwjedźe ſpěwna ſkupina ſ Budyſchina w tudomnej zyrkwi zyrkwinſku hudźbnu żwjatocżnoſcź, pſchi kotrejž budźa żo wſchelake khorne ſpěwy kěrluſchow a też inſtrumentalna hudźbna żadba poſkicźecź. Wſchitzy wożadni a też druſy żu k temu wutrobnje pſcheproſcheni. Saſtup je darmo.

Farař Jan Mrózak, bywſchi farař we Wulkich Sdźarach, Lupoji a w Rakezach, je 5. ſeptembra w Sachſendorfu pola Wurzena wumrěł. My tole dźenża ſ krótka naſchim cžitarjam ſdźělimy a żo nadźijamy, ſo něchtón, kiž bě njeboczicžkemu bliſki, nam wo nim drobniſcheho napiża. Khowali żu jeho póndźelu 10. ſeptembra na Janowym pohrjebniſchću w Drježdźanach.

Se **Schleſyſkeje.** 22. a 23. ſeptembra budże w Lěhnizy ſchleſyſki poſawniſki żwjedźeń. Ssobotu 22. ſeptembra je wjecżor ½7 hodź. pruha w zyrkwi Pětra a Pawoła a w 9 hodź. wjecżorna żwjatocżnoſcź na měſtnje „Bergwieſe“. Njedźelu 23. ſeptembra ſapocżnje żo rano ½7 hodź. raníſcha hudźba w pjecź wotdźělach poſawniſtow. ½8 hodź. je raníſcha Boża żłużba w hižo mjenowanym Božim domje; prědowacź budże farař Meißner-Wrótżławſki. ¼12 hodź. ſapocżnje żo ſjawny wuſtup na naměſtnj „Friedrichsplatz“. Wjednik zyłeho żwjedźenja je ſnaty němſki general poſawniſtow D. Kuhlo.

Sa Drježdźany a wokolinu. Dźenża 16. ſeptembra popołdnju ¼4 hodź. je w Kſchižnej zyrkwi żerbſka Božo żłużba a ſpowědź. Prědowacź budże knjes farař Bójz ſ Budeſtez. Tuž, Sſerbja Drježdźanſzy a wokoło Drježdźan, dźicże wſchitzy do tuteje naſcheje żerbſkeje Božeje żłużby!

W Nürnbergu běchu na wulkim ſlěcże też w narodnej draſcże Sſerbowki ſ Łužizy a ſ Drježdźan. Pózłachu nam poſtrowy, pißajo, ſo je wjednik a kanzler Adolf Hitler trójzy pſched nim był. Dźakujemy żo jim ſa poſtrowy a pſchecźa a ſa to, ſo żo pſchi wſchěm rjanym też na naß dopomnichu, a ſtrowimy je wutrobnje ſażo.

Na pucź.

„S Božim żłowom njeje żaneho żortowanja. Njemóżeſch-li jo ſrozumicź, ſcźehń żebi kłobuk pſched nim.“

Tak piſche Luther ke kniham proſety Jeremiaża w lěcże 1527. My dźemy żebi w pſchichodnych tydźenjach, kotreż naß bliże a bliże wjedu k reformaziſkemu żwjedźenjej, kotryż je lětża ſdobom jubilejny żwjedźeń zyłeje pſchełożeneje Biblije, pſchezo ſażo żłowa Lutherowe wo Bibliji a Božim żłowje żobu wſacź do rospominanja. Wopominamy tak żobu najlěpje jeho hobrſki, żohnowanja połny ſkutk pſchełożenja zyłeje Biblije. Najrjeńſchi dźak pak jemu ſa to damy, hdyž nětk po tajkich żłowach żwoje żiwjenje ſłożimy, kaž n. pſch. też po runje naſpomnjenym. Kak něktoryżkuli je tola żurowu wěrnoſcź tutoho żłowa naſhonił!

Liſtowanje. H. B. w B.: Wutrobny dźak, redaktor. — Sa 17. p. Tr.: W. we W. — Sa 18. p. Tr. (Żnjowy dźakny żwjedźeń): R. w R.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu ſobotu a płacźi ſchtworcźlětnje 108 pjenjezkow.

Cžišło 38

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Łubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 23. septembra 1934 Bautzen

17. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 14, 1—6.

W naschim ßłowje rěcži Jesuß k nam wo tym, kak mamy jako jeho wucžomnizy kedźbowacź, hdźe je nuza pola naschich bliščich, a kak mamy ßo sadźerżecź ßamo na njedźelskim dnju, hdyž tajka nuza nam napschecźiwo stupi. Dha prajimy:

Twoja njedźela, schto wona cži je a kak ju ßwjecźiš?

Njedźela, tón dźeń, na kotrymž njedyrbi cžłowjek ßo jenoż dźěła wostajicź, ale dyrbi jón ßwjecźicź. Schto je tebi twoja njedźela, twój ßwjaty dźeń?

Jesuß je ßo podał do cžichoty doma tamneho farisejskeho, kiž běsche tutoho noweho rabbi pscheproßył, so by ſ nim ßo rosrěcžował wo jeho wucžbje, a to we wokrjeßu ßwojich druhich hosćzow. Jesuß wotpocžuje na tutym dnju. Wón to cžini na ßabbatnym dnju, my to cžinimy njedźelu. Njesaběramy ßo tu ſ praschenjom, kotreż ßu někotre sekty naschich dnjow wusběhnyke, kaž by to něschto jara ważneho było, so bychmy dyrbjeli saßo ßwoju njedźelu puschcźicź a saßo ßabat ßwjecźicź po židowskim waschnju. Sa naß je jenoż to ważne, so je nam Bóh po schěsćz dźěławych dnjach dał jedyn dźeń, na kotrymž dyrbja ras wschitke staroscze wschědneho žiwjenja wróćo stupicź, a so dyrbi dusha w sjenoczeństwje ſ Bohom nowu móz a nowu wjeßełosćz dostacź k wschemu temu, schtoż žiwjenje pschezo saßo snowa wot naß żada. So by tola kóždy ßej wědomny był, schto ma na ßwojej njedźeli.

A nětk, na tajkim ßwjatym dnju, kotryž bu wot Židow ßwjecźeny zyle bjes wscheho dźěła, dha je tam psched Jesußom tamny khory cžłowjek, kiž cžerpjesche na cžeżkej khoroscźi. Wěscze, so wón tam njeje pschipadnje pschischoł, ale lescźiwje ßu farisejßy ßo wo to starali, so by tam do domu pschischoł w tej hodźinje, w kotrejž tam Jesuß běsche. A nětk woni wcźipni cžakaja na to, schto budże Jesuß cžinicź, tutón rabbi, kotrehoż lhorych wuhojenja ßu ſnate po zyłym kraju. Schto budże tón cžinicź, kiž je prajił, so njeje pschischoł, sakoń saniczecź, ale dopjelnicź? Kak budże ßo stajecź k tsecźej kasni: Ty dyrbisch ßwjaty dźeń ßwjecźicź?

Sa Jesuża je jenoż jene móżno: Wón widźi tu wulku nuzu tuteho cžłowjeka, a wón wě, so to njeje żadyn hrěch psched njebjeskim Wótzom, a so to njeje wotßwjecźenje ßwjateho dnja, hdyž wón tu pomha, a tak wuhoji wón khoreho we tej mozy, kotraż je jemu data.

Schto je to tola sa naß do powucźenja, so mamy też my na Knjesowym ßwjatym dnju kóždu składnosćz wužiwacź, hdźež móżemy dobrotu cžinicź a nuzu wotwobrocźicź, abo ſnajmjeńscha pomhacź, nuzu noßycź. K temu njetrjeba hakle ßußodej jeho woł abo wożoł do jamy padnycź na ßwjatym dnju, dha njetrjeba hakle jeho ſtatok ßo palicź — to ßo ßamo rosumi, so jemu tehdy hnydom na pomoz khwatamy. A to by schpatne kschescźijanstwo było, hdy bychu pschi njesbożu w podkopkach cžłowjekojo saßypani byli, a pomoznikojo njebychu jim pomhacź chzyli, dokelž by runje njedźela była. Ale je tak wjele druhich móżnotow, ſ kotrymiž móżemy ßebi ßamym a druhim njdźelu tak prawje ßwjatocžnu cžinicź. Też psched tebje położi twój Bóh tak někotreho, kiž je w cżeżkej khoroscźi a je ſ tym wusamknjeny se sjednoczeństwa ßwojich ßobucžłowjekow a ßwěta. Też ty ſnajesch wěscże tajkich, kiž ßu ſ cżeżkimi staroscżemi domachpytani. Kak rjanu móżesch dha też ty tajkim cžinicź jich njedźelu, a ſ tym też ßebi ßamemu, hdyž jim woprujesch krótku hodźinu ßwojeho ßwobodneho cżaßa a pschinjeßesch ſ tym něschto ßwětła do jich stysknego hubjeneho žiwjenja. Bohate żohnowanje leži w tajkim wužiwanju Knjesoweho dnja.

Wyschsche teho pak chze ßwjaty dźeń bycź tajki prawje żohnowany dźeń sa tebje ßameho na twojim ſnutsknym cžłowjeku, a dale sa sjenoczeństwo ſ twojej ßwójbu w twojim

domje. Hischcże pschezo směje njedźela ſa tebje woßebity ras, hdyž ßy na njej pucź namakał do Božeho doma a ßy ſ tym niz jenoż njedźelu, ale zyły nowy tydźeń ſtajił pod Boże wodźenje. Hdźež ßo njedźela tak ma, ſo je to jenoż jedyn dźeń, kaž te druhe też, abo hdźež ßo njedźela tak ßwjecźi, ſo na mozach cźlowjeka žerje, tam je to jenoż ſkaženje ßwjateho dnja. Prawa njedźela dyrbi něſchto dacź, ſchtoż poſběhuje wyſchſche tych ſchěſcź druhich dnjow. Jow dyrbi pſchińcź nowa móz ſa cźěło a ſa duſchu. Sa wjele cźlowjekow je njedźela tón jenicźki dźeń w zyłym tydźenju, hdźež móża ſaß hromadźe bycź ſe ßwojimi lubymi. Kak dźakny dyrbjał dha kóždy bycź, ſo ma tutón dźeń, a kak dyrbjał jón wužiwacź pſchedewſchěm ſ tym, ſo by ßo tu ſtajił pod Boha a pod jeho ßwjate ßłowo.

Snate je, kak je ßo w Ruſkej ſpytało, tutón ſhromadny ßwjaty dźeń cźlowjekam wſacź, a to tak, ſo měješche jedyn dźěł ßwój ßwobodny dźeń na prěnim dnju tydźenja, druhi dźěł na druhim dnju a tak dale, tak ſo ženje zyła ßwójba tajki dźeń hromadźe njeměješche. A my wěmy, kak cźežko ßu cźlowjekoju tam runje na tym cźerpili a nětko je drje tak, ſo ßo tute waſchnje njeje móhło wobkhowacź. Kak wjeßeli ßměmy my bycź, ſo mamy ßwoju lubu njedźelu.

Hdyž pak nětk hladamy na to, kak ßo njedźela woprawdźe ßwjecźi, dha wěmy, ſo je runje tutón dźeń tón, kiž ßo najhuſcźiſcho njewužitnje wužiwa. Wěrnoſcź je, ſchtoż ſhonimy ſe ſtatiſtikow, ſo najwjazy hrěcha ßo ſtanje njedźelu, a ſcźěhwk njedźele je, ſo ßo póndźelu we wobkhodach a w fabrikach ſtanje wjele wjazy njeſbožow, hacź na druhich dnjach, dokelž cźlowjekoju njedźelu njejßu trjebali k wotpocźowanju a k poßylnjenju ßwojich mozow a ßwojeho cźěła, ale ßu jo w ßwětnym waſchnju a wjeßelu woßkłabili. Hdyž to wěmy, dha chzyli ſpožcźicź, ſo je Bóh tutón wyßoki dar dał njedoſtojnym a njemudrym, kiž njewjedźa niczo ſapocźecź ſ tutym darom, a ſmyßł nam pſchińdźe, ſo by lěpje było, ſo by ßo tutón dźeń wotſtronił, ſo bychu ßo tak ſaniczite ſtrachi, kiž w nim wotpocźuja.

Ale ně, to njechamy! Wěmy, ſo to wſchak njeleži na njedźeli, ale ſo to leži na cźlowjekach ßamych. A tehodła njedamy pſchestacź, na tym dźěłacź, ſo bychu cźlowjekoju hinaſchi byli, ſo bychu pſchezo bóle pósnali, ſchto maja na ßwojim ßwjatym dnju, a ſo bychu pſchezo bóle rozumili, kak bychu jón tak wužiwali, ſo bychu jeho žohnowanje ſhonili. A ty ßam ſapocźń ſ tym, ſo by twoja njedźela ſa tebje a ſa twój dom to była, ſchtoż je Bóh do njeje położił. Potom pak budźe ſkónczńje tak, ſo budźe cźi kóždy dźeń pſchezo bóle tajki prawy dźeń Boži, a ty budźeſch pſchezo doſpołniſcho ſhonicź tón měr Boži, kiž twoju wutrobu wjeßelu cźini. Tak witamy też ßwoju dźenßniſchu njdźelu a chzemy ju a wſchitke, kiž hiſchcźe pſchińdu, prawje wužiwacź, a tón Knjes ßam je nam wuhotuj a naß w nich ſe ßwojim bohatym žohnowanjom. Hamjeń.

Žiwjenje bjes Boha!

Kak žałoſtne je žiwjenje,
Hdźež ſdala ßu wot Boha,
Bjes troſchta, měra, nadźije!
Schtó? prajcźe, abo ſchto dha
Je tajkich ſepjera,
Kiž Boha nimaja?
Cźeſcź, ßwěta wjeßlje, bohatſtwo
Kaž para bórſy ſhubi ßo!

Wſcho ſemſke ſbožo, wjeßele,
Jim žadoſcź njeſpokoji.

Žad'n měr! Jich hrěſchne khoroſcźe
Sſrědk tajki njeſahoji!
Kiž pomoz ſazpija,
Pſchez hłubje wjaſnjeja
Wſchak do hrěſchneho bahniſchcźa
A khwataja do ſkaženja.

Sso njekhwal Božoh' dźěcźatſtwa,
Kiž wěri, ſchtoż tu widźi,
A wſchak ßo ſa tym njepraſcha,
Schto Bóh chze, ſchto wón hidźi!
Do kelko liwkoſcźe
A ßamoprawdoſcźe
Duch cźěmnoſcźe tam dowjedźe,
Hdźež jed'n błud druhi ſpěchuje!

Schtó pomha njeſcź jich ſtaroſcźe?
Schtó pomoznik him w nuſy?
Kiž tole wſchitko ſamóže,
Bóh! — tola je jim zuſy!
Hněw, ſawiſcź, hidźenje
A wſchitko ßwarjenje,
To. hlajcźe, helſke ſwjaſki ßu,
Kiž pſchez ßo twjerdſcho ſacźahnu! —

To je bjes Boha žiwjenje!
Kak hakle w ßmjercźi budźe,
Hdyž, wotucźiwſchi, ßwědomnje
Jich wobſkoržuje wſchudźe?
O kajka ſrudoba,
Hdyž ſ erta Jeſuża,
Hacź runje ſtyſknje wołaju,
Tam ßłyſchu: „Ja waß njeſnaju!“

H. B.

Wartburg.

(L. ſ D. pokracźuje.)

Hród, ſe wſchěm bohatſtwom mějachmy nětk ſa khribjetom. Wjednik bě naß wopuſchcźił. Tuž poda ßo kóždy ßam na ßwoju ruku na wunamakanje. Tſi ſtudnje tu ßu; jena, w kotrejž něhdy deſchcźowu wodu hromadźachu. Dźenß cźěrja wodu ſ měſta horje do wulkeho kotoła. Zyle k połdnju je ſchtyrirózkata wěža; delekach je jaſtwo, to je mały rumcźk. 8 lět bě tu jaty Fritz Erba, wjednik ſekty „Wiedertäufer“. Po ſkhodźe pſchińdźech horje na tutu ſchtyrirózkatu wěžu; kraßny bě tu wuhlad, hory a doły hacź do Heſſenſkeje tu widźiſch. We tutej kraßnej krajinje něhdy naſchi ßerbſzy prawótzojo bydlachu. Hiſchcźe w Lutherowym cźaßu běchu tu Sserbja. Kak ßmy my tola wróczo ſchli! K ranju je pomnik, mjenowany: Burſchenſchaftsdenkmal, ſtajeny wot ſtudentow. Wot tu cźehnje ßo k wjecźoru měſtacźko Eiſenach. Boże ßłóncźko cźopło ßwěcźeſche. Wſcho ßo wyſche měſta frinkoleſche. Połdnjo bě hižo dlěžſchi cźaß nimo. Dyrbjach ßo wrócźicź, ſo bych hiſchcźe něſchto k wobjedu doſtała.

Pſches dwór dźěch wróczo nimo ſtarych kanonow; běch wſcha ſajata wot tutych naſhonjenjow. „Hród wſchěch hrodow a hród ßwětła“ bě jón wjednik mjenował. Poßledni krócź jón ſ wóczkomaj majknych; potom pak khwatach do měſta. Tam doſtach hiſchcźe wobjed. Dźěch nimo doma, hdźež je komponiſt Bach bydlił, k Lutherowemu twarjenju. Urſula ſ Gotha je jo twariła. To bě Lutherowa dobrocźelka. Hižo pſched durjemi wita naß tole hróncźko: „Wenn dieſes Haus

ſolange ſteht, bis aller Haß und Neid vergeht, dann kann es wohl ſolange ſtehen, bis daß die Welt wird unter gehn." Sastupich do twarjenja. Delekach je mały Lutherowy muſej a hoſczenz, w 1. poſkhodże drěmatej Lutherowej jſtwiczży. Starſcha żónſka w ſchěſczdżeżatych lětach mi napſchecźiwo ſtupi, myßlach, ſo mam Sserbowku pſched ßobu. Woßrjedź hłowy jej ſchczeżka ſchědźiwe hłoßy do bokow dźeleſche. „Tutej jſtwiczży ſtej něſchto ſa duchownych ludźi!" S tutymi ßłowami mje wona powita.

„Byſchcże ßnadź tak dobra była, a mje khwilu do duchownych ludźi liczżiła?" ja proſchach.

„Hlejcże, tak ßmój ßo hižo namakałoj!" mi wona ſnapſchecźiwi.

Pytnych hnydom, ſo je to duchapołna żónſka a ſo mam k njej ſhladowacź. Tu wohladach nětko Lutherowu Bibliju. Kóżde ranje je wón w njej czżitał a tak ju tſi krócź ſa lěto pſchecżitał. Pſchi tym je pſchezo ſaß prajił: „Mi je, jako bych ſchtomiłi tſchaßł a namakam jabłuczka a kruſchwiczki pſchezo ßłódſche."

Wobraſy a liſty pod ſchkleńzu tu wohladach. Na jenym wobraźu na ßmjercź khory Melanchthon we łożu. Luther, na kolenomaj kleczo, ßo pódla łoża modli: „Luby Bożo, Ty maſch tola telko pſchecźelow pſchi ßebi, Ty jeho tola njetrjebaſch, ja pak jeho hiſchcże nuſnje trjebam!"

Melanchthon je ſaßo wotkhorił. Dale wobras: „Luther pola ruſkeho wulkowjeńcha na ſchkleńzu wina proſcheny". Wonaj ßebi pſchipiwaſchtaj; Lutherowa ſchkleńza ßo pſchi tym rosbi; wino beži na blido a Luther rjekńje: „Entweder haben Sie es mir nicht gegonnen, oder es wäre mir nicht bekommen."

(Skónczenje pſchihódnje.)

Mißionſki ßwjedźeń w Rakezach.

Sandźena 16. njedźela po ßwjatej Trojizy bě waźny dźeń ſa Rakeczańſku woßadu, każ też ſa zyły ßerbſki lud tu w naſchej ßerbſkej holi: zyły ßerbſki lud bu pſcheproſcheny na mißionſki ßwjedźeń, kotryż ßo tutón ras w Rakezach wotmě. Kraßna, naſymſka njedźela, połna mikeho Bożeho ßłónczka, wabjeſche tak někotreho Sserba, pak ſ kołom pak ſ awtom, pak ſe żeleſnizu ßebi do Rakez dojěcź. Tak móżachmy tam w Rakezach fararjow każ też kemſcherjow ſe wſchěch kónczin ßerbſkeje Łużizy nadeńcź.

W 2 hodźinomaj wołachu ſwony Rakeczańſkeje zyrkwje kemſcherjow do Bożeho domu na ßerbſku ßwjedźeńſku Bożu ßłużbu. Wot Rakeczańſkeje młodźiny rjenje wudebjeny Boži dom ßo pjelnjeſche, tola bohużel njeběchu wſchě měſtna we zyrkwi wobßadźene. Móznje ſanjeßy ßwjedźeńſka woßada ſ pomozu piſchczelow a poſawniſkeho khóra kěrluſch: „Ja ſ zyłej duſchu czeſcź dam tebi". Woßadny farař, knjes Riota, ſpěwa liturgiju a czżita epiſtolu a ßwjate ſczenje. Rakeczańſki měſchany khór pod ßwojim wjednikom, k. kantorom Krawzom, porjeńſchi Bożu ßłużbu ſe ſpěwom: „Sswjaty, ßwjaty, je tón Knjes ſ „Němſkeje maßy" wot Franza Schuberta. Po hłownym kěrluſchu: „Jeſuß Khryſtuß, kral naſch knježi" ſtupi ßwjedźeńſki prědař, knjes farař Handrik-Porſchiſki na kletku. S kraßnymi ßłowami a hłubokimi myßliczkami roskkadowaſche wón nam ſchtyrnatu ſchtuczżku ſ prěnjeho liſta ßwjateho Pawoła na Romſkich: „Ja ßym dołżnik Grichow a Njegrichow, mudrych a njemudrych". S wutrobnymi ßłowami rěczeſche ſa naſche mißionſtwo. Wone je ſa naß ßwjata pſchißłuſchnoſcź a ßwjaty nadawk. Nadźijomnje też tute wot prědarja wußyte ſornjatka bohate płody pſchinjeßu! Kěrluſch, modlitwa a ſkónczna liturgija dokónczichu derje poradźenu ßerbſku Bożu ßłużbu.

Po dlěżſchej pſcheſtawzy wołachu ſwony na němſku Bożu ßłużbu. Sswjedźeńſke prědowanje mějeſche knjes farař Paul-Budyſki. Jako tekſt bě ßebi wupytał 10. ſchtuczżku 96. pſalma: „Prajcże bjes póhanami, ſo tón Knjes ſ kralom je". Wſchě kraleſtwa tuteje ſemje ſahinu, jenicżzy Boże kraleſtwo niz. Hakle tſeczina wſchěch cżłowjekow tuteje ſemje ſnaje ßwjaty evangelij naſcheho Knjeſa. Naſch Knjes a Sbóżnik pak je prajił, ſo wón hakle ſaßo pſchińdże, hdyż budże evangelij wſchěm cżłowjekam pſchipowědany. Tehodla mamy mißionſtwo mjes póhanami podpjeracź. —

S tutej Bożej ßłużbu bě rjany mißionſki ßwjedźeń we Rakezach ßwój kónz namakał. Bóh tón Knjes pak chżył ßwoje żohnowanje dacź ſkutkej naſcheho mißionſtwa!

Zyrkej a ſtat.

Saſka zyrkej je ſtatiſtiku wo lěcże 1933 wojſjewiła. S njeje podamy hiſchcże to a tamne, dźenża ſkrótka tole: We lěcże 1925 mějeſche Saſka 5 000 831 wobydlerjow; w lěcże 1933 ßłuſcheſche ſe ſakſkeho wobydleŕſtwa 4 463 626 woßobow k evangelſkej krajnej zyrkwi. Tute 4½ milijona woßadnych je rosdźělene do 1267 woßadow.

S **woßadneho żiwjenja.** Cżitajo rosprawy wo woßadach a wo zyrkwinych wokrjeßach a wo krajnych zyrkwjach namakaſch wſchelakeho, ſchtoż ſwjeßela, ſchtoż rudźi, ſchtoż traſchi, ſchtoż pohonja. Tak cżitaſch ſ jeneho zyrkwinych wokrjeßow: „My ßmy tu jenoż hiſchcże 9 fararjo a jedyn pomozny duchowny a běchmy tu ßydomnaczo, wóßomnaczo". Woßebje ßo ſ radoſczu wuſběhnje, ſo móże ta abo tamna woßada rosprawjecź wo njech też ßnadnym pſchiběranju kemſcherjow; ſaßo ſtej pak tam dwě woßadże, w kotrymajź je wſcho morwe. Piſche ßo też, ſo ßo někotſi, kiż běchu hacź do lěta 1933 woßadni ſaſtupjerjo, kotrychż pak nowa wólba wuſamkny, roshněwani woßadneho żiwjenja a dźěła ſdaluja; a ſaßo ßo też rosprawja, ſo wjele nowych woßadnych ſaſtupjerjow ſ lěta 1933 po ßwojim ßwjtoczżnym ßlubjenju a ſapokaſanju jara porědko abo dozyła niz do Bożeho doma pſchikhadża. — S druhich kónczin Němſkeje ßo ſczěhowaze piſche: Woßadny ſaſtupjeŕ khodźi tam jenu njedźelu każ druhu kemſchi. To je wjele woßadnym tak njeſrozumliwe, ſo powjedanje naſta, ſo tutón woßadny ſa to kóżdu njedźelu 2 hr. doſtawa. — To jenoż něſchto. A nětko: Schto ßy ty do ſtawiſnow ßwojeje woßady a ßwojeho żiwjenja pißał ſe ßwojim ſadźerżenjom pſchecźiwo Bożemu domej, Bibliju, dozyła pſchecźiwo zyrkwinſkemu woßadnemu, kſcheſczijanſkemu żiwjenju?

W **Mexiku** wuhotowa 2000 katolikow na haßach demonſtraziju. Chżeja ßebi ſ tym wunuſowacź, ſo wyſchnoſcź ſawrjene Boże domy ſaßo wotewri a doſpołnu ßwobodu katolſkeje wěry ſwěſczi.

W **Konſtantinoplu** běchu Turkojo po dobyczu měſta ſtaru ßławnu zyrkej Sswj. Sophije ſczinili moſcheju. W poßlednim czażu je ßo amerikanſki wuſtaw ſ tutym twarjenjom ſaběrał, jo porjedźał a pſchi tym ſtare kſcheſczijanſke ſnamjenja na nim ſaßo wotkrył. Dokelž njemóże nětk tutych kſcheſczijanſkich ſnamjenjow dla, kotrež ßu woßebje też wot wonka na tutym twarjenju widźecź, twarjenje wjazy moſcheja bycź, wużije ßo dźěł tutoho twarjenja ſa wuſtajeńzy byſantinſkeho wuměłſkeho dźěła.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdżan.** Naſche ſerbſke kemſche běchu tón ras nětak derje wopytane, ſchtož je wſcheje cżeſcże hódne, pſchetož bě to tola rjana ſtónczna njedżelka. Daj Bóh, ſo ſo wſchitzy lubi kemſcherjo na pſchichodnych kemſchach, kiž ſo wotměja druhu njedżelu adventa, ſaſo polnoliczbnje pſchinamakaja. We hoſcżenzu „Janſki dwór“ ſhromadżichu ſo ſtari a młodźi Serbja po kemſchach na woſadnej ſhromadżiſnje. Tuta ſhromadżiſna měješe woſebity wuſnam, dokelž ſo tam rospra-wješe wo jaječſdże Serbow do Nürnberga. Po ſhromadnym ſpěwanju narodneje hymny poſtrowi nětcżiſchi pſchedżyda wo-ſady, kiž je ſdobom też pſchedżyda towaŕſtwa „Cżornobóh“ wſchěch pſchitomnych, woſebje pak knjeſa fararja Bójza, duſche-paſtyrja Budeſteczanſkeje woſady, kiž bě pſchikhwataŕ, nam w maczeŕnej rěczi prědowacż. W ſpoczatku woprascha ſo na-wjedowazy, hacż ſmě jenoż němſzy pſchednoſchowacż, dokelž żada to wjele cżaſa, by-li chzył to ſerbſzy a němſzy cżinicż. Starſchi ludźo běchu ſ tym pſchesjene, ale młodżina a naſch wjeleważeny ſynkomiſchtr Krawz njeběchu pſchesjedne w tym naſtupanju, dokelž běchu toho měnjenja, ſo ſo na ſerbſkej ſhromadżiſnje ſerbſzy rěcżecż dyrbi. So bě to prawje tak, je kóżdy ſam ſpóſnaŕ, wſchak bu pſchednoſcheŕ wjazy krócż wot pſchikleſka wotdżeržany w rěczi pokroczowacż. Tuta rospra-wa bě wulzyſchna we wobżahu. Dokelž bě ſo poruczżiło, pſchi-tomnym němſkim pſcheczelam wſcho pſchipódla pſchełożicż, nje-bě trjeba to hiſchcże junu němſzy woſpjetowacż. Wſchitkim tym, kiž běchu tam w Nürnbergu pobyli a ſa ſerbſku wěz wu-ſtupili, praji w mjenje wſchitkich pſchitomnych knjes Łakaŕ-Lomſczanſki wutrobne ſłowa dżaka. Po tej wjeżołej rospra-wje ſdżěli pſchedżyda woſadże, ſo je naſcha luba krajanka knj. Nowakowa wot naż ſchła a budże 17. t. m. pokhowana. Ssyl-ſojte wocżi wobkruczichu ſpěw, kiž ſkónczi pokojazy „wěczny ſpomjatk ma“. Sſłowa knjeſa fararja, kiž też pſchi tej ſkład-noſczi na njeboh fararja Mrósaka ſpomina, kiž bu pſched něſchto dnjemi tu pokhowany, rosbudźi ſamyſlenych a hdyż potom we wjeżołej harmoniji wo ſwojich podeńdżenjach rě-cżeſche, kiž bě po kemſchach pſcheżiwił, roswjeżelichu ſo ſaſo mjeswocża wſchitkich a ſ woſebitej kedżbliwoſczu dalſchim ſłó-wam ſłědowachu. Sa to wutrobny dżak knjeſej fararjej Bój-zej. Każ ſ erta knjeſa Łakarja ſłyſchachmy, budże knjes faraŕ Handrik-Sslepjanſki na pſchezo do Drježdżan pſchińcż a tu we ſakſkej ſtolizy ſwoje lěta bjes ſaſtojnſkich ſtaroſczow dożiwicż. Pſchesahe roſżohnowa ſo knjes faraŕ Bójz wot kemſcherjow. Potom cżini knjes dir. Krawz na tu knižku „Die Lauſitzer Sorben“ kedżbliwy, kotruż ſej mnoſy po ſkónczenju ſhroma-dżiſny kupichu. Spěw „Hdże ſtatok mój“ bě poſtrow lubej Lu-żizy. F. Th. H.

„Wartburg“. Móżemy ſebi derje myſlicż, ſo je jich wje-le Serbow ſ wulkim ſajimom cżitało tutón originalny a ori-ginellny naſtawk. Je dże tola runje tuto lěto ſe ſwojim 400-lětnym jubilejom zyłeje Lutheroweje Biblije lěto, kotreż naſ wabi, hicż do wulkeho cżaſa pſched 400 lětami, kotryż je we wjele tak runy naſchemu cżaſej, a — hicż a wopytacż ſławne měſtna reformazije, pſchedewſchěm też hród Wartburg, na ko-trymż Luther tutón wulki a żohnowany ſkutk, pſchełożicż Bi-bliju do maczeŕneje rěcże, ſapocża. Luther njebu ſ Bibliju jenoż tón wulki reformator, ale też tón, kotrehoż mjenuja: „den Deutſcheſten der Deutſchen“. Ale tole druhe, hicż a jěcż k tutym měſtnam, njeje kóżdemu ſpożczene. Cżim bóle naſ ſajimuje, cżitacż, ſchtoż nam Sserbowka wo tutym wopycże na hrodże Wartburg piſche, a woſebje, hdyż tak nadrobnje a wuſtojnje piſche. A kóżdy cżitaŕ, woſebje pak kóżda cżitaŕka drje ſo wjeżeli a poſměwkuje pſchi tym a tamnym a ſo ra-duje, kaŕ derje ſo ſerbſka ſotra ſama pſches zuſe měſto a po hrodże pſchedoby, kaŕ ſamo hacż do tajkich rumnoſczow dóńdże, kotreż lědy ſchtó ſ zuſnych wohlada. Móżemy ſebi myſlicż, ſo je jej „druhi“ koſej tam we woſebnej jſtwicżzy ſchtyriróżka-teje wěże derje ſwodżił. A hiſchcże něſchto! „Rjenje ſhoto-wana!“ bě hoſcżenzaŕ prajił. Schtóż bě w Radworju ſobu, tón ſpóſna, kaŕ rjana a pyſchna naſcha ſerbſka draſta je. A ſo woſebje naſchi Drježdżanſzy Serbjo njelutúja ani cżaſa ani pjenjes, ale też w dalokej Němſkej ſ tutej kraſznej draſtu ſwědcża wo Serbach a ſa Serbow, to je wſcheje cżeſcże a wſcheho dżaka hódne. Tuż ſmy jim dżakowni a dwójzy na-ſchej cżeſcżenej dopiſowaŕzy, ſo nam tu w ſerbſkej Łużizy da ſobu widżecż a naſhonicż, ſchtoż rjaneho tam pucżujo w ſerb-ſkej draſcże w dalokoſczi wohlada a naſhoni.

S **Nürnberga** doſtachmy dalſchi luby poſtrow ſerbſki a to na pohladniży, kotraż je woſebita a ważna. Wjednik a kanzler Adolf Hitler ſteji tam woſrjedż żónſkich, kiž ſu we ſwojej narodnej draſcże. K prawizy wjedníka ſteji Sserbow-ka. Tutón wobras bu też w cżaſopiſach a nowinach woſje-wjeny. Móżemy tu jenoż woſpjetowacż, ſchtoż pod „Wart-burg“ piſachmy. Tak ſhoni zyły ſwět, ſo tu Sserbja ſu a hiſchcże ſu. Dżak tym, kiž ſo ſa to poſtaraju a dżak tym, kiž ſo tam w Nürnbergu pſchi tutym hobrſkim a rjanym wuho-towanju też na naż dopomnichu a ſ tym na zyku naſchu wul-ku woſadu naſcheho njedżelnika „Pomhaj Bóh“. A Wy, lu-be cżitaŕki a lubi cżitarjo, cżinicże něſchto dobre a lube, hdyż runje tute naſtawki dacże cżitacż pſcheczelam a ſużodam, kotſiż hiſchcże naſche kopjeńko nimaja ſkaſane, a hdyż dozyła ſo ſobu ſtaracże, ſo by naſche kopjeńko do wjaz a wjaz domow pſchikhadżało. Nadżijamy ſo, ſo ſnadź k wobraſej hiſchcże něſchto rynczkow wot naſcheje ſobudżěkacżeŕki doſtanjemy. — Ale, pſchińdże redaktorej ſaż a ſaż do myſlow, hdyż Sserbjo a Sserbowki ſwonka ſerbſkeje Łużizy tak pilnje a ſwěrnje pi-ſchu ſa naſche kopjeńko a tak ſa Sserbow, cżehodla niz naſchi Sserbjo a naſche Sserbowki we Łużizy woſrjedż Sserbow? Je też tu tak, ſo hakle ſacżuwamy, ſchto mamy, hdyż ſmy ſda-la abo hdyż jo wjazy nimamy? Stanje ſo ſamo, ſo ſo we woſadże roſżudne pſcheměnjenje ſtanje, — każ na pſch. nje-dawno — ale naſche kopjeńko, kotreż chze tola woſadnik bycż, njedoſtanje żaneje rosprawy. Budżemy w tajkich padach pſchichodnje krótki regiſter ſ pſchiſpomnjenjemi woſjewicż, ſo ſnajmjeńſcha Sserbjo po Łużizy a w dala ſhonja, ſchto ſo we naſchich woſadach ſtawa.

Na pucż.

„Sswjate Piſmo pręduje pſchezo Bożu ſmilnoſcż a na-ſchu hrěſchnoſcż.“ Luther pſchi knihach Jeſajaſowych.

Liſtowanje:

Kni. L. a k. H. w D.: Wulki dżak a, — praji redaktor — druhi ras ſaż tak.

K. ſt. P.: Sa rosprawu mějcże dżak. We kopjeńku „Pom-haj Bóh“ je ruma ſa Waſche a Waſchich towaŕſchow dżěło.

Redaktor.

Sa 18. po Tr. (domkhowanku) R. w R. — Sa 19. po Tr. H. w B.

Samoſwity redaktor faraŕ Wyrgacż w Noßaczizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědaŕſka konferenza w Budyſchinje. — Cżiſchcż „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ſobotu a płaczi ſchtworczſlětnje 108 pjenjezkow.

Cžišło 39

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 30. septembra 1934 Bautzen

Žnjowy dźakny žwjedźeń.

Hebr. 13, 16.

Wschudźom w němskim kraju, w městach a na wsach, dźenža s nami žnjowy dźakny žwjedźeń žwjecźa, shromadźuja so dźakomni ludźo, so bychu Bohu cžesć dawali, kiž je sašo wschitko derje cžinił, kiž je dał žłónzo a deschcź w prawym cžasu, kiž je wobarnował naschu łužisku domisnu psched njewjedrom a schkodu. Haj wosebje my mamy wschu pschicžinu, dźakne kěrlusche spěwacź, hdyž wróczo myslimy na sańdźene lěto, kiž bě lěto cžežkeho prózowanja a husto doscź też strachotliweho cžakanja. Kak smy wo deschcź prosyli, kak smy prosyli, so njeby njewjedro, kaž tu a tam na wjele městnach nascheho wótzneho kraja a zykeho žwěta, žnjowe žohnowanje sniczyło. A hlej, Bóh Knjes je so zmilił a swoju hnadnu ruku dźerżał nad nami a nad naschimi polami, nad naschimi schtomami a sahrodami, nad łukami a lěsami. Tohodla spěwaj ty, luby kschescźijano, ty jemu dźak a khwalbu. Dźak a khwalbu jemu też spěwaj, so je nasch zyły lud, kiž dźenža s tobu psched nim steji, kaž to ženje hdy prjedy w sańdźenych lětach njebě, swjasany s njrostorhajomnymi swjaskami krwje a pódy. Haj dźak a khwalbu jemu runje dźenža spěwaj sa tutón wulki dźiw, kiž je skutkował w naschim ludu; pschetoż dźenža to wosebje sacžuwamy. Prjedy stejesche tu bur a tam měschcźan, tu wobsedźeć a tam cžłowjek tak rjez kaž schtom s domisny wukorjenjeny, dźenža stejimy psches Božu hnadu jedyn pschi druhim a kóždy wě, so wón sam niczo njeje, ale so ma swoje žiwjenje a wscho po Božej woli we swojim ludu. Tak je nasche słowo s lista na Hebrejskich napominanje, kiž so samo wot so rosumi, kiž dyrbimy sebi tohodla wosebje k wutrobje wsacź, so bychmy swoju winowatosćź dopjelnili a tak Bohu s wutroby a se skutkom dźak woprowali. W prjedawschich cžasach su naschi wótzojo swój žnjowy swjedźeń s tym swjecźili, so su Bohu na woltarju swoje woporu pschinjesli. Se samsneje dźakowneje wutroby su woni to cžinili, s kotrejež smy my wschudźom w naschich Božich domach hromadźe se spěwanjom a khwalenjom, ale jedyn wulki rosdźěl je mjes nimi a mjes nami. My wěmy, so s woporami Bohu so spodobacź njemóžemy. Wón chze žiwy wopor nascheje wutroby, nascheje wěry, nascheje lubosćze. Tak japoschtoł nasz napomina: dobrotu cžinicź a wudźělecź, to njesapomńcze! Bóh je tebi dał, je so zmilił, tak daj też ty a so zmil, spósnaj, so je twoja winowatosćź. Daj twoju wutrobu twojim bratram a twoju lubosćź tym, kiž ju potrjebaja. Masch strach, so tebi njebudźe doźahacź? Wěř jenož! Tón, kiž je tebi dał, kiž wscho dźerži we swojimaj rukomaj, tak chze. Wěř jenož! Wón budźe też cžinicź, so tebi a też druhim doźaha. Kak je Khrystuš, nasch knjes, cžinił? Wón mějesche se swojimi wucžomnikami mało, jara mało, a tola je wscho wudźělił se zmilnosćźu, a hlej, na pjecź tyšaz, to rěka wulka zyła, bu nasyczenych. Wón njeje ženje na so myslił, tole wón też žada wot tebje, kiž so kschescźijan mjenuješ, po nim. Wscho je tebi dał a sdobom twojim bližschim, tak dźi a cžiń po jeho woli, hdyž wulki skutk symskeje pomozy też lětsa sašo tebje a runje tebje sašo prosy. Cžinisch s tym jenož twoju winowatosćź, lubosćź; niczo wosebiteho, jenož twoju winowatosćź. Ale Bohu so spodobaja tajzy cžłowjekojo, kiž po jeho woli swoju winowatosćź cžinja a lubosćź s lubosćźu sapłacźa, kiž khudemu prosscherjej rady dadźa, dokelž wědźa, so su psched Bohom też sami prosscherjo. A Bóh je prajił: ty dyrbisch swojeho bližscheho lubowacź jako sam so. Myslmy tola, runje hdyž žnjowy dźakny žwjedźeń swjecźimy na tamne pschirunanje wo bohatym burje. Haj schto by cžłowjekej pomhało, hdy by runje zyły swět dobył a by schkodował na swojej duschi? Pschi wschěm a ženje njechamy a njesměmy tola sabycź, so je nam Bóh darił duschu, kiž je duch s jeho ducha, kiž je móz s jeho mozy, kotruž je Jesuš

Khrystuß wußwobodźił ſ putow tucžaßneho ſwjaſanja a wumohł k wěčžnemu žiwjenju. Jeho luboſcź wabi, ſo by ty dał jej bydlicź w twojej wutrobje, ſo by wona też tebje wußwobodźiła wot ßamoluboſcże, kiž k ßmjercźi wjedźe, a cźe wjele bóle wjedła k dobrocże, kiž ßo Bohu derje ſpodoba. Poßłuchaj na tutón hłóß luboſcże rady a cźiń po njej. Bóh je cźe wołał ſe ßwojim wulkim ſkutkom hnady, kiž je cźinił, jako je Khrystußa, ßwojeho ßyna, do ßwěta póßłał, kiž je cźinił, jako je naſchemu ludej w cźaßu najwjetſcheje nuſy naſcheho wulkeho wjedníka darił, kiž je cźinił, jako je też lětßa naſche hona žohnował. Tak chzemy Boha proßyćź, ſo by też dał, ſo bychu wſchitke ſtawy naſcheho luda tole ſpóſnałe a ſo by tak luboſcź roſtła mjes nami a naß hromadźe ſwjaſała ſ wěčžnymi ſwjaſkami. Hamjeń.

Sa žnjowy ßwjedźeń.

My, Knježe, dźenßa ſpominamy
Tak dźakni na Twoj' dobrotu.
Schtož žnějachmy, to wſchitko mamy
Pſches Twoju ßmilnoſcź Wótzowſku.
Hdyž dał by nam po ſaßłužbje,
Schto bylo domojkhowanje?

Też ßy, o Božo, w tymle lěcże
Nam jara huſto póſnacź dał
We ßuchocże po zyłym ßwěcże,
Hdyž deſchcźikam ßy wobarał,
Kał ßłaby tola cźlowjek je
Bjes Twojej hnadnej' pomozy.

Nětk ſwjeßeliſch Ty duſche naſche
S tym wſchěm, ſchtož ßy nam wobradźił.
Hacž runje ßo też druhdy ſdaſche,
So ßy naß w hněwje wopuſchcźił,
Ssy tola pola žohnował,
Khléb k ſeźiwjenju naroſcź dał.

Hdyž też ßmy lětßa mjenje žnjeli,
O Wótcże, ty ßo poſtara,
So bychmy wſchitzy telko měli,
Kaž kóždy wot naß potrjeba!
Tuž ſ wjeß'łym ertom khwalicź chzu,
Mój Bože, Twoju dobrotu!

Spožcź, ſo też nětko woporniwa
Sso wopokaže wutroba
Tak, ſo by druhich wobdarıła,
Kiž w nuſy wſchelkej ſdychuja,
Dóńž njejěmy tam hromadźe
Khléb wěčny w Twojim kraleſtwje. H. B.

Wartburg.

(Skónczenje.)

Dale je tam wobras: „Luther verbrennt die Bannbulle“. Studencźa pala knihi; woheń póżera jenu knihu po druhej; Luther pſchiſtupi we rukomaj pißmo wot bamža, kotreż jemu praji, ſo je do kladby cźißnjeny. Tole pißmo cźißnje Luther ßobu do wohnja. Schto je ßebi ſ tym ſwažił, njech kóždy trochu pſchemyßli. Dalſchi wobras pokaſuje, kak bě Lutherowe cźěło tſi dny po pucźu wot Eislebena do Wittenberga. Nimo toho ßu tam wſchelake druhe knihi.

Wjeßeła běch, ſo tu khwilu žani druſy hoſcźo njepſchińdźechu; tak móžachmoj ßo tu khwilu we měrje roſrěčžowacź, a njemóžu prajicź, hacž bě rjeńſcho we hrodźe abo tu we makej jſtwicžzy. Wobej ßo ſpokojenej roſžohnowachmoj.

Pſchińdźech nimo Franziſkanſkeho klóſchtra, nimo pomnika wójny 1870—71: Germania w małej ſahrodzy, pódla mjena padnjenych. Też bě tam wulka poſtawa komponiſty Bacha pſchi Sswj. Jurjowej zyrkwi. W zyrkwi běchu 5 kſchcźenjow. Móžach ju jenož ſ dala wohladacź, dokelž bě cźaß krótki; njemóžach cźakacź. Dóńźdźech ke klóſchtrej Dominikanſkich. W tutym je muſej; ale tutón je jenož dopołdnja wotewrjeny. Dźěch nimo radnizy; w rózku na haßu je ſtary łohcź ſamurjowany. Radniza je rjana molowana kaž poprjanzowa khěžka. Tu je na torhoſchcźu pſched zyrkwju ſtudźeń Sswj. Jurja. Wulka poſtawa Sswj. Jurja na ſmiju ſteji; ſpody njeho 4 lawy do wulkeho kotoła wodu pluwaja. Wot tu khwatach do Mikławſchoweje zyrkwje; tuta ſteji pſched naſchim kwartěrom; je ſtara niſka zyrkej ſ wuſkimi pißanymi woknami; mały je woltaŕ; Marju ſ dźěcźatkom a wſchelake druhe poſtawy tam widźiſch. S boka na jenej ſcźěnje bě ſtare pißmo: „Daß ißt fürwahr weiſer Mann, der einen jeden recht bawen kann“. Cźěmno bě w njej, hacž runje Boże błóncźko rjenje ßwěcźeſche. Pſchi zyrkwi ſteji rjany pomnik ſa němſkich lěkarjow w ßwětnej wójnje padnjenych. Na wyßokim ſchtyrirózkatym kamjenju ſteji muž, w ruzy kij; wokoło kija ßo had wije; do kamjenja je wubite: „Niemand hat größere Liebe denn die, daß er ſein Leben laſſe für ſeine Brüder“.

Nětk kiwaſche mi hiſchcźe ſtara ſchtyrirózkata wěža: „Nikolaiturm“; rad bych tam horje poladała, tola kak? Wot zyrkwje wjedźe ſtara murja k wěži, pod murinym wobłukom běži haßa a ſ boka je wěža. Wěža na jenej ſtronje ſ twarjenjemi ſwißuje; tu je winowy hoſcźenz. „Pſches tutón pſchińdźeſch na wſchón pad do wěže“ ßebi pomyßlich. A tuž ſaſtupich. Cźinjach ßo zuſa a ſkaſach pola pincźnika ſchalku koſeja. „My wſchak hewak khoſeja nimamy, tola Wam ſchalku ſkaſam!“ bě wotmołwa.

„Ssměm ßnadź ßebi rumnoſcź troſchku wobhladacź?“ ßo wopraſchach.

Haj, to lubje rad!“

Takle dach ßo ſ nim do rěcże; pſchińdźechmoj, ßo rosmołwjejo, na wěžu; wuſnach jemu, kak rad bych horje do wěže ſchła. Wón mi wotmołwi: „Tele durje wjedu na wěžowy ſthód. Skaſam Wam khoſej a potom dowjedu Waß do wěže, wſchak je hoſcźenz próſdny!“ Pſchińdźechmoj na prěnim poſkhodźe do rumnoſcże; ſtare, woßebne ſtoły a blida tu ſtejachu. Tuta jſtwa ßłuſcha někajkemu towaŕſtwu. Mjeno ßym ſapomniła. W druhim poſkhodźe bě mjeńſcha ſchtyrirózkata a druha kulojta woßebna ſtara jſtwa. Zuſe wobraſy běchu na ſcźěnach. Boże ßłóncźko pſches ſchtyrirózkate wokno ßwěcźeſche też na Lutherowu poſtawu na torhoſchcźu a ſ boka na tu ſtaru zyrkej. „Tu moju ſchalku koſeja wupicź ſa dobre ßłowo a dobre pjenjeſy, potom tu niczo wjaz njeżadam!“ takle pincźnikej prajach. Tuž ßo ſ boka ſaßmja a pſchede mnu ſtejeſche hoſcźeńzar ßam. Rjekny: „To budź Wam dowolene, dokelž ſcźe tak rjana ſhotowana.“

Tu nětko ßamalutka ßedźach, pißach kartki domoj do Lužizy a dach ßebi drohi koſej ßłodźecź; rjenje tu bě. S woknom hladach a pytnych, ſo moji lubi Sserbja pſches torhoſchcźo du. Kiwach jim a khwatach k nim dele. Dojědźechmy hiſchcźe na prjedy mjenowany pomnik „Burſchenſchaftsdenkmal“. Wot tam leži hród Wartburg rjenje.

Po tym počzachmy žo na dompucź hotowacź. We woßmej hodźinje wotjědźechmy. W Lipsku cźakachmy dwě hodźinje na cźah a tak běchmy rano ¼4 hodź. w Drježdźanach. Eisenach a Wartburg pak budźetej nam wostacź njesapomnitej.

Klóšťarka.

Hlajcźe, tak łahodnje wona tam khodźi pšches schcźernischczo,
Pšches schcźernischczo pscheńcźne tak wulke a kałate!
Kak žo tam khila a khila tak spróźniwa khwatajo
A sběra žej kłoßy te sbytkne, te skocźane!
Kelko tych horšťkow žej hižo tam nasběra!
Kak cźaha nětk sa žobu žołte te žłomiczki! —
Kłoßy je pilnje wschě žebi srunała,
Nětk wjasa žej kłoßowy kwěcźel tak schěroki.
Kak žo jej wobliczo brune a pěkne tak rosjaßni,
Hdyž kwěcźel žej wjasa nětk kłoßowy hotowy!
Kak jej žo wutroba we žłódkim pokoju sahori,
Hdyž sdala saswoni žwjatok swónczk wjecźorny. L.

Farař Jan Mrósak †

Farař Jan Mrósak njebocźiczki! Tuta powěsć rosnjeße žo sapočzatk septembra po Łužizy, woßebje wokoło Wulkich Sdźarow, Łupoje a Rakez. Bě to njebocźiczki w tutych tsjoch woßadach je žerbskim fararjom był. A 10. septembra hotowasche žo też někotryžkuli s tutych woßadow a też hewak je Sserbow, dojěcź do Drježdźan a tam pschewodźecź žerbskeho fararja k rowu.

Njebocźiczki wužiwasche hižo dleschi cźaß žwój wotpočzink swonka Sserbow, na poßledku w Sachsendorfu. Tam wón njesbožownje padny a žebi moshy stschaßy. Tsi dny posdźischo na to wumrě, 5. septembra. Bě 67 lět stary. Jeho kolebka je stała w Budeschezach, do kotrychž bě njebocźiczki, kiž žwoju žerbsku domisnu lubowasche, hakle njedawno pschikhwatał, žwjecźicź žobu 600lětny jubilej.

Na Janskim pohrjebnischczu w Drježdźanach žu jeho 10. septembra pokhowali. Cźělnu rěcź je měł žyn nascheje Łužizy, k. zyrkwiny rada dr. Kubiza, kotrehož kolebka je tohorunja stała pschi módrych žerbskich horach, w Bukezach. W Bukezach bě njebocźiczki tola pola fararja Kubizy jako kandidat skutkował. Mjes pschewodźerjemi bě też woßada Wulkich Sdźarow a wopokasa se žwojim fararjom něhduschemu žwojemu fararjej poßlednju cźesć, a k. farař Handrik-Sslepjanski tołmacźesche w žerbskej macźernej rěczi njebocźiczkeho dźak a wopominanje žerbskeje Łužizy; wón žmědźesche jo wěnowacź žwakej, wěrybratrej, sastojnskemu bratrej a krajanej, a wón dopjelni s tym sdobom pschecźe njebocźiczkeho, so by žo jemu wuprajiło pschi rowje też žerbske božemje.

Bohata pycha na jeho kaschczu a na jeho rowje wobžwědcźi, so bě wón niz jenož luby žwojim pschiwusnym a starym pscheczelam, ale też lubowany w jeho nowej domisnje. We Sachsendorfu, hdźež wón na woßyroczenej farje žwój wotpočzink wužiwasche, bě była hižo žobotu prjedy nutrnosć. Pschi tutej běchu wschě towarstwa tuteje woßady pschitomne a pschepodachu rjanu pychu na row.

Nětk jeho cźělo tam poßledni sejnski wotpočzink ma na Drježdźanskim Janskim kěrchowje daloko wot žerbskeje Łužizy, jeho njeßmjertna dusha pak domoj khwata bliže a bliže k Bohu. Swěrny žyn nascheho žerbskeho luda je žwój běh skóncził. S džakom spominamy na wscho, schtož je wón sa nasch mały lud dokonjał, a damy žo snowa swołacź, dokonjecź sa nasch lud wscho, schtož w naschich mozach, wscho schtož nascha pschißkuschnosć, wscho, schtož nasche prawo.

Němski biskop Müller sapokasany.

Wo tutej žwjatocźnosczi a wo dalschich wuhotowanjach, kotrež běchu w tutym swisku w Barlinje, žmy žłyscheli też s erta tych, kiž tam běchu, nadrobne rosprawy. Wone nam powědachu wo wulkej, wutrobnej khutnosczi, kotraž je we wschěm była, kaž we žłowach a w modlitwje a žlubjenju prěnjeho němskeho biskopa tak też w tych wjazy hacź 100 tyßazach pschi wjecźornej pólnej Božej žłužbje, nad kotrejž je knježika wutrobu a zykeho cźlowjeka hnujaza cźischina tam woßrjedź hobrskeho města tych milijonow. Dźěl tutych žwjatocźnosczow móżesche dozyła też kóždy doma žobu žwjecźicź — pschi radiju.

Njemóżemy tu nadrobnje wscho wopißacź, tola to a tamne chzemy tu sapißacź: Ssyły a saßo žyły luda běchu žo se wschěch kónczin Němskeje w Barlinje seschłe, mjes nimi drje wjazy hacź 1000 duchownych w talaru se wschěch evangelskich zyrkwjow, mjes nimi też na psch. tsjo mužzy s jeneje woßady, w kotrejž bě němski biskop psched něhdźe 20 lětami s duschepastyrjom był. Mjes tutymi bě 80lětny starz, kiž bě tehdy w zyrkwinym pschedstejicźerstwje. Woni chzychu, kaž prajachu, žo na kóždy pad hacź k němskemu biskopej pschedobycź a jemu też dary pschepodacź, kotrež běchu žobu pschinjeßli. Mjes dźeßacź tyßazami běchu tam też Sserbowki w narodnej drascźe.

Tsi wuhotowanja běchu woßebje wusnamne. Sswjatocźne sapokasanje a žlubjenje w domje. — Sswjedźeńska shromadźizna synodalow do toho —a pólna Boża žłužba po tym.

Sslubjenje, s kotrymž žo biskop žam sapokasa, rěka:

„Ja žlubju w pschitomnosczi Wschehomózneho, w mjenje Knjesa Jesuža Khrystuža, psched tutej woßadu: Ja mam wolu, hamt lutherskeho němskeho biskopa Němskeje Evangelskeje Zyrkwje sastawacź po žwjatym evangeliju, kaž je jo nam Luther wukładował, k cźesczi Božej, k sbožu jeho zyrkwje, k spomoženju luda. Bóh pomhaj mi."

Po tutym žlubje a po dobroproschenju postrowichu němskeho biskopa biskopoju Němskeje Evangelskeje Zyrkwje se žłowom Biblije a s pschecźom.

Po tutej, s hudźbu jara bohacźe wuhotowanej Božej žłužbje postrowi biskopa njepschewidźomna žyła psched Božim domom.

Pschi pólnej Božej žłužbje wjecźor je była tuta licźba, kaž žo praji, hischcźe ras tak wulka. Rano do žwjatocźneje Božeje žłužby bě žwjedźeńska shromadźizna w „Pruskim domje". W njej měješe žwjedźeńsku rěcź prawny rjadowar Němskeje Evangelskeje Zyrkwje, dr. Jäger. Sa zyłu evangelsku zyrkej Němskeje rěcźeschе po tym sakski biskop Coch, a po nim druhy sastupjerjo s luda a s kraja. Hnujaze a sahorjene a sahorjaze žłowa tam wußłyscha. —

Bóh tón Knjes daj, so by nětko też była nascha evangelska zyrkej, kotraž nětko žwojeho wjednika a biskopa ma, kotryž žo žlubjo staji na cźiste evangelijon po Lutheru, zykk, krucźe a njepowalnje sałożeny na tón jedyn sałożk, kotryž je Jesuß Khrystuß, a so by nětko też był sdobom kóždy jenotliwy s Jesußom Khrystußom zykk, kotrehož swjask a sałożk je wěra, žiwa, kruta, wjeßeła wěra do Jesom Khrysta, kotraž žo jewi w zykym žiwjenju. To chzył Bóh tón Knjes dacź a žohnowacź němskeho biskopa!

Wobžarujemy, so dyrbimy tutu rosprawu žami pißacź a so žaneje njedostachmy wot tych, kiž tam žobu běchu.

Brózeń — Boži dom.

Ssowjo je hórniſka wjeß w Delnjej Łužizy. Tam poßwjeczi probſt Eckert Boži dom, kotryž bě prjedy brózeń. Wón je wjaz hacž 20 metrow dołhe a wjaz hacž 6 metrow ſchěroki. Architekt Vogel-Drježdžanſki je pſchetwarjenje wjedł.

Dom je hewak jednory, tola ma woßebitu pychu. Kraßny woltař. Je, kaž prajimy, ſacžinjaty woltař, — Němz praji: Flügelaltar. Molowak je jón moleŕ Makß Vogel-Drježdžanſki. Ssrjedžny, hłowny wobras pokaſuje ſtanjeneho Sbóžnika. Na poboczнymaj wobraſowaj wohladaſch delnjołużiſki lud.

Probſt Eckert móżeſche pſchi poßwjeczenju na to pokaſacz, ſo je tutón Boži dom naſtał ſe ſhromadneho ſkutkowanja a ſ pſchesjednoſcże jich wjele. To je też ſmyßł noweho cžaßa a jeho hibanja. Wón wuſběhny, ſo je nationalſozialiſmus ſe kſcheſcžijanſtwom wuſko ſwjaſany.

Brózeń — Boži dom! Hižo tole je woßebite prědowanje — a to niz jenož ſa tamnu woßadu, ale ſa naß wſchěch!

Žnjowe.

Schtož cžłowjek žnje, to budże wón też žnjecz. Gal. 6, 7.

Schtóž ſkupje žnje, tón też budże ſkupje žnjecz, a ſchtóž žnje w žohnowanju, tón budże też w žohnowanju žnjecz. 2. Kor. 9, 6.

Schtóž na žwoje cžěło žnje, tón budże wot cžěła ſkaženje žnjecz. Schtóž pak na ducha žnje, tón budże wot ducha žnjecz wěczne žiwjenje. Gal. 6, 8.

Pohladajcże na ptaki pod njebjeßami; wone njeßnja wone njeżnu ani njekhowaju do brózнjow, a waſch njebjeſki Wótcžez je wſchak ſeżiwi. Njeiſcże dha wy wjele wjazy dyžli wone? Mat. 6, 26.

Cžłowjek njeje żiwy wot khlěba žameho, ale wot kóždeho žłowa, kotreż pſches Boži ert wuńdże. Mat. 4, 4.

Pytajcże najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcz, dha budże wam to wſchitko pſchidate. Mat. 6, 33.

Abc bjesbóżnoſcże.

A hdże žem je tuto abc bjesbóżnoſcże? Wěſo je Ssowjetruſkeje. A hdże žem ma jo wona? Tam žem, hdżež dozyła wolu a thróbłoſcz bjerje tak ſ nabożinu a wěru niz jeno, ale też ſ cžłowjekami a ſ cžłowſkim żiwjenjom ſakhadżecz: ſ hele.

Dżěcži budżeja tam mjenujzy wot noweho ſchulſkeho lěta abc wuknycz ſ hróncžkami, ſ kotrymiž ma žo bjesbóżnoſcz do dżěcżazeje wutroby ſakorjenicz a žo w ludu hajicz. Kóżdy pißmik ma tajke hróncžko a — ſo njeby nicžo pobrachowało a wuſpěch wěſty był! — wobras, kiž ma hróncžko dowujaßnicz a jeho myßl do wutroby a roſuma ſaſchcżěpicz. Na pſchikład pokaſuje wobras pſchi pißmiku B cžerwjene koſchcżo, kotreż Bibliju a wobras žwjateho precz mjecże. A pſchidata ſchtucžka rěka: „Biblija a wobraſy žwjatych njejßu nicžo hódne khiba ſo je koſchcżo precz wumjecże.“ Pißmik V ma wobras, na kotrymž „kapitaliſtu“ widżiſch, a to tajkeho, tajkehož jeho po ruſku wobraſuja: ſ wyßokim kłobukom abo ſ zylindarjom a ſe „ſchkleńzu“ na jenym wóczku. Tutón „kapitaliſta“ wuliwa bleſchu, kotraž ma napißmo: „nabożina“. Jich wjazy žo ſ tym, ſchtož wón wuliwa, napije a wopije. A ſchto ſteji pódla: „Nabożina je ſchkódna, wjele ſchkódniſcha hacž alkohol“. Poßledni pißmik je pola Rußow Y. Na jeho wobraſu je hadowy jaſyk, kotryž ſ kłobuka biſkopa lěſy“. „Hladajcże, kak jědojty jaſyk biſkopa ſakhadża!“

Dżiwacz wſchak žo njetrjebamy, ſo je Ssowjetruſka też tutu cžertowiku myßl do ſkutka ſtajiła. Ssmy tola widżeli wobraſy a cžitali žłowa, kotreż Boha, Jeſuża Khryſtuża, Boże wotkaſanje na najhroſniſcho hanja.

Ale pſchi wſchěm tajkim hanjenju a ſakhadżenju dyrbjeſcho njedawno tola wjednik bjesbóżneho hibanja wuſnacz, ſo žo na wßach pſchezo ſaßo nowe nabożne hibanje jewi, kak na pſch. k ranju a k juhu wot Moſkwy, hdżež nowe ſekty evangeliſkeho raju naſtawaja.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Lupoje.** Wopominamy dżenża žobu bywſcheho Lupjanſkeho ſararja Jana Mróſaka. Lupjanſka fara bě w poßlednim cžaßu ſaßo dlěje woßyrocżena, dokelž žerbſkich bohoßłowzow njemějachmy. Nětko pak je prěni ſ wjetſcheje žyły tych, kotriž žo na to hotuja, žerbſkemu ludej w evangeliſkim duſchepaſtyrſtwje žłużicz, žwoje prěnje pruhowanje w Lipſku jara derje wobſtał, k. kand. theol. Laſer-Žitawſki, a naſcha zyrkwina wyſchnoſcz je jeho hnydom jako vikara do Lupoje póßłała. To je ſa naß Sserbow wulzy ſwjeßelaze a ſa Lupjanſku woßadu woßebje, a my mamy bycz zyrkwinej wyſchnoſczi dżakowni ſa to, ſo wona, cžinjo wumſacże, k. kand. theol Laſera hnydom takrjez ſ pruhowanja na woßyrocżenu faru póßła. Bóh daj młodemu duchownemu po žwojej hnadże pomoz a žohnowanje do ſaſtojnſtwa, do domu a do woßady. — Sa Lupjanſku woßadu budź tu pſchiſpomnjene, ſo njeje naſche njedżelſke łopjeńko na tym wina, ſo tu tole tak ſapoſdżene piża. —

S **Drježdżan.** W rosprawje wo woßadnej ſhromadżiſnje ma žo wujaßnicz, ſo bu po žmjercži knjeſa Pětczki, kiž lěta dołho ſaſtojnſtwo jako pſchedßyda ev. žerbſkeje woßady tu ſaſtawaſche ſa naßlědnika wuſwoleny knjes G. Fallant, nětcžiſchi druhi pſchedßyda tow. „Cžornoboha“. Jeho ſaſtupowaſche pſchi poßlednjej ſhromadżiſnje knjes wumělſki moleŕ Kowaŕ. — Wſchěm pſchecželam a pſchecželnizam towaŕſtwa „Cžornoboha“ hiſchcże tu k wjedżenju, ſo towaŕſtwo žwój 45. ſałożeńſki žwjedżeń wotměje žobotu 6. winowza w Ballhaus Bautzenerſtr. Wjecżorny porjad je wospjet jara rjenje ſeſtajany a lubi wjele ſajimaweho. Schtóž chze Drježdżanſkich Sserbow a jich towaŕſtwowe żiwjenje ſeſnacz, njech tam dojědże.

Na pucz.

„Sswjate Pißmo njeßmě žo hinak wukładowacz, khiba ſo njeje cžłowjek nicžo a ſo je Khryſtuż žam wſchitko.“

Luther w lěcże 1524.

Liſtowanje. K. H. B..ž: Doſtach a žo jara dżakuju a wjeßelu. Njech tuto prěnje njeje poßlednje, ale ſapocżatk a ſawod k dalſchemu. — Kni. L. w D.: Wulki dżak. Wědżachmy, ſo nětk pſchilubjeny dopiß doſtanjemy. Redaktor.

Sa 19. po Tr.: H. w B. — Sa 20. po Tr.: K. w B. — Sa 21. po Tr. (kermuſchu) a ſa Ssmjertnu njedżelu poſtaji k. w. ſ. S.

Samokwity redaktor faraŕ Wyrgacz w Noßacżizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu žobotu a płacži ſchtwórcżſětnje 108 pjenjeżkow.

Cžišło 40

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyšchinje 7. oktobra 1934 Bautzen

19. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Kol. 3, 16.

„Dajcže temu ßłowu Khrystußowemu mjes wami bohacže bydlicź we wschej mudrosczi; roswuczcže a napominajcže ßo ßami ſ psalmami a ſ khwalobnymi a ſ duchownymi kěrluschemi, lubosnje spěwajo temu Knjesej w ßwojej wutrobje.“ Biblija a Spěwarske, dwaj pokładaj nascheje zyrkwje. Na njeju pokaže nasch krótki tekst jako na najdrohotnischej kubli nascheje evangelskeje zyrkwje. W kóždym domje jej namakasch, haj kóžde schulske dźěczo ma jej w rukomaj. Na kóždym njedźelskim a ßwjatym dnju ßo tele pokłady sjawnje poskiczuja a wosada móże ßwoje wutroby na nich wokschewicź. Tón jedyn pokład je nasch Luther něhdy snowa namakał a wußlědźił. Hižom studowazy w Erfurcze wuhlada Bibliju prěni krócź a běsche hnydom sa nju tak sahorjeny, so móżesche ßo lědom wot njeje wottorhnycź. Swoje žiwe dny je potom tutón pokład wyßoko ważił a wusnał, so by bjes njeho kónz wsał w ßwojim hrěschnym hubjeństwje a nusy. Swojemu němskemu ludej pak je tutón pokład ſ wulkim wumjelstwom a se wschej pilnosczu podał. Evangelski lud ſ dźaknej wutrobu runje w tutym lěcze na to spomina, so je nasch Luther psched 400 lětami pschełoschk Biblije ſ zusnych rěczow do rjaneje němskeje rěcze dokonjał. Ale też druhi pokład, Spěwarske, ma nasch lud Lutherej ßo dźakowacź. Snajmjeńscha je sa nje prěnje parle hromadźił a ßam podał „sa dobry sapoczatk a so by nucził tych, kiž jo lěpje samoźeja“. Dwě jednorej knisy drje to stej, ale někotry jeju pokłady lědom snaje a ßebi je mało waži. A tola ßu tute knihi wěrne knihi žiwjenja, ſ kotrychž ßo duchowne žiwjenje wuliwa do wutrobow a kotrež nam pomhaju k wěcznemu žiwjenju. So bychmy ßo k temu dali ſbudźicź, tutej pokładaj, Bibliju a Spěwarske, wyßoko czeſczicź a ſaňcź měcź a k ßwojemu natwarjenju pilnje wužiwacź.

Najprjedy naß nasch tekst pokaže na naschu Bibliju: „Dajcže ßłowu Khrystußowemu mjes nami bohacže bydlicź we wschej mudrosczi“. Najbohatschi wobßah Biblije je ßłowo Khrystußowe. Stary sakoń powjeda wo pschihotowazym czaßu sboża, kotrež měješche w Jesußu Khrystußu ßo sjewicź a wěschczenja wo Khrystußu ßu jaßne hwězdy, kiž ßo ßwěcža ſ czěmnosczu tuteho pschihotowazeho czaßa. Nowy Testament pak je wjeßoła powjesczź wo tym w Jesußu Khrystußu sjewjenym sboźu. W schtyrjoch evangelijach abo sczenjach ßwjata wosboba Jesußa Khrystußa ßama psched naß stupi. Jeho dźiwne skutki widźimy, jeho mózne ßłowa ßłyschimy, na puczu czerpjenja, na kotrychž je ßo k naschemu wumóženju dał, ſ nim krocźimy. W listach japoschtoli ßwědcža wo Khrystußu a namołwjeja wosady, wěricź do njeho a khodźicź k jeho czeſczi. A pośledńja profetiska kniha pokaže nam psches spodźiwne widźenja a Boże sjewjenja, czeho ßměmy ßo w pschichodnym kraleſtwje Khrystußowym nadźecź. Hdyž je Khrystuß jenicźki ßrědnik nascheje sbóżnosczje, Biblija pak wo nim ßwědczi, je Biblija źórło, ſ kotrehoż czerpamy žiwjenje a sbóżnosczź. — Najprjedy ma zyrkej nadawk, ßłowo Khrystußowe bohacże do wosady njesczź. Prěni kscheſczijenjo ßo wschědnje shromadźichu, so bychu ßo na Bożim ßłowje natwarili. Też w reformazijskim czaßu běsche husto wschědnje Boża ßłužba a Luther je we wosebje ważnych a czěßnjenych czaßach móznje a se sahorjenjom wschědnje prědował. Dźenßnischi dźeń je pschipowjedowanje ßłowa Khrystußoweho najbóle na nasche njedźelske Boże ßłużby wobmjesowane, jenoż we wosebitych czaßach zyrkwinskeho lěta, kaž w adventskim a póstnym czaßu, ßo też w běhu tydźenja Khrystußowe ßłowo prěduje. Tola też dźenßa hischcże móże zyrkej derje wusnacź, so podawa Boże ßłowo bohacże ludej. Trójzy ßo w kóždej Božej ßłużbje Boże ßłowo ßłyschecź dawa: najprjedy w epi-

ſtoli a w ſcżenju ßo cżita a potom w prědowanju ßo wukładuje a na wutrobu a żiwjenje poßłucharja nałożuje. A nimo hłownеje kemſche maja ßo tola wſchudźom też pódlańſke Boże ßłużby: modleŕſke a mißionſke hodźiny, dźěcźikemſchenja, rosrěcźowanja ſ młodźinu a w tydźenju bibliſke hodźiny. We kóždej tajkej Bożej ßłużbje pſchińdźe Boże ßłowo k ßwojemu prawu. Nimo toho ßo pſchi kóždej ſpowjedźi, pſchi dupje, wěrowańſkim wołtarju, pſchi wotewrjenym rowje ßłyſchecź dawa. — Hdy by jenoż woßada też pſchezo ſwólniwa była, tole jej tak bohacźe poſkicźene ßłowo bohacźe ßłyſchecź. Hdyż ma ßłowo Khryſtußowe bohacźe mjes nami bydlicź, njeje doſcź ſ tym, ſo je bohacźe pſchipowjedane, wono dyrbi też bohacźe ßłyſchane bycź. Tola my prědarjo, by-li też cźrjóda poßłucharjow wulka abo mała była, dyrbimy dowěru měcź, ſo móże Bóh ßwoje ßłowo też mjes mało poßłucharjemi żohnowacź. Ale ſa woßadu je to wulka ſchkoda, hdyż w njej żaneho požadanja njeje, Boże ßłowo ßłyſchecź. Tuż budźcźe wutrobnje a naležnje proſcheni: njech cźini kóždy to ßwoje, ſo by ßłowo Khryſtußowe bohacźe w jeho woßadźe bydliło a to ſ tym, ſo ßam porjadnje do Božeho doma pſchińdźe Boże ßłowo ßłyſchecź. O ſo by ßwjaty duch 3. kaſnju: „ty dyrbiſch ßwjaty dźeń ßwjecźicź“, wſchitkim ſtawam woßady do wutrobow ſapißał. Ach, ſo njeby jich wſchudźom tak wjele kſcheſcźijanow było, kiž namakaju w kóždym poczaßu ſamolwjenja, ſkomdźicź kemſche pak horzoty pak ſymy dla, pak dźěła pak ſabawy dla. Ach, ſo bychu khudźi póſnali, ſo je hrěch, hdyż njedźelu, woßebje hodźiny kemſchenja pſches cźeźke wſchědne dźěło wotßwjecźa; bohacźi pak, ſo je hiſchcźe wjele wjetſchi hrěch, hdyż ßwojich khudych bratrow nucźa a nuſuja k tajkemu wotßwjecźenju. — Khryſtußowe ßłowo dyrbi bohacźe bydlicź we naſchej zyrkwi, dyrbi pak też bohacźe bydlicź w naſchich domach. Kóždy dom dyrbi zyrkwicźka bycź: hoſpodaŕ tón měſchnik, żona, dźěcźi, cźeleď ta woßadka. Wotrěſk Biblije, kotryż jemu poda Bibliſki pucźnik, kóždy dźeń ßwojej domjazej woßadźe cźitajo dyrbi kóždy hoſpodaŕ ßo ſa to ſtaracź, ſo by Boże ßłowo jeho dom rosßwětliło a było ßwěza na pucźu domjazych. Tola domjazy njedyrbja cźitanje Biblije jenoż hoſpodarjej pſchewoſtajicź, ale kóždy dyrbi ßam we ßwojej Bibliji ſa pucźom żiwjenja pytacź. — So by tola naſch lud ſaßo lud Biblije był, kiž by ßłowu Khryſtußowemu dał bohacźe mjes ßobu bydlicź. Potom bychu ßo wjele hrěchow ßame wot ßo ſhubiłe, kotrež nětko naſche woßady wohidźa, błudne wucźby, kiž runje w naſchim cźaßu nětkoreho myla, bychu kónz měłe. Tehodla: „Dajcźe ßłowu Khryſtußowemu bohacźe mjes wami bydlicź“.

Naſch tekſt pokaże pak też na naſche Spěwańſke a namolwja: „roswucźcźe a napominajcźe ßo ßami ſ pſalmami a ſ khwalobnymi a duchownymi kěrluſchemi luboſnje ſpěwajo temu Knjeſej w ßwojej wutrobje“. Hdyż ma ßo woßada prawje natwaricź, maja ßo nimo Biblije też Spěwańſke pilnje wužiwacź. Spěwanje je nimo prědowanja hłowny dźěl naſcheje Bożeje ßłużby. Kak bjes ducha a żiwjenja by ßo nam kemſcha bjes ſpěwanja ſdała bycź. Spěwanje ßłuſcha k prawym kemſcham. To ßu hižom ßwjecźi ſtareho ßluba póſnali. Israelſki lud je pilnje pſchi ßwojich Božich ßłużbach ſpěwał. Jeho kral David je jemu je ßwojimi kraßnymi pſalmami Spěwańſke darił a je ſpěwajo cźehniſche lud na ſtare cźaßy do Jeruſalema a w templu je ſpěwajo ßłużeſche Bohu. — Wot ſtaroſakońſkich je nowoſakońſka woßada ſpěwanje nawuknyła. Schtoż prěni kſcheſcźijenjo ſpěwachu, běchu pak pſalmy ſe ßwojimi ſynkami khwalby a dźaka, pokuty a modlenja, pak khwalobne kěrluſche, to ßu khwalobne kruchi ſ Božeho ßłowa, kaž: „Swjaty, ßwjaty, ßwjaty“ ſ profety Jeſaiaßa, abo Zachariaßowy khwalobny kěrluſch: „Khwaleny budź tón Knjes, tón Bóh Israelſki, pſchetoż wón je wopytał a wumohł ßwój lud“, abo Marijny khwalobny kěrluſch: „Moja duſcha poſběhuje teho Knjeſa“, abo khwalobny kěrluſch jandźelow: „Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi“; pak běchu to duchowne luboſne kěrluſche, kotrež běchu ßami k cźeſcźi Boha a ßwojeho Sbóżnika pěßnili. Cźim bóle kſcheſcźijanſka zyrkej roſcźeſche, cźim bóle pſchiběraſche też radoſcź na ſpěwanju. Najkraßniſcho pak je ßo kemſchazy ſpěw roswił a wudokonjał w evangeliſkej zyrkwi. Naſch wulki reformator Luther je ßam prěni hłowny ſpěwaŕ naſcheje zyrkwje był. Kaž ßam hudźbu wutrobnje lubowaſche, tak chżyſche też, ſo by lud we zyrkwjach ßwój hłóß poſběhnył k Bożej cźeſcźi. 37 kěrluſchow je ßam němſkemu ludej darił a w nich wě tak móznje a jadriwje, tak jednorje a hłuboko, tak zyle bibliſzy a kſcheſcźijanſzy ſpěwacź, kaž hewak żadyn po nim. Kak wjele wobhnadźenych ſpěwarjow je Bóh pak też po Lutheru naſchej evangeliſkej zyrkwi wobradźił. Jenoż Pawoła Gerhardta mjenuju, ſpěwarja kěrluſcha: „Ach, porucź Bohu ßwěru ßwój pucź a ſrudobu“, kotrehoż kěrluſche kſchiża a troſchta ßu hižom njepſchelicźnje wjele duſcham poßylnjenje a wokſchewjenje pſchinjeßłe. W nětcźiſchim cźaßu mamy na 90 000 cźiſchcźanych kěrluſchow. Kajki pokład! S nich maſch 800 najrjeńſchich wuſwolenych w naſchich ßerbſkich Spěwańſkich. Kajki pokład! Naſchi wótzojo ſpěwachu rjane kěrluſche, kotrež móżachu najbóle ſ hłowy, niż jenoż w zyrkwi, ale też w ſchulach, w domach, w dźěłarńjach, na polach a na dróhach. Tuta radoſcź na ſpěwanju je wěſcźe naſchim wótzam ſ wulkim żohnowanjom była. Pſchetoż ſpěwanje cźini wutrobu wjeßołu a ſtroſchtnu, wotehnacźe ſtaroſcźe a ſrudne myßle a wobara ſpytowanjam. — O ſo by tehodla tola też naſch nětcźiſchi narod ſaß ſpěwawy lud był. So by w zyrkwjach ſpěwanje prawje wjeßole a połnowutrobne było. So njebychu jich wjele pſchi ſpěwanju mjelcźeli, hdyż druſy pilnje a nutrnje ſpěwaja. So njebychu jenoż ſ ertom a bjesdźakni ßobu ſpěwali. „Spěwajcźe temu Knjeſej w ßwojej wutrobje“, napomina naſch tekſt. So bychu w domach a hewak měſto njeſdobnych a njerjanych ſpěwow ſaklincźake duchowne luboſne kěrluſche. Lubi ßynoju a dźowki, budźcźe ſwólniwi a pilni, rjane kěrluſche naſcheje zyrkwje ſ hłowy nawuknycź. Na tutych kěrluſchach ſmějecźe pokład a drohotne kubło ſa zyłe żiwjenje. Kak něktoremu je tajki kěrluſch był ſchkit a wobora w ſpytowanjach, troſcht khoremu w dołhich nozach bjes ſpanja, Boži prut a kij, ſ kotrymż dźěſche ſtroſchtnje ßmjercźi napſchecźiwo. Biblija a Spěwańſke, dwaj kraßnej pokładaj, tebi ſtaj datej a dowěrjenej. Tuż hladaj ßwěru na to, ſo jej nałożujeſch a wužiwaſch k ſbożu ßwojeje duſche. Hamjeń.

Mißionſki ßwjedźeń w Delnim Wujeſdźe.

Sańdźenu njedźelu ßo ſaßo mißionſki ßwjedźeń woßwjecźi w naſchej ßerbſkej holi, a to w Delnim Wujeſdźe. Sserbja a Němzy Wujeſdźanſkeje woßady, kaž też wokolnych woßadow buchu pſcheproſcheni, ßo bohacźe na mißionſkim ßwjedźenju w Delnim Wujeſdźe wobdźělicź. A tak ſeńdźe ßo rjana cźrjódka kemſcherjow w tutej małej, cźichej, holanſkej wjeſzy. Haj, mißionſke ßwjedźenje naſchi ßerbſzy kemſcherjo hiſchcźe rad wopytuja.

W rjenje wudebjenym Božim domje wotmě ßo w dwěmaj hodźinomaj němſka Boża ßłużba ſ němſkim a ßerbſkim prědowanjom. Němſke ßwjedźeńſke prědowanje měješche

knjes mišionar Scholta ſ Barlina, kiž je lěta dołho jako mišionar Barlinſkeho mišionſkeho towaŕſtwa w Khinje ſkutkował. Sa prědowanſki tekſt bě ſebi wuſwolił ſłowo naſcheho Knjeſa a Sbóžnika: „Dźićże a wucžćże wſchitkich póhanjow a kſchćžićże jich w tym mjenje teho Wótza a teho Ssyna a teho ſwjateho Ducha; a wucžćże jich wſchitko dźerżećź, ſchtoż ſym ja wam pſchikaſał. A hlaj, ja ſym pola waß wſchitke dny, hacž do ſkónčenja teho ſwěta“. Hłuboko cžerpaſche prědar ſe ſwojeho bohateho mišionſkeho naſhonjenja. Po kěrluſchowej ſchtučžy ſtupi knjes farař Rößler-Minakalſki na klětku. Se žiwymi, hnujazymi ſłowami wukładowaſche 21. ſchtučžku 22. ſtawa Japoſchtołſkich ſkutkow: „A wón dźeſche ke mni: Dźi, pſchetoż ja chžu cže daloko k tym pohanam póſłacź.“ S wutroby pſchińdźechu, k wutrobam dźěchu tute rjane ſłowa prědarja.

Wotpohlad bě, ſo ſo kemſcherjo po Božej ſłužbje na Dennebergez ſahrodźe pſchi khoſeju a tykanzu ſhromadźa. Dokelž pak ſo deſchćowacź počina, dyrbjachmy na žórlu we Haſchkez hoſćenzu hicź. Tam powita knjes Adler, vikar Wujeſdźanſkeje a Luſcźanſkeje woſady, wſchitkich kemſcherjow najwutrobniſcho. Knjes mišionar Scholta jimaſche ſo ſłowa a powjedaſche nam žortne a khutne podawki ſ cžaſa ſwojeho ſtutkowanja jako mišionar w Khinje. Kak mnoho dźěła je hiſchće ſa naſche mišionſtwo w tutym kraju! Knjes farař Rößler poręcža hiſchće krótke ſerbſke napominaze ſłowa. Zyrkej, kiž mišionſtwo njeplahuje, njeje žana ziwa zyrkej. My mamy wopory też ſa naſche mišionſtwo pſchinjeſcź, ſo bychmy hódni byli najwjetſcheho a najkraßniſcheho wopora naſcheho Wótza w njebjeßach, kiž je ſwojeho jenicžkeho narodźeneho Ssyna ſa naš dał, ſo bychmy žiwi byli.

Skónczńje dźakowaſche ſo knjes farař Malink-Laſowſki, tukhwilny pſchedßyda zyrkwinſkeje rady we Wujeſdźe a Luczu, wſchěm, kiž ſu ſa poradźenje tuteho mišionſkeho ſwjedźenja pchinoſchowali. Dźakowaſche ſo woßebje knjeſej mišionarej Scholcźi, o je k nam pſchikhwatał, ſo by nam prědował a pſchednoſchował; tehorunja knjeſej ſararjej Rößlerej ſa prědowanje a napominaze ſłowa. Dźakowaſche ſo wutrobnje Wujeſdźanſkemu žónſkemu towaŕſtwu, kiž bě zyrkej tak rjenje wudebiło, a kiž je ſo hewak hiſchće jara prózowało wo poradźenje tutoho ſwjedźenja. Farař Malink ſo dźakowaſche wſchitkim, kiž ſu tykanz a koſej darili, ſo byſchtaj ſo na žurli pſchedawałoj, a ſo by ſo pjenježny wunoſchk mišionſtwu daril. Skónczńje dźakowaſche ſo też wſchitkim Serbam a Němzam, kiž ſu na ſwjedźeń pſchikhwatali a na tajke waſchnje ſwój ſajim ſa ſwjate mišionſtwo pokaſali. Sſkowam dźaka pſchiſamkny knjes Malink próſtwu, ſo chzyli wſchitzy dale woprowacź ſa naſche mišionſtwo, ſo njeby ſo ſtało, ſo bychu naſche mišionſke towaŕſtwa póhanam prajicź dyrbjałe: „My wſchak bychmy wam pomhali, ale nimamy mišionarow, też niz ſrědkow!“ Hdyž budźemy dale luboſcź wobkhowacź k naſchemu mišionſtwu, dopjelni ſo też ſlubjenje naſcheho Knjeſa a Sbóžnika: „A hlaj, ja ſym pola waß wſchitke dny hacž do ſkónčenja teho ſwěta!“

Hižom ſo počina cźmicź, hdyž kemſcherjo domoj khwatachu ſ tuteho tak derje poradźeneho mišionſkeho ſwjedźenja w Delnim Wujeſdźe.

Britiſke a wukrajne bibliſke towaŕſtwo.

Pſchede mnu leži nowa tołſta kniha ſ jendźelſkim napiſom: 129. rosprawa waſcheho dźěła w lěcze 1932. Tudy ſu po ſdaczu jenož byłe cźiſła podate, kotreż, cźitamy-li je jenož krótko, nam njemóža niczo woßebiteho prajicź. Kedźbliwemu cźitarjej pak podawaju nadrobny pohlad do wulkotneho a ſ wjele wuſpěchami žohnowaneho dźěła tuteho wulkeho towaŕſtwa, kotreż zyły ſwět wobdźěła. W towaŕſtwu wěje prawy kſcheſcźijanſki duch, kiž žanych rosdźělow njeſnaje. Evangelſzy a katolſzy wěriwi dóſtawaju ſwoje biblije a Nowe Teſtamenty. Woßebite dźěło pak płacźi póhanam, kotſiž hiſchće we wulkej cźěmnoſcźi pohańſtwa błudźa. Khryſtußowe ſłowa: „Dźićże a wucźćże wſchitke narody!“ do ſkutka ſtajicź, je nadawk a ſamér towaŕſtwa. Tohodla doſtawachu ſ nim też nanajmjeńſche ludźiczki Bibliju, abo ſnajmjeńſcha dźěle ſ njeje w macźeŕnej rěcźi. Tak je na pſchikład Bibliſke towaŕſtwo hornjoſerbſkemu ludej zyłu Bibliju wobradźiło. 1818 bu ſwjate pißmo ſa Sserbow Hornjeje Luźizy k prěnjemu raſej wot towaŕſtwa cźiſchćźane, 1816 ſa Sserbow delnjeje Luźizy, ale jenož Nowy Teſtament. Nakład hornjoſerbſkeje Biblije běſche 15 000 ekſemplarow, delnjoſerbſkeho Noweho Teſtamenta pak jenož 5000 wulki. Tutu ſamßnu luboſcź je towaŕſtwo 630 druhim ſdźěla hacž dotal njeſnatym narodam wopokaſowało. Wot lěta ſwojeho ſałoženja (1804) ßem hacž do naſcheho cžaſa je wono Boże ſłowo we 4 milijonach ekſemplarach a to w 60 druźinach cźiſchćźane pſches zyły ſwět roſchěriło. Tute liczby ſu ſ najlěpſchim dopokaſom, kajki wuſpěch je towaŕſtwo mělo. Eſkimo, kiž w Grönlandźe abo na połkupje Labrador wot kulturneho ſwěta wuſamknjeny bydli, móže dobre poſełſtwo we ſwojej macźeŕnej rěcźi ſłyſchećź abo cźitacź. W dalokim ranju ſwěcźi wbohemu khiniſkemu ratarjej a dźěłacźerjej ſwětło Božeho ſłowa. W Paraguay doſtachu ſranjene wojazy, kotſiž ſu w kraju Arau Gaco wojowali, darmo wot towaŕſtwa Nowy Teſtament. Sa to ſu pak wucźeni mužojo lěta dołho cźicho ſ hebrejſkeho a grekſkeho prateksta pſchełożili, ſu potom ſaßo a ſaßo pſchirunowali, porjedźeli, ſmylki wucźiſkali, ſaßo doporjedźili a dohładkowali. Potom ſu dobrocźiwi ludźo ſa ſaměry towaŕſtwa jara wjele pjenjes darowali abo naſběrali, ſo bychu ſo Biblije jara tunjo pſchedawacź mohłe. Na pſch. doſtanjeſch dobry pólſki Nowy ſakoń ſa 40 pjenježkow. A tute dźěło nihdy njepſcheſtanje, nimale kóždy měßaz wukhadźa nowe pſchełoženje w dotal mohł rjez njeſnatej rěcźi. Tak wumoža towaŕſtwo dźeń wote dnja wjele wbohich póhanow ſ cźěmneje pſchiwěry, ſ bojoſcźe a duchowneho wotrocžſtwa mějo ſo po Khryſtußowym pſchikaſu. H. B..ž.

Sserbſki ſeminar.

Pſched tydźenjom ſu ſo ſwuczowanja Sserbſkeho ſeminara pola wyßokodoſtojneho knjeſa wyſchſcheho ſararja Sarjeńka na lětuſche ſaßo ſkónczyłe. Skoro njemóžachmy wěricź, ſo dyrbja ſchtyri njedźele ſeminara hižom ſaßo nimo bycź. Naſch cžaß bě tak derje ſe dźěłom wupjelnjeny, ſo njemějachmy kedźbu na minjenje dnjow.

Tu w „Pomhaj Bóh“ njech je měſtna, ſo ſerbſkej ſjawnoſcźi trochu nadrobniſcho roſkładźemy, ſchto ſmy w Khwacźizach dźěłali. Po raňſchej modlitwje a koſejpiczu ſapočza ſo naſche dźěło na Wicźaſez žurli ſ cźitanjom a pſchełoženjom ſerbſkeho kěrluſcha. Pſchi tym wobhładowachmy ſebi ſwoje nowe ſerbſke ſpěwaŕſke ſ kritiſkim wóczkom a my ſpóſnachmy a natwarichmy ſo kóždy dźeń ſnowa na jich rjanoſcźi po rěcźi a po wobßahu. Sserbſki ludo, waž ſebi ſwoje nowe ſerbſke ſpěwaŕſke a cźitaj huſto w nich! Wone ſu rjany a njeſachodny dar naſchich ſerbſkich duchownych. Po kěrluſchu cźitachmy a pſchełożachmy grekſki 2. liſt na Korinthiſkich. To

běsche nětk wjele cžežšcha macžišna. My dyrbjachmy žebi pšchi tym druhdy dołho hłowu łamacź. Hdyž běsche to hižom cžežke, tak bě pšchełoženje łacžanskich „Rospominanjow“ Jana Gerharda husto doscź hišchcže cžežsche. Ssnano smějecže posdźišcho składnosćź w „Pomhaj Bóh“ něschto pokaskow tuteho nascheho dźěła cžitacź. Potom njebudźecže wschak na jich rjanej a wuhładkowanej rěcži spóznacź móz, kelko bě to prózy, je do žerbischcźiny pschełožicź. Nasche dopołdnische dźěło žo skónczi se žerbskimi žadami, pschi kotrychž nam wožebje na dobrej a originalnej žerbschcźinje saležesche. Popołdnju mějachmy najbóle khwile žwoje wožobinske dźěła dokonjecź. Pschedewschěm dźěłachmy na žwojich prědowanjach. Naschi němszy towarschojo wuknychu sa tón cžaž w žerbskej gramatizy.

Lětža wobdźělichmy žo jich 13 na Sserbskim seminarje, hdyž k. kandidatu Lasera žobu liczimy. Nimo njeho běchmy tam: Hornczer ſ Wósporka, Rychtar ſ Rakez, Scholta ſ Drježdźan a Wirth ſ Rakez lětža k schtwórtemu a poślednjemu rasej; Albert ſ Zyžez, Pětsch ſ Drježdźan, Resch ſ Drježdźan, Wyla se Stróže, Pabst ſ Lipska, Junge ſ Lipska, Peuker se Drježdźan a Pfuhland ſ Koporz.

Wschitzy a wožebje my, kotsiž žmy lětža pośledni krócź w Khwacźizach pobyli, spominamy ſ dźakom wróczo na cžaž Sserbskeho seminara. My žo pschede wschěm dźakujemy žwojemu wyšokocžesczenemu wucžerjej, kotryž je naš ſ tajkej luboscźu wukubłał w naschej macźeńnej rěcži. Wón njeje wospróznił nam pokazowacź jeje rjanosćże a zunjoscże a je ſ tym we naš wubudźił hłuboku luboscź k rěcži naschich wótzow, kaž je wón naš też husto napominał we žwěrje k žwojej domisnje stejecź, kaž je wón to saschcźěpjene dostał wot žwojeho wucžerja, wótza Henricha Imischa. My chzemy tutu tradiziju w luboscźi sakhowacź a dale njescź do pschichoda.

Tak wuprajamy dźak też wschitkim, kotsiž žu naš tak lubje w Khwacźizach hospodowali. Tak pschede wschěm knjeni wyschschej farařzy! My žo dźakujemy też naschej krajnej zyrkwi, kotraž je też lětža sažo žrědki k wodžerženju seminara dowolika.

G. W.

Zyrkej a stat.

W **Budyschinje** bě 1. a 2. oktobra sa zyłu Łužizu sjeńdźenje wjednikow „kschescźijanskeje młodostneje žłužby“. Chzychu žo pschihotowacź sa tutón hobrski nadawk, kotryž wožebje nětk w symje sažo wjele dźěła pschihotuje a wjele cžaža žada. Kaž je snate, steji zyłe dźěło sa evangelsku młodźinu a w evangelskej młodźinje Łužizy pod wjedniſtwom jenicžkeho. Tutón je k. Uthoff, wokrjeżny wjednik sa evangelsku młodostnu žłužbu. Jeho žydło je Budyschin. Zyły wokrjeż je sažo rosdźěleny do 4 podkrjeżow; tu maja podkrjeżny wjednizy žwoje dźěło.

Měschane mandźelstwa. Powjedaja po Łužizy tam a žem: „Měschane mandźelstwa žu sakasane!“ „Měschane mandźelstwa njeżmědźa wjazy bycź!“ — Hdźe žem tute rěcže? A cžohodla? Psched stawnikom ma žnadź měschenje raža a krwě něschto prajicź, niz pak, so žebi dwaj kschescźijanaj wschelakeho wusnacźa ruzy sa žiwjenje sawdataj.

Wschelake ſ bliska a daloka.

Žnjowy dźakny žwjedźeń žmy žwjecźili pschi najrjeńschim žnjowym wjedrje. Ale žnjoweho dźakneho žwjedźenja modlitwy žu byłe dźakne modlitwy a modlitwy wo miły deschcźik. Pschetoż sažo bě hižo žucho, tu a tam hižo sažo jara žucho. A hlaj, póndźela bu a Bóh da deschcźik, ſ njewjedrom drje tola miły, wokschewjazy deschcźik! A wokschewjene buchu rostliny, swěrjata a wokschewjeny też cžłowjek. Ssmy to hnydom sažo žnjowy dźakny žwjedźeń měli? To rěka: žmy to hnydom Bohu žwój wutrobny dźak woprowali a niz jeno ſ ertom? Haj Bóh, nasch Bóh je Bóh a žadyn wjazy. Wón wichor, wětry wodźi a wschitke mróczele! Tuž jemu žo dowěr, luba duscha!

„Adventverlag“ mjenuje žo nowe pschedewsacże, kotreż je sekta adventistow sałożiła. Schtó tuta sekta je, je powschitkownje drje tola snate. Kaž žami nashonichmy a kaž drusy wobkedźbowachu, khodźa jeje wotpósłanzy sažo po wšach a pschedawaja žwoje spisy, žwoje „Missionsschriften“, na pšch. sa 50 pj. Schtó je kupił? Schtó je jim tute 50 pj. dał? A cžohodla je je dał? — Hdyž žo wam někajke spisy podawaja, cžitajcże tam, hdźež nakład sapisany. Hdyž tam steji „Adventverlag“, wěscże, schto to do knihow.

W **Lubiju** žwjecźimy 13. a 14. oktobra wulki sjěźd „Evangelskeho Swjaska“. Sa Sakſku je jeho wjednik k. superintendent Jagsch. Tuž scžinimy mózne, žobuzwjecźicź. Nashonimy tam sajimazeho, wažneho, rossudneho doscź. Je dźě tutón swjask runje to sjednocźeństwo Evangelskich, kotreż runje nětkle steji we wschelakorym wulzy wažnym dźěle a wojowanju sa evangelsku wěru w tukraju a we wukraju. Nadrobnischeho programa sa tutón sjěźd pschinjeżu hischcże wosjewjenja a pscheproschenja we wschelakich nowinach. So by sjěźd cžim wjazy wliwa a wuspěcha měł, směja njedźelu, 14. oktobra, we wschelakich Božich domach Lubijskeje eforije też žobudźěłacźerjo swjaska, kotsiž ſ dala pschińdu, wožebitu Božu žłužbu.

Žiwjenje ſ Bohom — žiwjenje bjes Boha. Je trjeba hakle na to pokasacź, so mamy pschirunowacź kěrluschej w poślednim a pschedposlednim cžiśle? Niz drje. Ale dokelž žo tak lohko sabudźe, je trěbne, dopomnicź na to, pschirunowacź nětk ſ kěrluschomaj žiwjenje. Sa to tu tola kóždy kěrlusch je, a sa to, nabycź tak pschirunajo toho dobreho, wobsbožazeho wjaz a wjele.

Na pucź.

„Biblija je kaž jara wulki, schěroki lěs, w kotrymž wjele a jara wschelakorych schtomow steji, ſ kotrychž móżesch wschelakory žad a płody schcźipacź. Pschetoż w Bibliji masch bohaty troscht, wucžbu, roswucženje, napominanje, warnowanje, žłubjenje a hroženje. Ale wono njeje žaneho schtoma we tutym lěsu, wo kotryž ja njebych khłapał a něschto jabłukow abo kruschwow ſ njeho seschcźipał abo ſtschażł.“

Luther sa blidom.

Listowanje.

K. P.: Dźak sa dopiš! Sa poślednje cžiśło bě pschepodźe. A druhi ras sažo! Redaktor.

Sa 20. po Tr.: K. w B. — Sa kermuschu (21. po Tr.) B...r w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cžischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtwórcźłětnje 108 pjenježkow!

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čišło 41

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok.
A twój swjatok
Žradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosc ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosc da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 14. oktobra 1934 Bautzen

20. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Měr Boži wudźěl dobycze we waschich wutrobach, ke kotremuž ßcze też powołani w jenym cźěle, a budźcze dźakowni. (List na Kolołejßkich 3, 15.)

Schtó ßnaje cźłowßku wutrobu dołpołnje? Mudri ludźo wupraja ßwoje myßle wo cźuczach jenotliweho cźłowjeka a toho abo tamneho luda. Pěßnjerjo powědaju wo dobrych počźinkach mužow a žonow, so bychu ſ pschikładom byłe młodym, so by we wutrobach narośtła radosćź, dobrym myßlam skutkowacź dacź. Boże ßłowo w naschej bibliji je bohaty raj wschelakich žadosćzow a pscheczow cźłowßkeje wutroby.

Nichtó njeje cźłowßku wutrobu tak derje ßnał kaž Jeßuß. Jeho mjenuja wulkeho profetu, dobreho lěkarja, wubjerneho mischtra. A wot tohole mischtra ßu japoschtoljo wukli. Jim bě jaßne, so cźłowßka wutroba ßama w ßebi ßbožowna njeje. Ssu ßpytali ßwoje naßhonjenje ſ Jeßußom druhim prajicź. Pschi tym běchu dosćź ßprawni, Jeßußej cześćź dawacź, kiž ßpokoji cźłowßku wutrobu. Do wscheho njeměra cźaßa a žiwjenja ßtaja dołpołny měr a pokoj Jeßußowy.

To też ßwjaty Pawoł wschěm cźitarjam ßwojeho lista pscheje, so bychu ßwój hrěch widźeli, psched wobliczom žiweho Boha ßo toho wußnali a ſ wutrobu wěrili, so hnadny Bóh rad wodawa tym, kiž wo wodacźe proscha. Tu pschińdźe měr jako najwjetschi dar ßa tyschnu wutrobu. Njetrjeba ßo bojecź, ale wotpoczuje ßbožowna pschi wutrobje njebjeßkeho Wótza. Najcźěmnische hodźiny žiwjenja ßu pscheßwěcźene ſ kraßnosćźu Knjeßa, so wutroba ßdychuje: Hdyž je jeno Tebje mam, dha niczo njerodźu wo njebjeßa a wo ßemju. Hacź mi runje cźěło a duscha ßawutlitej, dha wschak Ty ßy, Bożo, kóždy cźaß mój wutrobny troßcht a mój dźěl. A rady ßpěwa: Sso kßcheßcźanow ßnutskowne žiwjenje ßwěcźi, hdyž wot wonkach ßłónzo jich ßpariło je.

Masch ty tajki měr, luba wutroba? — So mohł jón měcź, praji japoschtoł: ke kotremuž ßcze też powołani w j e = n y m cźěle. Stawy jeneho cźěła! Kak khwala dźenßa ßwój narod, ßwoju krej, ßwoje namrěte mozy. Wyßche wscheho pak dyrbisch khwalicź nowy narod, krej Khrystußowu, mozy, kiž tebi pschińdu ße ßjednocźenßtwa ſ Bohom. Wschak ßy k tomu powołany, so njeßtejisch jeno we ßwojim małym raju, kotryž móża cźi ludźo ßanjerodźicź a rubicź, ale so pschebywasch w raju měra, do kotrehož pschińdźeßch pßches wěru. Knjeßowa zyrkej je dostała nadawk, bycź raj měra, hdźež je Khrystuß ſ hłowu a ßtawy ßu žiwe pßches njeho. Mózno, so dyrbja ßtawy wojowacź wo tónle Boži měr, ale też w tajkich cźaßach dyrbi wutroba cźißta a ßwědomje dobre bycź, pschetoż wono dźe wo wěcźne kubło.

Sswjaty Pawoł pscheje tohodla ßwojim wěrjazym hischcźe dalsche. Měr njedyrbi jeno we wutrobach bydlicź, ale też we wutrobach dobycze wudźělecź. Wobkedźbuj ßam ßwoje myßle, ßnano masch cźeźke myßle, abo ßłe a knicźomne, — měr Boži dawa cźi dobycze nad nimi. Ssnano je twoja wola ßłaba, hdźež dyrbjało ßylna bycź, — Boži měr pomha dobycź dobrej woli, kotraž chze, schtoż Bóh luby Knjes ßam chze. Ssnano ßu twoje ßłowa a skutki bjes wußpěcha; njewěßch prawje, cźehodla rěcźißch a dźěłaßch, spokojnosćź cźi njepschińdźe, — měr Boži cźini, so njewoßtanu próßdne ßłowa a hinite skutki. Ssnano ßo ßradujeßch nad ßwojej ßtrowoßcźu, nad cześćźu, kotruž cźi ludźo dawaju, to wschitko móże ßo rucźe ßhubicź, — měr Boži dawa ßnutskownu ßtrowoßcź a je ßałożeny na Božu cześćź. Měr Boži ßwjaßa a ßdźerži wschitke ßtawy Khrystußoweje zyrkwje mjes ßobu, kiž ßu žiwe wot wodacźa hrěchow; ma bycź dobycźerßka móz, kotraž wě wschemu njeměrej wobaracź, a ßkónczi wscho ßkorženje pschecźiwo druhim,

ma bycź sakkad, na kotrymž žo wožada w jenej myßli natwari, so by jedyn druheho njeßł a jedyn druhemu žkužił w luboscźi.

Hakle potom žmy wožada po Božej wutrobje a wopraudźe wuswoleni, žwjecźi a lubowani, kaž žwjaty japoschtoł Pawoł praji. Sbožowna to wěstoscź, w raju Božeho měra pschebywacź. Zyłe žiwjenje je nětko dar Boži, kaž njemóže po prawym hinak bycź, nětko pak ſ dźaknej wutrobu sapschimnjemy. Wěsch ty žo dźakowacź? Prózuj žo wschědnje, bycź žmilny, dobroczźiwy, ponižny, cźichomny, scźerpliwy a wostacź w luboscźi. Hamjeń.

Biblija po zyłej semi

„Die Lutherbibel" mjenuje žo žwjedźeński spiž, kotryž bu nětkle sa 400lětny jubilej Biblije wudaty. Wón podawa wjele sajimaweho wo Bibliji.

Tak shonisch, so bu w lěcźe 1933 na 936 987 exemplarow Biblije rosschěrjenych. Do tutoho dźěła dźěli žo 11 Bibliskich towarstwow. Württembergske steji tu na prěnim městnje; wono je 488 083 exemplarow rosschěriło. Na druhim městnje scźěhuje Pruske Hłowne Bibliske towarstwo ſ 138 990 exemplarami. Potom pschindźe „Bergische Bibelgesellschaft" se 81 136, Sakske Hłowne Bibliske towarstwo se 41 062, Badenske ſ 21 838 a „Cansteinsche Bibelanstalt" se 16 546 exemplarami. „Britiske a Wukrajne Bibliske towarstwo" w Barlinje ma žo tu wožebje mjenowacź; wono wuda 419 206 Biblijow a dźělow Biblije; ſ tutych pak wono jenož 118 282 exemplarow žamostatnje w Němskej rosschěri.

Nimale połoiza wschitkich po Němskej rosschěrjenych Biblijow běchu zyłe Biblije. Starych a Nowych Testamentow bě 382 718. Sbytk běchu mjeńsche dźěle Biblije abo pschikrócźene Biblije.

Wobliczźili žu, so bu hacź do kónza 18. lětstotka, to je hacź do lěta 1800, něhdźe 3½ milijona Biblijow w němskej rěcźi rosschěrjenych. W 19. lětstotku žu Bibliske towarstwa dalsche 30 milijony rosschěrile.

To žu hobrske liczby, a žu hischcźe wjetsche, hdyž wopomnimy, so wostawasche Biblija a so tež hischcźe wostawa Biblija najdrózsche namrěwstwo we žwójbje. A to njech wostanje tak tež, hdyž zyle pschihłožujemy heßku, kotreż nětkle klinczi psches evangelski lud, wožebje tež psches evangelsku młodźinu: Kóždy ž'woju Bibliju! To je hischcźe něschto druhe, hacź: Kóžda žwójba žwoju Bibliju! Pschetoż tak ty prajitch: To je moja Biblija! a tak žy ty sa tutu Bibliju a ſ tutej Bibliju zyle žam samołwity psched Bohom. Tak žy ty žam pak žwěrny pak njeßwěrny hospodar w tutej a ſ tutej Bibliju. Tak žy ty žwěrny abo njeßwěrny sastojnik pschi tutej Bibliji a ſ tutej Bibliju. Tak móżesch ty w Bibliji cźitacź, hdźež chżesch a tak husto hacź chżesch. Tak móżesch w njej podžmužkowacź žłowa, kotreż žu runje Tebi nadpadne a ważne. Tak móżesch žebi sapiżowacź pschispomnjeńki tam, hdźež runje sa Tebje je něschto pschispomnicź. Tak móżetaj bycź Ty a Twoja Biblija zyle žwojej!

Wot tutoho heßka a ſ tutoho stejnischcźa žem žnadź žo nětko tak nětotry rosßudźi, žam žwoju Bibliju měcź, a žnadź žo starschej a kmótsja bóle hacź žem rosßudźa, dźěsczu daricź Bibliju, kotraž by jeho była, zyle jeho.

So ſ tutym žwójbne shromadne cźitanje w Bibliji njeschkoduje, drje njetrjebamy prajicź. To jene budźe to druhe hajicź a žwójbna Biblija wostanje žrjedźischczo wscheho evangelskeho žiwjenja žwójby. A něschto druhe žo tam sjewi, hdźež kóždy žam žwoju Bibliju cźita a w njej pyta: Wón budźe žebi žadacź, wjazy wo njej shonicź a wo njej rěcźecź a póndźe do bibliskich hodźin, do bibliskeho rosrěcźowanja. Scźěhwk wscheho pak budźe žohnowanje sa zyłe žiwjenje jenotliweho, žwójby, luda. A to je wola toho Knjesa, kiž nam Bibliju da a kiž nam Bibliju w macźernej rěcźi da.

Sserbja psched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

Lubym cźitarjam tutoho kopjeńka je knjes redaktor hižo wosjewił, so pobychu tež někotre žobustawy Drježdźanskeho towarstwa „Cźornobóh" psched wjednikom w Nürnbergu. Ssnano je tež tón abo tamny wohladał w nowinach abo cźaßopißach naspomnjeny wobras: Wjednik Adolf Hitler steji mjes žónskimi w narodnej drascźe, jemu k prawizy žerbska knjeżna Marja Kempiz ſ Jenschez pola Rakez, tukhwilu we žłużbje tu w Drježdźanach pola Ernsta Kotte, Münchnerstr. 11. Wjednik bě ju žam k žebi sawołał, dokelž troschku sdala stejesche a dyrbjesche jej knjeżna se Schaumburg-Lippe žwoje městno wotstupicź. „Mój žmój žo hižo ras wohladałoj!" ſ tutymi žłowami je wón tamnu knjeżnu proßył wotstupicź. Sso wě, so žo toho wjeżelachmy.

Pscheproscheni wot swjaska towarstwow „Ludstwo a domizna" wustupichmy w Nürnbergu jako kwaßny cźah. Njewjesta bě knjeżna Marja Ssymankez ſ Njechornja, w žłużbje tu pola ministerialneho rady Anke, Schnorrstr. 73. Druźka bě knjeżna Marta Rößlerez ſ Mjeschiz, tu pola tajneho rady Edelmanna, Krusestr. 13. Wulzy khwalobne wot knjeżstwa, hdyž dachu žłużobnu na nimale zyły tydźeń wotjěcź a knjenje dźěło žame cźinjachu, haj jim k jědźi žobu nadawachu, hacź runjež tam jěscź darmotnje dostachmy. Tute knjeżstwa žebi Sserbstwo wulzy waża dyžli Sserbja žami.

Wulkotne to bě, to wscho žobu pscheżiwicź, žam žobu pódla bycź. Lud zyłeje Němskeje tam bě. Sskyschachmy wschelake dialekty; drasty wohladachmy, pěkne a jednore, druhe saßo, hdźež bě psches měru wjele napowěschane. Běchu tam sastupjene: Schlesyska, Vierlandska, Cźornoléß, Pfalza, Hornja a Delnja Bajerska, Hessenska, Altenburgska, Bayreuth mějesche woßibtu drastu. Se Sakskeje běchmy tam „Hornjołużiske towarstwo" w starej hornjołużiskej drascźe a my Sserbja. Tyßazy rasow žo naß praschachu, ſ wotkel žmy. Wožebje pschecźelni běchu Nürnbergźa wobydlerjo, wotmołwjachu stajnje pschecźelnje, hdyž žo to a druhe praschachmy.

Město Nürnberg bě najkraßnischo debjene, haßy pschezo połne luda. Elektriske a autowy žo pomałku psches lud dobywachu, wožebje sle bě to wjecźor .Sda žo mi jako Boži dźiw, so žmy to tak pschětrali. W nozy wot 5. k 6. septembrej ¼3 hodźin w Drježdźanach wotjědźechmy; pschipołdnju w 12 hodź. běchmy w Nürnbergu. Spacź w cźahu njemóżachmy; běchmy połni wocźakowanja. Běchmy wot ranja hacź do wjecźora duzy po pucźu. Wjecźor běchmy próschne kaž popjelniczźki. Běchmy sbožowne, so běchmy wschelake drasty žobu wsake. Tak móżachmy žo pschewoblez: wschědnu, njedźelsku a žwjedźeńsku drastu. Wutoru w nozy ½1 hodźin tam wotjědźechmy a w 10 hodź. běchmy saßo w Drježdźanach, tak połne naschonjenjow, so žo hakle po cźaßu žame k žebi namakachmy. A dźenża žo nam wobliczo sabłyschczi, hdyž na Nürnberg spominamy.

W pschichodnych kopjeńkach Wam, lubi cžitarjo a cžitańki, trochu wopißam, schto wscho tam nashonichmy. Troschku sakomdžene to, ale mějachmy tu zyły tydžeń drastu hotowacź sa žnjowy žwjedžeń, na kotrymž žo towarstwo w cžahu wobdželi. Popołdnju a wjeczor běchmy na žwjedženskej łuzy we „Wulkej Sahrodže“ wschelake poskicženja; młodži rejwarjo też po wyšokich žerdžach horje łažachu hacž k žłomjanemu wěnzej, s kołbaßami napowěschanemu, a sbožowny tón, kiž žebi jenu doßahny. Cžma bě hižo, hdyž žo domoj wrócžachmy.

L.

Oktober abo winowz.

Ssrjedź oktobra žmy. Kónz oktobra žwjecžimy reformaziski žwjedžeń. A žwjecžimy jón jako jubilejny žwjedžeń Lutheroweje Biblije. Tuž chzemy pak hnydom nětkle sapočatk oktobra sapočecź s pschihotom.

Schto pschihotowacź? Bibliju? Ně, Biblija, zyła Biblija w němskej rěcži po Lutherowym pschełožku je nětk hižo 400 lět hotowa. — Schto pschihotowacź? Sswjedžeń? Tutón tu też hižo je pschе wschě 400 lět a w Sakskej hižo dołho zyły wulki žwjaty dźeń. Schto potajkim pschihotowacź? Ssam žo! Haj, žam žo pschihotowacź na to, so s Bibliju žwjecžisch tutón jubilejny dźeń Biblije a sdobom Reformaziski žwjedžeń jako woprawdźity dźeń Biblije.

A schto to cžinicź? Wsacź Bibliju do rukow a cžitacź a cžitacź. A s tym dženža, njedźelu sapočecź a jutše, póndźelu pokracžowacź a sajutšischim niz pschestacź a tak pokracžowacź dźeń wote dnja psches zyły měžaz hacž k poslednjemu dnjej měžaza.

Sawěscže, to žwjecžisch cži potom woprawdže niz jeno reformaziski a jubilejny žwjedžeń, ně, žwjecžisch dźakowny, wjeßoły, žohnowany jubilejny žwjedžeń Biblije!

A schto žy po prawom cžinił, hdyž žy tak psches oktober dźeń wote dnja něschto, njech žnadź ras też jenicžku schtucžku wob dźeń, tola pak schtucžku wob dźeń cžitał? Nicžo dale! Nicžo dale hacž to, schtož žo sa evangelskeho kschescźijana žamo rosumi! Da jemu tola Bóh žwoje Boże žłowo, žwoju Bibliju w macźernej rěcži. Sa cžo? So by ju do boka położił na ławku sa knihe, abo do kommody abo do kamora sa schaty abo do schkleńcžaneho kamora? Ně! So by ju scžinił sa wschědnu knihu!

Ssy ty to? Trjebasch ju ty jako wschědnu knihu?

Njewotmołw nicžo, khiba so žebi dasch prajicź, so kanzler Adolf Hitler žwoju Bibliju wschědnje trjeba a so kanzler Adolf Hitler nimo toho žwój Nowy Testament stajnje pschi žebi noży.

Schtó ma wjazy sa dźěło a na staroscźi, Ty abo wón?

A schto to nětk s tym wschěm? Nicžo dale a nicžo mjenje hacž so Ty nětk w měžazu oktobru cžitasch kóždy dźeń něschto w žwojej Bibliji. To je po evangelsku niz jeno, to je po kschescźijansku. A hdyž žy Ty tak cžitał Bibliju a ju woprawdže cžitał, njewuwostajisch potom nadobo 1. novembra cžitanje, ale budźesch cžitasch jedyn dźeń kaž druhi dale a bóle, niz jenož, dokelž potom wonkach syma a masch khwile, ně tohodla, dokelž saczu, kak syma tu niz jeno w symje, ale pschezo bjes Božeho žłowa a toho wohenja, kiž žo w nim hori, — a tohodla, dokelž nadobo nětk wěsch, so tu tola pschezo khwile je sa Boże žłowo, so dyrbisch Ty jenož chzycź, chzycź tutu khwilu měcź!

Tuž tak pschi sapočatku oktobra a tuž tak psches zyły oktober Bibliju do rukow a psched wocži a do wutroby a žwědomnja! To je tutón zyle wožebity nadawk tutoho měžaza w tutym lěcže 1934!

A nětko žo praschej: Cžehodla dyrbi mi hakle prajeny bycź, so ma mi Biblija wschědna kniha bycź? A kóždy dźeń oktobra žo praschej, hdyž Bibliju njewsa; cžehodla niz? A 31. oktobra to pruhuj, hacž bě cži kóždy dźeń Biblija tak droha a ważna, so měješe khwile, ju wsacź a w njej cžitacź. A hdyž niz, žo praschej cžehodla niz? Ale dorasnje žo praschej! A žwjecź reformaziski žwjedžeń! To rěka: reformiruj žo a žwoje zyłe žiwjenje, wobnow žo a žwoje zyłe žiwjenje, sałož wróczo a snowa žo a žwoje žiwjenje na cžisty evangelij Biblije!

Bibliju sa zyły žwět!

Bala je městaczko w krajinje Wales w Južnej Jendźelskej. Tam setka něhdy horliwy prědar Božeho žłowa khudu holzu na haßy. Wón žo ju sa tekstom poßlednjeho prědowanja woprascha. Holczka njewědźesche niczo wěsteho prajicź a sapocža skónczinje płakacź. Sso samołwjejo rjekny wona, so njeje žebi mohła hubjeneho wjedra dla njedźelu tekst hischcže ras pschecžitacź.

Tole jej duchowny njedorosumi a žo dale sa tym prascheschе. Tuž jemu holza wotmołwi, so nichtó w zylej wokolinje žanu Bibliju nima, so wona tohodla kóždu njedźelu dwě hodźinje daloko psches hory khodźi, so by tam pola pschiwusnych w Bibliji cžitała a po móžnoscźi tekst s hłowy nawuknyła.

Tutu hnujazu stawisnu wupowěda duchowny na shromadźisnje Londonskeho sjednoczeństwa „Traktatgesellschaft“. Shromadźeni wobsamknychu, sałożicź Bibliske towarstwo sa krajinu Wales. Tu jawoła farar Hughes: „Hydž sa Wales, cžehodla niz sa zyłu Jendźelsku, cžehodla niz sa zyły žwět?“

S tymle bu tam w lěcže 1802 žymjo wußyte sa schtom, kotryž je dženža tak wulki a mózny, so wupscheštrěwa žwoje hałosy po zylej semi — sa sjednoczeństwo, kotrež dženža drje wjacy snajmjenscha po mjenje snajemy, kotrež dženža a wožebje lětža w jubilejnym lěcže Biblije khwalimy: „Britiske a Wukrajne Bibliske towarstwo“.

S Biblije abo niz s Biblije.

Wožebny cžłowjek pschińdže ras snatemu a žławnemu prědarjej. Tutón pschihotowasche runje cžělne prědowanje sa někoho.

„Kajki tekst byschcže mi Wy sa cžělne prědowanje s Biblije wuswolił?“ žo wón duchowneho woprascha.

„S Biblije žadym!“ wotmołwi duchowny. „Wy dźě też w Bibliji njecžitacže a njepytacže! Ale s wěrywusnacža bych jón wsał. Pscheto na tuto scže Wy snajmjenscha też ras kschcženy. A s tutoho bych wuswolił: „ . . . wumrěł, pohrjebany, k heli dele stupił.“

Pschecźiwo wopilstwu.

Sakska polizija wojuje wschudźom tam, hdźež žo wopilstwo w sjawnoscźi jewi, dorasnje pschecźiwo tutomu brachej a strachej. Tak bu sa Lipsk postajene, so žo mjena wschěch tych,

kotrychž polizija na haßach, torhoschćach abo sjawnych městnach nadeńdże, w nowinach wosjewja. Ssu-li mjes nimi tajzy, kiž se sjawnych žrědkow pomoz dostawaju, jedna polizija jich dla ſ hamtom sa dźěło a sa spomožeŕstwo. Polizija chze też w kóždym padźe pruhowacź, hacź korczmarjo hižo pjanym hischcźe alkohol dawaja, a pschecźiwo tym, kiž to cźinja, sakrocźicź.

Schtó njeby tajkemu sakrocźenju polizije pschecźiwo wopikstwu pschihłoßował?!

Pschecźe wostanje pak pschi tym hischcźe: sadźěwacź tomu, so na pšch. muž pjenjesy, kotrež saßłuži, abo kotrež — a też to žo stawa! — jako spomožeŕski pjenjes dostawa, pschecźini, pschepije a pschekuri, a žwojim doma da tradacź. —

Zyrkej a stat.

W **Lückendorfu,** njedaloko snateje hory Oybin, ma sakska krajna zyrkej seminar sa młodych duchownych. Dotalny wjednik k. dr. Dörna, je druhe cźestne powołanje jako wucźeŕ a profeßor dostał. Sakska zyrkej je wjedniſtwo seminara dotalnemu Budyſkemu duchownemu k. fararjej Siegemundej pschepodała.

„Ernste Bibelforscher". Tuta sekta njeßmě w Pruskej a też we wschelakich druhich krajach wjazy sa žwoje saměry skutkowacź. Po tym pak žo dwejo ſ tuteje sekty njeměješchtaj. Pschißažny žud w měsće Hamm jeju saßudźi. Dostaschtaj kóždy dwaj měßazaj jastwa. Ssudnik pschi tym wupraji, so sekta se žwojim skutkowanjom rosscherja statej njepschecźelne a ſ dźěła na nabožnu wrótnosćź podobne ideje. — A tole žu też naschi wošadni podpjerali, kupujo sa žadne kroschki spißy a kopjena tuteje sekty! Ale też tuto naschonjenje njedoßaha, wošadnych wot podpjeranja sektow wotraschicź. Pschetoż runje w poßlednim cźaßu bu swěsćene, so nadpadnje husto rosnoschowarjo sektow po wßach khodźa a spißy sa „mißijonstwo" atd. pschedawaja, na pšch. sa 50 pj. Woni njebychu zyle wěsće tu wokoło běhali, njebychu-li wošadni kupowali — a tak jich sektěraŕske skutkowanje pschecźiwo zyrkwi podpjerali.

S **Moskwy** pischu, so bu biskop Pavel w Tjumenu sajaty a saßudźeny. Bu na tři lěta do wuhnaństwa póßłany. A cźehodla? Wón bě pschecźiwo bjesbóžnym dźěłał.

Wschelake ſ bliska a daloka.

W **Lubiju** je dźenža nětko hižo druhi dźeń wulkeho tulětnehoſ jěsda, ke kotremuž je Evangelski Swjask swołał. Tutoho wjednik je, kaž je snate, k. superintendent Jagsch-Lubijski. Dźenža dopołdnja je w 9 hodź. žwjedźeńska Boża žłužba w Mikławschowej zyrkwi. Prědowacź budźe k. zyrkwinski president Wehrenpfennig ſ Gablonza. W 10 hodź. je žwjedźeńska Boża žłužba sa młodźinu w Janowej zyrkwi. W 11 hodź. scźěhuje sjawna žwjedźeńska shromadźizna w auli wyschscheje schule. Tu smě̌je k. sup. Jagsch hłowny pschednoschk wo Bibliji a wo tym, schtož wona je w němskim kulturnym žiwjenju. Popołdnju ½3 hodźin wotjědu potom wschitzy hromadźe ſ wožebitym cźahom do Herrnhuta. Tam doßwjecźa žwjedźeń wožebje też na hórzy „Hutberg" pola Herrnhuta. Tuž, schtóž móže, žwjecź žobu. Ma tola Evangelski Swjask nětkle wulkich a ważnych nadawkow doscź. Tak je w Awstriskej wulke evangelske hibanje k evangelskej zyrkwi a to, runjež tam pschecźiwnizy tutoho hibanja wscho móžne cźinja, pschestup k evangelskej zyrkwi pocźežicź, snjemóžnicź. Žedźa žo tam po Božim žłowje a bychu rad měli Bibliju, spěwarske a katechismus a druhe, schtož tuto žedźenje spokoja. Schtóž chze tuto dźěło hewak podpjeracź abo žnadź jene abo wjazy ſ tutych knihow daricź, wobrocź žo na žwojeho fararja. My wschitzy pak pschimajmy žo tutych sa naš tak ważnych knihi dźakowni sa to, so je mamy, a pytajmy w nich a budźmy ſ nimi žiwi jako evangelszy, žwědčźo wo tutej žwojej evangelskej wěrje se žłowom a se skutkom. Tak sdobom też najlěpje žobu žwjecźimy 400lětny jubilej Biblije.

S **Drježdźanskeje žerbskeje wošady** je wosjewicź, so je k. Kowař jeje wjednik a pschedžyda a so je k. Fallant zyrkwinski pokładnik. A nasch njedźelnik a wošadnik pschistaji radlubje a dźakownje, so ma wón w njej žwěrneho a pilneho dopißowarja a rosprawjerja, k. Hajdana, a žwěrnu a pilnu dopißowarku a žobudźěłacźerku, knjeni Lawkowu.

S **Drježdźan.** We wědomostnym kole „Hromadnik" poskicźi žo 4. t. m. sajimawy pschednoschk wo pschełoženju žerbskeje biblije fararja Michala Frenzla. Knjes stud. theol. Pětsch jara srosumliwje a jaßnje žiwjenje a skutkowanje tutoho saßłužbneho muža rosestaji. S zyłeho pschednoschka bě widźecź, so bě M. Frenzl sahority kscheścźijan a dobry Sserb. Wožebje sajimawe bě žłyschecź, so hižo w tehdomnischim cźaßu žo wojowasche wo pschipósnacźe noweho žerbskeho prawopiša. Potajkim bě wótcźinz Frenzl prěni sakitaŕ na polu kulturneho postupa. Nasch nowy wudawk žerbskich spěwarskich knihow dopokasa, so też dźenßnischi dźeń naschi fararjo žo prózuja łacźanski prawopiš do luda pschinjescź, tuž ma Frenzl hódnych naßlědnikow. Po pschednoschku wuwi žo žiwa debatta, schtoż bě ſ dopokasom, so bě pschednoscheŕ prawy thema wubrał. Knjes stud. theol. Pětsch bu proscheny, tutón pschednoschk sa Pomhaj Bóh wobdźěłacź. Hudźbny dir. Krawz proscheschе naležnje ev. studentow, so bychu bóle sa nasch jenicźki evang. cźaßopiš pißali. Pschednoscheŕ a pschitomny stud. theol Schokta to radlubje žlubischtaj. W 11 hodź. bě kónz sajimaweje shromadźisny.

Na pucź.

„Hdyž chzemy po žwojej woli Sswjate Pißmo wukładowacź, žu to myßle, kotrež žu w naš narostke, a wone sawodźewaja Sswjate Pißmo." Luther sa blidom.

Listowanje. Kni. L., kk. H. a J. W.: Mam žo dźakowacź sa wscho. Tuž chzemy shromadnje dale tak dźěłacź a druſy njech žo pschidruža. Redaktor.

Naschim studowazym: Cźišło 7. oktobra mějesche hnydom tři nastawki, kotrež běchu napißali tśjo žerbšzy studowazy; wo žwjedźenju we Wujesdźe bě napißał k. stud. theol. Paleŕ. To je jara swjeßelaze a ja žo jara dźakuju a proschu, so bychu žo naschi studowazy też wožebje sa nasche nabožne kopjenko, kotrež chze też nasch wošadnik bycź, sajimowali.
Redaktor.

Sa kermuschu (21. po Tr.): B..r w B. — Sa reform. žwjedźeń (22. po Tr): T. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosćźi krajnozyrkwinskeje notwinatnje a powěsćerńje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Cźišło 42

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Łubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 21. oktobra 1934 Bautzen

Kermuscha.

Ps. 26, 6—8. „Ja mam žo Knježe, k twojemu woltarjej; hdźež žłyschany budźe dźakowny hłós, a hdźež prědowane budźa wschitke twoje dźiwy. Knježe, ja lubuju wobydlenja twojeho doma a to město, hdźež twoja cźesć bydli."

Se žwjatej radosću
Dźenž, Božo, nascha dusha
Ći cźesć a khwalbu da,
Kiž twojej hnadźe žłuscha,
So dotal sdźerżał žy
Nam Ty nasch Boži dom,
Hdźež Tebi žłužimy
Se sprawnym modlenjom.

W poślednich abo pschichodnych njedźelskich dnjach žwjecźa nasche kschesćijanske wožady w žerbskich a němskich zyrkwjach žwjedźeń, kotryž wulku ważnosć w kole zyrkwinskeho lěta ma, kermuschu. Hdyž na tutym žwjedźenju do korcžmow a do domow pohladnjesch, potom mohł ty drje skoro měnicź, kaž by tutón žwjedźeń žadyn zyrkwinski ale žwětny žwjedźeń był. Pola wjele jich wschak jědź a picźe a rejwanje w žrjedźischcźu tuteho žwjedźenja steji. Ale, dźak budź Bohu, my mamy tež Boże domy, my mamy tež žerbske Boże domy, kiž na tutym dnju napjelnjene žu s nutrnej wožadu, kiž kermuschu tam žwjecźa, hdźež žo žłuscha, w zyrkwi. My kschesćijenjo dźakujemy žo na tutym dnju naschemu Bohu, kiž je nam žwój dom k sbožu nascheje dusche sdźerżał. My spominamy žwojich žerbskich wótzow, kiž žu tutón dom psched lětstotetkami s wulkimi woporami natwarili. My žo dopominamy s wulkej dźakownosću tych njebjeskich darow, kotrež tudy njedźelu sa njedźelu wužiwamy. Tak chcemy tež dźenža cźinicź. My chcemy w duchu nětk kóždy do žwojeho Božeho doma khwatacź, so bychmy žebi te tši najważnische městna nascheje zyrkwje wobhladowali, schto wone nam praja.

1. Schto dupa nam praji.

Cźicha a němа steji dupa na woltarnischcźu twojeje zyrkwje, a tola tak wótsje k tebi rěcźi.

Hlejcźe, dołho, dołho do cźaža, hdźež nasch rosum wotucźi, dołho do cźaža, hdźež mózachmy sapocźecź, Boha lubowacź a cźesćicź, dha je nasch Sbóžnik naž hižo pytał a lubował, je naschimaj starschimaj pschikasał. „Puschcźe te dźěcźatka a njewobarajcźe jim, ke mni pschińcź; pschetož tajkiž je njebjeske kraleństwo."

Prjedy hacź prěnja dźěcźaza modlitwa wot naschich hubow saklincźa, je wón naž wušłyschał a troschtował: „Njebój žo, pschetož ja žym cźe wumohł; ja žym cźe s twojim mjenom wołał; ty žy mój."

Wón žam je žwój skutk na naž sapocźał, je naž do žwojeho žluba pschijał, do hnadneho žluba, w kotrymž mózemy jako wobnowjeni a wot hrěcha wušwobodźeni cźłowjekojo psches žiwjenje khodźicź a pucź k sbóžnosći namakacź. Kajka hnada, kajki troscht, ale tež kajke khutne napominanje, so kóždy cźaž w jeho sjednocźeństwje wostawamy.

Jow něhdy Tebi žmy, o Jesu, pschinjeżeni
W žwjatej kschcźenizy a s njej žmy wušwjecźeni;
Ssmy Tebi žlubili, po twojim wopišmje
Wjesćź tuto žiwjenje we prawej žwjatosći.

2. Schto žwjaty woltař nam praji.

Kak wschelakore woltarje naschich Božich domow tež žu, jene na žanym kschesćijanskim woltarju njepobrachuje, to je Boža martra. Wobras kschižowaneho Sbóžnika je žrjedźischcźo naschich woltarjow, pschetož kschižowany Sbóžnik je žro a jadro nascheje kschesćijanskeje wěry a nascheje kschesćijanskeje wěstosće. Na kschižu je Khrystuž wschak dobył nad hrěchom žmjercźu a helu. K tutemu dobyćerskemu znamjenju

chzemy ßwojej wocži posběhnycź njedźelu sa njedźelu a ßebi wot Kschižowaneho móz proßycź sa ßwoje ßamßne wojowanje pschecźiwo hrěchej a cźertej. Sswjaty woltar je pak też to blido, na kotrymž ßo kraßne, njebjeske dary hłódnej a lacźnej cźłowóskej duschi poskicźuja, w Božim wotkasanju. Tam nasch Sbóźnik nam pschiwoła: „Pójcźe ßem ke mni, wschitzy, kiž wy sprózni a wobcźeżeni scźe; ja chzu waß wokschewicź.“ Tam twój Sbóźnik njewidomny psched tobu steji a spožczi tebi ßwoje cźěło a ßwoju krej, schtož je wón sa tebje woprował, so by cźe wumohł se wschitkich twojich nusow. Psalmista spěwa: „Ja mam, ßo, Knježe, k twojemu woltarjej.“ Mózesch też ty tak ßam wo ßebi prajicź? Dźerżisch ty ßo tak ßwěru k Bożemu blidu, kaž to twoji pobożni ßerbßzy wótzojo cźinjachu?

A potom dopomń ßo teho dnja, hdźeż ßy psched tutym woltarjom klecźił, so by ßwój kschcźeński ßlub wobnowił, hdźeż ßy psched zykej wożadu ßlubił, so chzesch jako kschescźijan ßwoje żiwjenje wjescź, so chzesch ßo k Bożemu blidu a k Bożemu woltarjej ßwěru dźerżecź! To njejßy cźłowjekam ßlubił, ale żiwemu Bohu, kotryž njeda ßo sa ßměch měcź.

A wy mandźelßzy, kiž scźe psched woltarjom tuteje abo tamneje zyrkwje wěrowani, scźe wy ßwoje mandźelstwo woprawdźe wschitke dny w luboscźi a ßwěrnoscźi mjes ßobu wjedli kaž scźe ßlubili, scźe wy cźinili po tym ßłowje: „Ja a mój dom, my chzemy temu Knjesej ßłużicź.“ Ach, njech ßwjaty woltar naß pschezo na nasche hrěchi a na nasche pschißłuschnoscźe dopomni.

3. Schto klětka nam praji.

Sswjaty Pawoł praji: „Tehodla pschińdźe wěra ſ prědowanja, prědowanje pak ſ Bożeho ßłowa.“ Tak nusnje kaž cźěło wschědneho khlěba potrjeba, tak trjeba cźłowóska duscha poßylnjowanje a natwarjenje, wodźenje a napominanje psches Boże ßłowo. To ßo tebi njedźelu jako njedźelu ſ klětki poskicźuje. Ale schto pomha tebi klětka, schto pomha tebi pschipowědanje Bożeho ßłowa, hdyž ßy pschelěni, porjadnje prědowanje ßłyschecź? Schto pomha pucźowarjej pucźpokasać, hdyž ßebi khwilu njewosmje, ßo po prawym pucźu wobhonicź. A schto chze klětka hinak bycź dyžli tajki pucźpokasać psches dole a hory cźłowóskeho żiwjenja k wěrnej domisnje nascheje dusche. Ja wěm, so někotryžkuli mjes cźitarjemi tuteho łopjena njedźelu sa njedźelu, hdyž je jemu někak móżno, do ßwojeho lubeho Bożeho doma khwata. A to je rjane. Ale to je też wěste, so někotry pod klětku ßedźi a tola żaneho żohnowanja ßobu domoj njewosmje. Pschetoż ßłowa prědowarja dźeja jenoż do jeho wuschow, niz pak do jeho wutroby. To je pak hłowna wěz, so ßymjo Bożeho ßłowa do najnutskownischeho nascheje wutroby pschińdźe a tam płód pschinjeße sa nasche cźaßne a sa nasche wěcźne żiwjenje. To je hłowna wěz, so njejßmy jenoż sapomnliwi pożłucharjo, ale cźinjerjo teho ßłowa. Ssmy my to?

Tajke khutne praschenja chze kóżda kermuscha w naß ßbudźicź. Dupa, woltar a klětka nochzedźa nam jara wjele prajicź. Njech Bóh dawa, so na jich hłóß ßłyschimy. Hamjeń.

W cźaßu kermuschow.

Luk. 19, 1—10. Sjew. Jana 21, 4.

Hłóß: Jesußa ja njepuschcźu.
Jesu, kiž mi dusche hóscź,
Moje ßbożo. lóscht a radoscź,
We Tebi mam wjeßełoscź,
Po Tebi mam wulku żadoscź.

Pój, ſtup jenoż ke mni nuts,
K wutrobje masch runy pucź.

Ja wschak nimam na blidźe
Khłóschcźeńki, każ drusy ßměja,
Ale husto do jědźe
Staroscźe ßo saměscheja.
Ssu-li ßylsy we khlěbje —
Njech to k żohnowanju je.

Tola, hdźeż ty, Jesu, ßy,
Dyrbi wschitko derje ßłodźicź,
Haj, do jědźe mózesch Ty
Dobry ßłód a lóscht mi spłodźicź
So we kschiżu, we nusy
Khlěb jěscź mózu wjeßoły.

Dyrbjak-li ßo moje dla
Hrěschnoh' doma hanibowacź,
Dha wschak chzył Ty teho dla,
Tola ke mni pschistup żadacź,
Kiž Cźe chze sa Sbóźnika,
Kotremuž żel hrěschnika.

Pschischoł ßy, k Zacheußej:
„W Twojim domje dźenß mam wostacź!“
Ach, tuž pschińdź Ty ke mni ßej.
Twoju ßmilnoscź daj mi dostacź,
Daj mi dźěl měcź na Tebi,
Duschu sbożo popschej mi.

O mój kralo, Jesu mój,
Tebje měcź ßej duscha żada,
Wobhnadź mje a ke mni pój,
Sa Tobu mi wócźko hlada.
Twój měr daj mi do dusche,
Njewopuschcź mje na ßwěcźe.

Sastup, Jesu, najlubschi,
Studźeń wscheje wjeßełoscźe!
Wot Tebje mje njedźěli
Nusa, kschiž a wobcźeżnoscźe;
Daj po seńskim żiwjenju
Tam mi sbóżnoscź njebjesku.

Měßaz kermuschow — měßaz Biblije.

Měßaz oktober je měßaz kermuschow — a je lětßa pschedewschěm też měßaz Biblije. A tole woboje njeje tak wschelakore, so njemohł w tym psches jene pschińcź. Kermuscha je ßwjedźeń kschescźijanskeho Bożeho doma a ßwjedźeń kschescźijanskeho doma. Boži dom pak niz Boži dom, hdyž w nim niz Biblija, a kschescźijanski dom niz kschescźijanski, hdyž we nim niz Biblija!

To pak hakle potom połnje płacźi, hdyž w Božim domje a w ßwójbnym domje Bibliju ßwěrnje a wěrnje trjebaju. Bibliju pak tak trjebaju, hdyž ju ßwěru cźitaju a ßłyscha — a hdyž po njej cźinja, haj, hdyž ju cźinja, hdyž ßu cźinjerjo Bożeho ßłowa!

Nětk pak je tak: Cźim ßwěrnischo w Božim domje Bibliju ßłyschisch, cźim ßwěrnischo ju domach ßłyschisch a cźitasch. A saßo: Cźim ßwěrnischo doma ßwoju Bibliju cźitasch a ßłyschisch, cźim ßwěrnischo ju w Božim domje ßłyschisch. Je tole dźiwno? Ně! To jene njeje bjes toho druheho, a njemóże to bycź!

A saßo je tak: Cžim ßwěrnischo Bibliju w Božim domje a ßwojim domje ßłyschisch, cžitasch, cžim ßwěrnischo po Bibliji cžinisch, ßy Bibliju žiwy w ßwojim domje a w Božim domje. A saßo: Cžim ßwěrnischo ßy w ßwojim domje a we Božim domje žiwy Boże ßłowo, cžim ßwěrnischo saßo cžitasch a ßłyschisch Bibliju w ßwojim domje a w Božim domje.

To jene niz bjes druheho a tehodla też kermuscha niz ani bjes toho jeneho ani bjes teho druheho, pschetoż kermuscha je ßwjedźeń wobeju domow, twojeho a Božeho, — hdyž pak někak rosdźělej, je kermuscha najprjedy ßwjedźeń Božeho doma a potom hakle ßwójbneho doma. Tuž drje je wěrna kermusch mózna bjes ßwjecźenja w ßwójbnym domje, ženje pak bjes ßwjedźenja w Božim domje — abo twoja kermusch njeje wěrna kermusch, hdyž ju też njeßwjecźisch w Božim domje. A tuta njewěrna kermusch sdobom wobßwědcža, so w tajkim ßwójbnym domje njecžitaja a njeßłyscha ßwěru Bibliju a so wo cžinjenju Božeho ßłowa tam žaneje rěcže njeje.

To ßu tak myßliczki, kajkeż cži pschińdu, hdyž tak w měßazu oktobru sa tym myßlisch, schto to po prawom je: měßaz kermuschow a měßaz Biblije — kermuschny Boži dom a kermuschny ßwójbny dom — kermuschny a njekermuschny.

Chzesch ty to nětk dacž tutomu měßazej nimo hicž a niz bycž kermuschny, t. r. a niz bycž ani ſ Bibliju w ßwojim domje ani ſ Bibliju w Božim domje? Ani bycž tón, kiž po Božej woli wužiwa cžaßy, kotreż kóžde lěto pschikhadźeja, ani tón, kiž wužiwa woßebite, jubilejne cžaßy, kotreż Bóh nam hdyß a hdyß da wužiwacž?

Tu wotmołwu ßebi njeſpuschcž nichtón! A nichtón njeſkomdź, ßo pschi tym ſtupicž po Khrystußowe ßłowo: „Budźcże pak cžinjerjo toho ßłowa a niz jeno poßłucharjo, ſ cžimž ßo ßami ſjebacże!“

Wustup ſakſkeje krajneje zyrkwje w Drježdźanach.

Ssobotu, 13. winowza wjecžor we 8 hodźin bě ßwjedźeńſka hodźina w zyrkwi „Naſcheje knjenje“. Pschitomny bě němſki biſkop Ludwig Müller a krajny biſkop Coch. Też towarſtwo „Cžornobóh“ bě tam ſaſtupjene ſ 11 ßobuſtawkami w narodnej drascže a to: 4 knježny w liczkatych a kſchidkatych kapach; 2 ßobuſtawzy, kotrejž runje žarujetej, w žarowańſkej drascže, ßwjatocžnje w kapje ſ florom, w ſchtryntuſchku na cžole a běłe žarowaze, tſiróżkne rubiſchko na cžorny pjeſl ſwjaſane; 2 ßobuſtawzy we ßwjedźeńſkej drascže, we zankatej kapje a pyſchnej bantatej; 3 ßobuſtawki w ßwojich rjanych różatych rubiſchcžach. Pſchedßyda, knjes Kowar, a hiſchcže 4 druhe ßobuſtawy a my 11 cžakachmy we kapalje. W zyrkwi wot ½8 hodź. poſawny piſkachu. Knjes farař Schuhknecht naß ſ kapały pſches pſchepjelnjenu zyrkej k hłownym durjam wjedźeſche. Pſched zyrkwju ſtejachu ſ wobeju ſtronow SA-mužoju, palazu ßmólnizu w ruzy, my ſtejachmy w dwejurjedže wot prěnich zyrkwinych durjow hacž k druhim, powitacž tu knjeſa němſkeho biſkopa Müllera. Wón ſ awtom pſchijědže, pſchewodźany wot knjeſa krajneho biſkopa Cocha. W zyrkwinych durjach farař Schuhknecht němſkeho biſkopa wutrobnje witaſche, ßo wjeßelo, ſo tu prěni ras jako němſki biſkop do zyrkwje pſchińdže; ßlubi jemu ßylne ßobudźěło a ßwěru. Po nim porěcža k njemu krajny biſkop Coch. A nětko nam němſki biſkop widźomnje ſwjeßeleny ßo na naß ßmějo, wſchěm ruku ſtłócži, tehorunja też krajny biſkop. Druhe zyrkwine durje ßo wotewrichu a knjeſaj biſkopaj krocžeſchtaj do Božeho domu a někotſi druſy knježa a farař Schuhknecht, kiž naß wjedźeſche. Poſawny pſchipódla rjenje pſches pſchepjelnjenu zyrkej klincžachu. Sa naß ſtejachu stoły na wołtařniſchcžu ſ wobeju bokow pſchi ſcžénje a tak běchmy my pyſchny ßwjedźeńſki wobrub tym knježam tu na wołtařniſchcžu. Sswjedźeńſka hodźina ſapocža ßo ſ hru piſchczelow, kotreż organiſt Hatinger hrajeſche. Dale ſpěwaſche dobrowólny zyrkwinſki měſchany khór pod wjedźenjom knjeſa kapałneho miſchtra E. Schneidera. Na to ſpěwaſche woßada: „Wach auf, wach auf du deutſches Land.“ Němſki biſkop Müller ſtupi na klětku, wuſwoli jako tekſt ſcženje Sswj. Jana, 4. ſtaw, 24. ſchtucžku: „Bóh je duch atd.“ Powucži naß, ſo je nam Bóh ßrjedźiſchcžo a ſo nam njeje mózno, jeho wobeńcž. Saßo ſpěwaſche woßada: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam“, 1. a 4. ſchtucžku. Krajny biſkop Coch ſtupi na klětku a wuſwoli 62. pſalm, 1. ſchtucžku: „Moja duſcha je cžicha k Bohu, kotryž mi pomha.“ To bě wulkotne! Wón naß powucži: Wuſwolcže ßebi kóždy wjecžor tajkule cžichu hodźinku ſ Bohom. W njej něſchto naſhonicže. Tuta zyrkej je jemu derje ſnata: „Widžu tón blecžk“, rjekny wón, „hdźež mój nan ßydaſche!“ Wuſpěwachmy ſ nim wótſje Knjeſowu modlitwu, a woßada ſpěwaſche kěrluſch: „Sieh herab vom Himmel droben.“ Němſki biſkop ſtupi k wołtarjej a da woßadże požohnowanje a Božemu domej to mjeno „Dom und Frauenkirche“, jón ſ tym ßwjecžo ſa „Sakſki dom“ — Sächſiſcher dom. — To bě rjenje a ßwjatocžny wjecžor.

Zyrkej a ſtat.

Nazionalſozialiſtiſki ſtat wuſnawa ßo k poſitivnemu kſcheſcžijanſtwu. „Moje ſprawne prózowanje budže, wobej wulkej kſcheſcžijanſkej konfeßiji w jeju prawach ſchkitacž, wobaracž tomu, ſo ßo jimaj něchtón do jeju wucžby tyka, a we jeju pſchißłuſchnoſcžach pſchesjednoſcž dozpicž ſ nahladami a žadanjemi dźenßniſcheho ſtata. — Dale ßym ßo rosßudźił, ſdźerżecž a hajicž wulke kulturelne kubła naſcheho luda ſ pracžaßa a je ſańdźenoſcže. Němſki lud, kiž je na telko polach cžłowſkeho wumělſkeho ſkutkowanja njeſahinite ſkutki dokonjał, dyrbi ßo k tutym wupłodam woprawdże nadobneje kultury ſ wjeßołej hordoſcžu wuſnawacž.“ — Adolf Hitler we Hamburgu, 17. auguſta 1934.

Drježdźany — a dozyła Sakſka — ßu měle něſchto woßebite: němſki biſkop Müller tu poby. Mamy wo tym tu dźenßa na druhim městnje tak rjanu rosprawu pſchedewſchěm wo tym, ſchtož naß Serbow woßebje ſajimuje, ſo njetrjebamy tu wjele wjaz pſchiſtajicž k tutym ßłowam, kotreż nam naſcha ßwěrna ßobudźěłacžerka, knjeni L., napiša, kotraž je tamnu ßwjatocžnu hodźinu ßobu ßwjecžiła. Dodamy, ſo bě naſch ſakſki biſkop w ßwojej rěcži ßwjedźeńſki Boži dom ßławił jako „Boži dom ſakſkeho proteſtantiſma“ a tak wulku woßadu hižo pſchihotował na ßwjatocžne poſtajenje, ſo je nětk tutón wulki a kraßny Boži dom, na kotryž kóždy, kiž do Drježdźan pſchińdže, pſchedewſchěm hlada, naſch „Sakſki Evangelſki Dom“. Tutej ßwjatocžnoſcži pſchiſamkny ßo druha we Kſchižnej zyrkwi, do kotrejež bu hižo do toho, kaž też do Lutheroweje zyrkwje, zyła ßwjatocžnoſcž pſchenjeßena. W Kſchižnej zyrkwi porěcža němſki biſkop ßłowa poſtrowjenja a požohnowanja k wulkej woßadże. Njedźelu dopołdnja dojědže němſki biſkop do Lipſka, hdźež w Mikławſchowej zyrkwi ßwjatocžnoſcž wuhotowachu. W tutej rěcžeſchtaj tohorunja wobaj biſkopaj k wulkej ſhromadźiſnje. W tutej wohlada mjes druhimi też ſaſtupjerjow Němſkeho ßuda, wójſka, partaje a

polizije. Po tutej wożebitej Bożej žłužbje wopytaſchtaj biſkopaj ſ druhimi Janowu zyrkej; w tutej ſtaj žwoju poſledniu ſeńſku khowanku namakałoj dwaj žławnaj naſcheho kraja: Johann Sebaſtian Bach a Chriſtian Fürchtegott Gellert. — Njedźelu wjeczor ſkónczi němſki biſkop žwoju ſakſku jěſbu w Kamjenizy. Tu běchu žo tyſazy we wulkej rumnoſczi „Sporthalle“ ſhromadźiłe. Tu mějeſche němſki biſkop dležſchu rěcž po tym, ſo běchu ſaſtupjerjo zyrkwje a wyſchnoſczow jeho witali. Biſkop Coch też tu ſkónczaze žłowa wupraji. — Tak je ludomišionſke pucowanje němſkeho biſkopa pſches Sakſku nimo. W tutej ſymje ſczěhuja nětk ludomišionſke wuhotowanja we wſchelakich wożadach Sakſkeje, tak też we Łužizy, na pſch. w Ketlizach, Bukezach, Nožaczizach, Kotezach, Wósborku. Sa tute wożady je ſa tuto dźěło tydźeń po 1. advencze poſtajeny a to ſchtyri wjeczory a Boże žłužby 2. adventa.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Kraľa Alexandra, kotrehož ſtóſtnik w Franzowſkej ſatſěli, žaruja wożebje też Proteſtantojo Južnoſłowakſkeje. Njebocžiczki kral je ſkutkował ſa wudacze „Sakonja ſa proteſtantow“ w lěcze 1930 a je ſ nim ſmóžnił nowe žamoſtatne a žwobodne žiwjenje ſa proteſtantow a ſa Němſku Evangelſku zyrkej w Južnoſłowakſkej.

Sdźerž, Wótcže, dale nam
Naſch Boži dom po hnadże.
Spožcž jemu ſtajnje ſchkit
Po žwojej móznej radże.
Sſłyſch dale wótzowſzy,
Hdyž naſcha wożada
Tu ſ próſtwu, ſ modlitwu
Sso k tebi pſchibliža.

Njeſkutki naſtróżeja pſchezo ſažo a ſažo cžłowjekow, haj zyły kraj, zyłu ſemju. Tak jara pak, kaž krwawny njeſkutk w franzowſkim měſcze Marſeilles cžłowjekow naſtróża, porědko žadyn naſtróża. Južnoſłowjanſki kral a franzowſki miniſter buſchtaj morjenaj a dwě dalſchej wożobje. Ssmjercž ſchtyrjoch wożobow ſ njeſkutkom je ſrudźaze a naſtróżaze doſcž, ſchtož pak tu najbóle naſtróża a najwjetſchu bojoſcž ſbudźi, je to, ſo tutón krwawny podawk naž tak jara dopomina na tamny krwawny njeſkutk w Serajewje pſched 20 lětami, kotryž bu poſledni naſtork ſa wudyrjenje wójny. A ſchczuwanje njeje też wuwoſtało a nowiny chzeja žamo wjedźecž, ſo wójſko pſchi mjeſy požylnjeja. Bóh ſwarnuj, Europu pſched nowej wójnu.

Snjeſboženje pſchi twarje kathedrale. W Kattowizach twarja nowy wulki Boži dom, kathedralu. Wjedniſtwo twara bě nowych dźěłacžerjow pſchijało a chzyſche po pſcheſtawzy dale twaricž. Tohodla ſhromadźi dźěłacžerjow na róſtach. Na 70 bě žo hižo ſeſchło w druhim poſkhodże. Tu žo róſchty ſažypnychu a dźěłacžerjo ſ nimi do hłubiny padnychu. 30 buchu cžežko ſranjeni, druſy mjenje. Dźeżacžom hroſy žmjercž. Deſchcže žu drje ſemju pſchemacžałe a tak ſałožki róſchtow ſmjehcžiłe; wulka cžeża ſhromadźenych dźěłacžerjow potom docžini a naſtróżaze ſnjeſboženje žo ſta.

W **Japanſkej**, wo kotrejž žo nětkle wjele piſche, žu ſałožili nowy lutherſki ſeminar ſa bohoſłowzow. Sſrědki ſa to da ſjednocženſtwo „Lutherowa liga“ w Sjednocženych Statach Ameriki.

Domowina Waš proſy.

Cžitacže ſ tutym namołwjenje Domowiny, ſwjaſka wſchěch žerbſkich towarſtwow, ſo byſchcže dary ſkładowali ſa najnuſniſche potrjeby žerbſkeho luda. Dołho žmy žo bědźili, ſo by žo nam tuto dowoliło. Nětko, hdyž dowolnoſcže mamy, chzemy žo do ſpěcha měcž.

Hdyž rěka ſkładowacž ſa naſche narodne potrjeby dary, to drje njeżměł žo nichtó wuſamknycž, kiž ma ſchkriczku luboſcže w žebi ſa žwój lud. W horjazej luboſczi w ſnamjenju wyžokeje cžeſcžownoſcže njech da kóždy žwoje ſcherpatko.

Hlejcže, naſchi khudźi ſtudencža žu potrěbni, ſtuduja pod najcžežſchimi woporami, jich ſtarſchi chzedža naſchemu ludej wukubłanych prózowarjow dacž. Tola cžeża njeżmě na jenych ramjenjach ležecž. My dyrbimy žo do njeje dźělicž. Woprujmy žwoje ſcherpatko, ſo by mohło prawje wjele žerbſkich žynow a dźowkow ſtudowacž, ſo by žo wotwobrocził wulki ſtrach, ſo njeſmějemy doſcž žerbſkich ſtudowanych, wucžerjow, duchownych.

Domowinje žamej hlada wulke dźěło do rukow! Wona chze bycž wſchěch macžerka, poſrědniza, wjedniza. A mnoho je tych próſtwow, kiž žo jej pſchedpołoža na wſchěm polu narodneho a ſozialneho dźěła. A wſchudże dyrbi ſapſchimnycž, dyrbi dźěłacž, haj — **dyrbi dźěłacž njewutrajnje** — dokelž chzemy **Sserbja na wěki woſtacž.**

Sserbſki lud je ſamoh ſ kroſchkow žwojich žynow a dźowkow wulki Sserbſki Dom w Budyſchinje natwaricž, je wukonjał druhe nadobne ſkutki!

Wón ſamóže wěſcže tež dźenža kamjeń po kamjenju ſtajicž ſa duchowny dom luda. Kóždy pjenježk pomha, kóždy kroſch, kóžda hriwniczka. Tak žylni žo rjap Domowiny, wona budże ſroſczena wſchěm žadanjam a pſchecžam cžaża.

Sserbja, njehladajcže dołheho kaſanja. W kóždej wžy macže dowěrnika, wjednika žerbſkeho towarſtwa, kiž dary pſchijimuje; wſchudże wuleža liſczíny. Sapiſchcže žo do nich a woprujcže waſch dar na wołtař naſcheho luda.

Sapóſczelcže Waſche dary też naſchemu pokładnikej k. Simonej w Budyſchinje w Sserbſkim Domje.

Bóh budże žohnowacž Waſch ſkutk!
Tam hdźež žo wſchitzy prózuja
Sso wſchitkim derje póńdże.

Organiſaziſke wjedniſtwo Domowiny -ŕ.

Na pucž.

„Njepſchidajmy, ſo žo nam Biblija ſhubi, ale cžitajmy a prědujmy ju w bohabojoſczi a ſ modlenjom! Pſchetož hdyž tuta woſtanje a kcžeje a žo prawje trjeba, je ſe wſchěm wſcho derje.“ Luther ſa blidom.

Liſtowanje:

Kni. L.: Wulki dźak a pſchichodnje dale tak. Redaktor.
Sa reformaziſki žwjedźeń (22. po Tr.): T. w B. — Sa 23. po Tr. K. w Hr. — Sa Ssmjertnu njedźelu poſtaji k. w. ſ. S.—

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacž w Nožaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſczi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powołſczetnje w Drježdżanach wot Hłownoje žerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu ſobotu a płaczi ſchtworcžſtnje 108 pjenježkow

Čžišło 43

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. oktobra 1934 Bautzen

Na ßwjedźeń reformazije.

Pšchetoż žiwe je Boże ßłowo a mózne a wótrišche dyžli žadyn na woběmaj bokomaj wótry mječ a pšchedrje ßo, hač ßo rosdźělitej duscha a duch, też łoścże a moshy, a rozesnajemyßle a sdacże wutroby, a njeje žane stworjenje pšched nim njewidomne, ale wschitko je nahe a wotkryte pšched jeho woczomaj, wo tym my rěczimy. Hebr. 4, 12. 13.

W lěcże 1534 je D. Marcźin Luther Bibliju wudał, zyłe ßwjate pißmo stareho a noweho šakonja. Kaž wón ßam a jeho zyły skutk na ßwjatym pißmje stejesche, tak dyrbi ßo zyrkej na tutón šałoźk stajicź. Schto pak je zyrkej? To je wožada Knjesowa, niz duchowni. Tuž ßłuscha Boże ßłowo, ßłuscha Biblija też do rukow wožadnych, so by kóždy kschescźijan niz jenoż Boże ßłowo ßłyschał, ale ßam też cźitacź mohł, ßam ßwoju Bibliju w rukomaj měł. Tak je tehdy pšches Bibliju reformazija njepschewinjomna była. Biblija bě w domach!

Boże ßłowo je ž i w e ! To je Luther ßam shonił, hdyž je w klóschtrje Erfurtskim prěni krócź do Biblije hladał a potom jako doktor ßwjateho pißma psalmy a list na Romškich pšched studentami a na klětzy pšched Wittenbergsłej wožadu wułožował. Boże ßłowo je žiwe, to wě kóždy prědar, kiž pšched ßwoju wožadu stupi, njech ma w Božej ßłužbje abo pola rowa abo na woltarju rěczeć abo njech wucži dźěcźi abo troschtuje mrějazeho. Njewucźerpajomne žórło žiwjenja je w Bibliji nam do ruki date. Wojowanje wo wěru do žiweho Boha a sbóžnosćź wěry hladatej ſ kóždeje strony ßwjateho pißma. Schto je najjaßnische wopokasmo tutoho žiwjenja? To ßu kěrlusche, w kotrychž ßo najrjeńsche ßłowa ßwjateho pißma, wožebje modleńske, spěwaja. Luther ßam bě prěni evangelski kěrluscheŕ; Pawoł Gerhardt je nasch najpłódnischi spěwaŕ, kiž je psalmy a Jesußowe ßłowa tak nutrnje saspěwak, so ßebi bjes jeho kěrluschow njemóżemy ßwoje Boże ßłužby abo ßwoje modlenje pšchedstajicź. Też molerjo ßu nam Jesußowe žiwjenje se ßwjateho pißma pšched wocźi stajili, też k jeho pschirunanjam telko wobrasow nadźěłali, so wucźerjo móża dźěcźom wschitko prawje žiwe cźinicź. Ludwig Rychtaŕ je na pšch. wobrasy k ßwjatemu wótcźenaschu molował, a Schnorr ſ Karolsfeld je zyłu Bibliju ſ mnohimi wobrasami wuhotował. Też bibliske postawy w zyrkwjach widźimy, be kraßnje pomhaja ludej k natwarjenju. Tak je Boże ßłowo žiwe a ßłuži wschudźe kschescźijanskemu žiwjenju.

Boże ßłowo je m ó z n e , je wótrische dyžli wótry mječ, pod kotrehož rubnjenjom ßo duscha a duch rosdźělitej. Potajkim duchowne wojowanja ßo sbudźuja. Te ßu pschi wschěm nowym kschescźijanskim žiwjenju trěbne. Bjes kóždeho ßłowa cźłowjek pak njewojuje, hdźež to tola dyrbjał, pak wopak abo sle wojuje. W Božim ßłowje je duch, ßwjaty duch, tón duscham ßwětło, žylnosćź wěry a měr Boži dawa. Schtó mjes nami mohł ßebi duschu myßlicź, kotraž by bjes Bożeho ßłowa wobstacź mohła? S Božeho ßłowa mamy dobru bróń dobycźa abo tola wobstacźa, a jenoż wobstacź, to móże hižo połne dobycże rěkacź. So ßu kschescźijanske wožady na wßach kaž w městach w cźaßach njewěry a hanjerstwa krucże stałe, to je za zyły nasch rosschcžěpjeny lud wulkeje ważnosćże měło. Haj, hdyž ßebi wschitko prawje rospominamy, móżemy a dyrbimy prajicź, so bjes tajkeho dobycźa zyrkwje, to je wěrjazych, nad njewěru njebudźische Hitlerowy skutk tak mózne postupował. So je Hitler ßam sa wěru a zyrkej a so je kschescźijan sa Hitlera, to je móż Božeho ßłowa cźiniła. Prjedy chzysche njewěra nad ludom bóle a bóle knježicź, ale zyrkej Knjesowa je ßo mózne tomu pschecźiwiała, njeje ßo dała pschewinycź, je wěru pschezo sa jeniczke a najprěńsche wukhowanje luda se wscheje nusy wobhladała. Pschetoż duchowna nusa je stajnje najhórscha nusa ludowa, dokelž je nusa kóždeho, kiž bjes Božeho ßłowa ßo bědźi we ßwojim khudym žiwjenju.

Schto to rěka, so ßo duſcha a duch rosdźělitej, so ßo roſesnajetej myßl a ſdacźe wutroby? Hdźež prawa wěra njeje, ale njewěra, tam je hordy cźłowſki duch, duch ßebicźiwoſcźe, duch nahrabnoſcźe, njejednoſcźe, a tón ſańcź ma, ſchtož je ſa duſchu dobre a ſbóžne. Tak dyrbi duſcha ſchkodowacź: duch ſłóſcźe a hordoſcźe je wot woprawdźitych žadanjow duſche dźělenу. Lud je na ſchěrokim puczu, tón wjedźe do ſkaženja. Hordy, ſły duch mori duſchu, mjes tajkim duchom a duſchu je dźělenje kaž mjes morjerjom a morjenym, kaž mjes Kainom a Habelom.

Ale też dobry, ßwjaty duch je wot duſche najprjedy dźěleny, dokelž bjes njeho je duſcha jenož něſchto, ſchtož je kaž žiwjenje w cźěle. Tuž je nowy duch Boži pſches Boże ßłowo wěſcźe ßam na ßebi ſa duſchu ſkutkowny, ſo by k žiwjenju poſběhowana była, ſo by w Khryſtußu njeßmjertnoſcź doſtała, ale njewěrjaza abo w błudźe leżaza duſcha je wot njeho dźělena. Wótry mjecź Božeho ßłowa dyrbi ju bicź, ju ßwaricź kaž Natan krala Davita. A pſchezo mjes duchom a duſchu tónle wſcho žiwjenje napjelnjazy a do njeměra ſtajazy rosdźěl woſtanje, ſo duch k njebju pokaſuje, duſcha pak w cźěle woſtanje ſ hrěchom, njeſtajnoſcźu a nuſu wobcźeżena. Žane žiwjenje njeje ßamón měr a ſtajnoſcź, ale połne njeměra a khabłanja. Jenož wěra do Boha, a to je wěra do Božeho ßłowa, móże pomhacź. To je tale móz Božeho ßłowa, wo kotrejž rěcźimy.

Wo tym Luther rěcźi, hdyž po Bibliji rěcźi, jenož po njej. To je móz a žiwjenje reformazije. To cźini lud żiwy a ſtajny, a Biblija je jeniczki ſałožk ludoweje jednoty. Evangelſka a katolſka zyrkej dyrbitej ſkónczńje w tym tón ßamy ſaměr a ſałožk měcź a pſchezo wobkhowacź. To je jeniczka rada w njewěſtoſczi a rosſchcźěpjowanju ludoweho žiwjenja. Duch cźini żiwych. Hamjeń.

Biblija.

Ach pokażcźe mi druhe knihi,
Kiž lěpſche ßu hacź Biblija
A prajcźe mi: we kotrych ſteji
Tak wjele bójſkoh' ſjewjenja?
Ja njewěm żanych mjenowacź,
Kiž Bibliji mohł pſchirunacź.

Mje wucźi Boha wyſchſche wſcheho
A ſ zyłej duſchu lubowacź,
A ſo ja bliżſchemu to jeho
Na żane waſchnje njeßměm bracź;
Haj, hdyž mje wſchitko wopuſchcźi,
Ja nam'kam troſcht we Bibliji.

Hdyž dyrbju ſ tutoh' ßwěta cźahnyцź
Do tamnej' wěcźnej' wěcźnoſcźe,
Sſłyſch, praji mi, ſo dyrbju ſtanyцź
Na ßudnym dnju też ſawěſcźe,
A pójdu ſbóżny do njebja:
To praji naſcha Biblija.

Ach, pokażcźe mi druhe knihi,
Kiž lěpſche ßu hacź Biblija,
A prajcźe mi: we kotrychž ſteji
Tak wjele bójſkoh' ſjewjenja?
Ja njewěm żanych mjenowacź,
Kiž Bibliji mohł pſchirunacź! —

Sdźerž, Bożo, mje pſchi tutej wěrje,
Kiž ſłoži ßo na Bibliju.
Tak ßmjertny ſtrach mi wotecźěri,
S njej ſtroſchtny ſ tutoh' ßwěta du;
S njej póńdu ſbóżny do njebja,
To, to je moja nadźija.

*

Takle je ſpěwał Pětr Młóńk wo Bibliji a ſa Bibliju w cźaßu, kotryž rosßwětleny mjenowachu. Schtož ſa tamny cźaß płacźeſche, to płacźi też ſa naſch cźaß, ſa kóżdy cźaß. Pſchetož: Boże ßłowo woſtanje wěcźnje!

Sserbſka Biblija.

Biblija w macźerńej rěcźi — naſcha ßerbſka to też je! Njedyrbjeli my to też do tutoho cźiłła wo Bibliji dźenża ſtajicź naſtawk wo ßerbſkej Bibliji? Schto měniſch?

Měnju: Ně! A měnju ſaßo: Kóżdy Sserb, kóżda Sserbowka woſmje dźenża ßwoju ßerbſku Bibliju a cźita w njej też to, ſchtož je w ſawodźe wo ßerbſkej Bibliji wobſchěrnje ſapiſane a rospiſane. A to je dobre a powucźaze a wabi, jo cźitacź a ßo dźakowacź — ßo dźakowacź Bohu a ßo dźakowacź tym mużam, kiž ßu ßerbſkemu ludej zyłu Bibliju w ßerbſkej rěcźi dali.

Luther je ſapocźał 1521 Bibliju pſchełożecź na hrodźe Wartburg. Wo tym je nam wſchěm hakle njedawno tak lubje piſała Sserbowka, kotraž tam ſ druhimi ßobu poby. Dokóncził tuto hobrſke a tak żohnowanja połne dźěło je Luther hakle w lěcźe 1534 ſ tym, ſo w tutym lěcźe wuda prěnju němſku Bibliju cźiſchcźanu, ſkóncził. Sapocźatki ßerbſkeje Biblije pſchihotowachu ßo, — ſnajmjeńſcha kaž to wěmy — w Porſchizach na farje. Farař Hrjehor Martini wuda 1627 Davitowe pokutne pſalmy w ßerbſkej rěcźi. Zyła ßerbſka Biblija ſa naſch lud wuńdźe pak hakle wjazy hacź ſto lět poſdźiſcho: 1728. A tón, kiž ma tu woßebiteje jaßłużby, je wótcźinz Michał Frenzel, farař w Budeſtezach, rodźeny w Běcźizach. W Budeſtezach ßwjecźachmy dźě tohodła też ßwój ßerbſki bibliſki jubilej w lěcźe 1928.

Wo tym wſchěm a wo tych ßwěrnych ßerbſkich mużach, kotſiž ßu ßobu ſa ßerbſku Bibliju dźěłali, cźitaj kóżdy ßam we ßwojej Bibliji prědku w ſawodźe; tak wobſchěrnje a nadrobnje njemóhli to dozyła do tutoho cźiłła ſtajicź. S dźakownoſcźu budźe kóżdy, kiž wſcho ſapſchija, ſchtož tam ſteji, hnydom też we ßwojej Bibliji dale ſady cźitacź, njech we Starym Teſtamencźe, njech w Nowym Teſtamencźe. „Pytajcźe w Knjeſowych knihach a cźitajcźe!“ ſteji tola w Starym Sakonju, a w Nowym je ſapiſane: „Wobhońcźe ßo w Piſmje; pſchetož wam ßo ſda, ſo macźe wěcźne žiwjenje w nim, a to ßame je, kiž wo mni ßwědcźi!“

Wſcho pak, a niz mjenje zyły naſch cźaß, naß hoń a wab, cźitacź ſaßo bóle a ßwěrniſcho Bibliju, njech kóżdy ßam ſa ßo, njech w ßwójbje! Wěm, kak to doma bě. Nan abo macź wſa Bibliju a tak cźitachmy Boże ßłowo w macźerńej ßerbſkej rěcźi. Scźěhwki ſańdźenych lětdźeßatkow materialisma, bjesbóżnoſcźe a bolſchewisma jewja ßo też dźenßniſchi dźeń hiſchcźe mjes nami a to niz jenož w tym, ſo jich doſcź kermuſch ſamóże bjes Božeho doma ßwjecźicź ſ dobrymi kuſkami a ſe wſchelakej ſabawu, ně, też w tym, ſo jich wjele tych, kiž wjazy Bibliju njecźitaja. To je pſchi wſchěm ſawodźewanju a hładkowanju tola materialismuß, bolſchewismuß, bjes-

Wobras B. Gaya w Lutherowej hali we Wittenbergu: Luther se ßwojimi pomoznikami pschi pschekłożowanju Biblije.

bóżnoscź! S tym ßo kschescźijenjo spjecźuja Jesußowemu ßłowu: „Cźłowjek njeje żiwy wot khlěba ßameho, ale wot kóżdeho ßłowa, kotreż ſ Bożeho erta wuńdże.“ Każ wschědny khlěb wschědnje trjebamy a wużiwamy, tak wużiwajmy a trjebajmy też Bibliju wschědnje! To cźińmy my doroscźeni, my, kiż ßmy nan, macź! A to wucźmy młodźinu a dźěcźi je ßwěrnym wschědnym pschikładom!

„Njeje khwile!“ to praji jenoż tón, kiż njedopósna, schto Biblija je a chże a so wón njeßmjertnu duschu ma, ſ kotrejż ma hicź psched Boži stoł. „Njeje khwile!“ to praji liwkoscź. Wo tym, kiż je liwki, praji pak Biblija, haj praji Jesuß Khrystuß ßam: „Ja wěm twoje ſkutki, so ani ſymny ani cźopły njejßy. O, hdy by ſymny abo cźopły był! Dokelž pak liwki ßy a ani ſymny ani cźopły, cźe ja wuplunu ſe ßwojeho erta.“

Naschich ßerbſkich macźerjow a nanow droha a ßwěru wużiwana kniha je była ßerbſka Biblija. Wona budź też nam droha, a wużiwajmy też my ju ßwěru. Po wschěm sdacźu jich wjele dozyła ani njepiknje, kelko żohnowanja a wobſboženja masch a sacźuwasch, hdyż ßwěru Bibliju cźitasch a w njej pytasch. Haj dosapschijecź njeje, kelko żohnowanja a wobſboženja je nam ſ Bibliju poskicźeneho! So je jich telko, telko, kiż to njewědźa, njesacźuwaja, na kotrymiż njeje niczo tajkeho pytnycź, ani w jich ßłowach ani w jich sadźerżenju, wotkrywa tón wulki brach a ſtrach: naschi woßadni njecźitaja Bibliju, njesnaja Bibliju, abo hdyż ju cźitaja, njecźataja ju ſ nutrnej a ſ pytazej duschu.

To njeje jenoż ſtrach a brach, to je njesbożo! Żadyn dźiw, so tu telko njesbożownych a telko jenoż po sdacźu sbożownych! So by tuto jubilejne lěto było sdobom pokutne lěto a dowjedło wschěch k tomu: ßo niz jenoż wotwobrocźicź wot tajkeho żiwjenja bjes Biblije, ně, ßo podnuricź hłuboko, a ßo podnuricź ſ modlitwu do Biblije, do żiwjenja ſ Bibliju! So by tutón reformaziſki ßwjedźeń jenoż njerěkał reformaziſki, ale był reformaziſki a saßo a wróczo saložił naß a naſch lud na evangelij, na Bibliju a do Biblije! Tajke lěto hakle je wěrne jubilejne lěto! A tajke lěto żohnowanja pokne lěto!

Hólz cźita Bibliju — a rosmyßluje ßebi, schtoż je cźitał

(Se żiwjenja.)

Hi chcźe dźenßa widźu, njech ßo też lěta minychu, pschede mnu ßedźo tutoho cźornjokudźerjaweho hólza ſ błyschcźatymaj wóczkomaj. Otto jemu rěkachu.

Běchmy w ſjenocźenſtwje evangelſkich hólzow. Rěcźach ſ hólzom wo ßłowje Biblije, kotreż nam pokaſuje, ſo mamy my cźłowjekoju wěcźnemu Bohu wo wschěm ßwojim cźinjenju a njecźinjenju po tutym żiwjenju ſlicźbowanje cźinicź.

Runjeż njeběch ßo niczo praschał, posběhny Otto nadobo ruku a wuraſy do cźiſchiny kedźbliweje cźrjódki: „To njetrjechi!“ Běch zyły pschekwapjeny. To njebě mi hacź ßem żadyn tſinacźelětny hólz każ Otto prajił. Na moje praſchenje, cźehodla to, schtoż běch prajił, njetrjechi, wudoby ßo jemu cźeźko ſe ſnutskowneho, hdźeż bě lute wojowanje: „Hdyż budu něhdy njedocźink, njejßym ja na tym wina a njejßym też ja ſa to ſamołwity! Ja ßym we ßwojej Bibliji ſtawiſnu wo ſtworenju ßwěta cźitał, a w tutej ſteji pißane wo schtomje, kotryż bě Bóh do paradiſa ſtajił a ſ kotrehoż Hadam a Jěwa njeßmědźeſchtaj jěſcź. Njeby-li Bóh tutón ſchtom do paradiſa ßadźił, njebyſchtaj Hadam a Jěwa mohłej niczo ſłeho cźinicź! Byſchtaj w paradiſu wostałoj a żaneho hrěcha njeby było!“

Tute ßłowa ſajědźechu każ kanonſka kula do cźrjódy kedźbliwych hólzow. 60 wóczkow połnych praſchenjow ſhladowaſche na mnje. Na moje praſchenje: „Trjechi to, schtoż je Otto prajił?“ lute mjelcźenje.

„Towaŕſchojo! Jeli ſo ma Otto prawje, ßu wſchitzy wulzy mużojo Boži po błudnych pucźach khodźili, a my nochzemy potom wjazy kſchescźijenjo bycź a nochzemy ßebi wjazy Bibliju jako Boże ßłowo ważicź!“ Tak prajach.

Tu hakle ſjědźechu někotre ruki horje: „Bóh je chzył Hadama a Jěwu jenoż pruhowacź!“

Otto postany njejabzy: „Cźehodla dha? Cźehodla dyrbjeſche jich pruhowacź?“ S cźeźkim ſydchnjenjom doda: „Bóh

— Bóh je na tym wina, hdyž žmy my shubjeni — hdyž žmy my njedoczinkojo! Wón je tutón schtom do paradisa žadźił!"

Nastróžaze mjelczenje na to.

„Lubi towarschojo!" rjeknych. „Tu stejimy w rosrižanju. Pak je Boże žłowo wěrne, a hdyž wono je wěrne, dyrbimy se wschej khutnoscźu po nim cźinicź, — pak wono njeje wěrne, a hdyž wono njeje wěrne, precź s nim! Wono nježmě dléje wobcźežowacź! My jako hólzy nascheho luda chzemy to, schtož žmy, zyli bycź, niz po połojzy a hischcze mjenje tajzy, kiž tak jenož žobu běhaja! A tuž poślucháajcze! Jako Bóh Hadama a Jěwu jako krónu žwojeho stworjenja do paradisa žadźi, wusnamjeni a krónowasche wón jeju psched wschěmi stworjenjemi s tym, so jimaj da žwobodnu wolu, žo pak sa njeho, kiž bě jeju stworicźel — pak pschecźiwo njemu rosžudźicź. Žanemu druhemu žiwemu stworjenju njeje tuta žwoboda data. Wulke, njewuprajnje wulke samołwjenje bě pola tamneju prěnjeju cźłowjekow! Kak khuduschke by jeju žiwjenje było bjes tuteje žwobody! Wonaj byschtaj byłoj kaž klanki na dźiwadle, kaž klanki w ruzy wulkeho hrajerja! Kak bohate a hłuboke bu pak jeju žiwjenje s tutym najwjetschim Božim darom, s tutej žwobodu! Nětko njeběschtaj wjazy jenostronsy swjasanaj! Běschtaj žwobodnaj! Ale tuta wusnamjaza nadobnoscź bu jimaj k skaženju. Wonaj buschtaj Bohu njeżwěrnaj! S tym wusamknyschtaj žo hižo žamaj s paradisa!"

Nětko mějach sažo cźrjódu kedźbliwje poślucháazych hólzow pschede mnu žedźo, a mjes nimi bě Otto se žwojimaj wulkimaj wóczkomaj, kotrejž běschtej połnej praschenjow. Nětko běchu sažo wschě wutroby wocźinjene sa Boże žłowo.

Tak rěcźach dale: „Snajecze tola wschitzy wobras: Jesuš steji psched durjemi khuduschkeho doma a žo kłapa. Hdyž na wobras kedźbliwje hladacze, žo dohladacze, so je pola najwjazy s tutych wobrasow moleć rucźizu abo klinku sabył. Ně, lubi towarschojo! Sabył wón ju njeje! Tu tczi hłuboka myžl! Bibliske žłowo, po kotrymž je tutón wobras khotowjeny, steji w Sjewj. Jana 3, 20 a ma žo takle: „Hlaj, ja steju psched durjemi a kłapam! Jeli so schtó mój hłóž budźe žłyschecź a mi durje wotewri, k tomu ja sańdu a budu s nim wjeczerjecź a wón so mnu!" Hlajcze, towarschojo! Khrystuž žo jenož kłapa, wón nuts njełama. Bóh je nam žwobodnu wolu dał, wotewricź dyrbimy my žami, pschetož durje žo jenož wot nutska wotewrjeja! Ale runje kaž Khrystuž žo nuts njełama, njemóże też cźert žo nuts pschełamacź. Cźert móże też jenož kłapacź. Jenož hdyž Wy wotewricźe, móże wón nuts! Sa to pak potom njemóżecze Bohu winu dawacź. Srosumicze nětko, so je Boże prawo, so žebi Bóh po žwojim žłowje jónu sliczbowanje žada wo zyłym naschim cźinjenju a njecźinjenju?"

Hłuboke ale pak wołóżaze wodychnjenje w zyłej cźrjódże hólzow! Bě hižo posdźe, a cźaž naž pominasche skónczicź. Na wobliczu mojich towarschow pak bě sapižane rosžudźenje: „My chzemy wježeli tuto samołwjenje njescź a my chzemy, wojujo we žwojim žiwjenu pschecźiwo słemu, žo sczinicź rysy mužojo, kajkichž jich trjeba nascha zyrkej a nasch lud!" Se žłowom Ernsta Moritza Arndta, kiž je wo žwobodże spěwał, wuklincža nasche seńdźenje: „Sswobodu a njebježa njedobudu połojczńacźi!" n. C. A., ž. K. W.

Biblija w pschišłowach

Bože žłowo jenož w macźerńej rěcźi cźłowjeka jima.
Biblija je Boża studźeń.
Biblija žórli njebjeski napoj.
Bibliske studnicźki wucźerpacź njemóże nichtó.
Bibliju dosnacź njeje też pišmawucźenym date.
Biblija je Boża lěkarnja.
Bože žłowo je bolazym wutrobam najstrowschi lěk.
Bilija ma słote jabłuka sa lacźne dusche.
Bože žłowo chze s wutrobu wuknjene bycź.
Bože žłowo wótsje s klětki woła, wutroby pak dale spja.
Bibliju drje we hłowj ma, we wutrobje pak rapaka.
Biblija wschitke postilije a prědarske wucźi.
Biblija žo na kniženzu splěžniwicź nježmě.
Biblija je wodźerka do Božeho kralestwa.
Biblija njech wostanje, hdyž žo wschě knihi na žwěcźe spala.

Zyrkej a stat.

Zyrkej a stat stej psches jene, so mamy hódnje wopominacź wulki jkutk, kotryž Luther dokonja s pschełožkom a s wudacźom zyleje Biblije w němskej rěcźi. Tohodla je němski minister też schulam porucźił, na to wožebje spominacź a tak 400létny jubilej Biblije žobu žwjecźicź. Wěmy tola, so je Luther s pschełoženej Bibliju němskej rěcźi a tak němskemu ludej s najwažnischej žłužbu poślužił; wón je dał němskemu ludej tu rěcź, kotruž nětko wschudźom rěcźa, pischu a rosumja, kotraž je žo w sańdźenych lětstotkach na sakožkach, kotrež Luther sałoži, roswiwała, kotraž žo na tutych sakožkach też nětkole dale a bóle roswiwa.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Drježdźan** mamy tu sajimawu rosprawu wo towarstwje „Cźornobóh" a rjane wopisanje wo Nürnbergskej jěsbje naschich Serbow. Woboje wuwostajimy pak dźenža, dokelž dyrbi tuto cźišło pschede wschěm jubilejej naschej Biblije wěnowane bycź. Tuteje pschicźiny dla wěscze dopisowarjo a cźitarjo tole wuwostajenje dźenža samołwja.

Na pucź.

„Biblija, to žu najwjetsche a najlěpsche knihi Boże, połne troschta we wschěm spytowanju. Pschetož wona wucźi wo wěrje, nadźiji a luboscźi wo wjele hinak dyžli móże to rosom widźecź, sacźuwacź, spósnawacź a naschonjecź, a hdyž hubjenje dże, wucźi wona, kak maja žo tute pocźinki se wschehó błyschcźicź, a wona wucźi, so je druhe a wěcźne žiwjenje nad tutym khudym, hubjenym žiwjenjom. — —

„Hdyž Khrystuža njesnajesch, je njemóżno, něschto we Pišmje srosumicź, dokelž je wón žam žłónzo a wěrnoscź w Pišmje."

„To je moja najlěpscha a najbóle kschescźijanska rada, so se studnje abo se žórka wodu cźerpasch; to je, so Bibliju pilnje cźitasch!" D. Marcźin Luther.

Listowanje. K. J. W.: Najwturobnischi džak. Red. — Sa 23. po Tr.: K. w Hr. — Sa 24. po Tr.: B . . . r w B. — Sa 25. po Tr. (pokutny dźeń): K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu postaji k. w. s. S.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoscźi krajnozyrkwinskeje nowinarnu a powěscźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Serbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadža kóždej sobotu a płacźi schkworcźsetnje 108 pjenježkow

Čisło 44

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 4. novembra 1934 Bautzen

22. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Fil. 3, 17—21.

Čitamy nasch tekst, dha nam Jesußowe ßłowo do myßlow pschińdźe: Pój sa mnu. Tak móżesche jenoż Jesuß rěčeć, dokelž bě woprawdźe człowiekam s ekſemplarom. Móże to też Pawoł, kotryž je zyrkej teho Knjesa pscheschćěhał? Ale kwěkanza dźěſche pſches jeho žiwjenje, kaž ju we žanym człowſkim žiwjenju wjazy njewobkedźbujemy. Najprjedy bjes Khrystußa a potom s nim. Najprjedy jeho najßurowischi pscheschćěhał a potom jeho najßwěrnischi ßłužobnik. To je to potajnstwo. Jako bě Khrystuß w Pawołowej wutrobje wobydlenje dostał, móżesche japoschtoł rjez: Pójcźe sa mnu. A tak je pola naß też. Činimy wschitko, schtoż činimy se ßłowami a skutkami, w mjenje Jesußowym, potom móżemy rjez:: Pójcźe ja mnu.

Na sałožku teksta rěčimy wo dwojakim khodźenju:

1. Wopaczne khodźenje. To je khodźenje na semi.
2. Prawe khodźenje. To je khodźenje w njebjeßach.

Jich wjele khodźi, wot kotrychž ßym wam husto prajił, nětk pak też s płaczom praju, cźi njepschećeljo teho kschiża Khrystußoweho, kotrychž konz je ſatamanſtwo, kotrymž je brjuch sa Boha, a jich cześcź budźe k hańbje, kotsiž ßebi na semſke wězy myßla. Haj, je dha khodźenje na semi wopaczne? Njeje semja wschitkich macź, njejßmy wěſczi na njej? Njech człowjekojo też po wodźe a w powětſje jěſdźa, dha ßu tam tola njewěſczi. Po naschim měnjenju ßo tam wjele wjazy njeſbožow ſtanje hacź na semi. Semja měni derje se człowjekom. Hdyž ßo k ßrjedźischczu człowſkeje namozy njeſczini, hdyž ßo wot człowjekow a ludow njewužitnje njewužiwa, je domisna, w kotrejž móże człowjek ſbožowny bycź. Poskiczi jemu wschitko, schtoż k seżiwjenju trjeba. W naléczu ßo nanajrjeńscho wupyschi, w léczu a nasymu jemu ßwój wunoschk da a też w symje jeho se ßwojej kraßnosczu ſwjeßeli. Strach wschak wobsteji. Semja człowjeka wobkuſka. Człowjek póczńje pschijomnosczź lubowacź. Spyta ßebi žiwjenje tak lohko hacź je jenoż móżno ſczinicź. Jemu ßo na semi wubjernje lubi. W semi paradis widźi. Niczo na njej njeparuje. Saßydli ßo na njej kaž sa wěczność. Njewopomni, so njeje niczo druhe hacź hóſcź a podružnik, kiž tu žaneho wobstajneho města nima, ale kiž ma to pschichodne pytacź. Njeſpósnaje wěrnosczź, kotraž je we ßłowach kěrluſcherja wuprajena: Ja s hoſczom ßym na ßwěcźe, w nim nimam wostacźa, tu bydlu w braſchnej hěcźe, mój dom ßu njebjeßa. Ssmjercź wschědnje na mnje łaka; hdźež wěczńje wostanu, mje Boża hnada cźaka we ſbóżnym ßwjatoku. Jě derje a pije derje a je dobreje myßle, ma wjele kubła nahromadźeneho na wjele lět kaž bohaty bur. Plahuje a pleńczi ßwoje cźěło nanajlěpje. Ssebi najlěpſche popscheje. Rjeknje: Schtoż człowjek s hubu precź dostanje, to ma. To ßu materialiſtojo. Jenoż macźiſnje płaczicź dadźa. Do ducha niczo njedźerża. A tola Jesuß praji: Człowjek njeje wot khlěba ßameho žiwy, ale wot kóždeho ßłowa, kotreż pſches Boži ert wuńdźe. A dale: Schto pomha człowjekej, hdy by runje zyły ßwět dobył a wschak na ßwojej duſchi ſchkodował, abo schto móże człowjek k wumóżenju ßwojeje duſche dacź? Kotrymž je brjuch sa Boha a jich cześcź, budźe k hańbje. Maja sa prawo, s cźěłom cźinicź, schtoż ßo jim spodoba. Pawoł piſa: Njewěſcźe, so je waſche cźěło templ ßwjateho ducha, kiž je we waß, kotrehoż macźe wot Boha a njejſcźe ßami ßwoji? Scźe droho kupjeni. Dha cześcźe Boha na waſchim cźěle a na waſchim duchu, kotrajž ſtaj Božej. To ßu njepſchećeljo kſchiża Khrystußoweho. Shubja ßo cźiſcźe we ßwojim semſkim khodźenju. Maja w nim ßwoje spokojenje. Schto trjebaja Nazarjeńskeho a ſnamjo, na kotrymž jeho kóždy pósnaje, kſchiž? Khrystuß pytaſche khorych, jich chzyſche wuſtrowicź. Cźi pak

maja žo ſa ſtrowych a měnja, ſo njemóža ženje ſkoricź. Cžohodla lěkarja? Njechadža na njeho ani dopomnjeni bycź, Khryſtuſ bě pſchiſchoł hrěſchnikow k pokuczе wołacź. Na kſchižu dokonjeſche ſkutk wumóženja hrěſchnika. Ale kelko je tajkich, kotſiž hrěch prěja a jón ſa něſchto wumyßlene dźerža. Schto móhł jim kſchižnoſcheŕ bycź? Ssu njepſchecźeljo kſchiža Khryſtußoweho. Ale njechamy ſapomnicź, ſo je jich kónz ſatamanſtwo. To je pſchezo kónz hordych. Sswoju móz pſchewyßoko waža. Jenoż ſ płaczom móže japoſchtoł wo nich rěcźecź, niz jenoż tehodla, dokelž žami do žwojeho ſkaženja běža, ale też, dokelž druhim ſły pſchikład dawaja a jich žobu do njeſboža ſcźahnu. Tajki njeſbožowny cźlowjek móže wjele cźlowjekow njeſbožownych ſcźinicź. Jich khodźenje je wopacźne a dyrbjało naž wottraſchicź.

2. Naſche měſchcźanſke prawo je w njebjeßach. To je prawe khodźenje. Dha budźa nam dźěcźi žwěta ſnapſchecźiwicź: S tym pokaſacźe, ſo ſcźe njepolěpſchomni idealiſtojo. Dźecźe ſe ſańdźelitymaj wocžomaj pſches žwět. Scźe žonacźkojo. Hižom to je dopokaſma doſcź, ſo ſ wami wobkhadźecź njemóžemy. S wami žo njehodźi liczicź. Scźe zuſbnizy na ſemi, na kotrejž je tola tak rjenje, na kotrejž móžemy tak derje žiwi bycź. Haj to ſtej wſchelakej nahladaj. Jeni ſteja ſ woběmaj nohomaj twjerdźe na ſemi. Druſy pytaja, ſchtož horjekach je, hdźež Khryſtuſ je. Chzemy po Jeſußowym žłowje žiwi bycź: Pytajcźe najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawoſcź, dha budźe wam to wſchitko pſchidate. Naſche měſchcźanſke prawo je w njebjeßach. Derje wěmy, ſo žmy hiſchcźe na ſemi, ſo žmy žłabi, hrěſchni cźlowjekojo a ſo nam jejne njedoſtatki pſchezo ſaßo cźežkoty cźinja. Ale pytnjemy, ſo ſemja naſcha prawa domiſna njeje, ſo je ta wjele bóle horkach we žwětle. Ssebi žadamy po njej. Nadźijamy žo, ſo budźemy ju dozpicź a domach pola teho Knjeſa, kotryž je k prawizy Wótza powyſcheny, kotryž je žłowa rěcźał: Wótcźe, chzu, ſo bychu cźi pola mje byli, kotrychž žy mi dał, ſo bychu moju kraßnoſcź widźeli, kotruž žy mi dał. Du tam, ſo bych wam to měſto pſchihotował. Haj lubowani, k temu žmy ſtworjeni. To je naſche powołanje. Jich je wjele, kotſiž žu prjedy naž ſchli. To žu martrarjo, kotſiž žu dobre žymjo žyli, kotſiž też pſches najwjetſche cźwile, ſ korymiž jich njepſchecźeljo kſchiža Khryſtußoweho cźwilowachu, wot žwojeho ſaměra njewotſtupichu, ale też martrarjo wulkich cźaßow, kaž na pſchikład reformaziſkeho cźaßa; žu tón žamy pucź ſchli. Też cźi, kotſiž žu žwoje žiwjenje wobkhowali, hacźrunjež mějachu wſchelke domachpytanja pſchecźerpicź, też naſch Luther, žo njeßu pſches zły žwět, kiž bě polny njepſchecźelow, mylicź dali. A martrarjo doßahaja hacź do dźenßniſcheho cźaßa. Schto ma někotry, kotrehož khodźenje je w njebjeßach, wot ſłych cźlowjekow wuſtacź. Ale dźerža žwojemu Bohu a Knjeſej žwěru. Njewotſtupja wot pucźa, po kotrymž maja khodźicź. Njeßy žo ženje hiſchcźe, luby cźitarjo, na Abrahamowej poßłuſchnoſcźi natwariłł? Žada žebi Bóh wot tebje to najcźeßſche, tu maſch jeneho, na kotrymž widźiſch, kak móżeſch to ſnjeſcź. Njeßy ženje, hdyž je žebi Bóh wot tebje ſcźerpliwoſcź żadał, na Mójſaßa hladał, na teho muża, kiž mějeſche żeleſnu wolu? Njeje tebje David ſe žwojim modleŕſkim duchom ſahańbił, hdyž běſche žuchi kaž wußuſchena ſemja a żane žłowo modlitwy wot twojich hubow pſchińcź njechaſche? A Hiob ſe žwojim cźichim, pobožnym podcźißnjenjom bě tebi ſ pſchikładom muża, kotryž wſchitko ſ Bożeje ruki woſmje. Schcźěpan móže tebi pokaſacź, kak mamy napoßledk duſchu do ruki žwojeho Boha porucźicź. Ale niz jenoż pißmo tebi tajke pſchikłady pſched wocźi ſtaja. Maſch je cźiſcźe we bliſkoſcźi. Twoja macź je ducha pokornoſcźe a modlitwy do tebje płodźiła. Nan je tebi ſ pobožnym, bohabojaſnym khodźenjom pucź pokaſał. Stary cźeſcźiwy wucźeŕ je tebje k źórku wjedł, kiž ma żiwu wodu, po kotrejž žo cźlowjekej wjazy picź njecha. Dobry pſchecźel žnadź cźi pſchezo ſaßo nowu khrobłoſcź dawa ke khodźenju w njebjeßach. Khrobły žwědk wěrnoſcźe, kiž wěrnoſcź hacź do poßledka ſaſtupuje. Derje temu, kotryž ma tajku żyku žwědkow wokoło żebje abo jich pyta. Woni tu żu, ale chzedźa ſpóſnacźi bycź. Maja měſchcźanſke prawo w njebjeßach. Móża rjez: Pójcźe ſa nami a hladajcźe na tych, kiž tak khodźa, jako naž macźe ſa ekſempel. Schtó chżył na wopacźnym pucźu woſtacź? Njechamy na prawy pucź, na kotrymž žo wěcźne žwětło žwěcźi a kotryž do njebjeß wjedźe? Hamjeń!

Moja biblija

Tuž tak dha njech ta Biblija,
To žwjate žłowo Boże,
Mi pſchezo luba woſtawa!
Ta jenicźzy wſchak móže
Tón cźěmny doł mi rosßwětlicź,
So móžu troſchtnje domoj hicź
K tom lubom' Wumožnikej. P. Mł.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

Schtwórtk dopołdnja w 12 hodź. pſchicźěri dołhi ſpěſchnik na dwórniſchcźo w Nürnbergu. Pſchiwjeſy tyßazy brunokoſchlakow a naž cźrjódźicźku Sserbow a Hornjołużicźanow. Knjes Kaplanek naž powita a pſchepoda naž jenemu ſ wodźerjow. Tutón dowjedźe naž do Ludoweho hoſcźenza na naměſtnje „Sternplatz“, ſchtwórcź hodźiny wot dwórniſchcźa. Někotre w narodnej draſcźe tu hižo wobjedowachu. Tu rěkaſche: „Poßłuž žebi žam!“ To wſchak nam Sserbam njebě cźežko. Njedołho a jena po druhej polny taleŕ na blido njeßeſche! Wſchěm nam derje ſeßłodźa. Do žyteje wole naßyczenych ſaſtachu wócźka palecź; ſapomnichu, ſo tutu nóz njeběchu ſpałe. Roshladachmy žo tu tróſchku. Potom wodźeſche naž wodźeŕ do nam pſchipokaſaneje hoſpody.

Boże žłóncźko žmudźeſche, elektrika bě pſchepjelnjena, tuž, pěſchi žnano ¾ hodźin hacź k wotyknjenemu kónzej. Pſchedžyda, knjes Pilz-Drježdźańſki ſtupi do hoſcźenza, žo praſchecź, ſchto dale. My woſtachmy ſtejo we žłóncźku a cźakachmy, žnano ¾ hodźiny. Skóncźnje pſchinjeßy nam wón powjeſcź, ſo njeje móżno, ſa naž tu hoſpodu namakacź. Tuž wróczo k dwórniſchcźu na měſtno, hdźež hoſpody rosdźěluja. Tu bě nětk dobra rada droha; bě to někak ſkepßane. Sa mużow wſchak bě rum w lěhwje, ale my wbohe żony njewjedźachmy hdźe. Wodźeŕ wjedźeſche naž do hoſcźenza: „Sängerhalle“ na haßy: „Hammelſteinerweg“. Tu móżachmy žo poßydnycź a mějachmy tſěchu wyſche žo. Pilnje ſa naž hoſpodu pytachu; my žobu pytachmy a wjecźor žnano w 11 hodź. wjedźachmy, hdźe prěnju nóz ſpinkamy a teho běchmy wjeßołe. My żony běchmy pola pěknych ludźi na konopejach a we kożach tu a tam rosprójſchene.

Pjatk rano wot 8—9 hodźin bě žnědanje ſaßo w „Ludowym hoſcźenzu“. Koſch zaltow ſtejeſche na blidźe; ſa kóždu běſchtej dwě wotliczenej. Boł marmelady tu ſtejeſche, pódła taleŕki a łžicźki. Móżachmy žebi ſ boka do žyteje wole poßłużicź. Schalki tu też ſtejachu. We wulkim cźworje bě koſej, pódła koſejowe kanki. Tute žebi napjelnichmy a podach-

my ßo k blidu, hdźež ßo nam najlěpje spodobasche. Kofej a marmelada derje ßłodźeschtej. Po ßnědanju schalki wróćźo snoschachmy, blido wótrjechmy, a tak bě to kóžde ranje. Mužojo běchu ßnano 5/4 hodźin wot naß swonka města w lěhwje, a tu ßwoje ßnědanje dostachu. L.

(Pschichodnje dale.)

Woßwjećenje
45. narodninow tow. „Cźornobóh“.

Jene s naschich najwusnamnych evangelskich towarstwow, kiž lětdźeßatki dołho hižo pilnje a njespróznje sa sdźerženje a dowuspołnjenje nascheje ßwojorasneje kultury dźěła, je tow. „Cźornobóh“ w Drježdźanach. Wschě ludowe pokłady, woßebje ev. sakskeje Łužizy sběha tute towarstwo s morja sabyćźa a tak wukhowa mnoho, schtož bě ßo mjes evangelskimi Serbami po cźaßu shubiło, hdyž běchu narodne stroje wußlekawschi pscheschli k wschědnym drastam měschćźankow. Ssobotu 6. winowza bě saßo jedyn pschihódny dźeń, hdźež ßo Němzam a Serbam sjewjachu drasty, kiž jenoż pschi wjetschich ßwjedźenjach w lubej Łužizy hischće k cźeścźi pschińdu. Na tutym ßwjedźenju běchu też sastupjeni Serbja a Serbowki s Łužizy, haj ßamo łužiszy Němzy, kiž chzychu tudy mjes Drježdźanskimi Serbami něschto hodźinkow pschebywacź. Hižo do wjećźorneho porjada ßo pilnje rejowasche. Po dźewjećźich, hdyž bě ßo żurla pjelniła, postrowi wutrobnje wschěch pschitomnych nětcźischi pschedßyda tow. knjes wumělski moleŕ Kowař. Po jeho rěcźi stupi na jewischćźo dźewjećźlětna Serbowka Hilźka Schewzez, kotraž w ßwjedźeńskich strojach ev. Serbow pěknje a běźnje pschednjeße baßeń Handrija Sejlerja. „Wěsch ty tón kraj, hdźež ßlěborni ßo Schprewja?“ Je to jena s tych dźěćźi, kotrymž ßerbšzy starschi ßerbsku rěcź ßobu do kolebki połožichu, so bychu niz jenoż po mjenje, ale też po ßłowje ßerbske byłe. Tajkich dźěćźi je w Drježdźanach hischće wjaz. Hdyž bě ßo sawěschł roscźahnył, sjewi ßo pschihladowarjam lubosny wobras, kołwokolo roswiteje khorhoje, kotraž hižo na dwaceźi lět tow. łuži. Tu stejachu Serbja w ßwěrje k ßerbskim barbam a domowinje a woßebje žony a knjeżny we wschěch móżnych jednotliwych drastach. Hornjej Łužizy ßo błyschćźo, dawachu tutemu prěnjemu wobrazu woßebity ras. Sajimawje rosłoži pschedßyda tow. smyßł tutych dźělow ßerbskeje khorhoje. Woßebje rosjaßni naschim lubym němskim pschećźelam, so my Serbja ßo poprawom Sorben mjenujemy a też ßwoje woßebite barby mamy. Naschu narodnu barbu wobspěwa tak rjenje jedyn s naschich pěßnjerjow: Módra cźerwjena a běła, haj to kraßna barba je; też běła żarowańska barba Serbow roseśnawa ßo wot barbow druhich ludow. Też spomina ßo na ßerbsku krónu, kiž khorhoj nieße. S tym bě jaßne prajene, so mamy też my ßwoje woßebitosćźe. Wjazore ßobustawy, kiž běchu ßo woßebje wusnamili w nastupanju khorhoje, buchu wot towarstwa wusnamjene. Też sastupjeŕ swjaska Volkstum und Heimat pschisamkny ßo sbožopscheczam a pschepoda wschelakim ßobustawam cźesstne wusnamjenja. Kral. hudźbny direktor Krawz bě tón jenicźki woßławjeńz tow., pschetoż wón je tón poßledni żiwy ßobustaw, saložerjow „Cźornoboha“. Potom sahra němski kapała pod wjedniśtwom cźěskeho dirigenta Gustava Polanskeho kwěcźel ßerbskich spěwow. Dirigentej ma ßo dźakowacź, so tute Serbam lube spěwcźki tak melodiśzy a njeskepßane ßo poskicźichu. Hudźby ßłědowachu wobras s kraja ßerbskich bajkow, kiž je ßwědomliwje nasch němski pscheczel a lubowaŕ ßerbskeje kultury knjes v. Schulenburg hromadźił. Kak rjenje wschо sarjadowane bě, spósna ßo s wobrasa, hdźež lutk žnjeńzarjam tykanz a piwo dari. Dokelž dyrbjachu kromu tykanza njewobschkodźenu wostajicź, wurěsachu ßej ßrjedźny dźěl tykańza a wupichu s pomozu ßłomy s karana te drohe piwo, kotreż njeßmědźachu s karana woptacź. Wobschudźeny lutk s kißałym mjeswoczom ßo shubi. Sslědowazy wobras pschinjeße tohorunja pokaski s burskich bajow. Pschipołdniza ßo burowzy sjewi, kotraž bě pschipołdnju na polu wostała. Se stróżelemi ßo stschaßena, rospowěda pschipołdnizy, kak ßo leń dźěła. Tutu rólu je ta burowka jara derje dokonjała. Bohužel bě ta pschipołdniza bóle na ßmjercź, hacź na to, schtož po prawom bycź dyrbjesche, podobna. Měrcźin Nowak ju we wobrasu lěpje pschinjeße. Tola to njeßmě bycź porok. — Żiwy wobras pschedstaji ßenu, hdźež wódny muż po żonu pschińdże, kotraż bě kemschi schła. Sa to je ßo też wjecźił, so je wschěm ßwojim dźěcźom schiju swinył. Tutón wobras bě jara hnujazy. Napoßledku bě hischće widźecź, kak pilne lutki k burowzy pschińdu jstwu rjedźicź. Po dźeßacźich, hdyž bě burowka njedokonjane dźěło leżo wostajiwschi do łoża schła, ßo sjewichu. Pscheklepany bur, kiž na sofje leżo spjazeho hrajesche, bu wot lutkow slepjeny, hdyž runje jich pilnemu děłanju pschihladowasche. Sa ßwoju wćźipnosćź dosta s koschćźom puki a lutki wjaz njepschińdu pomhacź. To bě hórke naßhonjenje. — S pschikleskom mytowasche ßo dźěło tych, kiž běchu sa dobre poradźenje tutych pschedstajenjow skutkowali. Ssu to na prěnim městnje knjes Łakař a knjes Kowař, prěni, dokelž je zykej wězy jmyßł dak a druhi, dokelž je k temu pschinoschowak, so ßo wschо derje sarjaduje, też je k temu pschihodźaze kulißy ryßowak. Wutrobnje pak ma ßo dźakowacź hrajerjam, kiž ßu ßo prózowali, so ßo wschо derje poradźi. Sswjedźeń bě derje wopytany, mjes wusnamjenymi hoscźemi běchu k. dwórski radźicźel Rencź-Kamjenski, župny wjednik Hoffmann a nasch waženy knjes krajan Wowcźerk s Budyschina je ßwojej knjeżnu dźowku. Tuž dale po heßku „Cźornoboha“: Tracź dyrbi Serbstwo sawostacź! kaž to tak rjenje knjes referendar Zyž w mjenje Domowiny wupraji. F. Th. H.

Njesapomńcźe na studowazy dorost!

Psched schtyri lětami je ßerbski lud po próstwje Towarstwa pomozy sa studowazych Serbow pěkny pjenjes nahromadźił. S tym je mnohim młodym Serbam a jich starschim s wulkeje nuzy wupomhał, so bu jim smóżnjene dale studowacź. Nětko pak ßu tele pjenjezy pschetrjebane a ßo hakle po něktorych lětach s wotplacźowanjom po něcźim wrócźa.

Tuž proßymy dźenßa snowa sa naschich studowazych.

Wschitzy wěscźe, kak nuzni nam ßu wucźeni ludźo, a so jich hižo dołho doscź nimamy. Mnohe ßerbske woßady ßu tutoho njedostatka dla pscheněmcźene. Też dźenßa ßu někotre ßerbske fary woßyrocźene, a skoro žaneje ludoweje schule wjaz nimamy, hdźež bychu wschitzy wucźerjo ßerbski móhli; pola mnohich schulow pak je wjazy němskich hacź ßerbskich wucźerjow.

Pschicźinow, so doscź wucźenych ludźi, woßebje duchownych a wucźerjow nimamy, je mnoho. Njemóżemy a njechamy też je tu wschě rospominacź, woßebje niz tehodla, dokelž wschě njemóżemy wotstronicź. Pschecźiwo jenej pak móżemy sapschimnycź: to je ta, so nimamy doscź samożitych ßwójbow, kotreż bychu mohłe ßwojim wobdarjenym ßynam dacź studowacź se ßwojich ßrědkow. Tehodla mamy s radoscźu witacź, hdyž ßo mjenje samożite ßwójby smuża a s dowěru na Božu pomoz ßwojeho wobdarjeneho ßyna na schulu scźelu, so by

jónu ßwojemu ludej ßkužił, a tehodla by nascha pschißkuschnoscź była, tutym ßerbskim ßwójbam jich wulke woporý ßa ßwój lud wolóžicź, a hdyž jich ßrědki njedoßahaju, jim pomhacź ſ naschej ſcherpatku. Tak bychmy też ras něschto ßa nasche ßerbſtwo cźinili a ßo ras ſe ſkutkom dźakowni pokasali ßa Božu dobrotu, kotruž wschědnje wužiwamy, hdyž móžemy ſe naſchimi lubymi w domje, ſe ßußodami we wßy, ſ pschecźelemi w kraju ßo ßerbſki rosmołwjecź. Njepokoji naß woßebje ßerbſka Boža ßkužba, a njeſnajemy wſchitzy radoſtne pſchekwapjenje, hdyž pſchi njewoczakowanej ſkładnoſcźi ßerbſke ßłowo w ßwjatocźnej rěcźi ſaklincźi, ſo rjeknjemy kaž tamni ludźo w Jeruſalemje na prěnjej ßwjatkowniczźy: Kak dha, ſo my ßłyſchimy kóždy ßwoju rěcź, w kotrejž ßmy ßo narodźili! (Jap. ſkutki 2, 8.).

Tole wſcho pak je ſ njedoſtatkom wucźenych ludźi wohroźene. Njechamy-li jo ſhubicź, mamy ßo wo naſch wucźeny doroſt, wo ßerbſkich ſtudowazych ſtaracź a jich lěpje, hacź dotal podpjeracź. Nuſa je wulka. Pomoz njech je wjetſcha!

Hdyž je nětko w tutych dnjach naſcha luba Domowina, ſwjaſk ßerbſkich towaŕſtwow, ßwoje mozy a ßwoju dobru organiſaziju do ßkužby k podpjerje potrěbnych ſtudowazych ſtajiwſchi, ßwojim dowěrnikam poruczíła, ſa ßerbſkich ſtudowazych hromadźicź, a Sserbow w Sserbſkich Nowinach proßyła wo dary, waß nětko też Towaŕſtwo Pomozy nutrnje proßy: Wſchitkoujcźe ßebi ſa tutón wulzy ważny narodny ſkutk pjenjeżny dar! Pomhajcźe ſ nim twaricź ßerbſtwo a ſwěſcźicź jeho tracźe. Pomhamy ßebi w bratrowſkej luboſcźi ßami, ßměmy ßo też Božeje pomozy nadźecź. Wón žohnuj dary a daricźelow!

Hłód.

W lěcźe 1933 wumrě jich na ſemi 2 400 000 hłodu. We tutych dnjach ſhonichmy, ſo je jich lětßa w Khinje hižo 2 milijonaj cźłowjekow hłodu wumrěło a ſo tam 100 000 000 we 14 provinzach w ßmjertnym ſtraſche, ſo hłodu wumru. A ſe Ssowjetruſkeje ßkyſchimy, ſo je wona hłód ßobu do ßkužby ßwojeho mordaŕſtwa wſała. — Chzeſch hiſchcźe wjazy wjedźecź? Njeje to hróſbneho doſcź? Njedyrbimy to wſchitzy ſ wutrobu dźakowni bycź?

Biblija do domu!

Hdźež njeje w domje Biblija,
Kak ſrudnje tam ßo hlada!
Tam ſły duch lohko bydło ma,
Tam kóžda duſcha trada
Troſcht, ßwětło,, kiž nam Biblija,
To je: to ßłowo Boże, da
We wſchitkich podeńdźenjach. P. Mł.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej je ßwój ſwonkowny twar dotwariła. Miniſterialdirektor Jäger je jemu dowěrjeny hamt tuteho ſwonkowneho ſarjadowarja zyrkwje ſaßo němſkemu biſkopej pſchepodał. Tutón je jón pſchijał a je po namjecźe miniſterialneho direktora powołał „radu biſkopow". S tutej ma němſki biſkop nětk ſapocźany ſkutk dodokonjecź a zyrkej tak wjeſcź, ſo to ſe žohnowanjom zyłkemu ludej a krajej. Do tuteje „rady biſkopow" ßkuſcha też ſakſki biſkop Coch.

Sakſki biſkop Coch je ſa reformaziſki ßwjedźeń namołwjenje na wſchě ſtawy ßwojeje evangelſkeje krajneje zyrkwje woſjewił. Wón namołwja w nim wſchě ſtawy zyrkwje zyłkemu wótznemu krajej a zyłkemu ßwětej pokaſacź, ſo naſcha krajna zyrkej w ródnym kraju reformazije ſteji ſtajnje w kſcheſcźijanſkej wěrje a ßwěru ſa wjednika a ſo hłuboko w ludu korjeni. Wona ma wuſnacźe, kotreż nichtón njeſtſchaßy: Khryſtuß, Ssyn žiweho Boha, bědźeŕ, Sbóžnik, Wumóžnik! Wona ma to póßelſtwo: Nuts do luda, ſo bychu wſchitzy jene byli! Wona ma to heßło: We wěrje wótzow doprědka! Wona ma tón jedyn wottyknjeny kónz: Němſku evangelſku ludowu zyrkej, kotruž je hižo Luther chzył! Wona ma to modlenje: O Knježe, pomhaj! Knježe, daj ßo wſchemu derje radźicź.

Sa 400lětny jubilej Biblije, kotryž ßo też woßebje dźenßa ſ woßebitymi wuhotowanjemi ßwjecźi, buchu wudate wſchelake knihe a knižki, wobraſy a wobraſki a też nowa rjana plaketa, kotruž móžeſch ßebi pſchityknycź. Schtóž něschto tajkeho pyta, namaka jo w Budyſchinje abo druhdźe a dostanje jo też pola ßwojeho fararja. Pſchi tym nochzemy ſapomnicź ßerbſku knihu wo Lutheru, kotruž je Sserbſke knihowne towaŕſtwo wudało. Wona nam rjenje a nadrobnje piſche wo tym, kak je naſch reformator dźěłał a wojował, kak je Bibliju pſchełožował.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Drježdźanach** mějeſche 14. oktobra Sakſke Hłowne Bibliſke Towaŕſtwo ßwój tuletny ſjěſd. Wono je w ſańdźenym lěcźe 10 000 Biblijow darmo paczeŕſkim dźěcźom dariło. 121 lět wono nětk wobſteji. Sa tutón cźaß je wono roſcheŕiło 1 600 000 Biblijow a 800 000 Nowych Teſtamentow. Dróbniſcheho ſ jeho dźěła pſchi ſkładnoſcźi podamy.

W **Awſtriſkej** pſchibywa evangelſke hibanje pſchezo hiſchcźe. To je było ſ pſchicźinu, ſo je Evangelſki nowinaŕſki ſwjaſk ſa Awſtriju ſałożił woßebite zyrkwinſke kopjeno, kotreż chze tym, kiž ſ katolſkeje zyrkwje pſchikhadźeja, ßkužicź. „Der Proteſtant" rěka tute nowe kopjeno. Wono nabu ſa krótki cźaß 16 000 woteběrarjow. Sa tutych „młodych" Evangelſkich bě też a je też ſběrka, kotraž němſke Biblije, ſpěwaŕſke, modleŕſke a podobne też w naſchich woßadach hromadźi.

W **Mexiku** je w ſtacźe Sonora wyſchnoſcź Boże ßkužby w jenym proteſtantiſkim a w ſchtyrjoch katolſkich Božich domach ſakaſała a Boże domy ſa ſtat wußwojiła.

Na pucź.

„Sapocźcźe ſ jeniczkim pſalmom, haj ſ jenej ſchtuczźku jeneho pſalma, ſo byſchcźe ßo ſ njej ſwuczowali. Ty ßy daloko doſcź dozpił, hdyž bu cźi wob dźeń abo też wob tydźeń jeniczźka ſchtuczźka tak žiwa, ſo ty ſacźuwaſch dychanje tych w njej wobſamknjenych myßlow." Dr. Martin Luther.

Liſtowanje.

Kni. L. a k. H. w D.: Dźiwajo na pſchiczźiny, ſamołvócźe, proſchu, ſo prjedy njewoſjewichmy. Redaktor.

Sa 24. po Tr. B...r w B. — Sa 25. po Tr; (Pokutny dźeń) K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu poſtaji k. w ſ. S.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Nožacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje ſkonferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a placźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjeżkow

Čišło 45

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 11. novembra 1934 Bautzen

24. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Gal. 6, 7—10.

„Njemolcźe ßo", tak ßwjaty japoschtoł Pawoł nam na spoczatku naschcho tekßta pschiwoła. A tajke napominanje je tehodła jara nusne, dokelž ßebi ludźo husto zyle wopacźne myßle wo Bohu cźinja. Bóh je jim jenož Bóh luby Knjes, kotrehož ßebi jako dobroczíweho nana pschedstaja, kiž khłostacź njemóże. Tajki pak Bóh njeje. Pschi wschej ßwojej bójßkej milosczi wostanje wón tola tón ßwjaty, prawy Bóh, kiž wschón hrěch hidźi, kiž starschich hrěchi domapyta na jich dźěczoch hacž do tśeczeho a do schtwórteho stawa. Tuž njemolcźe ßo, Bóh njeda ßo sa ßměch měcź. Někotryžkuli, kiž je ſ hanjazymi ßłowami Boha a wscho ßwjate do prócha cźahnył, je khłostanje sa ßwój njeskutk hižo na tutej semi namakał. Khiba teho pak wěmy, so jónu dźeń pschińdźe, hdźež dyrbimy wotmołwicź sa kóżde njewużitne ßłowo, kotrež ßmě rěcźeli.

Tajzy wußměwarjo my cźitarjo tuteho ßerbßkeho njedźelßkeho łopjena njejßmy. W naschich domach žane sakliwanje ani lestrowanje njeknježi. Ale, hdys też Boże mjeno, kaž ßo ßłuscha, jenož w modlitwje a w nutrnosczi wužiwamy, nasch Sbóżnik nam praji: „Woni njebudźa wschitzy, kiž ke mni Knjeże, Knjeże rjeknu, do njebjeßkeho kralestwa pschińcź, ale kiž wolu cźinja mojeho wótza w njebjeßach". My dyrbimy wotmołwicź też sa kóżdy skutk naßcheho žiwjenja, kotryž ßmy cźinili, njech bě dobry abo sły. Se ßwojim cźinjenjom Boha cźeßcźimy abo jeho hanimy. Bóh pak njeda ßo sa ßměch měcź, też ſ naschim njekscheßcźijanßkim cźinjenjom niz.

„Schtož cźłowjek ßeje, to budźe wón też žnjecź."

Hdyž je ratař žně domkhował, potom hnydom sapocźnje rolu ſ nowa wobstaracź a sa nowe wużywanje pschihotowacź. Wón wora a włóczi a roli te hnojidła pschiwjedźe, kotrež trjeba. A potom pschińdźe ważne dźełko, wużywanje. Ratař wě, schto wschitko wot teho wotwißuje. Pschetož kaž ßeje, tak też žně. Tuž k temu kóżde sorno njewosmje, ale jenož dobre, wucźißcźene, wuswolene žito.

Cźłowjek dźěła też jako wużywař na roli ßwojeho žiwjenja. Kóżda myßliczka, kiž ſ jeho wutroby wukhadźa, kóżde ßłowo, kotrež jeho hubje rěcźitej, kóżdy skutk, kiž jeho ruzy cźinitej, to ßu te ßymjeschka cźłowßkeho žiwjenja. A wone seskhadźeja a rostu, pschinjeßu łopjena na kwětwy a ßłóncźnje płody, dobre, abo sle, po tym, kaž ßymjo bě a kajka bě rola. Kaž ßymjo, tak płód; kaž płód, tak też žně, to placźi też sa rolu cźłowßkeho žiwjenja.

Kak hubjene ßymjo na hubjenu rolu wużywana hubjeny płód a satanißke žně pschinjeße, to pokasuje nam Boże ßłowo jara jaßnje: „Kóżdy budźe ſpytowany, hdyž wón ßam wot ßwojeho lóschta budźe cźehujeny a wabjeny. Potom, hdyž je tón lóscht podjał, porodźi hrěch; hrěch pak, hdyž je dokonjany, porodźi ßmjercź." Snajesch tajke ſpytowanje, hdźež bu ty wot lóschta cźehnjeny a wabjeny? Najprjedy bě to jenož njeprawa myßliczka, ſ kotrejž ßy ßebi hrajkał. Ale potom bjesbóžna myßliczka k sakasanemu skutkej dowjedźe. A potom pschi jenym pschestupjenju njewosta, ale hrěch bu twój knjes. „Schtóž hrěch cźini, tón je hrěcha wotroczk."

To je žałostnje khutna wěrnosczi, so ſ małeho sleho hibanja se satanißkej wěstosczu jedyn hrěschny skutk po druhim wurosce. Abo je twoje žiwjenje ßwobodne wot tajkich płodow teho cźěła, wo kotrychž ßwjaty Pawoł praji: „Sjawne ßu pak skutki teho cźěła, kotrež ßu: mandźelßtwołamanje, kurwarßtwo, njecźißtosczi, njepózcźiwosczi, pschibojßtwo, kußłanje, njepschecźelßtwo, ßwada, ßurowosczi, hněwanje, poßwarki, rostorki, kezarßtwo, sawisczi, mordowanje, wopilßtwo, wobžranßtwo a tym podobne wězy, wot kotrychž ja wam prjedy praju, kaž też wam prjedy prajił ßym, so, kotßiž tajke cźinja, njebudźa Boże kralestwo herbowacź." Ty ßnadź prajisch: „To njemóże mi žadyn cźłowjek porokowacź, so

wschitke tute njepoczinki mom, wo kotrychž žwjaty japoschtoł tu rěczi. Ale, mój luby, doscz wschak je, hdyž jenož jedyn jenicžki tutych satanowych płodow w tebi je. Doscz je, hdyž Bóh w twojim domje swadu, we twojej wutrobje sawiscz wuhlada.

Kaž płód, tak też žně. „Schtóž na žwoje cźěło žyje, tón budźe wot žwojeho cźěła skaženje žnjecz.“ Nasch Knjes je nam husto prajił, so wot naž niczo druhe njepyta, dyžli prawy, Bohu spodobny płód naschego žiwjenja. Schtóž na žwoje cźěło žyje a płody teho cźěła pschinježe, tón runa žo njerjadej mjes pscheńzu, wo kotrymž budźe Knjes na wulkim žnjowym dnju prajicz: „Wuběrajcźe najprjedy tón njerjad a swjeschcźe jón do walcžkow, so by žo spalił.“ To je kónz wschitkich skutkow teho cźěła.

„Schtóž pak na ducha žyje, tón budźe wot ducha žnjecz wěczne žiwjenje.“ Schto rěka na ducha žnjecz? To rěka: Na Božu wolu smyšleny bycz a w Duchu Jesom Khrysta skutkowacz. Wo tym praji žwjaty Pawoł: „Tón płód pak teho ducha je lubosc, wježelosc, měr, scźerpliwosc, lubosc, dobrocźiwosc, wěra, cźichosc, pózcźiwosc.“ Hdyž Knjes psches žwoju sahrodu dźe a na schtomach płód pyta, namaka wón na naž tajke płody teho ducha, kotrež japoschtoł mjenuje? Namaka wón na naž wěrnu lubosc, kiž wschak njesteji w žłowach, ale w skutkach? Nasch tekst napomina: „Njedajcźe nam pak pschi naschim dobrym cźinjenju wustacz; pschetož w žwojim cźaži budźemy też žnjecz bjes pschestacźa.“ Nasch cźaž žebi wot naž žada, so woporu pschinjeżemy, so niz žam na žo, ale na ludowe towarstwo myšlimy. Někotryžkuli chzył druhdy wustacz a skorži: „Pschezo woprowacz, pschezo dawacz, sa symsku pomoz, sa skutki kschescźijanskeje lubosc̀e a sa druhe wězy; to mi pschewjele budźe, dokelž wschak žam starosc̀e dosc̀ mam.“ Haj, to je wscho srosymicz, ale: hdy by chzył ratar pschi wužywanju wustacz a pschestacz, hdźe bychu jeho žně wostałe?“ Kaž žyw, tak też žně. A my chzemy tole junu też žnjecz, my chzemy tola junu s erta naschego Sbóžnika te žłowa žłyschecz: „Pójcźe žem, wy požohnowani mojeho wótza, herbujcźe to kraleswo, kotrež wam pschihotowane je wot spoczatka teho žwěta. Pschetož, schtož scźe cźinili jenemu mjes mojimi najmjeńschimi bratrami, to scźe mi cźinili.“

Chzemy dha wustacz, chzemy dha pschestacz, dobrotu cźinicz, kaž wjele w naschich mozach steji? Ně, my chzemy žo teho dźerżecz, schtož na kónzu naschego tekšta steji: „Tehodla, dokelž nětk cźaž mamy, dha cźińmy dobrotu na wschitkich ludźoch, najwjazy pak nad tymi, kiž naschego wěry žu.“ Hamjeń.

Doßwjeczmy reformaziski žwjedźeń

Poßylnimy žo we tym Knjesu a we mozy Jeho žylnosc̀e! Ehes. 6, 10.

Hłóß: Nam twjerdy hród je nasch Bóh žam.

Je žwjedźeń reformaziski
Naž wnbudźowak s nowa
Se spanja, kaž hłóß budźeński
A saczucz nam dak žłowa
Móz žylnu Božeho,
So hotowali žo
Wschak bychmy k běd̀jenju
A khmani k dobyczu
Sso scźinicz wschitzy dali.

Tuž, kschescźenjo lutherszy,
Brón Božu zyku wsmimy
A wustupujo ryczerszy
Do bitwy mužnje dźimy! —
Nasch wodźeŕ Jesuß je,
Wón s kralom wostanje
A njepschecźelow wschěch
Nam scźini žam sa žměch,
So dobycźa žmy wěscźi.

Móz jeho Boża dobywa
Nad njepschecźelskej lescźu,
Naž s wyšokosc̀e poßylnja,
So wobstejimy s cźesczu,
Hdyž bědźicz s njewěru
A s dobom pschiwěru
Sso mamy wobstajnje
A pyschicz žiwjenje
Ssej žwěru se žwjatosczu.

Njech žłowo Boże wostanje
Nam ducha mjecz a manna,
So wježelosc̀ nam njeshinje
Pschi styschnym hosianna! —
Njech Jesuß wokschewja
Naž, žam nam pschepomha
Psches cźažne cźěžnosc̀e
Do wěczнej' sbóžnosc̀e,
Hdźež klinczi halleluja! —

Wczera narodny dźeń, dźenża kschcźeński dźeń naschego Luthera, kotrehož lětża a tohodla też runje dźenża dźakui wopominamy jako toho, kiž nam — niz nam kschescźijanam, haj wschěm cźłowjekam — da Bibliju w macjerńej rěczi s tym, so ju psched 400 lětami da němskemu ludej w němskej rěczi. A schto je suamjo tajkeho dźakowanja? So wosmjemy nětk žwoju Bibliju niz jeno do rukow, ně so w njej cźitamy a pytamy tak, kaž Luther to cźinił po žłowje Sbóžnika: „Wobhońcźe žo w Pißmje, pschetož wam žo sda, so macźe wěczne žiwjenje w nim, a to žame je, kiž wo mni žwědczi.“ Tak žłużimy s dobom žami žebi nanajlěpje, namakamy Boże žohnowanje a tak wěrne sbožo.

Tuž tak a niz hinak doßwjeczimy reformaziski žwjedźeń. Božeho žohnowanja trjebamy runje nětkle wjeje, wjele.

Sserbja psched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

(Pokracžowanje.)

Tak mějachmy nětk prěni zyły dźeń psched nami. Powjedźene nam bu, so mamy žo wschitzy hacž do ½2 hodźin do lěhwa k wobjedej podacz. W prěnjej hodźinje pak pschińdźe druha powěscz: wscho wróczo do města, pschewodźecz cźah sastawarjow hamta. Cźah bě hižo w hibanju, hdyž hacž k njemu pschińdźechmy; pschisamknychmy žo a pschewodźachmy jón psches město wróczo hacž k lěhwej, tu wotstupichmy, tamni pak cźehnichu do stadiona. We lěhwje swostachmy hacž do wjeczora. Wjeczerjachmy tu khlěb, dobru kołbažu a žłódki cźaj. Njebjeża běchu nam s tšěchu, na někotrych starych hrjadach a na semi žedźachmy a žo wježelachmy, so žmy tak jednorje žiwi. Tak bě žo prěni dźeń pominył; cźmicz žo počžinasche a my žony hotowachmy žo wrócźicz. Tu pschińdźe naš powitacz pschedžyda krajnych drastnych towarstwow k. Haverbek-Barlinski. Běchmy žo do rjada sestupali. Wón Hornjoluzicźanki s ruku powita a poproży, s nim we žwojim narodnym dialekcźe rěczecz, schtož jena se žónskich skrótka sczini. Hdyž bě žo tutón knjes k nam wobrocził, žo nasch pschedžyda, k. Pětr Kowar, jemu pschedstaji a s dobom naž jako Sserbow s Luzizy. Wopraschа žo, hacž je jemu lube, hdyž jemu

krótki žerbski spěw saspěwamy. Wón wo to proschesche. My wuspěwachmy prěnju schtuczku hymny: „Rjana Luźiza“. Widźomnje swježeleny wón też nam ruku poskiczi a pschi poslednjej ruzy jemu žerbski žonjazy khór napschecžo klinczesche: „My žo wschitzy jara wježelimy, so jutsje nascheho wjednika wohladamy!“ a jemu to też hnydom do němskeje rěcže pschekoži. Bohaty pschikles pschihladowarjow bě nam myto a žmějo wón wotmołwi: „Haj, jutsje jeho wohladacže!“ Nětk pak bě najwjetschi cžaž, so žo my žónske do žwojich hospodow wrócźichmy, dokelž mějachmy tola ważny dźeń psched žobu. Elektriska bě pschepjelnjena. Tuž saž pěschi do města. Połnóz njebě daloko, hdyž žo k měrej podachmy.

Sobotu rano saž we 8 hodź. k žnědanju. Pyschne a žwjedźeńske běchmy žo shotowake. Po žnědanju dojědźechmy do lěhwa. Tu žo Boże žłónczko s njebješ dele na naš žmějesche. W 11 hodź. powobjedowachmy a potom dojědźechmy saž wróczo na naměstno, hdźež žo cžah tych, kiž běchu w narodnej drascže, sestupa. My Sserbja, jako kwažny cžah; bantaty a rubischczaty bě braschka. Njewjesta we wěnczku, rjana parlata a w žerbskim pjeslu ponižnje pódla nawoženje krocžesche, tehorunja też druschka pyschna a parlata. Sa nimaj ta knježna w kschidkatej kapje, w bělych rukawach a kražnym rózowym rubischczu. Jej scžěhowachmy my žónske, dwě w bělych rukawach a dwě žwjedźeńšzy w žerbskich pjeslach. Tak dźěchmy po dwu, žona pschi mužu, to bě žwjedźeński napohlad. S dypkom w 1 hodź. žo cžah sahiba, herzy piskachu; tuž žo lóschtnje stupasche. Wjednik Hitler w aucže stejesche a pschezo a pschezo saž žmějo ruku sběhasche. Hdyž běchmy nimo wjednika, nascha knježna w kschidkatej kapje a jena s Hornjołużiczankow s cžaha wustupischtej. Stupachu do rjada tych, kiž mějachu něschto pschepodacž, so byschtej žobu pschepodakej wjednikej koschik s wubjernymi jabłukami, pyscheny s bantom hornjołużiskich a žerbskich barbow. Cžah bě nimo schol; Wjednik rjad pschepodawarjow pschenđże a stupi žo saž pola auta — pschipódla pschezo film wjercžachu. — Dwě knježnje se Schaumburg-Lippe žo wjednikej k prawizy a lěwizy stupischtej; wón pak sakiwny na naschu knježnu a rjekny: „Tu knježnu w bělej kapiczzy bych rad tu k prawizy měł!“ Kaž cžerwjene jabłuczko žo knjemu žmějo wona pschistupi a k njemu rjekny: „Naschemu wjednikej najwutrobnischi postrow wot Sserbskeho towarstwa „Cžornobóh“ s Drježdžan!“ To też jemu hnydom do němskeho pschekoži. Pschi zusnych synkach je wjednik wulke wocži cžinił, ju sa ruku s rjada krocžel do prědka scžabnył a rjekny: „Bitte eine Großaufnahme!“ Tak je wobras do nowin a cžažopižow nastał.

Cžah hibasche žo mjes tym psches město a po cžažu žo nascha knježna saž pschisamkny. Dale cžehnjechu psches město. Haždy běchu s pschihladowarjemi wobrubjene. Docžežechmy do lěhwa. Tu hodźinku wodychnychmy. Někotrych stupnje cžischczachu. My Sserbjo pak běchmy hischcže strowi na nohomaj, a teho běchmy wježeli. Wottudy dźěchmy dale na Zeppelinowu łuku, kotraž žo s tyžazami ludu mjerwjesche. Boże žłónczko bě zły dźeń žmudźiło, a tak bě tu pschi sastupje tak próschne, so bě lědy mózno dychacž. Tsi jehwischcža běchu tu natwarjene, podachmy žo na prěnje. Pschedžyda žwojich Sserbow pschedstaji. Sarejwachmy žerbski walczik a wuspěwachmy: „Sdychom žwj. Jana“, prěnju schtuczku. Na druhim jehwischczu rejowachu Hornjołużiczenjo staru łużisku reju.

Saž cžehnjechmy dale do stadiona. Tu hudźba hrajesche, khorhoje běchu tu roswite. My drastarjo hudźbu wobrubichmy. Dokelž žo hižo cžmische, žwětkomjetaki jaždne žwětko na naš mjetachu. Tsi hromady žuchich walczkow drjewa žo jaždnje palachu. Swonka nascheho wobruba pak pschijědźechu burjo s konjemi a wosami a wschelakim burskim gratom; pohonczojo s kschudami praskachu. To naž wscho tak domisniske sczini. Rěczny khór tu rěczesche a spěwne towarstwa spěwachu. Bě hłuboko do wjeczora, hdyž tu wotstupichmy.

S druhim sastupom saž do stadiona sastupichmy a wohladachmy nětk wohnjostroj, kajkiž jón hischcže njeběchmy wohladali. We wschěch stronach praskasche a žo błyskasche žnano ¾ hodźiny dołho. Praskot a žwětlina naž hischcže khwilu domoj pschewodźesche. Pschińdźechmy wróczo do lěhwa. Tu wjeczerjachmy, saž kaž dźeń prjedy, jenož pó cžmi. Po wjeczeri khwatachmy my žony pěschi do hospodow. Hdyž běchmy ju dozpěli běsche w nozy w 1. hodźinje. Najprjódzy žo wuprószichmy. Potom dźěchmy spokojeni se žwojim wustupom sa Sserbstwo lehnycž.

Najważnischi dźeń bě nětk nimo, tola namakachmy hischcže telko starych rjanosczow w měscže. Tola wo tym, lubi cžitarjo, njech pschichodne kopjeńka powědaju. L.

Cžłowjek njeje žiwy . . .

Bě wowczeŕ. Stajnje bjerjesche dwaj měschkaj žobu na pasttwu. W jenym bě khlěb — jědź sa cžěło, — w druhim Biblija — zyroba sa duschu. —

Ras nadeńdże jeho zusy knjes hłuboko sanurjeneho do Biblije. Wužměschejo žo jeho woprascha: „Kak móżecże tola tajke stare, wostudłe wězy cžitacž?“

Wowczeŕ wotmołwi:: „Ow, Biblija mi njeje ženje wostudła! Pschetož tam žym ja w najlěpschim towarstwje — žym mjes japoschtołami a profetami!“

Zyrkej a stat.

Sserbski stipendij. Saksa krajna zyrkej je saž sa tutón semester stipendij sa žerbskich studowazych bohoślowzow wupisała. Samołwjenja maja hacž do 1. dezembra sapodate bycž, a to pola krajnozyrkwinskeho hamta w Drježdžanach.

Lubijski superintendent Jagsch, kotryž je s dobom wjednik saksekho Evangelskeho swjasta, bu na reformazijskim žwjedźenju sa „wyschscheho zyrkwineho radu“ pomjenowany. Krajny biskop póžła jemu žam woždobinski list, w kotrymž jemu dźak a pschipósnacže wupraja sa to, so je wustupował sa protestantismus a žebi tak woždebiteje saškužby dobył. — Zyły Lubijski zyrkwinski wokrjeż niz jenož, ně wschudźom tam, hdźež w Saksej s Evangelskim swjaskom dźełaja, sa evangelsku zyrkej reformazije, wježeli žo kóždy tuteho cžestneho pomjenowanja. Knjes superintendent Jagsch sastupuje tola njebojaslíwje wěz protestantisma a skutkuje dorasnje žobu sa dosrjadowanje zyrkwinskeho žiwjenja w evangelskej krajnej zyrkwi. Też nasche njedźelske kopjeno wupraja jemu wutrobne sbožopschecža.

K wulkemu skutkej zyłeho luda: „Winterhilfswerk“ wola też evangelska zyrkej zyły lud. Němski biskop je žo s woždebitym žłowom k ludej wobrocził, jón napominajo, w kschescžijanskej luboscži žwěru žobu sa to stacž, so žo wulki nadawk, kotryž je Adolf Hitler ludej a krajej sa tutu symu stajił, pschewjedże. Haj, evangelska zyrkej, tak biskop praji, stupi s wježeloscžu skutkowazeho kschescžijanstwa žobu do tuteho wojowanja. Jeje sastojnizy a duchowni wopruja žobu sa tutón hobrski skutk, a jeje stawy wschě žu wutrobnje a naležnje namołwjene, s wježelom a žwěru cžinicž po kasni Biblije: „Ty dyrbisch žwojeho bližscheho lubowacž jako žam žo!“

W Pětrohrodże je Ssowjetruska sawrěła hollandsku zyrkej. Kaž chzeja nowinarjo wjedźecž, je žo tole tohodła stało, dokelž je sastupjeŕ Hollandskeje w Genfu protestował pschecžiwo tomu, so bychu Ssowjetrusku do Swjasta ludow pschijeli.

— Tule zyrkej je zarina Katharina II. natwariła. Chzyšche žo ſ tym džakowna wopokasacź ſa to, ſo bě hollandſki admiral jej ſ někajkej žłužbu poskužił.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Njeżwaczidło hotuje žo bórſy žwoju ſ nowa wuhotowanu a pſchetwarjenu zyrkej pożwjeczicź. Sſłyſchimy, ſo budże wo wjele hinaſcha a rjeńſcha hacź bě. Dóſtanjemy potom wěſcże wobſchěrnu rosprawu ſ wożady žameje tež ſa naſche łopjeno. Pſchejemy wutrobnje, ſo by žo wſcho derje radźiło.

Do Minakała ſcźelemy tehorunja tute wutrobne pſchecźu ſa ſkónczenje wobnowjenja. S Minakalſkeje wożady pſchińdże nam wſchěm wěſcże nadrobna rosprawa wo wobnowjenju kaž wo wożwjeczenju.

S **Drježdżan** pišachmy hakle njedawno, ſo je němſki biſkop Müller Drježdżanſki ſnaty Boži dom „Frauenkirche“ — Sserb praji: „Knjeninu zyrkej“ — pomjenował: „Dom“. Reformaziſki žwjedżeń je nětk ſakſki biſkop Coch tutón nowy „Dom“ pożwjecził. Hodźinu dołho ſwonjachu wſchě ſwony wſchěch evangelſkich Božich domow města. ½10 hodź. pſchicźeże krajny biſkop Coch ſ pſchewodom wſchěch radow krajneho zyrkwinſkeho hamta a zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa do Božeho domu, w kotrymž njebě žaneho próſdneho městna wjazy. Sswjatoczność porjeńſchiſchtej a wudebiſchtej ſextett Sakſkeho poſawnſkeho mižijonſtwa a zyrkwiny khór. Biſkop Coch ſakoži žwoju pożwjeczeńſku rěcź na ſnate Pětrowe žłowo ſ hory pſchekrażnjenja: „Knjeże, tu je dobre bycź!“ Wón wupraji, ſo žo wjeżeli, ſo žmě hižo na reformaziſkim žwjedżenju tutón kražny Boži dom, tutu wuſnamnu zyrkej proteſtantiſma jako „Dom“ pożwjeczicź, a ſkónczi: „Po Božim žłowje a po modlitwje je tutón Boži dom jako „Dom“ pożwjeczeny.“ Sa wyſchſcheho měſchczanoſtu rěczeſche měſchczańſki rada Kähler a wupraji wutrobne ſbožopſcheczja. Biſkop hnydom ſapokaſanje tachantſkich prědarjow — Dompredíger — pſchiſamkny a ſapokaſa jako tachantſkeho farara dotalneho druheho duchownego tuteho Božeho doma, fararja Schuknechta a jako tachantſkeho prědarja wjednika ſakſkeho evangelſkeho nowinarſtwa pſchi krajnym zyrkwinym hamcże, fararja zyrkwineho radu Secka. Kóždeho pomjenowa ſdobom ſa wyſchſcheho zyrkwineho radu. Po wużwjeczenju wobeju, — pſchi tym ſkutkowachu žobu duchowni zyrkwinſkeho hamta a druſy fararjo — pſchepoda kóždemu Bibliju. Wulki kěrluſch Lutherowy žo wuſpěwa, a biſkop Coch prědowaſche, žo ſakoživſchi na te žłowa Biblije, ſ kotrymiž evangeliſt Matej wopiżuje ſetkanje Pětrowe ſ Jeſużom na morju: Niz ſe žwojej cźłowjeſkej mozu, ně ſ wěru dobywamy my a dóńdźemy k měrej! Tak bě to pola Luthera. Pola naż to tež hinak njeje. S bibliju je Luther k tomu dóſchoł. Biblija a reformazija žłuſchatej hromadże. Wſcho nabożne žedżenje naſcheho cźaża a naſcheho luda ſpokoji jenoż cźiſte žłowo Biblije. — Po žwjedżeńſkej Božej žłużbje žwjecźeſche biſkop ſ wożadu žwjate wotkaſanje. Popołdnju měješche tachantſki farař Schuknecht žwjedżeńſku Božu žłużbu ſa dźěcźi a wjecźor tachantſki prědar Seck žwoje naſtupne prědowanje. Wjecźor běſchtej tež „Dom“ a Lutherowy pomnik, kotryž pſched nim ſteji, žwjedżeńſzy wobžwětlenej. — Tak je měł reformaziſki žwjedżeń a jubilejny dźeń Biblije ſa Drježdżany a ſ tym ſa zyłu Sakſku wożebiteho wuſnama.

Hłód. Tak ſtejeſche w prěnim novemberſkim cźiżle. A hłód hroſy po dalokich krajinach naſcheje ſemje, wożebje tež mjes wukrajinſkimi ratarjemi Ruſkeje. Ruſka je, tak dyrbjeſche w tamnych rynczkach rěkacź, „hłód žobu do žłużby žwojeje politiki ſtajiła“; wona chze ſ hłodom khłoſtacź burow, kiž njedopjelnichu, ſchtož bě jim wyſchnoſcź napołożiła. Hłód je był kſchud w ruzy Boha Wſchehomózneho, khłoſtacź, wucźicź, napominacź, warnowacź cźłowjekow tuteje ſemje. Wón žebi njeda niczo ſ rukow wſacź a rubicź. Wón žo njeda ſa žměch měcź, ani wot wyſchnoſcźow, ani wot ludow, ani wot jenotliweho. Wopomńmy to naſtajnje a pſchi wſchěm!

W Königsbergu wobnowjeja „dom“. Pſchi tutym dźěle namakachu wobras naſcheho reformatora Luthera, kotryž je drje lětſtotki dołho ſabyty był. Na wobraſu widźiſch Luthera w talaru ſ nahej hłowu. Myżła žebi, ſo je tutón wobras něhdy ſhotowił njeſnaty Königsbergſki moleŕ, žnadź w 17. lětſtotku po žławnym molerju Lukaſchu Kranachu.

Lutherowy wobras noży jich nětkle mnoho jako plaketu. To je prawje tak! Tajke pſchityknjeńki žu nětkle ſdobom ſnamjo wuſnacźa. Tuż wuſnajmy žo tež my ſ tym jako Lutherſzy! Sa tute 20 pj. — a ſa tutu žnadnu płacźiſnu dóſtanjeſch wobraſk! — tež hiſchcże dożaha.

W **Stralſundże wobnowichu** zyrkej Sswj. **Mikławſcha a** ſ njej ſdobom hobrſku dubowu poſtawu Khryſtużowu. **Tuta je 5 metrow wyżoka a bu we wſchej žwojej bywſchej rjanoſcźi,** ſ kotrejž ju ſtari miſchtrojo ſhotowichu, ſnowa ſhotowjena a na wożebitym městnje poſtajena. — **Tuta powjeſcź naż dopomni na ſtare, ale pak ſażo rjenje wobnowjene poſtawy,** kotrež běchu hižo wot někotrych lět žem w Božim domje w Njeżwaczidle widźecź. Kaž žłyſchimy, tam po dokonjanym wobnowjenju a pſchetwarjenju Božeho doma hiſchcże wjazy tajkeho rjaneho wohladamy.

Na kotrym ſkhodźeńku žy Ty?

Namorjak bě, kaž tak někotrыžkuli druhi, w morju žmjercź namakał. Bě žo tepił. Pola njeho namakachu Bibliju. Na jeje prěnju ſtronu bě napiżał: „Tutu Bibliju žym cźitał — najprjedy w poślušchnoſcźi pſchecźiwo maczeri, potom w ſtaroſcźi wo žwoju duſchu a ſkónczenje w luboſcźi k žwojemu Knjeſej Jeſużej Khryſtużej.“

Na pucź.

„Njeſabudź ludo reformazije, ſchto tebi Luther da!“

němſki miniſter dr. Frick.

„Hdźež je Pižmo, tam je Bóh, dokelž je wono jeho a jeho ſnamjo, a hdyž Ty jo pſchijimaſch, pſchijimaſch Ty Boha.“

D. Martin Luther.

Liſtowanje: Sa 25. p. Tr. (Pokutny dźeń) H. w K. — Sa Sſmjertnu njedźelu: poſtaji k. w. f. S.

Sa žmjertnu njedźelu.

Kaž hižo dołhe lěta chzemy tež lětża ſa Sſmjertnu njedźelu naſche łopjeno wożebje wuhotowacź, tak ſo žo derje hodźi, je rosdźělicź do domow abo pſchi zyrkwinych durjach abo na kěrchowje. Tak je to hižo pſchezo wjele wożadow cźinilo. Njech žo lětża jich hiſchcże wjazy ſa to roſżudźi. Cźiżło płacźi 5 pj. a proſżymy, jo hacź do 19. novembra w „Sserbſkich Nowinach“ ſkaſacź. **Cźiſchcźerńja a redaktor.**

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Nożaczizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźerńje w Drježdżanach wot Hłownеje ſerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu žobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenježkow

Čzišło 46

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Łubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 18. novembra 1934 Bautzen

Pokutny dźeń.

Mark. 2, 13—17.

Hischcźe mamy welko nusy a khudoby, telko bjesdźěłoscźe a hospodarskich cźežkoscźow, braschniwych a khorych w naschim ludu; ale najwjetscha nusa, najhłubsche hubjeństwo je tola hrěch. Tón najhłubscho cźlowjekej schkodźi a lud kasy, haj s winu jeho wobcźežuje wschudźom dale, jeli so jemu njebudźe wodaty. Na pokutny dźeń spominajmy tehodla na tule cźwilu, kotraž žama wot žo naš njepuschcźi.

W naschim tekscźe widźimy, kak wschelazy tajzy hrěschnizy, cźwilowani wot žwojeje winy k Jesušej pschikhadźeja a žebi pola njeho radu a měr pytaja. Wón jich wucźi a hoji, žamo s nimi jě a pije a jich spokoja, złonikow a hrěschnikow towarsch. Pišmawucźeni a farisejszy žo na tym storkaja a hórscha: „Cźehodla jě a pije wón s złonikami a hrěschnikami?“ Woni to njerosumja. Wón pak jim wotmołwja: Ssylni njepotrjebaja lěkarja, ale khori; ja žym pschischoł, hrěschnikow k pokucźe wołacź, a niz prawych.

My jeho srosumimy a spóznajemy jako l ě k a r j a h r ě s c h n i k o w a widźimy:

1. Schto wón ludźom dawa, a
2. schto žebi wot nich žada.

Jesu, dobry lěkarjo,
Naschej dusche Sbóžniko,
Kiž ty pytasch hubjene,
Sawobalesch sranjene:

Ty žy pschischoł do žwěta,
So by wjedł naš s hubjeństwa.
Sslepi, khromi, wušadni
Leżachmy my na semi.

Tebi žel to cźinjesche,
Schtož naš khudych tyschesche,
Nasche winy na žo wsa,
Naschej duschi pokoj da.

(Konik, farař w Klukschu wot 1844—1878.)

1. So runje telko złonikow a hrěschnikow žo k Jesušej cźischcźesche, na jeho žłowo poslkuchasche a potom hischcźe s nim sa blidom žedźesche! Hrěschnik tola hewak rady žwjatemu s pucźa dźe a na Boże žłowo rady njeposłkucha! A kajzy wuwołani hrěschnizy běchu tola tucźi złonizy! Židźa jich nanajhłubscho hidźachu. Hdyž žadyn Žid zusemu knjejstwu romskeho khežora žłužesche, wón hižom tak mjes narodnje smyślenymi krajanami niczo njepłacźesche; ale tale žłužba dawki sběranja tež hischcźe nětkrehožkuli k jebanstwu a k potłóczowanju sawjedźe tak, so židowszy pišmawucźeni tutnych złonikow na runy skhodźeńk s hrěschnikami stajachu. Tež Matej, abo kaž wón se žwojim židowskim mjenom rěkasche, Levi, běsche tajki. Kak dha, so jich nětko pola Jesuža namakamy? Jich wschitkich něschto snutskownje cźerjesche a jim pokoj njewostaji. To běsche jich wina. Sswědomnje jich cźwilowasche, woni pósnachu žwoje brachi a njedostatki, woni běchu snutskownje rosdrjeni a běchu hłódni a lacźni po prawdoscźi. Ludźo, wožebje wjednizy židowskeho luda, wo nich njerodźachu, ale hłuboko sazpiwachu a žurowje hidźachu, pschedewschěm žo jich hańbowachu. A schto Jesuš cźini? Wón s nimi wobkhadźa, jich hromadźa, jich wucźi a s nimi sa blidom žedźi! Niz tohodla, dokelž žo jemu jich waschnje spodoba a jich bjeżada lubi, ale so by jim pomhał a jich s hrěschneho hubjeństwa wumóhł. Wón pschebywa mjes nimi niz jako sabawny towarsch, ale jako Sbóžnik hrěschnikow, jako lěkař, kiž khoroscź jich dusche snaje a kotremuž woni tež dowěrliwje khoroscź žwojeje dusche sjewja. Tež Matej, kiž ru-

nje na zki ßedźesche, běsche hižom pola Jesuša pobył, ale ßo saßo k ßwojemu powołanju wróćił, ßnadź so by to, chtož bě wón w tym sastojnstwje shrěschił, saßo wurunał. My wschak wěmy se ßwjateho Pißma (Luk. 11, 9.), kak złonik Zachejuß pytasche ßwoje wobschudźenje s tym do porjada pschinjesć, so wón tym, kotrychž běsche wón sjebał, schtyri króć saßo da, a dokelž wón ßnadź wschitkich wobschudźenych saßo njesetka abo jich wjazy njesnajesche, da wón połojzu ßwojeho kubła khudym. Jako Jesuß nětko Mateja na złownym městnje ßedźo wohlada, dźesche wón ßam wot ßo k njemu: „Pój sa mnu!“ Tole namolwjenje jeho móznje saja, a wón stany a dźěsche sa nim, wschitko wopuschćiwschi. Jesußowa ßmilnosć pyta, schtož je shubjene, hoji, schtož je sranjene a khore, spokoja, schtož je njeměrne. Jesußowe ßłowo dokonja wjazy hač wschě pospyty złonika, ßwoju duschu wuczischćicź. S Jesußom měješe wón wěstosć wodacźa hrěchow a hnadneho Boha. Kajki lěkaŕ dusche je Jesuß! Wón rjedźi a hoji cźłowłske dusche. W nim ßo Bóh ßam cźłowjekam sjewi, so by se ßwojej ßmilnosću jich wumohł.

Nowy dobyty wucźobnik Matej nětko hnydom mischtrej a jeho wucźobnikam hosćinu w ßwojim domje wuhotowa a najsćerje drje też wjele złonikow a hrěschnikow na nju pscheproßy; woni dyrbjachu shonicź, do kajkeho towaŕstwa wón nětko sastupi. Cźi pschińdźechu a tak widźimy Jesuša woßrjedź złonikow a hrěschnikow. Někotsi s nich drje prěni ras widźachu na Jesuša hladajo, schto je dokonjana ßwjatosć a cźista pobožnosć. A tale lubosć jim sahnaje hrěch a ßebicźiwosć. Zane hrosne ßłowo abo hrěschny žort njeběsche złyschecź w tym towaŕstwje hrěschnikow, ale psched Jesußom ßo wschitzy hańbowachu a tola też k nowemu žiwjenju wocźerstwichu.

Tola pak Jesuß dźenßa hischcźe cźłowjekam dawa. Jeho ßmilnosć a cźistosć je to lěkaŕstwo, kotreż hrěschnikow hoji. My jeho wschitzy trjebamy. Psches njeho móże nasch lud wustrowicź, ty też. Pytaj jeno Jesuša, wschitko druhe njepomha. Wón w žanej liwkosćźi wutroby jich hrěch njepschewidźi wjele bóle jón hidźi a saßudźi, ale wjele ßylnischa je w nim ßmilnosć k shubjenym. Też na tebi chze ßo wón ßmilicź a cźi se ßwědomnja winu bracź a duschu wuhojicź. Dźenßa na tebje cźaka a też tebi a twojemu domej poskicźa wodacźe hrěchow a ßwjate žiwjenje. Wón chze wschitko do praweho porjada stajicź w twojim žiwjenju.

2. Ale wón ßebi też něschto wot tebje žada. Lěkaŕ ßebi wot khoreho žada dowěrjenje a ßo wě, też pósnacźe, so je khory, hewak wschak sźyła khory njeby k lěkarjej schoł. Pißmawucźeni a farisejsźy wschak bychu skónczńje Jesuša też w ßwojej ßrjedźisnje rad widźeli, dokelž wschak běsche wón cźisty a cźesćzehódny cźłowjek, ale woni bychu jeho jeno witali jako sabawneho towaŕscha, kiž by s nimi ßobu cźinił, niz jako Sbóžnika a lěkarja dusche. Sa to, so bychu woni jeho potrěbni byli jako lěkarja, woni žane srosumjenje njemějachu. Woni wschak njeběchu cźi hubjeni w ludu, ale hladachu na prawdosć a pschistojnosć, běchu sastupjerjo židowskeje pobožnosćze, strażowarjo israelskeje ßwjatnizy, cźesćzeni a sdźěłani. Sswoje ßłabosćze, brachi, khorosćze a hrěchi woni njesnajachu. Woßebje běchu woni njeßmilni pschecźiwo hrěschnikam, a sazpiwachu w ßwojej hordosćźi a ßamopaschnosćźi druhich. So Jesuß s złonikami a hrěschnikami sa blidom ßedźesche, woni njerosumjachu. Po jich měnjenju to jeho ßwjatosćźi žałostnje schkodźesche — woni ßami wschak ßo bojachu dótknjenja se hrěschnikom —, a dokelž ßebi njesměrja, jemu ßamemu poroki cźinicź, ßo wobrocźa na jeho wucźobnikow: „Cźohodla jě a pije wón s złonikami a s hrěschnikami?“ Jesuß tole ßłyschawschi wotmolwja: „Ssylni njepotrjebaju lěkarja, ale khori; ja ßym pschischoł, hrěschnikow k pokucźe wołacź, a niz prawych“. Wón s tym wupraja, so wón hrěschnikow wobhladuje jako khorych a tym, kotsiž ßu ßwoju khorosćź spósnali a maja dowěrjenje k njemu, chże pomhacź. Se ßłowami: „Ssylni njepotrjebaju lěkarja“ wón njecha rjez, so ßu cźi pißmawucźeni a farisejsźy na duschi strowi, ale kak njewoprawnjeny by też potom jich porok był, hdy bychu woni strowi byli, kaž ßebi woni myßla. A hdyž wón rjeknje, so ma wón hrěschnikow k pokucźe wołacź, a niz prawych, wón měni, so móże ßo jeno tym pomhacź, kotsiž ßu hrěschnizy, to rěka, kotsiž ßwoje hrěchi cźuja a pod nimi cźerpja, a niz tym, kiž ßwoje hrěchi prěja. S teho widźiš, schto ßebi lěkaŕ Jesuß wot tebje žada, hdyž dyrbi cźi pomhacź: pósnacźe a wusnacźe hrěchow, to rěka pokutnu a roskatu wutrobu, a dowěrjenje k njemu. Hewak cźi jeho dary nicžo njepomhaja. O so by ty pósnał ßwoju schkodu, a niz jeno druhich ludźi hrěchi! Hrěschnikam runje wón bohatstwo ßwojeje hnady pokasuje. Wón jim wjazy pschinjeße hač hroženje a ßwarjenje, wón jim pschinjeße wodacźe. Wón ßebi wot kóždeho cźłowjeka žada wěrnosć pschecźiwo ßebi ßamemu, kotruž židowszy wyschschi njemějachu. Twoja hordosć a nahladnosć, twoje wyßoke měnjenje wo ßebi ßamym cźi junu njebudźe nicžo pomhacź wěcźny ßud wschitko wotkryje. Tehodla cźiń pokutu a poßłuchaj na lěkarja. Schtož ßy ty w Božimaj wocžomaj, to je rosßudźaze, tehodla spósnaj ßo prawje, a Jesuß budźe cźi pomhacź. Stare ßo pominycź, a nowe nastanje w tebi: Tak Jesuß hischcźe dźenßa pschikhadźa k sazpjenym, k sabłudźenym, k padnjenym a jeli so ßo jeho dźerža, jich k strowosćźi a žiwjenja wjedźe. So ßebi ty ßam se ßwojej mudrosćźu a dobrotu njemóżesch pomhacź, dyrbisch spósnacź. Pola teho Knjesa je hnada a wumóżenje. Wón twoju duschu wuhoji, a potom je cźi nanajdokkadnischo pomhane.

Sserbja psched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

Tak bě nětko sa naß najwažnischi dźeń nimo. Njedźelu rano ßłóncźko saßo rjenje ßwjecźeschе a teho běchmy wjeßeli. Bě ßo nam tola ßobotu wjecźor sdało, so ßnadź budźe jutsje ßo deschcźowacź. We 8 hodź. dźěchmy saßo k ßnědanju. Tu bu nam powjedźene: „Kotreż ßu w narodnej drascźe, maja we 10 hodź. saßo tudy bycź! Knjes Kaplanek-Barlinski tu pschińdźe“. Ja běch ßebi wotmyßliła do jeneje zyrkwje ke mschi hicź; tak bě mi to njemóżno. Tuž dóńdźech tu we blischkosćźi do doma, kotryž mjenuja: „Stadtgallerie“. Tu běchu wobrasy a wschelake nowische postawy. Hnydom k prawizy mje wjetschi wobras sadźerża: spody je napißane: „Unser Retter vor Rotmord und Untergang“. Na wobrasu widźimy postawu wjednika Hitlera. Jemu k prawizy, kaž pod pažu steji hólcźez w brunej koschli, k lěwizy troschku sdalena ßo młódscha žónska wot semje sběha. Psched nimi je woda, kaž było to morjo; w tutej wodźe ludźo płuwaju, mužojo a žónske, połnje sdrascźene, někotsi ßo hižo psches brjóh na kraj dobywaju. Dale nadpadnu wobrasy kaž: „Jesußowe cźěkanje do Egyptowskeje“ a „Max Millian sacźehnje do Nürnberga“. W prěnim poskhodźe běchu jenož mjeńsche wobrasy a skizy. Wot tudy dóńdźech do wotdźělenja: „Fränkische Gallerie“. Też tu běchu wobrasy, wschě mi trochu snate. Jenož jedyn

wobras pschińdźe mi tu prěni króćź na wocźi, a to: „Luthers Hochzeit in Wittenberge 1525“. Tu wscho trochu spěschnischo pscheběžach.

Běch žo wot mojich Sserbowkow dźěliła, dokelž to cźaš rubi, jena na druhu cźakać. Njedaloko pschińdźech do zyrkwje Sswj. KatharinY. Tuta je tón w lěcźe 1925 natwarjeny klóschtr Sswj. KatharinY. Wot lěta 1620 mějachu tu Nürnbergscy spěwarjo „Meistersinger“ mjenowani žwoju spěwnu schulu. W njej hraje tež prěni akt snateje opery: „Die Meistersinger“. W lěcźe 1921 bu ponowjena a je nětk žurla sa konzerty. Dozyła je to jednore, wyšoke twarjenje. Nutskach na scźěnach widźimy hischcźe sbytki starych wobrasow, njemóžach wunamakać, schto pschedstajeja. Mało bě tu wopytarjow, jenož tsjo tu běchmy. Tu je mało sa wóczzy, tuž to ludźi njesajimuje. Běsche tu žwjata cźischina, a sdasche žo mi, so s kóždeho kucźika spěwy saklincźeja. Na kwilku žo tu požydnych. To cźuwam derje cźinjesche.

S tuteje cźischiny dóńdźech k tym najkhudschim do doma, kotryž měješe něhdy horde mjeno: „Kaiserlicher Marsstall“, nětk pak „Armenhaus“. Stary dwór dopomni na sańdźenoscź. Niske žu městnoscźe a twarjenja, kiž žu wutwarjene sa khudych ludźi k wobydlenju. Psched jenymi durjemi mała holcźka płakasche. To scźinich žebi sa samyšł, tu sakkapacź. Zónska we žrjedźnich lětach žo wješele žmějo mi wotewri, wsa holcźku a mje do jstwy a powjedasche: „Jědnacźo žmy, we tutymaj rumcźkomaj bydlimy: nasch dźěd, 8 dźěcźi a ja se mandźelskim. W nozy mamy tamle we kucźe žłomu a tu wjetsche dźěcźi spja. Tukhwilu mamy dweju knjesow s Barlina we spańskej jstwě, a tak tutón tydźeń wschitzy tu na žłomje nozujemy“.

Ja pak njewěm, běsche wona woprawdźe tak sbožowna abo sdasche žo mi to? Wot tu dźěch do Božeho doma: „St. Lorenzkirche“. 20 pj. bě tu sastup; pódla dostach małe kopjeno do ruki stłóczene, cźitach: „Wusuj žo twoje cźrije, semja, na kotrejž stejisch, je žwjata semja!“ A sawěrnje bě tu krasnoscź, jo njewěm kak to wopisacź. We 13. lětstotku bu tu swottorhana stara kapałka: „Zum heiligen Grab“. Na jeje městno bu tale zyrkej natwarjena. Bě to něhdy katholska zyrkej. Tuž namakamy tu pódla woltarja na woběmaj dołhimaj scźěnomaj spody woknow 11 małych woltarkow. Wěžina rumnoscź je s zyrkwinej rumnoscźu sjednocźena. Khory dźerža tołste kamjentne stołpy. Stołpy žu debjene s wyšokimi, s kamjenja wubitymi postawami. Widźimy tu: „Tsjoch kralow žo k dźěcźatku modlicź, to bu wokoło 1310 shotowjene; Sbóžnika na kschižu, wokoło 1380. Dale wohladasch wucźobnikow a cźerpjenje žwj. Sebastiana. Klětka je nowa s 19. lětstotka. Sswěcźnik je s lěta 1489. Na khór dźesch nimo woltarja Sswj. Mikławscha. Tu widźimy žwj. Mikławscha we wschelakich druhich žwjatych. K prawizy je woltař žwj. KatharinY. Woltař sam pokasuje nam kschižowaneho Sbóžnika. Wošrjedź zyrkwje wiša na rjecźasu kaž wulki wěnz tak mjenowany: „Englischer Gruß“. Pobožni kumschtarjo žu tu skutki dźiwa stworili. 1517—1518 shotowi to Vět Stoš. Wošrjedź wěnza widźimy jandźela pschipowjedanja psched Marju, wysche njeju dźerži Bóh Knjes w ruzy kulu semje; wokoło Boha žu jandźeljo a rózowz debi wěnz swonka. S jeneje tołsteje wulkeje lipy bu tole wurěsane. Kražne žu tu stare barby, a wjele je se słota žameho, wošebje te drasty. Wulkotny kumscht je tež tak mjenowana khěžka sa sakramenty s lěta 1493—1500. Tu khowachu khlěb a wino sa powjednych. Mischtr a dwaj pomoznikaj dźeržo skileni na khribjecźe kaž blido. Na tutym sda žo bycź kaž khamorcźk. Wot tu sběha žo 23 metrow wyšoko hacź do wjercha, kaž wěža, na wjerschku kónczojta; do tutej wěži žu we 4 skhodźeńkach wobrasy wudypane. W prěnim skhodźeńku sahroda Gethsemane, poslednja wjecźeř a roszohnowanje se žónskimi. Wysche tuteho w druhim skhodźeńku: Khrystuš psched Pilatom a krjudowanje; w tsecźim: Kschižowany Sbóžnik; we schtwórtym: Horjestacźe. To wscho s kamjenja; kaž lute cźeńke stołpiki žo to hacź do wjercha sběha. Wulke je to dźěło było.

W cźišle prěnjeho adventa powjedam dale; pschichodne cźišło je dźě wošebite cźišło Ssmjertneje njedźele.

Hólzy! Holzy!

„Evangelska žłužba młodźiny sakskeje krajneje zyrkwje“, kotraž chze žwoju žłužbu też w Twojej wošadźe žłužicź, woła Tebje!

Wona chze też w Twojej wošadźe twaricź evangelsku wošadu młodźiny, do kotrejež Ty — runje kaž do Hitleroweje młodźiny — žłuschesch. S tym, so buchu evangelske zyrkwinske towarstwa sa młodźinu, kotraž młódscha hacź 18 lět, rospuschcźene, ma do wschěch wuhotowanjow sa młodźinu kóždy hólz a kóžda holza sastup. My wocźakujemy tehodla, so žo wschitzy wošadni młodźi, wošebje cźi, kiž žu s jich konfirmaziskim žlubjenjom žwěru žlubili, pschi wuhotowanjach „Evangelskeje žłužby młodźiny“ porjadnje wobdźěla. Hólzy, holzy, Wy dyrbicźe w naschej zyrkwi žobu dźěłacź na wulkim nadawku, kotryž je kscheseźijanskej młodźinje w nowej Němskej daty. Nasch němski wótzny kraj trjeba dorost, kiž je rysy wótznokrajny němski a rysy kscheseźijanski. My s „Evangelskeje žłužby młodźiny“ chzemy k Tebi stacź w dobrym pscheceľstwje a w dobrej towarschnoscźi, hromadu wojujo wo wješole, cźiste a mózne žiwjenje młodźiny.

Wy evangelske pacźerske dźěcźi Hitleroweje młodźiny, pójcźe a sestupajcźe žo žobu do rynka „wošady młodych“ wascheje zyrkwje! My, lud pschichoda, trjebamy mozy kscheseźijanstwa!

Wjednik je prajił: „My mamy mozy kscheseźijanstwa sa njeparujomne sa to, so by němski lud sašo postupował po puczu dobrych poczinkow“ — „Wir halten die Kräfte des Christentums unentbehrlich für den sittlichen Wiederaufstieg des deutschen Volkes.“

Twoja zyrkej Tebje woła! Pój a skutkuj žobu pschi nowotwarje nascheje „Němskeje Evangelskeje Zyrkwje“. My chzemy twaricź „Młodu Zyrkej!“

Sswobodu a njebježa njedobydu žebi cźi, kiž žu pokjocźnacźi! — —

Dalscheho wo „Evangelskej žłužbje młodźiny“ praji Tebi Twój farař. n. C. Uhoff,

wokrjesny wjednik „Evang. žłužby młodźiny“.

Zyrkej a stat.

Nasymski pokutny dźeń. Tutón wulki žwjaty dźeń žwjecźi lětža k prěnjemu rasej zyła Němska jako žwjaty dźeń zyłeje Němskeje! 24. februara postaji tole nowy němski sakoń. — Hdyž masch wuschi žłyschecź, a wošebje wocźi widźecź, prajisch, so je tole hižo žamo pokutne prědowanje do pokutneho dnja. Njeje tak, so też we łužiskich wošadach woliwknychu, žwjecźicź pokutny dźeń, — niz jeno nalětny, ně, też tutón nasymski. Hacź budźe to lětža hinak lěpje? Pominanja, najmóznischeho pominanja je tu doscź!

Mexiko je nětkle wjele mjenowany kraj. Sda ßo, so je pola Ssowjetruskej s dobrym wuspěchom w schuli pobył. Njewojuje, kaž ßo sda, jenoż pschecźiwo katolskej zyrkwi, ale dozyła pschecźiwo nabožinje. Někotre Boże domy buchu sawrjene, wjele duchownych, też biskopojo — bu wupokasanych. — S druheje strony pschińdu rosprawy, kotrež praja, so to wscho tak slě njeje, kaž ßo sda a cźini, so je tam ßwoboda ßwědomnja a wěry, so ßu Boże domy, hdyž ßu sacźinjene, jenoż nakhwilnje sacźinjene. Stanje ßo tam jenoż to, schtoż ßamo wot ßo sczehnje sdźěluja, s kotrymž stej ßo zyrkej a stat dźělikoj. — Tuž mamy potajkim hischcźe wocźakacź, schto budźe. Jich doscź je, kiž měnja, so je nětk też Amerika ßwój „bjesbóžny stat" dostała. — Mexiko je kraj, kotryž Połnóznu a Južnu Ameriku dźěli. Kraj ma něhdźe 16½ milliona wobydleri a je 1969154 kwadratkilomtr. wulki, potajkim po wulkosczi kraja wjaz hacž tsi krócź wjetschi hacž Němska, kotraž ma 470 655,33 kwadratkilometrow. Němska pak ma w ßwojim wo telko mjeńschim kraju 64 600 000 wobydlerjow.

Peru. Tuto mjeno drje ßmy tu, hdyž dozyła, porědko cźitali. Ale cźehodla njedyrbjeli wjedźecź, so ßo też w Južnej Amerizy — tam mjenujzy tutón kraj namakacź, a to na jeje wjecźornym boku, a to niz tak jara mały; je něhdźe po kwadratkalomtr. dwójzy wjetschi hacž Němska, njech ma też jenoż dźewjecź krócź mjenje wobydleri hacž Němska! — zyrkej wobara pschecźiwo sakonjej wo dźělenju mandźelstwa. Arzybiskop hłowneho města Lima je porucził, so wostanu wschě Boże domy města sawrjene a so ßo žaneje mschě njecźita a so žane swony njeswonja. Nowy sakoń je mjenujzy dźělenje mandźelstwa wo wjele wołożił. Tak móže ßud mandźelstwo, kotrež tsi lěta trało, dźělicź. — Dobre je, wjedźecź, so ßo też tam w Amerizy dorasnje wobaraja pschecźiwo tajkemu sanjechanju mandźelstwa, kotrež ma kscheścźijan sa ßwjate.

Wschelake s bliska a daloka.

Ssmjertnu njedźelu chze rad do wschěch ßerbskich domow pschińcź nasche kopjeno „Pomhaj Bóh". To chzemy też na tutym městnje wuprajicź a s tym należnu próstwu, so bychu ßo wschitzy, kiž tole cźitaja, ßobu wo to postarali, a niz jeno wo to, też wo to dalsche, so by ßo jich wjaz a wjaz ßerbskich domow naschemu kopjeńku wotewrilo sa kóždu njedźelu; t. r. s druhimi ßłowami: chzemy ßo wschitzy wo to staracź, so jich wjaz a wjaz naschich Serbow cźita nasche kopjeńko a to nascheje evangelskeje wěry dla a nascheho Serbstwa dla. Nasche kopjeńko je tola runje lětża pokasało, so mamy tola mjes Serbowkami a Serbami — hacźrunje ßo to naschemu kopjeńkej husto doscź hinak sdasche! — tajkich, kiž mózeja a chzeja ßobu dźěłacź a pisacź a kiž ßo derje na to wusteja, sa nasch lud pisacź. Ja wěm, so buchu runje ryncźki, s kotrymiž nam knjeni L. wopisuje, setkanje Serbow s wjednikom Adolfom Hitlerom, saß a saß cźitane. Też schtoż we 8-stronskim cźißle Ssmjertneje njedźele s wustojneje ßerbskeje ruki a se ßwěrneje ßerbskeje a kscheścźijanskeje wutroby pschinjeßemy sa Ssmjertnu njedźelu a sa poßlednju njedźelu lěta, budźe ßo wěscźe spodobacź.

Serbski konzert smějemy saßo ßrjedu po Ssmjertnej njedźeli, 28. novembra. Budźe to rysy ßerbski a ludowy konzert. Nasche wjeßne spěwne towarstwa spěwaja a tohorunja naschi najlěpschi solisstojo. Płacźisny sa sastup budźeja niske. Tuž też njech na tutón ludowy konzert prawje wjele luda pschińdźe.

Pschedźenak, stary luby pscheczel Serbow, je saßo do Budyschina dóschoł. Tam pak nochze wostacź, chze do kóždeje woßady pschińcź, haj, do kóždeho doma. Tuž ßo też kóždy, dołhoż cźaßa, postaraj so pschińdźe.

Město Połcźniza je ßwjecźiło 28. oktobra woßebity dźeń, kotryž też my nochzemy njenaspomnjeny wostajicź. Wopominachu tam cźestnje Bartholomäußa Ziegenbalga, kotryž bě s Połcźnizy a je dołhe lěta skutkował jako mißionar mjes Tamulami w Indiskej. Wón ßo jara derje s domorodnej rěcźu sesna a pschełoži Nowy Sakoń do rěcźe Tamulow. Dokonja potajkim sa tutón indiski lud Lutherowy skutk. Ziegenbalg bu pola August Hermann Franki w jeho nowym wustawje w měscźe Halle pschihotowany. Na mißionske polo we Indiskej njepóßła pak jeho žane němske mißionske towarstwo. Ně, danski kral Friedrich IV. bě sa ßwoje wobßedźeństwa we Indiskej sałożił mißionske ßydlischcźo Tranquebar a póßła, dokelž ßam pschihódnych mužow njemějesche, mißionarow Ziegenbalg a Plütschau won, kotrejuž bě jemu Franka sa tuto wulke dźěło porucził a pschihotował. Schtoż staj tutaj mißionaraj psched wjaz hacž 200 lětami sapocźałoj, bu we wěstym smyßle w sańdźenych lětach po wójnje wobsamknjene. S mißionskeje woßady bu tam domoródna tamulska zyrkej evangelskeho wěrywusnacźa. Ziegenbalg je wumrjeł 1719.

Na pucź.

„Na semi njebuchu jaßnische knihi pißane khiba Biblija: Tuta je pornjo wschěm druhim kniham kaž ßkónzo pornjo wschitkim ßwězam". D. M. Luther.

Listowanje. K. R. Z.: Dostachmy a ßo jara dźakujemy. Stajimy jo ßobu do cźißła sa poßlednju njedźelu zyrkwineho lěta, sa kotruž ßo nam woßebje pschihódne sda. Red. — Kni. L. w D.: Pokracźujemy hakle 1. adventa saßo. Sa wscho nutrny dźak. Red. — Sa Ssmjertnu njedźelu: R. we W. — Sa dalsche na konferenzy abo pola k. w. f. S.

„Pomhaj Bóh sa ßmjertnu njedźelu".

Schtoż hižo tydźenja naspomnichmy, to dźenża hischcźe ras wusběhnjemy: Sa Ssmjertnu njedźelu wuńdźe nasche kopjeno, kaž hižo nětk wjazy lět, 8 stron wulke a tak wuhotowane, też s wobrasami, so je wono kóždemu Serbej a kóždej Serbowzy to prawe a pschihódne kopjeno sa Ssmjertnu njedźelu a sa poßlednju njedźelu zyrkwineho lěta. Wono ßo tohodla hodźi sa to, so je rosdawamy pschi zyrkwinych durjach a na kěrchowje abo je rosnoßemy do domow. Tak je jich to wjaz woßadow w Pruskej a Sakskej hižo lěta dołho cźiniło. Sdobom je s tym wabiło, ßebi kopjeńko sa zyłe lěto skasacź. Tuž proßymy woßady, woßadne sastupjerstwa a knjesow fararjow, abo schtóž chzył ßo hewak wo to postaracź, so bychu kopjeńko skasali, a to tak, so je skasańka najposdźischo wutoru, 20. novembra, w cźischcźerni „Sserbske Nowiny", Bautzen, Lauengraben 6. — Cźißło płacźi 5 pjenjezkow.

Cźischcźerńja. Redaktor.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěscźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźletnje 108 pjenjezkow

Čisło 47

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 25. novembra 1934 Bautzen

Ssmjertna njedźela.

Sjewjenje žwj. Jana 7, 17: „A Bóh jetřeje wšchitke žylzy ſ jich wočzow.“

Ssmjertna njedźela je dźenża. Bóle hacž hewak spominamy dźenża na žwojich njebocźiczkich. Nasche myžle du k drohim rowam, a schtóž někak móže, wopyta tamnu žwjatu rolu, hdźež lubi wužnjeni wotpočźuja, so by na nich spominał a žo jim dźakował, so by tam horze žylzy płakał a žylzy žej wutřěcź dał. Tak dyrbjało bycź! Schtóž Sbóžnika ma, nježmě wjazy měcź srudoby, kotraž žo njeda troschtowacź, abo žylzow, kotreż žo njedadźa wutřěcź, abo horja, kotreż je bjes nadźije. Tam nježmě wutroba dlěje dwělowacź, ale wjeżeła jutrowna wěstosćź ma bydlicź w kschesćźijanskej duschi. Ale kak husto tajke něschto njepytnjemy! Widźiśch jich mjes rowami khodźicź, wožamocźene wudowy, abo wožyrocźene dźěćźi, srudźenych starschich a żelazych bratrow a žarowaze žotry: njesnaja žaneho troschta, jich wutroba je pokhmurjena w njewuprajomnej srudobje, jich ert jenož žałosćźi: „Cźehodła to runje mi? Hdźe wostanje Boża lubosćź, hdyž tajke něschto pschida?“ Jako njebychu żenje niczo žkyscheli wo Božej mudrosćźi, wo wěcźnosćźi, kotraž na naž cźaka, wo Sbóžniku, kiž je sa naž wumrěł a do njebjeż stpił, tym žwojim tam městno pschihotowacź!

Kražny luby kěrlusch, wot Michała Domaschki nam pscheżerbschcźeny, spěwa:

„Hdyž wócźko nam pśches rowy
we žylsach njewidźi,
Duch Boži žylny, nowy
naž sběhaj k wěcźnosćźi!“

So by to naž žmjertna njedźela wucźiła: K sbóžnej wěcźnosćźi dźenża a pschezo bóle a bóle wocźi a duschu sběhacź!

To chże nam nasche Boże žłowo dźenża prajicź. Wono je žłowo se sjewjenja žwjateho Jana. Wono spožcźi nam wuhlad do wotewrjenych njebjeż. Schtóž tuto žłowo we wěrje sapschimnje, tón dobywa bohateho troschta, tomu Bóh žylzy jetřeje ſ wócźkow, tón žwjecźi žmjertnu njedźelu kaž žwjedźeń bójskeho žiwjenja. Haj, jowle delekach žarowaze spěwy, horjekach pak wjeżeke psalmy, jowle delekach žmjertne wěnzy, tam horjekach pak pschezo jelene, wutrawaze palmy, jowle delekach cźorne žarowanike drasty, tam horjekach pak běła pycha wěcźneje prawdosćźe! Jowle delekach horjo a srudoba, khorosćź, žylzy a žmjercź, tam horjekach pak měr a sbóžnosćź, luta rjanosćź a kražnosćź! Haj: twoji morwi, kotsiž žu we Knjesu wumrěli, žu žiwi a sbóžni!

Tsi krócź cźitasch w žwjatym pišmje tole žłowo: „Bóh jetřeje wschitke žylzy ſ jich wocźow.“ Tak ma Bóh luby Knjes sa nusne, nam wbohim cźlowjekam tu delekach na žwěcźe pschezo sažo snowa do srudźeneje wutroby prajicź: Ja žym wam blisko je žwojim troschtom, žo směrujcźe, žo troschtujcźe, njepkaczcźe! Ja chzu a mózu waž troschtowacź kaž macź žwoje lube dźěcźatko!

Ale, moji lubi cźitarjo, žměmy woprawdźe wěricź, so žu naschi morwi žiwi? Płacźi tajke njewurjekliwje kražne Boże žlubjenje też woprawdźe sa mnje a sa mojich? Haj, to mózemy wěricź: jich khorosćź a kschiž, kotryž mějachu tu delekach njesćź, je wot nich wsaty. Ale wěm ja woprawdźe a zyle wěscźe, so woni sbóžni žu? So woni wjazy tu na žwěcźe njejžu, je wěste; ale je to runje tak wěste, so woni nětko w njebjeżach žiwi žu? So ja jich njemózu wjazy wohladacź, to je moja hłuboka srudoba; ale so woni nascheho Knjesa horjekach nětko wot wobliczа k wobliczu widźa, žmě to moja wěsta wjeżełosćź bycź?

Kak husto žo tajke praschenja staja! Schto chzemy na to wotmołwicź? Jenož to jedne:

„Pytaj jenoż Jesuša,
wschitko druhe njepomha!“

Dowěř žo Božej žmilnosći a poruč žwojich lubych wuženjenych do hnady połnych rukow njebjeskeho Wótza. Wschitko tajke praschenje tebi ničžo njepomha; žu-li woni w tym Knjesu wumrěli a žo na njeho spuschćeli w žiwjenju a wumrěću, je tež jim Boże žlubjenje wěste. Ty pak staraj žo, so budże tuta žmjertna njedźela sa tebje žwjedźeń noweho žiwjenja, so žadanje po sbóžnej wěčžnosći dźenža w twojej duschi čim móznischo wotuči a twoja modlitwa čim nutrnischo žo k njebjeżam sběha: „Čžiń mje sbóžneho, o Jesuže!“ Puć k njebjeżam je tebi znaty, prózuj a staraj žo se wschěmi mozami, so žo po tutym puću k žwojemu wottyknjenemu kónzej namakasch!

Hlaj, zyrkwine lěto žo ke kónzej pschibližuje! Schto je wono tebi pschinjeżło? Tak husto je žo tebi Boże žłowo pschipowědało! Ssy jo pschezo pschijał do poślušchneje wutroby? Kóždu njedźelu wołachu tebje lube žwony ſ zyrkwinych wěžow! Ssu wone tebje podarmo pscheproschowałe? Kóždu hodźinu wobdawa tebje Boža hnada a luboscź a prózuje žo wo tebje! Kajki wužitk žy ſ toho měł? Ssnano mohło tebje dźenža Boże žłowo lěpje troschtowacź, by-li ty prjedy lěpje žwoju wutrobu žwojemu Knjesej wotewrił!

A nětko budże žo pschichodnu njedźelu saža wjeżeła powěscź pschipowědacź: „Hlaj, twój kral pschińdże k tebi!“ a nowe zyrkwinske lěto žo sapočžnje, kotrež chże też sa tebje lěto Božeje hnady bycź! Njechasch ty žo snowa zyle žwojemu Knjesej pschepodacź? — Potom setrěje wón tebi wschitke žylsy ſ wočžow. Ale jenoż potom! Potom pak też zyle wěsće! Hamjeń. R.-Wj.

J. Radyžerb.

K žmjertnej njedźeli.

Hlaj, žmjertny žwjedźeń hinak wuhladuje
Hacž zyłoh' lěta druhe žwjate dny;
Wón khutnje na rownischća pokasuje,
Nam ſ hnućžom prěduje do wutroby.

Wón njebłyschći žo jako žwjatki sradne,
Hdyž steji w mejſkej młódnej kražnosći;
Wón nima wobrady te rjane radne,
Kiž žwjedźeń žnjow nam staja pšched wočži.

Jom' ſ wočžow rěcža myžle pocźěmnjene,
Hdyž w barbje žarowańskej pschikhadźa,
A kěrluſche, dźenž w kemschach saſběhnjene,
Sso ſ hłožom žarowańskim spěwaja.

Na lubych njebočžičžkich spominamy,
Kiž žu žo ſ nami žobu modlili;
Jich měſtna wopuschćene wuhladamy
a srudni ſdychujemy sa nimi.

Ssu woteschli do njesnatoh' nam skhowa.
Njech wot tam njepschińdu nam powěscźe,
Pak wěmy tola ſ Božoh' žwjatoh' žłowa,
Schtož wo nich nam tu wědźecź trjeba je.

Duch žwjaty praji: „Sbóžnoscź wužiwaju
Čži, kotsiž žu w tym Knjesu wumrěli,
Po horju, dźěle wotpočžink nětk maju;
Jich skutki wschitke pak du sa nimi!“

Bóh wě, žnadź k lětu pschińdu k n a ſ c h o m' rowej
Sso wótzenasch tu modlicź k njebjeżam! —
So ſrawili my bychmy k ſ b ó ž n o m' skhowej,
Knjes žiwjenja a žmjercźe pomhaj nam!

Kiž wumrěchu sa naž.

Ani njedźela Reminiscere ani dźeń 9. novembra ani žadyn druhi dźeń wopominanja nam njesadźěwa, dźenža, wopominajo naschich semrětnych, też wopominacź tych, kotsiž wojujo sa wótzny kraj a lud a tak też sa naž, shubichu tuto semſke žiwjenje. My dźemy dźenža k pomnikam, my spominamy doma sćicha na nich. Kak mohło a žměko to też hinak bycź! Woni wumrěchu sa naž! A to je najwjetscha luboscź. A tuta luboscź žada saža luboscź. Ale kaž tuta luboscź bě skutk a wopor, tak je też nascha luboscź hakle potom prawa luboscź, žwěrny dźak, hdyž też je wona skutk, haj wopor!

A tuta cźicha njedźela wschěch semrětnych je tak prawje pschihódna, so w jeje cźischinje wopominasch a rospominasch, hacž twoja luboscź, hacž twoje žiwjenje je tajke: skutk a wopor. Je wono?

K tomu žłucha, so wschudźom a stajnje wěsch, so je Bóh bliſko, Bóh, kiž tebje tak lubowasche, so žwojeho Ssyna sa tebje da. A k tomu žłuscha tohorunja, so žy ty Bohu bliſko, so žy ſ nim w tym žiwym sjednocźeństwje, kotrehož mjeno je: wěra!

Sskysch! „Jako do bitwy pschińdźech a wokoło mje kulki kaž krupy praskotachu, wostach snutskownje tola směrny. Ja žo njemodlach — to pak běch do toho cźinił! — Ja sacźuch pak, so je Bóh bliſko a to tak hłuboko a nutrnje, kaž ženje prjedy. Bě mi, so bych był kaž kapka w morju, kotraž je wschudźom we žwojim, njech bywa cźiſkana, hdźež je. Ja wědźach a cźujach: Ničžo njemóže mje ſ Božeje ruki wutorhnycź! Hdyž žym žiwy, je pschi mni! Hdyž žym morwy, žym ja pschi nim!“

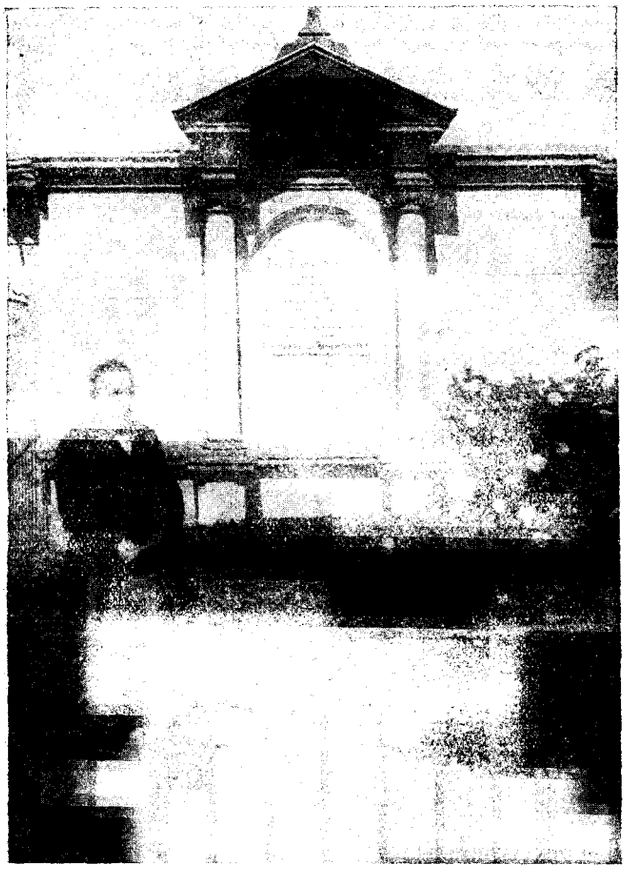
To pišasche młody pólnoschěry wyschk ſ pola.

Cźehodla dyrbi to jenoż w bitwje tak bycź? Pschezo móže to tak bycź, so žy tak ſ Bohom sjednocźeny. Ty dyrbisch jenoż wěricź tu wěru, kotraž je žiwe hromadubycźe ſ Bohom. W tajkej wěrje wěsch žo ſ Bohom sjednocźeny a wěsch žo žam sjednocźeny ſ tymi, kotsiž mrějo, njech doma njech we bitwje, ſ tutoho žiwjenja wuńdźechu do tamneho. W tajkej wěrje žy troschtowany wo tych, kiž we wojowanjach žmjercź pocźerpichu, kaž wo tych, kiž doma semrěchu.

A niz jeno to! W tajkej wěrje žy ty žam duzy po prawym puću tutoho žiwjenja. S njeho stupisch we wumrěću na tón puć, po kotrymž tam bliže khwatasch k Bohu, duzy po kotrymž saža wohladasch tych, kotsiž prjedy tebje wuńdźechu ſ tutoho cźaža, wěrjo do Boha.

Wěmy nětko, kak wopominacź mamy žwojich lubych? We wěrje, w žiwej kschescźijanskej wěrje!

Pohrjebnischczo naschcho wulkcho wótczinza Jana Arnoschta Ssmolerja na Hrodżischku.

13. junija t. l. běchu žo 50 lět minyłe, so je tutón wulki wjednik žerbskeho luda, kiž je jemu wscho dał, na pschezo žwojej mikej wóczzu sawrjeł. Psched pomnikom steji jeho žyn, knjes Marko Ssmoleŕ, redaktor Sserbskich Nowin, kiž njedźiwajzy wyšokeje staroby kóždy dźeń sa nasch jenicżki dźenik s njewustawazej wutrajnosczu a žwědomitosczu piša.

Kak njedyrbjeli my dźenža też wopomnicź lubych a drohich nascheho luda, kiž sa wótzow rěcź a wěru skutkowachu a žo bědźachu a woprowachu! My jich wopominamy a žo jim dźakujemy. Sa snamjo toho stajimy tu do tutoho wožebiteho cžišła nascheho łopjeńka tutón wobras a te rynczki, kotrež spody njeho steja. W naschej rjanej a lubej žerbskej protyzy „Pschedźenak", kotraž je duzy po pucźu do Sserbow a by rad kóždej žerbskej žwójbje cžaž a pucź pokasowała psches nowe lěto 1935.

Też s tym, so žebi „Pschedźenak" sa nowe lěto 1935 wosmjemy, dźakujemy žo wótzam nascheho luda a wopominamy jich. My dźě s tym hajimy to, sa cžoż woni dźěłachu, a my dźě s tym podpjeramy dźěło sa to, schtoż woni nam jako drohe sawostajeństwo sawostajichu: rěcź a wěru. Tuž wopominajmy a tuž dźakujmy žo!

Pschedźenak žam to jenoż njecžini s tutym wobrasom a žłowom, ně, wopomina też dale se žłowom a wobrasom, se skutkom dźaka tych s nascheho luda, kiž w poślednich měžazach semrěchu, tak fararja Wylema Noweho, wyschscheho wucźerja kantora Rěsaka a młodeho wucźerja Khrystiana Kschižana, a tak se žłowami, spěwami, nastawkami też druhich drohich nascheho luda, kaž wótczinza fararja Imischa, kaž snatu Sserbowku Hertu Wicźasez.

Pschi rowach tutych prózowarjow nascheho luda wusnawamy: Běchu žwěrni Bohu a běchu žwěrni narodej a jeho drohim kubłam, pschede wschěm wěrje a rěczi! So bychu cźi, kiž po nami, pschi naschich rowach móhli a žměli tak naš, kiž žmy nětkle hischcże žiwi, wopominacź: so běchmy žwěrni wěrje a rěczi naschich wótzow!

W jubilejnym lěcże Biblije wopomńmy też Michała Frenzela.

Michał Frenzel, rodźeny s Běcžiz, farař w Budestezach, je tón muž, kotryž pschede wschěm smóžni, so nasch žerbski lud žwoju zyku žerbsku Bibliju dosta, njech też nimale 200 lět posdźischo hacž Luther zyku němsku Bibliju němskemu ludej da a s tutym reformatoriskim skutkom sa wschě ludy evangelsku žwobodu sa zyku Bibliju wudoby. Kaž drje je kóždy žo w sawodźe žwojeje žerbskeje Biblije wobhonił, dosta nasch lud tutu žwoju žerbsku Bibliju w lěcże 1728. Tehdy njebě jeje žwěrny pschihotował Michał Frenzl wjazy žiwy. Wón wumrě sbóžnje 25. junija 1706. Bě dozpił 78 lět 19 njedźel a 3 dny žwojeho semskeho žiwjenja a bě 55 lět jako žerbski farař žwojemu žerbskemu ludej žłużił, složiwschi žwoje sastojnstwo hakle njedźelu Rogate 1706.

S wutrobnej žadosczu bě žwoje wumoženje wocźakował a žo žwěru na njo pschihotował. Rjany pomnik bu jemu stajeny a steji hichcże dźenža na Budesczanskim starym pohrjebnischczu. Dwaj jandźelaj tam stejitaj, jedyn keluch s woblatku, druhi knihe w rukomaj, wysche njeju jažni žo Boże žłónczko, spody njeju steji jeho a jeho mandźelskeje krótki žiwjenjoběh. Jeho žiwjenje bě połne prózy a bědźenja, tola pak też połne žohnowanja a wěrneho sboża.

Sswojemu žerbskemu ludej da wón pschede wschěm schtyri knihi: 1. Sczeni žwj. Mateja a Marka, do žerbskeje rěcże pschełożenej, s pschidawkom tsjoch ökumenischich symbołow; 2. Budesczanska dupa, žerbske a němske prědowanje wo žwjatej kschcżenizy, k wopomnjeczu noweje dupy jestajane; 3. Japoschtolski katechismuž abo listaj žwj. Pawoła na Romskich a Galatiskich, do hornjožerbskeje rěcże žwěru pschełożenaj; 4. Nowy Sakoń nascheho Knjesa Jesom Khrysta, do žerbskeje rěcże pschełożeny wot Michała Frenzla; 5. Psalmy Davitowe, do žerbschczíny pschełożene, a hischcże dwaj dalschej spišaj.

Na pschełožku Noweho Sakonja je wón 20 lět dołho dźěłał. Tutón bě też jeho poślednje dźěło. Pschi nim njebě wón žwěru jenoż wužiwał Lutherowy pschełožk a grichiski tekst, ale bě też cźěsku a druhe žłowjanske Biblije pschirunował, so by dał žwojemu ludej Boże žłowo w dobrej žerbskej rěczi, kotruž by lud wschudźom srozumił. Kak runa žo wón Lutherej, kotryž žo se wschej žwěru prózowasche wo dobry pschełožk do dobreje němskeje rěcże!

Kóždy njech dalscheho cźita w rjanych žerbskich knihach: „Sswětłe pruhi s Bożeho kraleństwa", kotrež Hodźijski kapłan Jan Kschižan 1887 napiža a „Sserbske lutherke knihowne towarstwo" wuda. W nich steji wo nim a wo druhich mužach a skutkach nadrobnischeho a sajimaweho. Dozyła: pschimajmy žo žerbskich knihow a cźitajmy a namołwjejmy też druhich, so cźitaja.

Něschto pak chzemy tu hischcże se žiwjenja tutoho žerbskeho fararja stajicź. Je to něschto, schtoż je kaž pschihotowane sa njedźelu semrětych.

W lěcże 1688 pschińdże Frenzl do žmjertneho stracha. Popołdnju w 2. hodźinje stejesche psched žwojim domom, jako žo sapocza trochu hrimacź. Na jene dobo žo sabłyskny, a błysk

dyri na tsjoch městnach do sahrody, so pjerschcź a hałosy wokoło lětachu. Po swojej pobožnej wutrobje mějesche tutón podawk, na kotryž by něchtóžkuli bórzy sabył, sa prědowanje, kiž je Bóh jemu a jeho wosadze dźerżak, Wón pische:

„Tehdy rjekny Bóh ke mni: Cźłowjske dźěcźo, ja sym cźe tón krócź swarnował, ale rjekń swojim spowědnym dźěcźom, so so polěpschuja, hewak chzu jim błysk, schwabl a woheń sa msdu dacź. Pschetoż kaž błyskanje wukhadza wot słónza skhadźenja a swěcźi hacź do sakhadźenja, tak tež budze tón pschichod cźłowjskeho syna!“

Pěkna kwětka poslednja.

Lěcźna pycha wscha je nětk so pominyła.
Symski spar swój kwětki počźinaju sonicź.
Wětr nětk hruby, symny, słysch, psches rowy duwa,
Torha móznje, howri, liscźa spad da swonicź.
Snaty nam wětr kěrlusch schumi po kěchowje sej,
Honi psches murju jón daloko won do swěta! —
Tu hlaj! Na schěrej tam hórzy samotnej
Sso jemu sespodoba kwětka kcźějaza!
„Ty kwětka luba, kcźějaza na rowje tu!
Ha, njebojisch so schcźipateho mrósa, praj?! —
„Ně, ow ně! Ja dźensnischi dźeń jenoz pschětracź chzu,
A proschu cźe, mje też tak jara njezybaj.
Tule hórku pyschicź dźensn, sym ja so sakomdźika. —
Hlaj, kak tu ludźo nětk też posastawaju!
Ssym duschku khudu tutoh' rowa swjeżelika! —
Nětk pónđu schcźežku, — kiž schke sotry moje hižo su!

L.

Pomhaj Bóh!

(Myslicźki pschi cźitanju nascheho njedźelskeho kopjena.)

Hdyž pschi napinazym dźěle sebi popscheju khwilku wodychnjenja, njemóžu so psches niczo wocźerstwicź, hacź hdyž cźitam něschto w lubej serbskej macźernej rěcźi: Nasche cźasopisy a knihi su mi stajnje kužoł, s kotrehoż so žurlitej radosćź a duschine bohatstwo.

Runje sym wucźitał poslednje cźisło nascheho „Pomhaj Bóh“! Schtoż je so mi wosebje lubiło, sym cźitał wospjet a s hłosom, so bych s dobom też słyschał słěbroklinczne serbske słowa, słódku rěcź mi macźernu. A prjedy hacź na bok pokožu pósła s domisny, dyrbju hischcźe ras pohladacź na pschecźelny wobras, kiž widźisch na cźole kóždeho cźisła, a dyrbju cźitacź słowa pódła wobrasa s hłubokeje dusche njeboho Fiedlerja. Wschitke truny wutroby saklincza. Shladuju a pschezo sasso shladuju na wobras, a moje myśle raja w kraju, kiž je moja domisna.

Luby cźitarjo, sy snadź dotal jeno swjerschnje hladał na snaty wobras. Dźensa so sanuć somnu khwilku do njeho. Schto pschedstaja nam wobras?

Po cźežkim dźěle wschědneho dnja je pschischła njedźela, swjaty dźeń. Hłuboki měr lěha so po serbskej wjesy. Se swojich statokow pschikhadźeja Sserbja, dźeja po starym serbskim waschnju kemschi. Najdale prědku widźisch serbskeju starscheju w najlěpschich lětach swojeho žiwjenja s jeju dźěsćźom. Jako Sserbja khodza w serbskej pschistojnej drasce. W ruzy dźerża serbske spěwarske. Na wobliczu sjewja so měr a nutrnosćź. Myślu na swojich lubych, kiž wotpocźuja tu po semskim bědźenju pod jednorym pomnikom na pohrjebnischcźu w serbskej semi psched Bozim domom. Abo słuchaja synkam swonow, kiž jim pschiwołaja: „Pójcźe, wschitko je hotowe!?“

A sa nimi dźetaj pomałku muž a žona. Dźěło dołheho žiwjenja je jeju stuliło. Starz sepjera so na kij. Myślitaj hižo na wěcźny sabat? A sa nimaj pschiňdu hižo druhi. Sastupjena je kóžda staroba. Wěsćze žadyn dom njeje, s kotrehoż njeby snajmjeńscha jena wosoba kemschi schła. Wschitzy maja so po nacźolnym słowje:

„Njech ty spěwasch, swěrnje dźěłasch wschědne dny;
Dźeń pak swjaty, duschi daty, wotpocźń ty!
S njebja mana njech cźi khmana žiwnosćź je,
Žiwa woda, kiž Bóh poda, wokscheń cźe!“

Měr a pokoj dycha nasch wobras. A swěra wustupuje s njeho, swěra k Bohu Knjesej a swěra k serbskemu narodej a k jeho namrětym waschnjam. Rjany to wobras!

Ale njeměscheja so srudne myślicźki do nascheje radosćze, hdyž na njón hladamy? Ma wón hischcźe płacźiwosćź sa dźensnischi cźaś? Bohužel su so wobstejnosćze jara pscheměnike w serbskich wosach. W někotrych Božich domach, do kotrychž khodźachu něhdy s cźrjódami na serbske kemschenje, dźensa žane porjadne serbske Boże służby wjazy njeju. A hdźež hischcźe su, wohladasch snadź jenoz starych ludźi. Je hižo něschto žadneho, hdyž słyschisch dźěcźi serbsky rěcźecź w serbskej wosy. Hdźe khodźa hischcźe starschi s dźěcźimi na serbske kemsche w evangelskich wosach, kaž na naschim wobrasu? Hdźe su wostałe rjane serbske drasty s cźasa naschich wótzow? Wschudźom sebi waża ludźo swoju wosebitu narodnu drastu, jenoz naschi evangelscy Sserbjo niz. A tola je nascha serbska drasta jara rjana. Wěmy, so je so naschemu wjednikej Hitlerej mjes druhimi wosebje lubiła. Wschudźom staraju so ludźo wo narodne wukubłanje swojich dźěcźi. W Sserbach so to njestanje. Sserbowstwo mrěwa, to nichtó prěcź njemóże. Kónz Sserbowstwa je blisko, je-li so wobstejnosćze hnydom njepolěpscha.

Schto by nasch prózowar Jmisch prajił, by-li so dźensa do Sserbow wrócźił? By bolostnje sapłakał. Wěmy s kražnych „Hodźijskich idylkow“ swěrneho syna nascheho luda, Oty Wicźasa, so so modlesche w cźasu, hdyž Sserbowstwo hischcźe njeběsche tak wohrožene, s tschepotazym hłosom Wjelanowy spěw „Moja luboscź“:

„Hdyž žel mi je lubeho serbskeho naroda,
hdyž widźu, kak zusbarstwo so dobywa,
mój Jesu, mi jenicźka wostanjesch nadźija!“

Jenicźka nadźija nascheho schichoda njejsu serbske schule, tak nimo waźne też wone su. Waźnische hischcźe sa wuwicźe Sserbowstwa su nasche serbske domy; nascha nadźija su serbscy starschi, serbske wowki a serbscy dźědojo. Wy, cźitarjo tuteho kopjena, scźe tola wěsćze swěrni Sserbja, kiž sakhowaja swěru swojich wótzow rěcź a wěru. Wy scźe na prěnim měscźe powołani, tu sapschimnycź. Prózujcźe so wo serbski dorost. Rěcźcźe serbscy s waschimi dźěcźimi a wnucźkami. Njecźerpcźe, so wotmołwja wam němscy, hdyž serbscy s nimi rěcźicźe. My Sserbja waźimy sebi němsku rěcź, dyrbimy pak pódla teho sdźerżecź swoju macźernu rěcź. S wulkej prózu wuknu ludźo zusne rěcźe, dokelž wědźa, kak je k swojemu lěpschemu, wobknjeźicź wjazy rěcźow. A my Sserbja njecźesćźimy macźernu rěcź, nam něhdy do kolebki datu. Schtóž swoju macźernu rěcź njerěcźi, hrěschi pschecźiwo Bohu a narodej. Chzemy my Sserbja bycź hrěschnizy, chzemy pschestupowacź schtwórtu kasnju? Ně, ty dyrbisch swojeho nana a swoju macź cźesćźicź, so by so cźi derje schło na semi! Hdyž je móžno, wukhowacź dźěcźi w zusbje serbske, runjeż je macź němskeho pokhoda a dźěcźo njemóże se swojimi towarschemi žaneho serbskeho słowa rěcźecź, potom njebyło móžno w serbskej Łužizy, so rěcźu dźěcźi serbscy? Dopomńcźe so na swoju pschisłuschnosćź! Najprjedy njech je wascha wu-

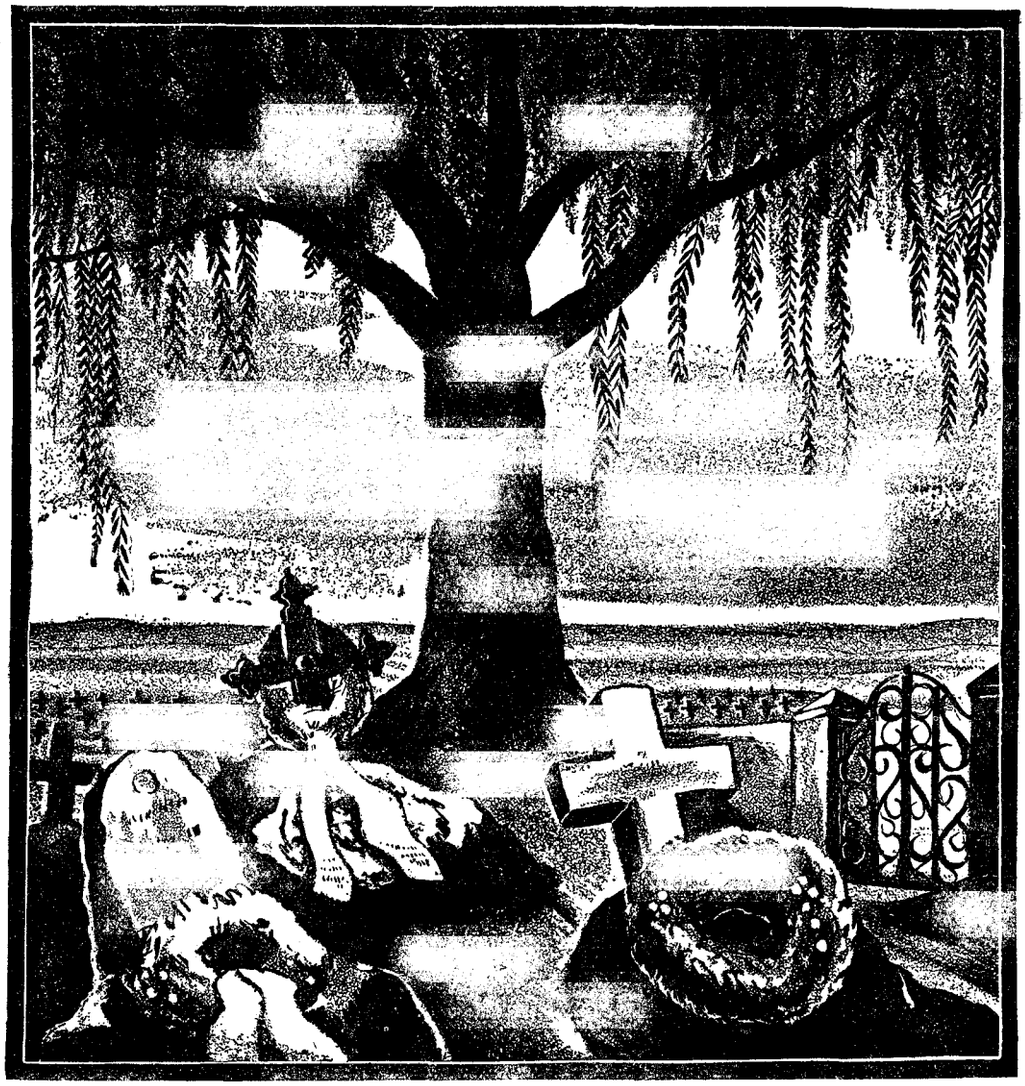
troba cžopła a potom hrějcże dźěcžom žerbšku wutrobu. Kóždy sadźěwk hodźi žo pschewinycź. Jenoż dobra wola k temu žkuscha.

Modlcże žo se žwojimi dźěcžimi žerbšcy, kaž je to ſ wami cžinika waſcha maczeŕka. Hdyž to kóždy dźeń cžinicże, potom to dźeń a lěpje pónźe. Bajcże jim žerbſke bajki a poſdźiſcho ſapocžcże ſ nimi žerbſcy cžitacź a khodźcże ſ nimi na žerbſke kemſche. Scże to žwojemu narodej dołžni.

Moji lubi, žerbſka wutroba a žerbſke žwědomnje! Njedawno pucžowach se žwojim dźěſcžom pſches žerbſki kraj po žlědach žwojich prjedownikow, pſches nětk ſ dźěla pſcheněmcžene wóžy, ſo by dźěcžo ſeſnako a potom cžim bóle luboważo žerbſki lud a kraj. To nadeńdźechmy w jenej wóžy duchownje hibicźiwu ſtarſchu němſku žonu. Wobhonjachmoj žo wo wſchelakim, ſchtož běſche nam ważne, tu ſhonicź. Sso wježelo nad naju ſajimom, powědaſche namaj žona: „Mój dźěd běſche tež dobry Sſerb, kiž khodźeſche ſtajnje njedźelu kemſchi. Něhdy bě žo naſtajił na pucź na němſke kemſche, dokelž běſche tutu njedźelu žerbſka Boża žkužba póſdnja. Hdyž bě žo ſbližił k zyrkwinſkej wóžy, naſta na dobo hróſbny wichor, ſtorhny jemu cžapku ſ hłowy. Dźěd žo naſtróža. Jemu bě, jako by jemu něchtó plištu wotkožił: „dokelž njebě ſchoł na žerbſke kemſchenje!“ Wot teho cžaža žem je khodźił jenoż na žerbſku Božu žkužbu.

Wukúmy wot tuteho žerbſkeho dźěda: Wjazy žerbſkeho žwědomja! Budźmy najprjedy žami dobri Sſerbja a ważmy žebi maczeŕnu rěcź a žerbſke poczinki a potom pohnuwamy tež druhich, wožebje žwoje dźěcźi, ſo bychu dopjelnili žwoju narodnu pſchiwżkuſchnoſcź. Schtóž žwoju domiſnu lubuje a maczeŕnu rěcź a dźerži žo k poczinkam žwojich wótzow, je hłuboko ſłożeny a je tež ſpuſchcźomny němſki ſtacźan. Tuž dźěłajmy ſa žwój narod! Schtož njeſamóžemy žami, to dokonjamy, hdyž žo ſjednocźimy, hdyž pſchiſamknjemy žo zyłkej. Saſtupmy do žerbſkich towarſtwow, a hdźež to móžno njeje, podpjerajmy naſchu Domowinu, kotraž žo cžežko bědźi wo ſdźerženje Sserbowſtwa. Woprujemy w naſchich dnjach wjele. Woprujmy tež ſcherpatku ſa žerbſki lud! Cžitajmy žerbſke cžaßopiße a žerbſke knihi!

Druhe ludy maja towarſtwa, kiž žo prózuja žamo wo ſdźerženje wohroženych roſtlinow a wacźkow. A my njedyrbjeli žo prózowacź wo ſdźerženje žwojeho naroda?

Tuž pſchimajmy žo gratu! Sapocźmy hiſchcże dźenża, je hižo jara poſdźe, ale niz pſchepoſdźe. Dźe wo naſch drohi narod.

Pomhaj Bóh! R. S.

*

Wſachmy tutón nam njenadźizy a pſcheczelniwje pſchipóßłany naſtawk hnydom zyły do tuteho woßebiteho cžißka naſcheho kopjeńka, měnjo, ſo jón Sserbjo runje dźenża ſ nutrnej wutrobu a dźakowni wosmu a cžitaja. Dźenża njeje tola jenoż njedźela ſemrětych ale tež njedźela žiwych, a ſa tutych je tuta njedźela pſchedewſchěm tež poßlednja njedźela zyrkwineho lěta. A poßlednja njedźela zyrkwineho lěta je njedźela nutrneho a najkhutniſcheho rosmyßłowanja a ſliczbowanja wo wſchěch kubłach, kotrež nam dowěrjene a wo wſchěch darach, kotrež nam darjene, a ſ tym ſdobom njedźela najßwěrniſcheho pruhowanja a najważniſcheho rjadowanja teho, ſchtož je

ſa naſch pſchichod a ſa naſchu wěčnoſcź. A „naſchich wótzow rěcź a wěra“ ſtej zyle wěſcze mjes najwoßebniſchimi tutych kubłow a darow!

Poßlednja njedźela zyrkwineho lěta! Nam ßo ſda — a my ßo njemolimy — ſo tak někotry cźłowjek w tutej njedźeli jenoź „njedźelu ſemrětych“ widźi a k njej tak rjez cźěka, ſo njeby dopomnjeny był, ſo to „poßlednja njedźela“ zyrkwineho lěta a njedźela ſliczbowanja, ſliczbowanja, kotrež ma ßebi cźinicź dźenßa, a niz jeno dźenßa, kóždy dźeń wo tym, ſchtoź bě a ſchtoź je, a wo tym, ſchtoź by dyrbjało bycź, a ſliczbowanja, kotrež ſmějemy cźinicź, hdyž tež wón ſ tuteje cźaßnoſcze ſaſchoł do wěčnoſcze.

Tuž tak: Hdyž chcemy tutu njedźelu dozyła hódnje ßwjeczicź, ßwjeczmy ju jako „njedźelu ſemrětych“ a jako „njedźelu žiwych“!

Redaktor.

Lutherez Leńka.

Schtó njeby ßo lětßa, hdyž na Lutherowy wulki žohnowany ſkutk, ſo zyku Bibliju pſchełoži a ludej da, ſ dźakom ſpominamy, na Ssmjertnej njedźeli dopomnił na Luthera a jeho dom. Kak je ßmjertny jandźel ßo wo durje Lutherowho doma kłapał, kak je wſał Lutherez Leńku ſa ruku, kak je Luther pſchi jeje marach ßo modlił, kak je ßebje a ßwoju Kathu troſchtował, wo tym je tu nam naſche kopjeńko na wjazy raſow k Ssmjertnej njedźeli powědało. Tutón muž evangelija ſjewi ßo tež w tajkich hodźinach jako rjek. Abo njeje wón rjek wěry, kiž je pſchewinył, hdyž praji: „Ja dam tutu dźowku naſchemu Bohu jara rady. Po cźěle — to chze prajicź: po pſchecźu ßwojeho cźěła — bych ju tu rady hiſchcźe dlěje wobkhował. Dokelž pak je wón ju precź wſał, ßo jemu dźakuju!“

Pſchi rowje wuſna Luther: „Je ſtawanje cźěła!“

Sso wot rowa domoj wrócźiwſchi rjekny wón: „Moja dźowka je nětko wobſtarana po cźěle a po duſchi. My kſcheſcźijenjo nimamy niczo ſkorźicź: My wěmy, ſo dyrbi to tak bycź! My ßmy dźě ßebi wěčneho žiwjenja wěſcźi!“ —

W nozy prjedy hacž Madleńka Lutherez 1542 wumrě, ßo jej macźeri dźijeſche: Ji bě, jako byſchtaj młodaj, rjanaj, pěknje wupyſchenaj pachołaj pſchiſchłoj a jeju dźowku chzyłoj na kwaß wjeſcź.

Naſajtra pſchińdźe ßwěrny pſchecźel Philipp Melanchthon a ßo macźeŕ woprascha, ſchto dźowczičźka cźini. Macź wupowěda jemu ßón. Melanchthon ßo ſtróži a je potom k druhim prajił: „Młodaj pachołaj ſtaj lubaj jandźelaj. Pſchińdźetaj a powjedźetaj knježnu do njebjeſkeho raja na wěrny kwaß.“

A tak ßo tež ßamßny dźeń ſta. —

Nichtó njepraj: „Ach, to je jenoź ßón!“ Bóh bě macźeri, kotraž dźowczičźku tak horzo lubowaſche, dał wohladacź, ſchtoź druſy njewidźachu, ſchtoź pak tu bě: Jandźelow, kiž běchu pósłani, pſchewodźecź njeßmjertnu duſchu do njebjeſkeho raja.

Tak je, hdyž ßo duſcha dźěli wot cźěła, pſchińdu ſ tamneho, ſ duchowneho raja po njeßmjertnu duſchu, a to tajzy ſ tamneho raja, kotrymž je duſcha mrějazeho najbóle podobna po ſnutſkownym ſmyßlenju, po duſchu, w kotrejž ßo ßwěcźi ßwětło evangelija a žiwjenja, jandźeljo a ſbóžne duſche ßwětła, po duſchu pak, w kotrejž je cźma, duſche a jandźeljo cźmy.

So bychmy ßo tež my pſchi rowach naſchich lubych, naſchich dźěcźi troſchtowacź móhli kaž Luther: „Ja ßym ßwjateho do njebjeß póßłał!“

Teſtamenty — ſawoſtajeńſtwa.

Jeſuß Khryſtuß dźeſche, ßo dźělo wot tych, kiž jeho běchu: „Mi je data wſchitka móz w njebjeßach a na ſemi. Tohodla dźicze a ſcźińcze wſchitkich cźłowjekow mojich wucźomnikow, jich kſchcźijo w mjenje toho Wótza a toho Ssyna a toho Sswjateho Ducha, a wucźcze jich dźerżecź wſchitko, ſchtoź ßym ja Wam pſchikaſał. A hlaj, ja ßym pola Waß wſchitke dny hacž do ſkónczenja ßwěta!“

Martraŕ Schcźěpan mrějo pod kamjenjemi ßwojich njepſchecźelow ſawoła: „Knjeże Jeſu, wſmi mojeho ducha horje. — Knjeże, njeſdźerž jim tón hrěch.“

Luther rjekny, na Sswjate Pißmo pokazujo: „O ſbóžny a ſaßo ſbóžny, haj ſbóžniſchi hacž ſbóžny a nihdy dowukhwalicź tón, kiž ma tutón pokład! Pſchetoź wón ma pokład, ale niz žadyn ſkoty a ßlěborny, ně, druhe, hinaſche, wyſche kubło! Pſchetoź wón ßłyſchi Boha je ßobu rěcźecź.“

A ſaßo je Luther prajił: „Njepſchidajmy tola, ſo ßo nam Biblija ſhubi. Cźitajmy pilnje w bohabojoſcźi a ßo modlo w njej a pſchipowědajmy ju! Pſchetoź hdyž tuta woſtanje, kcźěje wſcho, a hdyž ßo po njej cźini, je wſchudźom wſchitko dobre!“

Hindenburg, ßo dźělo wot němſkeho biſkopa: „Staracze ßo ſa to, ſo budźe němſkemu krajej Khryſtuß prědowany!“

Macź napiſa dźowzy, do Biblije, kotruž jej dari:

„Lube dźěcźo, wſmi knihe, kotrež dawam Tebi!
Skoź žiwjenje tu ſe wſchej mozu po nich ßebi.“

Półnoſchěry, ſtraſchnje ſranjeny, ſdychny: „Ja ßym ßo kóždy dźeń k Bohu modlił ßam ſa ßo a ſa towaŕſchow. Nětk póſcźele mi wón tole! Ale jeho wola ßo ſtań!“

Na row.

Sa dźěcźo.

Hdyž je dźěcźo najlubſche,
Kiž je ſtarſchich ſwjeßeliło,
Tuto cźaßne žiwjenje
Sahe ſaßo wopuſchcźiło,
Cźežko to je wutrobje;
Jeſuß pak ju ſpokoji.

Sa młodych.

Schtóž dźenß je ſtrowy, cźerwjeny,
Je jutſje khory, morjeny.
Budź ſtajnje k ßmjercźi hotowy,
Njech Ty też hiſchcźe młody ßy!

Móżeſch Ty měrnje wumrěcź?

Katolſki faraŕ Martin Boos wopyta ras ſtaru pobożnu žonu, kotrejež ßmjercź bě bliſko. Ju troſchtujo rjekny: „Wy wſchak móżecze w měrje wumrěcź!“

„Cźehodla?“ woprascha ßo wona jeho.

„Dokelž ſcźe we ßwojim žiwjenju tak pobožna była!“ bě wotmołwa fararja.

Tu ſawoła žona na njeho: „Wy ſcźe mi troſchtaŕ! Kak mohła ja w ßudźenju wobſtacź, hdyž dyrbiſch ſliczbowanje cźinicź wo kóždym njewužitnym ßłowje, kotrež ßy rěcźał? — Mat. 12, 36. — Ně, jenoź w dowěrje do ßwojeho Sbóžnika Jeſuſa Khryſtuſa móžu ja ſtroſchtna wumrěcź!“

Tuto ßłowo mrějazeje ſajědźe kaž błyſk do wutroby měſchnika, a tutón bu „prědaŕ prawdoſcźe, kotraž pſched Bohom płacźi“, njech měješche też njewuprajnje cźerpicź pod njepſchecźelſtwom a pſchecźěhanjom ßwojeje zyrkwje.

Nasche měschczańske prawo je w njebjeßach!

Hłóßz: Kak rjenje ßwěczi serniczka.

Kak wjeßełeho ducha mam,
Hdyž, Božo, hladam k njebjeßam,
Kiž nam ßu shotowane,
Hdźež ruka Twoja wótzowska
Sso snowych dźiwow pósnawa,
Kiž budźa wohladane!
Ty chzesch mje też k sbóžnym ßadźicź,
Daj ßo radźicź, so Cźi sahrak,
Wo Twoju ßo khwalbu starak!

Schto ßu te cżaßne wjeßela
Tym pornjo, kotrež wěcżnoscź ma,
Kiž horkach namakamy!
Ty kładźesch psched naß hižom jow
Drje dźiwy Twojich dobrotow,
So radoscź na nich mamy,
Ale dale tu ßo sporja
Wschelke horja pschipóßłane,
Tam pak wjazy njejßu żane.

Ssmjercź żana wjazy njeje tam,
Tam ßylsy s woczow strějesch ßam,
Tam wschitko budźe strowe!
Tam njeje wjazy wołanje,
Tam njejßu wjazy bolosćze! —
Ty cźinisch wschitko nowe,
Khryschcże! Sslyschcże: Cźwile żane
Namakane njebudźeja,
Hdźež psched Bohom sbóżni steja!

Ach, poßłuchajcże: Khwaleny
We ßwojej rjanej ßwjatnizy
Je nasch Bóh s jasykami!
Tu ßwěcźi kraßnoscź Knjesowa,
Niz wjazy jenoż nasdala,
Nad wschěmi njebjeßami;
Wón je, kiž dźe! Shromadźenym
Wumoženym troscht ßwój dawa,
Lubowacź jich njepschestawa!

Psched jeho khodźa wobliczom
S najnuternischim modlenjom
A hnadu jeho pija.
Jich měr jim nichtó njemoli,
Jich sbóżnoscź nichtón njestaji,
Tam rany seńske żija.
Derje, derje tam ßo maju
W Božim raju, luboscź sbóżna
Je jim horkach polnje móżna!

O, kajku ßyku wuhladasch!
Tych, kotrychž tudy wopłakasch,
Hlaj, namakam tam saßo!
Kiž Bóh bě swjasał s luboscźu,
Tych wjedźe wón tam hromadu.
Pschińdź bórsy, sbóżny cżaßo!
Nětk du, schto chzu tu na semi!
S jandźelemi żadam khodźicź
A ßo s nimi sbóżnje wodźicź.

Psched 20 lětami.

Psched 20 lětami pschikhadźachu nětko do domisny prěnje pólne listy a prěnje powěscze wo ßmjertnych woporach. Schtó njeby ßo toho dopomnik? Koho njeby to pschezo saßo snowa pschewsało?

Pólne listy, schtó je njeby dźenża hischcże khował, pschede wschěm pólne listy lubych padnjenych, kiž tam ßwěrni běchu hacź do krwawneje ßmjercże.

Chzemy tu hromadźe cźitacź, schtož jedyn s młodych rjekow, kotryž ßo wjazy domoj njewróczi, s pola pische, a to s Franzowskeje:

„Njedźelu rano je. Sady nascheho kubła sběha ßo dolina s płódnej łuku k wyschinje. A tuta wyschina khila ßo saßo na woběmaj stronomaj do doła. Tak nastanje dołczk. W tutym hromadźimy ßo k pólnej Božej ßłużbje. Pod ßamotnym schtomom městno sa duchowneho, s hałosami a s kwětkami wupyschene.

Ranje! Mi je tak lohko wokoło wutroby, hdyž na to myßlu. Żaneho wětsika! Njebjo tak módre, ßłónzo tak cżopłe a ßmějkate: „O ty módre, jaßne njebjo!“ A schkowronczki, kaž pola naß w domisnje, sanoschuja ßwój najrjeńschi rańschi a njedźelski kěrlusch ßwojemu stworicźelej!

Duchowny, hischcże młody, — offizěr po postawje a po stupje! Jemu ßo poradźi, so ßo kedźbliwoscź wot kraßneho ranja k njemu pschiwobrocźi. Wón předuje zyle jednorje, ale wubjernje wo Božim wustajenju woprowanja. My spěwamy k tomu někotre schutczki s kěrluscha: „O hłowa krwawnje sbita.“ —

Pomałku a samyßleni ßo roseńdźemy. To njeje ßapaze sahorjenje, to je kaž hdyž pola naß doma burjo njedźelu rosmyßlił wote mische domoj du, s hłowu „haj, haj!“ nygajo, so bychu zyły tydźeń sa płuhom rospominali myßle ßwojeho duchowneho. Cźichi, dobry to wußyw . . .

Ssamlutki ßym tu na polu. Pschezo saßo khwataja myßle do domisny, do sańdźeneho cżaßa a do pschichoda. A pschitomny cżaß? Ow, tukhiwlu kak kraßnje, tu ßamlutki bycź! Kaž ty, mój luby mały bratsje, kiž ty w Ruskej pschi ßwojej maschinskej tšělbje symu mrějesch! Haj, kaž we wschěm, tak srosumimoj ßo też, hdyž ßamaj lutkaj ßmój . . .

Stare praschenja, stara njejaßnoscź, stare wojowanje! Nětkole masch khwile, ßo pruhowacź, a ßwoje stejnischcźo k Bohu. Někotremużkuli je ßo tuto rosjaßniło. Mi bu wschitko tole hischcże bóle njejaßne. Hischcże wjetsche praschеńske snamjeschka! Cżehodła to wscho? Kak je to móżno? Praschenje to w kole a żaneje wotmołwy! Pola jich najwjazy towaŕschow żane srosumjenje! Hewak tola towaŕstwo wscho dokonja! — Ow, towaŕstwo! Wam doma ßo ani njewusdanje, kak rjane, kak wulke, kak kraßne to, schtož ßo sa ßłowcźkom „towaŕstwo“ khowa! A też tu kaž w garnisonje hnujaza dźakownoscź tych, kiž ßebi njewěděa pomhacź a kotrychž maja husto k norje, — wóczko tak polne dźaka!

Wonkach poczina syma bycź. Du do ßwojeho stana. Rospominam, schto je wulki ethiski problem wójny. Doma ßu přědarjo s nim prjedy hotowi, nam tu wostanje wójna cżeżke praschenje ßwědomja. We wojowanju saczěri sahorjenoscź a wola, ßo schkitacź, wschitko druhe, ale hdyž masch pokoj abo hdyž w hrjebi stejisch, je to hinak . . .

Tam w bukach wołaja ßmjertne ptaczki. Hischcże ras wutšěli artillerija. Na to wschitko směrom. Du pomałku ßo lehnycź.“

W dalschim hischcże pische tutón rjek mjes druhim:

„Bywasch khutnischi a bóle samyßleny tu, hdźeż lute ſtrachi a lute ſamołwjenje. Ja njewěrju, ſo budźe mi po wójnje hiſchcźe mózno, tydźeń abo poł jenoż wokoło dundacź. Bu mi tola tak jaßne, kelko dźěła ßym ſkomdźił, kelko dźěła ßam na ßebi, kelko dźěła w ßłużbje lubeho němſkeho luda. Daj ßebi khutne pominanje w tutym cźaßu prajicź: Wutrjebaj tutu khwilu, kotraż je cźi data, płódne dźěło wukonjecź ßam na ßebi. My ßmy młodźi a mamy telko, telko ßami na ßebi dźěłacź. Wjeßele dźěłacź a ßo prózowacź — potom masch też prawo na wjeßelu ſabawu a na wjeßele wužiwanje žiwjenja.“

Měcź w Sserbach poßledni chzu dom . . .

Hdyž blědnje, žołtnje, ſerſawi
A k ſemi liſcźo popaduje,
Mi w myßlach boloſcź ſakrwawi,
A woko mutne ſaßyłſuje.

Hdyž horka cźahnu mrócźele,
A ptacźata ßo ſ nimi wjeſu,
Ja poßpěchuju krocźele,
A pytam drohowanja mjeſu.

Hdyž kwětka ſ mróſom tſchepota
A ſ cźichej ßyłſu hłójcźku khila,
Mi w myßlach ßebi ſchepota:
„Hdy ſ mróſom pſchińdźe moja khwila? —“

Njech ſ ranjom pſchińdźe, ſ wjecźorom,
Njech pſchińdźe ſe ßněhom, njech ſ róžu,
Měcź w Sserbach poßledni chzu dom;
Spacź ſ měrom w Sserbach jeno móžu.

Jakub Bart-Cźiſchinſki.

Praſcheni a wotmołwjeni.

Schwabſkeho fararja Flatticha woprascha ßo ras někajki general: „Knjes fararjo, móże Wón mi něſchto wěſteho wo njebjeßach prajicź?“

„Wěſcźe“, wotmołwi Flattich.

„A ſchto by to było?“ chzyſche general wědźecź.

„Wěri knjes general, ſo wón też hiſchcźe w njebjeßach general budźe?“

„Ně“, wotmołwi general.

„Nó, tuž Wón doſcź wě!“ bě fararjowa wotmołwa. —

Wožebna knjeni rjekny ras k ßławnemu Bongelej: „Ja ßłyſchu, ſo ſcźe proſeta. Prajcźe mi: Ssu w njebjeßach ſa cźłowjekow wyſchſichich ſchtantow wožebite měſtna?“

„Haj“, wotmołwi Bongel, „ale tute ßu jara próſchne, kaž to pola Mateja 19, 24 a pola Pawoła 1. Kor. 1, 26 ſhonicźe!“ —

A ſchto prajitaj tutaj?

Sa ſtarych.

Budź witany mi, domje njebjeſki!
Nětk wrota wotewrjej!
Kak dołho běch ja ſtyſkny po tebi!
Kak ßym ja žadał ßej,
So bych mohł kniczomnoſcźi
A wſchitkej ſkóſcźi wuńcź
A k Božej wjeßeloſcźi
Do ßwojoh' herbſtwa dóńcź!

Pſchißłowa a prajenja.

Hdyž je ßo cźłowjek narodźił, ſapocźnje mrěcź —
Kóždy porod je pſchiſſewjenje pohrjeba. —
Nichtó njerži pſched ßmjercźu tak jara, kaž mammonſkt duch. —
Njebocźiczki ßo bórſy ſ pomjatka ſhubi. —
Njeboh ſtarſchi ſa naß morwi njejßu. —
Kóždy ßmjertny ſwón nam ßobu wo naſchej ßmjercźi ſpěwa. —
Kotry dar Boži je wyſche ſbóžneje ßmjercźe?!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Boži dom k wopomnjecźu Hindenburga chzeja w Sjednocźenych Statach Ameriki twaricź. W měſcźe Newark je ßo woßada Sswj. Jana, kotraż móżeſche pſched lětom ßwoje ſtołětne wobſtacźe wopominacź, ſa tuto woßebite wopominanje Hindenburga roßbudźiła.

„Lutherowu zyrkej“ chzeja w katolſkim biſkopſkim měſcźe Fulda twaricź a ſ tym wopominacź Luthera, kotryž je nam ſe ßwojim žiwjenjom a wumrěcźom ßwědk evangelſkeje wěry, kotryž je nam ſ pſchełożenej a ludu dowěrjenej Bibliju dał grat a bróń a ſchkit ſa žiwjenje a wumrěcźe. Tutón Boži dom budźe nětk hižo druhi Boži dom ſa Evangelſkich w Fuldźe.

Na puć.

„Luba dźowka, Ty masch hiſchcźe Wótza w njebjeßach, k tutomu poćźehnjeſch!“

Luther ke khorej Leńzy.

„Luba Leńka, kak derje je ßo Cźi ſtało!“

Luther pſchi kaſchcźu Leńki.

„My kſcheſcźijenjo ßmy dźě ßebi wěcźneho žiwjenja wěſcźi!“

Luther po połhowanju Leńki.

Pomhaj Bóh!

Naſche łopjeno pſchińdźe dźenża wožebje ſhotowjene do ßerbſkich domow a woßadow a pſchińdźe do wjele ßwójbow, do kotrychž hacź dotal njemóżeſche pſchikhadźecź, dokelž jo ſe ſkaſanku njeběchu ſa kóždu njedźelu pſcheproßyli. Naſche łopjeńko chze wſchěch nutrnje poſtrowicź: „Pomhaj Bóh“, a chze pſchede wſchěm tym, kiž żaruja, prajicź: „Pomhaj Bóh. Bóh Waß troſchtuj ſ tym měrom, kotryž je wjetſche dyžli wſchitkón cźłowſki roſum, ſ tym měrom, w kotrymž ßo cźłowſka wutroba wjazy njeſtróża a njeboji.“

Naſche łopjeno ma pak też próſtwu, a to tu: ſo ßměło hnydom abo ſ nowym lětom też do tych domow kóždu njedźelu pſchikhadźecź, do kotrychž to hiſchcźe njeßmě. To rěka: ſkaſajcźe ßebi łopjeńko pola ßwojeho fararja abo pola pósta abo hdźeż macźe hewak ſkładnoſcź. Sa Sakſku ßměmy ſdźělicź, ſo je naſche łopjeńko ſ runym prawom pſchipóſnate pódla němſkeho woßadneho łopjena.

Sdobom wono proßy wo ßobudźěło, wo dopißowanje ſ woßadow, wo pſchecźa a wo poroki, hdyž tu tajke ßu, a niz mjenje wo to, ſo bychu ßo wſchitzy poſtarali wo to, ſo by cźitarjow wjazy a wjazy było. Potom by też ras mózno było, w kóždym měßazu ſnajmjeńſcha ras 8ſtronſke cźißko wudacź. Tuž tak: Pomaj Bóh!

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje předarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźětnje 108 pjenježkow

Cžišło 48

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swèrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 2. dezembra 1934 Bautzen

1. njedźela adventa.

Luk. 19, 1—10.

Kak powitam ja tebje, mój Jesu najlubschi!
Kak sapomnju ja žebje, cże dźeržu w wutrobje?
Mój Jesu, žwěcź mi s hnadu, so ja cże lubo mam;
Mój Jesu, daj mi radu, so tebi khwalbu dam!

Stary khěžor wopytasche ras do žwojeje žmjercze w lěcze 1887 w Pommerskej žwoje wójsko. Wschudźom, hdźež pschińdże, bu s zyłej wutrobu a s wulkim wješelom powitany a je wšow khwatachu ludźo do městow, so bychu žwojeho khěžora widźeli. Dha stejesche tež na torhoschczu macź, měješche dźěczo žobu a dokelž tak niczo widźecź njemóžesche, wosmje žwoje dźěczo na ruku horje. Bórsy dźěsche psches ludźi wulke hibanje, wyskanje žo sapocza, a wschitzy hurakachu. Dha žo prasscha dźěczo macź: schto dyrbju pak ja cžinicź, hdyž nětko khěžor pschińdże? Macź wotmolwjesche: Pohladaj na njeho a njesapomń jeho ženje!

Advent tu je. Khěžor wschěch khěžorow pschińdże, wón chze k nam sacźahnycź; schto mamy cžinicź? Pohladaj na njeho a njesapomń jeho ženje! Jenož niz tak cžinicź, kaž njeby stary advent nam niczo wjazy prajicź měł, kaž by hodowny žwjedźeń, a kelko jich tak žebi myšli, jenož hischcze nješchto sa nasche dźěczi był. Dorosczeni skónczńje žebi zyły žwjedźeń wobhladaju, a potom wscho sapomnja.

Muž, wo kotrymž tekst powjeda, wón rěkasche Zacheus, je hinajscheje myšle, jako Jesuš nimo cžehnje. Wjele je wěscze wo nim žłyschał, wjele, schtož je wutrobu hłuboko sapschimnyło; nětko ma jenož jene žedźenje, wón chze Jesuša wohladacź. Wón žebi praji, dyrbju nješchto měcź, schtož móže mi jenož Jesuša dacź; hdyž njemóžu to dostacź, wostanu najkhudschi we wschěm mojim bohatstwje. A nětko hladaj jenož w naschim sczenju, schto tutón Zacheus wscho spyta, so by Jesuša widźał. Wěscze žu jeho hižo prjedy hanili, žu jemu wscho móžne do pucza położili, dokelž tajki złonik, a wón bě hischcze wyschschi złonikow, sazpjeny wot wschěch cžłowjekow bě. To je jemu wscho jene, wschitke sadźěwki dyrbi wón pschewinycź, njech to płacźi, schtož tež chze. Nětko, jako Jesuš pschińdże, běžesche kaž hólz prjedy a lězesche na lěžny figowy schtom, kiž pschi pucźu stejesche a hdźež dyrbjesche Jesuš nimo pschińcź.

Wón žadasche žebi Jesuša wohladacź, schtó by wón był, a njemóžesche psched ludom. Kak husto wospjetuje žo tuta podawišna tež w naschich dnjach. A pruhuj žo na prěnim advencze, hacź njeślyschesch žnadź runje ty tež k tym, kiž psched ludom Jesuša wohladacź njemóža. My nimamy doscź khrobłoscze, Jesuša psched druhimi wusnacź, my kschescźijenjo žo bojimy, hdyž naš hanja, hdyž hroža, my njechamy sa Jesuša niczo dacź. Kak je runje w tutym nastupanju nascha młodźina, kiž chze hewak tajka žylna bycź, tak bojasliwa! Najprjedy je žwoje žerbstwo dała a wopuschczika, dokelž žo bojesche, druhi móža ju hanicź, nětko budże skónczńje hischcze Jesuša woprowacź, pschetož hdże hólzy a holzy, młodźi mužojo a knjeżny, kiž khroblosću maja, prajicź, njedźela je teho Knjesa, kiž wusnaju, ja žo njehańbuju teho evangeliona wo Khrystušu, ja dźeržu, schtož žu moji Wótzojo sa žwjate měli, ja kotrež žu woni wscho dali, a schtož žym tež ja žlubik we konfirmaziji! A schtož młodym płacźi, płacźi, — žo wě, tež starym, my dyrbimy žwět skónczńje ras wotstronicź, hdyž dyrbi k advencze pschińcź. Advent rěka pschikhad teho Knjesa, Jesuš chze žo tebi bližecź, wón steji psched durjemi a klapa.

Tam w Jericho, w hodźinje, wo kotrejž tekst powjeda, žu tawšynty Knjesa widźeli, a tola, jenož jedyn widźi jeho prawje, jenož sa jeneho budże s adventom, a to je Zacheus. My žłyschimy: A jako Jesuš tam pschińdże, pohlada wón horje a pytnu jeho a dźesche k njemu: Zacheo, lěs rucze dale; pschetož

ja mam dźenża w twojim domje wostacź. — Tu ma kóždy žłowčźko žwoju wulku ważnosćź, ale ja měnju, něschto dwoje dyrbi naš we woženbitym waschnju sapschimnyćź, to je to „dźenża“ a to „rucže“. Je temu tak, a my chzemy žebi to woženbje hłuboko do wutroby pišacź, kaž móžemy we wokomiku wěčźnosćź shubićź, — kak husto to žo stanje —, tak móžemy w jenym wokomiku też wěčźnosćź dobycź, hdyž też runje to žo Bohužel jara rědko stanje.

Advent tu je! Jesuš chze pschińćź, chzesch jeho tak saž, jako stary, symny čłowjek nimo cźahnyćź dacź? Njeczin s teho dźenża pschezo saž to jutsje, ně, dźenża na prěnim advencże chze tebje a twój dom žebi dobycź a žwjeczicź, pschemyžl žebi tola, ży žmjertnu njedźelu žwjecził. Pschichodne lěto žwjeczisch ju žnadź wonkach na pohrjebnischczu. A schto potom, hdyž Jesuža nimasch, haj, schto potom? Dha nimasch nětko žaneho wotmolwjenja; a dźenża to hischcże dźe, ale we wěčźnosćźi dyrbisch žebi a Bohu wotmolwjenje dacź. Tekst powjeda nam dale: A wón slěje rucže dele a wša jeho s wježelom horje. Jako woni to widźichu, morkotachu wschitzy, so pola hrěschnika na hospodu sańdże. Zacheus pak dźesche pschistupiwschi k temu Knjesej: hlaj, Knježe, połojzu žwojeho kubła dam ja khudym; a žym-li někoho sjebał, dam jo schtyri króćź saž. — Je tola hnujaze! Kak bě tutón muž hacź dotal wot pjenjes swjasany; to je jemu, temu wyschschemu złonikow wscho było, a kak hłuboko je jeho wobroczenje schło, so žo wot tuteje sataniskeje mozy na jeho wutrobu, kiž je hacź dotal knježała, dźěli. Wón žo njekhwali skutkow, kiž w sańdźenosćźi leža, ně, wón žlubi pschichodne skutki, wón žlubi Jesušej, wot nětka budu wschón druhi čłowjek, to stare je žo minyło, hlaj, wscho jo žo nowe sčziniło, ty ży moja móz. Wón spóznaje psched žobu lubeho Sbóžnika, ale sdobom žwjateho Boha, kiž hrěch hidźi a na druhej stronje spóznaje žebje žameho jako cźežkeho hrěchnika, kiž Sbóžnika a wumóžnika wot wschěch hrěchow trjeba. A to je, schtož też my wschitzy trjebamy. Kak mało jich, kiž woprawdże s hrěchami khutnje wosmje, kak mało jich, kiž žo na wulkeho, žwjateho Boha, kiž hrěch hidźi, dopomni. A kaž tamny złonik ma kóždy woženbity hrěch, kiž jeho wobknježi. Zacheus je pjenjesy luboważ a žo wot nich wobknježicź dał, schto je hrěch, kiž tebje wobknježi? A hakle potom, hdyž ży jón prawje spóznał, hdyž žebi, tutón hrěch spóznajo, prajisch, wot nětka njeżmě tutón hrěch wjazy wobknježaza móz mojeho žiwjenja bycź, ja praju, hakle potom budże w prawej myžli w tebi advent. Jesuš chze k tebi pschińćź, chze do twojeje dusche, do twojeho doma sacźahnyćź!

Advent tu je. Je wjeżoły, žbóžny cźaž, kiž nam wo wumóžniku powjeda. Advent je pak sdobom khutny, pokutny cźaž. Dźi do žo, wumyj hrěchi s wutroby won, so je też ruma dosćź w twojej wutrobje sa Jesuža a so njerěka też pola tebje, kaž na prěnim hodownym žwjedźenju, woni njemějachu žaneho ruma w tej hospodże. Najprjedy nowe žiwjenje, potom zyłe žbože! Najprjedy adventske pschihotowanje, potom hodowne wjeżele. Bóh dał to tebi w žwojej bohatej hnadże, a nowe zyrkwine lěto budże sa tebje žohnowane lěto. Hamjeń.

Advent.

Hłóž: Jedyn je s kralom, njech wschitko tu leži.

Wěrjazy! Spěwajcże Bohu cźesćź w žwěcże,
Spěwajcże s wutrobu, wjeżelmy žo!
W bydłach tych bohatych, — w khudobnej hěcże
Njebjeske žwětło chze rosžwětlicź wscho.
Rosžwětlicź dajcże žo, dusche wy cźěmne,
Sbóžnik trosćht njeże nam wutroby srudne!

Do žwěta pschischło je žwětło nam drohe!
Kraleśtwo žwoje Bóh twaricź chze žam,
Sczinicź naš wschitkich chze sa dźěrźi žwoje!
Ssyna Wótz žwojeho darik je nam!
Witajmy radośtnje naścheho krala!
Cźłowjekam s pucza Bóh sahubu wala!

Sswjecźene, cźesćźene Boże budź mjeno!
Wótzowa luboscź je sjewika žo!
Sbóžnika póžła nam! Psches njeho jeno
Sbóžni žu wěrjazy, maja w nim wscho.
Wulku je dobrotu cźinił Bóh ludźom;
Khwalena hnada budź Boża tu wschudźom!

Dźěcźi my nětko žmy s Bożeje hnady,
Herbojo Boži a Khrystužowi!
Wschitkim, kiž prosćha, Knjes pomha tak rady,
Sswětło nam krażne je, hdyž žo tu cźini! —
Sbóžnika mamy, o dźerźmy žo Jeho!
Jesu, naš wumoż wot wschitkeho śleho.

Jesuš je s kralom! Cźesćź Jemu wscha žłuscha!
Njebjeski Wótz nasch dał Jeho nam je.
Wschitko je nasche, nětk wjeżel žo dusha!
Ziwjenje wěcźne dacź wěrjazym chze.
Sbóžne nam hody daj, Sbóžniko drohi,
Khwalbu, cźesćź, dźak nětk Cźi dawaju twoji.

Spěwajmy s wutrobu khwalbu, cźesćź Bohu!
Ssmilnosćź a dobroty dostali žmy.
Stworicź nam Božo chzył wutrobu nowu.
W Ssynu we žwojim Ty Wócźez nasch žy.
Poškuchacź chzemy my twojemu žłowu;
Wěrjazy wschitzy žo dźakujcże Bohu!

Khwalena wěcźnje budź Wótzowa hnada!
Wěrjazy, wyskajcże, wjeżelcże žo!
W Khrystužu na naš Bóh lubje tak hlada!
Wótz haj nasch njebjeski dawa nam wscho!
Kajka to hnada a žmilnosćź je Boża!
Khwalena skała budź nascheho sboża! J. W.

Nowe zyrkwine lěto — nowe tekšty sa prědowanja.

Nowe zyrkwine lěto žměmy dźenża s Bożej pomozu nastupicź. Hacź žem je nam Bóh pomhał, Bóh pomha hischcże a Bóh budże też dale pomhacź, njech bědy a wojowanja, nuzy a cźeže hischcże wjetsche! Budźmy my jenož cźi, kiž chzeja a proscha, so Bóh pomha, a kiž žu po tym žiwi se žłowom a se skutkom, s myžlu a s wutrobu, so budźemy hódni namakani Bożeje pomozy! T. r. budźmy wěrni a žwěrni kschesćźijenjo, kotrymž Jesuš Khrystuš jenicźki jene a wscho, schtož nuzne sa žiwjenje a sa wumrěcże, a tak sa nowe lěto!

Sa tuto nowe zyrkwine lěto pscheje nasche łopjeno wschitkim žwojim cźitarkam a cźitarjam Boże žohnowanje a też to, so bychmy my wschitzy shromadnje pytali tuto žohnowanje a wo njo prožyli a wo njo dobroproschenje cźinili sa žwoju evangelsku zyrkej a sa žwoju woždu, sa žwój zyły lud a kraj

a niz mjenje jedyn ſa druheho! My budźemy jo wſchitzy jara nuſnje trjebacź, a běda, hdyž budźemy bjes njeho! Tuž modlmy ſo duzy do noweho lěta zyrkwineho a duzy pſches njo a cźińmy dobroproſchenje we wſchej ſwěrje a wěrje a pytajmy w Bibliji a budźmy ſwěrni a nutrni hoſcźo pſchi Božim bliźe! Wono mohło lohzy pſchepoſźe bycź — a my winowacźi! —

Sa nowe zyrkwine lěto je ſakſka krajna zyrkej poſtajiła nowy rynk tekſtow ſa prědowanja. Tute ſaſtupja ſa tſecźi rynk dotalnych perikopow a ſu drje ſapoczatk pſchetworjenja zynkych perikopow, woſebje 3. a 4. rynka. Nowy proſeſor Lipſcźanſkeje univerſity, dr. Dörne, kiž hacź pſched krótkim theologiſki ſeminar w Lückendorfu wjedźeſche, je je wobdźěłał. Wón je woſebje na to dźiwał, ſo bychu mohłe rjane a bohate ſłowa Biblije, kotrež hiſchcźe w porjadnych tekſtach njeběchu, huſcźiſcho a porjadnje k woſadnym rěcźecź.

Sa 1. advent je nětk poſtajene: Luk. 19, 1—10; ſa 2. advent: Mat. 3, 1—12; ſa 3. advent: Mat. 13, 16, 17 a ſa 4. advent: Luk. 1, 26—38.

Tuž njech rěcźa tute tekſty k woſadam a ludu! A my budźmy wſchitzy nutrni poſłucharjo a cźitarjo a — a to je to roſſudne: cźinjerjo! Ale ſnutſkowni, wěrni, ſprawni cźinjerjo! Schto pomha mjeno, ſchto pomha hordźenje ſ mjenom „kſchesćijan“ a ſe ſamoprawdoſcźu! Niczo! Haj, ſchkodźi, tama, dokelž hrěch! Tuž budźmy cźinjerjo a niz jeno poſłucharjo, ſo ſo njebychmy ſjebali!

A tak: Pomhaj Bóh Wam do noweho lěta zyrkwineho a w nim.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

Pſchipomnjenje: Cźišło ſmjertneje njedźele bě ſajimazu rosprawu ſ Nürnberga pſchetorhnyło.

Dźenſ powěda nam dopiſowarka dale.

„Sbožownemu njebije žana hodźina!“ je jene němſke pſchiſłowo. Tak ſo tež mi tu ſeńdźe w zyrkwi. Njewědźach dozyła, kak daloko je cźaſ! Njeběch na cźaſnik pohladała, hdyž tu ſaſtupich. Połodnjo je nimo, mje mój żołdk pſchezo ſaſo dopominaſche. Ssnano hodźinu běch tu w Božim domje a běch hakle wjetſchu połojzu pſcheſchła. Nětk mějach pſched ſobu dołhu ſcźěnu a jedyn woltark pſchi druhim. Prěni bě ſwjateho Janowy woltark; na nim poſłednja wjecźer ſ paleneje liny ſhotowjena ſ lěta 1420. Wyſche njeho je kaſchcź ſ koſcźemi nětotrych Sswjatych. Dale tutoho je mały woltark ſ lěta 1483; woſrjedźa ſu Marija, Bartholomäus a Barbara, w ſadku pod módrym njebjom ſtare měſto Nürnberg; na wolijowym wobraſu na woltarkowych kſchidłach (to ſu kaž wocźinjene woknowe wokeńzy) Jakub a Helena. Pſchi tutym Deokaruſowy woltar. Na nim ſlěborny kaſchcź, 1437 wot bohateho knjeſa zyrkwi darjeny; we nim khowachu ſo koſcźe ſwjateho Deokaruža. Tutón bě Abt jeneho klóſchtra w cźaſu Korle Wulkeho a běſche jeho ſpowjedny wótz. 1845 dowjeſechu tute koſcźe do měſtacźka Eichſtädt. Widźimy tu wuměſki: Jeſuſa a Dekaruža mjes wucźomnikami. Na kſchidłach wohladaſch podeńdźenja ſ Jeſuſoweho žiwjenja a legendu wo Deokaruſu. Tudy wjedu durje do kapalnje, kiž bu natwarjena 1467 a 1468. S boka je kſchižowany Sbóžnik, ſ drjewa wuměſany (1500), a pſchi ſtokpje wobras: Hana a Marija ſ Jeſuſdźěcźatkom. Wyſche kapalnje wſchelake drjewjane poſtawy a wobras: Jeſuſowe k njebju ſtpicźe. Pſchińdźech do kſchcźeńſkeje kapałki, we njej ſteji Rochuſowy woltar, 1485 hacź 1490. Na nim drjewjanej poſtawje: Sswj. Rochus (Peſtheiliger) pokaſuje jandźelej ſwoje błuſny. Wyſche njeju ſwj. Sebaſtian. Na kſchidłach kraſne wobraſy: Legenda wo Rochu a Sebaſtianu. Tu wiſatej tež dwaj kraſnej wobraſaj: Martra ſwj. Kiliana a jeho pſchiwiſowarjow a Marija, Katharina a Barbara. Dale bě tam kapała mjenowana. Portalkapelle; k lěwizy widźiſch ſmjercź ſwjateje Beatrizy a kſchižowaneho Sbóžnika (1360). Dalſchi woltark je Haniny woltark; na nim Hana a Marija ſ Jeſuſdźěcźatkom a wyſche ſwjecźi: Heinrich, Hana a Ottilia, ſu to rjenje a bohacźe poſłocźane drjewowe poſtawy. Na kſchidłach wobraſy wſchelakich ſwjatych a ſwójba Hans Mayer, kotraž je woltark 1510 zyrkwi dariła; na ſcźěnje wobras: Sswjecźi Lorenz, Kunigunda a Heinrich poručeja na kolenach kleczazeho fararja (Konrad Ehrnheim † 1438) Sbóžnikej. Wulkotne a khutne to! Scźěhuje Marcźiny woltark; na nim drjewjane poſtawy: Marja Madlena, Martha, Matej a jedyn biſkop a tohorunja ſ drjewa: Jeſuſ pokaſuje Mariju Janej ſwoje błuſny. W dalſchej małej kapałzy je pomnik ſa we ſwětowej wójnje padnjenych evangelſkich lutherſkich duchownych bayerſkeje krajneje zyrkwje. Tu wiſatej tež dwaj wolijowej wobraſaj; wobaj woſnamjenjetaj toſame: Ssmjercź ſwjateje Marije, jenož je kóždy wot druheho miſchtra. Poſłednje na tutej ſcźěnje je: Wulkich myſchi ſkhodźeńk. Po nim dóńdźech ſnano 10 ſkhodźeńkow na wulki ſchtyrirózkaty kamjeń, na nim je wubita wulka myſch, kiž mjaſo wjeſe. Legenda powjeda: Tu ſu mnicha amurjowali a wulka myſch je jemu po tutym ſkhodźe jěſcź noſoyła.

Tak běch po ſcźěnach wokoło; poſtydnych ſo do ławki; tu a tam we ławkach ſedźachu brunokoſchlaki cźicho a nutrnje. Pſchi mni ſedźeſche jara tołſta žónſka w ſrjedźnych lětach. „Wy tak ſ lohka běhacźe!“ wona na mnje ſarěcźa.

„Ta cźini, ſo ſym dźenſa hakle jenož ſnědała!“ jej wotmołwich.

„Je tola hižo 3 hodźin!“ mi wona ſnapſchecźiwi. „Ja mam tu tſi wulke kruſchwy; te ſu mi jenož cźeźke; chzecźe ſnadź je? (Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Poſwjecźenje Njeſwacźidłſkeje zyrkwje.

Njedźelu, 18. oktobra mózachmy dźakowano Bohu, ſwój Boži dom poſwjecźicź. Dołho doſcź ſmy dyrbjeli na tónle dźeń cźakacź. Snajmjeńſcha pjecź njedźel prjedy móhło tele dźěło dokonjane bycź, hdyž njeby ſadźěwkow telko było, kiž njetrjebachu bycź. Sa to pak ſmy Boži dom doſtali, na kotrymž kóždy ſwoje wjeſele ma. Hornjej łubi kaž tež pſchitwarki, kiž zyku zyrkej ſacźmiwachu, ſu ſo woſtroniłe, tehorunja ławki wokoło woltarja, tak ſo je tam nětk wjazy ruma. Wſchě druhe ławki ſu ſo k ſedźenju khmańſche ſcźiniłe, a ſtara, wot Jakuba darjena klětka ſwětliſchu draſtu doſta. Tu tež doſtachu běrgle, kiž buchu pſchi tym powjetſchene. Na wjelbach wyſche woltarja pod kalkom namakane ſtare wobraſy ſe 17. lětſtotka buchu wuporjedźene a ſu nětk rjana pycha naſcheje zyrkwje, kaž tež zyła cźrjóda ſtarych wurjebanych rownych kamjenjow, kiž ſu ſo w ſemi namakałe a nětk wokoło woltarja ſteja. Nowe wobſwětlenje wjecźor wſchemu dawa w kraſnym błyſchcźu ſybolicź. Wěža a zyrkej ſ nowej tſěchu buſchtej wonkach a nutſkach wobarbjenej — wſcho bu ſ wulkimi woporami ponowjene. Běſche pak tež cźaſ. Murje běchu tu a tam puknjene, rjady na wjerchu ſdźěła ſhnite, a ſtrach bě wulki, ſo jedyn dźeń ſo wſchitko ſeſypa. Wſchak hižom wyſchnoſcź na to myſleſche, nam Boži dom ſawrjez. Cźim

wjetſcha bě tehodla wjeßełoſcź, jako bě wſchitko bjes njeſboża dotwarjene a my mózachmy ſaßo po wſchěch kemſchach na nowym a ſtarym hrodźe do lubeho Bożeho doma ſacźahnycź. Dop. w 10 hodź. wſcho, towarſtwa ſ khorhojemi a woßadni, Sserbja a Němzy w jenej myßli ſjednoczeni, do cźaha ßo ſeſtupa. Najprjedy poſawnowy khór, potom młoda Sserbowka ſ kluczom, ſuperintendenta Berg ſ wyſchſchim zyrkwinym radźiczelom Thomaßom a woßadny farař Kapleř, architekta Hajna-Franka, patron a zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo na cźole, cźahnychmy ſpěwajo k Bożemu domej, hdźež architekta ſ krótkim ßłowom ſuperintendentej klucz pſchepoda a tón nowe hłowne durje wottamkny. Jako bě woßada ßwój Boži dom hacź na poßlednje měſtno napjelniła, ſapoczachu prěni ras bergle ſchumicź. Superintendenta poßwjeczi ſ krótkej rěczu ponowjenu zyrkej, a móznje ſ dźakneje wutroby wſchěch ſaklincza: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi!“ Nětk ßo ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſapocza. Woßadny farař ſaſpěwa liturgiju a pſchecźita Boże ßłowo. Po kěrluſchu: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam“, mějeſche ſuperintendenta ßwjedźeńſke prědowanje wo ßłowje 86. pſalma: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a to měſto, hdźež twoja cźeſcź bydli“. Podźakowaſche ßo woßadnemu fararjej ſa jeho wulke dźěło a napominaſche woßadu, ſo by nětk ßwój dźak jemu ſ tym wopokaſała, ſo pilnje ßwój Boži dom wopyta. Jenoż tu nadeńdźemy Boha. Pſchiroda je jenoż jeho ſwonkowna draſta a njemóże cźi we wuſkoſcźach žiwjenja niczo pomhacź. Do prědowanja mužiki khór nam němſzy ſaſpěwa, po prědowanju dźěcźi ßerbſzy ſanoſchowachu: „Rad Boha khwal!“ Po tym, ſo bě nětk ßerbſka woßada ßwój kěrluſch wuſpěwała, ßo woßadny farař na ßerbſku woßadu wobrocźi a jej pſchiwoła: Dołho ßmy wſchitzy na tónle dźeń cźakali. Nětk móżemy prajicź: Ssmy dotwarili! Njechamy cźłowjekow khwalicź, ale cźinicź, kaž ßu naſchi Wótzojo dźerżeli a na wjelb napiſali: „Gloria deo in excelſis!“ tak tež prajimy: „Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Huſto je ßo Njeßwacźidlſki Boži dom pſchetwarił a wutwarił wot tamneho dnja, jako ßo tu wot Hodźija ßem prěnja kapałka ſałoži, a kóżdy ras bě to naſchim wótzam dźeń najwjetſcheje wjeßełoſcźe. Hdyž pak tež dźenża ſ dźakom prajimy: Ssmy dotwarili! mamy ßej tola, duchowny woßadnym a woßadni duchownemu, pſchiwołacź: Twarjenje ßo dźenża ſapocźnje. Wulki dźiw, kiž je Wſchehomózny nad nami ſcźinił, ßej ża da, ſo tež ßerbſki lud ßo ſaßo wrócźi k bohabojoſcźi a k cźeſtnemu waſchnju ßwojich wótzow. K temu chze jeho zyrkej jemu dopomhacź. Pſchi wocźehnjenju naſchich dźěcźi, mjes młodźinu, w naſchich mandźelſtwach, ßwjaty dźeń a dźěławy njech płacźi: „Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Njeßměmy wuſtacź! Wſchitzy mamy pſchi tym ßobu twaricź. Dotalne dźěło wrócźo do Bożeju rukow położimy. Dźenź ſapocźmy dale twaricź! Heßło pak njech woſtanje to ßamßne, pod kotrymž ßmy hacź dotal twarili: „Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Knjeni Lehmankowa nam ſanoſchowaſche ßerbſki ſpěw. Woßada na to: „Wſchak, Knjeże, Ty ßam naſch Bóh ßy, my ßo na Tebje ſpuſchcźamy“. Kn. Hajno-Frankowa nam němſzy „Wótcże naſch“ ſaſpěwa, a poßlednja ſchtucźka Lutheroweho kěrluſcha: „Nam ßłowo dyrbja woſtajicź“, wot Sserbow a Němzow hromadźe wuſpěwana, ßwjatocźnoſcź ſkónczi. Popołdnju pſchezo ſaßo nowe cźrjódy ßej ßwój Boži dom drobnje wobhładowachu, a kóżdy tónle derje radźeny ſkutk khwaleſche. Nětk ma Njeßwacźidlſka woßada ßwój rjany Boži dom ſaßo. Tónle dom njech woßadźe żórko żohnowanje je!

Zyrkej a ſtat.

Sa **Ssowjetruſku,** t. r. ſa tych, kiž w Ssowjetruſkej ſ duſchu a ſ cźełom hłodu mrěja, proßy metropolit Antonius. Sswět tola na tutych tak jara lohzy ſabudźe! Sdobom proßy wo pomoz ſa orhodoxnu zyrkej. Chze tola Ssowjetruſka, ßwjecźo 10lětne ſkutkowanje bjesbóżnoſcźe, ßławnu a kraßnu Moſkowſku kathedralu „Uſpenſkij Sabor“ ſniczicź. W tutym Bożim domje ßu zarow krónowali a tohodla ma wón woßebitu ważnoſcź ſa zyłu ruſku.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Sserbſka hłowna prědarſka konferenza** ßo bliżſchu pón dźelu 3. dezembra, dop. ½10 hodź. w Sserbſkim domje we Budyſchinje ſeńdźe. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym naležnje pſcheproſchuja.

Swón a wulka woda. So wulka woda ſkót, cźłowjekow, nadobu, haj zyłe domy ßobubjerje, wěmy, ſo pak wulka woda tež 12 zentnarjow cźeżki zyrkwiny ſwón ßobuwoſmje, njeßmy drje nichtón hiſchcźe ßłyſcheli. Ale ſtało ßo je, — niz we Amerizy, wo kotrejž ßo praji, ſo je tam wſchitko móżne, — ně, w naſchej Saſkej. W kupjelach Oberſchlema, wo kotrychž ßo w poßlednich lětach radiuma dla, kotryž tam namakaſch, wjele pißaſche, ßu ſwón namakali — 12zentnarſki ſwón. To hižo niczo wſchědne njeje, ſo ſwón a to tak cźeżki ſwón namakaja. A tutón tcźeſche 3 metry hłuboko w ſemi a je laty we lěcźe 1483, potajkim w lěcźe Lutheroweho naroda. Wón je ſe ßłěbroweje bronzy a je wiſał na wěži Bożeho doma we Oberſchlema. W lěcźe 1573 je pſchiſchła wulka woda. Tuta je tež Boži dom ſnicziła a ſwón ßobu wſaka a ſahrjebała. Po pokſchtwórta lětſtotku ßu jón ſaßo wuhrjebali. Móżeſch ßebi myßlicź, ſo je woßada a zyła wokolina połna ſajima ſa tutón ſwón a zyły podawk, a niz mjenje wězywuſtojni. A to je tež dźiwna wěz, kiž ßo tu ſtała. — Tutón w Lutherowym narodnym lěcźe 1483 laty a w jubilejnym lěcźe Lutheroweje Biblije ſaßo namakany ſwón by dyrbjał mjeno „Lutherowy ſwón“ doſtacź.

Na pucź.

„Pytajcźe w Knjeſowych knihach a cźitajcźe!“ tak je nam jubilejne lěto Biblije ſe ßłowom Biblije — Jeſ. 34, 16 — pſchiwołało. A wono je tak: My ßmy 400lětny jubilej Biblije jenoż prawje ßwjecźili a mamy Bibliju jenoż lubo, hdyž po tym cźinimy! Luther je wob lěto Bibliju dwójzy pſchecźitał. Tuż njebudź tež jenoż prajenje, hdyž ſaßo ſ Bibliju prajachmy: „Ja ſkhowam w ßwojej wutrobje Twoje ßłowa, ſo bych pſchecźiwo Tebi njehrěſchił — Knjeże!“ Ně, tole ßebi woſpjetujo kóżdy luby dźeń, kiž nam wobradźeny, cźiińmy po tym ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku!

Mały pucźnik na pucź damy Wam ßobu. Pytaj we Knjeſowych knihach a cźitaj: Sa 1. dezembra: 1. Kor. 11, 13—15: Kſcheſcźijan dźiwa ßam wot ßo na pſchirodźene mjeſy; — ſa 2.: 16. ſchtucźka: Ale wón ßo njewadźi wo pobocźne wězy; — ſa 3.: 17—19: Poßwarjenje, kotreż nuſne; — ſa 4.: 20—22: Njeſazpiwajcźe Bożu woßadu! — Sa 5.: 23: Knjeſowa wjecźeř; — ſa 6.: 24: ſa Waß łamane; — ſa 7.: 25: nowe wotkaſanje; — ſa 8.: 26: Pſchipowjedajcźe teho Knjeſa ßmjercź! — Sa 9.: 27: Njedoſtojny a winowaty.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjeżkow

Čišło 49

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 9. dezembra 1934 Bautzen

2. njedźela adventa.

Mat. 3, 1—10.

Dźenża zwjecźimy druhi advent. Adventski cźaż je cźaż pschihotowanja. Kak zo hižo ruzy łapocźnu hibacź, so bychu wschelake pschihotowanja na lube hodowne dny cźiniłe. Ale kak husto zo pschi wschěm zwonkownym pschihotowanju na to znutskowne pschihotowanje zapomni! Kak mohła zo ta wjeżeła hodowna powěsćź se zradowanjom pschijecź, hdźež w tutym adventskim cźażu tež jónkrócź njeręka:

„Kak powitam ja tebje,
Mój Jesu, najlubschi!"

Pschihotujcźe pucź tomu Knjesej! ſ tutym napominanjom stupi dźenża tón khutny prědaŕ Jan w pusćźinje nam napschecźiwo, a jeho khutne adventske prědowanje wuklincźi do satschażowazeho zudneho złowa: „Ssekera je hižo drjewu ke korjenju pschiłożena. Tohodla, kotrež drjewo dobry płód njepschinjeże, budźe porubane a do wohenja cźiżnjene." Wěsćże dyrbi adventski cźaż wjeżeły a nadźije a nadźije polny cźaż bycź, w kotrymž zo hotujemy hodowneho hósćza a krala cźesćże powitacź, so by wón zebi wobydlenje w naschich wutrobach sćźinił. Ale tutón cźaż tež naż dopomni na nasche hrěchi, kotrež zu tajki wulki wopor Božeje lubosćże k naschemu zjednanju a wumoženju zebi žadali, so wón zwojeho jenicźkeho zyna njeje pschepuschćźił, ale je jeho sa naż wschitkich podał. Tak cźehnje zo psches zyły adventski cźaż khutny zynk. Dyrbimy zo na tym dźiwacź? Ně, jenoż tón móże zwojemu njebjeskemu kralej ſ wjeżekosćźu napschecźiwo hicź, kiž je spósnał kak wón tutoho wumožnika trjeba a kiž je zo toho pschichodneho hněwa Božeho nastróził. Tuž dha, sechze=li adventski cźaż sa naż jedyn požohnowany pschihotowanski cźaż bycź, dha dyrbi wěrna pokuta a wobnowjenje nascheje wutroby nascha najważnischa staroscź bycź. Dajmy tohodla adventske napominanje na płódnu rolu nascheje wutroby padnycź: S khutnosćźu, o cźłowjeke dźěcźi, pschihotujcźe zwoje wutroby.

1.

Hladajcźe na khutneho adventskeho prědarja: To je Jan, kón kschcźenik, kiž ma naschemu Knjesej a Sbóžnikej prjedy hicź a pucź pschihotowacź. Wón je prědaŕski hłóż w pusćźinje, kiž na toho zylnischeho pokasuje, kotryž za nim pschińcź dyrbi a kiž budźe se zwjatym duchom a ſ wohenjom kschcźicź. We wschěch cźażach je naźlědnikow měł. Kóżdy prědaŕ je adventski prědaŕ a ma tomu Knjesej pucź do wutrobow pschihotowacź. — Adventszy prědarjo zu wschitzy miżijonarojo, kiž do dalokich, njestrowych krajow cźahaju, so bychu zlepym póhanam wocźi wotewrjeli a tomu Knjesej k nim pucź srunali. Adventski prědaŕ je kóżdy kschesćźijan, kiž tych zwojich a zwojich bliżschich Khrystuża znacź nawucźi. Adventski prědaŕ je cźi twoje khorołożo, haj móże jónu twoje zmjertne łożo bycź, pschetoż to zame cźi pschipowěda: „Hlaj, ja pschińdu bórzy!"

Kak spodźiwny muż Jan tola je! Wón njeposběhuje zwój hłóż na měschcźanskich haźach ani w templu, hdźež wjele luda hromadu pschińdźe a jeho poślelstwo złyschecź móżesche, ně, we wotleżanej krajinje, w pusćźinje pschi Jordanje wón prědуje! Wón nochze we zwojej nutrnosćźi wot žaneho zwětneho ropota moleny bycź, a jeho poślucharjo dyrbja wschu jeńsku staroscź sady zo cźiżnycź.

A kak jednorje wón zo žiwi a wobleka! Njedyrbjało to naż móznje wabicź, so bychmy zo jednorje drascźili a žiwili a ſ jednorym bydłom sa lubo brali! Kak wjele tola ta młodźina wożebje na krażnu drastu a drohu jědź husto waži, so ja khudych starschich, hdyż na wopytanje pschińdu, niczo wyschе nimaju, cźim mjenje sa khudych a sa Boże kraleſtwo.

2.

Tohodla złyschcźe to khutne adventske prědowanje Jana: „Cźińcźe pokutu, njebjeske kraleſtwo je zo pschibliżało." Nje-

bjeſke kraleſtwo! Wono je móznische, hacž ßwětne kraleſtwa, powołane, wſchě ludy a kraje ßebi podczińnycź. Wono do njebjeß wjedże a cźehnje, wono je kraleſtwo hnady a prawdy. Haj, to ßu drohe a kraßne kubła, kotrež nam Jan ſ tym njebjeſkim kraleſtwom pſchipowěda. Njeje tak: Lazarus bě pſched Bożim ßudnym ſtołom tola lěpſchi dyžli tón bohaty muž, pſchetoż tutomu pobrachowaſche ta prawdoſcź, kotraž pſched Bohom płaczi.

We wutrobach ßwojich wucźomnikow je Khryſtuß ßwoje kraleſtwo ſałożił a jo rosſchěrił ſ mjeczom ducha, ſ mozu wěrnoſcże a luboſcże, a ſkónczńnje budźa jemu wſchě ludy k nohomaj leżecź!

Też k nam je pſchiſchło! Wono je wſchudże tam, hdźež cźłowſke dźěczi po Bożej woli cźinja, hdźež jich wſchědny khlěb ſ dźakom k ßebi bjeru a w dowěrjenju na Boha ßwoju ſtaroſcź wotbudu a pokoj namakaju, wſchudże tam, hdźež hrěſchni cźłowjekojo pod kſchižom Knjeſa měr pytaju a ſacźuwaju, haj wſchudże tam, hdźež cźłowjekojo na poßlednju hodźinu cźakaja — tam je wſchudże njebjeſke kraleſtwo, kotrež ßo nam ſnowa pſchipowěda.

Ale chźemy dźěl na nim měcź, dha mamy też Janowe napominanje wobkedźbowacź: „Cźińcże pokutu!“ To rěka, my dyrbimy ßo naſchich hrěchow kacź — ßo naſchich hrěchow wuſnacź a żadanje wo wodacże hrěchow měcź. Haj, pokutu cźinicź, to je wotwobrocźenje wot ßwěta a pſchiwobrocźenje k Bohu. Nichtó pak ßebi njemyßli, hdyž je jónkrócź pokutu cźinił, ſo je to doſcź. Ně, naſch Luther chze, ſo by zyłe żiwjenje ßwojich wěrjazych na ſemi ſtajna pokuta była. Wſmi ßebi tuto adventſke napominanje k wutrobje; jeli ſo pak to cźinicź nochzeſch, dha ſpomń hiſchcże

3.

na tu khutnoſcź pſchichodneho hněwa!

Měſto Jeruſalem a zyła żidowſka ſemja a wſchón wokolny kraj cźehnjeſche won do puſcźiny. Janowe ßłowo cźinjeſche tak mózny ſacźiſchcź, ſo ßo wſchitzy ßwojich hrěchow wuſnachu a ßo kſchcźicź dachu, ſo by njebjeſke kraleſtwo jich było. — We naſchim cźaßu wſchědnje wjele ſhrěſcha a tola żadyn hrěch ßo njedohladaja, żaneho ßo wuſnacź njewědźa, a wſcho pola nich pſchi ſtarym woſtanje, żadyn jeniczki hrěch njewotpołoża. Woni ßu kaž cźi fariſejſzy a ſaduzejſzy tam, kiž njepoßłuchachu na khutne adventſke prědowanje Jana. Ale Jan ßo njedaſche mylicź. Kaž ſ hamorom bijeſche na te twjerde ßamoprawe wutroby, ſo by jich ſe ſechernoſcże wubudźił. Ale woni ßo njedachu wobrocźicź a ſkomdźichu tón hnadny cźaß. Hněw Boži pſchińdże na nich a na tón wot nich ſawjedźeny lud.

Tym wſchitkim, kiž w fariſejſkim duchu pſches żiwjenje khodźa, budźe tón Knjes něhdy wotmołwicź: „Ja waß hiſchcże njejßnym ženje ſpóſnał, dźicże precź wote mnje!“

Tak někotry móże Bożu ßekeru ſacźuwacź, hdyž Boże ßudy jeho potrjechja. Kak lohzy móże tón Knjes ju poſběhnycź a pſchiłożicź, a tón ſchtom twojeho żiwjenja pobicź! Njech je ßo też pyſchił ſe ſelenymi łopjenami, ſchto pomha, hdyž żane płody na nim narośtke njejßu, kotrež tón njebjeſki winizař wot njeho wocźakowaſche a na nim pytaſche! Njepłódne ſchtomy dyrbja ßo do wohnja cźißnycź!

Tuž ſpomńcże na khutnoſcź pſchichodneho hněwa! Tón ßamy Khryſtuß, kiž je něhdy khudy do naſcheho cźěła pſchiſchoł, ſo by njebjeſke kraleſtwo nam pſchinjeßł, a kotryž hiſchcże pſchezo ſe ßwojim duchom w ßłowje a ſakramentomaj tam ſacźehnje, hdźež pokutna wěra jemu durje do wutroby wotewri: tón ßamy też na kónzu ßwěta ſaßo pſchińdże we wulkej mozy a kraßnoſcźi, ſo by ßud dźeržał na wſchitkimi. Kak dha chźemy wobſtacź, hdyž po waſchnju fariſejſkich njepłódne ſchtomy woſtanjemy a płody toho ducha njepſchinjeßemy, kotrež ßu: luboſcź, wjeßełoſcź, měr, ſcźerpliwoſcź, luboſnoſcź, wěra, cźiſtoſcź, pózcźiwoſcź!

Hiſchcże je adventſki cźaß. Tón Knjes je bliſko. Ale wy njewěſcże ani dnja ani hodźiny, w kotrejž wón pſchińdże. Tohodla: „S khutnoſcźu, o cźłowſke dźěcźi, pſchihotujcże waſche wutroby!“ Hamjeń.

Hlaj, Twój kral pſchińdże k Tebi!

Sswěcże, hlaj, Twój kral dże k tebi,
Měra wjeſch a pomoznik!
Bójſke ßwětło jeho debi,
S njebeß pſchińdże Wumożnik.

Kak dha mamy pſchihotowacź
Na Jeſuża pſchikhad ßo,
So pſchi ßebi móhli ſkhowacź
Tajkoh' Knjeſa nadobnoh'?

S hrěchami wſcha womaſana
Njepokutna wutroba.
Wſchak ſa Bożoh' Ssyna khmana
Sa bydło njej' hoſpoda.

Njech ßo hnydom wotrubaja
Hrěcha dźiwje hałosy!
Satroſcże też wobaraja,
Khryſtej ſańcź do wutroby.

Pſchestrěcź k nohomaj jom' chźemy
Draſtu ßamoprawdoſcże.
W njej my wobſtacź njemożemy,
Hdyž cźaß hnadny nimo je.

Hdźež pak ſ winy cźłowſke dźěcźi
Pokoj ſ Bohom żadaju,
Tam też ßłónzo hnady ßwěcźi,
Sacźěri wſchu hrěchow cźmu.

Dźowka zionſka, tuž rjana,
Pyſch ßo, kral je po pucźu!
Spěwajo nětk hoſianna,
Witaj jeho ſ radoſcźu.

B.

Adventſke a hodowne nałożki w Sakſkej.

W běhu lěta njeje żadyn ßwjedźeń a żaneho ßwjedźenja cźaß tak połny woßebitych nałożkow, kaž hody. Se ſelenym, ſ barbu nadźije, a miłym ßwětłom někotrych ßwěcźkow ſapocźnje ßo cźaß, kiž je do pſchikhada — a pſchikhad je advent — dźeſcźa Jeſuża. Tuto ßwětło bywa ßylniſche a ßylniſche, doniž njebu luty błyſchcź, w kotrymž ßo kóżde lěto ſnowa jewi dźiw hodowneho ſchtoma. Na Tſjoch kralow kónczа ßo pſchi haſchazych a doßwěcźenych ßwěcźkach ſaßo hodowny cźaß. —

Prěnjeho adventa ſaßwěcźimy na adventſkim wěnzu abo na adventſkim ßwěcźniku, kotryž ſe ſelnym wobwichmy, prěnju ßwěcźku. Kóżdu dalſchu adventſku njedźelu dalſchu ßwěcźku. Adventſke latarnje, rjane a pißane, dobywaju ßo w naſchim cźaßu ſ Rudnych hór dale do kraja. Wukas ſakſkeho biſkopa, tute latarnje, pěkne dźěło njeſprózniwych rukow rudnohórſkich, pſchi ßwjatocźnoſcźach wużiwacź, dopomha wěſcże tomu, ſo ßo tuta rjana adventſka naprawa a pycha ſ Rudnych hór dale a bóle po kraju roſcheri. — Dźiwna

wjelepruhata adventska hwězda se žwojim čerwjenym błyschčom je žo rucže też psches mjesy Němskeje rosschěrika. Psched 80 lětami bu prěnja tajka hwězda tu we Łužizy, we Herrnhucže, shotowjena, a to w roswucžowanju wo dźěle Bratrowskeje gmejny. Nětkle ju fabriki hotuja. Do Rudnych hór dobudže žo wona hižo psched 20 lětami. Tam žu praktiszy Rudnohórszy wunamakali pschihódnischi twar tuteje hwězdy: Shotowichu hwězdu s 18 pruhami, kotruž mózesch hromadu stykacź. Snaty Max Zeibig ju wukhawluje: „Je, jako by žo Bethlehemska hwězda w njej najrjeńscho po semsku pschekrażnika.“ — Skónczńje njesabudźmy adventskeje protyki, kotrež dźeń wote dnja w schuli a w domje swjeżeluja małe a wulke dźěczi, hdyž woknjeschko po woknjeschku wocźinjeja. Něschto podobne žu też adventske cżażniki. Hody žu tola tak prawje žwjedźeń dźěczi a tych, kiž samóża žo s dźěczimi kaž dźěczi wjeżelicź, żebi sakhowawschi wutrobu dźěczazu a wěrjazu.

W někotrych kónczinach nascheje Łužizy je žwj. Mikławscha — 6. dezembra — też dźenża hischcże wożebity dźeń dźěczi. Rano sahe hižo pschepytuja dźěczi wczipnje nohajzy a cźrije, hacź njeje Mikławsch, „Rumpodichowy bratr“, we nozy niczo nuts położił. Jabłuka, worjechi, schokoladu Mikławschowe kuski tym pěknym, pobożnym, prut a wuhlo njepěknym, njeposłuschnym! — S pschezo wjetschej napjatoscźu a s potajnej bojoscźu wocźakuja dźěczi pschikhad Rumpodicha. Wschelake hróncźka a żłowcźka nam wo nim a wo dźěczoch doscź jewja. Rumpodich, tutón teptaty pscheczel dźěczi, tutón „bobak“ sa lóse dźěczi, je swjetscha poślednja s tych wożobow, kotrež w prjedawschich cżażach pola naż, wożebje pak w Rudnych horach, wokoło cżahachu. W južnych kónczinach Łužizy a w Rudnych horach žu hischcże wożebite waschnja wukhowane. Swjetscha žu to hry a wobradźenja, kotrež dźěczi hraja. Tak pschikhadźa hischcże dźenżnischi dźeń w južnej Łužizy we adventskim cżażu „małe hodowne dźěczo“ — „s' kleene Chrißkindl“ —, hdyž je žo prjedy starschim pschisjewiło, k dźěczom. Pola naż Sserbow khodźi, kaž wschitzy wěmy, „Bože dźěczo“ do domow — a swjetscha s nim też Rumpodich, jeho žwěrny wotrocźk.

Najwjazy wo ludowych sakskich hodownych hrach žu Rudne hory sakhowałe. Tam cżahachu něhdy „jandźelske žyły“ — hacź do noweho lěta — a „kralowske žyły“ — swjetscha wot Tsjoch kralow hacź do žwěcźk Marije — po sawětnych wjeskach a městach.

Hodowny duch wěje sdawna žem też psches hodowne hermanki. 6. dezembra sapocźnje žo w Annabergu Mikławschowy hermank. Posdźischo scźěhuja w druhich městach hodowne a wożuschkowe hermanki — Christ-, Weihnachts- und Striezelmärkte — s poprjanzowymi a hrajkowymi budami. Dźenża hischcże žměja žo na tebje na Drježdźańskim „wożuschkowym hermanku“ „żłowkowi“ — Pflaumentoffel — a chzedźa tebi wjele sboża a wjeżela pschinjescź. Rjenje je nam to nasch sakski molerˇ Ludwig Richter se žwojeho cżaża sakhował.

A lěž pschikhadźa do městow a do jstwow. Je cżaż, so žo wo schmrěk abo jědleńku postarasch. Tuto waschnje, schtomy se žwěcźkami do jstwow a do Božich domow stajecź, njeje pak hischcże tak jara stare, kaž to ludźo husto měnja. Hakle s lěta 1737 mamy se Sakskej najstarschi dopokas sa hodowny schtom. Se Zitawy žo pische, so tam sa kóždeho žwójbneho schtomik se žwěcźkami stajichu. Goethe je tajki schtom 1765 w Lipsku! prěnjemu rasej wohladak. W Drježdźanach pschiwjesechu 1807 wjetschu hromadu schtomow na hodowny hermank. Hakle w 19. lětstotku je žo „hodowny schtom“ daloko a schěroko rosschěrił, też pola naż Sserbow. Abo bě žnadź tu tola prjedy?

Hodowny kraj kaž žadyn žu Rudne hory. Nihdże w sakskim kraju — haj žměsch drje prajicź — w němskim kraju njeżwjecźa cźlowjekojo tak wutrobne, tak pißane, tak bohate, tak wschelakore, tak smyßłapołne, kaž w Rudnych horach. Kurt Arnold Findeisen je nam we žwojich hodownych wudźełkach pokasał Rudne hory a jich dźiwny błyschcź a jich wożebite nałożki a jich kuskarski wliw. Njeje ruma doscź, wschě hodowne nałożki Rudnych hór wopißacź.

Na dołhich wjecźorach do hód tam pilnje wurěsuja, lěpja, twarja, rosmyßluja a wupruhuja. Patorżizu dyrbi wscho hotowe bycź. Patorżizu saßwěcźa „žwěcźku patorżizy“. Nan spěwa modlitwu. Pschinjeżu „dźewjecźoraki“ — das Neunerlei — na blido. A nětko saßapnje a žwěcźi a błyschcźi žo wschudźom hodowne žwětło: Hodowna hora — morwa abo żiwa —, pyramida, wěża, kiž žo wjercźi, žwěcźnik pschi wjerśche a peremett! A wscho, schtoż žo hiba, je kaž duzy, scźicha a njepschestawajzy duzy k dźěsczu w žłobiku. S hubow „kadźerjow“ stupa dym kadźerkow. Hórnizy a jandźeljo scźelu žwoje cźopke žwětło s woknow dosymneje nozy. Na wyschinje je zyły žwjedźeń s wobradźenjom. Wobradźenje je w Rudnych horach, kaž też hewak w Sakskej, pak Patorżizu wjecźor pak Hodowniczku rano. Tu jaklincźa hodowne spěwy. Wożebje a s połnym prawom rad spěwaja tam rudnohórski kěrlusch: „Heit ist der heilige Ohmd, ihr Leit . . .“ W nim žo sybola stare hodowne waschnja a nałożki. —

Najwjetsche zyrkwinske žwjatocźnoscźe žu „hodowne mschě“ — Christmetten —, my Sserbja prajimy drje powschitkownje: „Boża nóz“. Tute žwjecźa žo tohorunja pak Hodowniczku rano pak Patorżizu wjecźor.. W městach lubuja wożebje „Hodowny wjecźor“ — Christvesper —, schtoż je s druhimi žłowami to žame, njech też je cżaż tutych žwjatocźnoscźow a jich wutworjenje wschelakory. Pschi tym piskaja husto s wěžow, tak na psch. w Drježdźanach s Kschižneje zyrkwje. W Rudnych horach sapocźnu žo tute žwjatocźnoscźe swjetscha w 6 hodźinach rano. Wone žu tam najrjeńsche, hdźež hórszy se žwojimi latarnjemi psches nóz a žněh k Božemu domej khwataja, hdźež na wołtarnischcźu pokasuja pschi žapazym žwětle staru hodownu hru. Hdyž kemscherjo pschi rańschim schěrjenju domoj du, strowja jich psches wokna hórnizy a jandźeljo se žwětłom žwojich žwěcźkow. Doma w cźopłej jstwi nakraja potom hodowny wożuschk pschi schalzy cźopłeho koseja.

S wobradźenjom a s hodownej Božej žłużbu žu wschitzy dozpili wyschinu hodowneho cżaża. Dźěczi wjeżela žo bjes staroscźow žwojich darow a hodowneho schtoma, starschi a stari žu pak se žwojimi myßlemi saßo hižo w pschichodźe, a praschenje pschińdźe, hacź je nam spożcżene, hischcże ras hody žobu žwjecźicź. Tamny naspomnjeny rudnohórski hodowny kěrlusch dospěwaja tak:

„Oeb mir Weihnachten wieder derlabn?
Wie Gott will, so geschah's!“

Haj, hodowny cżaż lubosny, luby, rjany cżaż! Sswjecźmy nutrnje žobu jeho pschihotowanski adventski cżaż, so bychu nasche hody byłe žohnowane, sbożowne hody a my žohnowani a sbożowni, wědźo, so sa naż, hdyž tu na semi žanych wjazy njeżwjecźimy, pschińdu wěcźne, sbóżne hody.

Po n. A. Z.

Wschelake ſ oliſka a balaka.

Budyſchin je měł ßwój woßebity dźeń. Se wſchěch kónczin běchu Sserbja do Budyſchina pſchikhwatali — na wulki ßerbſki konzert, a ſ nimi Němzow wjele. Tak je był tamny 28. november ſdobom też woßebity a ważny dźeń zyłeho ßerbſkeho luda. Ludowe ſpěwy klinczachu pſches połnej żurli Króny a do wutrobow. Buchu też ſ wutroby ſpěwane. Pſchikleſka a pſchimyſła je było wjele, najwjazy pak, jako małe holczki ſ Hucźinjanſkeje ſchule pod wjedniſtwom k. wucżerja Jenki nężnje a luboſnje ſpěwachu ßerbſke ſpěwy. Móznje rżeſche pſchikleſk, żadajo hiſchcże něſchto ßłyſchecź. Schkoda, ſo pſchi wſchěm bohatym wopycze, kiž tam bě, tola jich hiſchcże wjazy njeje ßłyſchało tutón konzert woßebje też ſ młodźiny a — też dźěcźi. Luboſcź k macźerńej rěcźi a narodej by ßo ſnowa ſahorika. — Bychmy wjele piſacź a khwalicź měli, każ khóry tak ſoliſtku a ſoliſtu, każ ſpěwarjow tak dirigentow a knjeſa pſchi klavěrje. Tola njech je tu toho doſcź. Naſpomnicź chcemy pak jene: pěkne poczeſcźenje, kotreż ßo naſchemu ßerbſkemu prózowarjej hudźbnemu miſchtrej Krawzej doſta pſchi ſpoczatku konzerta. Wulki khór a hobrſka ſhromadźiſna a ſ nimaj ßerbſki lud ßo dźakowaſche miſchtrej Krawzej ſa jeho wulke woporniwe dźěło. Jeho płody ßu widomne. Jedyn też: tutón konzert pod wjedniſtwom młodeho dirigenty k. wucżerja Winarja. Wjednik ßerbſkeho luda, k. wucżeŕ Nejdo-Rakojdźanſki, tłomacżeſche ſ krótkimi ßłowami tutón dźak. Njech je miſchtrej Krawzej ſpożcźene, hdyż też jeho hłowa hižo dawno ßlěbornoběła, hiſchcże dołho ßo ſe ßerbſkim ludom ßobu wjeſelicź na ßerbſkim ſpěwje, na ßerbſkej hudźbje, kotrejż je wobej ſ njewſchědnej ßwěru hajił a hiſchcże haji!

Hłowna ßerbſka prědarſka konferenza bě ßo póndźelu 3. hodownika w Sserbſkim Domje ſhromadźiła, wuradźowaſche wo praſchenjach naſchich woßadow. Po ſawodnej modlitwje rosprawjeſche też hnydom pſchedßyda, k. w. farař Sarjeńk, wo tym, ſchtoż bě ßo po poßlednim ſeńdźenju hacź ßem ſtało. Wo nowym ſarjadowanju zyrkwje po krajinach, dekanatach atd. njehodźi ßo nětkle wjele prajicź. Druhe nadawki ßu nuſniſche. Wo ßerbſkim ſeminarje, kotryż je ßam wjedł, móżeſche ſ wjeſelom prajicź, ſo hiſchcże njeje ženje telko bohoßłowzow w nim było każ lětßa. Tuż móżemy dobreje nadźije bycź. Pſchi tym witaſche k. kand. theol. Laſera, kotryż nětkle ſarſke ſaſtojnſtwo we Lupoji ſaſtawa, ſ wutrobnymi ßłowami do konferenzy. Woßebje naſpomni na to ßwjedźenjej, kotrejż běſchtej ſa Njeßwacźidlſku a Minakalſku woßadu tak radoſtnej: poßwjeczenje wobnowjeneje zyrkwje. — Wo ßwjedźenju we Njeßwacźidle ßu wſchitzy nadrobnu rosprawu hižo tydźenja tu w naſchim łopjeńku cźitacź móhli. — Wobej Bożej domaj ſtej khětro dokładnje pſchetwarjenaj a wobnowjenaj. Po rosprawje pſchedßydy jednachmy wo wſchelakich praſchenjach, tak wo tym, ſo ma kóżdy ſe ßerbſkich duchownych ßo ſapißacź ſa nutrnoſcże, kotreż bężnje w naſchim łopjeńku na prěnim měſtnje woſjewjamy. Dale wo ſaſtaranju ſe ßerbſkimi Bożimi ßłużbami tych woßadow, kotreż wjazy ßerbſkeho duchowneho nimaja; to ßu Ketliży, Kotezy, Huſka a Wujeſd. Fararjo ßu ſwólniwi, pſchecźa dopjelnicź; wo poſtajenje wěſteho porjada měłe ßo woßady pak ßobu ſtaracź. — Bibliſki pucźnik ſa lěto 1935 je woßebity dypk. Wón wuńdźe k hodam, a ſa tuni pjenjes jón doſtanjecże. — Jednachmy też wo podpjeranju naſchich ſtudowazych. Je ſnate, ſo je jim ſtudium jenoż ſmóżnjene ſ wulkimi woporami ſtarſchich a ſo tomu a tamnemu nochże doßahacź. Sserbſka konferenza chże tohodła wobſchěrniſcho ßrědki, kotreż ma ſ Jakuboweho wotkaſanja, ſa podpjeru ſtudowazych nałożecź a hiſchcże do hód wjetſchu ſummu wuplacźicź. Namjet, kollektu ſa podpjeranje ßerbſkich ſtudowazych iběracź, njebu pſchijaty, ſchtoż jich wěſcże wjazy wobżaruje. S tutym by woßadnym woßebita móżnoſcź ſkicźena była, ßo ßobu ſtaracź ſa to, ſo w ßerbſkich woßadach ßerbſzy duchowni też w pſchichodźe pſchipowědaja ßerbſke Boże ßłowo. Ale ſkładnoſcź, pſchipomozny dar ſa tutón nadawk zyłeho ßerbſkeho luda ſkładowacź, je pak bjes toho ſtajnje daty: Towarſtwo pomozy pſchijimuje ſtajnje dary a proßy wo tajke. Kóżdy farař budźe rad ſwólniwy, tajke dary, kiž ſ woßady doſtawa, dale wobſtaracź. Potajkim ſkładnoſcź a pucźe tu ßu. Schtóż tu pomha, dokonja ſ jenym dwoji ſkutk a dopjelnja ſ jenym dwoju pſchiſzłuſchnoſcź: ſa Boże kraleſtwo a ſa ßwój narod. A ſkładnoſcź a pucźe, ſa Boże kraleſtwo a narod něſchto cźinicź a pſched woběmaj ßwoju pſchiſzłuſchnoſcź dopjelnicź, ßu tu też hewak a ßu kóżdemu po ßwojim date, niz najpoßleſy ~~na pſch. w pißmowſtwje, do kotrehoż też naſche łopjeno~~ „Pomhaj Bóh“ ßłuſcha: pißacź do njeho naſtawki, rosprawy, powěſcże, nutrnoſcże — ſkaſacź a cźitacź łopjeno a ßo ſa daleroſchěrjenje ſtaracź —, niz woßobow dla, ale wězy dla, Bożeho kraleſtwa dla a naſcheho naroda dla. A njemolmy ßo: Pſchińdu cźaßy a hodźiny, hdźeż budźe żel a cźeżko kóżdemu, ſo ßo njeje ſa to ſtarak; ßo poſtarawſchi ſa to najßwěrniſcho, ſo wón, wona w Bożim kraleſtwje tak w dźaknej luboſcźi ſ woporniwej luboſcźu Jeſußowej ſjednocźenaj, ſo hinak njemóżetaj. — Dajmy adventſkemu cźaßej ſkutkowacź mjes nami a w nami, ſo by była nam we wutrobje wulka hodowna luboſcź.

Na pucź.

„Zyłe kſcheſcźijanſtwo je tola jenoż adventſki cźaß; wěrne hody pſchińu hakle tam. Schtó by ßo tola na to mohł wjeſelicź, każ dźěcźi!“ Rudolf Kögel.

Pytaj w Knjeſowych knihach a cźitaj:

Sa 2. advent: 1. Kor. 11, 27: Njedoſtojny a tohodła winowaty. — Sa 10. dez.: 1. Kor. 11, 28: Pruhuj ßo ßam! — Sa 11. dez.: 1. Kor. 11, 29—30: Khutne ſcźěhwki. — Sa 12. dez.: 11, 31: Ssudź ßo ßam! — Sa 13. dez.: 11, 32: Schto chże Bóh ſe ßwojim khłoſtanjom. — Sa 14. dez.: 11, 33: Cźakajcże jedyn na druheho! — Sa 15. dez.: 12, 1—3: Jeſuß Khryſtuß tón Knjes! — Sa 16. dez.: 12, 4: Wſchelakoſcź a tola pſchesjednoſcź! —

Tutón mały pucźnik pſches tydźeń a cźaß chże dowjeſcź do Biblije a chże wjeſcź duzy po pucźu ſ Bibliju — a chże też naß dowjeſcź k nowemu ßerbſkemu Bibliſkemu pucźnikej ſa lěto 1935, kotryż k hodam wuńdźe. A pucź ſ Bibliju — a tohodła też ſ modlitwu — hicź do pſchichoda, k tomu chże donawabicź kóżdeho naſch njedźelnik, ſo by też pſchihotowany, dohotowany był, hdyż pſchichod pſchińdźe, tón pſchichod, w kotrymż jenoż wobſtejiſch a woſtanjeſch, hdyż ßy dowuhotowany po kſcheſcźijanſku.

Liſtowanje. Kni. H. B., k. ſ: K: a wſchěm druhim wutrobny dźak ſa pſchipóßłanki. Redaktor. — Sa 3. advent: T. w B. — Sa hody: M. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoreje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźſětnje 108 pjenjezkow

Čžišło 50

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 16. dezembra 1934 Bautzen

3. njedźela adventa.

Matth. 13, 16. a 17.

Jesušowe pschirunanje wo schtworakej roli je se srudneho naschonjenja prajene, so je prawje mało tych, kiž so dobrej role runaja, mało tajkich, wo kotrychž płaczi, so słyschane słowo sakhowaju w pěknej a dobrej wutrobje a pschinjeßu płody w sczerpliwosczi. Jesuß je podarmo pschischoł, hdyž jeho njeßłyscha ani njewidźa, schtó wón je. Tak je tehdy było, hdyž Jesuß sam wucżesche. Jeho kónz na kschižu to na najsrudnischo dopokasuje. Ale też, hdyž krajne zyrkwje mamy wot lětstotkow, pschi tym wostanje, so je mało poßłucharjow.

Tuž dyrbi so pschi swjeczenju swjateho adventa wo to wojowacź, tych sa wěru dobycź, kotsiž hacžrunjež do zyrkwje słuscheja, Jesušowe słowo njelubuja, w Jesußu swojeho knjesa njewidźa. Kajke je to wěrjazym swjate wopomnjecże, so je Jesuß do swěta pschischoł, Boži syn s njebjeß! Kak je do luda schoł, lud mózne wucżił, Boże kralestwo pschipowjedał! Kak je do Jerusalema sacżahnył, w templu wustupił, do smjercże wojował!

Wěscże wón njeje wulkemu ludej, kiž prjedy na Jana, jeho prjedyběžerja a potom na njeho poßłuchasche, tajke khwalobne słowa prajił, kaž tele: „Sbóžnej stej waschej woczi, so widźitej, a waschej wuschi, so słyschitej. Sawěrnje, ja praju wam, wjele profetow a prawych je požadało, so bychu widźili, schtož wy widźicże, a njejßu jo widżeli, a so bychu słyscheli, schtož wy słyschicże, a njejßu jo słyscheli“. To je tajkim prajene, kiž s wěru poßłuchachu a w Jesußu Sbóžnika widźachu. Też s nich pak je potom, hdyž Jesušowy kónz na kschižu widźachu, niz jeno někotry, ale wulka mnohosczi wotpadnyła. Hakle swjatki sažo tyßazy so wobroczichu.

W naschim czaßu mjes nami kschesczijanami, je mnoho tych, kotrymž su drje Jesušowe wucżby wo prawym žiwjenju něschto hódne, ale swědczenje wo jeho stanjenju njerodźa, też Boże wotkasanje sańcź nimaja.

Dyrbimy so jara dźiwacź, so sa 300 lět je kschesczijanska wěra kraje romskeho khěžorstwa dobycź móhła. Tam tola bě słowo wo kschižu póhanam hłuposcź, Židam pohórschenje. Tuž je tehdy prědowanje mało mozy mělo. Ale luboscź we kschesczijanskich woßadach, póhanam widomna, mějesche móz dobywanja nad njewěrjazymi, symnymi wutrobami. Wjele je też cžiniło, so so kschesczijanske pohrjeby póhanam lubjachu. Pschi póhanskim k rowu pschewodźenju bychu jeno žałosczili. Kschesczijenjo psalmy spěwajo swoje cžěła khowachu. Ssylsy bychu sa dopokasmo njewěry wobhladali. Tak je so móz noweje wěry widomnje sjewiła. Też smužitosczi kschesczijanskich wojakow je sobu pomhała, so su kschesczijanstwo sa dobre spósnali.

A my wěrjazy nascheho cžaßa, my sbóžni poßłucharjo Jesušowi? Je nascha sbóžnosczi w naschej luboscżi a pschi naschich pschewodźenjach a na wojakach, kiž s kschesczijanskeho doma pokhadźeja, wschitkim widomna? Wot cžaßa, so kschesczijan Hindenburg Němsku wodźesche, su jeno konfirmérowanych do wójska pschijeli, na nich twarili, so maja se starschiskeho doma swěrnosczi, poßłuschnosczi, ponižnosczi, smužitosczi, bohabojosczi.

Jesuß je na lud tehdy skorżił, so ludowa wutroba je stwjerdnjena, a jich wuschi slě słyschitej, a jich woczi drěmatej. Tak cžitamy Matth. 13, 15. Swojich swěrnych pschiwiżowarjow Jesuß sbóžnych khwali, doselž jeho widźa a jeho słowo słyscha.

Psched Jesußom je, schtož na naß je, njedospołne, hrěschne. Ssmy swětła a pomozy, hnady a posběhowanja potrěbni. Naß dyrbi bolicź, so psched jeho sudom njewobstejimy, haj njemóżemy wobstacź. Schtó pak samóże takle tule bo-

loſcź ſahojicź kaž Jeſuß ſe ßwojim ßkowom wo ſbóžnoſcźi hrěſchnika, ſhubjeneho cźlowjeka? Hordoſcź je ſ najßylniſchim ſadźěwkom. Hordy ßo nochze žanemu ßudej podcźißnycź. Ponižni maja ſbóžnej woczi, ſo Jeſußa ſa ßwojeho knjeſa maja. Kak móhł też Jeſuß naſch Sbóžnik bycź, hdyž njeje nam knjes a jako tajki potom ſbóžnik duſche? Jeho bójſka ponižnoſcź dyrbi wſchu hordoſcź pſchewinycź, dyrbi wutroby ſmjehcźicź a potom ſ měrom a ſe ſbóžnoſcźu napjelnjecź.

Tak chze Jeſuß pſchezo ſnowa do naß, do naſchich woßadow, do zyłeho luda ſacźahnycź, ſo by ßwoje žohnowane knježſtwo měł a bychu też wſchitke naſche ſeńſke wobſtejnoſcźe a prawa kſcheſcźijanſke byłe. Domy, woßady, ſchule, zyrkwje pod tutym knjeſom ßu lěpſche hacź pod žanym druhim knjeſom.

Sa hodowny ßwjedźeń.

To je tón dźeń, hdźež ſeſkhadźała
Je Boža luboſcź cźlowjekam;
Dar najwjetſchi je wobradźała
Wſchěm wbohim khudym hrěſchnikam:
Toh' Ssyna, ßłónzo njebjeſke,
Kiž ßłónzo wſchitkich ßłónzow je!

Daj rosßwětlicź ßo kóžda duſcha
Wot ßwětła Božej' miloſcźe!
Pucź wěry dźimy, kaž ßo ßłuſcha,
We ſkutkach ßwěrnej' luboſcźe!
Nam ſacźěr tutoh' ßwětła móz,
Tych hrěchow ßmjercźe ſtraſchnu nóz!

W tutym ßwětle Božim pytnu,
To ßwětło wěcźnej' ſbóžnoſcźe,
Hdyž ßłónzo, měßaz, hwěſdy ſblědnu
— Ssnadź bórſy wſcho tu ſahinje! —
Mi tutoh' ßwětła ßwěcźenje,
Sskyſch wſchitko, — moje njebjo je!

Njech ßo pſchez bóle jaßnje ßwěcźi
To ßwětło wěry, luboſcźe,
Nam wutrobu a duſchu ßwjecźi
Duch Božej' wěcźnej' jaßnoſcźe! —
Schtóž chze to ßwětło wužiwacź,
Tón njedyrbi wjaz w hrěchach ſpacź.

Pój, Jeſu, hodow ßłónzo kraßne.
Mje hrěj ſe ßwojej luboſcźu.
W Tebi mam to ßwětło jaßne,
Tu prawu radoſcź hodownu!
Kak ja tu w ßwětle khodźicź mam,
To wucź mje, ßwětło hodow, ßam. J. W.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

S dźakom je wjach; ßydźech ßo do kucźika a dach ßej ßłodźecź wokoleńcźku ßucheho khlěba, kotruž mějach wot wcźera wjecźora w ſaku a te kruſchwy.

„Njebyſchcźe ſo mnu do hrodu horje dóſchła? Ja rad ßama njeńdu", mje žónſka proſcheſche. Hacźrunje mi to lube njebě, tola pſchiſwolich; proſchach pak, ſo prjedy hiſchcźe ßebi kraßne wokna wobhladam. Tuž wona na mnje cźakaſche. Wóßom wyßokich woknow je ſady woltarja ſ molowanej ſchkleńcźu. Wone ßu ßobu te najrjeńſche w zyłej Němſkej. 1479 bu prěnje wokno zyrkwi darjene wot dweju knjeſow, Sebald a Pětra Rietera. Wobaj tam kleczitaj, doſpołnje wobrónjenej pſched Mariju jako njebjeſkej kralowu. Też wſchelake druhe ſcźěny ſe ſtareho teſtamenta ßu na nim widźecź. Druhe wokno, 1480 darjene wot ßwójby Haller, da widźecź Khryſtußowe cźerpjenje; 3. wokno wot farmarja Pětra Knorra 1476 darjene, wopſchija legendu ßwj. Lorenza, Schcźěpana, Heinricha a Kunigundy Ssrjedź wokna je Khryſtußowe pſchekraßnjenje. Wyſche teho ßmjercź a krónowanje Marije. 4. wokno, darjene wot kěžora Bjedricha III. 1493, pokaſuje wobraſy kěžora a kěžorki a legendu wo kěžoru Konſtantinu a kěžorzy Heleni. 5. wokno, ſ lěta 1490, bu k dopomnjecźu na ſararja Konrada Kunhofera, kotryž 1452 ſemrě, wěnowane. Na nim ßu ßwjecźi a duchowni. 6. wokno, najkraßniſche, bu 1487 wot ßwójby Volkamer darjene. Na nim widźimy rodźicźelſtwo Khryſtußowe a ßwójbu daricźela. 7. wokno, 1480 wot ßwójby Schlüſſelfelder darjene, pokaſuje na hornjej ſtarſchej połozy — młyn jako ſymbol a pſchewobroczenje khlěba a wina. Delnja połoza ſ 19. lětſtotka, pokaſuje Dürerowych wucźomnikow a wopon ßwójby daricźela. Na 8. wokńe je ſałoženje němſkeho kěžorſtwa 1871.

To bě wjele cźaßa hrubiło. Hdyž wrócźo pſchińdźech, bě žónſka woteſchła. Wobhladach ßebi hiſchcźe wſchelake na ſcźěnje wißate wobraſy a tohorunja poſtawy tu a tam pſchi ſtołpach a wopony nadobnych ßwójbow Patrizier, kiž zyrkej ſ něcźim wobdarichu. Tak běch Boži dom pſcheſchła, kaž kopeńko prjódk pißaſche. Wone ſkónczi ſe ßłowami 26. pſalma, 8: „Knježe, ja lubuju wobydlenja Twojeho doma, hdźež twoja cźeſcź bydli." Jako ſ zyrkwje wuſtupich, bě mi kaž bych ſ druheho ßwěta pſchiſchła.

½4 hodźin bijeſche; to mje dopomni, ſo ßebi njeběch Boži dom ſwonkach wobhladała. Dwě wyßokej wěži wobknježitej daloko a ſchěroko město. Wot delka ſchtyrirózkatej, wuběžitej ßrjedźa kóžda do wóßomrózkateje a wukónczitaj ßo wyßoko-kónczojtej; na kóždym wyßokim kónczku wěžy je ſpěwaty honacź. Bohacźe, ſ drjewowymi wurěſkami debjene, hłowne durje du ßrjedź njeju na wjecźornym boku do zyrkwje. Wyſche duri je kaž wulka kulojta hwězda; bohacźe ßu w njej rozpróſchene woßoby ſ Biblije. Wyſche hwězdy ßrjedź wulkeju wěžow je mała złěborna wěža. Tu ßo w 12 hodźinach, hdyž bije, duŕczka wotewrja a ßwjecźi 12 japoſchtoljo wuſtupja, du nimo a ßo ſ druhimi duŕczkami ſaßo ſhubja. Wobžarowach, ſo njemějach dalokowid ßobu; ſ tutym bych ßebi jich jutſje wobkedźbowała.

Dóńdźech nětk do katolikeje zyrkwje; tuta je ſaßo ſe ſtarſcheho cźaßa, tola pak też bohacźe debjena. Pobožni ludźo tu pſchińdźechu, ßwoje pacźerje wuſpěwacź. Nochzych jim mylicź, tuž jenoż jónkrócź wokoło dźěch.

Na to dźěch k Jakubowej zyrkwi; tuta je ſaßo ſe ſaſtarſkeho cźaßa. Dwě knjeni a jedyn knjes runje ſ duŕczkow wuſtupichu a zyrkej ſamkachu.

„Tu drje je zyrkej ſamknjena?" ßo wopraſchach.

„Haj", mi tón knjes wotmołwi.

„Schkoda", ſ tutymi ßłowami chzych woteńcź.

„Nó, ja wam wotewrju!" ſ tutymi ßłowami mje wón hižo do zyrkwje wjedźeſche.

(Pokracźowanje.)

Sserbſke kemſche — woßadna ſhromadźiſna w Drježdźanach

Na druhej njedźeli ßwj. adventa wotmě ßo w Kſchižnej zyrkwi 345. ßerbſka Boža ßłužba. Kemſche běchu, kaž to pſchezo w adventſkim cźaßu bywa, derje wopytane. S Łužizy bě pſchikhwatał naſch waženy wyſchſchi ſarar Sarjeńk, na kotrehož

pschijěšd Drježdžanszy Sserbja žo hižo do cžaža wješelichu. Prědowanje wokschewješche wschě pobožne dusche a natwarjazy podłožk prědowanja. Hdže, hdy a kak žo cžłowjek pschihotowacź dyrbi, so by jónu wěcžne žiwjenje dóstał, — kaž tež pokiw ja kschesczijanskich starschich, wukublanje młodžiny nastupajo, pokasasche prawy žměr dobreho kschesczijana. K Božemu blidu wjele pschistupichu. Zyrkwinske wobrjady wobwěnowa nowosałoženy khór pod wjednistwom k. wumělskeho molerja Kowarja. Na tutej Božej žłužbje spominasche žo też na semrěte žobustawy tudomneje wožady.

Po kemschach shromadzichu žo wschitzy lubi kemscherjo w „Janskim Dworje" k wožadnej shromadzisnje. Nowy zyrkwinski pschedžyda k. Kowař wupraji žwoje wješele na dobrym wopycże shromadzišny a wschitkich wutrobnje postrowi, wožebje k. wyschscheho fararja a druhich hosczi s domišny. Se narodnej hymnu sastupichmy do porjada shromadzišny. Knjes Kowař spomni na nowy zyrkwinski khór, nowe spěwarske a žo wotměnjazy kulturny wjecžor Drježdžanskich Sserbow. Potom spominasche na sažłužbneho cžestneho pschedžydu tow. „Cžornobóh", na druhich semrětych towarstwa a nascheho lubeho krajana K. Krawza, kiž džeń do žerbskich kemschow wot naž dželsche. K cžesczi semrětych pschitomni postanychu. Jeho rěcži pschisamknychu žo wutrobite žłowa k. wyschscheho fararja. Tu žłyschachu wschitzy něschto s rjaneje Lužizy, wožebje, kak doma kulturelnje dželaju a kak srudnje to w naschim nabožnym wuwiczu je. Nadžijomnje žu też Drježdžanszy Sserbja dopósnali, so dyrbja Bibliski pucžnik, Pomhaj Bóh a nasch jeniczki žerbski dženik podpjerowacź. Rěcžnik spomni też na nasch žerbski konzert a nascheho sažłužbneho hudžbneho dir. Krawza. S džainymi žłowami rěcžesche k. wyschschi farař też wo naschim semrětym k. Pětschzy, kotremuž ma žo wožada wjele džakowacź. So naschi knježa fararjo rady do Drježdžan pschiždu, wusběhny nasch ważny hósczk wožebje a radžesche, so bychu też Drježdžanszy Sserbjo nowe spěwarske skasali. Spěw „Nasche Sserbstwo s procha stawa" žo sanježy.

Napožledku bu nowe zyrkwinske pschedžydstwo sestajene, kiž se 6 knjesow wobsteji. Wožadnych należnosczow dla wuwi žo žiwa debata, na kotrejž žo wobdželichu kk. Kowař, Sahrodnik, Hajdan, dir. Krawz a k. Scholta. So by žo wscho derje dorjadowało, wěnowasche k. wyschschi farař někotre wujednaze poliwy a namjety, kiž žu nadžijomnje na dobru rolu padłe. Potom wróczejsche žo nasch woblubjeny prědar s nowymi staroscźemi domoj do Lužizy. — Na žamym wjecžoru sarjadowa žo też sběrka sa nascheho 85lětneho žwěrneho krajana Schiwarta, kiž wucžinjesche 13,50 hr. F. Th. H.

Wo Klukschanskej zyrkwi.

Napißma.

Nad hłownym wukhodom: Tón Knjes swarnuj twój wonkhód a nutskhód (němski).

Na zyrkwinym wjeřchu: Czesczź budź Bohu we wyšokosczi! (žerbski a němski).

Wokoło wołtarja: Khrystuž je horjestawanje a žiwjenje. Schtóž do njeho wěri, budże žiwy, runjež wumrje. Halleluja! (žerbski a němski).

W kapalni: Bóh je nascha nadžija a žylnosczź (němski). Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh žam (žerbski).

Wobrasy.

We wołtarnischczu k bokomaj wołtarja wohladasch woknjazaj wobrasaj, daraj † komerzneho rady Hermsdorfa-Kupjanskeho; rjany napohlad s zyrkwineje łódže abo hłubje žem. Lěwe wokno pschedstaja Jesußowu kschczenizu w Jordanje, prawe: Emaunskaj wucžobnikaj spósnajetaj se žmjerczje stanjeneho Knjesa.

W kapalni mamy kulojte molowane wokno, kotrež pschedstaja symbole Božeho wotkasanja (kelich a woblatko), wobdataj s kłožami a winowymi hałožkami, kotrež pominaja na Jesußowe žłowo (Jana 6, 35): Ja žym khlěb žiwjenja; schtóž ke mni pschińdże, njebudże hłódny, a na Jesußowe žłowo (Jana 15, 5): Ja žym winowy pjeńk, wy sczje hałosy.

Nimo teho wißatej w kapalni wobras Luthera, wótza nascheje evangelsko-lutherskeje zyrkwje, a wobrask nascheje prjedawscheje Klukschanskeje zyrkwje.

Ważne wobrasy w naschej zyrkwi pokasuje wołtař. Na sadnjej kromje wołtarneho blida, na kotrymž Boża martra steji, widžisch pißany molowany wobras: Jesuß se žwojimi wucžobnikami pschi poždnjej wjecžeri. Nad tutym wobrasom widžisch s kamjenja wudypany wobras: Jesußowe kschižowanje, nad tutym: Jesußowe stanjenje se žmjerczje, a nad tutym poždni žud.

Pomniki.

Sady wołtarja a we wěžinej wokhěži žu někotre pomniki sa něhduschich rycžerjow (rycžerkublerjow) a jich mandželske; we wokhěži wěže swjetscha s zylym do kamjenja wudypanym wobrasom (wožebje žu to stawy žwójby s Nožacźiz (von Nostitz) nad Lichanjom).

Na južnym boku zyrkwje pódla klětki je wulki kamjeńtny pomnik s wobrasom hłowy Khrystosa Bjedricha hrabje se Gersdorfa, kiž žo w lěcże 1666 w Kupoji narodži. Knjesojo s Gersdorfa a s Nostitz běchu patronoju zyrkwje.

Napischeczo klětzy na žewjernym boku zyrkwje wißny drjewjany pomnik pschedstajazy rycžerja Franza s Nožacźiz (von Nostitz) nad Lichanjom, † 1576, s jeho žwójbnymi pschiwusnymi žo modlo psched kschižowanym Sbóžnikom (po waschnju tehdyscheho cžaža žo rycžerjo rad dachu psched kschižowańskej skupinu na Golgacże molowacź).

W kapalni wohladasch pomnik Klukschanskeho fararja Jana Bohuwěra Kühna, rodź. w lěcże 1706 w Budyschinje, semrěteho w l. 1763 w Klukschu. Wón je 2. wudawk žerbskeje biblije wobstaral.

Na kerchowje steji sornowzowy pomnik sa wopory žwětoweje wójny s wožady, na kotrymž 77 mjenow cžitasch.

Tak też napißma, wobrasy a kamjenje rěcža žwoju rěcź a pohnuwaja wutrobu. Kschižan, farař.

Tež hodowny dar.

„Neudettelsawske mißijonske towarstwo" je póžłało sapocžatk dezembra lětadło won na wulku kupu Nowa Guineja, na kotrejž mjes póhanami skutkuje. To drje je prěnje lětadło, kotrež němske evangelske mißijonske towarstwo do mißijonskeho dželа wosmje.

To je hodowny dar sa mißijonskich dželacźerjow, kiž tam na dalokej kupje skutkuja a sdobom sa tamne hody. Kaž zyła daloka kupa žu też mißijonarojo na lětadło pokasani. Tak dyrbimy žebi wobmyßlicź, a potom dopósnajemy, kajki postup mißijonstwo s tutym sczini. Tuta kupa žo namaka we Wulkim ozeanje k polnozy Awstralskeje.

Zyrkej a stat.

Hody žu bliško a hody chze kóždy žwjeczicź. Tuž pomhajmy, so by to możno było! So by możno było, so žo Hody kóždemu w naschim kraju něschto wobradźi, schtož jemu hodowne wješele pschihotuje! Składnosczow je dosczź a je wschudžom!

Ale njewſmimy tuto hodowne pomhanje jenoż ſwonkownje! Pſchihotujmy ſnutskowne wjeßelenje, niz jenoż wjeßele na ſachodnych ſwonkownych darach! My to ſamóżemy, hdyż Hody druhim „Boże dźěćžo“, to, ſchtoż tuto ßłowo po ßłowje praji, pſchinjeßemy. To paſ jenoż móżemy, hdyż ßami „Boże dźěćžo“, hodowneho Sbóżnika, mamy. Hdyż jeho mamy, wěmy, ſchto cźinicź, a cźinimy radźi, ſchtoż mamy cźinicź. W tutym ſmyßle do hodowneho wobradźenja! Njech ßo też po tutym ſnutskownym dopjelni, ſo lětża w naſchim ludu nichtón bjes hodowneho dara. To budu żohnowane a tohodla ſbożowne Hody!

Reforma ſchule je tak daloko pſchihotowana, ſo drje we haprleji pſchichodneho lěta pſchipowjedźi. Wona pſchinjeßy wſchelake, ſchtoż je ſa roswicźe luda a kraja ważne a ßo tohodla do wukubłanja luda ſaměſtni.

Sa Schleſyſku woſſjewja wjedniſtwo H. J.: „Kóżdemu Hitlerowemu hólzej budźe, każ hacź ßem, tak dale ſkładnoſcź poſkicźena, ßo po ßwojich zyrkwinſkich pſchißłuſchnoſcźach a pſcheczach měcź!“ Runje tak raſnje ßo wotpokaſuja poſpyty a měnjenja, kotreż něka̍jke ſwiſki HJ. młodźiny pytaja ſ něka̍jſimi woßebitymi nabożnymi poſpytami, też ſ „Němſkej wěru“. — „Němſka wěra“ abo „Němſke wěryhibanje“ je to hibanje, kotreż chże Jeſuża Khryſtuża, kſchižowaneho a ſtanjeneho ludej wſacź a lud dowjeſcź něka̍jkemu póhanſtwu, kotreż chże ſałożene bycź na póhanſku nabożinu Germanow. My mamy na tute wſchelake mjena kedźbowacź a ßo hladacź, ſo je njeſaměnimy. Tuto germaniſko-póhanſke hibanje mjenuje ßo ſwjetſcha „Deutſche Glaubensbewegung“. Tuto nima niczo cźinicź ſ tamnym kſchesćźijanſkim hibanjom w Němſkej, kotreż mjenujemy: „Němſzy kſchesćźijenjo“, po němſku: „Deutſche Chriſten“.

W Mexiku traje wótre rosßadźowanje mjes ſtatom a katolſkej zyrkwju dale. Też proteſtantiſki Boži dom běchu tam ſawrěli.

W Schpaniſkej njeje napjatoſcź mjes ſtatom a katolſkej zyrkwju nimo. Kak je tam było, ſpósnajeſch ſ toho, ſo je tam arzybiſkop poſtajił kommißiju, kotraż ma wujaßnicź, kak ßu tam cźi 39 duchowni wumrěli rjekowſzy martraŕſku ßmjercź

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Pod hodowny ſchtom położ też ßerbſku nabożnu knihu. Mamy wſchelaſe rjane knižki ſa tuni pjenjes, w kotrychż ßo nam jewja hłuboke kſchesćźijanſke myßle ſałożene nuts do rjaneho powědanczka. Na pſchikład dostanjeſch w „Sserbſkich Nowinach“ mjes druhimi też knižku: „Spokojene żedźenje“. Hižo tutón krótki titul cźi praji, ſo to kniha ſa Hody, kotreż nam tola pſchipowědaju wjeßełu powěſcź wo wulkim ſpokojenym żedźenju cźłowjekow. A tutoho wulkeho żedźenja wodych jewi ßo w młoduſchku, wo kotrymż pſchedewſchěm powjedanczko rěcźi. A wono bu ſpokojeny, jako wón Jeſuża Khryſtuża namaka. — Druhe tajke knihi ßu: „Wotroczk“. Tute a druhe ßu też ſ wobraſami wudebjene, kotreż wabja a podawki rosjaßnjeja. Tuż dajcźe ßebi tute a druhe knihi a knižki w „Sserbſkich Nowinach“ pſchedpołożicź a potom je położcźe pod hodowny ſchtom ſ druhim lubym a pſchihódnym. Nuſne nam je, ſo ßo wſchitzy ſaſtaramy ſ mozami kſchesćźijanſkeje nabożiny a wěry. Pſchichod budźe ßebi wjele wot naß żadacź a nam wjele napołoži. A hdyż je hdźe ſkładnoſcź, ßo ſ tajkimi mozami wuhotowacź a ßebi tajke brónje pſchihotowacź, je to pod hodownym ſchtomom, pod kotrymż tola klinczi a ſynczi wulka hodowna a dobyczeŕſka powjeſcź: „Wam je ßo dźenßa tón Sbóżnik narodźił, kotryż je Khryſtuß tón Knjes.“

W měſcźe Aue w Rudnych horach wuhotuja rjanu hodownu wuſtajeńzu. Pokaſuja na njej, ſchtoż rjaneho a kraßneho k Bożej nozy ſhotowichu naſchi Rudnohórſzy. Ale niz jenoż to tam w Rudnych horach wohladaſch. Nĕ, ſdobom też, ſchtoż na tutym polu druhe kraje Němſkeje dokonjachu, tak Sakſka, Schleſyſka, Bayerſka, Durinkſka atd. — Schtóż je pſched něſchto lětami w Budyſchinje wohladał pěknu wuſtajeńzu Rudnohórſkich, tón tutu wěſcźe njeſabudźe a móże ßebi něka̍k pſchedſtajicź, ſchto lubeho a rjaneho móżeſch tam w měſcźe Aue lětża w advencźe wohladacź. Luboſcź, dźakowna luboſcź wjedźe tola ruku tych, kiž tajke żłobki, tajke poſtawy, tajki hodowny wobrad hotuja. A kóżdy móże jim ſa to kuſk dźaka dacź a jim w jich huſto wulkej nuſy dale pomhacź, hdyż něſchto rudnohórſke kupi.

Mammoniſtam njeje niczo ßwjate, też modleŕſke knihi niz. Schtoż nam ßwjate knihi, to woni wużiwaja jako grat pſchi ßwojim maſanym dźěle, t. r. pſchi ßwojich njeſkutkach. Pſchedawachu a pſcheßmykowachu wopojazy jěd, kiž jeneho ſ nich cźinjachu to hižo wot lěta 1928 ßem. So je ßo jim tole jebanſtwo telko lět dołho radźiło, ma pſchicźinu w tym, ſo tutón jěd w żidowſkich modleŕſkich knihach khowachu a tute ſ hromadami woßebje do Ameriki ſcźelechu. Ale to njeje hiſchcźe wſcho! Něktore raſy ßo poliziji poradźi, jich ßobuwinikow lepicź. Tutych woſtajichu woni w jich nuſy. W tutej ſkónzowaſchtaj ßo na pſch. dwejo ßamaj, njewjedźo ßebi druheho wupucźa. Tak maja tucźi ſchtyrjo nětk we Winje ſajecźi njehańbicźiwi njekhmanizy też ſniczene cźłowjeſke żiwjenja na ßwědomnju. Něktoſi ſ nich ßu ßwojim njeſkutkam też ſtali. — A to njebudźa te jeniczke cźłowjeſke żiwjenja, kotreż maja na ßwědomnju. Cźłowjekojo, kiž tute ſakaſane jědy, do kotrychż n. pſch. też opium ßkuſcha, wużiwaja, każa ſ kóżdym wużiwanjom tajkeho jěda — pomałku drje tola cźim dokładniſcho — ßwoju ſtrowotu a ßwoje żiwjenje.

Na pucź.

„ ... měr na ſemi ...! To je pſchipowědanje, lubjenje, pſchecźe. Schto cźiniſch Ty, ſo by ßo dopjelniło w Tebi, we Twojim domje, w Twojej wjeſzy a woßadźe, w Twojim ludu? — Pytaj w Knjeſowych knihach a cźitaj: Sa 16. dezembra: 1. Kor. 12, 4: Wſchelakoſcź a tola pſchesjednoſcź. — Sa 17. dez.: 1. Kor. 12, 5: Jedn Knjes a wſchelke ßkużby. — Sa 18. dez.: 12, 6: Jedn Bóh a wſchelke mozy. — Sa 19. dez.: 12, 7: Schtóż wſchitkim ſpomożne, je najwyſchſchi ſakoń. — Sa 20. dez.: 12, 8: Kóżda rěcź budź rěcź połna Ducha! — Sa 21. dez.: 12, 9: Kóżdy ſkutk budź ſkutk ſ wěry! — Sa 22. dez.: 12, 10: Kóżda ßkużba budź ßkużba poßkuſchnoſcźe! — Sa 23. dez.: 12, 11: Tohodla wſchitkim pod wjedniſtwom Boże je wole!

Liſtowanje.

Kni. L.: Każ ſcźe widźała, dyrbjachmy tydźenja pſchetorhnycź. Tola dźenßa pokracźujemy. — K. H.: Wutrobny dźak. Redaktor.

Sa Hody (23. 12.): M. w B.

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ſerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ſobotu a płaczi ſchtwórcźłětnje 108 pjenjezkow

Čjišło 51

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći klimana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 23. dezembra 1934 Bautzen

Hody.

Jana 1, 14—18.

Nětk klinčzće, spěwy wjeßele, kaž jandźelow spěw klinčzeßche; nóz ßwjata, nóz najßwjeczišcha, je tu, je tu, halleluja! Mohło a ßměło hinak bycź na ſ Boha nam daty ßwjaty hodowny róczny čzaß, hdyž je jandźel ßam tak ſanjeßł: Pschipowědam wam wulke wjeßele? Nichtó dźě jo hinak njewoczakuje, dźěczi niz a my starschi tež niz .Wjeßele wschak mózemy wschitzy trjebacź. Hdyž do ßwjatych dnjow lubeho ſnateho ſetkachmy, ßo roszohnowawschi ßebi wěſcze jedym druhemu pschejachmy po dobrym ßerbſkim waſchnju: Dźerżcze ſtrowe a wjeßele ßwjate dny! Tež my, kotſiž ßo w Božim domje ſkhadźujemy, abo my čzitarjo lubeho Pomhaj Bóha, ßebi ßamßne pſchecźa wuprajamy. Ssamo ßo wě, ſo je tu niz ſwonkowne, ale ſnutskowne wjeßele měnjene. S tym dźě w najlěpſchim towaŕſtwje ſtejimy; pſchetoż tež Boži jandźel ſnutskowne wjeßele pſchipowěda: Wam je ßo dźenża Sbóżnik narodźił. Ale to drje ßo njehodźi prěcź: Čzim dale czim bóle ßo bojimy, ſo runje tole wjeßele pornjo ſwonkownemu naſad ſtupa, runjeż nikomu do myßlow njepſchińdźe, ſwonkowne wjeßele ſanjechacź. Wjele bóle chzemy ſ wutrobu dźakowni bycź, ſo ßo wſcho móżne czini, ſo by ßo hodowne wjeßele tež tam njeßło, hdźeż by bjes człowěſkeho prózowanja wěſcze pobrachowało. Kóżdy ſ naß je po ßwojich mozach k tomu pſchinoſchował. Pſchi wſchěm tym pak wěmy, ſo njebudźe w kóżdym domje hodowneho wjeßela. Tuż potajkim jandźelowe pſchipowědanje njedyrbjało dopjelnjene bycź? Praſchenje naſtawa a dyrbi naſtawacź: Hdy a hdźe ßo woprawdźe wjeßele hody ßwjecźa? S horjekach napißaneho ßłowa ßwj. ſczenika nam dwoja wotmołwa napſchecźo klinczi, a tuż ßebi tež tole dwoje dopjelnjene pſchejemy.

Hdy woprawdźe wjeßele hody ßwjecźimy?

Hdyż ßo nam dopjelni: 1. My widźachmy jeho kraßnoſcź.

2. S jeho połnoſcźe ßmy wſchitzy brali hnadu ſa hnadu.

My widźachmy jeho kraßnoſcź. Tuż ßu hody tak rjeß ßwjedźeń ſa woczi? To wěſcźe ßu. Wěſo ßu wone tež ßwjedźeń ſa wuſchi; pſchetoż mamy kraßnu hodownu hudźbu. Kak mohło to hinak bycź, hdyż jandźelow spěwacź ßłyſchimy? Hižo do hód bě porědko doma, w kotrymż njeby na někajke waſchnje hodowna hudźba ſaklinczała. Hdźeż ßu dźěczi w domje, ßu wone naß ſtarſchich ſe ßwojimi spěwami ſwjeßelake a doprědka wjeßele pſchihotowake. Ale na ßwjedźeń ßamy ßo ſe ſynkami njeſpokojamy. My chzemy něſchto widźecź. Srudnje by było, hdźeż njeby niczo hodowneho widźecź było, żadyn ſchtomik, żadyn dar luboſcźe, żane błyſchczite wóczko, żadyn dźakowny ert. Wjeßelmy ßo potajkim, ſo ßu hody ßwjedźeń ſa wóczko. Na tuto waſchnje ßu wone ßwjedźeń ſa dźěczi, tež mólczkich. Schtoż wone k hodam widźa, jim ſa zyke żiwjenje njeſapomnite woſtawa. Na tuto waſchnje pak ßu hody tež ßwjedźeń ſa naß ſtarych a ſtarſchich; pſchetoż wjeßele płodźicź a wjeßele widźecź a wjeßele ſacźuwacź ſnajmjeńſcha ſa jedyn dźeń ſa lěto, to je wokſchwjenje. — Dźakowano Bohu pak ßu hody ßwjedźeń ſa woczi we hłubſchej myßli. Tón, kotryż je horjekach napißane ßłowa prěni krócź napißał, njeběſche wjazy dźěczo, jako je napißa, ale běſche muż, kiž běſche wjele widźał we ßwojim żiwjenju, a wěſcze niz jenoż ßame wjeßele.

A tola wón wschón napjelnjeny a sapschijaty ſ radoſczu napiſa: My widźachmy jeho kraßnoſcź. Wón jo napiſa tak, kaž najſbožownische dźěczo jo njeby radoſtnisczo napißacź mohło. A pschi tym wón njebě wo ſwonkownym hodownym błyschczu ani próschka widźał. Pschicziny doſcź, ſo ßo jeho praſchamy, schto je jeho wjeßele było. Jan njeſtejeſche abo njekleczeſche ßobu pschi žłobiku, wón Jeſußa hakle ſ jeho dźěła ſnajeſche. Ale ſ kajkeho dźěła? Nade wſchěm napißane ſtejeſche: Wón ſjewi ßwoju kraßnoſcź. Ale wſcho tole dźěło mějeſche ßwój ſapoczatk ſa tutu ſemju w žłobiku. Tohodla dźe Jan praji: Sſłowo ſczini ßo czěło a bydleſche mjes nami, a to njeje tola niczo druhe hacž hodowny podawk. Schtoż ßo tehdy kraßnje ſapocza, to ßo poſdźiſcho czim kraßniſcho jewjeſche. Hdyž je ßo też wobžarowało dyß a dyß, ſo wo naſchim Sbóżniku žaneho wobraſa nimamy, njeje to woprawdźe doſcź, ſchtoż jeho wucżomniczy nam praja: My widźachmy jeho kraßnoſcź? Widźachmy, ſchto w jeho duſchi bě, luboſcź a wěrnoſcź, luboſcź k wſchitkim człowjekam, też k tym, kotrychž kóždy lubo nima, luboſcź k dźěczom, ke khorym a běbnym a ſazpitym; wěrnoſcź, ſo pola njeho a ſa njeho jenoż płaczeſche, ſchtož bě woprawne, niz czinjene, niz ludarſke? To bě jeho kraßnoſcź. — My widźachmy jeho kraßnoſcź, Jan praji. Jich wjele jeho widźeſche, ale jich mało jeho ſpóſna. Tak je bohužel woſtało hacž na dźenßniſchi dźeń. Też na naſche hody njeje hinak. Jich wjele pſchi žłobiku ſteji, ale jeho kraßnoſcź njewidźi; jich wjele hodowne kěrluſche ßobu ſpěwa, ale we ßwojej duſchi niczo njeſaczuwa. A po hodźoch dźe po ßamßnym puczu dale. Schto je to do ſnutskowneho hubjeńſtwa! Wuproſchmy ßebi jaßnej woczi póſnacza, ſo bychu woprawdźite hody byłe: My widźachmy jeho kraßnoſcź!

Jan ſczenik dale praji: S jeho połnoſcze ßmy wſchitzy brali hnadu ſa hnadu. Hody potajkim tola njejßu jenoż ßwjedźeń ſa woczi. Derje, ſo je tomu tak. Hdyž do ßwjatych dnjow po haßach měſta khodźachmy a wulke ſkłady wukładźenych wſchelakorych darow widźachmy, ßebi huſto prajachmy: Bjes dźiwa, ſo ßu wſchelazy ludźo kaž trochu ſawiſtni, dokelž dyrbja ßebi prajicź: Schto to mi wſcho pomha, hdyž ßebi jo njemóžu popſchecź? — Dźakowano Bohu njeje tak ſ woprwadźitym, ſnutskownym hodownym darom. Wſchitzy móža a ßmědźa tón doſtacź a ßo jeho wjeßelicź. Haj, czim wjazy doſtawaju. Naſch Bóh a tón, kotrehož je wón póßłał, ma połnoſcź wſcheho. Wěrno tola je, ſo ßmy wſchitzy ſ jeho połnoſcze žiwi, też czi, kotſiž to nochzedźa pſchipóſnawacź. To je w czělnym hižo tak: Wſchitkich woczi woczakuja na tebje. Też njewěriwi dyrbja ſkónczńje prajicź: Žiwjenje a dobrotu ßy ty mi dał. Kak wjele bóle ßo naſcha duſcha ſ jeho połnoſcze žiwi! Schtó chzył jich wſchitkich mjenowacź, kotſiž ßu hacž na dźenßniſchi dźeń ſ wulkim wjeßelom ſpěwali: Kaž dołho ßym jemu ßwoju wutrobu dał, hakle wěm, ſchto žiwjenje je. Schtoż je wulkeho, cziſteho a rjaneho na ſemi, to je wot njeho. Schtoż ßo hody jewi w najrjeńſchim ſmyßle luboſcze, to je wot njeho. Kak ſdobnje ſe ßwojej ßwójbu hody ßwjeczimy, jedyn ßo na druhim wjeßelo, jedyn druheho ſwjeßelejo, hdyž ßmy wſchitzy ſ jeho połnoſcze brali. Tuto žórko hnady też njewuſtawa w tych dnjach, kotreż ßo nam njelubja. Runje tam je Jeſuß nam Sbóżnik, kiž na ſemju pſchińdźe khudy, ſo by jich wjele wobohacźił, khudy, kiž wě, ſchto człowſke žiwjenje je, a móże tohodla ßobuczerpjenje měcź ſ naſchej ßłaboſczu. — Wěſo dyrbi bracź, ſ widźenjom abo hladanjom njemóże ßo nichtó naßyczicź. Jan też praji: S jeho połnoſcze ßmy brali hnadu ſa hnadu. Koho je wón měnik? Jenoż ßebje, kiž kaž ledma žadyn druhi Jeſußa lubowaſche, abo ßylneho a tola też ßłabeho Pětra? Njeje też Tomaſch brał a tohodla ſaßłyſchał: Sbóżni ßu, kotſiž njewidźa a wſchak wěrja? Ssamo ſłóſtnik na kſchižu je w poßlednim wokomiku brał hnadu ſa hnadu. Chzyli nětko my ßami ßo wuſamknycź? Wjeßelmy ßo radſcho, ſo je tu woprawdźe tak: Bracź je ſbóżniſcho dyžli dawacź. W tutej myßli pſchejemy druhim a ßebi ßamym wjeßele, ſbožowne hody. Hamjeń. M. w B.

Boža nóz.

Hacž runje nóz ßwět jaty ma,
Je tola ßwětło w małej hródźiczźy.
Bójſka jaßnoſcź czmu je ſahnała;
Měr knježi tam a pokoj domjazy,
A młoda luboſcź macźerna
Tón jaßny rumczk wſchón wupjelni.
K lubuſchkej ßo klonjo macź ßo poßměwa:
„Ssynko, ty cźiſchinko, ßłódko mi ſpi!
Spinkaj tu w měrje, Ty ßyneczko mój!
Dołhoż tu kcźeja Czi róžiczki dźěcźatſtwa,
Mój ſtarſchej wſchak Tebje tu ſtražujemoj,
Bóh pak ßam wjedźe dóńt Twojeho žiwjenja!“ —
Myßle tajke macź do ſpara pſchewodźeja,
Ju pſchewodźeja wjeß'ke kěrluſchki:
Jandźelki hlaj ßynka žłobik wobrubjeja:
„Czeſcź budź Bohu we wyßokoſczi!“ L.

Ssrjedźiſchczo ßwěta.

Tak chzu ſaßo hicź k Bethlehemſkemu žłobikej a ßo ſczicha pſchi nim poßydnycź. Njeje dźe tola žaneho czicholubosneho měſtaczka! Wonka daloko ſchumi rěka ßwět, tu je wodnych měra; wonka honja człowjekojo ſa błyſkotatym ſbožom, tu hladatej woczi do ßwětła Božeho raja. Wonka hawkotaja měnjenja człowjekow dźiwje a wrótnje jene pſchemoh druheho, tu ſynczi wumožeŕſzy jene ßłowo, jenicźke jednore ßłowo, to ßłowo wo luboſczi, kiž naß wſchěch pyta, naß ſczinicź dźěczi luboſcze. Kak rjenje je to tola, poßłuchacź na tutón kěrluſch, kotryž wſcho horjo pſchekraßnja, wſcho žedźenje ſpokoja, wóczy ſ wjeßelom pſchekraßnja!

Schto by była ſemja bjes Bethlehemſkeho dźěſcza? Saklata ſemja połna czeŕnjow a wóſtow! Schto bychu byłe ſtawiſny ßwěta, njebychu-li byłe do jich knihow ſapißane narodniny Khryſtußowe? Něſchto czěmne, mutne, nózne bjes jaßneho, troſchtneho ßrjedźiſchcza! Schto by było człowſke žiwjenje bjes toho, kotryž je tón pucź, ta wěrnoſcź a to žiwjenje? Pucź połny błudow w nozy, kotraž bjes hwězdy! Schto by była człowſka wutroba bjes Jeſußoweho mjena? Czěmna komora połnych staroſczow, ſawrjene a ſaléßowane jaſtwo bjes ßwětła a troſchta. Po K. Geroku.

Kcźějaty keŕk.

W jutrownym czißle naſcheho kopjeńka czitachmy „Kcźějaty keŕk a ßněhowe mjetele“. W ſpočatku małeho rózka běch ßo na kcźějaty, rjenje wonjaty keŕk „Oliver“ dohladała. Ssněh je na njón padał, keŕk je dale kcźěł a zunjo wonjał. Też jeho ßußod, „Japaniſche Zaubernuß“, kiž njewonjeſche, poczа kcźěcź. Kcźějeſchtaj 6 hacž 7 njedźel. Wobaj ſtaj mje njewuprajomnje ſwjeßeliłoj. Byłe lěto ßym keŕkaj wopytowała, ßym jeju płody wobkedźbowała a ßo praſchała: Kak to, ſo Bóh da prěnjemu rjeńſchu kwětku a wóń a ſo je druhi zyle bjes wonjenja? Něhdźe ßym potom czitała tutu ßadu: „Japaniſche Zaubernuß-Creme verzaubert Sie zur Schönheit.“ Tak wědźach nětko, kak Bóh wſcho wuruna, a ßebi pſchi-

Hody!

Nam je ßo Sbóžnik narodźił!
Tuž wyſkajcze wſchě ludy!
Schtó njeby dźenßa wopomnił,
So naſche dla je tudy
Ssyn Boži pſchiſchoł do cžeka
A najwjetſcheho hubjeńſtwa!
Wſchón ßwět khwal Bożu luboſcž!

Sa cžaß a wěcžnoſcž cžłowſtwo je
Pſches Khryſta wobſbożene.
Nam je pſches njeho, wopomncže,
Nětk njebjo wotewrjene!
NaßBóh, naſchKnjes, tak luboma,
So jencž'koh Ssyna ſa naß da.
Dźak jom ſa tajku hnadu!

Haj Jeſuß, małe dźěcžatko,
Kiž njebjo, ſemju hnuje,
Tu bywajo, wſcho hubjeńſtwo
Nětk ſ nami ßobu cžuje.
Wón naß dla ßo tak poniži
A wſchitku kraßnoſcž wopuſchcži,
So by naß ſ Wótzom ſjednał.

We Betlehemje, tam ßo nam
Wſcha Boża luboſcž ſjewi!
We dźěſcžu pſchińdže paſtyſ k nam,
Kiž cžłowſtwo ſměrom kſchewi.
Wichón ßwět njech połny khwale-
Nětk ſ jandźelemi ſaſpěwa: [nja
„Cžeſcž Bohu w wyßokoſcži!"

H. B.

ßahach, niz ſ Bohom mudrowacź. Bóh pohlada na wſcho, ſchtoż bě ſtworił a wſcho bě dobre.

Ssu nětko poßlednje dny pſched hodami. Ras mějach hnydom rano małe hněwanje; hněwna běch też ßama na ßo, ſo ßo dam hněwej pſchemóz a to hiſchcže w tutym adventſkim cžaßu! Tuž hnydom won do ſtwórby! Tam je wujednanje!

Ludźo khwatachu na dźěło, ja dźěch ßwój wſchědny pucź do botaniſkeje ſahrody. Winych ßo hnydom k lěwizy, kerkaj wopytacź a wohladacź, kak jeju pupki roſtu. Tola ſchto dha to? Prěni kerk ßo počžina żołcžicź! Wjele pupkow je ßo pukło! Cžeńke kwětkowe bancžiki drje hakle ßnadnje, ale pak tola rjenje a mjehko wonjeja.

Pola kerka tam namakach, ſchtoż dźěch pytacź, a tak móżach ßo hnydom ſaßo domoj wrócžicź. L.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracžowanje.)

Kraßny bě woltař. S boka bě wulkotny wolijowy wobras. „Ah, płaſchcź ßwj. Veroniki!" ßo mi ſ huby wußuny. Nětk mój wjednik widźeſche, ſo mam ſajim, a mje pſcheczelnje w zyrkwi wokoło wjedźeſche; wujaßni mi tu wißaze wobrazy a poſtawy, najbóle wurěźki ſ drjewa, a bohacze poſłoczane. Też tu ſtare wopony patriziſkich ßwójbow wißachu. Pſchińdźechmoj k hłownym durjam. Tu běſchtej k prawizy a k lěwizy duri dwě wulkej drjewjanej poſtawje w ſłotym płaſchczu.

„To je ßobu to najrjeńſche w naſchej zyrkwi!" knjes rjekny. „To je ſetkanje Marije ſ Hilžbjetu." Hdyż ſ zyrkwje hladaſch, widźiſch Mariju k prawizy: pěkne, jaßne wobliczo, ßměwk a dźěcžaze wjeßele na nim, ſo móże něſchto ſwjeßelaze powědacź; jeje ſchija je naha. Hilžbjetu wuhladaſch ſ lěwa; khudne je wobliczo, płaſchcź wokoło hłowy a ſchije, tak ſo je jenoż wobliczo widźecź. Wonej ßebi napſchecźiwo dźetej a jenoż durje ju hiſchcże dźěła. Tu je derje wuſwoleny bleczk ſa njeju.

Hdyż běchmoj wſcho pſcheſchłoj, ßo wopraſchach, ſ kim měła cžeſcź?

„Ja ßym zyrkwiny duchowny", bě wotmołwa.

Ja ßo wutrobnje podźakowach, a ßebi wſcho dobre pſchejo ßo dźělichmoj. Dóńdźech nětko do evangeliſkeje Hilžbjecźineje zyrkwje. Tu myßlach ßebi, ſo do opery ſaſtupju. Sswjedźeńſka rumnoſcź je kulojta. Běłe marmorowe ſtołpy njeßu khóry. Też tu kraßny woltař, tola ßane poſtawy, dokelž je też ſ nowiſcheho cžaßa. Wěžina rumnoſcź je tu ſ zyrkwinej ſjednocžena. Tu wißatej dwaj wulkej wolijowej njewſchědnej wobraſaj. Wobaj pſchedſtajatej kſchižnjeßenje Sbóżnika. Dźiwne a njewſchědne ßu tu barby. Wopraſchach ßo jeneho knjeſa, ſchtó je jej ſhotowił, a ſhonich, ſo ſtej wot amerikanſkeho molerja.

Sſłónczko bě ßo khětro ſkhiliło, hdyż ſ zyrkwje wuſtupich. Moja hoſpoſa běſche mi rano prajiła: „Dźenßa dyrbicže na kóżdy pad ſawjeßeleńſku łuku wopytacź!" Tuž ßo tam naſtajich. Woſy běchu wſchě pſchepjelnjene. Tuž pěſchi běżach. Sa-mużojo běchu dźenßa wot 12 do 5 hodźin cžahnyli; haßy běchu połne ludu, a na haßach, po kotrychž běchu cžahnyli, leżachu ſboka, hdźež bě lud pſchihladował, piwowe bleſche, ka-

rančźki, rosbite a zyłe hornčźki, papjera atd. Hladach ſa kofejownju. Wſchudźe wſcho pſchepjelnjene. Běžach lačźna a hłódna ¾ hodźiny, doniž na łuku njedóńdźech.. Tu na łuzy bě mała kofejownja. Namakach w njej próſdny ſtoł a proſchach wo kofej, dokelž běch jara lačźna a hłódna, a doſtach woboje. Łuku ſwjerſchnje pſchehladach. Běch tu jenož dóſchła tohodla, dokelž nochzych ſwoju hoſpoſu ſranicź, hdyž tu njepobych. Domoj mózach dojěcź a dóńdźech do hoſcźenza, hdźež pſchezo jěſcź khodźach. Woni tam ſa mnje jědź khowachu, doniž njepſcheńdźech. Pſchezo do lěhwa jěſcź khodźicź, pſches hodźinu puczźa, to cźaß rubjeſche. Tu ßo poßylnich a cźitach na khwilku nowiny a namakach w nich prěni wobras naſcheje knjeżny. 9 hodźin bijeſche. Tuž domoj! Běch ſaßo próſchna kaž popjelniczźka. Pytnych, ſo mje nohajzy nětak ſpinatej. Widźach, ſo ßu mi kulki wſchě ſaczźekte. Dźěch hnydom lehnycź. Póndźelu mějach hiſchcźe zyły dźeń pſched ßobu a hiſchcźe wjele pſcheńcź.

(Skónczenje ſcźěhuje.)

Hodowne naſběranki.

„Najdźiwniſche polo, na kotrymž duſcha w ſymje dźěła, ßu hody. Po tym, ſchtož je nuſne, runaja ßo hody pſcheńczźnemu polu w lěczu. Lěta dołho bjes hód njeſamóże cźłowjek żiwy bycź, kaž njeſamóże lěta dołho żiwy bycź bjes lěcźnych żnjow. Lěto abo dwě móżeſch ßebi pomhacź ſ wjetſchim dowoſom ſ wukraja abo ſ něſkajkej narunanku. Hody móżeſch ßebi też ras pożczicź, hdyž poſaby, je ßebi ßadźecź. Ras je pak tola duſcha hłódna po zyłej wěrnoſcźi toho, ſchtož je pola Łukaſcha ſapißane.“ —

„Ja pſchiwoědam Wam!“ Tuto ßłowo „Wam“ dyrbi naß ſwjeßelicź. Pſchetož ſ kim rěcźi wón? S drjewom abo ſ kamjenjemi? Ně, ſ cźłowjekami, a to niz ſ jenicźkim abo ſ dwěmaj, ſ zyłym ludom! “—

„Ja njewěm, hacź to druhim też tak je: mi je kóżde lěto tak, jako by naſcha zyrkej była w Bożej nozy pſcheměnjena — pſchekuſłana.“

„Sswětło a luboſcź — wobej ßłuſchatej hromadźe. Njeſapomńcźe to, hdyž ßo patorżizu wokoło hodowneho ſchtoma hromadźicźe!“

Boži ſchtom w Bożim domje.

Kak ſchtom ßo w Bożim domje ßwěcźi,
Kak błyſchcźi wón ßo luboſnje!
To wjeßele je ſa naß dźěcźi!
Wón nam je ſnamjo nadźije!

Kak wóczźko naſche jaßnje hlada!
Kak ßměje nam ßo wutroba!
A ſchědźiwz njebjeßa ßej żada:
Tam, tam ßo ßwěcźi jeho mſda!

Pſchiſp.: Tutej ſchtuczźzy wſachmy ſ rukopiża „Boża nóz“ fararja Michała Domaſchki-Noßacźiczźanſkeho.

Zyrkej a ſtat.

Patorżizu ma po poruczźnoſcźi Němſkeje filmoweje komory kóżdy kino ſaczźinjeny bycź.

Adolf Hitler je cźeſtne měſchczźanſtwo Lutheroweho měſta Wittenberg pſchijał.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Hodowny ſchtom ſteji a ßwěcźi ßo ſaßo też w Budyſchinje pſchi wulkej zyrkwi. Chze bycź adventiſki prědar. Kóżdeho adventſkeho prědarja adventſke prědowanje prěduje dwojake: „Cźińcźe poktutu!“ a „Njebjeſke kraleſtwo je ßo pſchibliżało!“ Cźim khutniſcho ßo my do cźinjenja prěnjeho dźěła podnurimy, cźim hłubſcho podnurimy ßo do ſkutkowanja a żohnowanja njebjeſkeho kraleſtwa. — W Lubiju njejßmy lětża żadyn hodowny ſchtom wohladali, ſa to pak „adventiſke hwězdy“ na wjazy woßebitych městnach města. Tute hwězdy wobdawaju elektriſku ßwězu na wjazy kſchiżowanjach dróhow a poſkicźeja hižo wo dnjo woßebity napohlad; wjecźor pak, hdyž ßo ßwěcźa, je to něſchto, nimo cźehoż njemóżeſch, khiba ſo by pohladał a ßo dohladał — a nětko dźe wo to, hacź, hladajo na tutu hwězdu, ßo dohladaſch na tamnu hwězdu, kotraž něhdy poſaſta wyſche Bethlehema, a hacź ſa njej dźeſch.

Na pucź.

Żohnowane, ſbożowne hody! — My je pſchejemy Tebi. — Hdy je pak maſch? Jenož tehdy, hdyž maſch hodowneho Sbóżnika, kiž je ſpokojenje wſcheho horzeho a ßwjateho żedźenja, — kaž tamny hólz w ſnatych małych ßerbſkich knižkach: „Spokojene żedźenje“. — Tute knižki ßu tohodla rjany hodowny dar. — Wěrne ſbożo maſch jenož tu, hdyž ßy ßebi ßwojeje ſbóżnoſcźe wěſty. Bjes tuteje wěſtoſcźe żane wěrne ſbożo! Wěrne hody maſch, hdyž ßy ßebi wěſty, ſo ma Sbóżnik Jeſuß w Twojej wutrobje żłobik a kolebku. Ale njemył ßo, hdźež Jeſuß woprawdźe we wutrobje ma póßlanczźko, tam njeje niczźo, ſchtož ßo ſ nim njeſnjeße! Hdyž Ty we ßwojej wutrobje abo we ßwojich myßlach helczźiſch a pleńczźiſch njepſchecźelſtwo abo hidu abo ſawiſcź abo podobne cźłowſke, njekſcheſcźijanſke cźinki pſchecźiwo ßobuczźlowjekam, abo ßamoprawdoſcź a farijejſtwo, nimaſch tam hodowne dźěcźo Jeſuża — nimaſch jo tam, byrnjež we ßwojim domje a w Bożim domje pod ßwěcźkami hodowneho ſchtoma ßedźaſ, haj, nimaſch jeho tam, byrnjež pod ßwěcźkami Knjeſoweho woltarja wużiwaſ Bożu wjecźeř! — Żohnowane, ſbożowne hody! Jutſje patorżiza! Dorospominaj to, dowupruhuj ßo, prjedy hacź ßo naſtajiſch na pucź k Bethlehemſkemu żłobikej. —

Tohodla pak też pytaj a cźitaj w Knjeſowych knihach a najnutrniſcho rospominaj: Sa 23. dez.: 1. Kor. 12, 11: Tohodla ſe wſchitkim pod wjedniſtwo Bożeje wole! — Sa 24. dez.: 1. Kor. 12, 12: Khryſtuß ßam je to cźěło; — ſa 25. dez.: 12, 13: Pſches Ducha do tutoho jeneho wulkeho zyłka; — ſa 26. dez: 12, 14: Wjele jewi wjele Bożeje kraßnoſcźe; — ſa 27. dez.: 12, 15—17: Sawiſcź a ſwada ſtawow mjes ßobu je wrótnoſcź a hańba; — ſa 28. dez.: 12, 18—20: Sswjaty organismuß; — ſa 29. dez.: 12, 21—22: My ſnajemy ważnoſcź ßłabeho; — ſa 30. dez.: 12, 23—24: My cźeſcźimy najßnadniſcheho bratra; — ſa 31. dez.: 12, 25: My ßo ſtaramy jedyn ſa druheho.

Liſtowanje. Kni. Ł. w D.: Dźak wulki ſa póßłanku a ſa pſchilubjeńku. Haj, tak chzemy tole ſe ſtarym lětom ſkónczicź! Wam a tohorunja wſchitkim ßobudźěłacźerkam a ßobudźěłacźerjam pſcheje żohnowane, ſbożowne hody redaktor.

Sa Nowe lěto (30. dez.) poſtaji k. w. ſ. Sa. — Sa Tſjoch kralow: W. we W. — Sa 1. po Ep.: R..cź w B. — Sa 30. dez. ma wſcho najpoſdźiſcho 27. dez. a ſa 6. 1. najpoſdźiſcho 2. jan. w Budyſchinje bycź.

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje notwinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a placźi ſchtwórcźlě mje108 pjenjezźkow

Čisło 52

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje | 30. dezembra 1934 | Bautzen

Nowe lěto.

Luk. 12, 4—9.

„Nascha pomoz steji w mjenje teho Knjesa, kotryž njebjeża a semju stworił je". — Sažo stejimy pschi spočzatku noweho lěta. Kaž zusbnik s pschikrytym wobliczom steji psched nami. Schto drje nam tutón zusbnik pschinjeże? My człowjekojo myślimy najbóle na to, schtož žu nam wschelake lěta pschinjeżke, město so žo praschamy: kajki žy ty w sańdźenym lěcze był, žy pschezo był wjeżoły w nadźiji, sćerpliwy w cźěžnosći, wobstajny w modlitwje? Ssy do prědka abo do sady pschischoł w žwojim snutskownym živjenju, bliže žwojemu Bohu a Knjesej, abo žy psches podawki w žwojim živjenju pschezo dale wot njeho žo wotehnacź dał? Runjež tež nowe lěto kaž zusbnik psched nami steji, na jeho cźole žo syboli daloko žwěcźo psches nóz mjeno, kotrež napjelnja wutroby wschitkich dźěcźi Božich s radosću a s troschtom. To je mjeno Jesuš. A hdyž nowe lěto na žwojim cźole noży drohotne mjeno Jesužowe, potom je wone nam kaž łódź, na kotruž stroschtnje a wjeżele stupimy, dokelž je Jesuš, nasch Jesuš, s wjednikom a s knježerjom. A hdyž k nowemu lětu jedyn druhemu wschitko dobre pschejemy, steji tež sa naš, žwojich pschecźelow, hižom Knjes Jesuš tu, so by nam pschiwołał žwoje nowolětne pschecźe. Jo namakamy w dźenžnischim scźenju:

Schtož Jesuš k nowemu lětu pscheje žwojim pschecźelam!

1. Sswjatu bojosću. 2. Dźěcźinsku dowěru. 3. Sprawne wusnacźe.

Sswojim pschecźelam praji Knjes Jesuš: „Njestrachujcźe žo tych, kiž cźěło sabija, a potom niczo wjazy cźinicź njemóža". Potajkim: Njestrachujcźe žo człowjekow. Cźi móža drje wam cźěło moricź, ale waschej njeżmjertnej duschi tola schkodźicź njemóža. Ssy-li pschecźel Knjesa Jesuša, staraj žo w nowym lěcze, so wostanjesch se žwojim Sbóžnikom a psches njeho se žwojim njebjeskim Wótzom kóždy dźeń nutrnje sjednocźeny, so móże tebje žwojeho lubeho pschecźela mjenowacź. Potom też nawuknjesch jeho žłowo prawje srozumiéź: „Njestrachujcźe žo tych, kiž cźěło sabija a potom niczo wjazy cźinicź njemóža". Bojosću psched ludźimi dyrbi dźěcźo Boże shubicź. Jako Schczěpan žo psched wyschej radu samolwicź dyrbjesche a derje wjedźesche, so jemu sa živjenjom stejachu, „pohladachu woni na njeho wschitzy, kiž w radźe žedźichu a widźachu wobliczo jako jandźelske wobliczo". Tu widźiisch sdobom, schtož Knjes Jesuš pscheje žwojim pschecźelam, to jim też dawa, hdyž žu woprawdźe jeho pschecźeljo. Też my smějemy w nowym lěcze s wschelakimi ludźimi cźinicź, kiž budźa se žwojimi hrěchami nam kaž my s naschimi njedostatkami a błudami jim k wobcźežnosći. Wěsch, hacź njepschinjeże nowe lěto tebi žnano tajke cźežke setkanja s ludźimi? Moricź drje cźe njebudźa; ale to pschima krucźe do živjenja a cźini wutrobu žmjercź srudnu, hdyž słóscź a hida człowjekow žapa pschecźiwo nam kaž woheń, abo hdyž dyrbimy psches mhłu słych rěcźow hicź, abo hdyž cźi, na kotrymiž mamy dźěłacź, nam jenož liwkosću a napschecźiwnosću pokaża, abo hdyž cźi, kotrymž žmy dobrotu cźinili, žo wot naš wotwobrocźa. Ach, nascha wutroba žada po lubosći a pschipósnaczu a hdyž to njenamakamy, je nam, kaž kwětzy, kiž dyrbi w khłódku sahubjenicź. Wožebje pak dyrbisch žo pschihotowacź na cźežkoty mjes człowjekami, hdyž chzesch w nowym lěcze jako wucźobnik Jesužowy tu žo měcź a sadźerżecź. Lohko móże žo cźi stacź, so žebi naczinisch niz jenož hidu žwěta pschecźiwo tebi, ale so też twoji domjazy žu tebi s njepschecźelemi. Njestanje žo też mjes nami, so Knjesej wobrocźena wutroba steji wožrjedź žwojeje žwójby kaž zusbnik, so bohabojasnej starschej dyrbitaj žo wot žwojich žamžnych dźěcźi hidźicź dacź. To wschitko boli. Schtóž je krutosću a słóscź człowjeku hižom shonił, tón prožy s Davitom: njedaj mje do człowjeskich rukow padnycź. A schtóž w nowym lěcze tajke

naſhonjenja do prědka widźi, njedyrbjak tón ßo bojecź? — Ale Jeſuß praji ßwojim wuczobnikam: „Njebójcźe ßo“. Cźehodla njedyrbjachu ßo bojecź pſched njepſchecźelſtkimi ludźimi? Dokelž mózachu cźi jenoż jich cźělo moricź. Ale woni mějachu wyſchſche duchowne żiwjenje w ßebi, kotrehoż ßo njepſchecźelſzy żidźi a póhanjo njemózachu dótkacź; a pſchewinywſchi ßu krónu wěcźneho żiwjenja doſtali. Tuž njedajmy ßo pſches żanu cźlowſku móz a ſawjedźenje wot pucźa k wěcźnemu żiwjenju wotwjeſcź. „Tón Knjes je ſo mnu, tehodla ja ßo njeboju; ſchto móże mi cźlowjek cźinicź? Tón Knjes je moje ßwětło, koho dyrbjak ja ßo bojecź?“ — Ale ſchtóž chze ßwobodny bycź wot ſtrachoſcźe pſched cźlowjekami, tón dyrbi wobſtajnje druhu bojoſcź we wutrobje noßycź, bojoſcź pſched Bohom. Wo Boſy ſteji tu piſane, ſo nima jenoż móz moricź, ale też móz, cźißnycź do hele. Dźenża rano ßmy drje wſchitzy na to ſpominali, ſo ſteji naſche żiwjenje w Božimaj rukomaj. Schtó ſ naß wě, hacź w tutym lěcźe naſch pucź njepowjedźe ſ cźaßa do wěcźnoſcźe? Na mjeſy mjes cźaßom a wěcźnoſcźu ſteji ßudźenje. „Bóh budźe kóždemu dacź po jeho ſkutkach“. Sawěrnje, tuž dyrbimy ßo pſched Bohom bojecź. Wěſcźe, my dyrbimy Boha lubowacź a piſane ſteji: „Dokonjana luboſcź wumjeta tu bojoſcź won“. Ale tale dokonjana luboſcź k Bohu móże jenoż roſcź ſ bohabojoſcźe a ma wobſtajnje prawu bojoſcź pſched Bohom w ßebi. Luther żada we katechismje najprjedy, ſo dyrbimy ßo Boha wyſche wſcheho bojecź, potom, ſo dyrbimy jeho też wyſche wſcheho lubowacź a ßo jemu dowěricź. Pſchi kóždej kaſni ſtaji pornjo ßebi to: My ßo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, a ſaßo na kónzu: tehodla dyrbimy ßo bojecź pſched jeho hněwom a pſchecźiwo tajkim kaſnjam njecźinicź. O noſchmy w nowym lěcźe prawu bohabojoſcź we wutrobje a budźmy żiwi w bohabojoſcźi. Potom njetrjebamy ßo pſched cźlowjekami bojecź.

K nowemu lětu nam Knjes Jeſuß dale pſcheje dźěcźinſku dowěru na Boha Knjeſa, pod kotrehoż ßwěrnym ſchkitom ßmy derje wukhowani. Każ Bóh małohódne wroble njeſapomni, tak też niz tebje, kotrehoż włoßy na hłowje ßu wſchitke rachnowane, hdyż ßo Bohu ſ wutrobu dowěriſch. Kak chze tola Knjes ſ tutymi pokojazymi ßłowami nam wſacź wſchitku bojaſnoſcź a ducha ſtaroſcźe, kiž chze ßnano pſchi ſaſtupje do nowcho lěta wſchitko ſradowanje rubicź a wutrobu wobcźežicź. Hdyž Bóh po ßwojej wulkej ßmilnoſcźi ßo ſtara ſa njeroſumne ſtworjenja, kak wjele bóle budźe ßo ſtaracź ſa ßwoje dźěcźi, ſo namakaja w nowym lěcźe dźěło k ßwojemu a wſchěch ßwojich ſeżiwjenju. Ssnano ßy hižom dołho běbny, khory cźlowjek a twoje próſtwy wo ſtrowoſcź ßu podarmo byłe. Běchu woprawdźe zyle podarmo? Ssy drje ßo ſe ßłowami 50. pſalma modlił: „Wołaj ßo ke mni wo cźaßu teje nuſy, dha chzu ja cźe wumóz a ty dyrbiſch mje khwalicź“. Ale pſchilubi tu Bóh, ſo chze tebje runje tak wumóz, każ ty jo chzeſch? Njeje ßnano wumóżenje, na kotreż wón myßli, wjele kraßniſche hacź ty měniſch? Też ſteji piſane Jeſ. 30, 15: „W mjelcźenju a w nadźiji budźe waſcha ßylnoſcź“. Ssy to ſpytał, abo maja tebi płacźicź ßłowa, kiž ßu tam pſchiſtajene: „Ale wy nochzecźe?“ — Hdy by też khory njebył na cźěle, maſch ßnano ſa to cźežke ſtaroſcźe na wutrobje, kotreż ſ tobu ſtawaju a ſ tobu lehnycź khodźa? Ach, ſtaroſcźow je tak wjele, to derje wěm, ale jeneho ſnaju, kiž je prajił: „Pójcźe ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſpróżni a wobcźeżeni ſcźe, ja chzu waß wokſchewicź“. K njemu pokaſuje tebje też tak wjele kraßnych kěrluſchow w naſchich ßerbſkich Spěwarſkich. — Wſchitke ſtaroſcźe, wſcha ſrudźba chze naß ſpytacź w bohabojaſnoſcźi, ſo cźinimy po ßłowje 1. Pětra 5, 7: „Wſchitku waſchu ſtaroſcź cźißćcźe na njeho, pſchetoż wón ßo ſa waß ſtara“.

To pſcheje nam Knjes Jeſuß k nowemu lětu, ſo nětk dźěcźinſku dowěru mamy a wobkhowamy Bohu Knjeſej, kiž naß ßłabych pſchezo ſaßo poßylnja, naß wjedźo k cźerſtwej wodźe wěcźneho żiwjenja.

Napoßledk pſcheje nam Knjes Jeſuß k nowemu lětu ſprawne wuſnacźe. „Ja pak wam praju: Schtóż mje pósnaje pſched cźlowjekami, teho budźe też cźlowſki ßyn pósnacź pſched Božimi jandźelemi. Schtóż pak mje ſapréje pſched cźlowjekami, tón budźe ſapréty pſched Božimi jandźelemi“. To praji tón, kiž je ßo k nam pósnał hižom ſ tym, ſo bu cźlowjek na ſemi a kiž też jako cźlowjek njeje hordźe ſhladował na khudych hřěſchnikow, ale je ßo k nim dele dał, ſo by jich ſbóżnych ſcźinił wot jich hřěchow. Haj, wón je ßam na ßebi ſwěſcźił: „Nichtó nima wjetſcheje luboſcźe, dyžli tu, hdyž wón ßwoje żiwjenje ſa ßwojich pſchecźelow woſtaji“. Tak je ßo Jeſuß k nam wſchitkim pósnał, jako buchmy na jeho mjeno kſchcźeni; kak huſto je naß żohnował a nam dał pſches měru pſche wſchitko, ſchtoż ßmy proßyli abo myßlili. A dźeń pſchińdźe, hdźež chze ßo wón ſjewicź w ßwojej kraßnoſcźi a wſchitzy ßwjecźi jandźelio ſ nim. Tehdy budźa wſchitke ſhromadźene ludy wobdźělicź a k ßwojim pſchecźelam na prawizy prajicź: „Pójcźe ßem, wy požohnowani mojeho Wótza, herbujcźe to kraleſtwo, kotreż wam pſchihotowane je wot ſpočatka ßwěta“. A ſchto budźe prajicź k tym na ßwojej lěwizy? „Dźicźe prjecź wote mnje, wy ſakleczi, do wěcźneho wohenja“. — Kak rad chzemy Jeſußa pósnacź, kotremuż mamy ßo hižom tudy a potom we wěcźnoſcźi wſchitko dźakowacź. Kak móżemy to pſched ludźimi? Woſtaj ßo ßwojeho żaloſcźenja a ſkorżenja, wukń cźiſche ßo do Božich pucźow dacź a wuſnacź: Mi ßo hiſchcźe wjele lěpje dźe, hacź je ßo mojemu Knjeſej Jeſußej ſchko a hacź ßym ßebi ſaßkłużił. Potom jo też jenoż pſchi ßłowach woſtacź njebudźe. Hdyž pſchi tym nawuknjeſch, ßebje pſchewinycź, ſo móżeſch też ſ tym ſdwórliwje wobkhadźecź, kiž je cźe ranił a ſrudźił, ſo ßam ßo ſjednaſch ſ bratrom, kotrehoż ßy ſrudźił: to je wuſnacźe k Jeſußej, kiž bydli w twojej wutrobje. Ach, my wſchitzy mamy tak wjele ſkładnoſcźow, ßo k njemu pósnacź: myßlu na tych, kotrymž je wjazy date hacź trjebaja, ſo jo po myßli Sbóżnika nałoża, dobrotu cźinicź a wudźělicź. Dale myßlu na tych, kiž niczo njewobßedźa, ſo maja ſnajmjeńſcha ßłowo troſchta ſa khoreho, kotrehoż wopytaja. A wy nanojo a macźerje, njehańbujcźe ßo domach ſe ßwojimi ruzy ſtyknywſchi ßo modlicź a Bohu ßłużicź po jeho ſpodobanju ſ pózcźiwoſcźu a ſ bojoſcźu Knjeſa dla, kiž ma na tym radoſcź. Pſchecźel Jeſußowy njeſabudźe żenje, ſchto je jemu winojty, pósnaje a wuſnaje jeho wſchudźom a pſchezo. Tuž dźenża k nowemu lětu wuſnajmy ſprawnje: Božu hnadu, ßmilenje cźeſcźicź ſ prawej wěru chzemy. Tak my wſchitzy bohacźe wjazy ſboża doſtanjemy. Woſbožicź chze wſchědnje ſaß' Jeſußowe mjeno naß. Hamjeń.

Pomhaj Bóh k nowemu lětu!

„Pomhaj Bóh!“ Kak klinczi rjenje
Sserbſki poſtrow luboſny.
S „Pomhaj Bóh!“ we Božim mjenje
Sso my Sserbja ſtrowimy.
Waźmy tutón poſtrow ßebi!
So wón naß też dale debi!

S „Pomhaj Bóh“ też lubje ſtrowi
Naß to nowe lěto ſaß'.
Njech pak ſ nim ßo ßobu ſnowi
Luboſcź k Bohu też we naß!

Da=li Bóh, njech ſakćźeje
Sserbowſtwo w nim lubośnje!

Evangelſzy Sserbja! prajcźe,
Njej' tón poſtrow drohi wam?
Muž pſchi mužu pſchiżahajcźe:
Sserbſtwo pomhacź ſdźerżecź nam!
So naſch lud też woſtał by
Dale ſprawny, pobożny! Jurij Schewczik.

Wot hód k nowemu lětej.

Schtó chzył prěcź, ſo żu tute dny żrjedź hód a noweho lěta każ pſchihotowane ſa cźiche khutne rospominanje toho, ſchtoż běſche, a ſa nutrne, ſprawne pſchihotowanje na to, ſchtoż budźe. Njech to protyku lěta 1934 woſmjeſch, njech to hiſchcźe ras w myżlach pſches ſtare lěto, jeho měżazy a dny dźeſch, njech to dale wróczo hiſchcźe dźeſch, wobroczejo kopjena, na kotreż je twoje żiwjenje ſapiżowało niz jeno tuto ſańdźene lěto, ale ſańdźene lěta Twojeho żiwjenja wſchě, — wſcho cźe pomina, khutnje rospominacź a rosmyżlowacź wſcho, żo podnuricź hłubje a hłubje do wſcheho, a pſchepytowacź a pruhowacź ſprawnje a bjes poroka, niz mjenje też bjes żmilnoſcźe pſhecźiwo żebi. Jenoż tak dobudźeſch żebi prawy a dobry podłożk ſa to, ſchtoż nětk. A ſchto nětk?

Nowe lěto? Haj! — Nowe żiwjenje? Haj! — A kajke? Tajke, kajkeż żo żamo wuwije a wutwori ſ wěry, — ſ teje wěry, kotraż chze wjaz bycź hacź mjeno jenoż, wjaz też hacź ſo praji: ja mam to ſa wěrne a prawe, ſ teje wěry, kotraż je żiwjenje, ale żiwjenje ſ Bohom, żiwe hromadźebycźe ſ Jeſużom, ſ hodownym dźěſcźom, kotreż żu wſak do wutroby ſe żłobika Bethlehemſkeho.

A tak żu ſażo tam, hdźeż żu tak huſto był w tutych dnjach: w Bethlehemje pſchi żłobiku, w Bożej nozy, kotraż tak dźiwna a żwjata, dokelż żo w njej ſta dźiw wſchěch dźiwow: Bóh bu cźłowjek narodźeny ſa cźłowjekow, — ſa wſchěch cźłowjekow — też ſa mnje. Cźehodla to? Haj do zyła: cźehodla hody? Cźehodla hodowneho ſchtoma żwěcźki a błyſchcź? — Cźehodla? tuto praſchenje ma cźłowjek na hubomaj naſtajnje, hdyż tu ſrudźba, tyſchnoſcź, hubjeńſtwo a wſcho to, ſchtoż cźłowjek tak „njeſbożo“ mjenuje. Ale, żu żłyſchał tajke praſchenje ſ lutym „cźehodla?“ nětkle hody ſa hodami, ſa hodownym potajnſtwom, ſa hodownym dźiwom? Ssy żo żam praſchał: cźehodla hody? — So żo Cźe njeby puſchcźiło tuto: „Cźehodla hody?“ ale Cźe nahło njepſchestawajcy hłubje a hłubje do praſchenja a pytanja: „Cźehodla hody ſa mnje?“! A żu nětko hody podarmo ſa mnje?“ „Běchu tute poſledńje hody podarmo ſa mnje? Ssym ja hodowny? Ssym ja nětk żiwy ſ hodownym Sbóżnikom?“

Dobre to a ſpomożne tajke praſchenje a pruhowanje mjes hodami a nowym lětom! Haj, bjes toho doznała njemóżne, ſbożowne nowe lěto pſchecź a — ſbożowne nowe lěto měcź! Hdyż chzeſch ſbożowne nowe lěto pſchecź, dyrbiſch tola wjedźecź, ſchto to je, a ſo to je jenoż lěto, w kotrymż cźłowjek we wěrje ſ Jeſom Khryſtom ſawjaſany a żiwy, a ſo tohodla dyrbi Twoje pſhecźe bycź ſdobom dobroproſchenje k Bohu. A hdyż chzeſch żam ſbożowne nowe lěto měcź, — a ſchtó to nochzył? Schtó tajke njetrjebał? — dyrbiſch też tole wjedźecź, — wjedźecź ſo maſch tuż niz jeno Nowe lěto ſapoczecź ſ Jeſużom, ale kóżdy dźeń noweho lěta runje tak, a ſo tomu żkuſcha rano modlenje a wjeczor modlenje a modlenje też wo dnjo a w nozy, modlenje k tomu, wot kotrehoż żem wſcho wěrne ſbożo, k Bohu: ſ Boha wſcho ſbożo!

A k Bohu żměſch a móżeſch, hdyż żu k Jeſużej pſchiſchoł, każ Jeſuż to żam praji: „Nichtón njepſchińdźe k Wótzej khiba pſches mje!“ To rěka też: Nichtón njepſchińdźe k ſbożu, khiba pſches mje!

Hdyż żu tak daloko pſchiſchoł w żwojim rospominanju w tutych dnjach, kiż mjes hodami a Nowym lětom, potom njeſkebżaj wſcho ſażo ſ tym, ſo ſkomdźiſch, żo pruhujo żo praſchecź: Schto tohodla nětk? Ssměm a móżu ja tajki, kajkiż żym, k Nowemu lětu hicź? Abo — abo je lěpje a ſpomożniſcho, hiſchcźe ras k hodam wróczo hicź, hiſchcźe ras ſtupicź pod hodowny ſchtom a hiſchcźe ras pożkuchacź na wſchě hodowne żlubjenja a evangelije a hiſchcźe ras kleczecź pſched dźěſcźom w żłobiku, — a żo niz prjedy hnucź wot żłobika a hód, hacź nimam tu njepowalnu wěſtoſcź: Jeſuż ſo mnu, ja ſ nim! Ja wěrju, tohodla ſwěrju żebi, hicź ſe ſtareho do noweho lěta — w Jeſużowym mjenje! —?

To, hakle to je ſakożk ſa ſbożowne lěto, ſakożk ſa to, ſo żo wſchě pſhecźa — t. r. pſhecźa wěrneho ſboża — dopjelnja, a ſo ſamóżu, żebi ſe żwojimi modlitwami ſbożo, wěrne ſbożo wuprożycź!

S tym pſchińdźeſch żam wot żo pſchi żwojim rospominanju k tomu, rospominacź nowolětne ſbożopſhecźa: Komu maſch pſhecź; ſchto maſch pſhecź. A pſchi tym pſchińdźeſch ſa tym, żo hladacź ſtracha, kotryż Nowe lěto hroſy kſcheſcźijanam, — mjenujzy ſapadnycź do póhanſkeho cźinka. Scźe drje něſchto żłyſcheli wo „modleńſkich wětrnikach“, kajkeż żebi je ſtajeja póhanjo w Aſiſkej: Pſchiwjaſaja papjerku, na kotrejż modlitwa ſteji, k wokſchidku wětrnika; kelkoż krócź żo wokſchidło wjercźi, tak měni wboha pohanſka duſcha, je modlitwa ſpěwana. — Njejewi żo něſchto tajkeje „papjerjaneje wěry“ też wokoło Noweho lěta, hdyż cźłowjekojo ſcźelu telko pſhecźow na papjerku napiżanych abo cźiſchcźanych do wſchěch kónczin a wětrow? Haj, wſchudźom tam żo jewi, hdźeż je tajke pſhecźe tak bjes wutroby a duſche, każ tamne we wětrje żmahowaze modlitwy na papjerzy! Njedyrbimy my, jeli ſo chzemy woprawdźe — woprawdźe a wěrnje ſbożo pſhecź, dotalne waſchnjo nowolětnych pſhecźow trochu revidowacź, trochu pſcheměnicź, ſhłubſchicź? Dyrbimy! A cźinimy to, hdyż wot hód hodowni pſchińdźemy!

A budźemy, hdyż wot hód hodowni pſchińdźemy, też hiſchcźe to a to a to revidowacź, reformowacź, ſhódnoſcźicź, ſwoprawdźicź a tak ſkrucźicź, ſwěſcźicź to ſbożo, kotreż żebi wuprożychmy ſa nowe lěto a kotreż pſhejachmy a wuprożychmy druhim ſa nowe lěto. Do toho żłuſcha, wjedźecź, ſo ſbożo pſhecź hakle móżeſch tomu, pſhecźiwo kotremuż nicżo nimaſch — ani hidu ani njepſhecźelſtwo ani podobneho. T. r. Duzy wot żwjedźenja měra cźiń měr ſ tym, ſ kotrymż ży duzy po pucźu do noweho lěta a — do wěcżnoſcźe! Ty dźeſch tola ſ fěrſchtu měra, ſ Jeſużom! Jeſuż, tuto mjeno ſteji nad prěnim dnjom też noweho lěta 1935! Wón je też jeho Knjes!

A ſchto wjaz? Wſmi żam żo runje tajkeho, kajkiż ży, a pſchepruhuj żo w myżlach a żłowach a ſkutkach a ſadźerżenju w żwětle hodownym — a wſcho, ſchtoż tak njehodowneho nadeńdźeſch, wotſtroń, pſchemeń, doniż njejży też woprawdźe hodowny, woprawdźe kſcheſcźijan po mjenje a po ſnutsknym a ſwonknym żiwjenju!

Njemylmy żo: Schtoż żebi nowe lěto, ſchtoż żebi pſchichod wot naż żada ſe wſchěm, ſchtoż w nim ſkhowane na naż cźaka a kaka, je ſprawnoſcź, wěrnoſcź, woprawdźitoſcź — potajkim wot kſcheſcźijana żo żada, ſo kſcheſcźijan je, ſo Khryſtuſowy je ſ wutrobu a ſ duſchu, ſ ertom a ſ ruku, ſ zyłym żiwjenjom. A w pſchichodźe je też wěcżnoſcź pſched nami, we

kotrejž tež to, schtož bě najbóle potajene a skhowane, na žwětło pschińdże! A schtož bě njesprawne a njewěrne, budże žudżene. A njemylmy žo: njesprawnosćź a njewěrnosćź ma tež tu hižo žudżenje!

Mjes hodami a Nowym lětom! Schto wscho njepschińdże Cźi to do myślow a psched wocźi a do žwědomnja, hdyž tak hodowne žwětło žo dobywa do kutow a kucźikow! Ale cźim cźisćźisćhe budże to w nowym lěcźe a cźim sbožownische budże nowe lěto! A to je tola to pschecźe, kotrež mamy kaž žami sažo, tak sa žwojich tak sa zyły lud a kraj! Haj, my pschejemy žebi žo modło k Bohu, a my pschejemy wschěm žwojim, zyłemu ludej a krajej a wjednikej luda a kraja, kanzlerej Adolfej Hitlerej, dobroprosćho k Bohu, žohnowane a s tym sbožowne nowe lěto 1935.

Zyrkej a stat.

Sswjedźeń Sjewjenja žwjecźimy lětża njedźelu. S tym žo tutón žwjedźeń, kotryž wožebje nasche wožady rad žwjecźa, sminje wscheho kaženja, kotrež žo pokasuje w tym, so tutón žwjedźeń njeje wjazy statnje pschipósnaty. Sswjedźeń Sjewjenja je dźeń Swonkowneho mišionstwa. So je tuto dźěło nusne, bu w poślednimaj lětomaj sažo a sažo wuprajeny. Sa pschecźelow Knjesoweho mišionstwa njebě to trjeba prajicź; trjeba pak to sažo bě, dokelž je jich tych, kiž žu liwzy w tutym skutku, dosćź a dosćź tež tych, kotsiž pschecźiwo mišionstwu a jeho skutkowanju steja, wožebje pschecźiwo tomu, so s tukraja pjenjesy du sa tuto dźěło do wukraja. Kelko dha to je tutych pjenjes? Hdyž sa wschě mišionske towarstwa Němskeje wscho hromadźe sličźisch, wucźinja to na hłowu 8 pjenježkow. — K tomu njech je pschidate: Jeniczzy sa barbjeńki hubow — Němz praji: Lippenstifte — płacźesche Němska hischcźe psched krótkim 12 000 000 hr. do Franzowskeje. A hdyž wobliczisch, schto Němska nětkle sa jeniczki dźeń wudawa sa tobak, zigary, zigaretty, piwo a kino, nalicźisch sa dźeń wjetschi pjenjes hacž je to tamny mišionski pjenjes na zyłe lěto. — To jeno sa tych, kiž pjenjes dla rěcźa! Sa naž płaczi pschedewschěm Knjesowa pschikasnja: „Dźicźe a scźińcźe sa mojich wucźomnikow wschitkich ludźi". A po tym žo mamy na tutym dnju, na hodźoch pohanow, njech kładźemy žwój dar do schkliczki pschi durjach, njech darujemy žwój dar duzy wokoło Knjesoweho woltarja na Knjesowy woltař.

Wschelake s bliska a daloka.

Nowe lěto 1935. Sastupimy po Bożej woli a s Bożej pomozu do njeho. Schto wosmjemy žobu? Njedyrbjał s nami hicź „Bibliski pucźnik?" Hlaj, wón cźaka, so by Ty prajił: „Pój, chzemoj hromadźe drohowacź psches nowe lěto! Ty prajisch mi kóždy dźeń nowe žłowo toho Boha, kotryž je Knjes zyłeho noweho lěta. To budże dobre drohowanje, tuto drohowanje s jeho žłowom!" — A něchtón druhi je hischcźe hotowy, s nami hicź psches tuto nowe lěto 1935, druhi stary snaty a pschezo sažo nowy pschecźel; pschecźel „Pschedźenak". Wón chze k ruzy bycź se wschěm, schtož tak sa wschědne žiwjenje trjebasch pokiwow a radow. Tuž, jeli so jeho žebi do domu hižo njeskasa, skasaj žebi jeho! Je derje se wschěm mózným dobrym a pomoznym, žortnym a bjeżadnym wuhotowany. — Tamne knižki płacźa 15 pj., tute 50 pj.

Do wožadow. Sapocźatk noweho lěta pisaja žo tež wožadne rosprawy. My chzemy, kaž sańdźene lěta, tež lětża tute rosprawy sa naschich cźitarjow kaž sa nasche wožady wosjewicź. Tuž prožymy, so bychu žo sapodate, so bychmy je po mózhnosći bórsy móhli wosjewicź a na prěnje cźišła rosdźělicź.

Mišionske dary se žerbskich wožadow maja žo po mózhnosći hacž do 31. hodownika pschepokasacź na girokonto cźo. 228. Wo to prožy farar em. Rejda, pokładnik žerbskeho pobocźneho mišionskeho towarstwa.

Pomhaj Bóh!

„Pomhaj Bóh!" prajimy s tutym cźišłom wschitkim naschim lubym cźitarkam a cźitarjam w hodźinach, kotrež žu tak na kónzu stareho a pschi spocźatku noweho lěta tak wožebite a wožebne. A my žo Wam, Waž tak strowjo, dźakujemy sa wschu žwěru, kotruž scźe naschemu nabožnemu kopjeńkej wobžwědcźili a tak sdobom žwojej evangelskej zyrkwi a jeje prózowanjam a niz mjenje tež žwojemu žerbskemu narodej, s kotrehož scźe, a jeho drohim kubłam, kotrež Bóh nam wschěm w nim da, tak pschedewschěm macźerńu rěcź. Haj, schtó chzył sanjechacź a sazpicź rěcź macźerje, kotraž jeho porodźiła, we tutej rěcźi prěnje žłowcźka s nim rěcźała, s nim žo modliła, s nim žo radowała! Schtó — A tohodla tež cźitaschcźe a cźitarje runje nabožne kopjeńko w macźernej rěcźi, nochzyjo hinak hacž cźinicź po wulkim snatym pominanju: hajmy žebi žwojich wótzow rěcź a wěru! A do noweho lěta 1935 pschejemy Wam, žo modło k Bohu, jeho bohate žohnowanje a tak sbožowne nowe lěto; bjes Božeho žohnowanja tola žane sbožo! S Božim žohnowanjom pak macźe wscho, schtož trjebacźe, njech pschińdże w nowym lěcźe, schtož pschińdże.

A tajki wutrobny postrow a s nim sjednocźeny horzy dźak wuprajamy wschěm naschim cźesćźenym žobudźěłacźerkam a žobudźěłacźerjam. Wy scźe wěnowali mozy a cźaž žwojemu narodej a Božemu kraleństwu. Sapłacź Wam to bohacźe Bóh tón Knjes. A njedajcźe nam podarmo tu próstwu wuprajicź, nasche kopjeńko a nasche dźěło tež w nowym lěcźe žwěru podpjeracź, dobrocźiwje žobuskutkujo sa narod a Boże kraleństwo. Bóh pomhaj Wam a nam, so by žo tole derje radźiło a było Bohu cźesćźi a naschemu ludej a nam k žohnowanju a k sbožu. A Boże bohate žohnowanje a tak sbožowne nowe lěto pschejemy Wam s nutrnym modlenjom tak na brosy stareho lěta 1934 a noweho lěta 1935. Bóh tón wěcźny Knjes wschěch cźažow budź s Wami a s nami! Redaktor.

Na pucź.

W mjenje Boha Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha. Hamjeń. Wsmicźe to wěry a dowěry, modlenje to a wyskanje.

A tuž dźi tak a dróhuj, sastupiwschi se stareho do noweho lěta, w nowym lěcźe swoju dróhu w mjenje trojenicźkeho Boha — ale woprawdźe, niz s mjenom jenož, niz s hubu jenož! Tajkeho njetrjeba Bóh a tajkeho njemóżesch Ty sam žo trjebacź ani tebje cźi Twoji a Twój lud!

A tak duzy pytaj w Knjesowych knihach a cźitaj je s nowym Bibliskim pucźnikom.

Listowanje:

Sa Epiphonias: W. we W. — Sa 1. po Epiphonias: R.. cź w B. — Sa 2. po Epiphonias: K. w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Nošacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosći krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Serbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadża kóždu žobotu a płacźi schtwórcźětnje 108 pjenježkow